پنجابی کلاسیکی لُغت

جمیل احمد پال

عزیز بک ڈپو چوک اردو بازار ○ لاہور

پنجابی کلاسیکی لغت

(بابا فریدؒ توں خواجہ فریدؒ تک دے کلام دی لفظاولی)

جمیل احمد پال

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

پہلی وار ——— ۱۹۹۳ء پنجابی سائنس بورڈ

دوجی وار ——— ۱۹۹۵ء

طابع ——— عزیز بک ڈپو لاہور

مطبع ——— علی پرنٹرز موہنی روڈ لاہور

مل ———



عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

سخن کلام جو شاعر کروے سخن نہ ساتھیں آیا
جہیا کو عقل شعور اساڈا اساں وی آکھ سُنایا

حضرت ہاشم شاہ

لگھو ناں

حضرت بابا فرید	(بف)	باوا گرو نانک جی	(نانک)
حضرت شاہ حسین	(شح)	حضرت سلطان باہو	(باہو)
حضرت وارث شاہ	(وا)	حضرت بلھے شاہ	(بلھا)
حضرت ہاشم شاہ	(ہا)	ہدایت اللہ	(ہد)
صدیق لالی	(لا)	میاں محمد بخش	(محم)
خواجہ فرید	(خف)	نوشہ گنج بخش	(نوشہ)
غلام رسول عالمپوری	(غر)	احمد علی سائیں	(احمد)
دمودر داس	(دمودر)	لطف علی بہاولپوری	(لط)
علی حیدر	(علی)	سچل سرمست	(سچل)
چراغ اعوان	(چر)	نجابت	(نج)
حافظ برخوردار رانجھا	(حافظ)	پیلو	(پیلو)
محمد بوٹا گجراتی	(بوٹا)	سید فضل شاہ	(فضل)
بہدا پشاوری	(بہدا)	حاجی محمد صفوری	(صفوری)

مذکر (مذ)، مونث (مث)، غلط املاء (غ،ا)،
وڈیا روپ (و،ر)، مصدر/کن (ک)

بولیاں دے لگھو ناں

عربی (ع)، سنسکرت (سنس)، ہندی (ہ)،
سندھی (س)، فارسی (فا)

شکر گزار آں

لغت دی ترتیب کاری وچ میرے مہاناں نے جدوں ودھ کے ساتھ نبھایا جس پاروں ایہ
اوکھا کم میرے لئی بڑا سوکھا ہو گیا۔ نوجوان پڑھیار محمد تنویر عظمت نے کارڈ لکھن وچ ہتھ ونڈایا'
نکے ویراں اعجاز احمد جوزی تے جلیل احمد پاشا نے بڑے چنگے مشورے دتے۔ جیون ساتھن عطیہ
جمیل نے جو کم میں ذمے لایا' کھڑے متھے کیتا۔ میرے معنوی استاد محمد آصف خاں ہوراں اپنے
وس دیاں ساریاں کتاباں میرے سپرد کرن دے نال نال پوری ڈکشنری نوں الف توں ی تک
پڑھن دی ہامی بھری' بھاویں اوہ پہلے کجھ اکھراں ای پڑھ سکے پر ایہدے وچ وی میرے ولوں ای
ڈھل ہوئی۔ جناب سبط الحسن ضیغم ہوراں اپنا پنجابی نوازی دا روایتی وکھالا کردیاں اپنی لائبریری
دیاں ساریاں کتاباں میرے ناں لا دتیاں۔ بعض کتاباں میں اک اک سال کول رکھیاں پر اوہناں
دے متھے وٹ نہیں آیا۔ میرے کار سنگی الیاس گھمن ہوراں نہ نرا پروف پڑھے سگوں اعراب
لاون وچ وی اینی محنت کیتی جنی اوہ اپنی کتاب اُتے وی خورے نہ کردے۔ بجن اقبال قیصر ہوراں
دی پروف پڑھے سگوں ڈکشنری دی تجویز وی اوہناں دی دِتی ہوئی سی۔ محمد افضل ساحر نے کم
پروف پڑھے تے مفید مشورے وی دتے۔ پنجابی سائنس بورڈ دے اکٹھ وچ جدوں ڈکشنری چھاپن
ذکر ہویا' تاں سارے سجناں بیلیاں نے دل کھول کے دان دتا' خاص کر میں ڈاکٹر پروفیسر محمد ا
رانا' پروفیسر غلام مصطفیٰ کھوکھر' میاں محمد ظہیر اختر' الیاس گھمن' اقبال قیصر' سعید فارانی' صد
بابر' عباد نبیل شاد' ایم اشرف سہیل' نثار احمد منہاس وغیرہ دا بڑا شکر گزار آں۔ اسلم رانا ہورا
نے ڈکشنری نوں اک باہری پبلشر دے تعاون نال چھاپن لئی بھرپور جتن کیتے۔ جناب سید ا
حسین اختر ہوراں وی ڈکشنری لئی فنڈ مہیا کرن دی ولوں پیش کش کیتی۔ ایہدا "ا" والا حصا جو
مرگ محمد ادریس ہوراں کمپوز کیتا سی جد کہ باقی دا سارا عبدالحفیظ ہوراں بڑی محنت تے پیار
کمپوز کیتا۔

ایہ ڈکشنری ہن پنجابی سائنس بورڈ ولوں ای چھپ رہی اے۔ میں جناب میاں محمد ظہیر
تے عبدالستار ہوراں دا ولوں شکر گزار آں جنہاں ایہدے لئی فنڈ مہیا کر کے ایہدی چھپائی
ممکن بنایا۔ اُپر ذکر کیتے سارے سجناں دا شکریا ادا کرنا رسمی گل ہووے گی' حقیقت وچ میرے لول
لفظ نہیں جنہاں نال اُہنے خلوص تے پنجابی پیار دا شکریا ادا کیتا جا سکے۔

کجھ آپنے وَلوں

پنجابی کلاسیکی لغت تہاڈے ہتھ وچ اے۔ ایہدی ترتیب کاری دی نینہ میں اج توں تِن چار سال پہلاں اوودوں رکھی سی جدوں نوکری دے سلسلے وچ میتھوں ساہیوال جانا پیا۔ ایس توں دی وِ ورھے پہلاں جَن اقبال قیصر نے گلّاں گلّاں وچ مشورا دِتا سی کہ دوویں رَل کے پنج پنجابی شاعراں بابا فرید' وارث شاہ' بلھے شاہ' میاں محمد بخش تے خواجہ فرید دے کلام دی لغت بنائیے۔ صلاح چنگی سی پر کسے سبب نال ایہدے اُتے عمل نہ کیتا جا سکیا تے گل آئی گئی ہو گئی۔

گورنمنٹ کالج ساہیوال وچ تعلیمی رُجھاں سے روز لہور توں ساہیوال آؤنا جانا پیندا سی۔ گھٹو گھٹ سَت گھنٹے دے روز دے سفر وچ ریل گڈی ای میرے کول سفر وسیلا ہوندی سی تے کتاب سفر دا اِکو اِک ساتھی۔ اتفاق دی گل اے کہ اینہیں دِنیں کسے بَجن کول "کلاسیکل انگلش ڈکشنری" دیکھن دا اتفاق ہویا تاں خیال آیا کہ ایس طرز اُتے پنجابی وچ دی کم ہونا چاہیدا اے۔ ایہ خبط کیہ دل وچ آیا' بس کم شروع ہو گیا۔ میں کارڈ کٹوا لئے۔ کلاسیکی شاعری دی کوئی کتاب تے کارڈاں دا تھبّا پھڑ کے گڈی بہ جاندا تے آندیاں جاندیاں کارڈ تیار کردا رہندا۔ رب کیتا دناں وچ ای 3 x 4 سائز دے اِک مَن دے لگ بھگ کارڈ تیار ہو گئے۔ مگروں ایہناں نوں ترتیب دین دا ویلا آیا تے اخیر میں کارڈاں نوں اوہناں دے ترتیبی روپ وچ ساتھی کے اگلیاں گرمائی چھٹیاں وچ کاغذاں اُتے مسودا لاہ لیا۔ ایس دوران ایہدے وچ وادھے دی ہوندے رہے تے اخیری شکل تہاڈے ساہمنے اے۔ ڈکشنری دی ترتیب کاری وچ بھیڑیاں اوکڑاں نے خاص تنگ کیتا اوہناں وچ معیاری املاء دی اَن ہوند' تے چھپیاں کتاباں وچ پروفاں دیاں غلطیاں دی بھرمار خاص کر ذکر جوگ نیں۔

املاء دے معیاری ہوون دا مسئلا کوئی اَینا گمبھیر نہیں سی پر پچھے جِھے پنجابی وچ
کجھ لہجیاں دے پرچارک املاء دے معاملے وچ اپنے لہجے نوں ٹکسالی پنجابی نوں جان
بُجھ کے دُور کری جا رہے نیں جویں کہ بعض سجن "ونجنا" نوں "ونجڑاں" یاں "آونا"
نوں "آونڑاں" لکھ رہے نیں، دوجے پاسے کجھ ہور سجن "پہلا" نوں "پیلا" تے
"محلا" نوں "مہالا" لکھ کے اپنے ولوں زبان دی "سیوا" کر رہے نیں۔ ظاہر اے انج
دے جتن زبان نوں نقصان اپڑاندے نیں۔

چھپیاں کتاباں وچ پروف دیاں غلطیاں دا وی انت شمار کوئی نہیں۔ انج کسے لفظ
بارے ایہ جاننا کہ اوہ واقعی کسے باہری زبان دا اے، پنجابی دا ای اے یاں پروف دی
غلطی اے، ممکن نہیں رہندا۔ ایس ڈکشنری دی ترتیب کاری وچ کوئی ڈیڈھ سو لفظ
آجیے سن جنہاں دی اصل بارے اکا کوئی تھوہ پتا نہیں لگ سکیا۔ ایہدے بارے پنجابی
سیانیاں نال وی گل کیتی گئی تے ڈکشنریاں وی پھولیاں گئیاں پر گل نہ بنی۔ ایہ لفظ
وکھرے نوٹ کر لئے گئے نیں۔ رب چاہیا تاں اگلے ایڈیشن وچ ایہناں نال وی نبڑ لیا
جاوے گا۔

ایس لغت دی ترتیب کاری وچ ایہناں گلاں دا خیال رکھیا گیا اے۔

☆ جیہڑا کوئی لفظ ہر شاعر نے اکو معنے وچ ورتیا اے اوہدے معنیاں اگے شاعر دا ناں
دین دی کوئی لوڑ نہیں سمجھی گئی پر جتھے کوئی لفظ کسے شاعر نے مخصوص معنیاں وچ
ورتیا اے اوتھے معنیاں اگے بریکٹ وچ شاعر دا اوہ۔ناں لکھ دتا گیا اے جویں کہ
"خامی" لفظ دے معنے عام پنجابی وچ کجھ ہور نیں پر ہاشم شاہ نے ایہنوں "خام" دے
معنیاں وچ وی ورتیا اے۔ ایس لئی "خامی" دے معنیاں اگے بریکٹ وچ (ہا) لکھ دتا
گیا اے۔

☆☆ تلفظ دے معاملے وچ "پنجابی اصول" ساہمنے رکھے گئے نیں۔ املاء وچ پنجابی
سائنس بورڈ نے جو اصول متھے سن، ڈکشنری وچ معنے دسدیاں اوہناں اصولاں نال ای
املاء کیتی گئی اے ایتاں دھلے لفظ کیوں جے ہور کتاباں توں لئے گئے سن ایس لئی
اوہناں دی املاء نوں نہیں چھیڑیا گیا۔ فیر دی جتھے کدھرے املاء بُہتی فرقی سی اوتھے

بریکٹ وچ (غ۔ا) یعنی غلط املاء لکھ کے نکھیڑ کر دِتا گیا اے۔ اڑنوں دے سلسلے وچ وی پنجابی سائنس بورڈ والی "ݨ" ورتی گئی اے کہ ایہ ایس اکھر دیاں رائج شکلاں وچ سبھ توں مناسب اے۔ انج ایہ گل منّی والی اے کہ پنجابی دے جنہاں لہجیاں وچ ایہ اکھر بولیا جاندا اے اوتھے وی بعض لوک ایہدا اُچارن "ن" کردے نیں سو میں ایہ منّاں آں کہ ن تے ݨ وچ میرے کولوں کدھرے کوئی بھُل رہ جاندا کوئی وڈی گل نہیں۔

☆ بعض لفظ تِناں اعراباں نال ورتے جاندے نیں جویں کہ سٹ نوں "س" اُتے زبر، زیر تے پیش تِناں نال بولیا جاندا اے۔ انج دے لفظاں وچ اکھراں اُتے اِک توں ودھ اعراب پا دِتے گئے نیں۔ ایہنوں کمپوزنگ دی غلطی نہ سمجھیا جاوے۔

☆ سبھ توں اہم گل ایہ کہ لغت ترتیب دین دا مقصد پنجابی دے پڑھیاراں لئی اک اجہی لغت تیار کرنا سی جیہدے راہیں اوہ کلاسیکی ادب دی کوئی کتاب پڑھدیاں کسے لفظ دے معنی لبھنا چاہون تاں لبھ سکن۔ ایہو کارن اے کہ معنے مختصر رکھے گئے نیں تے بے لوڑ ویروے دین توں پرہیز کیتا گیا اے۔

سجن ایس لغت وچ کسے قسم دی کوئی اونتائی یاں تھوڑ ویکھن تاں اِک خط لکھ کے ترتیب کار نوں ضرور ایہدے توں جانُو کراون تاں جے اگلے ایڈیشن وچ سودھی ہو سکے۔

جمیل احمد پال
پوسٹ بکس نمبر 1131'
لہور

دُوجی چھپت

رب دا لکھ شکر کہ "پنجابی کلاسیکی لغت" دا پہلا ایڈیشن آس توں پہلاں ای مُک گیا۔ ایہدا دُوجا ایڈیشن عزیز بکڈپو ولوں چھاپیا جا رہیا اے۔ پہلا ایڈیشن تجرباتی سی' دُوجی وار چھاپن سے پہلے ایڈیشن وچ رہ گئیاں بُھلاں تے غلطیاں دے سودھی بہت ضروری سی۔ میں دُوجے ایڈیشن نُوں غلطیاں توں پاک کر کے پیش کرنا چاہندا ساں پر کئی وجھاں پاروں ایہ ممکن نہیں ہو سکیا۔ ایہدے وچ کجھ تاں ویلے دی تھوڑ تے کجھ میریاں رُجھاں دا ہتھ اے۔ البتا ایس دوران جو غلطیاں ویکھیاں گئیاں تے جنہاں ول سجناں نے دھیان دوایا اوہناں دی سودھی کر دتی گئی اے۔ ایس سلسلے وچ جناب عبدالحمید آصف ہوراں بڑی محنت کیتی اے جس پاروں میں اوہناں دا بڑا شکرگزار آں۔

مینوں سید عزیز شاہ بخاری ہوراں دا وی شکرگزار ہونا چاہیدا اے جنہاں پنجابی سیوا پاروں ایس اوکھے کم نوں ہتھ پایا تے دُوجا ایڈیشن چھاپن دی ہامی بھری۔

ہر قسم بُھل چُک تے غلطی ول توجہ دواون لئی کرڑے متھے درخاست اے۔

ترتیب کار



ا — پنجابی دی فارسی لپی دا پہلا اکھر' ویروے لئی ویکھو "الف"

آ (امر) : بلاوݨ دا بول۔ "آوݨ" توں

– آ بݨنا : مصیبت آ پیݨا

آب : (1) پاݨی (2) لشک (3) تلوار وغیرا دی دھار' تیزی تے ڈاڈھ

آباں : "آب" توں۔ ویکھو "آب"

– آب انگور : انگور دا پاݨی یعنی شراب

– آب حیات : جیوݨ پاݨی' اجیہا پاݨی جو پیوݨ والا سدا جیوندا رہندا اے

– آب حیوان : آب حیات' جیوݨ پاݨی

– آب خور : دانا پاݨی' قسمت

– آبخورہ : گلاس' پیالہ۔ پاݨی پیوݨ دا بھانڈا

– آبدار (آب دار) : لشکواں' چمکیلا

– آبداری : لشک' چمک دمک

– آب زلال : ٹھنڈا مٹھا پاݨی

– آب صفا : اتھرو' ہنجو

– آبوں : "آب" توں

– آبی : پاݨی دا (جنور)' نیلا

آبادی : وسوں' وسّوں رونق

آبرو : عزت

آبق : بھگوڑا غلام

آبنوس (آب–نوس) : کالے رنگ دی لکڑ والا اک رُکھ (کالے رنگ پاروں مذاق نال حبشیاں نوں وی آکھ لیندے نیں)

ابھو : کُک دے دُدھیا سٹے جو بھُن کے کھاندے نیں۔ ادہ بھُجے دانے

آپ : اپنا آپ' میں' خد

– آپ ڈُھرے : آپ لیھے' آپ ویکھے بھالے

– آپ مہارا : اپݨے آپ' مَن مرضی کرݨ والا

آپت : آپس' آپسی

آپݨ : اپݨے

آپو دھاپ : اپݨے آپ' خدبخد' کسے حکم ہدایت توں بنا

آپوں گلا ٹا کپݨ : اپݨی گردن آپ وڈھݨ' آتم گھات' خُدکشی

آپھر : "آپھرݨ" توں۔ پھُل کے' موٹے ہو کے

آپھرݨ : (ک) ڈھڈ دا پھُل جاوݨ' پھوک چڑھݨ' بہت اپھریواں ہووݨ (2) گھمنڈ کرݨ

آت : بُت (2) اک قسم دی پوجا (3) لوڑ (4) جتن' کوشش (5) اُلٹی' اُباک

آت محمدن الوسیلہ : محمدؐ نوں وسیلا عطا کر

آتش : (آ–تش/ تا) اگ' چہرے دی لاٹ (2) شیطان دی ناری فطرت

– آتشباز : اگ دا کم کرݨ والے (2) آتشبازی بناوݨ والے

– آتش رُخاں : بھکھدے چہرے والے' سوہݨے لوک

– آتشیں : اگی' آتش فشاں

آتم : آتما' روح' اپنا آپ

آتھ : ترنجن' ویڑھا' صحن' کڑیاں دی محفل
آتے : آوندے
آٹھرن : (ک) (1) ڈڈرا ہوون' گلی شے دا سکن دے نیڑے ہوون (2) زخم اُتے انگوری آون
آثار :(ع) اثر نشانیاں' رہتر کھوہند
آجڑی : اجڑ والے' چھوا ہے' چھوال' بھیڈاں بکریاں چارن والا' ایالی
آجرن : (ک) کھاون' رجن' دولتمند ہوون (2) سہا' جیون ڈھنگ
آچھن : (ک) اچھن' آون (2) ہوون
آحد : "احد" ویکھو (بُلھے شاہ نے شعری لوڑ پاروں آحد بنھیا اے)
آخرش : (آخ-رش/ فا): آخرکار' اوڑک
آخن : استاد (لہ)
آد : ازل' ازلی' مُدھ' شروع
– آدانت : (آد- انت) ازل توں ابد
آدر : عزت' احترام' ادب' سلوک' ورتاوٴ' سبھا' ساکھ
– آدربھاو : آدبھگت' عزت نال سلوک
آدر گلے : دیوان عام
آدرن : (ک) آدر کرن' عزت کرن' مان دیون
آدمؑ : دنیا اُتے سبھ توں پہلے انسان، رب دے پہلے نبی (2) بندا' (مجازن)
– آدم جے : آدم جائے' انسان' بندے
– آدم خوار: آدم خور' بندے کھاون والا / والی
– آدم زاد : بندے' انسان' آدمی
– آدم زادی : عورت
– آدم کھانیاں : بندے کھاون والیاں' ظالم
آدمی : آدم دی اولاد' بندا' انسان (2) نوکر چاکر' ملازم
– آدمی گری : انسانیت
– آدمے : آدم دی اولاد' بندے

آدم جام : سسی دے پیو دا ناں
آدی : آد توں' ازلی' (ویکھو "آد")
آدینہ : جمعہ
آدینہ بیگ : پنجاب دا اک حاکم جو 1755ء وچ پنجاب دا صوبیدار بنیا۔
آدھان : عمل کر کے
آدھن :(ک) مالش کرن' تیل وغیرا جھسن
آدھین : دشمناں' حملے' تلے
آڈ : باغ نوں پانی دیون والی نکی نہر' کھالا
آڈی : کھوہ دی آڈ
آڈے : آڈی' کھوہ دا حوض
آر : (مث) لوہے دی کِل' اک قسم دی سوئی' موچی دا چمڑے وچ موری کرن والا رَچھ
آرارا : خرد برد' کھوہ
آرامی : ارام پسند' سُست' کاہل
آرائش (فا) : سجاوٹ
آرد : لیایا
آرزو (آر-زو/ فا) : اچھیا' خاہش' چاہ
– آرزو منّد : اچھک' چاہوان
آرسی : شیشا۔ انگوٹھی وچ نگ دی تھاں لگا شیشا جو عورتاں دے موُنہہ ویکھن دے کم آوندا اے۔
آرسیاں : آرسی دی جمع' شیشے
آرے : ہاں' ہامی بھرنا' اچھا
آریاں : آری دی جمع' کلوتر
آڑا : بھیڑا' جھگڑا (2) ترچھا' آڑا
آز : حرص
آزار : تکلیف' دکھ' روگ
آزار بندے : ازار بند' نالا' ناڑا
آزردہ : غمگین
آزمودے : ازمائے ہوئے
آزی : عاجزی
آس : اُمید' آرزو' ہال جمن دا اِمکان' سدھر
آس منّد : آس وند' امیدوار' تانگھ وان

آس واں : امیدوار (ہد)
آس ور آوݨ : امید پوری ہووݨ
آسا : آس' امید
آسانی : سوکھ
آساونتی : امید بھری' آس وند
آساوند : آس وند' امیدوار
آساں : آس دی جمع' امیداں (2) آواں گا (3) اسان' سوکھا
آستان : استانا' گھر' مکان' دربار
آسرا : امید' سہارا' پناہ' سر لکاوݨ دی تھاں
آسن : بیٹھݨ دی چونکی' جسم نوں کسے خاص شکل وچ موڑ کے کھلووݨ' بیٹھݨ' لیٹݨ (2) تھاں' بکھا
آسودہ : سوکھا
آسونی : آس' امید
آسی : (1) آوے گا (2) آس وند' اُمید رکھݨ والا
آسے : آس وچ' امید وچ
آسے آسے : امیداں وچ
آسے پاسے : ایدھر اودھر
آسیب (آ سے ب) نہ پرچھاواں' جن بھوت وغیرا
آشا : آس' امید
آشفتہ : (آ شف تا) پاگل' جھلا' مجنوں بݨن
آشک : اشک' اتھرو
آشکار : ظاہر' کھلا
آشنا : (آش - نا / فا) اشنا' جانو' واقف' متر
آشوب : رنج' تکلیف' درد' دُکھن
آشیانہ : (مذ / فا) آلھنا
آصف : حضرت سلیمانؑ دے وڈے وزیر دا ناں (2) ہر لائق بندا (مجازن)
آفات : (مث / ع) آفت دی جمع' ویکھو "آفت"
آفاق : (ع) افق دی جمع' کنارے' حداں' دِسحدا
آفت : مصیبت' مشکل' دُکھ' اوکھ

آفتاب : سورج
آفرید : پیدا کیتا (احمد)
آفرین : (مث / فا) شاباش' دُعا دا بول
- آفرین باد : جیوندا رہو
آفرینش : (فا) جنم' مُڈھ
آکا باکا : بالاں دے کھیڈ (دو آکے باکے)
آکار : شکلاں' روپ
آکاس : اکاش' اسمان' فضا (2) ربی طاقت
آکڑ خاں : آکڑ وچ رہݨ والا' گھمنڈی' مغرور
آکڑسی : آکڑے گا' گھمنڈ کرے گا' سرکشی کرے گا
آکڑݨ : (ک) سخت ہووݨ' تݨݨ' انگڑائی لیݨ' غرور کرݨ' تڑݨ' کھرھوا بولݨ
آکھ : "کہہ" آکھݨ توں امر تے حاصل مصدر
- آکھ بچے : اوہنوں آکھ کہ بچ جاوے (محم)
آکھݨ : (ک) کہݨ بولݨ' دسݨ' گل کرݨ
آکھنا : آکھیا (2) قول' کتھن
آکھو ہور اگاہی : ہور جانکاری دیو (محم)
آکھوڑی : اُکھڑی (مذکر) گواچی
آکھے باجھ دھکانے : رہنا آکھے' زبردستی (کم کرے)
آکھیرا : آلھنا' گھونسلا
آگا : اگا' اگلا جہان' اگلی زندگی' مستقبل
آگاہ : واقف' جانوں (2) جانو
آگاہی / اگاہی : جانکاری
آگرݨ (ک) : گنے دے بُھٹا پکݨ پاروں پُھل نکل آوݨ
آگرا : آگرا دا شہر جو ہندستان وچ اے
آگو : لیڈر' رہنما
آگن : آنگن' ویہڑا
آگیا : اجازت' حکم
آل : اولاد' ٹابری (2) لال رنگ
- آل اہل : خاندان' قوم' قبیلا' پیروکار

آلا : کندھ وچ اِک خانے والی الماری
آلس : آہلکس، سستی، ماندا ہوݨ
آلکساوݨ (ک) : ڈھلا پیݨ، ست ہوݨ
آ لنگݨ (ک) : مشکݨ، مستی تے آوݨ
آلوچ : الوچا، بڑی قسم دا آلوبخارا
آلوں : " آل " توں، آل اولاد وچوں
آلی : وتری، گلی، مرطوب، وتّی
آلے : (1) آل، اولاد (2) اوازاں، بلاوݨ
آلھنا : گھونسلا، آشیانا
آلھے : الھے، تازے، کچے (پھٹ)
آلھیاں : الھیاں، ویکھو " الھ "
آماج : (فا) نشانا، ہدف
آمادہ : مائل، فرح تے تیار
آمدرفت / آمدورفت : آواجائی، آوݨ جاوݨ
آمدن : آوݨا، کمائی
آمر : بادشاہ، حکم دیوݨ والا
آمن : امن وچ آوݨ والا
آمیز : رلاوݨ
آمیں : آمین، دعا توں بعد دا بول
آں (فا) : اوہ
آنا : اکو دا ڈیلا
آنا / آنہ : آنڈا
آنچ : گرمی، سیک
آنچھل : پرچھاواں، جادو تعویز دا اثر
آندریاں : آندراں
آندس : آندا سو، لیاندا سو
آندوس : اوہنے لیاندا، آندا
آندوئی : لیاندا ای
آندی : لیاندی
آنڈڑا : آنڈا
آنست (فا) : آں است، اوہ اے
آنکݨ (ک) : نشان کرݨ، جانچݨ، تولݨ، اندازا کرݨ
آنگݨ : ویڑھا
- آنگݨ پوں چیسی : ویڑھے پیر پاوے گا، آوے گا
آنوݨ : (غ ا) آوݨ
آنویں : (غ ا) آویں
آنیاں پساریاں : اکھاں پاڑ پاڑ و یکھݨ
آں : (امر) لیا، آ کے (2) راہ، رستا
- آں وکوئیاں میں : میں سدھا راہ بھُل گئی آں
- آݨ لتھا : آ گیا، وارد ہویا
- آݨ کے : لیا کے
آݨ / آݨا (ک) : لیاوݨ
آنو : لیاؤ
آئی : آݨ، پلی (ہرآئی : ہرآݨ)
آݨے : لیاندے، لیاوے
آݨیں : لیاویں
آݨیندڑے : لیاوندے
آݨیوے : لیاوے
آوا : کمہار دی بھٹھی جس وچ اوہ بھانڈے پکاندا اے، نگا بھٹھا
آواداں : آباد، خوشحال، رونقی
آوازہ : اواز، خبر
آواگون (سنس) : آوݨ جاوݨ، روح دا دنیا اُتے 49 وار آوݨ جاوݨ (ہندو دھرم)
آوائی : خبر، اطلاع، سار
آوائیاں : آوائی دی جمع، خبراں، اطلاعواں
آود : ہتھیار
آوگ : آوے گا / گی، آوسی
آوم : میرے کول آیا، میں آیا، میرے کول آوے
آوندا : جاپدا، محسوس ہوندا
آوسی : کسے دن آوݨ بارے فال، اونسی
آوݨ (ک) : اپڑݨ، پہنچݨ
آوے بدھو دے : بدھو دا آوا، انجینئرنگ یونیورسٹی لہور لاگے اک تھاں

آوے پیش تیاری : تیاری نال واہ پوے
آویزاں : (فا) لمکدا
آویں نہ ہا : توں نہ آوندا
آہ اوا ازا : آہ و زاری' رون دھون' فریاد
آہا : ہے سی' آہیا' ہا
آہدا : آکھدا
آہر : اُدم' کوشش' جتن' تیاری' پہل (کرن)
آہری : آہر کرن والا
آہس : (مں) ہاں
آہ و فغاں : آہ و زاری' رون دھون
آہلک : سستی' ڈھل
آہلنا : ویکھو "آلھنا"
آہمو ساہمی : آہمو ساہمنے دے
آہن : سن' ہن
آہن : (مذ/ فا) لوہا' فولاد
– آہنگر : لہار' لوہے دا کم کرن والا
آہنگ : سر' لے' کسے تار نال اواز
آہنگی آہاں دی : آہاں دا سر' مسلسل ہاواں
آہو : ہاں' ہنگارا بھرن دا بول
آہو : (مذ/ فا) ہرن
– آہو چشم : ہرن دیاں اکھاں والا (بندا یاں سوانی)
آہو خاطف : دیو دا ناں جو سیف الملوک شہزادے نوں شارستان لے کے گیا سی
آہوں : سیں' توں آہیا
آہوں : آیوں' توں آیا
آہی : سی
آہے : سن' سی (زمانا ماضی)
آہیاں : ساں' ہے ساں' سن
آہیں : ہاواں
آہیوں : ہے ساں' وجود' سیں' سائیں توں ہے سیں
آ کھیں : میرے کول آیا

آؤ : آ کے
آئی بگتی : آ چکے
آئین : دستور' طرح
– آئینی : دستور دا' فطرت دا' دستور مطابق' رب دا "حکم"
آئینا : ان دے بھڑولے دا مونہہ
آیات : آیتاں' آیت دی جمع' نشانیاں' قرآن شریف دے فقرے
آیڑیاں : آئے ہوئے
آیس : آیو سو
آیم : میں آیا' میتوں آیا' میرے آیا

ا

اب : (عر/ مذ) پیو' باپ
ابا : پیو
ابار : رسا توڑ کے دوڑے ہوئے اوارا گھوڑے
ابالے : ابال' جوش
ابال : کاہل' تیزی' اتاول
ابابلیاں : ابالمیاں' ابولیاں' کالمیاں
ابت : میرے پیارے باپ
ابت بیکو : توں رات گزار' تسیں رات گزارو
ابقاہ اللہ : اللہ اوہنوں جیوندا کرے گا
ابتر : (ک) الٹی کرن
ابجد : حروف تہجی' اکھر' کسے بولی دی لپی دے پہلے توں اخیری تک دے اکھر
– ابجد ہوز : ابجد' اکھرالہ "ا" توں "ی" تیکر اکھر
ابد : کائنات دا سبھ توں اخیری دن جدے بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا۔ اخیر' انت' انجام
ابدال : تصوف دا اِک درجا (ہر سمے وچ 40 ابدال ہوندے نیں)

ابر : (اب - ر) بدل
ابرار : (اب - رار) نیک لوک
ابرس : اِک قسم دے گھوڑے
ابرن (اب رن) : دوھن' وادھو ہوون' بچن (2) بولن' پرتاوا دیون
ابرو : بھروٹے
ابریشم : ریشم
ابلسن (ک) : بیہا ہوون' سڑن' ترکن' مُسن
ابکم (ع) : گونگا' گونگا
ابکن (ک) : (اب - کن) ابھاک کرن' تے کرن' اوکن (2) ابھرن' اُٹھن' غوطا کھا کے اُپر آون
ابھت : اچانک' اچن چیت
ابلاق : ابلق گھوڑا
ابلق : (اب - لق) چتکبرا گھوڑا' کرڑ بکے رنگ دا گھوڑا
ابلن : (اب - لن / ک) : اُبانہ آون' جوش کھاون' کھولن
ابلیس : (اب - لی - س) شیطان' ٹھگے باز' دھوکے باز
ابلیس ملعوف : کجھا شیطان' اندروں شیطان
ابنان : (اب - نان) بن دی جمع - پُتر
ابن العربی : اک فقیہ جس دی کتاب "احکام القرآن" مشہور اے
ابن عربی : مشہور فلسفی' جہناں وحدت الوجود دے سوچ دی نینہ رکھی
ابن النبی : نبی دا پتر
ابو کھن : (ا -بو- کھن) کھریاں لاون لئی ڈنگر دے پیر بنھ کے انج ڈیگن کہ اوہدا مونہ اُتانہ رہوے
ابوجہل : رسول کریمؐ دا اِک وَیری' اصل ناں امیر بن ہشام سی' اوہناں کرتوتاں پاروں ابوجہل اکھوایا
ابودرداؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی
ابوہریرہؓ : لفظی معنے بلیاں دا پیو' رسول کریمؐ دے اک صحابی' اصل ناں عبدالرحمان بن صخر سی
ابویک : تیرے دو پیو (حضرت ابراہیمؑ تے حضرت اسحاق)
ابہام : شک سبھا' بے یقینی
ابیلی : نازک اندام سوانیؓ' ابلا
اُبھا : شمال
- اُبھے : شمال والے پاسے
اُبھارن (ک) : ابھرن (2) بھڑکاون' چکن' جوش دواون
اُبھاری : اُچا' اُبھار ول
اُبھاسرن (ک) : بولن' گل کرن' جواب دیون' اواز کڈھن' دل دی ہواڑ کڈھن
ابھت : غیر موجود' ناموجود شے' جو نہ ہووے
اُبھرن (ک) : اُتانہ چڑھن' اچھلن' چڑھن' ریکل' طلوع ہوون
اُبھرواہے : دیکھو "ابھڑواہے"
ابھڑواہے : اچانک' اک دم' اچن چیت
ابھڑولیا : ابھڑواہے
ابھمان : (ابھ - مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اُبھے : ابھا توں' شمال
اُبھے ساہ : اوکھے ساہ' ہاواں
ابھیکن (ک) : (اَ-بھے کن) اوکن' الٹی کرن' اُبھاکن
ابھیمان : (ابھ - مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اپار : (ا- پا- ر) بے انت' جس دا پار نہیں' لامحدود' وده کے (2) بے مثل' لاثانی
اپارا : اپار - حد تے گنتی توں وده کے
اُپانگ : اپ + انگ - کسے انگ دے چھوٹے حصے (ہتھ انگ اے تے انگلیاں اُپانگ)
اپاون : (ک) سرجن' تخلیق کرن' پیدا کرن' بناون
اُپاؤ : اپاء' مسئلے دا حل
اُپایا : گھڑیا' بنایا' تخلیق کیتا' دیکھو "اپاون"
اپجن (ک) : اُبجن' اگن' پیدا تھیون' ظاہر

ہووݨ' چترن' آگے آوݨ' جمن
اپٹھ : خلاف ورزی' برخلاف
اپٹھن : (اپٹھ - ٹھن) اچاٹ ہووݨ' اکتاوݨ'
بیزار ہووݨ
اپٹھی : (ا- پٹھ- ٹھی) پچھی' الٹ
اپٹھے : پٹھے' الٹے
اپجݨ : (اپ- جݨ) اپجݨ' پیدا تھیوݨ' جمݨ' اگݨ
اپجے : پیدا ہوئے' جمے
اپدیش : (اپ دے ش) نصیحت
اپرادھ : (اپ را - دھ/ ہ) : گناہ' ظلم' جرم
– اپرادھݨ : مجرم' عورت' گناہگار
– اپرادھی : مجرم' گناہگار (مرد)
اپرادھن (غ ا) : ویکھو "اپرادھݨ"
اپرالے : (اپ- را - لے) تلافی' نقصان پورا کرنا
اپراوݨ : (ا۔) اوپرا محسوس کرݨ' جھاکا آوݨ
اپراہاں : (اپ را ہاں) اگے' آگے
اپرم : روحانی' اعلا' اچیرا' اچا
اپڑ : پہنچ
اپڑݨ : (اپ - ڑݨ / ک) پجݨ' پہنچݨ' ڈھکݨ
اپلاوݨ : (اپ- لا- وݨ / ک) اگے آوݨ'
ترݨ' اچھل چیت اٹھ کھلووݨ
اپنی : (ا - پن - نی) جی' بی
اپنی اور نبھاوݨ : اپݨے ولوں فرض پورا کرݨ
اپناوݨ : (اپ- نا-وݨ) اپنا بناوݨ' اپݨے ورگا کرݨ
اپݨے آہر ای آوناجے : آپ ای کم کرنا ہے (کسے نہیں آکھنا)
اپݨے ناویں دا نیاں : اپݨے ناں دی لج
اپوڑݨ : (ا-پو-ڑݨ / ک) پیر نال کھڑاک کرݨ'
ناجائز لڑائی لڑݨ
اپوڑیاں : (ا-پو-ڑی-آں) جھگڑالو بیباں' مچھی عقل والیاں عورتاں
اپھارا : ڈھڈ پھلݨ' معدے دی خرابی (د
ہ: اپھارے)
اپھل : (اپھ- پھل) پھل نہ دیوݨ والا' بانجھ' رکھ'
بے ثمر' اوترا
اپھلݨ : (اپھ - لݨ) ابھرݨ' اپرٹھݨ' اپھلݨ'
امنڈݨ
اپھنݨ : (اپھ' نݨ / ک) اپھلݨ' ابھرݨ' امنڈݨ'
ابلݨ' اپھلݨ
ات : انت' اخیر' اخیری حد' بہت زیادا
– ات چاڑݨ : رنگاں نال بہت زیادا سجاوݨ'
چینت کرݨ
اِت : ایس' ایدھر
– اِت بدھ : انج' ایوں' ایس پاسے' ایدھر
– اِت بھت : انج' ایہراں' ایس طرحاں
– اِت کاری : ایس کم
اُت : اوس' اودھر
اتا : دھوبی دا ناں جنھے رڑھدی جاندی سسی نوں
دریا وچوں کڈھیا تے پالیا
اتارم : میںوں لاہوے (گا)' میںوں اتارے گا
اتارݨ : لاہوݨ' نقل کرݨ' اتھمݨ
– اتارے : لاہے' نقل کیتے' لکھے
اتاں (غ ا) : اتانہ' اتے
اتانہ : اتے' اپر
اتانیاں : اتا' اتے نوں موڑ کر کے لینا
اتاولا : (ا-تا-و-لا) متجسس' کوئی کم کرݨ لئی بے
تاب' بے قرار' جوشیلا' جلد باز' کاہلا
– اتاولے : کاہلے' "اتاولا" توں
اتر : شمال
اترݨ (ک) : لتھݨ' لہݨ' تھلے آوݨ
اتھ تھک : ہنھ تے کھو لݨ
اتقو : قسمت توں بچو
اتلا : (ات - لا) اپر والا' اتوں' ظاہری
اتم : (ات - تم) اچا' پاک' شریف' اصیل' قیمتی'
سبھ توں اچایاں اعلا

اتم القصص : قصیاں وچ سبھ توں کمل
اتمامی : مکاوݨ والا' ختم کرݨ والا' اخیری
اتنݨ : (ات- نݨ / ک) تانا تݨݨ' نالا پراندا وغیرا بݨݨ
اتݨ : ترنجݨ' آتݨ' عورتاں دے جمع ہووݨ دی تھاں' ترنجݨ دا گیت (مراد ایہ دنیا)
- اتݨ پاوݨ : ترنجݨ وچ کٹھا ہووݨ
اُتوڑتی : اک توں بعد اک' مسلسل
اِتول : (اِت- ول) ایس پاسے' ایدھر
اُتول : (اُت- ول) اوس پاسے' اودھر
اتولویں : (ا- تو- ل - وی- ں) : بے تول' بناتولے' بے حساب
اِتویلے (اِت- وے- لے) : ایس ویلے' ہݨ
باتھائیں (اتھا- ای- ں) : غلط املاء' ویکھو اتھائیں' اتھاہیں
اتی : اینے
اتیت (ا-تی-ت) : سیلانی' سادھو' یاتری' وراگی
اُتیرے : اُتے
اتیاں (ا- تی- ا- ں) : ستھاں' ماپے مٹڑیاں
اتیں (ا-تی- ں) : اتے
اُتیول (اُ - تے- ول) : اُتے ول' اودھر' اوتھے' اوس پاسے
اِتھ : ایتھے
اُتھ : اوتھے
اِتھاں : ایتھے
اُتھاں : اوتھے
اتھاو : جندی تھاہ نہ ہووے' بہت ڈونگھا
اتھاہیں : ایتھے ای' ویکھو اتھائیں
اتھاہیں : اوتھے ای- ویکھو "اتھاہیں"
اتھائیں : ایتھے' ایس تھاں' ایتھے ای
اتھائیں : اوس تھاں' اوتھے' اوتھے ای
اتھرا : من موجی' منہ زور' گل نہ منن والا
اُتھل (اُتھ- تھل- / امر) : پلٹ' اُتھلݨ توں

اتھلݨ (اتھ- لݨ / ک) : پرتاوݨ' الٹاوݨ' ہیٹھ اُتے کرݨ' پاسا پلٹاوݨ
اتھمݨ (اتھ- تھمݨ / ک) : سپرد کرݨ' سنبھال وچ دے دیوݨ
اتھمݨ (اتھ- تھمݨ/ک) : چکݨ' اچھل دیوݨ' ابھارݨ
اتھوری (اتھ- تھو- ری) : تھوری' ترکار' کھوتے چلاوݨ والے
اُتھے : اوتھے
اِٹ : پکی ہوئی مٹی نوں چوکور شکل وچ بنا کے اگ وچ پکایا ہویا' جیدے نال عمارتاں اسارن دا کم لیا جاندا اے
- اِٹ کھڑکا : مقابلہ' ٹاکرا' دشمنی
اٹاری : چبارا' اُچی ماڑی
اٹالے / اوٹالے : سٹری سامان
اٹک : رُک (2) سندھو ندی دا اک ناں
اٹکاوݨ (اٹ- کا- وݨ / ک) : وگاہوݨ' اچھالݨ
اٹکل : اندازا
اَٹکݨ (اٹ- کݨ / ک) : کھلوݨ' ٹھہرݨ' رکݨ
اُٹکݨ (اُٹ- کݨ / ک) : اچٹݨ' اکھڑݨ' اچاٹ ہووݨ' نہ رہݨ' دھیان ہور پاسے ہو جاوݨ
اٹکی (اٹ- کی) : جاگ آئی' نیندر وچ خلل آیا
اٹل : آئے' تھے' آوندے
اٹلݨ (ک) : الݨ' گھر کے آوݨ
اٹݨ : بھرݨ' لبڑݨ' الودا ہووݨ
اٹݨ : اتݨ' ترنجݨ
اٹی : (1) دھوڑ نال بھری ہوئی' لبڑی' تمہ پتھ (2) سوتر دا لچھا
اٹیرݨ (اٹے- رݨ/ ک) : (1) چکر دیوݨ' گھماوݨ' سوتر ولیٹݨ (2) دھوکھے وچ پھساوݨ' ہتھیاوݨ' ولا کے نال لیجاوݨ (3) چرخے دا اک حصا
اٹیری : چکر
اٹھ (امر) : اٹھݨ توں

۔ اٹھ کھلووے : پڑھیا جاوے ("حرف
اٹھاناں" محاورا اے)
۔ اٹھ وگن : ترپن
۔ اٹھن (ک) : کھلون' آمادہ ہون' نکلن
اٹھ : اوٹھ (جمع : اٹھاں)
۔ اٹھ جٹیا : اوٹھ دے گوڈے بنھ دتے
(اوٹھ نوں بٹھاون مگروں گوڈے بنھ دیندے نیں
تاں جے اٹھ نہ کھلووے)
۔ اٹھاں دے : اونٹھاں دے
اٹھاراں : کورواں تے پانڈواں دے لشکر
اٹھال : اٹھا' اٹھا کے' چک کے
۔ اٹھالی : چکی' اٹھائی
۔ اٹھاواں : چکاواں
اٹھاوی / اٹھاویہ : اٹھائی'28
اٹھایم : میں چکیا/ چکے
اٹھتری (ا۔ ٹھت۔ ری) : اٹھتی' تریہ تے اٹھ
اٹھکاٹیاں (اٹھ۔ کا۔ ٹی ۔ آں) : اوکھے تے چکری
راہ' ایسی چڑھائی جس اُتے چڑھنا اوکھا ہووے۔
اٹھکیلا : شوخ' چنچل'
اٹھکیلڑو (اٹھ۔کھے۔ل۔ ڑو) : اٹھکیلی' نخرلی'
(مراد ہیر)
اٹھلاون (اٹھ۔ لاون / ک) : اتراون' ناز کرن'
نخرا کرن' گھمنڈ کرن' مٹکن
اُٹھم : میرے (وچوں) اٹھن
اٹھن : جاگن
اٹھوارا / اٹھوارہ : (اٹھ۔ وا۔ را) اک ہفتا'
اٹھ دن
اٹھوہیں : ٹھوہنے' بچھو
اٹھیاں : تیار کھلوتیاں
اثبات (اس۔ بات) : ہاں' ہون' وجود رکھن
اثنیت (اس۔ نی۔ یت) : ثانی' دوجا' شریک
ہون دی حالت' دوئیت
اجابت : قبولیت' لوڑ پوری ہون

اجارا : "ویکھو اجارہ"
اجارہ : ملکیت' ٹھیکا' کرایا' محصول چنگی' ذمے
واری
اجاڑ : اجڑی دنیا یعنی اگلا جہان (الف) (2)
اجڑی ہوئی تھاں' ورانی' (و۔ ر: اجاڑے)
۔ اجاڑی : وران کیتی
اجاڑن : برباد کرن' وران کرن
اُجاگر : نتروان' ساہمنے
اُجالا : (1) روشنی' چانن (2) لشکواں' چمکدا
۔ اجالے : لشکائے' چمکائے
اجاں : اجے' حالے
اجاں : ضائع' زیاں' نقصان وچ
اجان : ان جان' انبھول' نہ جانن والا
اجائی : (1) ضائع' رائگاں' بے فائدہ' فضول
(2) ایویں' خواہ مخواہ (و۔ ر: اجائے)
اجائیں : (1) ضائع' رائیگاں' اجائی' (2) مارے
گئے
اجایا: ضائع' بے فائدہ' فضول' بے نتیجا
اجدائی : اجداد مطابق' اپنی نسل اُتے
اجر : بدلا' اجرت' معاوضا' صلا' ثواب
اَجڑ (اج۔ جڑ) : بکریاں بھیڈاں دا گلا
۔ اجڑ چارن : بکریاں بھیڈاں چارن' (کئی
پیغمبر اجڑ چاردے رہے' وارث شاہؒ نے ایس گل
ول اشارا کیتا اے)
اُجڑ : اجڑن توں' وران' برباد' اجاڑ' ویکھو
"اجڑن"
۔ اجڑ گیاں دے : اجڑے ہوئے لوکاں
دے' اوہ لوک جو دنیا چھڈ کے آخرت قبول کردے
نیں۔
اُجڑن / (ک) : جڑھوں پٹیجن' برباد تھیون' تباہ
ہون' بے گھر ہون
اجڑے : برباد ہوئے' وسدے توں اُوسدے
ہوئے

اُجڑیاں منگاں : مانگ دا اجڑن (جو کنگھی لئی ورتیندا اے)

اَجکل وِچ : تھوڑے دناں توں' اِک دو دِن توں

اَجل : (مث / م) موت' وقت' مُدت

اجلاں : اجے' حالے

اجلڑے : ویکھو "اجل"

اجلن :(ک) لشکن' چمکن' نکھرن' صاف ہوون

اجلوں : اجل توں' موت توں

اجناس : جنس دی جمع' غلہ' اناج

اجنھ : اجے' اجے تیک

اُجو : اج ای

اجُو : وضو

اجودھیا : رام چندر دا جنم تھاں

اَجوڑ : نااتفاقی' دوری' جوڑ دے اُلٹ

اجوڑاں : اجوڑ توں' دور کرن' نکھیڑ

اجوڑن :(ک) وگاڑ پیدا کرن' بے اتفاقی ہوون' توڑن

اجوکا : اج دا' جدید' ادھونک' ایہ (و-ر: اجوکی' اجوکے)

اجوکڑی : اجوکی' اج دی' جدید

اجی : اجیت' جو فتح نہ ہو سکے' (2) بلاون دا بول

اجے : اج ای' (2) ہاری ہوئی

اجھکن (اجھ- کن / ک) : (1) رکن' کھلوون' ٹھہرن' اٹکن (2) سنکن' جھکن' جھجکاون

اجھلن (اجھ- لن / ک) : اِک بھانڈے توں دوجے وچ پاون' لوہن

اجھن (ک) : ہیسن' بھن

اجھو : اج ای

اُچ : اُچائی' بلندی

اچاچیت : اچن چیت' فورن' اِکدم' اچانک

اچاچیتی : اچن چیتی' اِکدم' بے خبری وچ'

اچار : کچے انب' نمبو تے ہور شیواں وچ مصالے تے تیل پا کے بنائی وست جو سالن دے طور لئی ورتی جاندی اے۔

اُچاک : اچاٹ' دل بھرن' (و-ر: اچاکے)

اچالا : چلیا جاون' چلانا کرن' مرن

اچالن :(ک) ادھالن' نھاواں کرن' پٹ سٹن

اُچاواں : اچا

اُچاہتی : چالاکی' کمینی حرکت

اچٹن :(ک) اٹکن' اکھڑن' اکن' اچاٹ ہوون

اِچر : اَینا چر' اچراں' اینے چر

اچرج : عجیب' انوکھا' نرالا' نویکلا' جو کدی ویکھیا سنیا نہ ہووے

اِچرک : اونے چر تیک' اونا کو چر

اچرن (اچ- رن / ک) : بولن' کہن' آکھن' گل کرن' جواب دیون

اچڑ : "اچڑن" توں' ویکھو اچڑن

اچڑن (ک) : (1) اکھڑن' اٹھن (2) ادھڑن' سٹن' کھل لہن' کھل جاون' زخمی ہوون

اُچڑے : اُچے

اچکن : (اچ- کن / ک) : دند کڈھ کے ہسن

اچکن (اچ- کن / ک) : (1) ابھرن' اچھلن' کدن' چھال مارن' (2) من دا اکھڑن' اٹھن' اچاٹ ہوون (3) چکن' کھسکاون

اَچل (ا- چل) : نہ چلن والا

اچلن (اچ- لن / ک) : اکھڑن' اٹھن' اچڑن' چھ... تھمن

اچی (اچ- ی) : غلہ اچارن' ویکھو "اچیں"

اچن چیت : اِکدم' اچانک

اچیں (اچ- وی- ں / مث) : جلوہن' خارش' تنگی' کھرک' کسے گل دے تجسس پاروں تکلیف یا... بے چینی' پریشانی' اچی

اچیتے : اچن چیت' اچانک' اکدم

اچیڑن (ک) : زخم دا کھرنڈ چھلن

اُچھاڑ : غلاف، اُتلا پرت،

اُچھڑن : (اچھ ڑن / ک) اکھڑن، اجڑن

اچھک : خوشحال، بے فکرا

اُچھکن (اچھ- کن / ک) : اچھلن، کدن، اکھڑن، اجڑن، نسن،

اُچھل : کُدّ، اُبل

اچھلن (اچھ- لن / ک) : کدن، ٹپن، پھلانگن، چھال مارن

اُچھن (ک) : آون

اچھن (ک) : اجڑن، اچٹن، ماس وغیرا تھمن

اچھیدن (ک) : کھٹن، پٹن، کھودن

احاد : احد دی جمع

احاطہ : حاطا، گھیرا، گھیرا کرن، ولگن

احباب : عزیز، متر، پیارے، سجن، محبوب، بیلی، سنگی، ساتھی

- احباباں : "احباب" نوں

احتیاج : لوڑ، ضرورت

احد : اک (رب)، کلم کلا

- احد وچ میم رلایا : احد لفظ وچ "میم" اکھر دا وادھا کر کے "احمد" بنایا۔

- احدیت : احد ہوون دی حالت یاں صفت، رب دا اِکو ہوون توحید

احد : مدینے لاگے اک پہاڑ جتھے ہوئی جنگ سے رسول پاکؐ دا دند مبارک شہید ہویا۔

- احدی / احدیا : ریزرو فوجی---- مغل دور دا فوجی جتھہ جو ویہلا رہندا سی تے لوڑ ویلے بلایا جاندا سی، ایہ فوجی سستی تے حرام خوری دی مثال بن گئے سن

احرام (مذ) : حج دا خاص لباس، جو دو (عورتاں لئی ترے) چادراں دا ہوندا اے۔ ایہ بنھن مگروں بعض حلال کم وی منع ہو جاندے نیں۔

احسن (اح- سن / عر) : بہت چنگا یاں سوہنا

احقر (اح- قر / مذ) : سبھ توں گھٹ، حقیر، تھوڑا

احکاروں : اہکاروں، تکبر پاروں، گھمنڈ پاروں، غرور پاروں

احمدؐ : سبھ توں ودھ صفت جوگ، رسول کریمؐ دا اوہ ناں جو اوہناں دی ماں نے رکھیا۔

- احمدؐ پور : احمد توں، یعنی رسول کریمؐ دا شہر، مدینہ (علی)

- احمدؐ شاہ رسولاں دا : حضرت محمدؐ۔ رسولاں نبیاں دے بادشاہ، نبیاں دے سردار

احمر (اح- مر / ک) : سُرخ، سُوہا، لال، رتا

احوال : حال دی جمع، حالات، ورتی،

- احوالوں : احوال توں

اخبار : خبراں، خبر

- اخباراں : مراد خبراں (الالی)

- اخباروں : خبر توں (2) لکھت وچوں۔ ایتھے مخصوص معنیاں والا "اخبار" مراد نہیں۔ میاں محمد بخش ہوراں نے "فارسیوں اخباروں" دی ترکیب ورتی اے جہدا مطلب اے کہ اوہناں سیف الملوک قصا فارسی دی کتاب وچ پڑھیا تے فیر پنجابی وچ لکھیا۔

اختر : ستارا، تارا

اخراج (اخ- راج) : باہر کڈھن یاں ہوون

اخفش (اخ- فش) : اک عالم تے فلسفی دا ناں جو سبق یاد کرن لئی اپنی بکری نوں وار وار سناوندا سی۔ (بزِ اخفش : اخفش دی بکری)

اخفی : (اخ- فی) : لکیا ہویا

اخلاص : خلوص، سچائی، (2) قرآن شریف دی اک سورۃ دا ناں

اخلاصی : اخلاص والے، مخلص

اخلاط : بدن دے حت

اخوان : (عر) اخ دی جمع، بھرا، عزیز

اخوانہ : بھراواں دی، اخوان

اخوکم (عر) : تہاڈا بھرا

ادا : بھرا، ویر (سندھی)

اداسی : اداس (2) فقیراں ورگا لباس

اداسے : دوالے، آس پاس

ادنی ربی : میرے رب نے مینوں علم تے راز دے۔

ادر : ڈھڈ، پیٹ

ادراک : درک توں، سمجھن، محسوس کرن

ادریسؑ : حضرت ادریسؑ نبی

ادریسی : حضرت ادریسؑ نبی دا

ادعونی : مینوں پکارو

ادماد : جنسی خاہش، پاگل پن، مالیخولیا

ادمت : ادماد دی حالت وچ، پریم خماری نال ست

ادنیٰ : ادنا، گھٹیا، نیویں درجے دا

ادوالے : دوالے، ارد گرد

ادہم : اک قسم دے گھوڑے

ادی : بھین، سہیلی، (سندھی)

ادے : اودھر، اوتھے، اوس پاسے

ادیان : ناراض ہوون

ادیان : آبادی توں دور، ورانے دا ڈیرا

– ادیان باشی (نا) : شہر توں دور ورانے وچ ڈیرا جماون والا فقیر

ادیساون (ک) : دوھن، جھلن، نرویا ہوون

ادھ (نا) : مُورکھ، مچھیاں کماون والا اک مچھیرو (2) ادھا، اک شے دے دو برابر حصیاں وچوں اک

– ادھ پُچدھ / پچدھا : ادھ دے نیڑے، تقریبن ادھ

– ادھ ونڈا : ادھا ونڈ لیندی اے

اُدھال : اغوا، اُدھالن توں امر تے حاصل مصدر

ادھالا : اغوا، نساون

ادھرالن (ک) : چکی وچوں آٹا سانبھن

ادھرالے : چکی دیسی گھروں آٹا کڈھن

ادھریج : ادھ راج، راجا، بادشاہ

ادھرنگ (نا) : فالج

ادھڑن (ک) : (1) ٹانکے کھلن، سیون کھلن (2) اچٹن، اکھڑن، کھل تھمن

ادھل : اغوا، نکلن، کڈھن

– ادھل گئیاں : اغوا شدا

ادھلاک : ادھلن توں تیار

ادھلن : اغوا ہوون، نکل جاون

ادھم ابراہیم : حضرت ابراہیمؒ ادھم۔ بلخ دے بادشاہ جنہاں فقیری لے لئی تے ولایت دے درجے اُتے اپڑے

ادھو : شری کرشن چندر جی دا رتھ وان

اَدھوانے : اَدھ وچ، ادھ وچکار، ادھ راہ

ادھوت : نڈر، بے خوف، بہادر (2) بھبھوت ملن والا ناگا سادھو

اڈار (مث) : اڈان، اڈاری

اڈارن (ک) : ابالن، اکالن

اڈانا : عزت مٹی وچ ملاون، بدناں کرن

اڈانے : بندوبست، حالات، پربندھ (لہ)

اڈاون : بھار چکن (ہا)، فضول خرچی نال پیسے ضائع کرن

اڈاہے : اُمید، تسلی

اڈر : اڈ کے، اڈاری مار کے،

اڈرن (ک) : اڈن، پرواز کرن

اڈ کیندی (اڈ-کے-ل-دی) : اڈیکدی

اڈمبر : ٹھاٹھ باٹھ، ظاہری نمائش، سازوسامان، شان شوکت، دسن والا اسباب، سنگھار، گہنے، ڈھول نقارے وغیرا دی اواز

اَڈن : پسارن، کھلارن، تانن

اَڈن : اڈرن، پرواز کرن

– اڈن کھٹولا : اَڈن والی منجی، خیالی منجی جو لوکاں نوں اُڈا کے سفر کرواندی اے

– اڈن ہارے : اڈن والے، جاون والے، ٹرن والے، (فانی انسان)

اڈتا بھونڈ : اُڈ کے حملا کرن والا

اڈول : نہ ڈولن والا' پکا پیڈھا ملکڑے

اڈی : پَیر دا پچھلا گول حِصّا' جُتی دا پچھلا حصا
- اڈی مارنی : ہِجّن

اُڈیا آ ہنس : ہنس اُڈ گیا' جسم وچوں روح نکل گئی

اُڈیک : انتظار

اُڈیکیگ : اُڈیکے گا' راہ تکے گا

اُڈیکن : (ک) کسے دا رہ تکن' انتظار کرن
- اڈیکے : انتظار کرے' راہ تکے

اڈینی : دُکھ بھری' اداس کرن والی

اڈھائی : ڈھائی' دو تے اَدھ

اِذازلزلت : تے جدوں زمین ہلائی جاوے گی (القرآن)

اذائیں : ویکھو "اجائیں"

اذفر : خشبوئی گھاہ' خس

اذن : (اذ-ن) اجازت (2) کن

اذیت (اذی- یت / ع) : دکھ' تکلیف' تسیہا

ار : اور' تے (2) ہتھے دا گز

ارادت : عقیدت' عقیدت مندی

ارادا : کوئی کم کرن دی نیت

ارار : اَرائنہ' شہر وغیرا دے ارلے کنڈھے

اراک (ع) : اِک رُکھ جِدیاں ٹاہنیاں مسواک دے طور تے ورتیندیاں ہن-

ارامی : ارام وچ' سکون وچ

ارائیں (نذ) : اک ذات' سبزیاں وغیرا بیجن دا کم کرن والے- بُلھے شاہؒ دے مرشد دی ذات ارائیں سی ایس لئی بلھے شاہؒ کول "ارائیں" توں مراد بلھے شاہؒ دے استاد شاہ عنایت قادریؒ نیں۔

ارباب (نذ) : وڈیار' چودھری

اربرادن : (ک) بڑبڑاون

اربع / اربعہ (ع) : چار' چوتھ

اربع عناصر : پرانے زمانے وچ سمجھیا جاندا سی کہ کائنات دی ہر شے چار تتاں (عناصر) نال رل کے بنی اے- اوہ عناصر ایہ نیں : اگ' پانی' ہوا تے مٹی- نویں سائنس ایہناں وچوں کسے نوں وی عنصر نہیں منندی- ایس ویلے تیک کائنات وچ 92 عناصر لبھے نیں تے 25 دے نیڑے مصنوعی عناصر دی تجربے گاہ وچ تیار کیتے گئے نیں۔

اربلی : شوخ' البیلی' چنچل

ارپن : نذر' بھینٹ

اِرتقاء (ارت- قاء / ع) : نسارا' ترقی کرن- ڈارون تے اوہدے ہم خیالاں دی سوچ جس مطابق ہر شے ویلے دے نال نال ترقی کردی تے روپ وٹاوندی رہندی ہے تاں جے حالات دے مطابق چل سکے۔

ارتکاب (ارت- کاب / ع) : کوئی (مندا) کم کرن

ارتھ (سنس) : (1) معنے' مقصد (2) جائیداد' مال دولت

ارتھ کرن : جتھی تھاں یاں ویلے ملن دا وعدا کرن

ارتھ ہوون : پکا وعدا ہوون

ارتھی : سانڑن لئی مُردا لجاون والا ڈھانچا یاں منجی

ارٹھ : رہٹ' ہرٹ

ارث : ورثا' میراث

ارجمند (ارج- مند) قابل' عزت والا' شان والا (ارج معنے قدر' قابلیت' عزت)

ارجوان : حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

ارحم : رحم کر

ارحمؑ : سبھ توں ودھ رحم کرن والا

اردو بازار : چھاؤنی' فوجی کیمپ دا بازار

اردو بیگی : شاہی حرم دی ہتھیار بند پہرے دار سوانی

اردا بیگماں : وردی والیاں عورتاں جو شاہی حرم سرا دے بوہے اُتے پہرا دیندیاں سن

ارداسی : بنتی کار' درخاست کرن والا' درخاست کیندا

اردق (مذ) : ازرق، ودھیا نسل دا گھوڑا
اردل : اردلی، سپاہی، اردلی دا کم
اردی ترکاں : ویکھو "اڑدو"
اردھ تپ : اسمان ول مونہہ کر کے باہواں کھلوا کے ورزش، زمین اُتے قائمہ زاویہ بنا کے کھلوون
ارڈاون (ک) : چیکن، اڈارن، اُچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن
ارزاں (صفت) : سستا، سستی، گھٹ مُلا
ارزانی (مث) : سستائی، ست جائی، عام ہوون
ارزوئی : (مث) عرضوئی، عرضی
ارژنگ (مث) : مانی مصور دی تصویراں دی کتاب
ارس : (ا+رس) رس توں بنا، بے خشبوئی، بے سواد، جہڑے بندے اُتے کسے دا اثر نہ ہووے
ارسال : گھلن
ارسطو : یونان دا مشہور عالم تے فلسفی جو سکندر دا استاد وی سی۔
ارشاد : آکھیا، کسے بزرگ یاں وڈے دا فرمان
ارض : زمین، بھوئیں، دھرتی
۔ ارضی : زمینی، زمین دا
ارغنون : اِک قسم دا واجا
ارغوان : ارغوانی رنگ، نارنجی، جوگیا رنگ
ارغوانی : سوہا رنگ، رتا، لال، سنہری
ارک : کہنی، کہنی دا جوڑ
ارکان : رکن دی جمع، ساجھی، بندے، جتھے
ارکھر (مث) : جھیڑ جھاڑ
ارکاون (ک) : چپ وٹن، خموشی اختیار کرن
ارل : چکنی جو لکڑی دی ہووے
۔ ارل کھوڑ : بوہے نوں مضبوطی نال بند کرن لئی بوہے مگر لکڑ دا ڈنڈا (ارل) پھساون لئی کھوڑ
ارلی (مث) : پنجالی دے سرے تے پھسائی جاون والی لکڑ جو جنور نوں باہر نکلن توں ڈکدی ہے۔

۔ ارلی بھن : ارلی بھنن والا، اُدھ رکھیا
ارلیاں لاہن / لہن : پشو نوں ہل پنجالی توں ازاد کرن
ارم (مث) : شداد بادشاہ دی بنائی ہوئی جنت
ارمان (مذ) : (1) خاہش، اچھیا، سدھر (2) کسے شے دے نہ ہوون دا دکھ
ارنی : مینوں اپنا آپ وکھا (حضرت موسیٰ)
ارواح : روح دی جمع
اروار : دریا دا اُرلا کنڈھا
اروپ : بے روپ، جنوں اکھاں نہ ویکھ سکن، رب۔
اروڑی (مث) : کوڑا، بیکار شیواں
۔ اروڑیاں : اروڑی دی جمع
ارے اریرے : ہور اُرانہہ، ہور نیڑے ہوون
اریڑی : کھوہ دا اِک حصا، اوہ سخ جو مالھ وچ جوڑ پاندی اے
اڑ : جھگڑ، اڑن توں حاصل مصدر
اڑاب : اڑن دی حالت، روک، رکاوٹ
اڑانگے : اوکھ، اوکڑ، مشکل، اڑیکے
اڑاون (ک) : اڑنگن، اُچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن (2) بچہ یاں کسے جنور دا بکرن
اڑاہ : بنجا، اگ دا بھانبڑ
اڑاہیں : اڑانگے، مشکلاں
اڑایم : اڑایا، پھسایا
اڑب : ضدی
اڑبنگے : ضدی، نصیحت نہ منن والے
اڑتنے پڑتنے پاڑن : بے لحاظی نال سبھ راز فاش کرن، بخش کلامی کرن
اڑچکری : پھس گئی
اڑدو : لشکر، وحشی لوکاں دا ٹولا۔ ڈاکو لٹیرے، منگول حملہ آور جو گھوڑیاں اُتے بیٹھے بیٹھے ٹٹی پیشاب کر لیندے سن

اڑکب (مذ): اڑن والا' نہ چلن والا (2) والاں منج کنمل

اڑکن (ک): اڑن' رُکن' پھسن' اٹکن

اڑن (ک): رُکن' اٹکن' جم کھلوون' (2) ضد کرن (3) محبوب (س)

اڑن (ک): (1) بون' جھکن' اُرن' لِفن (2) اُڈن

اڑی: ضد

اڑیا: مخاطب کرن دا بول

اُڑیا (اُڑے-آ): جُھکیا

اڑیاں (اڑی-آں): اڑی دی جمع' ضِداں' انکار

اڑیجے (اڑی-جے): اڑے

اڑیساں: پاداں گی

اڑیے: اڑیا توں' اڑی' نی-کڑیاں دا اک دوُجے نوں بلاون دا آپسی بول

اڑھیوں: چالو کردے نیں-سوکاندے نیں

از: توں' تھوں' ولوں

ازائیں: اجائیں' ضائع

ازبک: ازبکستان دا بندا / زنانی

ازخود: اپنے آپ

ازار: چادر' سلوار (2) دُکھ' تکلیف

ازاری: دکھی' ازردا

ازارے: ازار بند' نالا' ناڑا

ازرق (مذ): گھوڑے دی اک قسم

ازل: مُڈھ' کائنات دا سبھ توں پہلا دن. بُہت پرانا جس بارے رب توں بِنا کوئی نہیں جاندا.

-ازلی: ازل دا' مُڈھوں

ازماون: جانچن' تجربا کرن

ازمائش: جانچ' امتحان' تجربا

ازواج (مث / ع): زوج دی جمع' ساتھی' جوڑا' دہانتا ساتھی

اژدر (مذ): لوک کہانیاں دا فرضی سپ جیہدے موہوں اگ نکلدی اے.

اژدھا (مذ): وڈی جُسم دا سپ' اژدر

اژگر: اجگر' اژدھا

اس: اساں' اسیں

اس: ایس

-اِس دم: ایس ویلے' ہُن' ہُنے

اساتھوں: ساڈے تھوں' ساڈے توں

اساتھیں: اساں تھوں' ساڈے کولوں

اساڈڑا: ساڈا

اُسار (مذ): تعمیر' بناوٹ

اسارن (ک): تعمیر کرن' عمارت بناون

اسارے: (ک) صلاح' مشوارا

اساس: بنیاد' نِینہ

-اساسی: بنیادی

اساں: اینے ساہ

اساطیر: اسطورہ دی جمع' من گھڑت قصے' داستاناں

اسامی (مث): سامی' قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں.

اسانوں: اساں ول' ساڈے ول

اسانے: اسان' سوکھا

اساں پر: ساڈے اُتے

اساون: (ک) بچّ نال جُھٹ کے صاف کرن

اساہاں: (1) سانوں (2) اساں دا' ساڈا

اساہی: ارام' افاقا

اساہیں: ساڈا' سانوں

اسائیں: اوہنوں

اسایا: اختیار کیتا'

اسباب (مذ): سبب دی جمع' کارن' وجہا (2) مال اسباب' سامان

اسپ (فا / مذ): گھوڑا

اسپات (مذ): فولاد' ودھیا قسم دا لوہا

است (فا): ہے' اے' ہے اے

استاد: سکھاون والا' ماہر' چالاک
استاکار (مذ): کاری گر' گنی' ماہر
استاوا (مذ): سقاوا' مٹی دا لوٹا
استاوڑا (مذ): نکا سقاوا' لوٹا
استجب: استجاب' قبولیت
استخارہ (مذ / ع): بھلائی چاہوݨ' کم کرݨ توں پہلاں ربی اِشارا لبھݨ
استخوان (اس- تخ-وان): ڈھانچا' پنجر' ہڈی
استر (اس-تر / مذ): اندرس' رضائی یاں کوٹ دا وِچلا کپڑا (2) ترنجھر
استرا (مئس): وال کپݨ والا تیز رچھ
اِستری (مئس): عورت' بیوی
استدلال (مذ): دلیل
استسقاء (مذ): اک روگ جِہدے وچ تریہ بہت لگدی اے تے ڈھڈ ودھ جاندا ہے۔
استعارہ (مذ): ادھار لینا' ساہت وچ کسے لفظ دا اصل مطلب دی تھاں مجازی معنے وچ ورتنا
استعمال (مذ): ورتوں (ور: استعمالاں)
استغاثہ (مذ): اپݨے نال ہوئی زیادتی بارے انصاف چاہونا
استغفار (مذ / مث / ع): مغفرت منگݨ' گناہ بخشواوݨ
استغنا: بے نیازی' لاپرواہ ہوݨ۔
استقلال (مذ / ع): پکیائی
استنجا (مذ / ع): گجھے انگ نوں پانی نال دھو کے پاک کرنا
استین (مث): آستین' قمیض دی بانہہ
استینے: آستین وچ (سپ استینے: آستین وچ سپ)
استھر (مذ): نہ ہلݨ والا' قائم' لافانی
اسد (مذ / ع): شیر
-اسدُ اللہ: رب دا شیر' حضرت علیؓ دا خطاب

اسری: اسیر دی جمع' قیدی' بندی
اسرار (مذ / ع): "سر" دی جمع' راز' بھیت' گجھ
اسرارے: اسرار' راز' بھیت' گجھ
اسراف (مذ / ع): فضول خرچی' کُورتوں
اسرافیل (مذ / ع): اک فرشتے دا ناں جو قیامت دے دیہاڑے ناد پھوکے گا جِہدے نال مُردے جی اُٹھن گے۔
اسرالاں: اسرال توں- افسانوی سپ جو ساہ کھچ کے بندا مار دیندا
اسرائیل (مذ): حضرت یعقوبؑ دا لقب
اسرائیلی (مذ): حضرت یعقوبؑ دی اولاد وچوں' یہودی
اسرایم: میں اسرایا' تعمیر کروایا
اسرگے: اسرݨ توں' تعمیراں' بنیاں عمارتاں' ترقی
اُسرݨ (ک): تعمیر ہووݨ' اُچا ہووݨ' بنݨ
اسریساں: اساراں گا' تعمیر کراں گا
اسریل: ویکھو "اسرائیل"
اسفندباش: قصا سیف الملوک وچ اک قلعا جِہدے وچ لکا خاتوں قید سی۔
اسفندیار: ایران دا اک بہادر سیانا
اِسقاط (ع): ساقط کرݨ' روکݨ' ڈکݨ' کھلوݨ' (2) بال دا ویلے توں پہلاں ڈگݨ یاں ڈگایا جاوݨ
اسکندر: سکندر یونانی' مشہور حملاور
اسکندری (مث): سکندھری' منگنی ریاں والیاں
اسکݨ (ک): ہوکا بھرݨ' لما / ٹھنڈا ساہ لیݨ
اسلاف (مذ / ع): سلف دی جمع' وڈ وڈیرے
اسلوب (مذ / ع / اس-لُو-ب): طور طریقے' چال چلݨ' ڈھنگ' رسم (2) بیانݨ یاں لکھݨ دا ڈھنگ
اسم (مذ / ع): ناں

-اسم اعظم: رب دے 99 ناواں وچوں اِک ناں جو لئے کے کم شروع کرن نال کامیابی ہوندی اے

-اسم ستودہ: احمد' تعریف کیتا گیا ناں

-اسم یزدانی: رب دا ناں

اسماء: اسم دی جمع' ناں

اسماعیل: حضرت اسماعیلؑ رب دے نبی' حضرت ابراہیمؑ دے پتر

اسو: اک قسم دا گھوڑا

اسوار (مذ / فا): سوار' سواری کرن والا' سوار ہو کے

اسوانگ: اِک قسم دا گھوڑا

اسود (اس-ود / ع): کالا' سیاہ

اَسوں / اَسُونہ: دیسی سال دا ستواں مہینا جو ستمبر دے ادھ وچ شروع ہوندا ہے

اسہ (ا-سہ): ناقابل برداشت' جو سہاریا نہ جا سکے

اِسی: ایہو' ایہی

-اِسی بھانت سوں: اینجے' انج ای

اسیڈی: ساڈی

اسیر (اسی-ر / ع): قیدی

-اسیراں (اسی-راں): اسیر دی جمع' قیدی

-اسیرے (اسی-رے): اسیر یعنی قیدی

اسیری: بے قائمی' کسے شے دے حصول لئی کڑھنا

اسیس: دعا' (2) امید (3) اڈیک

اسیسے (اسی-سے / مث): اسیس توں' آس' اُمید' اڈیک (2) دعا

اشارت (اشا-رت): اشارا

اشارا (اشا-را / مث / ع): رمز' بولے بنا' سمجھاون دا جتن

اشباح: شبح دی جمع' جسم' ظاہری شکل یاں روپ

اُشتر (اش-تر / ع): اونٹھ

-اشتر گاڈی: اونٹھ گڈی

اشتراک (اشت-راک / ع): سانجھ' بھائیوالی' ساتھ

اِشتہار (اش-تے-ہار / مذ / ع): مشہوری

اشنڈ (اش-ٹ-ڈ / مذ): اشٹ + انڈ یعنی اونٹھ دا آنڈا-بے معنی' چلاکی لئی ورتیندا اے-بے بر پُر گل

اشجار (اش-جار / مذ / ع): شجر دی جمع' رُکھ' درخت

اشخاص (اش-خاص / مذ / ع): شخص دی جمع' لوک' بندے

اشد (مذ / ع): شدت والا' کرڑا' ڈاڈھا

اشراف (اش-راف / مذ / ع): شریف دی جمع' خاندانی' اُچے طبقے توں

اشراق (مث / ع): اک نفلی نماز جو سورج نکلن مگروں پڑھی جاندی ہے (2) نیلی چیتی

اشرف: سبھ توں زیادا شریف یاں شرف رکھن والا

اشرفی (مث): سونے دا سکا' جو انگریزی سے توں پہلاں چالو سی

اشعار (اش-آر / مذ / ع): شعر دی جمع

اشغال (اش-غال / مذ / ع): شغل دی جمع

اشک (اش-ک / مذ / فا): اتھرو' ہنجو

اشکار: شکار (دا)

اشکارا (اش-کارا): اشکار' ظاہر

اشن: گرمی' طبیعت دا جوش

اشنا (اش-نا): آشنا' جانو' مِتر' دوست

-اشنائی: آشنائی' جان پچھان' دا تعلق

-اشنائیاں: اشنائی' دا تعلق' جان پچھان' تعلق' لگ لاگ

اشناک (اش-ناک / مذ / مث): صاف ستھرا'

چلاک، ہشیار، صفائی پسند، ہوشناک
-اشناکی: صفائی، قابلیت
اشنان (سنس / مذ): نہاون، غسل
اشہب: (اش-ہب) گھوڑے دی اک قسم
اشیر: سویر، تڑک
اشیاء (مث / ع): شے دی جمع، وست، چیزاں، شیواں
اصالت (مث / ع): اصل توں، اصل ہوون توں، آپ
اصحاب (مذ / ع): صاحب دی جمع (2) رسول کریمؐ دے ساتھی، صحابیؓ
-اصحاب کہف: دقیانوس بادشاہ دے زمانے دے ست بندے جو بادشاہ دے ڈر توں اپنے کتے سنے کہف (غار) وچ جا لُکے تے سوں گئے۔ جدوں جاگے تاں زمانا بدل چکیا سی
-اصحاباں: صحابیاں
اصداف (اص-داف / ع): صدف دی جمع، سپیاں
اصفہاں: اصفہان شہر جو ایران وچ ہے۔
اصفر: زرد رنگ، پیلا رنگ
اصل (اص-ل / ع): جڑھ، بنیاد، نینہ، نقل دا اُلٹ
اصلاں: اصل کتاب، فقہ دی کتاب
اصلوں: مُڈھوں، اُکا، بلکل، ہرگز
اصنام: صنم دی جمع
اصیل: اصل دا، اصل نسل دا، چنگی نسل دا
-اصیلاں: اصل دی جمع
اصلی دیس: اگلا جہان
اضافت (مث / ع): وادھا، کسے اک شے دا دُوجی نال تعلق جوڑن۔ مثلن اسلم دی کتاب وچ "دی" اضافت اے۔ فارسی وچ ایہو کم زیر نال لیندے نیں مثلن کتابِ اسلم
اضافہ: وادھا

اضحیٰ: حج مہینے دا دسواں دن-سوڈی عید
اضطراب (مذ / ع): سٹوڑ، اچوہن
اضطرار: بے وسی
اضغاث (ع): شک، شُبہا، توہم
-اضغاث احلام: پریشان تے کھلرے سُفنے
اطلاع: پتا، خبر، سوہ
اطلاق: مطلق توں، پابند نہ ہوون
اطلس: اک چمکدار ریشمی کپڑا، ساٹن
اطوار: طور دی جمع، طریقے، رسم، عادتاں
اطوال: طول دی جمع، لمائیاں
اطہر: پاک
اعادہ (اے-عا-دا / مذ): دہرائی
اعانت (اے-عا-نت / مث / ع): مدد، سہائتا
اعتبار (اے-تبا-ر): یقین ہوون یاں کرن۔ عربی وچ عبرت دے معنیاں وچ وی آوندا اے
اعتدال: وچکارلا، درمیانی
اعتراض: نکتا چینی، نقص کڈھن
اعتراف: منن
اعتقاد: عقیدا رکھن، یقین رکھن
اعتکاف (اے-ت-کاف / ع): رمضان مہینے دے اخیری دس دن مسیت [illegible] کے عبادت کرن
اعتماد: بھروسا، وساہ
اعجاز: معجزا، حیران کرن والا کم
-اعجاز مسیح: حضرت عیسیٰ (ع) دا معجزا (مردے زندا کرن والا)
اعداد: عدد دی جمع، ہندسے، شیواں، چیزاں، گنتری، گنتی
اعراب (مذ / ع): وزن، قول نال گل کرن (2) بہتاں، لکھت وچ اکھراں اُتے یاں ہیٹھاں علامت تاں جے درُست پڑھیا جا سکے (زیراں زبراں)
اعراض: مونہہ پھیرن، گریز
اعصاب: پٹھے، جسم دے ریشے

اعضاء (مذ / ع) : عضو دی جمع، انگ، جسم دے حصے

اعظم (مذ / ع) : وڈا، بہت وڈا

اعظم : امام اعظم، امام ابو حنیفہ

اعلام : (1) عَلم دی جمع، جھنڈے

اعلام : جانو کرن، جانکاری دیون

اعلان (مذ / ع) : کسے گل یاں اطلاع نوں سبھ تائیں اپڑاون دا عمل

اعلم من اللہ : بے شک میں رب ولوں جانناں

اعمال (مذ / ع) : عمل دی جمع، کارے، کیتیاں

اغراض : غرض دی جمع، غرضاں، مقصد، مطلب

اغلاط (ع) : غلط دی جمع

اغلال (ع) : زنجیراں، ہتھ کڑیاں

اغن : سوہنی اواز والا اک پکھیرو

اغیار (اغ-یار / ع) : غیر دی جمع، اوپرا، بگانا، اوبڑ

۔اغیاراں : غیر نوں، بگانے، اوبڑ، اوپرے

اغیانہ : غنڈا

افتراء (اف-ترا /ع) : بہتان، تہمت، بہانا

افراد : فرد دی جمع، بندا (2) تصوف دا اک درجا

افراط (اف-رات) : ودھ، ودھاوش

۔افراطوں تفریطوں : افراط تفریط، گھاٹا وادھا، کسے شے دا اعتدال توں ودھ یاں گھٹ ہوون

افرنجہ : افرنگ، یورپ

افزائش (اف-زائے-ش / فا) : ودھاوش

افسانہ (ع) : قصا، کہانی، بات

افزونی : زیادتی، حملا

افسردہ (اف-سر-دا / فا) : اُداس، دُکھی

افسوس (فا) : اُداسی، دُکھ، رنج

افشاں (فا) : چھڑکن، چھنڈکن، چھنڈکن والی شے

۔افشانی : چھڑکن، چھڑکیا

افضال (ع) : وڈیائی والا

افضل : (ع) وڈیائی والا، وادھو، معتبر، اگیرے

افطار (ع) : روزا کھولن

افعال (ع) : فعل دی جمع، کم، عمل، کارے

افغان : افغانستان واسی، پٹھان، پختون

افق (ع) : بنا، حد، کنار، دمحذا - جتھے زمین اسمان رلدے دسدے نیں۔

افکار (اف-کار / ع) : فکر دی جمع، سوچ، خیال

افگار (اف-گار / فا) : زخمی، ہٹڑ

افلاس (اف-لاس / ع) : تھڑ، غربت

افلاطون (اف-لا-طون) : قدیم یونان دا فلسفی جو سقراط دا شاگرد سی۔

افلاک (ع) : فلک دی جمع، اسمان، انبر

۔افلاکی : اسمان دا، اسمانی

افلح من زکھا : (پوری آیت : قد افلح من زکھا) اوہ پاک ہویا جنہے نفس نوں پاک کیتا

افواہ (اف-واہ / ع) : فوہ دی جمع (فوہ : مونہہ) اُڈی اُڈائی گل، پنجابی وچ واحد دے طور تے ورتیندا ہے

افیم : پوست دے ڈوڈے دا سُکایا رس جو نیندر لیاوندا ہے۔ ہفیم

افیون : افیم

اقارب (ع) : اقرب دی جمع، نیڑلے، رشتے دار وغیرا

اقبال (اق-بال / ع) : (1) مرتبا، وڈیائی، آدر (2) قبول کرن، من لین، اعتراف کرن

اقتباس (ع) : کجھ لینا، لکھت وچوں کوئی ٹوٹا کڈھن

اقتلوالموذیات : موذی نوں مار چھڈو (ایس توں پہلوں کہ اوہ نقصان اپڑاوے)

اقدس : بہت زیادا پاک

اقرار (اق-رار / ع) : گل منی، ہنگارا بھرن، ہاں وچ جواب دیون

- اقرار باللّسان: جیبھ نال اقرار (ایمان دا پہلا درجا' دوجا درجا دِلوں تصدیق ہے)
- اقراری: اقرار کرن والا' رب دی ذات دی گواہی دیون والا

اقرب: بہت نیڑے

اقرب حبل الورید: شاہ رگ توں وی نیڑے (قرآن) "اسیں شہ رگ توں وی نیڑے آں"

اقصیٰ: بیت المقدس وچ اک مسیت' مسجد اقصیٰ

اقطاب (اق- طاب / ع): قطب دی جمع' اللہ والے لوک

اقلیدس: اک جامتی دان

اقوال: قول دی جمع' کتھن' آکھن

اقوام: قوم دی جمع

اَک: اَکتا' اکن توں

اَک: اک مشہور بوٹا جِدا دُدھ زہری ہوندا ہے بعض دواواں وچ ورتیندا ہے

اِک: مُراد رب تعالیٰ-اک جانے: کلی جان نے

- اک تھوں چار: چنگی ترقی
- اک تھیں اک چڑھندڑے: اک توں ودھ کے اِک
- اِک کر: اک سمجھ

اِکا: اکو' اک' ہک

اُکا: بلکل' پورا' سارا

اکابر (ع): اکبر دی جمع' وڈے' وڈیرے

- اکابری: وڈیائی' عظمت

اکار (مذ): ہوند' وجود' جُسا' جسم

اکارا: اکارت' ضائع

اکارا / اکارہ: اکلا' اکو' وحدت' کلا' (2) اکہرا

اکاس: ویکھو "آکاش"

اکاش (سنس): اسمان' انبر

اکاش ویل: اکاس ویل' دھاگیاں ورگی اک ویل جو دوجے رکھاں اُتے جھلم کے اوہناں دا رس چوپ کے پلدی ہے.

اکال: کال توں ازاد' ے توں باہر' امر' رب

اکلوں: تنگ کرن' مجبور کرن' ستاون

اکاہرا: اکہرا' اِک تہ والا' اِک پرت والا

اکبر (اک-بر / ع): وڈا' سبھ توں وڈا

اکت: اک ہوون دی حالت' اکو' اک

اِکتساب (مذ / ع): لون' حاصل کرن

اِکٹھ (مذ): اک تھاں تے جمع ہوون' جوڑ میل

اکٹھی (ا- کٹھ- ٹھی): غلط' گمراہ

اکٹھیاں وگن: رل کے صلاح اُتے ٹرن

اکثر (ع): چوکھا' عام کر کے

اکثریت (مث): چوکھا ہوون' بہو گنتی

اِکدھر: اِک دھر' اک پاسے

اکذب: سبھ توں جھوٹھا

اَکر: تیجی دشمنی

اُکر: اکرن توں' کسے سخت دھات' پتھر وغیرا وچ کھدائی دا کم

اکرا: قیمتی' مہنگا

اکرت گھن: احسان فراموش' ناشکرا

اکرم (اک-رم / ع): وڈا بزرگ

اکری شراہ: اوہناں دی کمائی کچ نال کرو

اُکرن: کندہ کرن' ابھری ہوئی کڈھائی کرن' سخت شے وچ کھدائی دا کم کرن

اکروں بھکروں: ٹکراں دھندے

اکڑا: اُکا' بلکل' قطعی' سارے دا سارا

اکڑن (اک-ڑن / ک): لپکن' جھپٹن

اکڑیواں (مذ): پالے' بُخار یاں تکلیوں پارون جسم دی آکڑ

اِکس: اِکو' اِک' ہک

اکساون (اک-سا-ون / ک): ابھارن' مشتعل کرن' بھڑکاون

اِکسے: اکو

اکسیں: اِکناں وچ' بعض وچ

اِکل: کلا ہوون دی حالت' تنہائی' اکلاپا

اِکلا : کلا' اِکو' تنہا

اکلاوݨ : یاد کرݨ' چیتے رکھݨ' چتارݨ

اکلڑی : اکلی' کلی

اکلݨ (اک-لݨ / ک) : اُبلݨ' جوش کھاوݨ' اُبل کے ہانڈی توں باہر ڈگݨ

- اکلیا : جوش مایا

اکلیاں : بے چین ہو گئی' زور وچ آ گئی

اکلیندا : یاد کردا

اکݨ (اک-کݨ / ک) : اُکتاوݨ' تھکݨ' سوڑیاں پیݨ' تنگ آوݨ

اکݨ : ایویں' ہرنج' اکیݨ

اکݨ (ک) : تھمݨ' ٹھلݨ' نشانہ خطا جاوݨ

اِکناں : بعض' کئی اک

اِکواسا : اک پاسے ول' کواسا' جھکیا

اک وِیہ : اکی' ویہ تے اک

اِکیؔ : 21' ویہ توں اک ودھ' (2) اِکو' اک

- اِکی پتاں : جٹ دی عزت نہیں لہندی کیوں جے اوہدیاں اِکی پتاں ہوندیاں نیں-(ڈھیٹھ پنا)

اُکے : اکتاوے

اکے : یاں' نہیں تاں (2) اک تے' اک پاسے تے

اکیٹھݨ (ک) : اکٹھا کرݨ' جمع کرݨ

اکیواں (اکے-واں) : اُکتاہٹ' اکݨ دی حالت

اکھ : و یکھݨ دا انگ

- اکھ آوݨ : اکھ دا روگی ہووݨ

- اکھ لگݨ : نیندر آوݨ

اکھاڑا : کشتی لڑن دی تھاں' اوہ تھاں جتھے پہلوان کشتی لڑدے یاں زور کردے نیں' سنت سادھو دا ڈیرا

- اکھاڑے : اکھاڑا

اکھاں : اکھ دی جمع' و یکھݨ انگ

- اکھاں وچ ساوݨ : بہت پسند آوݨ

- اکھاں نال ٹھکر لاہوݨ : دور کھلو کے سوہݨے لوک تاڑݨ (2) مادہ پشوآں دا جنسی کم ول مائل ہووݨ

اکھاݨ : آکھی گئی گل' کہاوت

اکھاۓ : اکھواوݨ' ہنڑ

اکھائیں : آکھاں

اکھٹڑا (اکھٹ-ڑا) : سخت' جو کھودیا یاں پٹیا نہ جا سکے

اکھٹݨ : ٹھوکر کھاوݨ' ٹھیڈا لگݨ

اکھٹݨ : کھٹݨ' کھݨ

اکھر (اکھ-کھر / مس) : اچھر' حرف

اکھڑ : اُجڈ' اڑبھ' کھرہوے مزاج دا

اُکھڑ : اکھڑن توں' پٹیا جاوݨ' اپنی تھاں چھڈݨ

اکھڑیں : اکھاں

اُکھل (اُ-کھل) : دانے چھڑن والا لکڑی دا چھو' وڈی اُکھلی

اکھلن (ک) : اکھڑݨ (ور نہ اکلی)

اکھنڈ (ا-کھنڈ / مس) : کھنڈ نہ ہووݨ والا' جو وکھ نہ ہو سکے' اٹٹ

اکھݨ : کھودݨ' پٹݨ' کھٹݨ' اکھوڑݨ

اکھیٔوے : اکھواوے

اکھوت (ا-کھو-ت / مث) : آکھی گل' اکھاݨ

اکھوڑݨ : کھودݨ' پٹݨ' اکھݨ' اکھیڑݨ

اکھیاں : اکھاں' اکھ دی جمع

- اکھیاں نیرے : اکھاں وچ اتھرو

اکھیڑا : اکھاڑا' پڑ

اکھیڑݨ : اکھوڑݨ' جڑھ توں پٹݨ

اکھیں : اکھاں

- اکھیں ڈٹھی : اکھاں ویکھی

- اکھیں روہ : اکھاں وچ غصے دے اتھرو

اگ (مث) : بالݨ پاروں بلݨ والی روشنی تے سیک

- اگ اڑیساں : اگ وچ پا دیاں گا

ـ اگ دا عذاب : دوزخ
اگا : اگلا پاسا' ساہمنا پاسا
اگاڑ : اوہ تھاں جتھے گاں مجھ بنھدے نیں
اگاڑن: اگراہون' وصُولن
اگاڑی : اگلا حصا' ساہمنے' اگے
(پیٹ اگاڑی دھریا : ڈِھڈ باہر کڈھیا)
اگاس : اسمان' اکاش' انبر
ـ اگاسی : اسمانی
اگال : کڈھی ہوئی شے' اُگلی ہوئی شے
اگالے : ساڑے
اگاہاں : اگانہ' اگے
اگاہوں : اگوں
اگاہیں : اگے' اگانہ' اگے دی
اگتھ : طُفان' انھیری تے بارش دا طُفان
اگدا : پہلاں دا
اگدوں : پہلاں' اَگے' پیچھی
اگر (ند / سنس) : اک رُکھ جہدی لکڑ بالن نال خشبوئی دھواں بھلدا ہے
اُگراہی : وصولی کیتے جاون والے پیسے
اگراہون (اگ۔راہ۔ون / ک) : لین' وصولن
اگرن (اگ۔رن / ک) : اکن' چنگرن' (2) اُلٹی آون (3) مارن لئی ڈانگ وغیرا اُتانہ چکن
اُگڑے : اگلے
اگل : اگے دا' اگلا
اگلا (اگ۔لا) : اگے دا' پہلا
اگلا : چوکھا' کلّی' ڈھیر سارا
اگلن (اگ۔لن / ک) : باہر کڈھن' اُلٹی کرن (2) سیونگ باروں فصل دا سک جاون
اگلے : بے انت' اَن گنت' بے شمار
اگلیاں : بُنتیاں' چوکھیاں
اگم : پہنچ توں باہر' ناقابل رسائی' جہدے تیک اپڑیا نہ جا سکے' راز' (2) عیب' (ع)
اگمن (اگ۔من / ک) : اُکن' چنگرن' اُتانہ

اکھن' اُچھن
اگن : اگنی' اگ
اگن : سریلی اواز والا اِک پکھیرو
اگنی : اگ (2) جنوب' مشرق
اگن (ک) : پیدا ہوون' جمن' اُجگن' بی دا پھُٹن' سورج دا نکلن' طلوع ہوون
اگواڑ / اگواڑی : اگلا حصا
ـ اگواڑی بھنن : شیر دا غصے نال زمیں تے پنجے مارن
اگوچر : سوچ توں اُچا' حس توں باہر' عجیب
اگولن (ک) : لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن (2) راکھی کرن' سانبھن' دھیان رکھن
اگولتی : بھالن گلیاں
اگوں : اگلے پاسیوں' موت دلوں' اگلی دُنیا
اگوہاں : اگے' اگے دا
اگی : اگ
اگے : اگ (مم)
اگیاں : بہُت پہلاں
اگیان : اگلی' آبجھرا دی
اگیانی : گیانی دا الٹ' بے گیان' بے علم' جاہل
اگیترا : پہلا' شروع دا' اگیتا
اگیتری : وقت توں پہلاں بیجی جاون والی فصل
اگیں : اگاں
اگھ : بھاء' نرخ
اُگھ : اتا پتا' خبر (اُگھ سُگھ)' کھوج
اگھاڑ : کھولہ' واضح
اگھالن (ک) : کھنگھالن' پانی نال دھوون' اگھالن
اگھانے : نُل ولُمّے
اگھلاون (ک) : رجن' ڈھڈ بھر کھان
اگھرن (ک) : اگرن' وار کرن لئی سوٹی چکن
اگھڑن (ک) : ظاہر ہوون' ترن' کھلھن
اگھن : بے قصور نوں مجرم بنا دیون

اگھن (ک): پونجھن، صاف کرن

اگھور: اگھاڑ، کھولھ (اگھ)

اگھوڑن (ک): اگھیڑن، ظاہر کرن

ال: کدو، لوکی (2) پیا ہویا ناں

ال: گرجھ ورگا اک پکھیرو، چیل

الا (امر): "الاون" توں، بول

الا اللہ: "سوائے رب دے" (کلمے ول اشارا)

الابرار: ویکھو "ابرار"

الاپن (ک): بولن، گاون، سر ملاون، راگ چھیڑن

الار: الریاں، جھکاء

الارن: کلارن

الارے: جھکے، کسے پاسے جھکاون لئی زور لاوے

الاہنبرا: الاہما، الہنا، الزام، دوش، طعنا، شکایت

الا باللہ: سوائے رب دے

الاحزان (ع): حزن دی جمع، غم

الاعمال بالنیات: اعمال دا دارومدار نیتاں اُتے ہے

الانگھ (مث): کرو، دو پیراں دا درمیانی فاصلا (2) الانگھن توں، ٹپن، حد پار کرن، ٹپن

الاشہ: بولیا، الاا

الاول: جے

الاون (ک): بولن، کہن، آکھن، دسن

الاون (ک): سچکن، جاون

الاہ: لاہ، اُچھاڑ دا ریشمی کپڑا (2) اُچیائی، اسمان

الاہما: شکایت، طعنا، دوش، مہنا

ـ الاہے: طعنے، مہنے، شکایتاں

ـ الاہمیں: غلط املاء، ویکھو "الاہے"

الاہن / الاہنا: ماتمی گیت گاون

الاہنی: ماتمی گیت، وَین، مرثیا

الاہوں: رَب ولوں (حکم الاہوں: رب دے حکم پاروں)

الاکسی: سڑے گا، بلاوے گا

الاؤ: بولو (2) اگ

الائے: گل کرے، !

البت: ضرور (2) ا

البرز: اک پہاڑ دا ناں

البیلا (ند): شوخ شنگ، مدن پلیا، جوانی دے نشے وچ مست، نخریلا، چھیل

البھل: پکھا، پکھے دے جھل

التا: کلال

التجا (مث / ع): عرض، عرضوئی، ارداس، پناہ

التفات (ال۔تفات / ع / مث): کسے ول تکن، توجہ کرن، مہربان ہوون

التھن (ک): بدلن، پرتاون، نقل کرن، اک لپی توں دوجی لپی وچ اتارا کرن، تھن

ـ التھے: تھے، اُترے

اُلٹا: الٹ پلٹا، مونڈھا

اُلٹا پوے ستارا: ستارے دی چال پُچھی ہو جاوے، بدقسمتی آ جلوے

الثاون (ک): اِک توں دوجے برتن وچ کڈھن، پرتن، (2) ترجما کرن

الٹن (ک): پرتن، مونڈھا کرن، چلٹن

اُلٹے: پچھے

الثریٰ: تحت الثریٰ یعنی پاتال

الجھن (ال۔جھن / مث): سوڑ، کنجھل، رکھ، اڑچن، جھمیلا (وچ پھسن)

الحاد (ال۔حاد / ند / ع): رب توں انکاری ہوون دی حالت، دہریاپن، بے مذہبی

الحاح: جھمرن، گڑگڑاون

الحان: لحن، اواز، گلے دا سر تان

الحب یعلیٰ: محبت اُچی ہوندی ہے

الحمد (مث / ع): حمد۔رب دی تعریف، شکر الحمد للہ، رب دی ذات حمد (تعریف) دے لائق ہے

الدنیا سجن المومن: دنیا مومن لئی قید خانا ہے

الدن (ک): الثاون، ڈولھن

[illegible] (ال رن / ک) : جھکن' اِکواسا ہوون' [illegible]ل ہوون

۔اُلریا : جھکیا' اُلڑیا

الڑے : الھے' کچے' تازے

الڑے گھاہ : کچے زخم جہناں اُتے کھرنڈ نہ بجھیا ہووے

الزام (ال-زام / ع) : تہمت' کوئی گل کسے دے مَتھے لاون

الس : جُوٹھا

الساون (ک) : انگھلاون' سُست ہوون' ڈِھلا ہوون

الست بربکم : "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" پہلا دیہاڑا جدوں رب نے رُوحاں نُوں جمع کر کے ایہ سوال کیتا۔(قرآن پاک دی آیت)

الستوں : الست' سوالیا فقرا' کیہ میں نہیں؟ ویکھو "الست بربکم"

الستی : الست توں' روز ازل توں' ویکھو "الست بربکم"

السیٹے (ال-سے-ٹے) : سختی' مار' تکلیف

السیف قاطع : تلوار کٹن والی ہے

الصدقہ ترد البلاء : صدقا مصیبت دا توڑ ہے

الطاعۃ : اطاعت

الطاف : لطف' کرم' مہربانی

العشق نار : عشق اگ اے

الغرضی : مطلبی' پتا

الغوزہ : وانسری ورگا اک ساز

الغیبوں : غیب توں

الف : ہزار' فارسی لپی دا پہلا اکھر' اکثر صوفی شاعراں نے "اللہ" لئی ورتیا ہے

الف حسینی : امام حسینؓ دی اک تلوار دا ناں

الف میم / الف تے میم : اللہ تے محمدؐ

الف والف جتوسے : الف توں الف وسیا' تکھیڑ کے وسیا

الفت (مث / ع) : پیار محبت

الفقر فخری و الفقر منی : فقر میرا فخر ہے تے فقر میرے وچوں ہے (حدیث پاک)

الفوں : الف توں

الفوں ے تیک : سارا' پورا' مکمل

الفی : فقیری چولا' کفنی' بنا سیتا ہویا کپڑا جہدے وچ گریبان دی تھاں پاڑ کے گل پا لئی دا ہے

القا (مذ / ع) : ربی خیال' دل وچ رب ولوں کوئی خیال پے جاون

القارعہ : قرآن شریف دی ایسے ناں دی صورت جس وچ قیامت بارے دسیا گیا ہے

القصہ (ال-قص-صا / ع) : قصا ایہ ہے' کہانی انج ہے

القہار (ال-قہا-ر / ع) : تواون ہار' رب دا اک صفاتی ناں

الکاون (ک) : السارن' الکساون' سُست تھیون

الکس (مث) : سُستی' آ بلکس

الکساون (ک) : سُست ہوون' الکاون' ڈِھلا پین

الکھ : حواس توں پراں' بے رُوپ ہستی' رب' سارے دا سارا۔اخیری سرے تیک' جو ویکھیا نہ جا سکے' بے حد و حساب

۔الکھ لاہن : پُورا تباہ کر دیون' جسم توں روح وکھری کرن' جان توں مارن

۔الکھ وجاون : ناد وجا کے' "الکھ الکھ" دی اواز پیدا کرن

الگ : وکھرا' علیحدا' نویکلا

الم (مذ / ع) : دکھ' درد' غم

۔الماں : الم توں' غم' دکھ

الم ترکیف : "کیہ توں نہیں ویکھیا؟" قرآن شریف دی اک سورت جس وچ ابرہہ دے ہاتھیاں نال مکہ اُتے حملے دا ذکر ہے۔

الماس (مذ) : اک قیمتی پتھر

المجاز قنطرہ الحقیقہ : مجاز حقیقت دا پُل اے

الم نشرح : کیہ اسیں کھولھ نہیں دتا ؟ (القرآن)
النبہ : لانبو، بھانبڑ، شعلا
-النبیاں : ویکھو "النبہ"
النذیر (ان-نذی-ر / ع) : نذیر، ڈراون والا
النظرالی حسن الوجوہ : چہریاں دی خوبصورتی ول ویکھن
النگھن (ا-ل-نگھن / مذ) : نافرمانی، ٹپن، (ک) حد ٹپن، اصول بھنن، خلاف ورزی کرن، مکرن
الوان (ع) : لون دی جمع، رنگ
الوف (مذ / ع) : الف دی جمع، ہزاراں
الوف مآت : سینکڑے، ہزاراں
الوں (مذ) : الوان، جہدے چہرے اتے اجے وال نہ آئے ہوون، کولا، نکی عمر دا
الونا (مذ) : پھکا، لون توں بغیر، بے سوادا
الول (ا-لو-ل / مث) : کنکتاری، گدگدی
ال دلی : جھل دلی
الوداس : اجاڑ، جتھے الوواں دا ڈیرا ہووے
اللہ (مذ / ع) : رب، خدا، حقیقی معبود، کائنات دا سرجنہار
-اللہ اکبر : اللہ سبھ توں وڈا ہے
-اللہ الصمد : اللہ بے نیاز ہے
-اللہ بھانا : رب دی مرضی، جو رب چاہے
-اللہ راسی : جہدا رب توں سوا کوئی نہ ہووے، محتاج
-اللہ نور السموات والارض : اللہ اسماناں تے زمین دا نور ہے
الہام (مذ / ع) : رب ولوں بندے دے دل وچ کجھ پاون، ربی دس
آلی : کائی، شے رکھے رہن پاروں لگیا زنگال
الیاس : اک پیغمبر دا ناں
الیاں : کپڑے دے کنڈھے اتے پائے گئے پھل بوٹے
الیرھن (ک) : کپڑے دی ۔ موڑ کے سیون، پیرھن
الیکن (ک) : لکھن، لیکن
الیکھ : نہ لکھن جوگ، نہ دیکھن جوگ
الیل : سوچ، لر، مستی، خبط، جذبا
الیندا : الاندا، بولدا
الیوم : اج دا دن، خاص دن
الیوم بصر حدید : اج اکھاں لوہے (وانگوں تیز) ہو رہیاں نیں
الیمن (الے-ہن / ک) : بولن، الاون
الھا : کچا (زخم، پھٹ)
الھڑ : ان جان، انجھول، ناواقف
الھڑے : الھے، کچے، تازے (زخم)
-الھڑیں بھٹڑیں : الھے پھٹ، کچے زخم
الھے : کچے، تازے (زخم)
ام (مث / ع) : ماں
امادہ : کوئی کم کرن نوں تیار، آمادہ
امادیاں : امادا، تیار
امارت (ع) : امیری
امارہ (مذ / ع) : حکم چلاون ہار
امارہ نفس : ویکھو "نفس امارہ"
امام (مذ / ع) : آگو، اگے لگن والا، مذہبی وڈیرا
امام حنیفہ : ابو حنیفہ النعمان ابن ثابت، اہل سنت دے چار اماماں وچوں پہلے امام
امامت : امام ہوون دی حالت یاں کم
امان (مث / ع) : پناہ، رکھی امانت
-امانے : امان وچ، پناہ وچ
اماں بابا : اماں حوا تے بابا آدم
اماہ : بے خودی، امنگ
اماہ : اماوس، انھیری رات جدوں چن نہ ہووے
امبر / انبر : اسمان
امری : لوئی
امبڑ / امبڑی : امڑی، ماں، امی
امبڑی جایا : ماں دا جمیا، سکا بھرا

امیمن (ک) : پرانا ہوون
اُمت (مث / ع) : گروہ' ٹولا' جماعت' کسے نبی نوں منن والے
امتحان (اِم-تے-حان / ع) : جانچ' پر یکھیا' ازمائش' کسے دی قابلیت دا اندازا لاون لئی کیتا گیا جتن
اُمتی : اُمت دا اک بندا (2) میری اُمت (ع)
امتیاز : وکھریواں' نکھیڑ
اِمداد : مدد' سہایتا
امڈن (ک) : چھاون (بدل دا) چڑھن
اَمر : گل' حکم' ربی حکم' ایسا فعل جندے وچ کسے کم کرن دا حکم دتا جاوے۔عام کر کے مصدر دے اخیر وچوں 'ن' یاں 'ون' لاہ کے امر بندا ہے۔(کھاون توں کھا' دوڑن توں دوڑ)
امر (ا-مر / سنس / مذ / مث) : نہ مرن والا' لافانی' لازوال
امر : امراء' امیر
امرا (ع) : (اُم-راء / ع) امیر دی جمع
امرت : ایسی شے جو مرن توں ڈک لوے' جیون پانی' آب حیات
-امرت منڈل : بہشت' جنت الفردوس
-امرت ویلا : سرگھی ویلا
امرتی (مث) : جلیبی ورگی اک مٹھیائی
امڑی : ماں' امی
اُمسن (ک) : ملسن' سڑن' ترکن
امک : امنگ' جوش' ترنگ' خواہش' اچھیا' ریجھ' چاء
اِمکان (اِم-کان / ع / مذ) : ممکن ہوون'
اِملاء (مث / ع) : لکھن دے ڈھنگ' لپی' بولے گئے نوں لکھنا
اِملا (ا-ل-لا / مذ) : بنا گل' جدا ال نہ پایا جا سکے
املاک (اِم-لا-ک / ع) : ملک' ملکیت

المتاس (اِم-ل-تاس / مذ) : اک رُکھ جندے اُتے عنابی رنگ دیاں دو تن گٹھ لمیاں پھلیاں لگدیاں نیں۔ ٹی وچ پیلے رنگ دے پھلاں دے خشبوئی گچھے لگدے نیں۔پھلیاں تے پھل دوائیاں وچ ورتیندے ہن
المن (ک) : دنداں دا کھٹا ہوون
الی (اِم-لی) : اک رُکھ تے اوہدیاں پھلیاں جو بیاں کھٹیاں ہوندیاں ہن
امن (مذ / ع) : بے خوفی دی حالت
اُمنا : (ع) میں ایمان لیایا' میں منیا
اُمور : امر دی جمع' حکم
اموڑ : جنوں موڑیا / ٹھاکیا نہ جا سکے
امولویں (امو-ل-ویں) : بہو مُلے' قیمتی
اُمی : اَن پڑھ' (مراد رسول کریمؐ)
امید (ف / مث) : آس' توقع
-امیدا (فا) : امیداں' آساں (جمع دا صیغا)
امیر (مذ / ع) : امر والا' حکم چلاون والا' دولت وند
امیر حمزہؓ : رسول کریمؐ دے اِک چاچا جی دا ناں
امیز : رلاون' آمیز
امین (مذ / ع) : امانت دار' جس اُتے وساہ یاروں لوک اپنیاں چیزاں اوس کول رکھن
امھلن (ک) : امڈن' ڈُلھ ڈُلھ پین' ڈھکن
اَن : اناج' غلا' رزق
اَن دھن : جنس مال' غلا' جائیداد وغیرا
اِنَ (ع) : بے شک
-اِن ابواب الرزق : بنا شک رزق دے بوہے...
-ان الجنتہ : بنا شک جنت ہے...
-ان الشیطان : بنا شک شیطان...
-ان القلب الیہ منیب : تحقیق دل اوسے دل رجھیا جا رہیا ہے
-ان مع العسر یسراً : بنا شک اوکھت دے

بید سوکھت ہے (القرآن)
اَن : والاں دا موٹا دھاگا' موٹے ریشے دا دھاگا جِدے نال سویٹر جرسیاں بندے نیں
اُن : اوہناں' اوہناں نوں' اوہنوں
اُن ساں : اوہناں وچوں
انا (مث / ع) : میں' تکبر' غرور' خودی' گھمنڈ
انا : انا الحق (میں رب آں)
انا : میں'
انا احد : میں احد آں' میں رب آں
انا عرب : میں عرب آں
انا عرب بے عین : میں عرب آں' عین توں بغیر یعنی رب (ملھا)
انا اللہ : میں رب آں
انا النار : میں اگ آں
انا الحق : میں رب آں' حسین بن منصور حلاج دا نعرا جس پاروں اوہ سولی تے چاڑھے گئے
انا خیر : میں چنگا آں
انا لا خرقہ : میں کجھ نہیں
انا للعبد ارحم : اپنے بندے تے رحم کر
انا الیہ : انا للہ والی آیت دا مختصر
انا اعطینا : ان اعطینک' بنا شک اساں تینوں عطا کیتی (القرآن)
انا اعطینک الکوثر : بنا شک اساں تینوں کوثر عطا کیتی (القرآن)
اِنا للہ : اسیں اللہ دے آں تے اوس ول مُڑ کے جانا اے
اناتھ : بے آسرا' یتیم
اناج (مذ) : اَن' غلا' پیہ کے آٹا بنا کے کھادے جاون والے دانے
اناد : ازلی' مُدھ قدیم توں' دُھروں' رب
انار وانے : انار دے دانے (وانگوں رنگ)
اناڑی : کسے کم نوں نہ جانن والا
انانیت : انا دا مسئلا' ذاتی وقار یاں ضمیر دا فیصلا' اپنے ہوون دا ثبوت' خود پسندی
اناہاں : اوہناں
انب : اک مشہور رُکھ تے اوہدا پھل
انب : ویکھو "انبھ"
انبار (ام-بار) : ڈھیر' بوہل
انباراں والا : ڈھیراں والا' امیر
انبان (ام-بان) : تھیلا' جھولا
انبر (ام-بر) : اسمان' اکاش
انبرس : (انب-رس) انب' لب نال تشبیہ
انبڑ / انبڑی : ماں' امڑی
انبلتاسے : ویکھو "املتاس"
انبوہ : ہجوم' بھیڑ' ڈھیر
انبوہی : انبوہ' ہجوم' بھیڑ' ڈھیر
انبھے : انبھے' ویکھو "انبھ"
انبھ : ہنپ' ہف' تھک (2) کنبنی' بھچال' زلزلا
انت (ان-ت) : اخیر' انجام' بھیت' تھہا' حد
-انت شمار : گنتری توں باہر' بہت زیادا
اِنتخاب (مذ / ع) : چون' چھانٹ
انتر (ان-تر) : دِل' اندر
انترا (ان-ترا) : کسے راگ دا مکمل اندروناگیت دی استھائی چھڈ کے باقی سبھ مصرعے (2) راز دی گل
اُنتریہ : اُنتری' اُنتی' دیہہ جمع نوں
انتقال : چلانا' اک تھاں توں دوجی تھاں جاون' تبدیل ہوون یاں کرن' مرن
انجام (مذ / ع) : انت' اخیر' مُکن
انجان : نہ جانن والا' اَبھول
انجان جہان : نکی دُنیا' بچے
انجم (ان-جم-مذ / ع) : نجم دی جمع' تارے
انجمن (مث / ع) : مجلس' اکٹھ' تنظیم
انجوڑے (ان-جو-ڑے) : انجوڑ' اَن جوڑ کیتے' جوڑے دے اُلٹ' دُور کیتے' جُدا

اِنجیر (مذ / فا) : اک رُکھ تے اوہدا پھل
اِنجیل (مث / ع) : عیسائیاں دی مقدس کتاب، چار الہامی کتاباں وچوں اِک
انچلا : آنچل، چادر، اوڑھنی
انحراف (مذ / ع) : پِھرن، دُوجے راہ پین، موڑا کھاون
انحد : ویکھو "انہد"
اند : ویکھو "اندر"
اندام : انگ (و-ر : انداموں)
اندر : دِل، مَن، اندروں
-اندر جھاتی : اپنے اندر ویکھن، اپنے آپ نُوں جانن دا جتن کرن
-اندر خانے : وِچوں وِچ، اندروں
-اندر دُکھ بیاپی : اندر پِیڑ پسری ہوئی ہے
-اندر دی : گُجھی، اندرلی
-اندر وقت بیتیں : بے سہارا ہوون سے
اِندر (اِن-در) : اکاش دا دیوتا، سورگ دا راجا
-اندرانی : راجا اِندر دی رانی
اندرونہ : اندر، جسم دا اندرلا حصا
اندری جھاڑ : مثانے دی صفائی لئی پیشاب لیاون والی دوا
ان دن : روز، متواتر، سدا (نانک)
اندوہ : غم، رنج، دکھ
اَندھ : انھاپن
اَندھ راجیہ : انھی سرکار، بے اصُول سرکار
اندھار : انھیرا، انھیری
اندھارا : انھیرا
اندھاراں : انھیرے
اندھاری : انھیری، انھیرا
اِندھکار : انھیرا، انھیر، غبار
اندھیاری : انھیرے والی، تاریک
انڈیاون (ک) : آنڈیاں اُتے بہن (2) ڈھکے حصے نُوں چھیڑن

انڈیں پاون : دوپٹے یاں چادر پُرانی ہو جاوے تاں لمائی دے رُخ پاڑ کے کنارے سیوں لین (انج اوہ ہور ہنڈ جاندی اے)
انس (مث / ع) : اولاد، حصا، جمیا، بندا، انسانی نسل دا، انسان
اُنس : محبت
انسرن (ک) : پچھے لگن، پیروی کرن، (2) سنا نکلن

اِنشا اللہ (ع) : جے رب چاہیا
انصار (ان-صار / مذ / ع) : مددگار، مدد کرن والے
انصاف : نیاں، حق سچ، عدل
-اِنصافی : انصاف دل، انصاف کرن والا
انفاس : نفس دی جمع، ساہ
انفس : نفس دی جمع، جاندار
انقلاب (اِن-قلا-ب / ع) : تبدیلی، اُلٹن پلٹن
اِنکار : نہ کرن، کفر
اکڑن (ک) : سُکن، آکڑن، خستا ہوون
انکسار : عاجزی، نِیستا
اِنکشاف (مذ / ع) : ظاہر ہوون، ساہمنے آون
انگن (ک) : آنکن، گنن، مُل دا اندازا لاون
انگ : جسم دے حصے، حصے (2) دوستی، محبت دا رشتا
-انگ انگ : جسم دے ہر انگ، اِک اِک انگ
-انگ ٹُٹن : انگ ٹُٹن، بدن دا بیماری یاں تھکیویں پاروں ٹُٹن
-انگ سہیلی : گُوڑھی، رازداں سہیلی
-انگ لاون : دُوجے دے جسم نال اپنے جسم دا کوئی حصا لاون
-انگ موڑن : مُڑن، ڈرن، پرتن
-انگ وناون : پھڑے جاون دے خوفوں چور دا بھیس وناون

انگاراں : انگیارے، بھکھدے کولے
انگاری : انگیاڑا، بھکھدا کولا
انگاس : اکاش، اسمان
-انگاسی : اسمان دا
انگرنا (ک) : اگرن، ہنگرن، پھُٹن، جمن
انگشت (مث / فا) : اُنگل
انگشتاں : انگشت دی جمع، انگلاں
انگشتری (مث) : مُندری، چھاپ، انگوٹھی
انگرنا : آ تکن، گنن، جاچن، اندازا لاون
انگن / انگنا (انگ-نا) : ویڑھا، آنگن
انگور : مشہور پھل تے اوہدی دَل
انگوری (ان-گو-ری) : زخم دا بھرن، زخم اُتے کھرنڈ آون (2) کروتبل (3) کھیت وچ بی دا پُھٹن (4) انگور توں، انگور دا، انگور رنگا
انگی : چولی
انگیار / ڑ : چنگاری، بھکھدا کولا، انگیارا
انگھالن (ک) : کھنگالن، دھوون (بھانڈے) ہنگالن
اننت (ان-انت) : گنتی تے حد توں اُتے
انند : موج، خُشی، سُکھ
انوار : نور دی جمع، چانن
انواع : نوع دی جمع، قسماں
انواع شریف : مولانا عبدی دی اک کتاب
انوپ : بے مثل، بے نظیر
انور : لشکواں (نور توں)
انوسار : مطابق
اَنوں : اَن توں، اناج وچوں
انوواد : ترجما
انوہاں : بے پرواہ، چنچل، شوخ مزاج
انہ' کان ظلوما" (بھولا) : بنا شک (امانت چکن والا) دن رات سخت مجاہدا کرن والا تے بے پرواہ (جو کے مخلوق لئی ہر قسم دیاں قربانیاں کرن والا) سی
انہار : نہر دی جمع، نہراں
انہار : پرکار، طرحاں، وانگ

انہت : دیکھو "انہد"
انہد : بنا پھوک وجن والا نرسنگھا-ازل توں آ رہی الوہی اواز جو ابد تک چلے گی
اَنی : برچھی، تیر، نیزے وغیرا دی نوک (2) بلاون دا بولی، نی
انی جہات : بالاں دا کھیڈ، تک کے جہات آکھنی
انی عبد : میں اوہدا بندا آں (رسول کریمؐ دا فرمان)
انی لاجد ریح یوسف : بنا شک مینوں یوسفؑ دی خشبو آوندی پئی ہے
انی لیحزننی : بنا شک مینوں غمگین کردی اے
انیاں : انی دی جمع، چنجھ، نیزے، تیر وغیرا دی چنجھ
انیاوں : انیاں، بے انصافی، اناتی
انیڑے : دور، نیڑے دے اُلٹ
انیک : اک توں ودھ، بہت سارے
انیندرا : نیند نہ سونا، بے خوابی
انھا : و-یکھن ہین، نابینا
اُنھال : گرمیاں دی رت
انھی چوہی تے تھوتھے دھاگیں : ایہناں دھاناں وچوں امیں پہلاں ای چاول کڈھ لئے نیں-بیوقوف نوں بے بنا کم کریاں دیکھ کے آکھدے نیں-
انھے : جنسی جذبے دی بہتائی باروں ہوش حواس گواون والے (2) انھا دی جمع
انھے کھوہ : بے اباد کھوہ، مشہور ہے کہ اجے کھوہ وچ وٹے سٹن والے نوں جن چمبڑ جاندے ہن
انھے ماورزاد : مادر زاد انھے، جاندرو انھے
انڑ : بنا، بین، نہ ہوون، لفظ توں پہلاں اکثر دے طور تے لگ کے معنے اُلٹا دیندا ہے
-انڑ بھانا : ناپسندیدا
-انڑ بھول : معصوم، ایانا

-ان بھومی : نہ جائی ہوئی
-ان بجدرے : اوہ لوک جنہاں کول دولت یاں ویلے نہ ہوون
-ان پوتہ : ان ودھا
-اچھوت : جنہوں اجے چھوہیا نہ گیا ہووے' پاکدامن' کواری
-انحد : بے حد تے بے حساب
-اندھر (ان دھر) : بنا کسے دھریاں ست
-ان ڈٹھیاں : بہڑیاں و یکھیاں نہ ہوون' بنا ویکھے
-ان ساہا : بنا ساہ' تھکیا ٹٹیا
-ان سوہاں : اوپڑ' ناواقف
-ان سنگ : بنا جھاکے' بنا شرمائے
-ان کل : بنا کل' ان ملا
-انمنے : ان مِنے' بے انت' بے شمار
-ان ودھا موتی : اوہ موتی جو پرویا نہ گیا ہووے (کواری عورت)
-ان ہندڑ : بے ہنری
-ان ہوند : نہ ہوندیاں' غیرموجودگی وچ' ناپائی
اناون : منگواون' سنیہا گھل کے بلاون
انایا : منگوایا
انن (ک) : بنن' بنائی کرن' (2) اون
انکھیلیاں : خودی والیاں' غیرت وند' انکھ والیاں
انوائے : منگوائے
انوپ : سوہنا' سُندر' اپنی مثال آپ
انی : اڑی' نی' کڑیاں دا بلاون بول
انیڑے : انڈے
او (فا) : اوہ
اواز : اُرلے پاسے' اُرار' ایدھر
اوارجے : روزنامچے' ڈائریاں
اواڑا : چنگیاڑا
اوازار : بے زار

اواسارا : بے ٹھکانا' بے گھر
اواگت : اچن چیت' اچانک
اواگون : آواگون' آون جاون دا چکر' روح دا وار وار مختلف شکلاں وچ جنم لین
اواکھ : موج' لہر
اواتا : اپنا' کاروبار' لاتا' اکاتا
اواہنے : بیروں ننگے
اوائل (عر) : مڈھلی (عر) شروع دی' بالپن دی
اوائی : افواہ' اڈدی (2) آمد' آون
اوبابل : دیکھو "ابابل"
اوبھ : مرضی (2) اسمان
اوبھڑ : ناواقف' اوپرا' پرایا
اوبھڑ (ک) : غشی پین' اکاون' بیزار ہوون
اوپاونہار : اُپاونہار' ویکھو ہیٹھ "اپاون" تے "اپایا"
اوپایا : اپایا' بنایا' تخلیق کیتا
اوپترے : پتھے
اوپرا : اوپڑ' اجنبی' پرایا' ظاہری' وکھاوے دا
اوپرے : "اوپرا" توں' اجنبی' نویں طرحاں دے لوک
اوپنگ : اک ساز
اوت (او-ت) : اوس' اوترا' بے اولاد
-اوت نکھتری : بے اولاد' بے مراد' نامراد' جدے نصیب وچ ویاہ تے اولاد نہ ہووے
اوت (ند / ع) : احمق' بیوقوف
اوتاد (ند / ع) : وتد دی جمع' رب دی راہ اُتے ثابت قدم
اوتار (ند / سنس) : رب دا انسانی روپ وچ اتارا کرن جویں کرشن تے رام
اوتارا : اتارا' اترن
اوتارے : اتارے (غلط املاء) لاہے' لاہوے
اوتاولا : غ ا' اتاولا
اوتاہاں : اتاہاں' آتانہ

اوتر : عربی "ابتر" توں وگڑیا' بے اولاد

اوترا : ویکھو "اوتر"

اوتے : غلط املا' اُتے' اُپر

اوتے ول : اُتے ول' اوسے پاسے' اودھر

اوتھ : اوتھے

اوتھے : اُتھو' اگلے جہان

اوٹ : اوہلا' سہارا' مدد' آسرا' پردا' پناہ

او ٹکّو : اک دوجے توں دکھ ہوون

اوٹن (ک) : سہارن' جھلن' ذمے واری لین

اُوٹھ : اونٹھ' مشہور ریگستانی جنور

۔اُوٹھ بلیدے دا ساتھ : ناجنس دی صحبت' اونٹھ تے واٹد دی رفتار اِک نہیں ایس لئی ساتھ نہیں ہو سکدا' بے جوڑ ساتھ

۔اوٹھ قطارے : اونٹھ دی قطار وانگ (مم)

اوٹھے : اُٹھے' اُٹھ بیٹھے' آمادا ہوئے

اوج : اُچیائی' بلندی' عروج

اوجالا : غلط املاء' اُجالا' چانن

اوجر / اوجڑ : ویکھو "اوجھڑ"

اوجھا : اوہو جیہا' انج دا

اوجھڑ : جھاڑیاں' جنگل بیلا' جھاڑ بوٹے جتھوں لنگھنا اوکھا ہووے

اوچا : (1) اُچا (2) کولے بھڑن والا چمٹا

اوچک : اچن چیت' اچانک

اوچنگ : تن درُست' خُش باش

اودا (مذ) : جامنو رنگا

اوداس : اداس

اودر : اداس' کسے دی یاد ستاون

اودرن (ک) : اداس ہوون' اچاٹ ہوون

اودریا : اداس ہویا

اودیاں : اودے (جامنو) رنگ دیاں

اودھ : گارنٹی' معیاد' حد

اودھ دلت مصری : مصری دی تیغ تلوار جو سورج دی وڈھ دیندی ہے

اودھر : ہمت ہار کے (2) اوس پاسے

اودھر : وریدا

اوڈار : اُڈار' اُڈان' اُڈاری

اوڈوں : اودھروں

اوڈیل : دھندلا عکس یاں پرچھاواں

اوڈھرن : اکھوں اوہلے ہوون' غائب ہوون

اوڈھڑ : اڈرا' وکھرا

اور (ہ) : پاسے' ول' سمت' طرف

اورا : جلاہے دا اِک سند' اوہ چرخی جِدے اُتے سُوتر ولھیٹیا جاندا ہے

اورا (فا) : اوہتوں

اوراد (ع) : ورد دی جمع' دعا' ذکر وغیرا

اوراں : ہوراں' دوجیاں

اورے : (غ ا) اُرے' اُرانہ

اورے رے : غلط املاء' اُریرے' اُرانہ

اُوڑ : خشک سالی' سوکا' بارش دی کمی

۔اُوڑ دے بدل : اوہ بدل جو ورھدے نہیں

اوڑک : انجام' انت' اخیر' آخر کار' قیامت (مجازن)

اوڑن (ک) : اوڑ لگن' سوکا ہوون (2) مُکھن' مکن نوں لفظ مُکھن

اوڑے : اوڑ' خشک سالی' سوکا

اُوڑے باڑے : ایرے غیرے

اوڑیاں اوریاں : عجیب عجیب گلاں' نِچھیاں ...سیاں گلاں

اوزار (مذ / فا) : رَچھ' سند

اوزان (فا) : وزن دی جمع' بھار (2) شاعری دیاں بحراں یاں عروض

اوساط (ع) : وسط دی جمع' وچکارلیاں' نہ نکیاں نہ وڈیاں

اوستا (ا۔ وَس۔تا / مث / فا) : پارسیاں دی

مذہبی کتاب

اوستھا (ا ۔وس۔ تھا/ مث/ سَس) : حالت کیفیت

اوستھوں : اوس۔تھوں، اوہدے کولوں

اوسر (مذ) : ویلا، موقعا، سما

اوسط (مث / ع) : وچکار، وچکارلا (وسط توں)

اوسطؒ : حضرت زین العابدینؓ دا ناں

اوسڻ (ک) : بھَسڻ، ترکڻ، سڑن

اوسیاں : اوتّیاں (پاوڻ)۔لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لینا

۔اوسیاں گھتری : اوسیاں پاوندی

اوضاع : وضع دی جمع، بناوٹ، ہنتر، شکل شباہت

اوقات (مذ / مث / ع) : وقت دی جمع، حالت، کیفیت

اوقاف (ع) : وقف دی جمع، اوہ شے جو لوک بھلائی لئی وقف کردتی گئی ہووے

اوکا : اُبھاک

اوکانہ : اِک رُکھ تے اوہدی لکڑ، اُکانہ

اوکڑ : مشکل، اوکھا ویلا

اوکڑن (ک) : جکڑن، لفڑن، لوڑن

اوکرن (ک) : اُلٹی کرن، قے کرن

اوکوکو : دُور تیک اپڑاون لئی اُچی سد، بلاوا

اوکھ : مشکل، مصیبت

اوکھ : گنا، کماد

اوکھا : مشکل، اوکھ والا

۔اوکھے پالن بول : گل پوری کرنی اوکھی ہوندی ہے

اوکھد : اوشدھ، دوا

اوکھڑی : اوکھی، مصیبت، مشکل

اوکھلی : اُکھلی، چٹو

اوکھیرڑا : اوکھیرا، بہتا اوکھا

اوکھیں سوکھیں : اوکھ سوکھ، دُکھ سُکھ

اوگار : گوہیا، پاتھی

اوگاہ / اوگاہا : گواہ، شاہدی

اوگاہی : گواہی

اوگت : امر، غیرفانی، رب

۔اوگت جاوڻ : ضائع جاوڻ، رب کول جاوڻ

اوگت : بگلے تے ٹٹیہری دی اواز (2) بے قاعدہ

اوگُن (او۔گُن) : گناہ، عیب، خامیاں، تھوڑاں، گناں توں بغیر

اوگنہار : نرگن، جس وچ کوئی گُن نہ ہووے، غلطیاں کرن والا

اول : (او۔وّل / ع) پہلا

اول سٹوں پھٹوں : مڈ تے بھٹ توں پہلاں

اولا (او۔ولا) : نویکلا، عجیب، بے ڈھبا

اولا گھولا : قربان

اولاد (مث / ع) : جم جا، دھیاں پُتر، بال بچے

اولارے : اُلارے، اُلار یعنی جُھکاء

اولاہنگ : غلط املاء، اُلانگھ

اولڑے (ا۔ول۔ڑے) : اوتّلے، عجیب

اولو : جنور مادہ دا سہان لدواندیاں یاں تھن بُھہاندیاں بے قراری

۔اولوہاری : کواری عورت جو مرد دے چھوہن پاروں بے چین ہووے

اولو : کھوہ دا اوہ حصا جتھے پاڑچھے دا پانی پیندا اے۔

اولہ : اولھا، اوٹ، پردا

اولی (ا۔ول۔لی) : مشکل، مصیبت، دکھری، عجیب

اولی سولی : اوکھے سوکھے دیہاڑے، نرمی سختی

اولی الابصاراں : نظروالیاں، بصارت والیاں

اولے : بے تھاں، کتھاں، ہور ویکھو "اولا"

اولیاء (مذ / ع) : ولی دی جمع، رب یار

اولیل : الیل، موج، لہر، مستی، نیندر، ترنگ

اوطے : اوٹ وچ، پردے وچ، کسے شے دے پچھے جتھوں نظر نہ آوے، اوجھل

اوم : برہم، شو تے وشنو دا سانجھا ناں

او کھن (ک) : ہلن، حرکت کرن، اگے ودھن

اوں : اوہ، اوس

۔اوں جگ : اگلے جہان

او ٹن (ک) : ابلن، کھولن، جوش کھاون

اونجا : اوتھے، اوس تھاں

اوندے : اوہدے

اوندھی : نیویں، شرمندا

اونسیاں (پادن) : لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لین، ہور ویکھو "اوسیاں"

اونکار (مذ/ سنس) : بے جسم، بے روپ، رب

او نگھن (ک) : انگھلاون، نیندر وچ ہوون

اونیسندی : اوہناں دی، اوہدی

اونیاں : گھاٹاں، تھوڑاں

اوویں : اینج ای، ایسراں ای

اوں : ہاں، آہو

اوہ : دوسرا کوئی، رب

اوہ جانے : کسے معمولی نقصان اُتے کہیا جاون والا بول

اوہا : اوہ، اوہ ای، اوہی، اوہ والی

اوہام : وہم دی جمع

اوہجڑ : ویکھو "اوجھڑ"

اوہجیں : اوہو جہے، اوجیں

اوہدڑے : اوہدے

اوہر : اک قسم دا کھٹا ساگ، رائی دا ساگ (2) معمولی روگ

اوہڑن (ک) : کھوہن، پھرن، چیتے آون

اوہلاں : اوہلے، لک کے

اوہلے : ویکھو "اوطے"

اوہے : اوہو

اوہیندا : اوہدا، اوس دا

اوہینڈینہ : اوہیں ڈینہ، اوس دن، اوس دیہاڑے

اوئی : اوہ

اویر : دیر

اویڑا : انوکھا، نرالا، بے ڈھبا، گنجلدار (و-ر : اویڑے)

اویل / اویلا : کویلا، بے وقتا، چر، دیر

اویہا : ایہہ، ایہو، اجیہا (و-ر: اویہی، اویہے)

اہار : خوراک، کھاون

اہانت : ہتک، بے عزتی

اہبڑے : غلط املاء، اُبھے، اوکھے، اکھڑے ساہ

اہرام : ہرم دی جمع، پرانے مصری بادشاہاں دے پچھمی شکل دے مقبرے

اہل : جوش جوانی، بہار دی خُشی (2) قابل (3) رہن والا (4) نویں جوش جذبے والا جوان

۔اہل بصیرت : نظر والے لوک، سیانے

۔اہل جمال : جمال والے، سوہنے لوک

۔اہل جوانی : بھرجوانی، جوانی والے

۔اہل خزینیاں دے : خزانے والے لوک (لوبھی اصل راہ توں بھٹک جاوندے نیں)

۔اہل عیال : گھروالے، آل، اولاد

۔اہل نجوم : نجومی، ستاریاں دا علم رکھن والے یاں جانن والے

۔اہل ولایت : ولایت والا، ولی

اہلاں : اہل دی جمع

اہلیا : ارام کیتا، مُکیا

اہناں : (غ ا) اینہاں،

اہم : اہمیت والا، ضروری

اہولن (ک) : قبول کرن، پروان کرن

اہولیا : قبولیا، قربان کیتا

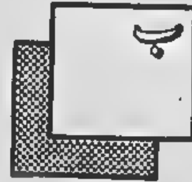
اہیں : اینے

ایے : ایہہ

ایاز : محمود غزنوی دے خوبصورت غلام دا ناں، جو اوہنوں بڑا پسندسی (و-ر: ایازے)

ایاغ : پیالا، جام
ایال : گھوڑے دی گردن دے وال
ایالی (ند) : آجڑی' چھوالا' بکریاں بھیڈاں چھداں والا
ایام : یوم دی جمع' دیہاڑے'
ایام صغیری : بالپن دے دن
ایاݨ : ناسمجھ' ایاݨا' نکی عمر دا
ایاݨا : دیکھو "ایاݨ"
ایاݨے : "ایاݨا" دی جمع' ناسمجھ' بال
ایباری : وچولا ہٹ
ایت : ایس' ایتا
استقسار : وار وار پاخانا آوݨ دی بیماری
ایتکاں : ایس واری' ایدکیں' ایس وار
ایتھوں : ایس جہان توں' دنیا توں
ایتھے : ایس گھر' ایس تھاں' ایس جہان وچ
ایجاب (ند / ع) : قبول کراݨ' ہاں کرݨ
ایجاز : نکا کرن، چھانگݨ
ایچی بیچی (مث) : بالاں دا گنڈیرنا
ایدل : غلط املاء' ایے دل
ایدم : ایس دم' ایس ویلے
ایڈ : ایڈا' ایتا' ایجے' ایڈے
ایڈک : ایڈا کو' ایتا کو' ایجے' ایڈے
ایڈو : ایتا
ایڈوں : ایدھروں
ایذائیاں : ایذا' تسیہے
ایر : تھوڑے چانݨ وچ کسے دا جھولا' عکس
ایر غیر : اجنبی' اوپرا
ایرا : اندر دیوتا دے ہاتھی دا ناں
ایرا ایریں : ایرا ایری رلݨ' سویریاں شام دا ویلا جدوں دن تے رات ملدے نیں
ایرو : نشان' متھے دا تلک
ایڑ : اجڑ' وگ' گلّا
ایڑھے : اجہے' انج دے' ایہو جے

ایزد (ای-زد / مذ / فا) : رب
-ایزدی : ربی' خدائی
ایس : شوجی
ایسا ویسا : ایویں جہیا' ایہو جہیا' ماڑا' گھٹیا
ایساں : شمال مشرق
ایصال (مذ / ع) : پیوند' جوڑ' اپڑاوݨ
ایکا : اتحاد' اکٹھ
ایکھ : (ای-کھ) گنا
ایلچی : قاصد
ایما (مذ / ع) : اشارا' نیت
ایمان : منݨ' تسلیم کرݨ
-ایمان شرابیاں دے : نشے ویلے شرابی دا ایمان کوئی نہیں ہوندا (دا)
-ایمانے ماریں : ایمان دی حالت وچ جان لویں
ایملی : فصل دا لگان ادا کرݨ دا اقرار ناما' پٹا' ونڈائی
ایمن وادی : اوہ علاقا جتھے "طور" پہاڑ اے
ایناس : انس پیدا کرݨ' محبت پیدا کرݨ
ایں (فا) : ایہہ' ایس
-ایں جگ : ایہہ دنیا' ایہہ جہان
-ایں طرحاں : انج' ایسراں' ایس طرحاں
این (مث) : حکم' قنون' قاعدا
ایویں : انج' ایسراں' ایس طرحاں ای' انج دا
ایویں گئی : بے فائدا گئی' بے حاصل گئی' رائیگاں گئی
ایوین (ک) : دیکھݨ' تکݨ
ایہ : انسان
ایہ نس : دن رات' سدا (نانک)
ایہا : اجہیا' ایہو' ایہی
ایہڑا : ایہو جہیا' انج دا
ایہن : اولے' گڑے' ڈالا باری
ایہی : ہے ای' ایہہ ای' ایہو ای



بـ: پنجابی دی فارسی لپی دا دُوجا اکھر ایہدا وناندرا کدی کدی "و" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ [illegible] یہدا متبادل ب(ਬ) اے۔

بـ: غیر اللہ' ماسوا' کوئی ہور' دوجا

با: (ف) نال (2) والا' اُتے' اُپر' واسطے

– با آرام: ارام نال' سوکھی

– با اخلاصا: با اخلاص' خلوص والا

– با تعظیم: ادب دے نال

بابـ: (مذ/ع) بوہا' دروازہ' (2) کتاب دا حِصّا (جمع: باباں)

– باب کشورِ علم: علم دے شہر دا بوہا (مراد حضرت علی)

بابـ: فیصلا' حال

بابـ: بابت' بارے متعلق

– بابوں: بابت' باب وچ' معاملے وچ' سلسلے وچ

باب بنان/کرن: مندا سلوک کرن

باباں: ویکھو ہیٹھ باب' (2) نکا فوجی ساز

بابت: بارے' سلسلے وچ' متعلق

بابری: سر دے لمے والاں دا جھنڈ

بابڑا: جین مت دا فرق والا' جیہنی ہندو' وِشنو' گوشت نہ کھاون والا

بابل: پیو' باپ

بابل: عراق دا اک قدیم شہر'

(چاہ بابل: بابل شہر وچ اک کھوہ جس وچ ہاروت ماروت دو فرشتے نافرمانی پاروں لٹکائے گئے

بابوں: بابت' بارے' باب وچ' معاملے وچ' سلسلے وچ

باپو: پیو' والد' وڈی عمر دا کوئی بزرگ

باتـ: (مث) قِصّا' کہانی

– بات سمبھالن: راز دی راکھی کرن

– باتاں: بات دی جمع' گلاں' کہانیاں' قصے

باتا: بات' گل (2) ٹھٹھا

باتل: بیہودا بولنہار' (2) باتاں پاون والا' (3) اک ٹبر وای قوم

باتی: (مث) بتی' مشال

باتے: نکت والے

باتھو: (مذ) اک آپ جمی بوٹی جہدا ساگ پکا کے کھاندے نیں تے کچے فرش اُتے وی پھیردے نیں

باٹی: (مث) باٹی' کمر (2) سالن پاون والا مِٹی دا بھانڈا' چلپچی (3) کچا راہ (4) ونگرع (5) پاندھی

باج: وج' بول (2) خراج' لگان' محصول

باج: باز' (مراد موت دا فرشتا

باجرا: اناج دی اک قسم جو ساونی فصل وچ اُگدی اے' پنجاب وچ عام اے

باجـ: (غ ا) باجھ (بنا' بغیر)

باجی: بازی

باجھ: پناہ دی تھاں' گھر' رہائش

باجھ/باجھوں: بنا' بغیر

– باجھ شمار: گنتی توں اگے' بے شمار

ـباجھ مہیناں دے: بِنا تنخاہ

باجھوں: باجھوں، بغیر، بِنا

باچن / باچنا: (ک) پڑھن، سمجھن، بھیت جانن

باچھی: (مث) باچھی، جباڑا

باخہ: کچھو کُما، کچھوا

باد: (فا) ہوا، ساہ، واء

ـباد بہاری: (بادے بہاری/فا) بہار دی ہوا

ـباد سموم: زہری ہوا

ـباد شمالے: شالی ہوا (جو ٹھنڈی ہوندی اے)

ـباد فرنگ: آتشک (دا روگ)

بادبان: کشتی نال لائے جاون والے کپڑے جو ہوا پاروں کشتی نوں تیز چلاندے نیں

بادر: ہمت، جُرئت (2) بدّل

بادل: بدّل

بادلا/بادلہ: سُنہری یاں چاندی دِیاں تاراں والا کپڑا

بادنگہ: جھیڑا، بحث

بادہ: (فا) شراب

ـبادہ الم افروز: دُکھ ودھاؤ شراب

ـبادہ پرست: شرابی

ـبادہ فروش: شراب ویچنہار، کلال

ـبادہ کشی: شراب پیون

بادیا/بادیہ: (ند) پیالا

باذل: سخی

بار: (فا) کے محفوظ تھاں دا بُوہا، جتھے رکاوٹ لئی سنتری بیٹھے ہوون، بُوہا، دروازا، دہلیز، فصیل، چار دیواری (2) بوجھ، بھار، سامان، پھَل، پھُل، انبار، ڈھیر (3) اعتبار، وساہ

بار: بھار (2) فصل دا حاصل، کھیت دی پیداوار (3) رستہ علاقا (4) جیون دا حاصل (5) فکرمند (6) سنجیدا (7) پانی دا چشما

ـبار ڈیون: آدر کرن، عزت کرن

بار: جنگل (لطف علی نے نواب بہاول خان دا قصیدا لکھدیاں "بار" توں "نیلی بار" مُراد لیا اے)

بارا: تار کشی دا رَچھ، ایہدا مونہہ تنگ ہوون پاروں تاراں پتلیاں ہوندیاں نیں۔ (2) بُڈھے دے مرن اُتے ونڈی جاون والی روٹی (3) بھارا

ـبارا کھلن: مُشکل سوکھی ہوون، تنگی دُور ہوون، چنگے دِن آون

باران/باراں: (فا) ورکھا، مینہ، بارش

ـبارانی: بارشی، مینہ والا، مینہ توں سیراب ہوون والی زمین

باراں: بارھاں، دس تے دو

ـباراں دری: باراں بُوہیاں والی عمارت

بارگہ: (فا) بارگاہ، دربار

بارو چل: بروچل، بلوچ، پُنّوں، محبوب

باری: کھڑکی، جھروکھا (2) بار، جنگل

باری: (ند/ع) سرجنہار، پیدا کرن والا، رب دا اِک صفاتی ناں

بارے: بار، جنگل

باڑ: ہتھیار دے دھار (2) راکھی لئی بنایا گیا جنگلا یاں وگلن (باڑھ)

باڑی: واڑی، پھُلی

باز: (ند/فا) مشہور شکاری پنچھی (2) ٹھاکن، منع ہوون (امر)

بازرگانی: (مث) وپار، تجارت، سوداگری

بازو: (ند/فا) بانہہ، ارک توں مونڈھے تک دا حصّا

ـبازو بند: تعویز، بانہہ نال بدھا زیور یاں تعویت

بازی: کھیڈ (2) کسے قسم دی عادت یاں چسکا

ـبازی دینا: ہرا دیون، مات دیون

ـبازی لے جانا: جِت جاون، اگے ودھ جاون

باس: واشنا، خشبو، بو

باسط: کھُلھائی دیون والا، وِچھاون والا، رَب دا اِک صفاتی ناں

باسک: ویکھو "باشک"

باسم: (ع) بہ اسم، ناں نال

باسن: بھانڈا، برتن

-باسیوں: برتن وچوں
باسو: اک راجے دا ناں
باسوں: باس توں' واشنا' خشبو
باسی: واسی' وسنیک' رہن والا
باسے: باس توں' واشنا' خشبو
باش: محصول' چندا' لگان' مالیا (2) ونڈ' چون
باشک: باسک' دھرتی نوں سارا دیون والا سپ' سپاں دا بادشاہ
باشہ/باشا: (مذ/فا) باز توں نکا اک شکاری پنچھی (2) مسخرا' سانگ بھرن والا' نقلیا
باشے: باشا توں
باطل: (مذ/ع) جھوٹھ' کوڑ' حق دے الٹ' بے بنیاد' کفر
باطن: (مذ/ع) اندر' اندرونا' اوہلا' دل
باطنیہ: (با-طنی-آ) امام جعفر صادق دے پتر اسماعیل نوں امام منن والا فرقا' حسن بن صباح نوں منن والے
باعث: وجہا' کارن' سبب
- باعث خلق تماماں: وجۂ تخلیق کائنات- جہناں' پاروں ساری کائنات بنائی گئی' رسول کریمؐ
- باعث کون و مکان: جس' دی خاطر کون و مکان بنائے گئے' رسول کریمؐ
باغ: زمین دا ا جیہا ٹوٹا جتھے پھُل یاں پھل لائے گئے ہوون' اکثر شاعراں نے باغ توں مراد ایہ دنیا لئی اے' (2) جنت
-باغ بہاراں: جنت دیاں بہاراں (یا) باغ تے بہار دا موسم (محم)
-باغو باغ: باغ باغ' خش
باغی: باہر' نہ منن والا' انکاری'
باف: بنن ہار' جلاہا
بافتہ: خالص سوتر یاں ریشم رلے سوتر دا کپڑا (2) اُنیا ہویا
بافدی: باندا' باف' جلاہا.

باقاعدہ: قاعدے مطابق' مسلسل.
باقر: وڈا عالم یاں مالدار (2) شیر
باقرخانی: میدے دا بنیا رس' اک مرغن قسم دی روٹی جو تندور وچ لائی جاندی اے.
باقی: قائم رہن والا' عارضی دا الٹ' جس نوں بقاء ہووے' رب (2) رہ گیا' بچ جاون والا
باک: (فا) ڈر' خوف' (2) اواز' دہائی
(جمع: باکاں)
باکرہ: (مث/ع) کواری' اَن ویاہی کڑی (2) بکری دا گوشت
باکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن' ممیاء' (2) گل کرن' بک بک کرن (3) دردیلی اواز نال رون
باگ: (مث) واگ' چمڑے دی پٹی جس نال گھوڑے نوں درستی نال ٹوردے نیں (3) باغ
باگڑ: تیر دا پچھلا حصا' (2) کندیالی' واڑھ (3) ہرناں دا اجڑ (4) نہرلاگے دی زمین
باگھ: (مذ) بگھیاڑ
باگھا: (مذ) زور نال منہ اڈ کے رون (باگھاوڑ)' منڈیاں دا رولا
باگھا اُتے ڈوہے: باگھے پاوندے تے دوہڑے گاندے (وصو)
باگھی: اک طرحاں دا ناچ
بال: بچے کی عمر دے کڑی منڈے' اولاد
- بال بریلیں: آل اولاد
بال: (امر) جلا' بال کے' جلا کے
- بال بچہ وچ پائی: چھاجلا کے وچ پائی (ا)
بال: دالی (احمد)
بالا: (مذ/فا) اچا
- بالا بولا: بول بالا' اچا ناں' شہرت ہووے
- بالا نشین: اُتے بیٹھن والا' اچا' اُچیرا
- بالائی: بالا توں' اچیائی' عروج' اُچیرتا
بالتن: بالپن' بچپن (ناٹک)

بالڑے : بالے' جلائے (علی)
بالغ: جوان' بچپن توں بعد دی حالت' نیمر
بالفرض : فرض کیتا
بالک: چیلا' مرید' شاگرد (2) بچّا' بال
بالکا: بالک' چیلا' مرید' شاگرد' منڈا
بالکاں: ویکھو بالک
بالم: (مذ) محبوب' پیارا' ماہی
بالناتھ: اوہ جوگی جس کول جا کے رانجھا مرید ہویا
بالن: (مذ) ایندھن' بلن والی وست
(ک) جلاون' ساڑن
بالیں: (مث/فا) سرہانا' سر والا پاسا
بام: (فا) چھت (دا اگلا پاسا)
باماں: بام مچھی' سپ ورگی اک مچھی' ایل مچھی
باند/باندھ: گرفتار' قیدی' غلام (لو)
باندا: کنارا' بنھ (2) بجھا' بنھیا ہویا
—باندا پھٹ: پٹی بنھیا زخم
باندی: تنگی' اوکھی (مم) (2) کنیز' غلام عورت' نوکرانی (3) خالی
باندے: سامنے' ظاہر/باہر (مم) (2) باندا' غلام
بانڈے: اک مخلوق جویں جن چڑیل وغیرا
بانس: وانس' گنے وانگوں پوراں والا بوٹا
بانسری: ونجھلی' بنسری' بانس یاں کانے دا بنیا اندروں کھوکھلا ساز جو مونہہ تے اُنگلاں نال وجاندے نیں
بانک: (مث) اک قسم دا زیور (2) اک سند جو لہار تے سنیارے شے نوں جکڑن لئی ورتدے نیں (3) بانکا (4) شرارت' فریب' دھوکھا (5) کمان ورگی چھری
—بانک چھلا: مکّی دی انگوٹھی
بانکا: شوخ' شریر' فیشنی' اچھے روپ والا' البیلا' طرحدار
—بانکی: بانکا توں مونث' سوہنی' چاک چوبند
—بانکے: "بانکا" توں

بانگ: اذان
بانگا: بانگیا' بانگ دیون والا
بانگاں ملیاں: اذاناں ہوئیاں
بانورا : باولا' پاگل' کملا' مست' عاشق
بانونی: ویکھو "باونی"
بانہہ: بازو' موڈھے توں ہتھ تیک دا انگ (2) بانہہ اُتے آون والا چوڑا یاں کنگن
بانہہ بیلی: مددگار
بانہا: غلام' خادم' نوکر (مشنہ بانہی)
—بانہیں: غ ا. بانہے (بانہا دی جمع)
—بانہیاں: کنیزاں
بانہاں: بازو' (2) بھرا (مجازن)
— بانہاں بنھ کھلوون: ہتھ جوڑ کے کھلوون' عرضی نال کھلوون (علی)
— بانہاں ترڑیاں: باہاں تانیاں
بانہی : نوکرانی' خادما' غلام عورت
بانی: بناونہار' سرجنہار' خالق' موڈھی
بانہہ : بانہہ' بازو
بانصب : غلامی (کمل)
بان: تیر (2) کوشش (3) نشان (4) عادت' ڈھنگ' سبھا' چلن' واری
بان بچھ: موٹا تازہ جانگلی یاں شکاری کتا
بانا: لباس' کپڑے (2) بنا' دھاگے یاں تانی وچ چوڑے داء دے دھاگے یاں ریشے (لمائی والے ریشے یاں دھاگے "تانا" اکھواندے نیں)
بانی: گل' گل بات' (2) معاملا
بانیا: بنیا' ہندو دکاندار
بانے: غ ا. بانے' لباس' کپڑے
باور: یقین' اعتبار
باوری: باتوری' بھاوری
باول : کملی' جھلی
باولا : کملا' جھلا' باورا
باولے : "باولا توں" بھاوے' کملے' جھلے' پاگل

باونی: 52 پنڈاں دی جاگیر

باون گیز:

باولا: باؤلا' کملا' جھلا

باویہ: (با-وی) باگ' دیہ جمع دد

باہا: دریا وچ رلن والا ندی نالا

باہاں: بانہہ دی جمع' امدادی' حمایتی' دوست

باہاں بدھ: باہاں بنھ کے

باہجوں/باہجھوں: غ ا. باجھوں (باجھ' بنا' بغیر)

باہجھ: غ ا. ویکھو باجھ

باہراں: بنا' بغیر' باہر

باہرویں: غ ا. بارھویں

باہرے: باہر دے' بختی (2) ودھ کے .

باہڑیاں: باہواں (بف)

باہلا: بہتا' کافی' ودھ

باہلی: قمیض دی بانہہ' ہور ویکھو "باہلا"

باہلیے: حیلے بہانے۔

باہمن: ہندوواں دی سبھ توں اُچی جاتی' برہمن

باہنڈرے: بھنڈے' بیٹھنڈے' (2) باندے' غلام

باہن: بیٹھن

باہنو: کھدر دی چادر (2) ضمانتی' ذمے وار (3) ہنڈی (4) خاص ڈھنگ نال کنڈھاں ماریا ہویا دوپٹا

باہنوں: بہن توں' بیٹھن

باہولی: بانہہ

باہوڑن: (ک) بوہڑن' پرت کے آون' مصیبت ویلے مدد کرن

باہوڑی: باہوڑن' بولن' جواب دیون' لوڑ ویلے اپڑن (علی) مصیبت وچ مدد لئی پہنچی

باہوڑے: بوہڑے' بولے' اپڑے

باہولیاں: باہواں

باہوں: بانہہ توں

باہی: پاسا' منجے دی دکھی (2) بانہہ دا گہنا

باہیاں: باہواں

باہیں: باہواں (تال)

باہیں: جے کھبے' آل دوال' پاسے' دوالی

بائب: شمال مشرق (لا)

بائڑ: بیڑ' چرخے دی اوہ رسی جو دوویں پھٹ جکڑی رکھدی اے تے جس اُتے مالھ چلدی اے۔ چرخے دے وڈے پہیے دے دو تھال جس اُتے مالھ کسی جاندی اے

بائع: (ع) بیع کرن والا' ویچنہار

بائن: (مث/ع) طلاق دی اوہ قسم جو واپس نہیں لئی جا سکدی

باؤ: واؤ' واء' ہوا

بائی: عورتاں دے ناں دا اخیری حصا

بائے: واء' ہوا

بایزید بسطامی: ابویزید طیفور بن عیسیٰ بسطامیؒ۔ اک اُگھے مسلمان صوفی' جہناں نال کئی کراماتاں وی منسوب نیں۔

بایدہ: (فا) چاہیدا

ببان: اُڈن کھٹولا

ببانہ: بابل دا' ماپیاں دا

– ببالی: ماپیاں دی' بابل والی' پیکے دی

ببیرا: ٹھیکرا' مٹی دے ٹٹے بھانڈے دا وڈا ٹوٹا

ببلاء بلا دوا: بلا دوا مصیبت وچ

ببول: اک کنڈیالا رکھ' ککر

ببھکن: (ک) بولن' گجن' دھاڑن

بپاری: وپاری' کاروبار کرن والا

بپاری: کالمہ' ولی عورت

بپرا: (سنسکرت ڑا) وچارا' نماتا' نگوتا' حقیر' مسکین' بھولا بھالا' معصوم

بپڑے: بپڑا توں

بپھرن: (ک) بھڑکن' جھکن' وسوں باہر ہوون

بت: ہمت' طاقت' قوت' زور' بل' تران

بُت: ڈھانچا، جسم، سریر، قد، پُوجن لئی بنائی گئی کسے جسم یاں دیوتا دی شکل
بُتا: دھوکھا، فریب، جھَل
بتال: بتا، دس، اتاپتا
بتاون: (ک) دسن، گل کرن، بیان کرن
بِتاون: گزارن، لنگھاون
بتائن: بتاون، گزارن
بتائیاں: دسیاں
بتخانے: بُت گھر، بتاں دا گھر، غیر مسلماں دی عبادت گاہ، (مراد انسانی دل جس وچ کوئی بُت وسدا اے۔
بتر: بدتر، مڑیڑا
بتکیاں: بتکی، پنج روپے دے مُل دی اشرفی
بتلاویں: (بت- لا- وے-ں) دسیں
بتن: گل ہوون، بجھن
بتیاں نک دے وچ رکھنا: جن وغیرا کڈھن لئی نک وچ رُوں دیاں بتیاں دا دھواں دیون
بُتے باز: فریبی، دھوکھا باز
بتیت: سرگزشت، بیتی، ورتی
بتیر: بتھیری
بتیرا: بتھیرا، کافی
بتیرے: بتھیرے، کئی، کافی
بتھا: بھوگ، ہم بستری
بتھارن: (ک) کُٹن، مارن، بھنڈن
بتھکن: (ک) گھابرن، ڈرن، خوف کھاون
بتھن: (ب- تھَن) بے ڈول جسم والا بندا
بتھیرا: (بتھے- را) کافی، بہت، ضرورت توں ودھ
بُٹ: وٹ، راہ (2) اک ذات
- بٹ پال: ڈاکو، لٹیرا، راہ وچ لُٹن والا، راہزن
- بٹ مار: لٹیرا
بُٹ: بے وقوف، احمق
بُٹ: مسوڑھے

بٹاکی: تیزی
بٹنک / بٹنگ: پہاڑی جانگلی ناکھ، بل
بٹن: (ک) نک، کن وغیرا دا بند ہوون، ہوا رُک جاون
بٹورن: (ک) مانگن، راہ لاون
بٹوون: اکھاں دا مُچ جاون
بٹیر / بٹیرا: (بٹے- را) چڑی ورگا اک پکھیرو جو لڑاون تے کھاون دے کم آوندا اے۔
بٹھ: بھٹھی (لٹ)
بٹھ جاون: کھسک جاون
بٹھل: لسی وغیرا پاون والا مٹی دا بھانڈا
بج: (مث) کسے قسم دا سریرک عیب جس پاروں بندا کوجھا لگے، عیب، گھاٹ
بج: بجلی (2) کوجھی شکل (3) عذاب، مصیبت
بجا: (ب- جا /قا) قائم، اپنی تھاں اُتے، ٹھیک، درست، مناسب
بجا لیاون: شکر ادا کرن، حکم منن
بجاماں: بے جاماں (جام نال، پیالے نال)
بجز: (ب- جز) سوائے، ماسوا
بجک: (ب- جک) بلاء، مصیبت، مشکل
بجو: بلی ورگا اک بدشکل جنور، جو قبراں وچ رہندا اے اتے مروے کھاندا اے۔
بجواڑا: (بج-وا-ڑا) ضلع ہشیار پُر دا اک قصبا جتھے دیاں بنگاں مشہور نیں۔
بجوڑیاں: باجوڑ دا علاقا جتھے دیاں داکھاں کسے زمانے وچ بڑیاں مشہور سن۔
(داکھ بجوڑیاں: باجوڑ دے علاقے دیاں داکھاں (الف)
بجوگ: (ر) وجوگ (1) منحوس تاریاں دا اک برج وچ کٹھے ہوون (2) دُوری، جدائی
بجھے: تجا دی جمع، رُوں جو اواز نہ سُنن لئی کناں وچ تُن لیندے نیں۔
بجیا: بھنگ، سکھا

بجھ: بدھ، بنھیا جاوݨ، پکا ہووݨ، قید
بجھ: (1) اک یاں جانݨ دا کمّ، (2) بدھ، عقل، بجھݨ توں، سمجھ، جاݨ
بجھارت: بیلی، بُجھا
بجھاوت: (مث) بجھارت
بجھدی: بنھی جاندی
بجھکݨ: (ک) بچکݨ، ڈرݨ، گھابرݨ، سہمݨ، خوف کھاوݨ
بجھݨ: (ک) جکڑیا جاوݨ، قید ہووݨ، پھسݨ، بنھیا جاوݨ
بجھݨ: (ک) جانݨ، سمجھݨ، قیاسݨ، گویڑݨ (2) گُل ہووݨ، مٹݨ، ختم
بجھے: بجھیا جاوے، بجھے
بچ: (مذ) کیڑیاں دے آنڈے تے بھر جمے بچے
بچت: منافع، نفع، بچاء
بچݨ وا: جیوݨ دا
بچار: بہانا
بچڑی: (1) نِکا بھیا کھٹا، چار جمے شیواں دا پراگا (2) بوٹی، چڑی
بچی: بچے گا
بچکݨ: (ک) ڈرݨ، گھابرݨ، نسݨ، بچݨ، ناامید ہووݨ
بچلݨ: (ک) مچلݨ، بھڑکݨ، بدکݨ، ضد کرݨ، وگڑݨ، خراب ہو جاوݨ
بچݨ: (ک) وکھ رہݨ، پرے رہݨ، دور رہݨ (2) باقی رہݨ، ودھݨ، منافع ہووݨ
بچݨ: (بچ-چݨ /ک) دوچݨ، بچݨ
بچاتڑ: پچھے بھجݨ والا، تعاقب کرݨ والا
بچھڑا: وگڑیا، مندا، تباہ، پچھے بھجݨ والا، تعاقب کرݨ والا
بچھڑت: (ء) وچھڑ کے
بچھول: بچھولے: بچھوے: ٹھوٹھے، بچھو، اٹھوٹھے

بچھیاں: حملاور ہویاں، دھائیاں، حملا کیتا
بچھیندا: وچھاندا
بحر: (مذ /ع) سمندر، دریا، (2) شعر دا وزن
- بحر ذخار: ڈونگھا سمندر
- بحر عرفت: (ع) عرفان دا سمندر۔ "من عرف نفسہ" ول اشارا اے۔ (بُلہا)
- بحر وچالے: سمندر وچ
- بحروں: بحر توں، بحر وچوں
- بحری: سمندری، سمندر دا
بحران: (مذ /ع) اجیہے حالات پیدا ہووݨ جس دی بھتری نہ دسدی ہووے۔
بخار: (مذ) بھاپ، بخارات، انھیری، گرمی، سیک، غصا
بخاری: (1) بخارا شہر دا واسی، (2) اناج غلے دی کوٹھی (دا)
بخارے آلو: آلو بخارا، مشہور پھل (مم)
بخت: (مذ/فا) نصیب، قسمت، بھاگ، حصا
- بخت بخیل: مندے لیکھ، بری قسمت
- بخت بھڑایو: نصیب نے یاوری کیتی
بختاور: (بخت- آور) بخت والا، خوش قسمت
بخشݨ: (بخ- تی- ں) قسمت نوں / نال، بختاں نوں / نال
بخرہ: (بخ-را) حصا
- بخرے: حصے، ٹوٹے
بخش: گناہ معاف کر، قسمت، دولت (ایہوں حصا دے، (بخشݨ توں)
- بخش لے: معاف کر دے
بخشیں: میتوں بخشے
بخشندگی: بخشہار (بفہ)، بخشݨ دا کم
بخشہار: بخشݨ والا، رب دی صفت
بخشہارا: بخشہار
بخشیسی: بخشے گا
بخشیندوں: توں بخشدا، بخشدوں

بخشی: فوج وچ تنخاہ ونڈن والا' اکاؤنٹنٹ جنرل

بھیڑے: (ج ا) ویکھو "بکھیڑے"

بخیل: (بخ- ل /مذ-ع) بخل کرن والا' خسیس' کنجوس

بخیلی: کنجوسی (2) اجہی چغلی جس نال کسے دا بندا بندا کم رُک جاوے۔

بُد: بھیڑا' بُرا' ناپسندیدا' بھیڑے کم کرن والا' سُور

- بد افعالی: بھیڑے کارے' مندے چالے
- بدبخت: بدقسمت' بھیڑے نصیباں والے
- بدبختی: بد نصیبی' بدقسمتی
- بدخبر: بُری خبر' بدخبری
- بدخواہ: برا چاہن والا
- بدخوئی: بُری عادت' چغلی کھاتا
- بد ڈول: بدشکل' بھدی' بھیڑی شکل
- بد راہی: غلط راہ' کراہے۔ غلط راہ دس' کراہے جاون
- بدرنگ: بھیڑے رنگ دا' مندے حال دا
- بدطینت: بُری خصلت والا
- بدعمل / بدعملی: بھیڑے عمل کرن والا' برا عمل کرنا
- بدکار: بُرے کم کرن والا / والی' برا' بری
- بدکیری: نمک حرامی
- بدناموشی: بدنامی (مم)
- بدنامیں: بدنامی

بدا: پہلاں توں مُقرر ہویا (دا)

بدارن: (س) چیرن پاڑن' سننا' دکھرا کرنا

بدان: جان' سمجھ

بداوی: بدوی' بدوواں دے متعلق

بدائی: ودائی' رخصتی' الوداع کرنا

بُدبداون: (ک) (1) آبلن' بلبلے اُٹھنا (2) بوبداون' مونہہ وچ بولنا

بدخشاں: اِک علاقا جتھے دے لعل مشہور نیں۔

بدر: (مذ/ع) چودھویں دا چن

- بدر منیر: چودھویں دا روشن چن
- بدروں صاف پیشانی: چودھویں دے چ[...] نالوں لشکواں متھا۔
- بدرے وانگن چِریا نال اشارت: شق[...] القمر دے معجزے ول اشارا اے جدوں چن رسول[...] کریمؐ دے اشارے نال دو ٹوٹے ہویا سی (مم)

بدرقہ: (مذ) دوائی دا جندا اثر مٹاون لئی دوائی[...] دے نال کھائی جاون والی شے۔

بدرو: (د) بدل

بدرہ: (ع) روپے رکھن دی تھیلی

بدک: بلغ (جمع = بدکاں)

بدکن: (ک) ڈرن' ترٹھن' بھجن' ڈر کے کدن

بدلن: (ک) وٹن' وٹاون' تبدیل ہوون' پرتن

بدن: (ک) پہلاں توں فیصلا ہوون' ازلاں لکھیا ہویا ہوون

بدن: (ک) شرط لاون' (2) ضد کرنا' اڑی کر[...]

بدماتی' اڑی سنگ

بدو: جانگلی' اُجڈ بندا' عرب دا پینڈو

بدوح: دشمن توں زیر کرن دا اک نقش

بدوح قہار: اِک جلالی عمل جو دشمن اُتے [...] پاون لئی پڑھدے نیں۔

بدوقاں: بندوقاں' رائفلاں

بدی: (مث) برائی' مندیائی

- بدی دیون: الزام لاون' برائی شمے لاون[...]

بدیا: (بد-اے- آ) چاچا

بدیس: (د) پردیس' ودیش' غیرملک

بدیع البانو: بدیع الجمال' لطف علی دے [...] "سیف الملوک" وچ شہزادے سیف الملوک [...] پرستا

بدیعُ الجمال: سیف الملوک دی محبوبا دا [...] (مم)

بدیع بانو: بدیع البانو

بدمعل: (لا)
بدندے ناہیں: اپنے تُل نہیں جاندے
بدھ: بنھ' بنھ کے
بدھ: طرف' ولے
بدھ: حکم' قنون' قاعدہ' مبارک کم (دا)
بُدھ: عقل
- بدھ سدھ: سدھ بُدھ' عقل' سمجھ
- بدھ سولیے: عقل مند
بدھا: بنھیا' بنھیا ہویا
بدھائی: ودھائی' مبارک
بدھڑی: بدھی' بدھی ہوئی' بنھی ہوئی
- بدھڑی مٹھ: مٹھی بنھ کے' رازداری نال' چپ چپیتے
بدھن: بنھن
بدھن: بنھدیاں
- بدھیندڑے: بدھدے' بنھدے
- بدھیاں باجھ: بنا دیاہ' بنا منگنی لائے۔
- بدھیاں کمراں: کمر بنھن' کسے کم لئی تیاری کرن
بدھن: دِنھیا جاون (2) اثر کرن
بدھو: بنھیا
بدھوا: بدھوا
بدھولے: بدھے ہوئے (ڈگر)
بدھی: گلے دا ہار
بُڈ: ڈب
بڈا: وڈا
بڈرن: (ک) کھلرن' وکھرن
بُڈن: (ک) ڈبن' غرق ہوون
بڈھنس: راگ وڈھنس- راج ہنس
بڈھا: وڈیری عمر دا
بڈھاوے: ہنڈھاوے
بڈھائی: بڈھیپا
بُڈھڑے: بڈھے
بڈھیاون: (ک) بڈھیاں ہوون' بڈھیپا آون
بڈھیپڑے: بڈھیپا
بذریعہ: (فا) راہیں' بھجیں' وسیلے نال
بر: کپڑے دا عرض' چوڑائی
بر: جنگل' خشکی' زمین
- براں: "بر" دی جمع' خشکی' برِاعظم
برَ: ور' ساتھی' خاوند' محبوب
- بردا: (بر- دا) ور دا' ساتھی دا (ا)
بربر تکڑا: بِٹ بِٹ تکدا
بر: بجا
برا: برائے' لئی' واسطے
- برا خدائی: برائے خدا' رب دے ناں تے' رب واسطے' رب لئی
برا: فصل دا لگان جو جنس دے رُوپ وچ وصولیا جاوے۔
- برا خدائی: خدائی ٹیکس' زبردستی' دھرو
بُرا: (مث) منڈا' ماڑا' بھیڑا (2) پولی کھوکھلی شے دا اندرلا حصّا
- برا لگاون: الزام یاں تہمت لاون' بدنام کرن
- بُرا طور نظر آون: کسے بندے دے بُرے چالے دِسن
برات: تحفا' قسمت' حصّا (خف)
براجا: (ہ) بیٹھا' براجمان ہویا
برادر: (فا) بھرا
براجن: (ک) بیٹھن' ٹوہر نال بیٹھن' تشریف رکھن
براق: اوہ گھوڑا جو رسول کریمؐ نوں معراج دے موقعے اُتے عرشاں نوں لے گیا سی۔
براقے: ویکھو "براق"
براگی: بیراگی' وراگ وچ
برالی: بھڑولا' مٹی دی الماری
براہنہ: برہنہ' ننگا

بربط: اک قسم دا ساز
برت: روزا، بھکھا رہن
برتن: بھانڈا
برتن: (بر- تن)، تن یعنی جسم اُتے (لط)
برتی: برت (روزا) رکھن والا
برتھا: ضائع، اجائیں، بے معنی، فضول
برج: ستھرا، منار (2) اسمان دے باراں حصیاں
وچوں اک، ستاریاں دا مجموعا
برجاس: نشانا
برجن: بہادر،
برچھ: رُکھ، درخت، برکھ
برچھ بھوگن: رُکھ دی لکڑ ساڑ کے سیکن
برچھا: نیزا، بھالا، سَنبا (مث- برچھی)
برچھن: (ک) چھیتی چھیتی کھاون، اَن رجھتیاں
کھاون
برچھی: نیزا، بھالا، (جمع: برچھیاں)
بُرحال: برے حال
بُرحالا: برے حال وچ (لط)
برحق: حق اُتے، ٹھیک، درست
برخاست: کم یاں نوکری توں کڈھنا (2) محفل دا
اٹھن، مکن، توڑن، ختم کرن
برخوردار: (فا) کامیاب، محنت دا پھل پاون والا،
اپنے توں نکے نوں آکھدے نیں۔
- برخورداری: برخوردار ہوون دی حالت،
فرمانبرداری
برخیزی: جاگن، اُٹھن (گل)
بردہ: چدر
بردہ: شرط (2) لے گیا، حوالے، ڈنن
بردا / بردہ: (بر- دا) غلام
برڈے: بڑا، ویکھو "بریڈا"
برز: اک پہاڑ، البرز
برزخ: (ذ / ع) وچکارلی شے، وچکارلی حالت- دنیا
تے آخرت وچکارلی تھاں جو قیامت اون تیک
روحاں دی عارضی رہن دی تھاں اے۔
برس: ورھا (جمع برساں) (2) ورھن (مینہ)
برساں: ورس، ورھے، سال

برست: وسدا اے، ورھدا اے
برسر: (فا) اتے
- برسر آیاں: پورا ہو کے (لط)
- برسر چشم: اکھاں اُتے
- برسن: (ک) ورھن، وسن (مینہ)
برطرف: اِک پاسے، پاسے، وکھرا (مم)
برعکس: اُلٹ
برق: (ع) بجلی
- برق نشانی: بجلی ڈگاون
- برق تک: بجلی ورگی ویکھنی
- برق وش: بجلی ورگے
برقند: ......
برقعہ: برقع، پردا، نقاب
برک: وڈی برکی، وڈا گراہ (وا)
برکت: (مث / ع) وادھا
برکتی جوان: چندرے دم نال برکت ہووے۔
برکن: (ک) بولن، اواز کڈھن
برکن: (ک) مونہہ مارن، کھاون (2) ترو نک
چھنڈکن، دھوون
برکنا: ہتھ نال پانی ترونکنا، چھڑکنا
بُرکی: گراہ، لقما، گراہنڈ
بُرکے: چھڑکے، ترونکے، دھوڑے
برکے برکے: آہستا آہستا
برکھا: ورکھا، مینہ، بارش
برکھن: ورھن، برسن، وسن
برگ: (بر- گ / فا) پتر، پتا
- برگ ریز خزاں: پتے سٹن والی خزاں
برگاں: برگ دی جمع، پتر، پتے
برگزیدہ: (فا) مقبول، محبوب، پہنچیا ہویا، د

معتبر' معزز آدمی
برگشت : (فا) برگشتہ' پھریا ہویا' پلٹیا ہویا'
برلا: بکی قسم دی اک دھموڑی
برلاتا: زخمی' اوکھا' بے چین
برلاواں : برلاون توں' ویکھو "برلاون" (بلھا)
برلاون : (ک) بڑبڑاون' ڈرن' سُتے ہوئے ڈرن'
بے چین ہوون' ارڑاون' مونہہ وچ بولن
برلائی : برائی
برم : بلم
برما : برما' دنیا دا بناون والا دیوتا
برما : (برما) ساڈے اُتے' ساڈے لئی
برماوم : میتوں وِ نھدا اے' میتوں موہندا اے
برماون : (ک) بھرماون' موہن' پرچاون
برمائے : محبت پیدا کرے' پرچائے
برمایو : پرچالیا' برمالیا
برملا : ظاہر' کھُلا' کھولھ کے
برنا / برناں : ورھنا (عم)
برنج : (برِ۔ ج / فا) چاول
برنجن : کڑا' چوڑا
برنجی : اک قسم دا گھوڑا
بروت : مچھاں
بروچل : بلوچ' محبوب
بروتا : بوٹا
بروچنا : ڈھکن
برور : "بمورن" توں امر تے حاصل مصدر
برورن : (ک) دھوڑن' چھڑکن
بروشہ : دلہیز' سردل' ٹھاٹھ
بروہاں : بروشہ دی جمع' دلہیز' بُوہا
برہ : برہا' جدائی' جدائی دی پیڑ' وچھوڑا
برہ : ہیڈو
برہا : برہ' وچھوڑا
برہان : (عر) دلیل (برہانی : دلیل والا' مدلل)
برہاں : برہا توں

برہم : ناراض' نراض' اوازار' غصے وچ
برہم : (د) "برہما"
برہما : تخلیق کرن والا دیوتا' ہندو مذہب مطابق کائنات تے انسانی زندگی اُتے تِن طاقتاں حکمران نیں۔ تخلیق' پرورش تے موت لئی دکھو دکھ دیوتا نیں۔ ایہناں وچوں برہما موت دا دیوتا اے۔
برہمچاری : (ع) پڑھیار' وید دا پڑھیار' (2) کوارا' تارک
برہمن : باہمن' ہندواں دی سبھ توں اُچی ذات جو مذہبی آگو دا کم کردی اے۔
برہن : برہا دی ماری ہوئی
برہنہ : (فا) ننگا
برہنیاں : برہنہ توں' ننگے' ننگیاں
برہوں : برہا' ہجر' فراق
- برہوں ڈنگے : برہا دے مارے ہوئے
برہے : برہ' وچھوڑا' جدائی (دی حالت وچ)
بریاں : بریاں' برائیاں (بلھا)
بری : ازاد
برے : پرے
برے تے لاگی : زنا دی عادی رن
برے کھن : منحوس پل' برا ویلا
بریار : بری' برا' برائی دی راہ چلن والا
- بریاراں : برے لوک
بریاں : (فا) بھجیا ہویا (گوشت)' برہوں دا سڑیا
بریانی : (مث/فا) پلاء' گوشتی چاول
بریائی : برائی
- بریایاں : برائیاں' برایاں
بریت : (بری۔یت) وکھریواں' دوری' ازادی' چھٹکارا
- بریتیاں : بریتی دی جمع
بریتا / بریتی : پانی کنڈھے دی ریتلی زمین' دریا وچ ریت دے ٹبے
بریڈ : (برے۔ ڈا) چیتا' چرا

برلیس : ریس نال' کسے دے کم دی نقل
بریشاں : (بے۔ ریشاں) داڑھی نال
بریشم : ابریشم' ریشم
بریں / برین : زمین' دھرتی
برھدے : (غ ت) ورھدے' وسدے
برھمنگ : برہما' رب
برھیا : برہ' محبت' جدائی' غم دی ماری' بمار' غمگین عورت
بڑاڑوائی : کھارے چاڑھن
بڑاکے : بیڑکے
بڑاون : (ک) نیندر وچ بولن' بڑبڑاون
بڑبولا: وڈے بول بولن والا' شیخی مارن والا' طعنے دیون والا' بہتا بولن والا (مونث ۔ بڑبولی)
بڑبوندی : دکن وچ اک قلعا (ج)
بڑچھاں : برچھیاں
بڑچھرن : (ک) ربوچن' بوچن
بڑک : قدماں دی اواز' آہٹ' (جمع بڑکاں)
بڑلاوے : بڑلاون توں
بڑن : (ک) وڑن' داخل ہوون
بُڑن : (ک) ڈبن' بڑن
بڑھکن : اُبلن' جوش کھاون' کھولن (2) ڈکراون' بڑھک مارن' اُچی اواز نال بولن
بڑھکیا : نڈر ہو کے ونگاریا (وا) ویکھو "بڑھکن"
بز : (فا) بکری
بزاز : کپڑے ویچن والا' کپڑے دا کم کرن والا
بزرگ : (ب۔زر۔گ / فا) وڈیرا' وڈی عمر دا' عزت دار
بزغالہ : (بز۔غا۔لا /فا) بکروٹا' بکری دا بچا
بزگاڈی : بکرا گڈی
بزم : (فا) مجلس' محفل' سنگت
بس : کافی' بجست' کسے کم توں ٹھاکن دا بول
بس : وس' زہر
۔ بس بسی ہوون : اندرو اندر وس گھولن

بس : زیور توں خالی (2) ہور ویکھو "بسن"
بساتی : مشال چکن والا' بُسا' بسی
بساط : (مث /ع) توفیق' اپڑ' قابلیت (2) کھیڈن نی فرش
بساطی : خیاری دا سامان ویچنہار
بساکھ : ویکھو "وساکھ"
بساکھی : وساکھ دے مہینے دا اک تہوار۔ ویکھو "وساکھی"
بساون : بے حوصلا کر دیون' بد دل کرن یاں ہوون
بُستاں : (مذ/فا) بوستاں' باغ
۔ بستانوں : بستان وچوں' باغ توں
۔ بستانی : باغ دا' جانگلی دا اُلٹ (پھل وغیرا)
بستہ : (مذ/فا) بدھا ہویا' بند' بدھے (ہتھ)
بسر : ویکھو "وسر" (بُھل)
بسرا : بسا' بجھیا ہویا' دھوڑ پیا ہویا
بسرام : وسیرا' رات گزارن' وسرام' وقفا
بسرت : بے سرت' بے خبر' بے ہوش
بسط : کھلھائی' وسعت' تفصیل ("بسط" دی جمع)
بسط : کھلھائی' وسعت' تفصیل
بسطامی : حضرت بایزید بسطامیؒ
بسکن : (ک) روون' ڈسکن' ہونٹھ بسورن
بسکنا : ویکھو بسکن
بسلا : بس والا' زہری' وِس بھریا
بسم اللہ : (ع) رب دے ناں نال (شروع)' مسلمان لوک کوئی کم چھوہن توں پہلاں ایہ بول آکھدے نیں
۔ بسم اللہ۔ اللہ اکبر : (ع) حلال کرن دی تکبیر' رب دے ناں نال شروع' رب بہت وڈا اے۔
۔ بسم اللہ مجریہا : اللہ دے ناں توں جو چلاندا (تے ٹھہراندا) اے
بسمل : ذبح' جھٹکا' ادھ وڈھیا' تڑفدا' ذبح ہوون

تکروں ترٹدا

بلسن: بسترا

بلسن: (ک) ٹٹن، برباد ہوون، ٹوٹے ہوون (2) وسمن

بسنت: (بسن۔ت) بہار دی رُت، بہار دا اِک تہوار جدوں گڈیاں اڈائیاں جاندیاں نیں

۔ بسنتی: جو کیے رنگ دا، زرد

۔ بسنتی رُت: بہار دی رت

بستر: اگ

بسن: (ک) خراب ہوون، ترکن، کھاون والی وست دا خراب ہوون

بسورن: (ک) رووَن، مُونہہ بناون، ڈسکن

بسوگرن: (ک) بسورن، اداس ہوون، مُونہہ لکاون

بسولا: (مذ) دُکھی کرن والا (2) تیسا

بسولا: زہری، وِس والا

بسوے: زہری

بسے: جے تیرے وَس ہووے (بف)

بسیار: (بس۔ یا۔ر /فا) کافی، بہت (و۔ بسیارے)

۔ بسیاراں: بسیار توں، کافی، بہُت

بسیرا: (بسے۔ را) ویرا، وسن توں، رہنا، ٹھکانا (کرن)

بسیط: (بسی۔ ط) بہُت کھلھا، وسیع، کھلا رواں۔

بسیکھ: وشیش، خاص

بسیں: (بسے۔ں) وسن، رہندے نیں (بلھا)

بسیٹر: (بس۔یر) وِس والے جنور، سپ، ٹھونے (وا) (2) بشیٹر، سپ دی اِک قسم (خف)

بشارت: (مث /ع) خُش خبری، چنگی سار

بشر: (ع) انسان، آدمی، بندا، لوک

۔ بشریت: بشر ہوون دی حالت، بندا

۔ بشری: انسانی

بشرہ: (بش۔ را / ع) چہرا

بشریٰ: (مث /ع) خش خبری دیون والی

بشن: وشنو، ہندوواں دا اک دیوتا جو پرورش کرن والا منیا جاندا اے

بشن پدے: تعریفی گیت، ویکھو "بشن"

بشوا متر: (بش۔وا ۔ مت۔ ر) رِگ وید دا اِک رشی۔ ویکھو "وشوا متر"

بشیر: (بشی۔ ر/ع) خش خبری دیون والا

بشیٹر: (بش۔ یر) سَپ دی اِک قسم

۔ بشیٹر زلفاں: بشیٹر سَپ ورگے وال

بصارت: (مث /ع) نظر، بینائی، ویکھن شکتی

بصر: بصارت والا

بصیر: داناء، بینا، رب دا اِک صفاتی ناں

بصیرت: (بصی۔ رت) سیانپ، دانائی، سیاݨف

بضاعت: راس، پُونجی، سرمایا، تجارت دا مال، موڑی

بط: بطخ (عم)

بطحاء: (ع) مکہ شریف دی اک وادی دا ناں

بطلیموس: پرانے یونان دا اِک فلسفی

بطن: (مذ/ع) ڈھڈ، اندر

بطون: بطن دی جمع، ڈھڈ، اندر

بعث بعد الموت: (ع) موت توں بعد جیوݨ

بعد گزشن ساعت: (فا) ویلا بیتن مگروں

بُعد: دُوری، وِتھ، جدائی، فاصلا

بعید: (ع) دور

بعین: (ع) عین نال، عین: اکھ

بغچہ: نکا بکسا، ڈبا

بغداد: عراق دی راجدھانی

بغدادی: بغداد شہر نال تعلق رکھدا

بغض: ناراضگی، عداوت، کینا۔

بغلیں پائے وتدے: مغلاں وچ (سپ) رکھ کے لئے جاندے نیں (علی)

بقا: باقی، باقی رہن دی حالت، ہمیشگی

بقال: (ع) کسے قسم دا دُکاندار، سبزی و ہیچن والا
بقاوں: بقا توں، بقا چوں، باقی رہن وچوں
بقچہ: مسافر دی گنڈھڑی، موڈھے نال لکاون والی گنڈھڑی، جو لک تھکا دیندی اے
بک: بکواس، یاوہ گوئی
بک: ہرن دا بچّا، ہرتوتا
بک: دو ہتھاں نوں جوڑ کے پیالے ورگی شکل بناون، دو ہتھاں جنی شئے، کافی (حجازن)
بک بک والیاں: کناں وچ بہت ساریاں موریاں کر کے والیاں پاون، بک بھر کے والیاں
بکار: بے کار
بکار: وکار، انسانی تتاں دا وگاڑ جو بیماری دا کارن بندا اے
بکارا: کمزور، ماڑا، مریض (2) ہرکارا
بکارت: (مث/ع) دوشیزگی، نیارپنا، اَن ویاہی ہوون
بکاں: ہرنیاں دے بچے، ہرنیاں
بکائن: بکین، ٹھنڈی چھاں دیون والا دھریک دی نسل دا اِک رُکھ (دھریک بنا تناسب دو ھدی اے جدکہ بکائن دا رُکھ چھتری ورگا ہوندا اے)
بکبکا: الُونا، بنا لون مرچ، پھکا تے بے سوادا
بکت: بخت، نصیب، قسمت
بکٹ: خوفناک شکلاں (وا)
بکر: (مث/ع) کوار، اَن ویاہی، باکرہ
۔ بکراں: کواریاں، باکرہ
۔ بکریں: باکرہ، کواریاں
بکرالن: (ک) بہت ترہایا ہوون، گھابرن
بکراجیت: دیس پنجاب دا اک پرانا بادشاہ، چندر گپت موریا
بکراجیت دے سار: بکری سن مطابق
بکران: (ک) لنگور دا بولن
بکروال: بکریاں والا
بکروٹا: بکری دا بچّا
۔ بکروٹے: بکروٹا دی جمع، بکری دے بچے
بکسن: ملاں گے، رلاں گے
بکسن: (ک) کھڑن، مسکاون (2) بھلن، پُھر پین
بکل: کمبل چادر وغیرا نوں گردن توں بیٹھاں باہاں دوالے ولھیٹن (بکل مارن)
بکلن: (ک) بکبکا ہوون، مونہہ دا سواد وگڑن، پھل دا بے سوادا ہوون (2) ترپہ نال بوتدلن
بکم: گونگا
بکن: (ک) بکواس کرن، بلمبلیاں مارن، بے معنی گل کرن
بکن: ختم کیتا ہوون
بکن: (ک) رِشت نیٹھن، ساواں ہوون (2) بھبرن، اِک بِک ہوون
بکن: دھاڑن، گجن، شیر دا بولن
بکوات: بکواس، بے معنی گل
بکواس: بے معنی بول، فضول گل
بکی: (مث) مرزا صاحباں دے قصے وچ مرزے دی گھوڑی (2) بکے قد دی تیز دوڑن والی گھوڑی
بکے: بکہ توں، بکہ، مکہ شہر دا دُوجا ناں اے
بکے: بک توں
بکیاں: کردے
بکھ: ریشمی کپڑے، باریک کپڑے
بکھ: وِس، زہر (نانک)
بکھرن: (ک) کھلرن، بِکھرن
بکھڑا: وکھریا، کھلریا، بجھل دار، مشکل، دشوار گزار (و.ر: بکھڑی)
بکھڑی: (بکھ۔ڑی) بکھیڑا، مذاق، ہاسے والی گل
بکھسنہار: بخشنہار (نانک)
بکھل: بکھر، ڈگر بنھن دا مکان (وا)
بکھن: (ک) ہنکن، لشکن، ظاہر ہوون (2) ہنکھن، د ھنکھن
بکھیاری: بھکھیاری، فقیر (لہ)
بکھی: دکھی

بکھیری : کھلاری
بکھیڑا : کھلارا' اوکھا' ہور ویکھو " بکھرنا" (2) مذاق
۔ بکھیڑے : مذاق
بگ : (مذ) بگلا
بگا : چٹا' سفید
بگاں : بگ دی جمع' بگلے
بگتن : (ک) د کتن' وگڑن
بگتی : خرابی' خراب' وگڑی'
بگی : (ب-گ-ی) وگوچی' گواچی' تباہ ہوئی' کرا ہے پئی
بگدا : بغدا' قسائی دا ٹوکا
بگروے : گرد (دوال) توں تابع مہمل (گرد بگروے)
بگڑیاں : بگیاں' سفید
بگل : بگلا (نانک)
بگلا : (مذ) لمی دھون تے لمیاں لتاں والا (عام کر کے چٹے رنگ دا) اک پکھیرو
بگلا بھگت : وکھاوے دا بھگت' بناوٹی بھگت
بگو : (قا) کہ' آکھ
بگی : چٹی' سفید
بگے : چٹے' سفید
بگہ : بگ' بگلا
بوکھلائے : بوکھلایا ہویا
بڑبکھن : بولن' گڑھکن' اونٹھ دا بولن
بگھنے : " بکھنا" توں' گھڑے ورگا مٹی دا بھانڈا (2) بے وقوف
بگھی : (مث) تانگے ورگی اک سواری
بگھیاڑ : بگھیاڑ' بھیڑیا
بگھیلا : بگھیاڑ' باگھ دا بچا
بل : طاقت' تراݨ (2) محلا (3) قربان' صدقے'
بلہاری (4) بلن توں
بل بل : اُبل اُبل کے

بل ونت / بلونت : طاقتور
بل : بلکہ' سگوں
بل : بلور' کچ (باہو)
بلا : مصیبت' آفت' اک فرضی جنور' چڑیل
بلاد : (ع) شہر
بلادی : شہری
بلارے : بولن
بلاغت : (مث/ع) اپڑاء' گل یاں شعر دے پڑھن سنن والے تیک اپڑن دا گُن
بلاق / بلاک : ایسی نتھ جو نک دے وچکار پائی جاندی اے
بلالؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی جو نبوی میت دے بانگے وی سن
بلاول : اک راگ دا ناں
بلاوݨ : گواچن' گمن (2) کوکن' رووݨ' بھکن
بلائیں : بلاواں
بلائیاں لینا : صدقے واری جاوݨ' دوُجے دی بلا اپنے سر لین
بلبلاوݨ : (ک) جوش اُٹھن' خمیر اُٹھن (2) اونٹھ دا بولݨ (3) رووݨ' گڑگڑاوݨ
بلبلاوݨ : (ک) بے چین ہووݨ' گھابرݨ (2) منت کرݨ' ترلا مارݨ
بلیچݨ : (ک) رووݨ' وِلکن' ڈسکن
بلیچی : بلیچݨ توں' رووݨ (جم)
بلٹرن : (ک) پرتن' مکرن' وگڑن
بلخ : روس وچ آمو دریا دے کنڈھے دا اک شہر
بلخ بخارا : روس دے شہر جتھوں عزت بیگ (مہینوال) سوداگری کرن آیا سی
بلخی : بلخ شہر دا (2) تماکو دی اِک قسم
بلد : (ع) شہر
۔ بلدیدی : شہر دی
بلد : داند' ڈھگا' بولد
بلدی بال : بلدی اگ توں بلدا رکھ (لا) (بجھی

اگ نوں بالنا اوکھا ہوندا سی)

بلدیو: (بل-دے-و) رام چندر جی دے وڈے ویر

بل دھن: بالپن

بلسن: (ک) خوش ہوون' عیش ہوون' مانن (2) ورتوں وچ لیاون

بلسیں: (بل-سے-ں) بلیں گا (مم)

بلشیا: (ب-لش-ی-آ) اک بِگو لما سُپ (وا)

بلعم: بلعم بن باعور' اک یہودی عالم جہدیاں دعاواں قبول ہوندیاں سن۔ بعض گناہاں پاروں رب نے اوہدا چہرا سور ورگا کر دتا' مگروں قتل کیتا گیا

بلغار: اواز' رولا گولا (2) ہرباول (3) اک قسم دا چڑا

بلغاروں: ویکھو "بلغار"

بلقیس: سورج پوج ملکا سبا جو حضرت سلیمانؑ دے سمجھاون تے مسلمان ہو گئی

بلک: بلک

بلک: پنجا' پھڑ' چمٹاء

بلکار: (بل-کار/ہ) طاقت' زور' بل

بلکاری: طاقت' زور

بلکت: ولک ولک کے

بلکن: (ک) دلکن' رووݨ

بلکن: (ک) بولݨ' بڑبڑاوݨ

بلکن: (ک) جرلاوݨ' کیڑیاں دا کلبلاوݨ

بلکہ: (بل-کے) سگوں' سگوں

بلکے: بلکن توں' دبکے' فریاد کرے

بلم: نیزا' برچھی

- بلم باز: نیزا چلاوݨ والا

بلند: (فا) اُچا

بلندیاں: بلدیاں' جگدیاں (بف)

بلن: (ک) جلݨ' دھکھݨ' روشن ہووݨ' سڑن' کولا ہووݨ (2) غصا ہووݨ' (3) کڑھݨ' وِچو وچ سڑݨ

بلن: (ک) دُوجھیل جنور نہ بلن پاروں اوہدی بونی

وچ پھُوکاں مارن (2) حقے دے زور نال سوٹے لاوݨ

بلوا: (مذ) ہنگاما' فساد

بلوان: (بل وان) طاقتور' پہلوان

بلوٹ: بلوچستان دی اک پہاڑی

بلوچ: بلوچستان واسی' پنوں' محبوب (مجازن)

بلور: کچ' شیشا

- بلوری: شیشے دا' کچ دا' بلور دا

- بلوریں: بلوری' بلور دا بنیا

بلورن / بلورنا: (ک) نہوواں نال کھرچن

بلوغ: (مذ/ع) اپڑن' جوانی دی عمر' بال توں پکا ہووݨ

بلونت: (بل-ونت) بہادر' طاقتور

بلہار: ویکھو "بلھار"

بلہاری: ویکھو "بلھاری"

بلہایا: ہٹھایا' بہایا (لط)

بلھو گھاٹ: اک تھاں دا ناں

بلے: کے پاسے' کچھے' دھر

بلی سندھ: سمندر دا بلوان (مراد راوݨ/دا)

بلی: ویکھو "قالو بلی"

بلیاں جھمالیاں: تھاں تھاں اگ دیاں ڈھیریاں (بج)

بلیانی: سہیلی' بھتر' محبوبا

بلیدا: بلد' داند

بلیغ: اپڑیا' اجیہا کلام جو چھیتی سمجھ وچ آوے

بلیل: اواز' بلاوا' بول

بلینڈیاں: بلدیاں' جلدیاں

بلیو: بولے (لط)

بلیوے: مال اسباب' ولیوے (2) بولݨ توں

بلھار: (ک) قربان' صدقے' واری

بلھارن: (ک) قربان ہووݨ' صدقے جاوݨ' وارے جاوݨ

- بلھاری: قربان' صدقے جاواں' واری

جاداں

ـ بلھاریا: قربان کیتا

بلھارن: (ک) کھلن، بھجن (2) بٹھاون

ـ بلھائے: بٹھائے

بلھن: اک قسم دی بُھت وڈی مچھی

بلھیسی: بٹھائے گا

بما: ساتھوں

بمب: بم، پا شٹار وست دا بنیا لموترا گولا جو تباہی کھلارن لئی ورتیندا اے۔ (2) وڈا وانس، تانگے دے اگے لگے لموترے وانس

بمبل: (بم۔بل) سُر (سروٹ) دے بوٹے دا اُپرلا سِٹا

بملا: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک)

بن: جنگل

ـ بن واسی: جانگلی لوک، جنگل واسی

بن: بنا، بغیر

ـ بن شاموں: شام (شیام) توں بغیر

ـ بن نکٹا: نک کٹی (سری رام چندر نے راون دی بھین سروپ نکھا دا نک کپ دِتا سی) (وا)

بن: (ع) پُتر

بن مسعود: ابن مسعودؓ۔ رسول پاکؐ دے اک صحابی (لط)

بنا: (بن۔آ) مُڈھ، بنیاد، عمارت

بنا: (بن۔نا) لاڑا، دولھا

بنا: (بن۔نا) حد، وٹ، کنارا (بنہ) ونڈا

بنا: بن، بغیر ("بناں" غلط املا اے)

بناء: حکمت، سائنس

بنات: اک ریشمی کپڑا

ـ بناتی: بنات دا

بنات النعش: قطبی تارے دے نال دے ست تاریاں دا جھمگٹا، پلنگ پیڑھی

بناں: (غ۔ا) بنا، بغیر

بناوٹ: نقل، منتر، وکھاوا، ظاہرداری

بنبولاں: ببول، جھاڑیاں (دی اگ)

بنبیہا: پپیہا، اک پکھیرو

بنت: (ع) دھی

بنت: (مٹ) منتر، بناوٹ

بنٹا: (نا) کچ دی گولی جو کھیڈن دے کم آوندی اے۔ پرانے سوڈے دیاں بوتلاں دا مونہہ بند کرن دے کم دی آوندی سی

بنسن: (ک) تباہ ہوون، ناس ہوون

بنجارا: ویکھو "ونجارا"

بنجر: (ک) وران، اجہی زمین جتھے کجھ نہ اُگے

بن جنہ: جانگلی جنور، جرندے

بند: نشاں، بنھ (2) انگ (3) بندی خانا، قید، جیل

بند بند: جسم دا ہر انگ

بند ہوون: قیدیاں وانگوں رہن، زندگی دے سارے سواد تیاگ دیون (وا)

بند: پل، تھوڑا ویلا

بندبست: بندوبست، پربندھ، آہر

بندلستہ: بندوبست، پربندھ

بندر: بندرگاہ، کنارا، جزیرا، ساحل، ٹاپو

بندرابن: جمنا ندی کنارے متھرا ضلعے وچ اک جنگل جتھے سری کرشن نے جنم لیا تے گاواں چراندے رہے

بندڑا: بندا، غلام، داس

ـ بندڑی: بندڑا توں، بندی

ـ بندڑے: بندے، غلام

بندش: بنھن، خیال یاں مضمون نوں شعر وچ بیانن (احمد) لفظاں دا جوڑمیل، بند ہوون

بندگی: (مٹ) عبادت، رب دے حضور اپنے بندا ہوون دا اظہار، غلامی (2) سلام

بندوں: بند توں بندی بنے توں، قید توں

بندوے: قیدی (دمودر)

بنڈری: بنڈا دی مونث

بنڈری: قیدی

- بنڈری وساں: قید وچ پائے (دمودر)

- بنڈری وان: قیدی

بنڈری: 'نقطا' تل

بنڈری: 'بِندا' کسے رنگ دا (عموماً سوہے) گول نشان جو متھے اُتے لایا جاوے

بُنڈرے: کناں دے کانٹے

بندرہیجے: بند رہوے' قید ہووے

بندھ: بنھ' بنھ کے

بُنڈڑ: کُرلے' چُوکلے' چُوکتے' چَترڑ

بنڑا: بنا' دولہا

بنسی: وانسری' بنسری' وانس دا بنیا ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے

بنفشہ: (فا) اک پھُل جو بعض دواواں وچ ورتیندا اے

بنکارن: (ک) اُچا بولن' چیکن' بکن (2) بھیت کھولھن (3) گپ مارن

بنکائے: لشکائے' چمکائے' لہرائے

بنگالی لکڑ: جادو دا ڈنڈا

- بنگالی لکڑ پھیرن: بنگال دا جادو کرن

بنگاہ: وانس دا سوٹا جو ذات ڈکے لئی ورتیا جاوے (2) فوج دا پچھلا حصا' فوج دا سامان

بنگری / بنگڑی: ونگ' چُوڑی (خف)

بنوٹا: ڈانگ نال لڑن دا اِک فن' بنوٹ (چ)

بنولی: سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (خف)

بنولے: بنولی' سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (لط)

بنولیس: (قسمت وچ) لکھی ہوئی

بنی: اولاد

بنی آدمؑ: آدمؑ دی اولاد' لوک' بندے

بنی اسرائیل: بنی اسرائیل' یہودی' حضرت یعقوبؑ دی اولاد (با)

بنیامین: حضرت یوسفؑ دا سبھ توں نِکا ویر جو ماں ولوں سکا سی

بنی: کنارا' بنّا' بنھ

بنے: بنا توں' دُولہا' لاڑا (مم)

بنے: پاسے (با)

بنئیں: (ع ا) بنیے' بانیے' دکاندار

بنیرا: دلکن' کوٹھے دی کندھ

بنھ: بنھن توں امر' ویکھو "بنھن"

- بنھ پنڈاں: پنڈاں بنھ کے' بہت زیادا (مم)

- بنھ لیاون: پھیرے دے کے دولہا دا دولھن نوں گھر لیاون' نکاح کر کے لیاون (دا)

بنھا لنگھا سناں: ہتھ پیر بنھ کے زکھ نال لنگوا دیساں (دا)

بنھ: بند' سیلاب روکن لئی لایا گیا ڈکا (2) مصیبت روکن والا جوان

بنھ: دِ نھ (چ)

بنھاں: نالوں

بنھن: (ک) جکڑن' کسن' گنڈھ پاون' قید کرن' پابند کرن' پانی ڈکن لئی بنھ مارن

بنھوڑا: چھپڑ' ٹوبھا

بنا بناتا: کسے کم دا مُڈھ رکھن' بنا بناون

بناتا: سجانا' تیار کرنا

بُنتا: مناسب لگن' پھبن

بناوٹ: بنی ہوئی شے' اُساری' بنتر' تعمیر' دنیا دی بنی ہوئی ہر شے

بنسن: مکن' ختم ہوون' مرن' تباہ ہوون' گمن' غائب ہوون

بنن: اُنن' وُنن' بنائی کرن

بنیوں: توں بنیا

بو: (امر) بیج' بی' اُگا' کاشت کر (احمد)

بو: خشبو' بُو' واشنا

بوالہوس: (عر) ابوالہوس' حرصی' ہوس والے

(احمد)

بواہ: بیاس دریا

بوائیے: بیٹے

بوبک: گھٹ عقل والی' کواری کڑی

بوپاری: وپاری' تاجر

بوپڑا: (بو-پ-ڑا) بھولا' معصوم' وچارا' نمانا' ویکھو "بھولا"

بوتا: جوان اُوٹھ (2) بُت' پُتلا (3) بُتا' دھوکھا (4) نکی عمر دا۔

- بوتی: بوتا توں مونث' جوان ڈاچی

بوتے: اَکی مخلوق' جن بھوت وغیرا

بوتھرن: (ک) مُوتھا مُوتھ بھرن' مُھوتھرن' بھرن

بوث: وڈی بوٹی

بوٹ: بجر بھیا ہویا پکھیرو جدے اجے کھنبھ نہ اُگے ہوون

بُوٹا: نکا رُکھ

بوٹی: گوشت دا ٹوٹا (2) مرد دا لنگ جو جوگی لوک گیان دھیان وچ خلل پیدا کرن والا سمجھدے نیں

- بوٹی وچ اگی: اک وچ بوٹی (پاون)' لنگ توں نجات

بُوٹی: نکا بوٹا' اجیہا رُکھ جدے وچ لکڑ نہیں بندی' بھنگ دا بوٹا

بوجھ: بھار' وزن

بوجھے: بُجھے' جانے پچھانے (مم)

بوجھ: بوجھن توں امر تے حاصل مصدر' دلیچ' بُجھ

بوجھا: جیب' کھیسا

بوجھارت: بُجھارت' پہیلی' مُعما (بلما)

بُود: (ف) ہویا

بودا: جوڑا' گُت

بودلا: بلھے کُتے دے وڈھے دا دم کرن والا فقیر' اک ذات' بودی والا' بے آسرا

بودلی: بودلا توں' مرداں دا لباس پاون والی فقیر عورت

بودوباش: (فا) رہن سہن' رہتل

بودی: سردے وچکارلے لے وال' بودا

بودیاں: بودی توں' (بودی: سردے وال)

بوڈن: (ک) بُڈن' ڈُبن' ڈوبن

بوڈی: بودی' گُت' پراندا (خف)

بور: گھوڑے دی اِک قسم

بُور: رُکھ نال پھل لگن توں پہلاں دا عمل' مُڈھلے مرحلے دا پھُل' زردانے

بور بور کرن: ٹوٹے ٹوٹے کرن' پُرزے پُرزے کرن

بُور دے لڈو: اجیہا کم جدا کرنا یاں نہ کرنا اِکو جیہا ہووے

بور گھوڑی: چٹے یاں ہلکے بدامی رنگ دی گھوڑی

بُورا: ادھ رڑکا دُدھ' کھرڑ

بوراون: (ک) جھلا ہوون' بھاوا ہوون

بورن: (ک) بُور آون' پھل لگن توں پہلاں زردانے لگن

بورے: تور بھر جلون

بوڑ: ڈبو' ڈوب کے

بوڑا: جدے سامنے دے دند نِکل گئے ہوون

بوڑن: (ک) ڈوبن' پانی وچ غرق کرن

بوڑیو: ڈوبیا' ڈبویا

بوڑیوے: ڈوبے' ڈبووے' بوڑے' بڈاوے

بوڑھ: جرگد دا رُکھ

بوڑھ: بوڑھن توں' ویکھو "بوڑھن"

بوڑھن: (ک) اپڑن' ویلے سر مدد لئی آون

بوڑھیں: ویکھو "بوہڑیں"

بوڑھیساں: صاف کرساں' جھاڑساں (خف)

بوز: چالاک' تیز آدمی (2) بھنوّرا

بوزا: بوزنہ' باندر' شیطان

بوزنہ: (فا) باندر

بوزنیاں: بوزنہ دی جمع' باندر

بوزے: بوز توں' بھنوّرے

بوزینڈا : بوزیں دا' باندراں دا (لظ)
بوستان : شیخ سعدی دی اِک مشہور فارسی کتاب (گلستان تے بوستان)
بوسرن : (ک) غروریاں غصے پاروں تک مُوتھ وٹن (2) پھٹن' سوتا ہوون
بوسہ : چُمن' چمّی
بوطالب : ابوطالبؑ' رسول کریمؐ دے چاچا جی
بوغازہ : آبنائے' پانی دا تنگ راہ
بُوک : فوارا
بوک بند : بوغ بند' رضائی نوں میلا ہوون توں بچاون لئی اُچھاڑ
بوکن : شیر دا بولن' گجن' دھاڑن
بوکا : کھوہ وچوں پانی کڈھن والا چمڑے دا ڈول
بوکے : بوکا دی جمع (نوشہ)
بوکیندا : بوکن توں' شیر بولدا
بوکھلاون : (ک) بونترن' بوندلن' گھابرن
بوگ بند : بوغ بند' رضائی تلائی دا اُچھاڑ' دیکھو "بوک بند"
بول : (مذ) گل' غصے دے فقرے' بولی' مہنے' طعنے
- بول اُتے پہرا دیون : کیتے قول نوں پورا کرن' آکھی ہوئی گل پوری کرن
بَول : (مذ/ع) پیشاب' مُوتر
- بَول دا بھانڈا : اِستری لِنگ' عورت دی یونی
بول : نک دا زیور' نتھ' بلاق
بولا : بول' نتھ
بولا بیسر : نک دے دو زیور
بولاق : بلاق' نک دے وچکارلی نتھ
بولن : (ک) مُونہوں گل کڈھن' الاون' مہنا مارن' مادا جنور دا ملاپ لئی تیار ہوون' گالھاں کڈھن
بولنا : گالھاں کڈھنا' دیکھو "بولن"

بولی : مہنا' طعنا' بول' طنزیا فقرا (بولی مارن)' وعدا
بولھی : سُوں گئی ڈنگر دا پہلا دُدھ
بُوم : (ف) اُلو (2) بنجر زمین
بونترن : (ک) بوندلن' بدحواس ہوون' بوکھلاون
بُوند : قطرا (عم)
بوند بہو دی : برہا دی بارش' عشق دا مینہ
بوندڑیاں : بُونداں' بارش دے قطرے
بوندلن : (ک) بونترن' بوکھلاون
بوندیاں : کنیاں' قطرے' بُونداں (لظ)
بونگا : (مذ) جھلا' بے وقوف' جھُدو
بوکن : (ک) بُکن' شیر دا دھاڑن' گجن (2) بے فکری وچ وسن
بونہنا/بوہنا : بانہہ دا زیور
بوہ : (غ ا) بَسو' بَہ' بیٹھ
بوہٹی : ووہٹی' (عم) چِیڑ ووہٹی
بوہٹے : دیکھو "بونہنا"
بوہڑ : دیکھو "بوڑھ"
بوہڑیو : بوڑھیو' پہنچو
بوہکر : جھاڑو
بوہکراں وچ ہٹیاں : گلیاں لمیاں ہوون پاروں زمین اتے گھسرن جویں جھاڑو دتا جا رہیا ہووے (وا)
بوہل : بولہ' فصل دی جنس دا ڈھیر
بوہلی : (مث) دیکھو "بولھی"
بوہنی : (مث) دکانداری وچ دن دی سبھ توں پہلی وِکری
بوہی : بوائی' کاشتکاری (خف)
بوہے دیاں مہریاں : گھربار سانبھن والیاں' بندو بستی عورتاں
بوہیوں کڈھنا : دھی نوں گھروں کڈھن
بوئی : کپاہ ورگا اک ریگستانی بُوٹا
بوئیں : بو دی جمع' خشبوواں (عم)
بوہیت : بو' خشبو

بہانا: (مذ/فا) جھوٹھا عذر
بہادرشاہ: اورنگزیب دا سبھ توں وڈا پُتّر جِہدا لقب شاہ عالم سی۔ لہور دا شاہ عالمی دروازا اوہدے ناں اُتے اے
بہار: پُھل کھڑن دا موسم' موسم' سواد' مزا' خُشی
بہارن: بہاری پھیرن' جھاڑو دیون' جھاڑو نال کھٹا کرن' صفائی کرن
بہاری: بہار' بہار دا (ا/ مم)
بہاری: جھاڑُو
بہال: بٹھا' بٹھا کے' بہا کے
بہالاں: بٹھاواں' بہلواں
بہالو: بٹھاؤ
بہان: دو درمے دی وچھیری جنّے نرُ نال ملاپ نہ کیتا ہووے
بہائم: عربی بہیمہ توں جمع' پَشُو' جیوان
بہائی: بٹھائی
بہائیاں: نداں بالاں نوں سواون روادن والی بدروح (دا)
بہایم: بہائم۔ بہیمہ (ع) توں جمع' بے عقل جنور
بہبل: (بہ-بل) بہبل لہوری (جنم 1751ء) پنجابی دا اِک کلاسیکی شاعر جنّے سی حرفی "ہیر رانجھا" لکھی
بہ بیں: (فا) بہ بین' بہتر و بکھنار
بہتات: (مث) بُہتائی' زیادتی' بہُت ہوون
بہتان: (مذ/ع) تہمت' جھُوٹھا دوش
بہتہ: بیٹھ
-بہتا: بیٹھا (لف)
بہنج: پہنچ' حد (مم)
بہجت: خُشی' تازگی' سیج
بہر: (فا) لئی' برائے' کان
-بہرخدا: (فا) رب دے لئی
بہرام: ایران دا ساسانی خاندان دا اک مشہور بادشاہ' بہرام گور
بہرم: برم
بہرم گلہ: ضلع میرپور وچ اِک مشہور تھاں

بہرہ: فائدا (2) جانُ (3) حِصا بخرا
بہری: (مث) اک شکاری پنچھی' کہی
بہزاد: ایران دا اک مشہور چترکار
بہشت: (فا) (ب-ہِش-ت) جنت' فردوس بریں
-بہشتوں: جنت توں' بہشت توں
بہشتی: بہشت دے' جنتی (2) پانی بھرن والا
بہکران: ویکھو "بوہکر"
بہکنا: (بہک-نا) دھوکھا کھاون' پُٹھے پاسے ٹرن' نشے دی لور وچ ہوون
بہگاں مارن: ہتھ دا پچھلا حِصا مُونہہ نال لا کے للکر مارن
بہگنے: اک سَوڑے مُونہہ دا برتن جو کٹی کماں لئی ورتیندا سی۔
بہل / بہلی: (مث) واتھ گڈی' گڈ
-بہلاں: بہل دی جمع
بہمن: ایران دا اک بہادر (2) باہمن' برہمن
بہن: (غ۔ا) بھَن (توڑ)
بہنورا: (غ۔ا) بھنورا' بھَورا
بہن: (ک) تیھمن' اجھن
بہو: بیٹھ' بہہ (2) بہون دا اوُدھ جو لفظاں نال اگیتر دے طور تے ورتیندا اے۔ (جویں کہ بہوملا' بہوگنی) بہُو
بہو بھیسیا: بُہتے بھیس وٹاون والا (وارث شاہ نے کیدو لئی ورتیا اے)
بہورکر: بھور کے
بہوگنے / بہگنے: بہُت گناں والے
بہول: بہتا' بہُت' کلنی
بہول: دھونی' دا بُجھی ہوئی (لف)
بہی: باسی' اک سجری (2) بہتر (ب) (3) اِک پھل
بہیو: (غ۔ا) بھیو (د) بھیا (بلھا)
بہیوے: بھوے' بیٹھے
بی: دُوجی
بیجے: دُوجے
بی: بیں' بیج

بے: (فا) بغیر، بنا۔

ـــ بے آب: بنا لشک، بے چمک، بے عزت

ـــ بے آساں: نا امید (لوکاں توں)

ـــ بے اخلاصاں: اخلاص بنا، مطلبی، بنا خلوص

ـــ بے ارمانی: بے ارامی، بے سکونی

ـــ بے امر: نافرمان، حکم نہ منن والا، شیطان

ـــ بے انت شماری: بے شمار، ان گنت

ـــ بے اوڑا/اوڑے: بے شمار، بے حد حساب، بے انت

ـــ بے بصراں: جو بینائی دی نعمت توں محروم ہوون، نہ ویکھ سکن والے

ـــ بے بنیادی: فانی

ـــ بے بہا: بہت زیادا

ـــ بے پت: بے عزت، کمینا

ـــ بے پرواہ درگاہ: رب دی ذات دی بے پرواہی۔ "اللہ الصمد" ول اشارا (باہو)

ـــ بے پرواہا: بے پرواہ، رب

ـــ بے پرواہی: رب دی بے نیازی، اللہ الصمد

ـــ بے پرواہی دے وچ نیرے: بے پرواہی دے پانی یاں سمندر وچ، رب دی بے پرواہی تے بے نیازی ول اشارا اے (مم)

ـــ بے پرواہی کولوں: رب دی بے نیازی توں

ـــ بے پیر: جدا کوئی پیر نہ ہووے

ـــ بے پیڑ: جنہوں کوئی پیڑ نہ ہووے، بے درد، دُکھ دا احساس نہ کرن والا

ـــ بے تاب: بے قرار، بے چین

ـــ بے ترسی: بنا ترس دے

ـــ بے تکرار: اِکو واری

ـــ بے تمائی: لاپرواہی، بے دھیانی

ـــ بے جا: غلط تھاں، بُری تھاں، ضائع، اجائیں، بنا لوڑ

ـــ بے جند: بے جان، مردا

ـــ بے چون: بنا مثال، لاثانی، بنا شکل، بے رُوپ

ـــ بے چونی دا چون بنایا: بے مثال دی مثال پیدا کیتی، بے روپ توں روپ وٹایا

ـــ بے حدا: بے حد، حد توں ودھ کے

ـــ بے خود: بنا ہوش حواس، مست، نشے دی لور وچ

ـــ بیداد: بے داد، داد نہ دیون والا، بے انصاف

ـــ بے داد نگری: بے انصافاں دا شہر، جتھے کوئی فریاد نہ سُنی جاوے

ـــ بیدادی: بیداد، ظلم

ـــ بیدادی: ظالم، بے انصاف لوک

ـــ بے دستور: رواج دے خلاف، رسم دے الٹ

ـــ بے دستم و بے پاستم: میں بے دست و پا آں، میں بنا ہتھاں پیراں دے آں، میں مجبور آں (خف)

ـــ بے دل: جو دل دے پکیا ہووے، جدا دل اوہدے کول نہ ہووے

ـــ بیدوس: بے دوس، بے گناہ، بنا الزام

ـــ بے راہ چلن: عام راہ توں ہٹ کے چلن، دستور دے خلاف کم کرن

ـــ بے رُوپاں: بے رُوپ، روپ بنا، کوجھے

ـــ بے ریش: بے ریش، بنا داڑھی، الوہیں (مم)

ـــ بے زور: بنا دھوکے فریب (وا)

ـــ بے ست: ست دے بنا، کمزور

ـــ بے سحر شب ہجراں: ہجر دی اجہی (لمی) رات جدی سویر نہ ہووے

ـــ بے شبیہ: جدا پرچھاواں/عکس نہ ہووے، بے شکل

ـــ بے عیب: خامیاں توں پاک، عیب توں

پاک' اللہ پاک دی ذات

-بے فرمانی: نافرمانی' گل نہ منن

-بیکس: بے سہارا

-بے کناراں: بے کنار' اینا چوڑا جیہدا دوجا کنارا نہ دسے' بے حد وحساب

-بے کیفہ: بے سوادا' بدمزا

-بے مایا: بنا دولت' غریب

-بے متہ: بے عقل' بے وقوف' نا سمجھی والی (متہ: عقل)

-بے مثال: جہدی مثال نہ ملے' لاثانی

-بے مراد: نامراد' جہدی آس پوری نہ ہووے

-بے موجبہ: بنا لوڑ' بنا وجہا' بنا مطابق

-بے نرواری: ناانصافی

-بے نظیر: لاجواب' جہدی مثال نہ لبھے' لاثانی

-بے نوائی: بے نوا ہوون' بے اواز ہوون' جہدی کوئی نہ سُنے

-بے نہایت: بہت زیادا' بہت ودھ

-بے واہا: اِکلا' بے سہارا

-بے وارثی: جہدی واہ نہ لگے' لاوارث' بے آسرا' بے کس' بے وسیلا

-بیوس: بے وس' جہدا وس نہ چلے

-بے وسا: وس توں باہری کم' اوکھا کم' بے وس

-بے ہراس: نڈر

-بے ہودہ: بے معنی گل' بنا سیانف' بکواس' لغو

بیا: دوجا' ہور

بیاپن: (ک) کھلارن' پسرن' کھلرن

بیاپے: دوجے کماں وچ پے کے' ہور ویکھو "بیاپن"

بیاض: (مث/م) شاعری جتھ لکھت

بیاج: سُود

بیاس: (مذ) پنجاب دا اِک مشہور دریا

بیائیاں: (مث) بیراں دیاں تلیاں دیاں تریڑاں

بیان: (مذ/م) کسے خاص معاملے بارے کوئی گل' عدالتی گواہی

بیاں: باہاں

بیبتہ: بجیع (ناتک)

بیباک: (فا) دلیر' نڈر' ا جھک

بیباکی: بیباک ہوون دی حالت یاں صفت

بیبو: صاحباں دی پھپھی جنے صاحباں نوں ویاہ سے مرزے نال ملایا

بی بی: (مث/فا) عورت لئی آدر دا بول' بھین' ماں

بی بی وار گھتی: بھین صدقے جاوے' ماں صدقے جاوے

بیپاری: (مذ) وپاری' کاروبار کرن والا

بیت: (مذ/م) گھر

-بیتاں: بیت دی جمع' شہراں' گھراں

-بیت الرب: رب دا گھر' خانہ کعبہ

-بیت العتیق: پرانا گھر' خانہ کعبہ' سبھ عبادت گھراں توں پرانا

-بیت المعمور: خانہ کعبہ جتھے حج کیتا جاندا اے -

-بیت اللہ: رب دا گھر

-بیت حزن: غم دا گھر

-بیت معمور: ویکھو "بیت المعمور"

بیت: شعر' بینت

بیت: سوٹی' والس ورگا پر چیکلی لکڑ والا اک بوٹا

بیت: (ای-ت/ہ) گزر

-بیتا: گزریا' بیتیا (خف)

بیتار: بے تار' بے سُر

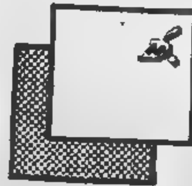
بیتن: (ک) گزرن' لنگھن' دسر ہوون

بیتی: گزری' لنگھی

بیتے: بیت، شعر (مم)
بیٹ: (بے-ٹ) نشیبی دریائی زمین، دریا کنڈھے دی زمین یاں جنگل
بیٹ دے دھاکیں: دریا کنڈھے بیٹ وچ جمن والے دھان جنہاں دا سٹا نکا ہوندا اے
بیٹا: (بے-ٹا) پتر
بیٹھ: بیٹھن توں امر
-بیٹھ پنجر وچ وڑ کر: جسم اندر روح دا وڑن (بلھا)
بیٹھن: (ک) بہن، بیٹھن
بیٹھے من رضائیں: رب دی رضا نوں من لیا
بیجن: (ک) بوون، زمین وچ بی لان
بیحد: بے حدا، بے حد، بے انت
بیخ (بے-خ، بی-خ) جڑ، بنیاد
بیخاں: بیخ دی جمع، جڑاں
بیخود: بے خود، بنا ہوش و حواس، نشے دی لور وچ
بید: (بے-د) وید، ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں رگ وید، سام وید، اتھروید تے یجروید (2) نصیحت
بید: ولیس وناون، مکر کرن
بید اچھرے: ویداں دے اکھر، ویداں دی لپی، ہندی، گرمکھی وغیرا دی لکت
بیدار: (فا) جاگدا ہویا
بیدل: بے دل، جنہے دل دتا ہویا ہووے (مم)
بیدن: ویکھو "ویدن"
بیر: (بی-ر/ہ) بہادر
-بیر کھیت: لڑائی دا میدان
بیرا: (بے-را) ٹوٹا، بوٹی، ٹکڑا
-بیرا لاہ دا: بیخ توں لاہی بوٹی
بیراجا: بیٹھیا
بیراگڑے: وراگی، وراگ وچ
بیراگن: وراگن، بیراگی، فقیر عورت
بیرانی: تج کے، چھڈ کے
بیرک: جھنڈیاں، پرچم
بیرے: بیرا دی جمع، ٹوٹے
بیر تیالا: جن بھوت دا اثر لاہن والا عامل
بیر بلیاں: ہیرے موتی دیاں نکیاں والیاں
بیڑا: (بے-ڑا) کشتی، سمندری جہاز
بیڑا: (بی ڑا) پان دی گلوری (2) جُث
بیڑن: (ک) تیار کرن، منظم کرن
بیڑی: کشتی
بیڑے: (بے-ڑے) کشتیاں تے سمندری جہاز
بیڑے: گدام، بھن
بیڑے واؤ گھوڑے چاڑھے: (1) بیڑے ہوا دے گھوڑے اُتے سوار کیتے (2) ہوا نے بیڑے تیز چلا دتے (مم)
بیڑھا: "بیڑھ" توں، پشو نوں لئی پشو مالک نال مقابلا، گھیرا پا کے کیتا گیا حملہ
بیڑھی: پیچیدار، خم دار، دل رکھن والا، مکار
بیساکھ: وساکھ
بیستر: بستر، اگ، بھاہ
بیسن: (ک) بیٹھن، بہن، اجھن
بیسنا: بہنا
بیسیں: بیسن توں، توں بیٹھیں
بیش: (فا) ودھ، بہت، زیادا
بے شبہت: بنا شبہا، بنا شک
بیشم: بے وس، بے حال، پریشان
بیضادست: ویکھو "یدبیضا"
بیضہ: (فا) آنڈا، آنڈڑا
بیعت: کسے قسم دا اقرار، حق دا وعدا
بیغم: بے غم، بے فکر (مم)
بیک بیکاں: بیکابیک، رنگارنگ، ون سونا، طرحاں دا (مم)
بیکابیک: ویکھو "بیک بیکاں"
بیکس: بے سہارا
بیگ: (بے-گ) ترک سردار

بیگار: دگیار، وگار، بنا مُل مزدوری
بیگاناں: بگانے، پرائے، کسے ہور دا، بگانا
بیگانی: اوپری، بگانی
بیگانے: اوپرے، پرائے، بگانے
بگل: مٹی
بیلا: انسانی پہنچ توں ازاد جنگل
بیلا جنگلا: جنگل بیلا، بیلے دے پچھلاں دی واڑھ
بیلن: "بیلی" توں، محبوبا
بیلنیاں: بیلنا، ویلنا دی جمع، گنے وچوں رس کڈھن والی مشین، روں وڑیویں وکھ ے کرن والی مشین
بیلوا: ڈونگے وچوں تھالی وچ سالن پاون والا چمچا
بیلی: (بے-لی) دوست، متر، سجن، ساتھی، سنگی
بیلیں: (بے-لے-ں) بیلے وچ، جنگل وچ
بین: وچکار، انتر
بین اللہ و بینی: میرے تے رب وچکار
بین: (بی-ن) مونہہ نال وجایا جاون والا اِک ساز جو سپیریاں کول ہوندا اے۔
بینہ: ویکھ
بینا: ویکھن ہار، اکھاں والا، نظر والا
بینتی: (بے-ن-تی) گذارش، درخاست، التجا
بینڈا: (بی-ں-ڈا) لکڑ دا ان تراشیا ٹوٹا، لکڑ دی چوکی جو بیٹھن دے کم آوندی اے۔ (2) اک ساونی کیڑا
بینسر: اک قسم دی مچھ
بینسریوں: وانسری توں
بینی: (فا) نک
بینی چند: اک بھگت دا ناں
بیناں: متھے دا زیور، جھومر
بینی: وینی، کلائی، گٹ، بانہہ
بینے: متھے دا زیور
بیوہ: بے، دوجے، اوپرے
بیوہ: (بے-او) اوس توں سوا (خف)
بیوپار: وپار، کاروبار، لین دین
بیور: (بے ور) دو کپڑے، قمیض تے دوپٹا
بیوگل: (بے-او-گل) باقی سبھ، دوجا سبھ
بیوہار: وہار
بیہہ: بہہ، بیٹھ
بیٹھ: (فع ا) بہہ، بیٹھ
بیہا: بہا، باسی، غیر تازا، بسا
بیہار: وہار
بیہودہ: بے معنی، بنا سیانف گل، بکواس، لغو
بیہی: باسی
بیہیاں: بہی دی جمع، اک پھل
بیٹوں: (بی-اوں) بی توں، بیج





بھ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا تیجا اکھر جو خالص
یسی اکھر اے۔ عربی فارسی وچ ایہ نہیں ہوندا۔
رکھی پی وچ ایہدے قبال بھا (ਭ) اے

بھا : بھاگ، نصیب، مقدر، حصا، قسمت

بھا : بھانے، خیال وچ، سمجھ وچ، بھاویں

بھا : ل، ریٹ

بھابڑا : جیں [illegible]

بھابی : (مث) بھرا دی بیوی، بھرجائی

بھابھرا : (مذ) بھنورا

بھات : (مذ) ابالویں چاول، بھت

ـ بھات کھائی : ویاہ دے دوجے دن ووہٹی دی
ماں ولوں منگی دی دال دی کھچڑی دی دعوت

بھاتی : (مذ) بھات کھاون والا، ساتھی

بھاتی : دھونکھنی، لہار دا اگ بھڑکاون والا آلا

بھاٹے : تھلساء (2) بھٹ، ریتلے ٹیلے

بھاج : (مث) بھانج، شکست

بھاجڑ : (مث) بھج دوڑ، جلدی، سوڑ

بھاجی : (مث) بھرجی، بھوجی، سالن (2) ویاہ دی
مٹھیائی

بھادرا / بھادروں / بھادوں : (مذ) دیسی سال دا
چھیواں مہینا جو ساون دے مگروں آوندا اے

بھار : بوجھ، وزن، ذمے واری، احسان

ـ بھار تھیئے : بوجھ بن گئے

بھار : اک وزن جو سو میر دا ہوندا اے

بھارا : ذمے واری، احسان دا قرض (2) وزنی،
موٹا، قیمتی

بھارڑی : بھاری، بھار والی

بھارڑے گورڑے : گمنیر، سنجیدا، غم سہن
والے

بھاروں : بھار، آکڑ

بھاری : بہتا، کافی، قیمتی، سخت

بھاری : کی تھاں جتھے جن بھوت دا قبضا دس
جاوے

بھارے : بھار، وزن، سامان (2) زیادا، مہنگے
قیمتی (3) ماہر

بھاڑ : (مذ) بھٹھی، تندور

بھاڑا : (مذ) کرایا (2) وجت، مشکل، اوکھت

بھاڑی : (مث) دانے بھنن والی وڈی بھٹھی

بھاڑے دا ٹٹو : پیسے بنا کم نہ کرن والا

بھاسرن : (ک) بولن، کھنکن، ابھاسرن، دل د
بھڑاس کڈھن

بھاسن : کھنکن، چمکن، دسن، جاپن

بھاسنا : دسنا

بھاکھا : بھاشا، بولی بھاکھیا (عم)

بھاکھن : (ک) بولن، کوکن، سنکن (2) جان
پچھانن

بھاکوں : بھاکھیا (عم)

بھاکیا : بولیا، آکھیا

بھاگ : (مذ) حصا، بخت، بخرا، قسمت، نصیب،
ہویا، لیکھ، خوش قسمتی (2) اک ڈگری دا زاویا

۔ بھاگ بھری : بختاور، نصیباں والی، خوش قسمت عورت
۔ بھاگ جاگن : نصیب چنگے ہوون
۔ بھاگ لگن : قسمت دا چنگا پلٹا کھاون
۔ بھاگ متھورے : متھے (اُپر) لکھے بھاگ، قسمت جو متھے اُپر لکھی ہووے
۔ بھاگی : حصا لین والی (کسے مندے کم وچ)
بھاگ : بھنگ، بھانگ
بھاگا : بھجیا، بھج گیا، نس گیا (لہ)
بھاگاں : بھاگ، نصیب، قسمت
بھاگوں : (د) بھجاں، نساں
بھاگی : بھاگ، بھاگ والا، خوش قسمت
بھاگے : بھجے، نسے
بھاگیں : بھاگ نال، قسمت نال
بھال: بھالا، نیزا
بھال : تلاش (امر) لبھ، تلاش کر
بھالد : وڈا برچھا
بھالن : (ک) ڈھونڈن، لبھن، گولن، ٹولن، تلاش کرن
بھالو: رچھ
بھالے : لبھے، تلاش کرے، توجا کرے، ڈھونڈے
بھالیں : کھلیاں اکھاں
بھالیاں : تلاش کیتیاں، لبھیاں، ویکھیاں
بھالیاں : بھالے، برچھے (2) جنہاں نوں عشق دی برچھی لگی ہووے، ہھٹڑ
بھان : کملا، دیوانا، پاگل
بھان : نکی رقم، پیسے
بھان : ٹھیکواں، ٹُٹ، مار
بھاں بھاں کردا : وران، سنسان
بھانبڑ: (بھاں۔بڑ/مذ) اگ دے شعلے، لانبو، بھانبڑ
بھانبڑ باغ: اگ وچ باغ، حضرت ابراہیمؑ دے واقعے ول اشارا
بھاں بیلی : بالاں دی اک کھیڈ

بھانپت: طرحاں، وانگ، ہار
بھانج : شکست، بھاج
بھانگا : فرق، گھاٹا، کسر، کسارا
بھانودیاں : (غ ا) بھاوندیاں، پسند آوندیاں
بھان : اوہ تھاں جتھے جنور بنھے جاندے نیں (2) حویلی (3) سوہن
بھان میساں : مالدار لوکاں دی رہائش گاہاں گا (خف)
بھانا : (مذ) خیال، چاہیا، مرضی، رضا، پسند، تقدیر، رب دی مرضی (2) سورج
بھائیں : (مث) پسند
بھانے : بھاون توں، پسند، مرضی، خوشی، خیال وچ
بھانیاں : پسند
بھاواں : پسند آواں
بھاوت : پسندیدگی، بھاون
بھاوس : بھاوے سو، اوہنوں چنگی لگے، بھاوندا سو
بھاولی : بھولی، وڈائی
بھاوم : مینوں بھاوے
بھاون : (ک) پسند آون، سکھاون، چنگا لگن
بھاونے : خیال، خاہش، سوچ
بھاوے : پسند آوے
بھاویں : خواہ، چاہے (2) چنگا لگیں
بھاہ : اگ
بھاء : بھاگ، نصیب، حصا، قسمت
بھائت : بھائی چارا
بھاؤ : پریم، محبت، پیار (2) حصا
بھائی : (مذ) بھرا، ویر
۔ بھائی چارے : برادری، نیڑلے رشتے دار
۔ بھائیوالی : بھائی چارا، سانجھ، شراکت
بھائی : پسند آئی
بھائے : پسند آوے
بھائیں : بھاہ، اگ
بھایا : پسند آیا

بُھباں مارن : ڈھاواں مار کے رووݨ
بھبک : (مث) شیر دی گج
بھبکݨ : (ک) بھڑکݨ' بوا ٹھݨ
بھبکی : (مث) دھمکی
بَھبل : (بھبـل/ مث) گرم سواہ' گرم سواہ
بھبلاوݨ : (ک) جھلسݨ' بھبل وچ بھبنݨ
بھبوت / بھبھوت : سواہ مَلݨ' ویکھو "بھبھوت"
بھبوت ملبسم : سواہ جو جوگی اپنے سرے اُتے ملدے نیں
بھبھوت : نفس کُشی لئی کولے دی سواہ جسم اُتے ملݨ جس نال کالا چٹا رنگ اِکو جیہا ہو جاندا اے
بھپا : (مذ) اُبلے ہوئے نرم چاول' بھَت
بھت : جیسے (2) وانگ' طرحاں' جویں (3) ورگا
بھت : بوہا' دروازا' کواڑ
بھت : اعراب' علامتاں جو درست املاء لئی ورتیندیاں نیں
بھتا : (بھت۔ تا/مذ) کھیت وچ کم کرن والیاں لئی ناشتا یاں دُپہری کھانا' سفر خرچ' اک دیہاڑی دا خرچا
بھتار : خاوند' کنت
بھتاوݨ : (ک) بھوترݨ' بھوئے ہووݨ' بھجراݨ
بھتری : (مث) بھرا دی دھی' بھتیجی
بھتی : (مث) کوڑا وٹا' مرن دی روٹی
بھتے ہارے : بھتے ویلے' سویرے ای
بھٹ : بھٹ یاہمن (وا)
بھٹ : لعنت' بدقسمتی' پھٹکار (2) بھٹھی
بھٹ / بھٹھ ہستی : اپنی ہستی نوں بھٹھ وچ پا
بھٹ : (مذ) غار' کھوہ' جانگی جنوراں دا ویرا (2) ریت دا ٹیلا (سندھی)
بھٹڑے : بھٹ' ریت دے ٹیلے
بھٹڑے واہن : بھٹھ واہن' ضلع بہاولپور دا اک قصبا (خف)
بھٹڑیں : بھٹ وچ' ریت دے ٹیلے اُتے

بھٹکدے : رُلدے' گمراہ ہوئے' گواچے
بھٹکݨ : (ک) گمراہی پیݨ' رُلݨ' گواچݨ' راہ بھلݨ' کُراہے پیݨ
بھٹکنا : ویکھو "بھٹکݨ" نبض دا تیز چلݨ' چاہت' آرزو' ترپ
بھٹݨ : (ک) ناپاک کرݨ' بھرشٹ کرݨ
بھٹیاں : بھٹھ
بھٹھ : بھٹھی' تندور' بھاڑ' جوں بھنݨ والی وڈی بھٹھی' (2) بھٹھی وچ پوے (یا)
۔ بھٹھ اساڈا آیا : ساڈے آوݨ دا کیہ فائدا
۔ بھٹھ رناں دی دوستی رناں دی یاری بھٹھ پوے (کیوں جے نقصان دہ ہوندی اے)
۔ بھٹھ گھتاں : بھٹھی وچ پاواں' ساڑاں
بھٹھیارے : بھٹھی والے' ماچھی
بھٹھی : بھٹھ' دانے بھنݨ والا نکا تندور
بھج : دوڑ (2) ٹٹ (3) بانہہ' بازو
بھجائیاں : بھرجائیاں
بھجنگا : کالا سپ (2) جسم اُتے کالکھ ملݨ والا فقیر' بھجنگ
بھجݨ : (ک) دوڑݨ' نسݨ (2) ٹٹݨ' تڑکݨ
بھجݨ : (ک) گِلا ہووݨ' بھجݨ' دِلھݨ' ترہووݨ
بھجݨ : (ک) سڑݨ' پکݨ' اگ دے سیک نال رنگ بدلݨ
بھجو : بھاویں بھج جاوے
بھجے : ٹٹے
بھچال : (مذ) زلزلا' زمین دی کنبنی
بھچکݨ : (ک) بھچݨ' چھیڑݨ (2) گھابری' ڈرݨ' تھمکݨ
بھچلݨ : (ک) ڈنڈلݨ' بدحواس ہووݨ' ورغلایا جاوݨ
بھچݨ : (ک) کراہے پاوݨ' ورغلاوݨ
بھچیا : بھچݨ توں (2) گھٹ کیتا' سمیٹیا
بھچھ : پچھا' تعاقب

بھماوݨ : (ک) چکݨ، کھاوݨ (2) بھڑکاوݨ، اکساوݨ

بھمݨ : (ک) ٹکرلاوݨ، کھتے پاوݨ، سہیڑݨ

بھمݨا: کھانا

بھمیا: کھا لیا (زہر) چوپ لیا

بھیا : بھکھیا، بھکشا، خیرات، بھیکھ

بھدرکا: اِک دیوی، دُرگا

بھدرا : (نذ) چنّ دی دُوجی، ستویں تے بارھویں تریخ جو منحوس سمجھیاں جاندیاں نیں۔

بھر: بھرݨ توں، کراں، بھورا بھورا ہو کے ڈِگݨ

بھرا : (نذ) ویر، ماں پیو جایا (2) بھراوݨ توں اَمر

بھراکتی : بھرپݨ، پیار

بھرانْد : (مث) شک، شبھا، بھرم، علیکھا

بھراوَیں : بھرا توں

بھرائی : ڈھول وجاوݨ والا (2) بھراوݨ دی خیرات

بھربھار : پوری ذمے واری

بھربھٹیاں : بھروٹے

بھرپُور : بھرواں، ٹھونسو ٹھونسہ بھریا، مکمل

بھرت : بھری جاوݨ والی شے، خالی تھاں جیہنوں بھریا جاوݨ ہووے (2) چَٹی، جُرمانا (3) دو دھاتاں ملا کے بنائی گئی تیجی دھات جِکّل، سٹین لیس سٹیل وغیرا

۔ بھرت بھرنا : ڈن دیوݨ، پیسے ادا کرݨ، کسے دا خرچ سہݨ

بھرتی : (مث) بھرت بھرݨ والی شے (2) ملازمت، نوکری

بھرٹ : (مث) اک کنڈیالی جھاڑی

بھرجائی : (مث) بھرا جائی، بھرا دی ووہٹی

بھُردا : بھُرݨ توں، ریت وانگ ذرا ذرا کردا، ٹُٹدا، بھورا بھورا کردا

بھرڑاوݨ : (ک) بھڑاوݨ، چرخے دا اواز پیدا کراں، بڑبڑاوݨ

بھرڑݨ : (ک) گھٹے وچ رلݨ، مٹی وچ لبڑݨ

بھرسوں : بھراں کی (2) مرسوں نال تالع مہمل

بھرم : ساکھ، اِعتبار، وقار، عزت، ظاہری حالت، وہم، بنی ہوئی گل

بھرمار : (مث) کثرت، بُہتائی، زیادتی

بھرماوݨ : (ک) لبھاوݨ، پرچاوݨ، پسماوݨ، دھوکھا دیوݨ، کُراہے پاوݨ، قابو کرݨ

بھرمائے : "بھرماوݨ" ویکھو

بھرمایا : اپنے ول متوجا کیتا، ہور ویکھو "بھرماوݨ"

بھرمردانا : مرد، مردانگی، مردانگی دیاں صفتاں نال بھرواں

بھرمنا: بھرمݨ، یقین کرݨ، وساہ کرݨ، فریب وچ آ جاوݨ

بھرمی : (مث) شکی، وہمی، بے اعتبارے، غم کِچ پئے

بھرمے : بھرماوݨ توں

بھرمیاوݨ : (ک) بھرم وچ پاوݨ، اِعتبار دیوݨ، بھرماوݨ

بھرمیو : بھرمایا، اکسایا

بھرنگ : (بھر۔رنگ) بھور، بھنّورا (ٹانک)

بھرنے : بھار دل، سارے (سربھرنے : سر دے بھار)

بھرن : پُر کرݨ، لبالب کرݨ، پُرہوݨ، بھریجݨ، مکمل کرݨ

بھرݨ : چُورا ہووݨ، بھورا بھورا ہووݨ، کِرݨ

بھرو : دُہراؤ، پُورا کرو، پڑھو

بھرواسا : وساہ، بھروسا

بھرواسڑا : بھروسا، بھرواسا

بھروٹا : (بھرو۔ٹا/نذ) کنک دے ناڑ، کھجور دے پتراں یاں دریا کنڈھے اُگی جھلّی دی بنی ڈھکݨ والی ٹوکری، بنی بھری، کولھا، گنڈھ

بھرونٹا : (بھرو۔ٹا/نذ) ابرو، اکھاں دے اُپرلی ہڈی اُتے اُگے وال

بھروٹری : (مث) نِکی گنڈھڑی (ذمے داری/وا)

بھروٹی : (مث) گنڈھڑی' نِکّی' ٹوکری
بھروٹے : (بھروٹے) بھروٹا دی جمع' اکھاں دے اُپرلی ہڈی دے وال
بھروڑن : بھورن' نِیدا کرن' چوری بناون
بھروسا : (مذ) یقین' تسلی' وساہ' اِعتبار' آسرا
بھروہن / بھروھون : دھروہن' کھچن' سوتن
بھرویں : (مث) بھرپور' بھرجویں' پوری' مکمل
بھری : (مث) گھاہ یاں پٹھیاں دی پنڈ
بھرے : بھرن توں' پاوے' دیوے
بھرے چنگالی : جھبی پاوے
بھرے دیس : سارے علاقے وچ' سارے پنڈ سامنے
بھرے شہادت : گواہی دیوے
بھریاں : چھلاں' مٹی دے تودے
بھریجے : بھرے ہوئے' بھرے
بھریرا : (مذ) بہتا بھار' بھولا (جمع بھریرے)
بھریے : بھرن توں' ٹیکس وغیرا ادا کریے
بھڑاسن : (ک) بھڑاس نکلن' تپی ہوئی زمین اُتے پانی پین نال بخارات نکلن
بھڑاکے : لڑاکے
بھڑاویں : لڑاویں
بھڑائی : لڑائی' کوشش کیتی' ٹکرائی
بھڑایا : ٹکرایا
بھڑبھڑاون : (ک) ہڑکن' خوشی نال سوہا ہون' تپن' بھلن
بھڑتھا : بھرتا' بینگن وغیرا توں تندوری وچ بھن کے سالن بناون
بھڑتھو : تکھا ناچ' رولا گولا' بھاجڑ' افراتفری
بھڑک : اگ' بھڑکی' لاٹنبو
بھڑکار : بھڑکن' شعلے' لاٹنبو' بھڑکار' تریہ
بھڑکن : (ک) بلن' اگ لگن
بھڑکن : (ک) اُچھلن' کدن (2) غصے نال رتا ہوون

بھڑکی : (مث) تریہ
بھڑکیراں : بھرک
بھڑگڑا : ویکھو "تنگ بھرگڑا"
بھڑن : (ک) لڑن' گھلن' مارکٹائی کرن (2) بند ہوون' ڈھویا جاون
بھڑولا : (مذ) اناج سانبھن والا مٹی دا بنیا گول مٹکا۔ اجکل پترے دے بھڑولے وی ملدے نیں۔ بے ڈول بندے نوں وی طنزن آکھدے نیں
بھڑولی : (مث) نِکا بھڑولا
بھڑولے : "بھڑولا" توں
بھڑوی : بھڑوا عورت' دلی
بھڑیساں : لڑاں گا/گی' بھڑاں گا/گی
بھس : سواہ' راکھ' غبل' کھیہ' مٹی
۔ بھس سرن : سر بھس پاون
۔ بھس ہنیدا : سواہ والا (سر)
بھس : سواد' چسکا
بھسڑ : سواہ' بھس
بھسکن : (ک) سدون' ڈسکن
بھسم : سواہ
بھسم لا کے بھسم ہوون : بھبھوت مل کے جوگی بنن
بھسما : جوگی دے بھانبڑ دی سواہ
بھسن : بے دم ہوون' دل چھڈن' نکام ہوون
بھسوڑی : (مث) سوڑ' مشکل' اوکھت' بھاجڑ
بھکاری : بھکھیاری' فقیر
بھکانا : غبارا' ربڑ دا پھوک نال پھلاون والا کھڈونا' بھکانا مٹانا
بھکشا : بھیلکھیا' خیرات
بھکن : دھوڑن' بھڑن' چھڑکن
بھکھ : روشنی' چانا (ہوون' بلن) بھکھن توں (2) بھکشو' درویش' فقیر
بھکھ : روٹی یاں کھاون دی اِچھیا
بھکھارے : بھکھے' منگتے

بھکرال: بڈھی عورت
بھکڑا: بھاکھڑا' اک کنڈیالہ پھل جو پیہ کے آٹا ملاون دے کم آوندا اے
بھکڑے: بھکے
بھکن: (ک) بھجن' بلن' د ہکن' سڑن
بھکنا: حسن دے رعب نال گرم ہوون' شعلے نکلن
بھکنا: (کابی) کھالین' کھانا لنگھاون' بھکشن
بھکھیا: خیرات
بھکھیاری: (بھکھ-یا-ری) منگتا' فقیر
بھگ: بھج' دوڑ
بھگا: کھُن کھادا' کھوکھلا' پولا' اندروں خالی (2) اک قسم دی پنیری
بھگارن: (ک) تڑکن' تیل یاں گھیو گرم کر کے دال وچ پاون
بھگارے: جڑھاریہا دیون
بھگت: (مذ/ہ) درویش' اللہ لوک' نیک (2) ناچ
- بھگت کبیر: اِک مشہور بھگت جہناں دی بانی گرنتھ صاحب وچ شامل اے
بھگتی: عبادت' اک مذہبی لہر جو رب تے بندیاں نال پیار دا درس دیندی سی
- بھگتی بھگت نسارو ناہیں: عبادت توں کوئی نہیں کیتا جا سکدا (خورے کہڑے بھگت دی عبادت رب نوں پسند آ جاوے)
بھگتا: خشخار
بھگتن: (ک) سہن' برداشت کرن' بھوگن' گواہی دیون' بیتن' گزارن
بھگتے: مراسی' بھکتے
بھگل: (مذ) کمبل' بھورا' گرم چادر
- بھگل لہ جانا: راز فاش ہو جاون' اصل حقیقت کھل جاون
بھگوا: (مذ) گیروے رنگ دا' جوگیا رنگ
بھگوا بھیس: جوگیاں والا روپ

بھگوان: (مذ/ سنس-ہ) رب' اپاونہار
بھگوی: بھکی' غیبت' گلا' شکایت' چغلی
بھگوے: گیروے رنگے' جوگیے
بھگی: کھوکھلی' ویکھو "بھگا"
بھگیاڑ: بھیڑیا' گرگ
بھگیاں: بھگی توں (2) بھجیاں' دوڑی آں
بھل: پر (2) شک شبھا' بے یقینی (3) چنگا
- بھل منسائی: چنگیائی' چنگے بندیاں والا کم
بھلا: چنگا' نیک
- بھلیاں دے: چنگے لوکاں دے' نیک لوکاں دے (مم)
- بھلیاں نال بریاں: بھلے لوکاں نال برائیاں، لوک چنگے لوکاں نال بُرا کردے نیں (وا)
- بھلا: بھلا' چنگا (خف)
- بھلڑے: بھلا توں' چنگے' بھلے
- بھلی: چنگی' سچی' نیک
- بھلی بری: چنگی مندی' ہر اک عورت (وا)
بھلے: بھلے لوک' چنگے (2) بھلائی
- بھلے بھلیرے: چنگے چنگے
- بھلیائی: نیکی' چنگیائی' نیکی دا بدلا
- بھلیائیاں: نیکیاں' چنگیائیاں (2) دکھاوے دیاں عبادتاں تے نیکیاں (وا)
- بھلیرا: بھلا' چنگا بھلا' بہت چنگا
- بھلیری: "بھلیرا" توں
بھل: غلطی' بھلیکھا
- بھلیرے: (بھل-اے-رے) بھل وچ' بھلیکھے نال
- بھلی وسری: بھل گئی ہوئی (2) گمراہ (وا)
- بھلی ویندی: بھلی پھردی' بے عقلی دی حالت وچ
بھلاوا: بھُل' بھلیکھا' بھلن (2) بھلاون لئی کسے قسم دا کوئی کم کرن
بھلاوڑے: بھلاوا' بھل' بھلیکھا (جل)

بھلائیاں: بھلاوبہار، بھلیں بھاون والیاں دھوکھا دیوک

بھلاوڑا: بھلاوا، دغا، فریب، جادو

بھلاں: بھلیکھے (2) بھلا دیوے

بھلس: (ک) جھلس، جھلاس، جھل وچ بھجن، سڑن

بھلک: (مث) آوندی کل، مستقبل

بھلکے: بھلک، آون والی کل، مستقبل، موت دا دیہاڑ

بھلن: (ک) دسرن، چیتے نہ رہن، اکن، بھلیکھا کھاون

بھلو: بھلا، بھل وچ

بھلو بھلی ویکھن: چنگی توں چنگی ویکھن، دنیا ویکھن (جتھے ہر بھلی توں بھلی شے موجود اے/وا)

بھلوان: پہلوان، جسم بناون تے کشتیاں لڑن والا

بھلویاں: (بھل-وی-آں) بھلاوا، دھوکھا

بھلے: بھل، بھل وچ

بھلیاں لاون: غلطیاں دی معافی منگن، غلطیاں سودھن (دا)

بھلیرے: چنگے دین والے، شوبھا دیون والے

بھلیں: غلطی نال

بھلیکھا: (ند) غلطی، بھل، وہم، غلط خیال یاں گوہڑ

بھمبیہ: زلزلا، بھچال

بھمکے: بھڑکے (!)

بھمنیاں: بھمنی دی جمع۔ اکھاں دیاں

بھن: بھنڈ، بندیاں، برائی (2) توڑ

بھن دتا: توڑ دتا

بھن گھڑ: مڑ اساری، توڑ کے بناون

بھن: اڈ، وکھ، مختلف

بھن: اگ وچ سیکن، تلن، بنا پانی یاں تھوڑے پانی نال پکاون

بھن کھانا: بہانے کر کے رقم وٹورن

بھنا: ٹٹیا، بھجیا، بکیا

بھنا: معیاری شکل توں وکھرا، ٹٹیا سکا

بھنا: بھجیا، سڑیا

بھنبیری: (بھم-بی-ری/مث) گھمن والی شے، کاغذ تے کانے دا بنایا گول چکر جو واء نال گھمدا اے۔

بھنبٹ: (ند) پتنگا، پروانا

بھنبھرے: (بھں-ب-رے) بھنورے، عاشق (وا)۔

بھنبھور: سسی دا شہر

بھنبھیر: بھنبیری (پیلو)

بھنت: بھانت، طرحاں، وانگوں، ہار

بھنجے: زمین اتے

بھنجیں: غلط املاء، ویکھو "بھنجے"

بھندے: توڑ دے

بھنڈ: (بھں-ڈ) نقلیا، نقلاں لاہ کے روٹی کماون والا (2) بھنڈی

بھنڈا: (ند) بھنڈار، خزانا، لنگرخانا

بھنڈار: (ند) گدام، ذخیرا، خزانا، اکٹھ، کٹھا ہوون، دنیاوی رونق (2) ترنجن، کڑیاں دے چرخا کتن دی تھاں

بھنڈارا: (ند) لنگر توں ملن والا کھانا، پیر فقیر دے دربار دا کھانا

بھنڈن: توڑن والا، بھنن والا، خراب کرن والا (وضو وغیرا)

بھنڈڑا: بھنڈ، ڈوم (علی)

بھنڈن: (ک) نندن، بھنڈن، بدناں کرن، ہجو کرن

بھنڈی: (مث) جھگڑا، کھپ رولا

بھنڈی: (مث) بھنڈری توری، کپاہ دے خاندان نال تعلق رکھن والی مشہور سبزی

بھنڑا: (ند) بھجیا ہویا، گلا، رنگیا ہویا

بھنڑی: (بھن-ڑی) بھجی، سڑی (2) بھرجی، بھوجی

بھنساں: بھناں گا، توڑاں گا (2) رد کراں گا

بھنڈاں گا
بھنسی: بھنساں توں (مونث)
بھنگ: بھن، توڑ (2) وگاڑ
بھنگ: مشہور نشیلی بوٹی
بھنگ چڑھاون/لاؤن: بھنگ دا نشا لاہن، ہوش نہ لیاون
- بھنگ گھتن وچ یاری: یاری وچ خرابی
پاون، یاری رولن
- بھنگ گھتنا: رنگ وچ بھنگ بھاون، بنیا
بنیا کم خراب کرن
- بھنگ لاہنا: مار مار کے نشا لاہن
بھنگوان: (ک) بوھک بارن، للکر مارن
بھنگڑا: (بھنگ- ڑا) پنجاب دا قومی ناچ جو فصل
کٹائی دے موقعے اُتے خاص کر نچیا جاندا ہے۔
بھنگور: مجھے جھولے
بھنگوڑے: ہنگھوڑے، جھولے (ملی)
بھنگی: بھنگ پیون والا (2) جماوار
بھنگیاں: سکھاں دیاں باراں مسلاں وچوں اک دا
ناں
بھنن: (ک) توڑن، ٹوٹے کرن
بھنن: (ک) ساڑن، بنا پانی پکاون، تلن
بھنوالی: (بھن-وا-لی) بھوانٹی، چکر، بھوالی
بھنواون: (ک) چکر دیون
بھنی: بھجی، روڑی (2) توڑی
بھنی: بھٹھی، چلھا، تندور (لہ)
بھنی: بھجی
بھنے: توڑے
بھنے: بھجے، بھجے، گلے، خشبو وچ وسے
بھنے دانے بیجن: لاحاصل کم کرن، بے فائدا کم
کرن
بھناون: (ک) بھن بھن کرن، بھنکن (2) ہنستا
چپن، جھلاون، غصے آون
بھنبھناون: (ک) بھنکن، نک وچ بولن
بھنک: خبر، اطلاع، راز دی گل دا پتا

بھنکارون: بھنکن، مکھیاں دا بولن
بھنکائے: مارے
بھنکن: (ک) بھنبھناون، مکھیاں دے اڈن دی اواز
بھنوئی: منگدا ہے (دمودر)
بھو: ڈر، خوف، اندیشا
بھوا: (امر) گھما، موڑ، پھیر
بُھوآ: (بھو-آ) پھپھی
بھوآتما: دھرتی یاں دنیا دی بھکھ، ہستی، ہوند دی
خاہش، انسانی جذبات (وا)
بھواں: بھروٹے
- بھواں چاڑھن: غصے وچ آون
بھوانٹی: چکر، گھمن، پھیری
بھواون: گھماون
بھوائے: چکر دیوے
بھوایا: گھمایا
بھوت: (مذ) اَن دِسی مخلوق جن
- بھوت مساں: مساں دے بھوت (وانگوں
ہتھرن والا/وا)
- بھوت منڈلی: بھوتاں دا اکٹھ، بدفطرت
لوکاں دا گروہ (وا)
بھوترن/بھوتن: (ک) بھتاون، مچلن، مستی
ہوون، مچرن، چا ملن
بھوتنا: (مذ) بھوت، بدشکل
بھوٹن: (ک) ماٹھن، ولورن، مکن
بھوج: راجا بھوج، ریاست اجین دا مشہور راجا
بھوجن: (مذ) خوراک، غذا، کھانا
بھوچھن: (مذ) دوپٹا، سر تے لین والا کپڑا
بھوڈا: (مذ) بنا سنگ جنور، بکے سنگاں والا
بھوڈی: (مث) "بھوڈا" توں
بھور: بھورا، نکا ٹوٹا (خف) چورا (2) بھنورا،
پھلاں اُتے اُڈن تے رس چوسن والا کیڑا، پتنگا (3)
فجر، سرگھی، تڑک، پربھات (4) بھنورا صفت، آزاد
منش، فقیر سیلانی (وا)

- بھور رہانا: رووح (شخ)
- بھور گلاں دا میلا: بھنورے تے پھُل دا میل جو بڑا عارضی ہوندا اے۔ (ہا)

بھور: گھوڑے دی اِک قسم

بھور: بھورے رنگ دی کرڑ بگی (بف)

بھورا: رتا، تھوڑا، بھیا، ذرا وی، ذرا ماسا

بھورا: تہ خانا (لط) (اصل املاء "بھوہرا" اے)

بُھورا: (مذ) بھورے رنگ دا، اُن دا موٹا کمبل

بھُورل: بھورے رنگ دا، معشوق (خف)

بھورن: (ک) اُگن، چڑھن، نمودار ہون

بھوری: گھمن گھیری، بھنور، گرداب

بھوری: گھوڑے دے متھے اُتے بِکے والاں دا چکر جو منحوس سمجھیا جاندا اے۔

بھوری: بھورا، رتا، ذرا، تھوڑا

بھوری: بھورا، کمبل

بھوریاں والے: سِکھ سپاہی جو جنگی بانے وچ موڈھے اُتے بھورے بنھی پھردے سن

بھوسلا: (مذ) بھورے رنگ دا بھگا مارا

بھوک: (مذ) گنڈھے دا پتر (2) اندروں خالی تے پھوکی شے (مجازن)

بھوکل: بھوک والا، گنڈھا

بھوکن: (ک) وتر کھوبھن

بھوکنا: بھونکنا، کتے دا بولن (بف)

بھوکھڑا: نابرداشت جوگ دکھ، اسہ دکھ

بھوگ: (امر) سہہ، برداشت کر، بھگت، اُپاء

بھوگ: کھاون پیون، مانن، سواد لین (2) دیوتا اگے رکھیا کھانا (3) جنسی عمل

بھوگن: (ک) بھگتن، عذاب سہون، جھلن، ورتن، سہارن، ہنڈاون، مانن، گزارا کرن، جیون دا انند مانن

بھوگنا: ویکھو "بھوگن"

بھوگی: بھوگ والا، بھگتن والا، اُپاء کرن والا (2) جوگی دا اُلٹ، جیون دا سواد چکھن والا، کامی، شوقی، دنیادار

بھوگے: سہے، جھلے، جرے

بھوگیساں: بھگتاں گی، جھلاں گی (لط)

بھوگیندی: بھوگدی، سہندی، جردی (خف)

بھول: بُھلیکھا، شبھا، بُھل، فرق، بُھلاوا

بھولا: سدھا سادا، معصوم

- بھولارام: معصوم، بے گناہ بال (2) سری کرشن جی دا خطاب (وا)
- بھولے بنن: تجاہل عارفانا کرن، جان بجھ کے بھولا بنن

بھولاوا: بُھلیا ہویا، بُھلیکھے وچ، بُھلیکھا

بھولایا: بُھلایا

بھولڑی: بھولی

بھولے: شک شبھے

بھولی: جھلی، کملی، بے وقوف

بھوم: زمین، علاقا، تھاں، دھرتی، بھومیں

بھومارا: بھو، ڈر، خوف

بھومی: جاتی، ہوئی (2) دھرتی، زمین، بھوم

بھون: چکر، چکر لا (امر) کرن، بھرن

بھونٹے: چکر، بھواٹنیاں

بھوندا: گھمدا، چکر لاوندا، پھردا (بھوندی، بھوندے، بھوندیاں)

بھونڈری: بھوندی، چکر کھاوندی

بھوندلن: (ک) بوندلن، بوترن، بدحواس ہون، گھابرن

بھونری: بھنورے دی مادا

بھونڈ: (بھوں-ڈ) ڈیمو

بھونکن: (ک) کتے دا بولن، بکواس کرن

بھون: (ک) بھرن، چکر لاون

بھونا: بھون، پھرن، چکر لاون

بھوون: (ک) بھرن، چکر لاون، گردش کرنا

بھوہ: توڑی، ککھ گاہ کے دانے کڈھن مگروں، بچ کھچ

بھوہ کھل بھرن: مار کے کھل وچ بھو بھرن مار مکاون، سدھا کر دیون

بھوہرا: = ناناں (دا/لظ)

بھوہ: بھوئیں، زمین (لف)

بھوئے ہوون: مستی وچ آون، اَت چکن

بھوئیاں: بھوئی آں، چکرائی آں (ملما)

بھوئیں: (بھو-اے-ں) دھرتی، زمین

- بھوئیں وچ وڑی: دفن ہو گئی (خف)

- بھوئیں وڑاں: دفن ہوواں، زمین وچ

تکراں

بھویاں: بھرلیا

بھویوم: میں کھیاآں، میں پھریا آں (لف)

بھویں: بھریں، کھسیں، گاہویں

بھویں: مڑ آگئی

بھئے: ہوئے

بھی: وی، فیروی، ہور، مزید

بھے: ڈر، خوف، بھو

- بھے صاحب: رب دا ڈر

بھیا: (بھے-آ/ا) ہویا

بھے آ: بھرا (ناٹک)

بھیت: راز، بھیت، گجھی گل، رمز

- بھیت پھاڑنا: راز کھولن، نشر کرن

بھیت: (بھی-ت) بھیتر، وچ

بھیٹ: (مث) بھٹ، کسے ناپاک شے نال لگ کے ناپاک ہوون (2) نذر نیاز، بھینٹ

بھیٹک: بھینٹ، نذرانا

بھیٹیا: چھوہ گیا، نال لگ گیا

بھیجن: (ک) گھلن، بھیجن، ٹورن، روانا کرن

بھیجے: بھجا دی جمع، مغز، دماغ (2) گھلے، بھیجن توں

بھیڈ: (مث) مشہور چوکھر جو اُن تے دُدھ لئی پالیا جاندا اے

بھیڈو: دُنبا

بھیر: لا، چھوہ (پیلو)

بھیری: ہکل وجاون والا (2) مونہہ نال وجاون والا ساز

بھیروں: اِک سُر دا ناں، بھیرویں

بھیرن: (ک) لاون، چھوہن

بھیریں: نوتاں (نج)

بھیڑ: (مذ) مقابلا، ٹاکرا، لڑائی، اوکھ، مصیبت

- بھیڑ مچاون: جوڑاں دا ٹکراں نال مقابلا کرن

بھیڑ: برائی، گناہ، خرابی

بھیڑا: بدکار، فاسق، سُور، نجائز، لڑن بھڑن والا

بھیڑ: (مث) مصیبت، چٹا

بھیڑ کچی گل لایا: نری محبت نال گلے لایا

بھیڑن: (ک) مقابلا کرن، ٹکراون، بحث دا جواب دیون (2) بند کرن

بھیڑی: میلدی، چھوہندی

بھیڑے پٹیاں: بھراواں نوں مجن والیاں (بددعا)

بھیس: (بھے-ی-س) بھیس وچ

بھیکھ: (بھے-کھ) مکر، چلتر، بھیس

- بھیکھ بھرن: سوانگ رچاون، بھیس وٹاون

- بھیکھ چترن: بھیس وٹاون، جوگیاں والا روپ بدلن

بھیکھا: بھیکھ وٹاون والا، بہروپیا

بھیکھم: بھیشم، خوفناک، ڈراونا

بھیکھی: منگتا (2) پکھنڈی

بھیل: برصغیر دے پرانے واسی- کوہ ونِدیا چل ول وسدی اِک اُجڈ قوم (2) لٹیرا، ڈاکو

بھیلا: (مذ) لسی، دہی، بڑکا

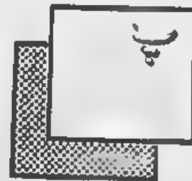
بھیلی: (مث) گڑ وغیرا دی روڑی روڑی، گڑ دی روڑی نوں "بھیلی" کہندے نیں

بھیم: (مذ) قوت، دہشت، جرأت، بھرم

بھیم بھرم: عزت، آدر، بھرم

بھیمے: کالے پہاڑ

بھیں: پانی کنارے دی تھاں
بھین: (مث) ماں پیو جائی
بھیناں: نی بھین، بھینے، بلاون دا بول
بھینیں: بھیناں
بھیے: ہویا، ناں پے گیا
بھیوے: ہووے



پ: پنجابی دی فارسی لپی دا چوتھا اکھر ایہدا وٹاندرا "و" تے "ب" نال ہوندا اے۔ عربی وچ "پ" نہیں ہوندی ایس لئی پ نال شروع ہون والے باہری اکھر ہندی سنسکرت تے فارسی توں آئے ہوئے نیں۔ گرمکھی وچ ایہدے تبادل پپا (ਪ) اے۔

پا / پاء: چوتھائی، چوتھا حصا، ربع
- پا پڑھے: تھوڑا پڑھے، کم ظرف عالم (بلھا)
- پا پڑھیاں: پا پڑھے، تھوڑا پڑھے ہویاں، کم ظرف عالماں
- پا توں منگدی سیر: تھوڑا دے کے بہتا لیندی (حافظ)
- پاؤن سیر بناؤن: گل وچ وادھا کرن
پا: پاؤن توں امر ڈال
پا گل: گل وچ پا کے، گلے پا کے (خف)
پا وچ گھمن گھیرے: گھمن گھیر وچ پا کے، مشکل وچ پھسا کے (غ)

پا: (فا) پیر
پابند: بدھے پیریں، حکم تن اتے مجبور، بانھواں
پاتی: حق، اکھاں دا جانن
پاپ: (لا) گناہ، بد عمل
- پاپ تے پن: گناہ تے ثواب
- پاپ لگاؤن: متھے گناہ مڑھن، بدنام کرن، تہمت لاون
- پاپن: گناہ گار (مونث)
- پاپی: گناہ گار
پاپڑ: ماش دے آٹے دی پتلی کاغذی روٹی جو عام طور سیک کے یاں تل کے کھادی جاندی اے۔
- پاپڑ ویلن: اوکھا کم کرن، مشکل جرن
پاپڑا: (مذ) گاجری پتراں والی اک بوٹی
پاپڑی: کن دی لو
پاپوش: جتی
پات: پتر (2) اڈن ڈگن والی شے (3) کتاب دا ورقا
پاتا / پاتہ: پایا ہویا، حاصل کیتا (لط)
پاتال: (مث) پتال، زمین دی انتہائی ڈونگھیائی
پاتر: پتر، چٹھی، خط (2) کردار، ڈرامے دا کاما
پاتشاہ: (مذ) بادشاہ
پاتن / پاتنی: (مذ) ملاح، مہانا
پاتو: پایا، لیا، لبھیا، نصیب ہویا، پاتا
پاتھر: (مذ) پتھر، وٹا (نانک)
پاتھی: (مث) تھاپی، گوہے دا پاتھن
پاٹ: دریا دی چوڑائی (2) پاٹن توں، ونڈ، پھٹ
پاٹن: (ک) پھٹن، لیراں ہوون، چیرن، وگاڑ پین بد اتفاقی ہوون، دوری پین
پاٹک: پھٹ، پاڑ
پاٹے خاں: آکڑ خاں، کھڑپینچ
پاٹھ: سبق، کسے اک ویلے کیتی گئی عبادت
- پاٹھ شالا: مدرسا (2) عبادت گاہ (غیر مسلماناں دی)

پاٹھک: قاری، پڑھنہار

پاج: عیب، بدمعاشی، لچ پنا، خرابی، مندا کم

- پاجی: نیچ، بدمعاش، پاج کرن والا

پاچہ: وڈیائی دیاں گلاں کرن والا

پاچھی: باتی، لوڑ توں ودھ، بچیا، رہند کھوندھ

پاچھے: پچھے

پاداش: (مث / فا) بدلے

پادری: عیسائیاں دا مذہبی آگو

پار: پراٹھ، شہر وغیرا دے پارلے کنڈھے (2) پچھلے ورھے

- پار اتارن: دوجے کنڈھے اپڑاون (2) مار دیون

- پاروں: پار توں، دریا وغیرا دے دوجے کنڈھے توں

پارا: اک چمکدار ترل (دھات)

پاربتی: (مث) پربت اُتے واساں رکھن والی شو جی دی بیوی

پارچا / پارچہ: (فا) ٹوٹا، کپڑا

پارس: فارس، ایران (لہ)

پارس: اک روایتی پتھر جس بارے مشہور اے کہ ایہدے نال جو شے رگڑی جاوے اوہ سونا بن جاندی اے۔

پارسا: (مذ / فا) پرہیزگار

پارک: (مذ / انگ) بغیچا

پارکھ: (مذ) پرکھ کرن والا، پرچولیا، جانچن ہار

پارلا: (مذ) پرلے پاسے دا، پرلا

پاروں: پرلے پاسیوں (2) کارن، وجہ نال، سبب توں

پارہ: (مذ) ٹوٹا، ٹکڑا (2) قرآن پاک دا 30واں حصا، سپارہ (3) ویکھو "پارا"

پارے: "پارا" توں، ٹوٹے، حصے، ہیرے

پاڑ: بخ و بن، مُڈھ، جڑھ (2) پاڑن توں امر، موڑا، دوری (3) تریڑ (4) بھربھری ریتلا، میرا، زمین وچ حدبندی دی دو تلیکی لائن

- پاڑ چیر کرن: بدسلوکی کرن، نفاق کرن (وا)

- پاڑ لاون: عمارت وچ نقب لاون (وا)

پاڑا: گوانڈھی، محلا، گوانڈھ (2) وتھ، تریڑ (3) ہور ویکھو "پاڑ"

پاڑتی: توں پاڑدی ایں (لف)

پاڑچھا: کھوہ یاں چھت دے پانی دا نکاس راہ، پرنالا

پاڑنا: دیوے دی کالکھ لاہن، اکھاں وچوں سرما کڈھن

پاڑنا پاڑنا: کسے مشکل دا حل لبھ لیں (وا)

پاڑنے پاڑنا: مصیبتاں جرنا

پاڑن: (ک) چیرن، دکھ کرن، کٹن، ٹوٹے کرن

پاڑوں: جڑھوں، مُڈھوں

پاڑے: فاصلے، وتھاں، دوریاں (2) اک محلے وچ، گوانڈھ وچ

پاڑھا: پڑھاک، بہت پڑھیا ہویا (2) ہرن دی اک قسم

پاڑھی: پڑھائی (2) ہرنی، باراں سنگی

پازی: (مذ) پاجی، زناکار

پازیب: پیراں دا اک زیور

پاس: چوکیداری، راکھی (2) کامیاب، اجازت ناما (انگ) (3) کول (4) لحاظ، ادب (5) ویلا (6) 3 گھنٹے دا چر (وا) (7) پاسا، پہلو، بکھ (لف)، نیز (8) پاسے، ول، طرف، سمت

پاسا: طرف، سمت، ول

- پاسا کرن: کنارا کشی کرن، مونہہ موڑن

- پاسا مارن: تعلق پیدا کرن

- پاسے: ول، طرف

پاسا: لڈو، چوسر کھیڈن دا 6 بکھی ٹوٹا، ہار جت دی کھیڈ (2) خالص سونا

پاسہ: ویکھو "پاسا"

پاسبان: (فا) راکھا، چوکیدار

پانج: جواب

پاسک: ترکڑی نوں سلواں کرن لئی کسے پلڑے یاں چھابے نال بنھیا معمولی وزن' پاسکو' مُراد بہت تھوڑا

پاسکو: پاسک' تھوڑا بہیا' معمولی' پاسنگ

پاسنگ: ہیر برابر' پاسکو' مقابلے وچ بہت گھٹ

پاسن: پاون گے

پاشنا: جُتی دی اڈی (چور کراہے پاون لئی جُتی نوں وکھری اڈی لا لیندے سن / وا)

پاشنہ / پاشنا: پاشنہ' اڈی' پیر دی تلی' گھوڑے دے سُم تے گئے وچکارلا حصا

- پاشنے چھٹن: گھوڑ دوڑ شروع ہون

پاسو: پاؤ گے' حاصل کرو گے

پاسوں: ولوں' کولوں

پاش پاش: ٹوٹے ٹوٹے' کیروں کیروں

پاشویہ: (مذ / فا) گرم پانی وچ لون یاں کوئی دوائی رلا کے پیراں نوں ڈبوون دا کم (2) صاف' ستھرا (3) پیب

- پاک دامن: ست ونتی' پارسا عورت

- پاکی: پاک ہون دی حالت' جسم دے فالتو وال صاف کرن

پاکھ: چونڈی' لسی (2) سوئی دی موری جندے وچ دھاگا پاوندے نیں

پاکھر: گھوڑے دی اک قسم (2) ساز سامان سمیت گھوڑا (3) ہاتھی دا ہودا (4) گھوڑے دی جھول' یاں کاٹھی (5) لڑائی وچ ورتیندی لوہے دی زرہ جو گھوڑے ہاتھی اُتے پائی جاندی اے۔

پاکھڑن: (ک) ٹھوکر کھاون' ٹھیڈا لگن

پاگن: (ک) ولیٹن' لپیٹن' شیرے وچ غلافن' لتھیڑن' لبیڑن

پال: (مث) قطار' بھانڈیاں نوں ہیٹھاں اُپر قطار وچ رکھن (2) ادھ پکے پھل توں پکاون لئی توڑی وغیرا وچ دبن

پالا: (مذ) سردی' ٹھنڈ (مجازن: ککھردی حالت)

- پالے: پالا' سردی

پالا: ناکرا' داو (پیچ)

پالان: (مذ / فا) گھوڑے کھوتے دی کنڈ اُتے دب توں بچاون لئی پایا جاندا کپڑا.

پالتو: پالیا ہویا (جنور)

پالک: پالکی (2) اک قسم دا ساگ

پالکی: ڈولی دی طرز دی سواری

پالن: (ک) پرورش کرن' راکھی کرن' حفاظت کرن

پالو پالی: پال وچ' قطار در قطار

پالی: (مث) بھانڈیاں دی لگی پال (2) بیرے' ٹکڑ لڑاون دی تھاں (3) بدھ مت دی مذہبی زبان

پالے: "پالا" دی جمع' ٹھنڈک' سردی

پالے: پرورش کرے

پامال: (فا) پیراں ہیٹھ روندن' کاہج

پامن: پیپ (2) اک جلدی روگ' کھاج

پان: کلف' آکڑا' غرور

- پان چڑھاون: کسے شے دی = چڑھاون

پان: ہرے رنگ دا اِک پتا جو سپاری وغیرا پا کے چبن دے کم آوندا اے

پانچ سکھی: پنج حواس

پاند: کنارا' پلا' داون' کپڑے دا پلا' اخیری حد' حول (2) کملو دا پیراں والا حصا جو بے سوارا ہوندا اے۔

پاندھا: (مذ) قسمت دا حال دسن والا' جوتشی (2) پاندھی (3) پڑھاون والا' پنڈت' استاد

پاندھی: (مذ) پندھ والا' راہی' مسافر

- پاندھیا: (مذ) مُسافرا' اے مسافر (بلاون بول)

پاندھیڑا: پاندھیا' مُسافرا

پانڈ: (مث) پانت' قطار' پنڈ دے مکاناں دی قطار

پانڈی: (مذ) پنڈاں چک کے روزی کماون والا'

تلی

پانسی: (ذ) پاسی، تاڑ دے رس توں شراب بناون والا، تاڑ پیون والا

پالوت: (پال-وت) پاکے

پالول: (پال-ول) پالیا ہویا (گھٹا)

پانودیاں: (غ.ا) پاؤندیاں

پانویں: (غ.ا) پاویں، پاون توں، حاصل کریں، لمیں، لویں

پان: (ک) پاون، حاصل کرن

پان: جوگیاں دا روزا کھو لمن لئی نرم کھاون

پانی: پیون تے ترپھ بجھاون والی شے جو ہر تھاں ملدی اے

- پانی بند کیوں کردے: کربلا واقعے ول اشارا اے جدوں یزیدی فوج نے امام حسینؑ تے ساتھیاں لئی فرات دریا دا پانی بند کر دتا سی (با)

- پانی بھرن: خدمت کرن، سیوا کرن

- پانی پانی ہوون: شرمندا ہوون

- پانی رڑکن: بے ہشا کم کرن

- پانی وچ جالی: جالی اُتے پانی پاون (جو رُڑھ جاندا اے / غ)

- پانی وچ مدھانی پاون: بے مطلب تے بے فائدا کم کرن

- پانی ہار: پتلا، بے معنی، بے گل، ہولا (2) پنہاری، پانی بھرن والی

- پانی ہلیکیاں: دیکھو "ہلیکیاں" (وا)

پاوا: تھنبی، کرسی یاں ہور فرنیچر دی لت (2) کمروڑا، پشو دا کوڑے توں ڈسھلا جھنا

پاواں: حاصل کراں

پاواہے: راہے

پاوگے: پاوے گا

پاولی: جُلاہا، کپڑا اُنن والا

پاونگ: اِک قسم دا گھوڑا

پاون: (ک) داخل کرن، لبھن، جڑن، ملن، پا

کھوج تلن

پاہ: پگڈنڈی، پیراں نال بنیا راہ

پاہ: سُکا گوہیا

پاہ ہنباہ: گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہرا: پہرا دیون والا

پاہرو: (ذ) پہرا دیون والا، راکھا

پاہرو: دیکھو "پاہرا"

پاہڑے: پاڑے، ہرن دی قسم دا جنور

پاہن: پتھر دی مورت، پتھر

پاہندا (ے): دیکھو "پاندھا"

پاہہ ہنباہہ: پاہ ہنباہ، گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہی: مزارع، کاشتکار جو زمین دا مالک نہ ہووے

پاہی: کسان، مزارعا (2) کرائے دار (3) شریک (4) نیزے (5) گوہیا، مینگناں، دیکھو "پاہ"

پاہے: پہے، راہ

پائل: پیل (مور دا پَیل پاون) (2) پَیر دا اِک زیور

پائمال: پامال، پَیراں ہیٹھ مدھن

پاؤ: پیر

پاؤں سیر بناون: پاہ دا سیر بناون، گل وچ وادھا کرن، گل دا گلان بناون

پاؤں سیر بناویں: وادھا کریں

پاؤنٹا: پھلاں نال بنیا پَیر دا زیور

پائی: اناج ناپن والا اِک برتن

پائے: دیکھو "بے دستیم و بے پائے"

- پائے خاک: پَیراں دی مٹی، پَیراں دی دھوڑ

پائیدار: پکا، مضبوط

پائیک: پیادا، پیدل

پائیل: جھلے قدماں دا ناچ (2) پَیر دا اِک زیور

پائم: میں پائی

پائین: پاوندے نیں

پایا: لبھیا، لیا (2) پایہ: مرتبا، درجا، پاوا

پایم: میں پائی
پابوس: پایا سُو' اوہنے پایا
پایہ: مرتبا' درجا' پاوا
پب: قدم' پنجے' پیر
پیک: قاصد
پبن: اک قسم دا گھوڑا
پبی: میدانی تے پہاڑی علاقے وچکارلا اُچا نیواں علاقا
پپ: پِپل دا پُھل
پپال: افتراء' دھوکھا (خف)
پِپل: مشہور رُکھ جو ہندو دھرم وچ پوتر سمجھیا جاندا اے۔
- پپل پت: پپل دے پتر
پِپلا / پپلاں: تلوار دا اگلا نوکدار سِرا
پپنی: پلک
پپنیاں: (پپ-نی-آں) پپنی دی جمع' پلکاں' جھمنیاں
پپیہا: اِک پکھیرو جو ساون وچ "پی کہاں" دی اواز کڈھدا اے۔
پپیڑے: (پ-پی-ڑے) چھیچے
پَت: اعتبار' یقین' عزت
- پَت رہ آئی: عزت رہ گئی
پَت: پتر' پتے
پَت جھڑ: خزاں' پتے جھڑن دا موسم
پتال: پتراں
پِت: گرم موسم وچ جسم اُتے نکلن والے نکے نکے دانے
پتا: (پت-تا) ڈھڈ اندر اک انگ' جی ء' کالجا
- پتا ساڑن: گالھاں یاں میہنیاں نال کسے دا جی ء ساڑن
پُت: پُتر
- پُتا: اے پُتر' پُترا
- پتال: پُتراں

پتاسہ: کھنڈ دی بنی اِک مٹھیائی جو خوشی دے موقعے اُتے ونڈی جاندی سی۔
پتال: پاتال' ہندو دیو مالا مطابق زمین ہیٹھ سبھ توں تھلواں پرت (ورتے پتالوں)
پتال: پتراں
پتاوا: جُتی اندرلا چمڑا جو تلے کجدا اے
پتاون: (ک) آکڑیا رہن' مغرور ہوون (وا)
پتاوے: "پتاوا" توں' جُتی وچ رکھن دا چمڑا
پَتر: پتا (2) کاغذ دا پرت (3) رسالا اخبار' پرچا
- پتر پاناں: پان دا پتر (جنوں دھپ توں بچاونا پیندا اے۔ بجاون کڑیاں : وا)
پترا: سونے دا پرت جس نال ہر زیور بن سکدا اے (2) دستاویز' کاغذ' پتر
- پتری: کتاب' پوتھی (2) فال والا کاغذ (ویکھن' کڈھن)
پتراون: (ک) ازماون' پرکھن' ازمائش کرن
پتراون: (پت-راون / ک) پتر بناون' متبنٰی بناون
پتراہون: (ک) ننگے پیریں جاون
پتراہونا: پتراہون' ہمیشی کھسک جاون (وا)
پترائی: پتر جمیا اے (دمودر)
پترن: (ک) التمن' تصلن' الٹن
پَتری: جیوتش دی کتاب' پوتھی
پُتریا: (پت-ریے-آ) جاچا
پُتریلا: پُتر' پُت
پتل: پتر جس اُتے کھاجا رکھ کے کاواں نوں کھواوندے نیں، بھوجن کرن دا پتا
پتل: اِک مشہور دھات' مرن تکرلیاں رساں
پتلا: (نا) سنگھنا' کدھرے کدھرے
پتلی: (پت-لی / مث) ٹکڑ' کانے یاں کاغذ دا کھڈونا جو دھاگیاں نال نچاوندے / کھڈاوندے نیں۔
پتنگ: پتنگا
پتن: دریا دا کنڈھا' گھاٹ' جتھے دریا گھٹ چوڑا

ہووے۔ دریا لاگے ابادی

پتی: ہوئی، دھرم پتی

پتیوں: رجیا، تسلی ہوئی

پتیاں: رجیاں، پتیجیاں

پتوسے: پتوسے، اوہناں پتی

پتہ: پتا، ٹھکانا

پتی: خاوند

پتی: حصا

پتے: پتا توں، کالجے

پتیاں: جانکاری، دا تھی، پتا

پتیاں: (پت-یاں) پیت، پرتیاں

پتیاون: (ک) عزت کرن، مان دیون، آدرن، کم کڈھن لئی چلاکی ورتن

پتیاون: (ک) پھساون، موہ لیہن، گلاں نال راضی کرن

پتیجن: (ک) رجن، تسلی ہوون، محبت دا اِتبار کرن

پتیر / پتیرا: خیرا نہ ہویا آٹا

پتیسا: (پتی-سا) کھنڈ گھیو تے میدے دی بنی اک مٹھیائی

پتیسیاں: کمزور ہو گئیاں

پتھرو: پہاڑی بل یاں اوہدا ٹوٹا، وٹا (2) سخت دل والا

پتھر چٹہ: اک بوٹا جدا پتا دی اگ پیندا اے۔

پتھراون: (ک) پتھر ہوون، گم سم ہو جاون (2) وٹے مارن

پتھرولن: پتھر مارن، پتھراو کرن

پتھری: گردے یاں مثانے وچ کیلشیم دی بہتائی پاروں بنن والے نکے نکے روڑ

پتھلا: (پت-تھل-لا) چوکڑی، نٹھ کے بیٹھن

— پتھلن: (ک) اتھل پتھل کرنا، الٹ پلٹ کرن

پتھلنا: پتھلن، اُ۔ تھلے کرن، پھرولن، اُتے

پچک کے ڈگا دیون

پتھن: (ک) تھپن (پاتھیاں یاں اٹاں وغیرا)

پٹ: ریشم (2) لت دا گوڈے توں اُتلا حصا، ران (3) سانگا، پھٹا

پٹ / پٹہ: اکھاڑ، پٹک، اکھیڑ

پٹارا: (نر) وڈی پٹاری، ڈھکن والا گول ٹوکرا

پٹاراں: پٹاری

پٹاری: تیلیاں دی گول ٹوکری

پٹاس: اُسترا تیز کرن والا چمڑا

پٹاکہ: ڈگن دی اواز، تڑاکا

پٹاکن: (ک) بہتا بولن، اُچی بولن (2) بیڑے دا بولن

پٹاکلے: شوخ

پٹال: پٹ (جیوں پٹال: پٹ وانگوں نرم)۔

پٹانگل: پٹ، ریشمی کپڑے

پٹپٹی: (پٹ-پٹی / مث) پٹپڑی، کنپٹی (2) سر درد (3) پٹکا

پٹپڑی: کنپٹی، چہرے اتے کناں دے نال دی تھاں

پٹکا: (پٹ-کا) نکی پگ، صافا، موڈھے اُتے رکھن والا کپڑا یاں چادر (2) پٹکن توں، پٹک (ورنہ پٹکے)

پٹکاماری: پٹک کے پرانہ سٹی، سٹ ماری (مثیل)

پٹکن: سٹن، دگاو کے مارن

پٹکے: سٹے، پٹاکے

پٹن: پاک پٹن (وا)

پٹنہ: پٹنا۔ بھارتی صوبے بہار دی راجدھانی جتھے اک وار بھچال پاروں بہت سارے لوک مر گئے سن

پٹن / پٹن: (ک) کھودن، اکھیڑن، اکھاڑن (2) خراب کرن، کرا بے پاون، دگاڑن

پٹن: (ک) ماتم کرن، سیاپا کرن

پٹو: (نر) نکے بر دا کمبل

— پٹو پاون: اپنے وس کرن، بیوقوف بناون

پٹوار: پٹواری دا کم

پٹواری: زمین دی مالکی' پیداوار تے نہری پانی دے ورتے جاون دا حساب کتاب رکھن والا سرکاری ملازم

پٹوسی: چھال (مار مار کے ٹرن)

پٹولا: پٹ' ریشمی کپڑا (2) گڈیاں دے کپڑے

پٹویں: پٹ دے' ریشمی (نجل)

پٹی: تختی' سبق دی سطر' سبق' حرف تہجی (2) سر دے والاں وچکارلا راہ' مینڈھی (3) راہ' لما راہ' پگڈنڈی

— پٹی پڑھاون: سبق دیون' بے ایمانی سکھاون

— پٹیاں: اکھراں' حرف' پٹی دی جمع' پٹی' پگڈنڈی' ولے راہ توں ہٹ کے رستا

پٹے: پٹ' ریشم

پٹے: اکھیڑے' پٹے

پٹے باز: گتکے یاں لکڑ تلوار نال فن دکھاون والا

پٹیہر: (پ-ٹے-ہر) پٹ (ریشم) رنگن والے

پٹیل: چودھری' نمبردار (2) ہندوواں دی اک ذات (3) موٹا ڈھکن دا کپڑا

پٹیم: پٹی' اکھیڑی

پٹھ: کنڈ' پشت

پٹھ: اتر

پٹھ: (مث) پشت' کمر

پٹھا: کسے پہلوان دا شاگرد (2) جوان جنور (3) اعصاب' ریشا

پٹھا: الٹا

پٹھارے: پٹھورے' لیجی

پٹھایا: کھلیا

پٹھرا: (پٹھ-ٹھرا) پٹھا

پٹھری: پٹھی' الٹ

پٹھن: (ک) کھلن' بھیجن' ٹورن

پٹھنا: کھلن' پٹھن

پٹھور: (مث) جوان ہوندی بکری

پٹھورا: (مذ) جوان ہوندا بکرا

پٹھی: کھلی' بھیجی

پٹھی: کمر' لک' کنڈ (2) الٹ

پٹھیس: اوہنے گھلیا

پشبت: ثابت کر دیندا اے

پج: بہانا' حیلہ

پج: اڑ' پیچ' اِصرار' تحقیق

— پج کے: پورے طور نال

پجار: پہاڑ

پجال: "پجالن" توں' پورا کر' ختم کر (2) پوجا کرا

پجالے: ساڑے

پجالیاں: ساڑیاں

پجاویں: پوجا کراویں

پجدا: اپڑدا' وارا کھاندا' حیثیت مطابق

پجڑیاں: اجڑیاں نال تابع مہمل (اجڑیاں پجڑیاں)

پجل: سست نور والا (2) بہانے باز

پجلن: (ک) بلن' سڑ کے سواہ ہوون (لہ)

پجلی: سڑ گئی (لہ)

پجن: (ک) اپڑن' پہنچن (2) قبول ہوون' وارا کھاون

پچار: عیب جوئی' نکتا چینی' مذاق اڑاون' شکایت

پچارو: پچھ پچھ کرن والے

پچاڑی: چادر نوں تجی کُھنی دشموں تے موڑھے اُتے لیا کے بنھن (دا فن)

پچاس: (ہ) پنجاہ

پچاون: (ک) اپڑاون' پہنچاون

پچاویں: پچا لویں' ہضم کر لویں

پچائیں: پچائی (اوہنے)

پچپچ: حسد نال

پچدا: پچن توں' ہضم ہوندا

پچریاں: پچر' لکڑ وغیرا دا ٹوٹا' پل' جتی دی اڈی دا چمڑے دا ٹوٹا' جوڑے گنڈھ

پچکار: (مث) پچک' کتے نوں پچ پچ کر کے بلاون

پچکارن: (ک) بال یاں پشو نوں سدن لئی مونہہ نوں بچ بچ دی اواز کڈھن، لاڈ پیار کرن
پچکاری: نکا، عشق دے رنگ دا داغ، ہولی دے تہوار اُتے رنگ سٹن
پچکن: (ک) چکڑ وچ ترن کارن بچ بچ دی اواز پیدا ہوون
پچکوں: (ک) داب نال دبن یاں سنگڑن
پچن: (ک) ہضم ہوون، رچن، سکھاون، راس آون
پچن: اپڑیاں نیں
پچی: شرمندا (2) "پچن" توں
پچھ: زخم، کٹ دا نشان
- پچھاں تے لون لاون: زخماں اُتے لون لاون، دکھدی رگ چھیڑن، جذبات مجروح کرن
پچھ: (مث) اُبالویں چاولاں اُتوں لاہیا ہویا پانی (2) پچھے
پچھ: پوچھل، دُم
پچھا: پچھے ہوون دی حالت، وارث، ساتھ، حمایت
- پچھا نہ ہونا: جنہاں دی حمایت کرن والا کوئی نہ ہووے
- پچھا دیون: حمایت کرن توں نہ کر دیون، ساتھ چھڈن، مونہہ موڑن، کنڈ کرن
- پچھا رات: پچھلی رات
پچھاپن: (ک) پچھا جاون، سہاپن، پچھاتیا جاون
پچھاتوس: پچھاتیا
پچھاتوئی: توں پچھاتیا
پچھاتی: پچھاتی گئی
پچھاڑی: پچھے، مگرے، پچھا، پچھلا حصا
پچھاک: پچھے رہن والا، پچھے
پچھان: سیہان، سنجان
پچھانن: سانن، سنجانن، جانن
پچھاواں: پرچھاواں، چھاں (2) آسیب دا اثر
پچھاوندیاں: پچھوں حملہ کردیاں

پچھاویں: پرچھاویں
پچھاہاں: پچھانہہ، پچھے
پچھتاون: (ک) پچھوتاون، جھرن، ہتھ ملن، ہرکھ کرن، افسوس کرن
پچھڑن: (ک) پچھے رہ جاون، دیر ہوون، سا تنگ جاون، پسماندہ ہوون
پچھلگ: پچھے لگن والا، پیروکار
پچھلی رات: رات دا پچھلا پہر
پچھم: مغرب
پچھنڈن: (ک) پچھنڈا مارن، دولتی مارن
پچھن: (ک) پچھ لاون، چیرن، ٹکن
پچھنا: پچھ لاون، خون کڈھن لئی استرے نال گھاہ لاون
پچھن: (ک) سوال کرن، خبر لین، کھوترن
پچھواڑا: (پچھ-وا-ڑا) گھر وغیرا دا پچھلا حصا
پچھوتاون: کم وگڑن مگروں افسوس کرن، جھرن، ہتھ ملن، ہرکھ کرن
پچھوں پچکن: حاشیا برداری کرن، ناجائز خشامد کرن، ہاں وچ ہاں ملاون
پچھی: ٹوکری
پچھے پایا: پناہ دتی
پچھیاں: پچھی دی جمع، ٹوکریاں
پچھیتر: پچھے لگن والی، مگرلی، پچھیتی فصل، لفظ مگر لگن والا لفظ
پچھیرے: پچھے
پچھیندا: پچھا کردا، مگر لگدا
پچھیوے: پچھا جاوے
پخ: دھڑا- سکھدے کم نوں الجھاون دا کم
پختہ: پکا، پکے، یاد
پختن: پکا
پختی: پختا، پکی (مم)
پد: تھاں، مقام
پدا: (پد-دا / ما) چڑی نالوں نکا اک پنچھی (مجازن)

فا' بگے قد دا)

پدارتھ: شے' وست' مادا' سامان

پداتا: کھیڈ وچ ہراون

پداوی: ڈراونہار

پدبھیڑا: سپ دی بھتری' کھنبی دی نسل دا اک اگھوج جو ساون وچ اگدا اے پر کھاون دے کم دا نہیں ہوندا.

پدر: (فا) پیو' والد' باپ

پدم: (پدسوم) گنتی دا اک وڈا ہندسا (100 کھرب = اک نیل- 100 نیل = 1 پدم)

پدمنی: عورتاں دیاں چار قسماں وچوں سبھ توں اعلا (2) کنول دے پھلاں دا جھرمٹ

پدن: (ک) کھیڈ وچ ہارن' دوڑ پیچھ ہوون

پدپچن: (ک) ریوتت بناون' خاکا تیار کرن- ڈولن

پدپچے: ویکھو "پدپچن"

پدید: (فا) ظاہر

پدیداں: ظاہر ("پدید" توں)

پدیڑن: (ک) اوکھا کرن' کھپاون' ڈراون

پدھ: پندھ' سفر

پدھارن: (ک) آون' براجن

پدھاڑی: پندھ کرن والا' پاندھی

پدھالی: پردھان' وڈی (2) اچھاڑ' خول' چھپی

پدھاوُل: پاندھی' پندھ میرو

پدھر: سطح' معیار' ہمواری

پدھرا: ہموار (2) ساہمنے' ظاہر

پدّن: (ک) پڑن' چھٹن

پذیر: (فا) کردا ہویا' ہوندا ہویا

پذیری: پذیر ہوون' ویکھو "پذیر"

پر: اُتے (2) مگر' لیکن

پر: کھنبھ

- پرستر چھنبھ بیر دساون: دکھ اُتے بیٹھے توتے دے کھنبھ پتراں وانگ تے چھنبھ بیراں وانگ لگدے سن تے اوہ بیری دے دکھ وچ لک

چاندا سی.

پر: پرایا' کوئی ہور' اوپرا

- پرمال: پرایا مال (وا)

- پر ملکیں: دور دیس' پردیس (ا)

- پرنار: بگانی رن

پر: پیارا' خاوند' محبوب

پر / پری / پرے: پریا' محبوب' پیارا' خاوند

پر: بھری' بھرویں' بھریا ہویا' بھرے ہوئے

- پر آب: پانی نال بھریا (ا)

- پر تھیے: بھرے گئے (خف)

- پر کرن: بھرن

- پر گوہر: موتیاں نال پرچے' موتیاں والے

- پر مغز: مغز توں بھریا' گڑ' سیانف بھریا'

نصوص

پرا: قطار' ٹولی' منڈلی' جتھا

پرا: چڑھے ولوں آون والی واء

پرا: قلعا' قصبا' وڈا پنڈ' کوٹ

پراپتی: (پراپ-تی) حصول' لبھت' دستیابی

پرات: (مث) دھات دی مٹک' وڈے تھال ور تے ڈونگھا اک بھانڈا' ساہنک

پراتم: پرانا' پیتیا ہویا

پراٹھا: گھیو والی روٹی

پراجی: جیتو' فتح مند

پرار: پچھلے توں پچھلا ورھا

پراکرت: (پراک-رت) پرانے سمے دیاں بھا بولیاں جو اج دیاں بولیاں دی ماں نیں.

پراگا: پور' اک وار دے ہتھرے یاں بھوان جھمکا' کرپ' جھنڈ

پرال: کنکے توں ویلنے وچوں کڈھن مگروں رہ پھوک

پرالی: دھان دی جھنڈائی مگروں رہ گئی توڑی' پھ

پرال: "پر" دی جمع' کھنبھ (علی)

پران: (فد / سنس) روح' جند' ہوش حواس'

پیر

پران: پُرانیاں، قدیم، ہندوواں دیاں 19 مذہبی کتاباں

پراتا: بھرنا، پُورا کرنا، پُر کرنا، جنسی محبت

پُراتا: قدیم، چِراں دا

پرانی لعنت: زمانے وِیکھیا، تجربے کار، جانثار

پراھوتا: (ع ا) ویکھو "پروہتا"

پرائی: دُوجے دی، کسے ہور دی، جو اپنی نہ ہووے، اوپری، بگانی، اوپڑ

پرائے: اوپرے، کسے ہور دے، اوپڑ

پرائیے: پرائے، اوپرے

پرایا: دُوجے دا، اوپڑ، کسے ہور دا، اوپرا، بگانا

پربت: پہاڑ، چڑھدا، شمال

– پربت دھاراں: پہاڑی سلسلے

پربلتا: پہلوانی وکھاون، زور ازمائی کرن، طاقت وکھالن

پربھو: رب، مالک، وڈیرا، پربھو

پربھات: (مث) سویر، سرگھی (سحری)، تڑک، سحر، فجر

پربھت: پربت، پہاڑ (لط)

پربھو: رب، اللہ

پرت: پرتن توں، مڑ، واپس، واپس ہو (2) کاغذ وغیرا دا اک پاسا یاں پدھر (3) نقل، اُتارا

پرتا: رد عمل، جواب، پرتن توں امر تے حاصل مصدر

پرتاب: تپی، سخاوت

پرتاپ: پرتاب، پچھتا

پرتاپن: (ک) بُہت دُکھی ہوون (2) خاہش ہوون

پرتاسی: افسوس کرے گا، پچھتاوے گا (2) پرتاوے گا

پرتالے: پرتاوے، موڑ لیاوے

پرتالے: بھالے، تلاش کرے

پرتایم: میں پرتائے، توبا کیتی

پرتجھ: صاف، ظاہر، سامنے، پرتکھ

پرتل: پشو اُتے لد، لدیا مال

پرتم: پریتم، محبوب

پرتم چندری: شودی کوجھے مَدوپ دی بیوی

پرتن: (ک) آکھن، التاون، اتھلن، پاسا پھرن، بدلن، بدلاون، واپس آون

پرتو: تسیں پرتے، مُڑے

پرتو: پرچھاواں، نُوری ہالا، چھاں، جھلک، لشکار

پرتی: حساب دا لاہیا چٹھا

پرتے: مُڑے، واپس آئے / آوے

پرتیت: بچّہ، جھکن، آور (2) پریت، محبت (3) اعتماد، بھروسا، محسوس، احساس (4) اندازا، تکمیرا، ظاہر

پرتیتن: (ک) معلوم ہوون، پتا لگن، جاپن (ہور ویکھو "پرتیت")

پرتھم: پہلا

پرتھمی: پرتھوی، دُنیا، پہلی

پرتھی: دھرتی، زمین، جگ، دُنیا، جہان

پرجا: رعایا، جنتا، لوکائی، عوام، رعیت، محکوم لوک (محم)

پرجنس: دُوجی جنس وچ (پری انساناں وچ) (محم)

پرچ: چینی مٹی دی گول رکابی جو چاہ دی پیالی ہیٹھ رکھی دی اے

پرچار: (مذ) تبلیغ، سوچ یاں وچار نوں اگے کھلارن دا کم

پرچارک: پرچار کرن والا

پرچاون: (ک) گلاں وچ پھسلاون، گلاں نال راضی کرن (2) مرن والے دے ساکاں نال مکانے جا کے افسوس کرن

پرچنڈ: ڈراونے، غصے وچ، جوش جذبے نال (وا)

پرچن: (ک) ورچن، جی لگن، گلاں وچ آون

پرچن: (پ۔ رَچ۔ چن / ک) پرویا جاون، ونھیا جاون

پرچولن / پڑچولن: (ک) پرچول کرنا، پرکھن، بھال کرن، لبھن، اَٹوہݨ

پرچہ: بھیج، پرچاوا، پرچا (2) کاغذ، رشتا، ناتا، تعلق (3) اخبار، رسالا، امتحان دا سوال، کاغذ (4) تھانے وچ شکایت (5) بد دُعا

پرچھے: (پ-چُھچ) پرچیا جاوے، دل بھلے

پرچھاواں: چھاں، روح، آسیب، عکس

پرچھت / پڑچھت: چھت اُتے چھت، چبارا (2) پرچھتی

پُردور: موتی نال پُر (2) امید نال (لط)

پردوں: پرے

پردہ: (فا) پردا، اوٹ، اوہلا

– پردہ نشین: پردے وچ بیٹھن والے

پردیس: بدیس، بگانا دیس (مراد لیہ دُنیا / نوشہ)

پردھان: وڈا، وڈیرا، معتبر، آگو، صدر

– پردھانیاں: پردھان، صدر، آگو، وڈیرے (احمد)

پرڑن: (ک) لتھڑن، ذلیل کرنا

پرزہ: (مذ) پرزا، ٹوٹا، ٹکڑا، بیرا، مشین دا کوئی انگ

پرزے: پرزا توں، بیرے، ٹوٹے (مذ / جمع)

پرس: اِک پری دا ناں (لط)، قرس، اِک قسم دا گھوڑا (لط)

پرس: پُرش، بندا

پرست: (پ-رس-ت / فا) پُوجا کرن والا

پرستا: شتل

پرستار: (فا) پُوجنہار، عاشق

پرستان: پری دیس، پریاں دا دیس

پرستش: (مث / فا) پوجا، عبادت

پرسجن: (پر-سج-جن / ک،) بھجن، بھلا ہوون، ترہوون، بلیچن

پرسدھ: (ہ) مشہور

پرسش: (مث / فا) پچھ، اگلے جہان دا حساب کتاب

پرسنیا: پرسن ہویا، رجیا، مطمئن ہویا

پرشاد: رکابی، بھانڈے وچ کھانا چننا، پروسن

پڑسول: بیتے کل توں پہلا یاں آوندے کل توں اگلا دیہاڑ

پرتیج: پرائی بیج، کسے غیر مرد دی جھولی

پرسینوں: پرسینا، مڑھکا

پرسیئوں: پرسینا، مڑھکا

پُرش: (سنس / مذ) مرد

پرشاد: کھانا

پُرشان: شان والا

پرشن: سوال

– پرشن لاؤنا: جیوتشی حساب کتاب نال سوال دا جواب دیون

– پرشن لگن: کسے سوال دا جواب نجوم راہیں لبھن

پرکار: جامتی (جیومیٹری) وچ اک سند جو دائرے وغیرا واہن دے کم آوندا اے (2) طریقا، ڈھنگ، انداز

پرکارن: (ک) نکھیڑن، وکھراون، اڈ کرن، دو چیزاں دا فرق نکھیڑن

پرکاس / پرگاس: ویکھو "پرکاش"

پرکاش: ظاہر، روشن، رنگ، چمک، آب، سورج

– پرکاش سروپ: سورج ورگا روشن، ظاہر تے سوہنا (محبوب)

پرکالا / پرکالہ: چنگیاڑا (2) لیر، کھدی دا کپڑا (3) اناج رکھن دا اک ناپ (4) اک قسم دا گھوڑا (5) حصا

پرکرت: بُنیادی مادا، عادت، نسل، فطرت، نیچر (Nature)، نمونا، مثال

پرکش: بھیتی، ترت

پرکھ / پرکھا / پرکھے: مرد (نانک) بندے، وڈکے

پرکھن: (ک) جانچن، پرچولن، پرکھ کرن

پرگٹ: پیش، ظاہر، بے اوہلا

پرگٹن: (ک) پرگٹ ہوون، ظاہر ہوون، پرگٹاون

پرگنا / پرگنہ: ضلع

پرلا: پرلے پاسے دا، دریا وغیرا دے پار دا (ف)

پرم: محبوب، پریہ، اعلا، سبھ توں پہلا، اُچا

- پرم: پریم، پیار محبت (ف)

- پرم پتے: محبت دے قصے

- پرم کٹوری: محبت دا سیک، محبت دی ٹکور (لا)

- پرم جوت: محبت دی جوت، ربّی نور

- پرم کٹوری: محبت دا جام

- پرم متیاں: اُچے ذات دے نشے وچ مست

پرمیہ: گرمی، جریان، بل کے مُوتر آون

پرنا: (ن) موڈھے دا کپڑا، رُمال (2) آسرا، سہارا

پرنا: پرناہ، ویاہ کے

پرنار: (مث) بگانی رَن، پرائی عورت

پرنالا: (ن) چھت توں پانی کڈھن دا راہ

پرناون: (ک) ویاہون، شادی کرن

پرناہ: ویاہ کے

پرنائیوں: ویاہیا گیا ایں (غ)

پرنائی: ویاہ (لا) ویاہ کیتا

پرند / پرندہ: پنچھی، پکھیرو، پنکھی

پرنگت: ہور رنگ، بدلی ہوئی رنگت

پرنے: (غ ا) بھرنے، سہارے

پرنیا(ں): ویاہیا ہویا

پرنیوسی: پرناون، ویاہ ہوون

پرنیون: (ک) پرناون، ویاہے جاون

پرنیہاں: (پر+نینہ توں) نینہ یعنی یرقان توں اگے، یرقان وچ رنگ زرد ہو جاندا اے پر عشق اوس توں وی اگے دی شے اے۔

پرناہ: پرناہ، ویاہ کے (ف)

پروار: (ن) کٹنبا، کوڑما، خاندان، پریوار، نوکر چاکر، تابری

پرواریں: (ک) پرواریا جاون، چھَن دوالے دا ہالا

من، سکتا ہوون

پروان: اُڈان، اُڈاری

پراولن: (ک) پالن، پوسن، پرورش کرنا

پروالیا: پالیا، پرورش کیتا ہویا

پروان: معیار، منظور، تسلیم

پروان کرن: من، تسلیم کرن، من لین

پروانڑا: پتنگا، پروانا، اے پروانے

پروانہ: (ن) پتنگا (2) حکم چٹھی، پتر

پروانے: پروانا، خط، چٹھی، سنیہا

پرواہ: (فا) فکر، خیال، دھیان

پروائی: احتیاط

پروائے: پرواہ اے

پروبھرا: دُراڈے، دُور (خف)

پروتا: پرویا (گیا، ہویا) (ا)

پروتی: پروئی ہوئی

پروٹرا / پروٹڑا: پونیاں دی پچھی

پرور: پالنہار، پالن والا

پروردگار: پالنہار

پروردہ: پالیا ہویا تے پلیا ہویا، پل گیا، پُھلیا پھلیا

پروردے: پالے ہوئے

پروسن: (ک) تھال وچ کھانا رکھن، ونڈن

پروکھنا: دُراڈا

پرُول: ولاں نال بھریا ہویا (غ)

پرولا: جھاڑن والا کپڑا

پرولے: الجھے وال

پرون: پُر، بھرے ہوئے، لدے ہوئے (لا)

پرون: (ک) پروچن، نوکیلی شے نال ونھ کے ڈورا پاون

پرویزائی: پرویز بادشاہ نال تعلق رکھدا

پرولیس: پرولیش، گھروڑے رہن

پروین: (پر-وی-ن) ستاریاں دا اِک جھُرمٹ

پرہ / پرہا: کھیڈن لئی بنایا گیا گول دائرا

پرہ پواہی: سرحدی علاقا

پریہڑی: پیار' پریت
پرہوعہ: بھرواں' بھرجوان' پورا جوان
پرہے: (ج ا) پرے' پراںہ' ہور ویکھو "پرھے"
پرھے: پیارے (2) پرھیا' کچہری' پنچایت
- پرھے وچ پگ مارن: مدعی دا ایس دعوے نال پنچایت وچ آون کہ جے میں جھوٹھا ہوواں تاں تساڈیاں جتیاں میرا سر
پرھیا: پرا' پنچایت' برادری
پری: پیارا' محبوب' سجن' خاوند
پرے: پراںہ' دور
پریاں: پر والی مخلوق (2) میاں محمد بخشؒ نے تکمیرا کیتا اے کہ سیف الملوک وچ چار پریاں توں مراد چار اسمانی کتاباں نیں۔
پریانی: پری بارے (لا)
پریت: پیار' محبت' پریم
پریت: (پرے-ست) بھوت' آسیب' بدروح
پریرا: پراںہ
پریرن: (ک) آمادہ کرن' تیار کرن' اکساون' رغبت لاون
پریرے: ہور پراںہ' پراںہ
پریڑے: پریرے
پریشان: کھلریا ہویا' منتشر' فکرمند
پریم: محبت' پیار' پریت
پریم شاہی: عشق دا مرید' پریم دی بادشاہت
پریندرے: پریتم دے' محبوب دے' پری دے
پریول: پریا' پریت
پریہ: محبوب' پی' جانی یار
پریہن: (ک) ونڈن' تقسیم کرن' پروسن' کھانا ورتاون
پرہیز: (فا) پراںہ رہون' نقصان دیوک شے توں دور رہن دا کم
پڑ: تیر دی سل (پڑی)' تیجی پیڑھی (پڑدادا)
پڑگولی: غلاماں دی غلام

پڑ: پڑ ھدے نیں
پڑ: مقابلے دا میدان' جنگ دا میدان (2) جن ...
ہالا
- پڑ کھڑیا: میدان مار لیا' جت لیا (مم)
- پڑے: پڑ' جنگ دا میدان
پڑ: پلے
پڑپے: پلے پے' سرپے' ہتھ آئے
پڑ: (نا) چکی دا پتھر' وڈی سل
پڑاہ: (نا) ٹھہرن' قیام

پڑتال: پرچول' جانچ
- پڑتالے: پرچول کرے' پرچول کیتی
- پڑتالیو: پرچولو' پرچول کرو
پڑتل: پٹی' تسما (2) =' حصا' پرت (3) چک...
اک دانڈ اُتے لدیا جاون جوگ سامان۔
پڑتلاں: پڑتل دی جمع
پڑتے پاڑن: رکاوٹ چیر کے آون' پردے فا...
کرن
پڑچھ / پڑچھا: رکھ دا وڈا سکڑا' کھل دا ٹوٹا' پاڑ...
پڑچھتی: چھت توں کجھ تھلے کندھ نال بنی چھتی
بھانڈے وغیرا رکھن دے کم آوندی اے۔
پڑچھن: (ک) بوچن' دبوچن' کھچن
پڑچھواں: پاسے توں لنگھ گیا
پڑسی: پوے گا
پڑنا: ڈِنا نال تابع مہمل (ڈنا پڑنا)
پڑن: (ک) پین
پڑن: (ک) بلن' پڑیا جاون' تجون
پڑن: (ک) چھٹن' کھمن' پڑن (کنڈا' سوا...
وغیرا)
پڑوال: اکھ دا اک روگ جس وچ ...
وال اندر نوں مڑ جاندے نیں۔
پڑوتا: نکی ٹوکری جس وچ پونیاں وغیرا رکھد...
نیں۔

پڑ ہتھی: مقابلا' دھکو نددری
پڑی: رکی بچھی' وانس دی کی جھی پٹاری
پڑی: نکا پڑ' مدان (2) ڈبے
پڑے: پے' رکھے
پڑے: پڑ' جنگ دا میدان
پڑیا: بُڈھیا
پڑیاں کھسن: دوائیاں کھاون
پڑیوس: پڑ گئی' چُجھ گئی
پڑیئے: پئیے' پڑیئے
پڑھن: واچن' گھوکھن' سکھن' تعلیم حاصل کرن
پڑھیندڑی: پڑھدی (اُلٹی)
پڑھیوں: توں پڑھیا
پژمردہ: (فا) مرجھایا ہویا
پس: (فا) پچھے' اوہلے' رہ گیا' بچیا
- پس پردہ: پردے پچھے
- پس پردے: پس پردا' پردے پچھے' اوہلے
- پس و پیش: اگا پچھا' ماپے تے اولاد' بہانے

بازی
- پس خوردہ: کھاون توں بچیا ہویا' جوٹھا
پسار: کھلار (2) گھر دا وڈا کمرا
پسارا: کھلارا' وسعت' دشانا
پسارڑے: کھلار (2) تھیبے دی حد بندی (وا)
پسارن: (ک) کھلارن' کتاب کھولھن' کھولھن' وکھیرن
پسارہ: (غ ا) ویکھو "پسارا"
پساری: پنساری (2) "پسارن" توں' کھلاری
پساڑ: پسار' کھلار' کھلارا
پساون: (ک) بِلا کرن' بھیوون
پست: نکے قد دا' نیچ' نیواں
پستارا: لدا' گنڈھ' بھار
پستان: (فا) چھاتیاں' ممے
پُستک: (پُس-تک) کتاب' مقدس کتاب
پست: (پس-تا / فا) رنگدار ریشم (وا) (2) بدام

ورگا اک گری دار پھل (3) نکا' نکے قد دا
پستی: پست توں' نیوائی' نیواں پن' زوال (مجازن: دُنیا)
پسستا: (پ-سس-تا) سس کے' کالم نال' بے جتی نال (سس پسستا)
پسجن: (ک) پرجن' بھجن' گلا ہوون' ترہوون
پسر: (فا) پُتر
- پسراں: پسر دی جمع' پُتراں
پسرن: (ک) کِھلرن' پھیلن' کھنڈن
پسلی: سینے دی ہڈی' سینے دیاں ہڈیاں دے پنجر وچوں اِک۔
پسمن: (ک) دُدھیل جنور دے تھناں وچ دُدھ آون' امادا ہوون
پسندا: پسند' من بھاوندے (مم) (2) گوشت دا پارچا
پسندہ: پسند' پسندیدا
پسن: (ک) بھجن' گلا ہوون' سجن' دل نرم ہوون
پسیری: پنج سیر دی (وٹی) پنج سیر وزن تولن دا وٹا
پسیلا: پاسے بھرنے' کوئی رخ' پہلو
پُشاکاں: پوشاکاں' کپڑے' لباس (مم)
پُشت: پِٹھ' اوٹ' پناہ' کنڈ' حوصلہ افزائی
پشتارہ: (فا) پِٹھ دے چکیا ہویا بھار' پنڈ' گٹھا
- پشتارے: پشتار توں' پنڈ
پشتاں: پشت دی جمع' کنڈ' پِٹھ
پشتاناں: پچھتایا (نوشہ)
پشلے: (غ ا) پچھلے' پیتے' گزری رات
پشم: نرم ملائم اُن (2) دُمبی دے کھلے وال
پشمینہ: پشم' قالین
پشنگ: موری کرن دا سند
پشواز: لہنگا
پشہ: (فا) مچھر
پشیمان: (فا) شرمندا' پچھتاونہار

پیغمبر: پیغمبر، نبی، رسول
پک: پکا، یقین، پکن دا عمل
پکا: مضبوط (2) ساؤلا
- پکا پکانا: تاکید کرن، پکا کرن
- پکا رنگ: ساؤلا رنگ
پکار: پکارن توں، فریاد، کوک، بلاوا، سدا
پکارن: (ک) کوکن، بلاون، سدن
پکاروڑ: پکوڑ، تجربے کار، ڈھیٹھ، مستقل مزاج، زمانے دا بھنڈیا ہویا
پکایا: یار کیتا
پکاین: نیکیاں دی
پکھنٹ: پکی عمر والا، تجربے کار
پکودا: بولدا، پکاردا
- پکودے: پکاردے، بولدے
پکرن: (ک) اپڑن، بولن، پہنچن، مدد لئی اپڑن، کوشش
پکوڑ: تجربے کار، پکا، مستقل مزاج
پکری: بولی، بلایا، پکاریا
پکڑ: پھڑن، گرفتاری، پہلوان دی پنجا ازمائی، پرچھاواں، گرفت
پکڑن: (ک) پکڑن، قابو کرن، پھڑن
پکندی: پک گئی
پکن: (ک) پکا ہوون، رِجھن، اگ دے سیک نال گلن، میوے دار پھل دا رسن
پکوان: پکی ہوئی شے، کھاجا
پکے: سدا لئی (2) پکن توں، پک جاوے (3) مضبوط
- پکے گھر: اگلے جہان
پکیرا: پکا
پکھ: (نذ) بانہہ، کنستھ (2) پاسا، پہلو (3) حمایت، ساتھ (4) پنچھی دا پنڈ رھاڑا
پکھا: (نذ) ہوا جھلن لئی کھجور وغیرا دے پتراں دی بنتر (2) مکھیاں دا چھتا (3) سپ دا پھن

پکھار: لکیر، کھال، نالا
پکھان / پکھان: پتھر، مورتی
پکھاوج: ڈھولکی دی اک قسم
پکھر: کڑ کانے جو چھت وچ بالیاں اُتے پاؤندے نیں۔
پکھراج: نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر
پکھرا: پنکھی، پکھا
پکھڑے: "پکھڑ" توں، حصا، چوکھا، بھاگ
پکھنڈ: دھوکھا فریب، وکھاوا، مکر
- پکھنڈی: پکھنڈ رچاون والا، فریبی، مکری
پکھنو: پنکھی، پنچھی، پرندا (پکھ والا)
پکھی: دو عمودی ڈانگاں اُتے افقی بانس رکھ کے پالی ڈھلویں چھت، کُٹیا، جھونپڑی
پکھی: پنچھی
پکھے: حصے، بھاگ
پکھیرو: پرندا، پکھ والا، پنچھی
پکھیرو: پنچھی، پرندے
پکھی واری: پکھی واس، پکھی واس قبیلے دی کڑی
پگ: سر اُتے ولھیٹا جاون والا کپڑا (2) قدم، پیر
- پگ ڈنڈی: پیراں دا بنیا راہ، ڈنڈی، کچا راہ
پگ: کھیڈ وچ جتن
پگایا: پکایا، تپایا
پگڑ: پکڑ، پھڑ، پھڑ کے
پگڑ: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑا: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑن: (ک) پکڑن، پھڑن، قابو کرن
پگڑی: پکڑی، بھائی (2) نکی پگ
پگڑیو: پکڑیو، پھڑیو
پگسی: پکے گی، پوری ہووے گی
پگن: (ک) وارا کھاون، منظور ہوون (2) سرے چڑھن، کامیاب ہوون، پورا ہوون، جتن، منزل اُتے اپڑ جاون

پُکناں: پکنا
– پکّے: توڑ چڑھے، پوری ہووے، ویکھو "پکن"
پکیاں: پوریاں ہوئیاں
پکھارا: مُڑھکا، پسینا
پکھارے: پکھارا، مُڑھکا
پکھرن: (ک) پنگھرن، پگھلن، کھُرن، نرم ہوون
پَل: (مذ) اکھ جھمکن جنا ویلا، لحا
– پَل چھِل: تھوڑی دیر
– پَل چھِل دا ساہ: عارضی تے چلیکے دا وسن، فانی وسوں، ایہہ دنیا
پُل: (فا) دریا وغیرا دے آر پار جاون لئی پانی اُتوں بنایا گیا راہ
– پُل صراط: جنت نوں جاون والا وال ورگا پُل جو تلوار نالوں تکھا اے
پلا: (پل-سلا) پردا، ڈھکن
پُلا / پُلاء: گوشتی چاول
پلاڑ: خلا، کھوڑ، زمین اسمان وچکارلی خالی تھاں
پلاس: ٹاٹ، نمدا (2) جوڑ ورگا اک سند جو چمڑا رنگن دے کم آوندا اے
پلاس(ش): پلاش، اِک رُکھ جِدے اُتے پھُل آون توں پہلاں پتے جھڑ جاندے نیں
پلاک: پتلے دست
پلاک: چھال، پلاکی، گھوڑے اُتے سوار ہوون لئی ماری گئی چھال
پلاکی: چھال، بے وقوفانا جُرئت
پلاہ: ناہی
پلاہاں: پلاہاں، ناہیاں
پلان: پالان، پلانا
پلانگ: ویکھو "پلانگھ"
پلانگھ: قدم، چھال، تھوڑا جیہا سفر
پلانڑ: پالان

پلاوے: چھینڑ، تلاء، ٹوبھا (خف)
پلاہ: اک قسم دا رُکھ
پلاہمن: ناہی، شاخ
پُلاوں: پُلاء توں
پلپل: پلپلا، نرم
– پلپل کرو ے: نرم، پلپلے
پلپلا: پولا، نرم، اُنگل لایاں دب جاون والا
پلتھا: وار روکن دا عمل
پلٹ: پلٹن توں امر، اُتھل، پرتا
پلٹن: (ک) اتھلن، الٹن، ہیٹھ اُتے کرن، پرتن، بدلن، پھرن
پلچ: "پلچن" توں، ویکھو "پلچن"
پلچن: (ک) پرچن، ورچن، بہلن، ولن
پلچھی: بیکے قد تے جُسے دا اِک رُکھ جِدیاں لکڑاں نال ٹوکریاں ٹوکرے بندے نیں
پلن: تیاگ، تج (دیا)
پلڑا: (مذ) ترکڑی دا اِک چھابا (2) پلا
پلڑا پھیرن: دور کھلوتے بندے نوں مدد لئی بلاون دا اشارا کرن (دا)
پلڑے: پلے، حصے
پلڑے: پلے، کچّے پلے
پلسن: وٹ پین
پلسیٹا: پاسا، کروٹ (بدلن) اصل لفظ پلسیٹا (پلی توں) اے
پلک: پل، اِک پل، پل بھر (2) اکھ دا اک حصا
پلک: اکھ جھمکن، پلکارا
پلک لاونی: سوون (ہد)
پلکارا: اکھ جھمکن جنا ویلا
– پلکارے: بہت چھیتی، پلک جھمکن وچ
پلکیا: لپک کے اپڑیا، تُرت اپڑیا
پلکیں جھلکیں: پلک جھمکدیاں، ویکھن نال (ویلا چھیتی لنگھدا)
پلمبن: (ک) لمکن، ہتھاں پیراں نال کسے شے

نُوں مضبوطی نال چنبڑن' لمکن' اُلرن
بلمدی: بلمبدی' لمکدی
بلمدیاں: لمکدیاں' لٹکدیاں
بلمن: (ک) بلمبن' الرن' لمکن' مائل ہوون
بلمیندے: لمکدے' بلمدے
پلنگ: وڈی منجی (2) شیر' باگھ' کالے ڈبھ والا چیتا (عم)
پلنگاں: پلنگ دی جمع
پلن: پالیا جاون' ودھن' پھلن' موکن
پلن: (ک) نچوڑن' ڈکن' کھیڈ وچ مہرے اگے ودھاون
پلو: (ذ) کسے چادر یاں کھیس دا کونا' پلا
پلوان: (ذ) فیل وان' ہاتھی دا مہابت
پلوتا: بد دُعا
پلورا: پانی وچ کُدن ترن والا تلا جیہا جنور اُود بلاء (2) ڈیڈے بچاون والا غوطا خور
پلوسن: (ک) ہولی ہولی ہتھ پھیرن (2) گلیں لاون' موہن
پلوون: (ک) فسن' پھجن' دوڑن
پلوو: پھجی
پلوے: بلمرے' ودھے پھلے (ف)
پلہ: ویکھو "پلا"
پلہرہ: ویکھو "بلمرہ"
پلے پا: پلے بنھ کے' چیتے رکھ
پلیا: پک گیا' چنا ہو گیا
پلیاں: پنیاں' پنڈلیاں
پلیت: ناپاک' پلید
پلیتا: نیتا' دیوے دی بتی' رسی
پلیتی: پلیت ہوون دی حالت' ناپاکی
پلید: پلیت' ناپاک
پلیوں: پلن (لا)
پلیوے: پالیا' (وعدا) وفا کیتا
پلیسنا: پلیسن' سمجھ توں پہلاں زمین سیراب کرن' روئی
بلیے: پہلے وال' جھنڈ
بلمتھا: سکے بازی
بلمرہ: ویکھو "بلمرہ"
بلمرن: (ک) ودھن' پھلن' پسرن
بلمرہ: نیویں تھاں کٹھا ہوون والا بارشی پانی' چھپڑ
بلمرڈے: "بلمرہ" دی جمع
پن: بچے' پتر
پن: چنن توں امر' منگ' گداگری کر
پُن: ثواب دا کم' گناہ دا اثر مکاون لئی دِتی گئی خیرات' دان' معاوضا' دِتی گئی شے
پُن دان: دان پن' سخاوت
پنا: صفحا' ورقا (2) ہیرے دی قسم دا اک پتھر
پنا: دھاگے دا گولا (2) منگتا (چنن توں)
پناترہ: مبارکبادی
پناکس: ماضی' بِیتا ہا
پناہ: اوٹ' آسرا' راکھی (دی تھاں)
- پناہ گیر: مہاجر
- پناہی: پناہ دیون والے
پنبہ: (فا) رُوں
پنبیہ: "پنبہ" توں' رُوں (دے گوڑھے)
پنبی: ہوا نال اُڈن والے ککھ' معمولی' بے حیثیت
پنبھی پاون: چھال مار کے نچن (دا)
پنت: ڈار (پنچھیاں دی)
پنتھ: راہ' مذہب' فرقا' مسلک' طریقا' عقیدا
پنج: چار توں اگے دا ہندسا
- پنج اندریاں: پنج حواس (مراد دنیاوی سواد)' پنج سماں' کام' کرودھ' لوبھ' موہ' ہنکار
- پنج بھوت: قدیم سوچ کہ انسان پنج تتاں نال بنیا اے' اگ' ہوا' پانی' مٹی تے اکاش
- پنج پیر: خواجا خضرؒ' بابا فریدؒ' بہاؤالدین ذکریاؒ، جلال الدین بخاریؒ تے لعل شہباز قلندرؒ (وارث

شاہؒ نے اپنے قصے ہیر رانجھا وچ اخیر اُتے نکھیڑ دتا اے کہ پنج پیراں توں مُراد پنج حواس نیں)

- پنجتن پاک: (پنج تن پاک) رسول کریمؐ حضرت علیؓ حضرت فاطمہؓ امام حسنؓ تے امام حسینؓ

- پنج تانیاں: خالص سُوتر' پنج تانیاں نال ہر قسم دا کپڑا بنن

- پنج تولیا: اجیہا روپیا جِدا وزن کل 5 تولے ہووے۔

- پنج چوکے ہک باراں: پنج چوکے ویہ تے جمع باراں یعنی کل 32. ایہ دنداں ول اشارا اے (مم)

- پنج کپڑے: پگ' کُرتا' دھوتی' پچھا تے پرنا

- پنج کلان: گھوڑے دی اک قسم (جھ)

- پنج کلیان: خاص قسم دی مجھ یاں گھوڑا جو خُش قسمت سمجھیا جاندا اے مبارک

- پنج کنی: پنج اناج (کنک' مکی' باجرا' جوار' جوں) پنج حواس' پنج اِچھیاواں

- پنج گنڈ دا پاس: گنڈی دا پہیا مقرر تھاں اُتوں لنگھے گا (تیجا پکا ہوون دی آس)

- پنج منیاں: پنج موتیاں والی

- پنج مہماں: پنج اِندریاں' کام' کرودھ' لوبھ' موہ' ہنکار

- پنج وے: پنجویں (ناگ)

- پنج وہاں: اک سو' تسبی وچ اِک سو دانے ہوندے نیں (با)

پنجا: پنج انگلاں دا گچھا

پنجاب: دیس پنجاب' پنج دریاواں دا دیس (اجکل دو حِصیاں وچ ونڈیا اے پوربی حِصا بھارت کول تے پچھمی پاکستان کول اے)

پنجاب زبان: پنجابی زبان' دیس پنجاب دی بولی (مقبل)

پنجاری: رُوں دھنکن والے تبر دی رن' پاولن (دا)

پنجالاں: کشمیر وچ پیر پنجال جتھے بڑی برف پیندی اے

پنجالن: (ک) داندان دے گل پنجالی پاون

پنجالی: (مث) ہل یاں کھوہ جوون سے ڈنگراں دے گل پایا جاون والا لکڑ دا ڈھانچا (2) اوکھا کم یاں وکھت

پنجالی: پنجاہ (لط)

پنجتھیا: بندوق لوڈ کر کے تان لئی (نج)

پنجر: ہڈیاں دا ڈھانچا' چھاتی (2) پنجرا (مجازن جسم)

پنجرا: پنجر' کرنگ (ایف) لوہے یاں لکڑ دا بنیا ڈھانچا جس وچ پنچھی رکھے جاندے نیں۔

پنجڑے: پنجے

پنجک: پنج' پنج دا ہِسا

پنجم: (فا) پنجواں (غر)

پنجن: (ک) رُوں دا تُرنا تونبا کرن

پنجوترا: زمین وچ پنج وارہل چلاون (2) نمبردار توں معاملا جمع کراون دا مُعاوضا جو سو پچھے پنج روپے ہوندا اے۔

پنجورے: پنجیری (مم)

پنجہ: ویکھو "پنجا"

پنجے: پنجا دی جمع (2) پنجے' گنڈھاں

پنجیں پچلیں تولی: پنج پھلاں نال تلن والی یاں تلی ہوئی' ہلکی' کواری

پنجیں: پنجیا جاویں (با)

پنچ: "پنچ' پنچایت دا ممبر' لاکڑی

پنچ پنچایت: پنچایت دے پنچ' آگو' پنچدے لوک (مم)

پنچایت: پنچاں دا اکٹھ' فیصلے دی تھاں

پنچھی: پنکھی' پرندا

پند: (فا) نصیحت

- پنداں: نصیحتاں (مم)

پندار: تکبر' غرور' آکڑ

پندھ: سفر

– پندھ ماری: سفروں تھکی ہوئی (لا)

– پندھاں: پندھ دی جمع' سفر (نوشہ)

پندھانا: پاندھی' مسافر

پندھراں: (ع ا) پندرھاں' 15

پندھیڑو: پاندھی' مسافر' سفر کرن والا

پَنڈ: گنڈھ' گنڈھڑی' پوٹلی

– پَنڈ بنھنا: پوٹلی بنھن (2) دوائی دے وڈے وڈے پیڑے بناون (وا)

– پنڈ بھراون:

بزرگاں دی یاد وچ جوں پاں آٹے دیاں پنیاں بنا کے ونڈن

پِنڈ: گراں' دستی' دیہہ

– پنڈ نگر نہیں پاندا: (اوہنوں) راہ وچ کوئی پنڈ یاں نگری نہیں دسی۔

پنڈ: گراں' دیہات

پنڈ: تگی' مجبور

پنڈا: اے پنڈ داہیو (وا)

پنڈا: وجود' جسم' سریر

پنڈا پالن: تن پروری کرن' محنت توں بچن' کھاون پیون

پنڈال: کسے اکٹھ لئی جتھی یاں تیار کیتی گئی تھاں' ہال' منڈپ

پنڈت: باہمن' ہندوواں دا عالم تے مذہبی آگو

پنڈلی: پنی' لت دا گوڈے تے گٹے وچکارلا حصا

پنڈورا: نکا پنڈ (2) پنیڈو' پنڈ داسی

پنڑی: پنی' پوری ہوئی (آس)

پنکھ: کنسہ (2) پنچھی' پنکھی' پکھیرو (اہف)

پنکھڑو: پکھنو' پنچھی' پرندا

پنکھی: پنچھی' پرندے' پکھیرو (2) عارضی ڈیرا کرن والے مسافر (وا)

پنکھی پر مریندا: پرندا دی پر (نہیں) ماردا (مم)

پنکھیاں: پنکھی دی جمع' پرندے

پنگا: کنڈا' چبھن والی شے' خاہ مخاہ دی مصیبت

پنگتی: قطار' ڈار

پنگلن: (ک) پیچھے بی دا اُگن' کھٹن' جمن' ودھن

پنگر وکاس: کائنات بارے اک نظریا کہ اہ پنگردی آئی اے تے پنگردی جاوے گی۔

پنگھوڑا: بال سواون والا جھولا

پنل: پنوں' محبوب' رب

– پنلا: پنل' پنوں' پنن

– پنلڑی: پنوں' پنل

پنن: (پن-نن / ک) منگن' فقیری کرن' گد کرن

پنواڑی: (نا) پان دا وپار

پنوں: سسی پنوں دے قصے دا ہیرو' مشہور لوک کردار

پنہ: (فا) پناہ

پنہاری / پنھاری: پانی بھرن والی عورت' نوکرانی

پنہاں / پنہان: لکیا' اندر لکیا ہویا' اکھوں اوہلے

پنی: تکی' پوری ہوئی' اپڑی' پہنچی' پکی' توڑ چڑھی

– پنیاں: (پی-آں) ویکھو "پنی"

پنے: پورے ہوئے' ٹکے' گزرے (ح)

– پنے ساہے: ویاہ دا رتھیا ویلا' ویلا پورا ہویا' موت دا ویلا آیا (علامتی)

پنیا: طے کیتا' متھیا

پنیاں: پنی دی جمع' پنڈلیاں' لتاں

پنیری: (پنی-ری) پود' نکے بوٹے' پوچ

پنیون: پورا کرن

پنھی: اک لما کھردا گھاہ جو ہرا ہووے تاں ڈنگراں دی خوراک بندا اے۔ ایہدیاں چکاں بندیاں نیں۔ ایہدی جڑھ خس اکھواندی اے۔

پنھلیاں: بے فایدا

پنجن: (ک) جھمبرن' ودھن' پھلن' مولن

پنچھ: پونچھ' کشمیر دا اک علاقا

پنجرا: پھانڈا

پنّساں: لبھاں گا' بھالاں گا

پنّن: (ک) چھانن' چھان پھٹک کرن (2) رفو کرن (3) گالھاں کڈھن' کسے دیاں برائیاں کھول کے دسن' بھنڈے دیون

پو: پانسے دی کھیڈ وچ بندی یاں باراں دی نشانی (2) پے

پو-راہیں: راہ تے پے' رستے تے لگ

پوار: پھوار (2) روح دا سفر (3) چن دا ہالا (4) بیہوشی

پواڑا: کھپ' مصیبت' جنجال

پواندڑی: پواندی' پاون والی (ملی)

پواندی: منجی دا داون والا پاسا' سرے دے اُلٹ والا پاسا' داون

پولہا: لانگھا' راہ' آسے پاسے دی تھاں

پواہی: جیہے دی' راہ دی

پوپ: صفت (2) گھگلا' پکوان

پوپ: عیسائیاں دا مذہبی آگو

پوہپ: تھل دا اک ناچ (2) اک قسم دی آتشبازی (3) بہت خش' حسین' رنگین (ملا)

پوپلا: دنداں توں بنا مونہہ (2) نرم' بھولا بھالا۔

پوت: کپڑے دی اک قسم' پوتھ

پوت: (د / م) پُت' پُتر (نانک)

پوتا: پرویا (گل) پوترا

پوتا: سرکاری خزانے وچ لگان جمع کراون دا تھیلا

پوترا: پُتر دا پُتر

پوترا: بال دا دھوتا کپڑا

پوتن: (ک) پوچن' لیپن' لپائی کرن

پوتے: پوتا' پرویا (ملا)

پوتے: پروئے' لائے

پوتھی: (مث) کتاب' مقدس کتاب' نجوم وغیرا دی کتاب

پوٹھ: چڈ' گنڈھڑاں (2) پوٹا

پوٹھا: پٹھا' چتڑ

پوٹھوار / پوٹھوہار: جہلم تے سندھ دریا وچکارلا علاقا

پوج: پوجا توں

پوج بہن: شے کسے دے حوالے کرن مگروں واپسی دی امید نہ رکھن' سدا لئی گوا دیون

پُوجا: عبادت' پرستش

پوجار: پجاری' پوجا کرن والے

پوجارا: پجاری' پوجا کرن والا (ورنہ پوجارے)

پوجس: پُوجدے نیں (نانک)

پوجن: (ک) پوجا کرن' پرستش کرن' متھا ٹیکن' منن' احترام کرن

پوجیندی: پوجدی' عبادت کردی

پوجیندے: (پو-جے-ں-دے) پُوجدے' عبادت کردے

پوجھارے: پوجھے (ج)

پوچ: پود' اولاد' نسل (2) پوچن توں امر' لیپ' لیپ کر (3) دکھاوا' ظاہرداری' کھوکھلاپن

پوچا: مٹی والے' لپائی

پوچائی: (غ ا) پچائی' اپڑائی

پوچن: (ک) لیپن' پوچا پھیرن' لتھن

پوچھیڑا: اپڑاودا' پچھاوندا

پوچھاکس: لوہے پچھایا

پوچھایا: پچھیا

پوچھل: دُم

پوچھن: (غ ا) پچھن

پور: کھچا' انگل دا اک حصا' پوری' گنے' وانس دی گنڈھ

پور: بیہوشی دے دورے' غشی' بگھراں' رنج و غم' صدما' پِیڑ

پور: کشتی دے اک وار دے مسافر' پر اگلا اک وار لدیا جاون والا پکوان (پکوڑے وغیرا)

پورا: سارا' مکمل

پوراں: بے ہوشی

پوراتا: پورا کرن
پوراتاں: (غ ا) پرانا
پوراہیں: (پو-راہیں) راہے پئے، راہ اُتے چل (ا)
پورائیو: پرایا
پورب: مشرق، چڑھدا، سورج نکلن دی سمت۔ گنگا دے پورب دا علاقا جو دیسی بوٹیاں لئی پرسدھ اے۔
پورسانگ: پرسنگ، بہترین ساتھی
پور کرم: پوری قسمت نال، وڈے بھاگاں نال، بخت آور
پُورن: مکمل، پورا (2) پورن بھگت قصے دا ہیرو
پورنا: بھر دیون، ڈھڈ بھرن
پورنماشی: چن دی چودھویں
پورنے: تختی یاں کاغذ اُتے پائے گئے کچے اکھر جہناں اُتے بال لکھن دی مشق کردا اے۔
پورن: (ک) پُر کرن، بھرن، پُورا کرن، دفن کرن، چن دا چڑھن لاگے ہوون، طلوع ہوون، چنگرن
پورہیا: ویکھو "پورھیا"
پوری: پور، گنے دیاں دو گنڈھاں وچکارلا حصا، گنے تے ٹوٹے
پُوری: مکمل، کامل
— پُوری پین: کامیابی ہوون، لوڑ پُوری ہوون
پورے: پوری آوے، پوری کرے، بچے
پورے: مکمل، کامل (روحانی طاقت پکھوں)
پوریواں: دفن ہوواں، پُوری ہوواں (خف)
پورھیا: محنت دا، اوکھا، محنت نال کمایا
پوڑا: (مذ) میدے یاں آٹے دی تلی ہوئی روٹی جو عام کر کے ساون وچ پکاوندے نیں۔
پوڑن: (ک) چھوون (وا)
پوڑی: (مث) میدے دی بریک تلی ہوئی روٹی جو عام کر کے حلوے نال کھادی جاندی اے۔
پوڑھی: پوڑی، زینا، پیڑھی
پوزی: گھوڑے دے منہ دا چھکا (2) گھوڑے دی پالان نوں قابو کرن والا رسا۔
پوزی: حایل (ج)
پوس: پوسے سو، اوہنوں پوسے۔
پوساوندیاں: بھیوندیاں، گلا کردیاں
پوسلون: (ک) بھیون، گلا کرن، پکان لئی چاول بھیون
پوست: (ف) کھل، کھلڑی، چھلکا، چھلڑ
پوست: خشخاش دا بوٹا جس وچوں افیم نکلدی اے افیم
— پوستی: افیمی
— پوستیاں وڑا: پوستیاں ورگا نشا
پوستین: کھل دا بنیا ہویا کوٹ
پوشا: پالن
پوسی: اک رکھ دے پھل جو بطور سبزی پکاوندے نیں۔
پوسی: پوسے گی
پوش: کھل، ڈھکن والا کپڑا
— اُلٹا پوش لہائی دا: پچھی کھل لہوائی دی اے (شاہ شمس دے واقعے ول اشارا اے جہناں دی کھل لہی گئی سی۔
پوشاک: لباس، کپڑے، پہناوا
پوشش: پوشاک، کپڑے، لباس
پوشل: ویکھو "پوچھل"
پوشو پوش / پوش پوش: بھیڑ وچوں لنگھے ... والے لوکاں نوں پاسے کرن لئی آکھدے نیں۔ ...
پوشیدہ: (فا) لکیا، لکھیا، چھپیا
پوکاراں: (غ ا) پکاراں
پوکن: (ک) فرار ہوون، نسن
پوکھ: چیتے نال سنجی، بیجن (2) ابتدا، شروعات
پوکھا: کم شروع کرن ویلے کسے دی صلاح لین۔
پوکھاں: (پو-کھاں) ذرا پئے کھاں (حکم)
پوکھر: کھلوتے پانی دی تھاں، جھیل، تلاء، چھپڑ وغیرا

پوکھڑے: جھے وچ جھے، بخرے، بھاگ
پوکھن: (ک) پالن، پوسن
پوگ: پوے گی، پوے گا
پول: موری، سوراخ
پول: عیب، بُرائی، کھوکھلا پن
پول: اولاد، بال بچا
پولا: نرم (2) جھی
پولا: کپّی فصل دی کی جھی بھری۔ ککھ، گھاء وغیرا دا مُٹھا، مُٹھی بھر ککھ
پولادی: فولادی، لوہے دا
پولی پگڑی: ڈھلی پگڑی (جو جعلی عالم بنھدے نیں تاں جے وڈی جاپے)
پولے: جُتیاں، چھتر
پولے: بال بچے دار، حمل دی حالت وچ
پولمی: (غ، ا = پوہلی) اک جانگلی کنڈیالی بُوٹی
پوم: میتوں پوے
پون: ہوا
– پون سکھی: (پوَن: ہوا + سکھی = کماون) اندر توں صاف ہوا کچھن
– پوَن پانی: آب و ہوا
پونا: کملو دی اک قسم جِہدی مٹی نرم، تکی، موٹی تے مجھی رسیلی ہوندی اے۔
پون: پاسے دی کھیڈ وچ گانی دا پَین والا داء جس مطابق چال چلنی ہوندی اے۔
– پوں باراں: پاسے دی گانی دا اوہ پاسا توں جس نال 12 خانے کُچنے ہوندے نیں (مجازن عیش، خوشی، کامیابی وغیرا)
پوں: کیسری رنگ، سُوہا رنگ
پوں: پاوں، پیر، قدم
– پوں پیسی: پیر پاوے گا، آوے گا
– پوں پوں ڈیندا: مٹک مٹک کردا
پوں: پاک، پیپ، پاں، پس
پونّل: (مث) کرونّل، کونچل (لط)

پونج باراں: تدبیراں کراں
پونجی: رقم، سرمایا، دولت، مال اسباب، مایا
پونجھ اکھیں: اکھاں پونجھ کے (دا)
پونجھن: (ک) صاف کرن، ہنی جھاڑن
پونچی / پونہچی: بانہ اُتے بنھن والی سونے چاندی دی پٹی (2) اک قسم دا گھاء
پوند: پیراں ولوں، داون، پواند
پوند: پسلاں
پوندا: چیندا، وڈدا
پوندوں: توں پوندا، چیندا
پوندی ای: چیندی اے
پونرہ: سوہنا، خوبصورت، پیارا (لط)
پونری: پیاری
پونگ: مجھی دا بی، نکیاں مچھیاں
پونگرن: (ک) پھنگرن، اگن، پھُٹن، جمن
پونہیا: پوہتا، اپڑیا (حافظ)
پوں: (ک) ہین، لیشن، لما ہَین، سوون
پونا: بورچی خانے دا رُمال، کنڈوری
پونا: ترن چوتھائی، مُنا
پونا: پھکا، بے سوارا، بھیڑا (سلونا دا اُلٹ)
پونی: (مث) پونا توں، ترن چوتھائی (2) چاہ وچوں پتی پُٹن والی چھاننی
پُونی: (مث) دھاگا بناون لئی تیلے دوالے ولھیٹ کے لما کیا روں
پووَن: (ک) پکاون، رِنھن (2) پرووَن
پوہ: سویر، پربھات، دن چڑھن
پوہ: دیسی سال دا دسواں مہینا جو بھر سردیاں وچ آوندا اے (وِدھ پوہیں)
پوہار: پھوار (ا)۔ پوہاراں: وگن، دھاراں، فوارے
پوہتا: اپڑیا، پہنچیا، پجیا
پوہتوس: پہنتوس، اپڑیا ساں
پوہتی: اپڑی، پہنچی
پوہیا: ویکھو "پورھیا"

پوہڑیاں: ڈگریاں' ڈھینڈیاں
پوہجن: (ک) پجن' اپڑن' آون
پوہن: (ک) اثر کرن
پوہون: (ک) اثر کرن' کارگر ہوون' متاثر کرن' سکھاون
پوہی / پوہیں: پوہ دا مہینا
پوپکے: تیز دوڑے
پویا: اک زیور (2) گھوڑے دی ٹور
پوہتیاں: پوہی آں' پاوندی آں
پویہ: پیا' قدم' پیر پنج
پہارا: اڈان (2) نوارا
پہاڑ: پربت (2) اوکھا کم یاں ویلا (3) راگ پہاڑی
– پہاڑ اُتوں سٹیا: ٹھکہ' بیکاری نال مار سٹیا
– پہاڑ چیرندا: پہاڑ کٹدا (فرہاد دے شیریں دی خاطر پہاڑ کٹ کے نہر کھٹن ول اشارا اے)
– پہاڑ دا پاٹن: پہاڑ دے پتھر وچ مورا کرن
– پہاڑی: نکا پہاڑ (2) راگ پہاڑی
پہاڑا: گنتری دے ہندسیاں دی ترتیب وار ضرب
پہالیں: بھائیوالی' شراکت' سانجھ
پہاواں: پہاون توں' پھساواں' قابو کراں
پہتے: پہنچے' اپڑے' جڑے
پہیتوسے: اپڑے
پہدان: (ک) اپڑان
پہدیو: پہنیا (الف)
پہر: دن رات دا اٹھواں حصا' 3 گھنٹے دا ویلا
پہرا: چوکیداری' گشت
پہرائے: پوائے' پہنائے
پہراون: لباس پاون
پہرن: (ک) پہنن' کپڑے پاون
پہرنہ: پہرا دیندے نیں' جگراتے کٹدے نیں
پہرو: پہرے دار
پہری / پہریں: پہر پہر گھروں

پہرے بھرے چھیرے: چوتھاں پاسے پ لگے
پہرے: پہنے' پاوے
پہریو: پہنیا
پہروا: پہناوا' لباس
پہل: (مث) مڈھ' ابتداء' موہری' آغاز' شروعا
پہلا: اول نمبر دا' موڈھی' شروع دا
پہلڑا: پہلا
– پہلڑا چاء: پہلا چاء' مڈھلا شوق
پہلو۔ٹیاں: پہلوان عورتاں
پہلی: پرانی املاء' پہلی
پہلے پہرے: رات دے پہلے پہر وچ
پہنگی: (غ ا) پہنگی (سندھی) اوہناں دی' ا
پہنن: (ک) پہرن' کپڑے وغیرا پاون
پہوتا: پہنتا' اپڑیا' پہنچیا
پہو تہن: میں اپڑی
پہوچن: (ک) پہنچن' اپڑن
پہیہ: گول چکر جس نال کوئی شے گھمدی اے
پتو: پیو' باپ' والد (لد)
پیا: پئی آں (پئیوں پئی)
پیال: پاتال' پتال (نانک)
پینتی: باریک' مہین (الف)
پیئے: پیکے' ماپے
پی: محبوب' پیارا (2) پیون توں امر
پیا: محبوب' پی' پریتم
پیا: پئی آ
پیادہ: پیارا' پیدل
پیادہ: پیدل' سرکاری' ہرکارا' پیلٹ' سوا سرکاری کار کرن والا سپاہی۔ سرکاری ملاز سرکاری حکم رعایا تیک اپڑاندا سی
پیادی: پیادا' پیدل
پیار: محبت' پریم' الفت
پیارڑے: پیارے' یار' جتر' جگ

پیازۃ: مشہور بھوکل بوٹا تے اوہدی گنڈھ جیہڑا ایہدا تعلق نرگس دے پروار نال اے' گنڈھا
– پیازی: پیاز دے رنگ دا' ہلکا گلابی
– پیازے بھوکاں: گنڈھے دیاں بھوکاں
(مؤ)
پیاس: تریہہ' تس (2) بھُکھ اے
پیاسا: (مذ) تسا' تریہایا
– پیاسا گلا کٹائی دا: حضرت امام حسینؓ تے ساتھیاں دے۔ تریہائے شہید کیتے جاون ول اِشارا اے (بلھا)
پیاہے: پیا اے' پئی اے (2) تریہائے' تسے
پیاک: پیِّن والا' شرابی
پیال: پیا' پلا
پیالڑا: (مذ) پیالا' پیوَن والا بھانڈا (و۔ر پیالڑے)
پیام: سنیہا' پیغام' اعلان' سنیہڑا
پیادہ: پیادا' پیدل' سپاہی
پیاہوۃ: پیا ہووے (خف)
پپاۃ: زمین دا بنیا گھیو دا وڈا چوَرس ڈبا
پپینی: انب دی گِٹک نوں رگڑ کے بنایا واجا
پیت: پریت' محبت' پیار
– پِیتاں: پریتاں
پِیتا: پریت' محبت' پیار
– پِیتا زہر: پریت دا زہر
پیتم: میں پیتا (2) محبوب' پریتم
پیتو: (پی۔تو) توں پیتا
پیٹ: (پے۔ٹ) ڈھڈ' گھیر
– پیٹ پیچوں آسوں: ڈھڈ پیڑ نہ جر سکیا
– پیٹ رکھ کے: اپنا ڈھڈ بھر کے' خود غرضی
نال (دا)
پیٹا: کپڑے دی چوڑائی' چوڑائی دے رُخ دھاگے (لمائی دے دھاگے تانا اکھواوندے نیں)
پیٹے: (پے۔ٹے) جِتے وچ' قسمت وچ' نصیب وچ
– پیٹے پین: قابو آون' ہتھ آون' پیٹ وچ

پیٹن
پیٹھ: ادھار دا مُل' اُچاپل
پیٹھ: (پے۔ٹھ) تانے پیٹے دی پیڈھی بُنائی جس نال کپڑے وچ مضبوطی آوندی اے۔ کپڑے دا سدھا رُخ
پیٹھا: اِک ویل دا مشہور پَھل جو سبزی تے مٹھیائی بناوݨ دے کم آوندا اے۔
پیٹھان: پٹھانکوٹ
پیسن: (پی۔ٹھن / ک) پیسن' پیسݨ
پیچ: (پے۔چ / مذ) پیچا' کُنڈل' ول' چکر' وٹ
پیچ: قسم' وعدا' قول قرار' محبت دے وعدے
پیچ: چالبازی' مکر' مکاری' چلاکی' فریب' ول' چھل' مکر فریب' بہانے' رشتے دی مضبوط گنڈھ
پیچا: زمین دی پانی نال سیراب ہوݨ دی صلاحیت (2) ٹاکرا' ول (3) اُڈدیاں گُڈیاں وچ اِک دوجے نوں "بو" کرن دا ٹاکرا
پیچان(اں): والاں دے کُنڈل
پیچس / پیچش: دست آوݨ دا روگ
پیچݨ: (پی۔چݨ / ک) کسݨ' جکڑݨ' پکی گنڈھ بنھݨ (2) جکڑیا جاوݨ' کسیا جاوݨ (3) پیلی ونڈ کرݨ
پیچنی: چودھرائی' پنچایت کرݨ والی عورت
پیچی: پیچ کرݨ والے' مکار' فریبی
پیچیے: پیچی جاندی اے' پیچیے
پیچیدہ: (فا) گنجلدار' اُلجھیا ہویا' اوکھا
– پیچیدگی: پیچیدا ہوݨ دی حالت
پیخال: (پے۔خال) پنچھی دی بِٹھ' وِٹھ
پیدہ: پیدا دا تابع مہمل' (نہ پیدا نہ پیدا) (2) جلن والا' جو پیدا ہووے
پیدا: جمݨ' اُگݨ' آوݨ' آمدݨ
– پیداوار: پیدا' جمیا' پیدا ہوئی شے' کُل پیدا ہوئی فصل
پیدائش: جمݨ' جنم

- پیدائشی: جماندرو

پیدل: بنا کسے سواری دے، پیراں اُتے ٹرن، تے ٹرن والا

پیدلو: (پے-و-لو) پیدل ٹُردیو

پیدھا: پہنچ

پیدھی: پہنی، پائی

پیڈو: دُھنی دیٹھلا حصا

پیڈھا: پکا، پنجواں، مضبوط

پیر: پاؤں، کھُر، جسم دا اوہ حصا جو ٹردیاں یاں کھلوتیاں زمین نال لگدا اے۔

- پیر بھارا ہوون: بال جمن دی آس ہوون

- پیر بھاکڑا: ویاہ دی اک رسم

- پیر پسارن: پیر کھلارن، بجھ کے بیٹھن

- پیر پکڑن: پیریں پین، معافی منگن، تعظیم کرن

- پیر پیادی: پیدل

- پیر چمن: عزت کرن

- پیر پیادی: ننگے پیر، پیدل

- پیر دیکھ: مور دے پیر کوجھے ہوندے نیں، اوس پاسے اشارا اے (وا)

- پیراں دی مٹی کردی: پیراں ہیٹھوں زمین نکلدی

پیر: (پی-ر / فا) بُڈھا، بزرگ، کاریگر، کراماتاں دکھاون والا، مُرشد، ہادی

پیر: حضرت عبدالقادر جیلانیؒ مراد نیں (وا)

- پیر بغداد: سید عبدالقادر جیلانیؒ

- پیر سنے: بڈھی عُمرے (مم)

- پیر سوریئی: پیراں نوں دھیاون

- پیر مغاں: شراب پیاون والیاں دا سرکردا۔ شراب خانے دا مالک، مُراد رب (خف)

پیرا مرد: بڈھا مرد

پیراہن: کپڑے، لباس

پیرایہ: گل کرن دا ڈھنگ یاں طرز

پر گل: پیار دے گل وچ (لف)

پیرن: لباس، کپڑے (2) ترن، تیرن، چلن

پیرن: (پی-رن) پیر

پیرنی: (پے-ر-نی) نچن والی، خانابدوش قوم دی عورت، کنجری، ناچی۔ اک قوم

پیرن: ترن، تاری لاون، تیرن

پیرواں: پیروی کرن والیاں، منن والیاں

پیروزے: فیروزے

پیری: پیریں، پیراں وچ

پیری: (پی-ری) بڈھیپا، وڈیری عمر، بزرگی، کرامت

پیریاں: پیر، ولی ہوون دے درجے

پیریں پوون: نکے بندے دا وڈے بندے نوں تعظیم نال ملن، آدر کرن (لط)

پیڑ: (پے-ڑ / مث) پیراں دا نشان، کھرا

پیڑ: (پی-ڑ / مث) درد، دکھ، تکلیف

پیڑا: (پے-ڑا / مذ) روٹی پکاون لئی گنھے آٹے دا گول گلولا، کھوئے دی بنی اک مٹھیائی

پیڑاں: پی-ڑاں) پیڑ دی جمع، دکھ، درد

پیڑن: (ک) نپیڑن، نچوڑن، رس کڈھن، ویلن (2) تیار کرن

پیڑی: (پے-ڑی) ویلنے وچ دے کے نچوڑی

پیڑھا: وڈی پیڑھی، کرسی ورگی بہن والی شے

- پیڑھا پلنگ: پلنگ پیڑھا، دب اکبر ستاریاں دا جھرمٹ

پیڑھی: پود، نسل، خاندان

پیرار: جتی

پیسن: (پی-سن) پیہن، پیون، پسائی کرن

پیسو: پیو کے

پیسوں: (پی-سو) پیاں گے (خف)

پیسہ: پیسا، کرنسی، رقم، دولت، مایا

پیسی: پوے گا

پیش: (پے-ش) اگے، ساہمنے

- پیش بلند قدر دے: اُچی قدر والے دے ساہمنے

- پیش بندی: آون والے ویلے لئی پہلاں توں تیاری

- پیش جاون: چلن، واہ لگن

- پیش رو: اگے جاون والا، وڈیرا

- پیش قبض: خنجر، وڈا چھُرا

- پیش کار: عدالت وچ کاغذ اگے کرن والا ملازم

- پیش کش: پیش کیتی گئی شرط یاں رقم

- پیش گزارے: ساہمنے رکھے

- پیش گزرسی: ساہمنے آوے گا، پیش آوے گا

پیشا: پیشہ، کاج، روزگار، وسیلا، دھندا

پیشانی: متھا، ساہمنے والا حِصّا، اخبار دے ناں والی تھاں

پیشوا: (فا) آگو، اگے لگن والا، مذہبی آگو

پیشی: (پے-شی) ظہر دی نماز

پیشیں: پیشی ویلے، دُپہر دی نماز ویلے، دُپہر ویلے

پیغام: سنیہا

پیغمبر: نبی، رسول، سنیہا لیاون والا

- پیغمبر زادہ: پیغمبر دا پُتر (حضرت یوسفؑ / نبی)

- پیغمبر کنعانی: حضرت یوسفؑ

پیک: قاصد (لط)

پیکار: (فا) لڑائی، جھگڑا

- پیکاراں: پیکار دی جمع، لڑائی جھگڑے

پیکان: (فا) تیر دا نوکیلا حِصّا، تیر

پیکر: (پے-کر) جسم، وجود، تن، بُت

پیکھرے: مجھو گاں دے دو پیراں نوں بنھن والا رسا جو دوڑن نہیں دیندا

پیکھرا: پیر دا رسا، پیکڑا، پیکھڑ

پیکڑے: پیکے، ماں پیو دا گھر (مجازن: ایہہ جہان)

پیکے: (پے-کے) پیکا، ماپیاں دا گھر

پیکیاں: پیدل

پیکھر: جتوراں دے پیراں نوں پایا رسا جو دوڑن نوں پاوندے نیں۔

پیکھن: (ک) و۔ ویکھن، تکن، نظارا کرن

پیکھنا: تماشا، نظارا

پیکھی: پنکھی، پنچھی

پیل: مور دا نچن (2) پھل نوں توڑی وغیرا وچ رکھن

- پیل پاون: مور دا نچن (و۔ر = پیلاں)

پیلا: (پے-لا) ہلا، حملا، یلغار (پا)

پیلا: (پی-لا) کھٹا رنگ

پیلڑا: پیلا

پیلن: (پے-لن / ک) اگے کرن، ہولی ہولی چلاون، دھکن، دھکیلن، توڑن (ڈنڈا) کڈھن

پیلنا: دھکن، طاقت دے زور تے ہانک کڈھن، ٹکر لوا دیون، دباء پاون، دباء پا کے جتھ گھماون

پیلو: (پی-لو) مرزا صاحباں دا قصا لکھن والا شاعر

پیلوں: ون رُکھ دا پھل

پیلے: (پی-لے) پیل، فیل یعنی ہاتھی (جمع)

پیلے: (پے-لے) دھکا، دھکیلے

پیلی: کھیتی

پیم: میرے پیا، میتھوں پیا، میتوں بھی

پیما: (فا) ناپن والا

پیماں: (فا) وعدا، عہد، قول

پیمانہ: (فا) مقررا ماپ، حِصّا، شراب پیون والا پیالا

پینک: (مث) کناری، سُنہری ڈوری

پینجا: (پے-ن-جا) رُوں پنجن والا

پینڈی: پاوندی، ورتدی

پینڈا: بھانڈے دا تھلا (2) داخل ہوندا

پینڈُو: پے جاون والا، دھاڑوی

پینڈا: سفر

- پینڈے: پینڈا توں، سفر، فاصلے

پینس: (مث) سواری، ڈولی، بگھی، پالکی
پینسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ 500 تار ہوون
پینگیں: پینگھ، دھنک، قوس قزح
پیوں: اک پرندا جہدا تیل مالش لئی ورتدے نیں
پینگھانا: پینگھ چڑھ کے جھوٹے لین
پینگھن: (ک) پینگھ جھوٹن، ہوٹے لین
پیون: (ک) پیون، نوش کرن
پیو: والد، باپ، بابو
- پیو دی خدمت آکھیا: پیو دی خدمت وچ بیان کیتا
- پیو دے پتر لڑایا: حضرت نوحؑ دا پتر جو کافر سی، اوہنے حضرت نوحؑ دی کشتی وچ سوار ہوون توں نہ کر دتی سی۔ بلھے شاہؒ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے۔
پیوا: وڑیواں، کپاہ دا بی
پیوپئی: چنگی شہرت، چرچا
پیورڑے: پیکا گھر
پیوست: (پی-وست / فا) ملیا ہویا، جڑیا ہویا
پیوکی: پیوے کا
پیوسے: پیا، پیا اے، پئے
پیول: (پے-اوں) توں پے گیا (مم)
پیوند: (پے-وند) جوڑ، تعلق
- پیوند جلیاں: گدڑیاں، فقیری لباس
- پیوندی: پیوند، تعلق رکھن والی (2) جوڑ وچ، رشتے وچ
پیوسنے: پئی، اوہناں توں پے گئی، ہوئی
پیون: (ک) پیون، نوش کرن
پیوں: مشروب، پیون والی شے
پیہرا: پیڑھا، بہن دا موڑھا (2) اسمان اُتے تاریاں دا اِک جھرمٹ (ہلکر پیڑھی)
پیہنگاں: (غ ا) پینگھاں، جھوٹے، جھولے
پیہن: (ک) پیسن، پیہون (2) تاش دے پتے

پینٹھ
پیوق: (ک) پیسن
پیڑھے: پیکے، ماپیاں دا گھر(ا)
پیس: پیو سو
پیسنو: مینوں پئی، پیا
پیچے: پیکے، ماپیاں دا گھر(غ)
پیئے: ویکھو "پیئے" (2) پیے
پیئے: پیکے (2) محبوب، پیا، (3) پیے

پھ

پھ: پنجابی دی فارسی لپی دا پنجواں اکھر ایہ دیکی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی۔ گنوار لہجے وچ ایہدا وٹاندرا "ف" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل پھپھا (ਫ) اے۔
پھاتے: پھسے
پھاتھے: پھاتے، پھسے، گرفتار
پھاتھیاں: پھسیاں
پھاٹ: پاٹ، پاٹ کے (2) حصا، بھاگ (3) دریا دی شاخ (4) دھار، چیر، شگاف، چھو، کوک (5) وتھ، دوری
پھاٹاں: شاخاں، ٹاہنیاں، دریا دے نکے پاڑ پاروں نہراں، زخمی ہور ویکھو "پھاٹ"
پھاٹک: (مذ) گیٹ، وڈا بوہا، سڑک وچوں لنگھدی ریل پٹڑی دوالے دے بوہے جو گڈی لنگھن سے سڑک دا راہ بند کردے نیں۔
پھاٹے: پاٹے (سر پھاٹے: سر درد نال پاٹے / خف)
پھاٹیے: زخمی کریے

پھاڈی: کمیڈ وچ سبھ توں پچھے آون والا (پہلے نمبر تے آون والا ہیری یاں ہدی تے دوجے نمبر والا دوّلی ہوندا اے)

پھاڑا: (نر) عمارتی لکڑ دی پھاگی ہوئی گیلی

پھاڑن: (ک) پاڑن' چیرن' ٹوٹے کرن

پھاڑی: (مث) ٹوٹا' پھانک' پھل وغیرا دا ٹوٹا

پھاس: پھاہ' پھندا' بھلتر' چوبھ

پھاسن: (ک) پھسن

پھاسی: (مث) پھاہ' پھندا' پھاہی (2) پھسی

پھاسے: پھسے

پھاگ: پھگن دا مہینا' بہار دا مہینا

پھاگڑا: (نر) ہولی دا تہوار' پھاگ

پھال: لکڑ دی بھچر

پھالا: ہل دا پھل

پھانا: لوہے دا نوکیلا پھل جو لکڑ چیرن یاں ایہو جے ہور کماں لئی ورتیندا اے۔

پھانٹ: (مث) ٹوٹا (2) دریا دی وکھری وگدی شاخ (3) کپڑے دی لم سلمی ٹاکی' واڈھی سے لمیا جاون والا لما پاسا' سیماڑ

پھانڈ: (نر) واچھڑ' زور دا مینہ

پھانس: کنڈا' چوبھ' بھلتر' نشور (2) دھوکھا' فریب

– پھانس لین: پھسا لین' قابو کرن

پھانسی: (مث) سولی' پھاہ' موت دی سزا دا اک ڈھنگ جس وچ رسی نال لٹکا کے ماردے نیں۔

پھانگ: خالی ہتھ

پھاوا: (نر) ہنیا ہویا' کسے کم لئی پاگل ہونے دی حد تیک بے قرار

پھاہ: پھندا' پھانسی' جال' پھسن (2) پھانک' ٹوٹا' پاڑ

– پھاہ لیاون: پھسا لین

پھاہا: پھاہ' پھندا

– پھاہا وڈھن: تنگی' تکلیف توں اچن چیت دور کرن' مسلا حل کرن

پھاہل: پھساں

پھاہوڑا / بھہوڑا: پھاوڑا

پھاہون: (ک) پھساون' قابو کرن

پھاہونا: پھساون' پھاہون

پھاہی: پھندا' پھانسی' پھاہ' جال

– پھاہی اڈن: پھندا کھلارن' جال وچھاون

– پھاہی گر: پھندا لاون والا' شکاری

– پھاہیاں: پھاہی دی جمع' پھندے' جال

پھاہیاں: پھسیاں

پھاہیوال: پھاہی لاون والا' پھساون والا

پھائی: ویکھو "پھاہی"

پھب: خوبصورتی' دلکشی' سجاوٹ

– پھبدا: سجدا' دلکش' مناسب' ڈھکواں

– پھبن: (مث) پھب (ک) سجن' سورن' پھبن' زیب دیون

پھباس: اِک شہر دا ناں (مم)

پھبیا: سجیا

پھپھاڑی: (نر) رولا پاون والا

پھپھرا: (پھپھ-را / نر) پھپھیرا

پھپھڑ: (نر) پھپھی دا گھر والا' پیو دا بھنویا

پھپھڑن: (ک) پھکرن' پلمرن' ہرا بھرا ہوون' ودھن' پھلن

پھپھوندی: (مث) اُلی

پھپھیاون: (ک) پھوڑے دا پک کے نرم ہوون (2) زمین دی اُتلی پدھر دا مینہ نال نرم ہو کے پھلن

پھپھیر: پھپھی دا پتر / دھی

پھپھے کٹن: مکار' فریبی عورت

پھتو: مرزا صاحباں قصے وچ قاضی دا ناں

پھتوہی: واسکٹ' کُرتی

پھٹ: زخم' گھاؤ' (2) ھٹڑ (جمع: پھٹاں)

پھٹ: دُور' پرے' لعنت

پھیٹ: موٹاپا' پیٹ
- پھیٹ چڑھن: موٹا ہوون' طاقت دا غرور ہوون

پھِٹ: دُور ہو' (2) پھٹن توں' اگن
پھٹ وپاندی: جمدی' جلدی
پھٹاں: پھٹ دی جمع' زخم' گھاہ
پھٹائے کڈھدا: پھناندا' اگاندا' زمین وچوں پانی کڈھدا
بھتڑا: پاٹیا' بھتڑ
بھُتڑے: پھٹے' پھٹ پئے' کھل گئے
بھتڑیں: پھٹ' زخم
پھٹک: (مث) پھٹکار' لعنت' ٹنڈیا (2) خون دی تھوڑ پاروں رنگت دی زردی' بھس (جمع : پھٹکاں)
پھٹکن: (ک) پھڑپھڑاون' پھڑکن' تڑپن
پھٹکن: پھڑکدیاں نیں
پھٹکن: (ک) چھکن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن
پھٹکن: (پھٹ-کن / ک) لعنت پاون' (2) کپڑے دے رنگ وچ ڈبھ پین' دُدھ دا خراب ہوون' پھٹن
پھٹکن: پھڑکن' تڑفن' مچلن
پھٹکے: کھڑے (پچل)
پھٹول: پھٹکار' لعنت
پھٹن: (ک) پاٹن' پاٹ جاون'
پھٹن: زخمی کرن' پھٹ لاون
پھٹن: (پھٹ-ن / ک) موٹا ہوون' ڈھڈ ودھن' دُدھ اُتے بھٹیاں بجھن' پھٹکن' خراب ہوون' کپڑے وچ ڈبھ پین' مغرور ہوون
پھٹن:
(ک) اُگن' جمن' پیدا ہوون (2) بولن (3) ٹھُن' (4) دُدھ دا خراب ہوون' (5) ظاہر ہوون' کھلن (6) کھسکن

پھٹی: چوڑی پیلی لکڑ' تختی
پھُٹی: دہی دا ذرا جیہا حصا' (2) ذوڈی دیلی کپاہ (3) اَگی' نکلی
پھٹے: بھتڑ ہوئے' زخمی ہوئے (مم) (2) پھٹ اُتے' زخم اُتے (مم) (3) پھٹ
- پھٹے اُتے لون لگایوس: زخم اُتے لون چھڑکیا (مم)
پھٹے ہوئے: کھا کھا کے موٹے ہوئے' تُھلے
بھٹیا: بھتڑ کیتا(وا)
بھٹیاں: زخمی آں (وا)
بھٹیاں: پھٹ' زخم (خف)
بھٹیاں: تختیاں (2) پاٹیاں ہوئیاں
پھدکن: (ک) کدن' اچھلن' ٹپن
پھدن: (ک) پھڑن' پکڑن
پھدیا: پھڑیا
پھنڈ: پیر دا اِکو اسا پن
پھنڈا: (پھنڈ-ڈا / نا) جھگڑا' رولا' رنا' مشکل' دکھت
پھنڈا: پھنڈے پیراں والا
پھر: موڈھے دے پچھلی ہڈی (وا)
پھر: بادبان
پھر: پھرن توں امر' منحرف ہو' پرت
- پھر کے: مڑ کے' واپس آ کے
پھرا: فراٹا' تیزی
پھراکل: پھرن والا' سیرو (2) سیارہ
پھراکو: پھراکل' پھرن والا
پھرایا: کپڑا
پھرسن: مڑ آوسن
پھرسوں: پھرساں' پھراں گا
پھرکا: (پھ-رک-کا) بدلاں دا اُڈ کے اسمان صاف کرن (2) بیماری توں صحت
پھرکاندی: پھڑکدی (اکھ)
پھرکن: (ک) کنبن' لرزن' تھرکن' پھڑکن'

ڈولن' لون

پھڑکے: پھڑکے (اکھ)

پھڑھائی: فرمائی (ناٹک)

پھرنا: کالجا' دل (جمع: پھرنے)

پھرن: (ک) چلن' ترن' حرکت کرن' گیڑیا جاون' چکر کھاون (2) گل توں مکرن

پھرن پیراں: مرید ہوون توں مکر جاندے نیں' پیر توں چھڈ دیندے نیں

پھرن: (ک) منتر دا جادو چل جاون

پھرن: (ک) پھمن' اوہڑں (2) پھرکن (3) پورا اثر کرن' کامیاب ہوون

پھرواہاں: پھرواتے

پھرولن: (ک) پھولن' الٹ پلٹ کرن' کھلارن

پھرو: فراٹا' تیزی .

پھرے: راس آوے

پھریون: چرن لئی اک چنگا گھاہ

پھڑ: پھڑن توں امر' پکڑ' (2) گچی

ـ پھڑ پیراں: پیر پھڑ کے (بڑے ادب نال)

پھڑک: پھڑکن دا عمل' جُسے دے کسے انگ دی بے اختیاری حرکت

پھڑکاتی: پھڑک' پھڑکی (جمع)

پھڑکن: تڑفن' بے چین ہوون' پھڑکن

پھڑکن: (ک) پھڑکن (2) مرجاون

پھڑکی: پھڑکن دا عمل

پھڑکے: مضطرب ہوئے

پھڑن: (ک) نپن' پکڑن' قابو کرن

پھڑیدے نی: (وگیار وچ) پھڑے جا رہے نیں

پھس: پھسن توں' قابو آ

پھس: پھسن توں امر' خراب ہوون' ناکارا ہوون

پھساون: قابو کرن' رپھڑ وچ پاون' پھڑن

پھست: چھت اُتے پائی گئی مٹی

پھستا: رپھڑ' جھگڑا' بکھیڑا' مسلا' کھوبھا' بندے نوں پھساون والا کوئی مسلا (...... پھستے) (2)

رے دے سرے دی گنڈھ

پھسنڈی: پچھاڑی' پچھے رہن والا

پھسی: (پھس سی) پھسے گا

پھسکن: (ک) ڈسکن' رووَن' گلکن

پھسلن: (ک) تلھکن' رڑن (2) مکرن

پھسن: (ک) پھس جاون' گرفتار ہوون' اڑن' الجھن

پھسن: (ک) کھلیا جاون' کچومر نکل (2) روول (3) پھوڑے دا پک جاون مگروں مواد نکلن

پھک: (مث) چھڑے چاولاں توں دکھ کیتا گیا چھلکا (2) پھکس توں امر

پھک: (مث) پھکیائی' بے ذائقا ہوون دی حالت (2) ہلاں وچ ٹوری

پھکا: بُری منڈی گل (2) ماڑا' بے ذائقا (3) رجھا (4) ہلکے رنگ دا

پھکارن: (ک) پھنکارن' پھوکرن

پھکارے: سڑدے

پھکردی: ویکھو "اکروں پھکروں"

پھکڑ: فضول' بے معنی

پھکڑی: (پھک-ڑی) رسوائی' بے عزتی' بدنامی' تہمت' جگ ہسائی

ـ پھکڑی لاون: تہمت لاون

پھکڑے: (پھک-ڑے) پھکے'

پھکڑیاں: (پھک-ڑی-آں) پھکیاں' ہلکے رنگ دیاں

پھکن: (ک) پھکا مارن

پھکن: (پھک-کن / ک) بلن' سڑن' سواہ ہوون

پھکی: (پھک-کی / مث) چورن' پوڈر ورگا سفوف جو دوا دے طور اُتے پھک لیا جاندا اے

پھکی: ڈھنڈورا

پھگن: (نا) دیسی سال دا آخری مہینا جو انگریزی مہینے فروری دے اَدھ توں شروع ہوندا اے

ـ پھگنوں تیرھویں نوں: پھگن مہینے دی

تیراں تاریخ

پھگوا: ہولی' ہولی تیوار دے تحفے

پھگواڑا: پوربی پنجاب دا اک شہر (2) انجیر دا رُکھ تے پھل

- پھگواڑے: پھگواڑا توں' انجیر

پھل: کسے ہتھیار دا وڈھن والا حصا' تلوار دی دھار' نیزے دی انی (2) سِٹا' پھل توں بعد دی حالت' بی' کسے عمل دا سِٹا

- پھلدار: پھل والا' ایہیا رُکھ جہنوں پھل لگدا ہووے

پھل: کسے رُکھ نال پھل لگن تے بی بنن توں پہلی حالت' رنگدار پتیاں دا پراگا (2) مدھانی دا ہیٹھلا حصا' (3) عورتاں دے خاص دن (پھل آون)

- پھل انار: انار دے پھل جو بڑے شوخ لال رنگ دے ہوندے نیں

- پھل توری: توری دے پھل (ورگا پیلا)

- پھل کھیلی: موسم بہار

- پھلاں تے آئی: جدوں پھل لگے

پھل: پھلن توں' موٹا ہوون' گھمنڈ

- پھل بہنا: گھمنڈ کے بہن' غرور کرن

پھلا: پشوواں دی حویلی دے بوہے لگیا گیٹ (2) فصل گاہون دی تھاں

پھلا: کھڑا

پھلاری: اِک ریگستانی بوٹا

پھلانیاں: مغرور کرن والا' پھلاونہار' موٹا کرن والیاں

پھلاہا: پھلاہ' پھلاہی دا رُکھ

پھلاہی: اک کنڈیالا جانگلی رُکھ جدے پھل پیتر وچ بکھردے نیں' مسواک لئی چنگا جاتیا جاندا اے

پھلائی: پھل آئی (وا) پوڑی کچوری تے اندرلی بھاف نال پھلیا پھلکا جو ایس گل دی علامت سمجھی جاندی اے کہ کھاون والے نوں بہت بھکھ لگی ہوئی اے۔

پھلجھڑی: (پھل-جھڑی / مث) آتشبازی دی اک قسم۔ سلائی دوالے لگا مسالا جہنوں اگ لاون نال مسالا اگ دے پھل بن بن کے جھڑدا اے

- پھل جھڑیاں نیں دچارے: اکھاں پھل جھڑیاں بنیاں ہوئیاں نیں (اتھرو انج کردے نیں جویں پھل جھڑی توں چنگاریاں / ا)

پھلدار: پھل دار' ایہیا رکھ جہنوں پھل لگدا ہووے

پھلرا: پھلر" کسے وی ہتھیار دا پھل یاں نوک (2) بال ڈنگر

پھلرٹیاں: پھلیاں' راس آئیاں

پھلکا: عام سادا پکی روٹی

پھلکاری: اک قسم دا کڈھائی والا کپڑا جدے اتے اینی کڈھائی کیتی جاندی سی کہ کپڑا چھپ جاندا سی اجکل ایہدا رواج مک گیا اے۔

پھلگن / پھاگن: پھگن دی چودھویں دے کھیڈ تماشے' ہولی

پھلن: (ک) پھل لگن' ڈنگر دا پولن' ودھن

پھلن: (ک) پھلاں اُتے آون' ودھن' موٹا ہوون' پھبن' پھلکن' خوشی نال دونا ہوون

پھلواری: اک قسم دا گھوڑا (لڑ)

پھلواڑ: (پھل-واڑ) پھلاں دی واڑ' پھلواڑی (مم)

پھلواڑی: پھلاں دی کیاری

پھلوالے: (پھل والے) نک گلے تے کن دے زیور

پھلوڑھے: خواجا فریدؒ دے اک عقیدت مند رئیس دا ناں

پھلورن: (ک) پرکھن' جاچن' پرچولن' پھرولن'

پھلوری: دال تے پھل رلا کے تیل وچ تلی پکوڑی (وا)

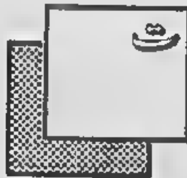
پھلوں: پھلاں توں

پھلوس: رندے نال تھمن والی لکڑ دے سکڑے
پھلوہ / پھلوہا: چھالا، پھپھولا، پھنسی
پھلوہی: پھنسی
پھلماریاں: (پھل-ما-ری-آں) پھل بدن، پھلاں وانگ نازک (وا)
پھلے: دومے
پھلی: بعض رکھاں تے بوٹیاں دا پھل جس وچ دو پرتاں اندر لی ہوندے نیں، دانے بھریا پھل
پھلیاں: پھلی دی جمع، دانے بھرے پھل، مٹر لوبیے (2) پھل توں
پھلیرا: پھل و یچن والا
پھلیل: خشبوئی تیل
پھلیل: پھلیرا، پھلاں دا عرق کڈھن والا، خشبوئی تیل و یچن والا
پھلینڈرا: پھولڈا، پھرولدا
پھلیں دی: پھلاں دی
پھلینڈی: دیکھو "پھلیں دی"
پھلینڈرے: پھلدے ودھدے
پھمن: ریشمی ریشے دا سرا
پھمنیاں: پھمنی توں، ست نال دا ناچ
پھن: پھلی، ہنیئر سپ دا چوڑا سر
پھند: پھڑیا ہویا، گرفتار (2) پھندا، جال (3) فریب، چالبازی، فند
پھند لانا: پھندے وچ پھسانا
پھنڈ: مار، کٹ، (2) بارش دا چھانڑا
پھنڈ: پھنڈن توں امر، موٹا ہو
- پھنڈ کے: پھل کے (خشی یاں غرور نال)
- پھنڈایا: پھلایا، موٹا کیتا
- پھنڈیا: خشی نال پھلیا
پھنڈن: (ک) مارن، کٹن، چھیتی چاڑھن، جھاڑن، تشبیع
پھنڈن: (ک) خشی نال پھلن، آپے وچ نہ ساون (2) نشانا بناون

پھنڑے: پھن
پھنکار: سپ دی شوکر (2) غصے نال لیا گیا ساہ
پھنکارن: (ک) سپ دا شوکرن
پھنکن: (ک) کھوتے گھوڑے دا نک راہیں ساہ باہر کڈھن
پھنکاراں: پھساراں (خف)
پھنکارن: (ک) ترو نکن، پھوار پین
پھنکارے: پھوار، پھوار پوے
پھنپھناون: (ک) سپ دا پھن توں کھلارن (2) اُبلن، بھمک سُنن
پھوار: ہلکی ہلکی کنیاں دی بارش
پھوڑا: گڑ، وڈی پھنسی
پھوڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن
پھوک: ہوا، روح
پھوک: پھوکن توں امر، ساڑ، ساڑ دے، ساڑا
- پھوک دیون: ساڑن
- پھوک دیو: پھونک دیو، کھولا دیو
پھوکا (پھو-کا): پھوکلا، رس توں خالی، پھکا، پولا، جعلی
پھوکا: صور اسرافیل، ساہ پھوک
پھوکٹ: فضول، بے معنی، اندروں خالی
پھوکران: (ک) پھنکارن، شوکرن، جنور دا زور نال ساہ کڈھن
پھوکن: (ک) زور نال ساہ کڈھن، پھوک مارن، پھنکارن، (2) ساڑن، بالن، سواہ کرن
پھوکن: پھنکاردے نیں
پھوکنی: (مث) کھوکھلی نلی جو لکڑاں وغیرا دی اگ وچ پھوک مار کے ہوا تیز کرن دے کم آوندی سی۔ ہن گوہے، لکڑیاں کولے دی اگ دا رواج گھٹن نال ایہدا وی رواج مک گیا اے
پھوکی: پھوکا توں، جعلی، اُتوں اُتوں
- پھوکی سنگی لاون: بے اثر جعلی کارروائی کرن

پھوکی: ساڑ کے سواہ کیتی
پھوگ: اک ریگستانی بوٹا
پھوگ: رس کڈھ لین مگروں باقی بچی شے (2) بے طاقت، بے زور، رُکھا، پھوکا (3) اک قسم دا بُوٹا
پھوگڑے: پھوگ دے بُوٹے
پھول: پھرول، اُتھل، اُلٹ پلٹ کر
- پھولا پھال: پھولا پھالی، جستجو، بھال، چھان پھٹک
پھولے: پھرولے، الٹ پلٹ کیتے، لبھے
پھُول: پُھل (عم)
• - پھُول بہاری: بہار دے موسم دا پُھل (عم)
پھولا: ہسنڈیا (خُشی نال)
پھولاری: دیکھو "پھلاری"
پھولن: (ک) پھرولن، بھالن، ڈھونڈن (2) کپڑے سُکنے پاون
پھُولن: پُھلاں (پُھل دی جمع)
پھوہارا: فوارا
پھوہی: قطرا
- پھوہی پٹاخے: اجہی آتشبازی جو چلن نال بارش دا سماں بنا دیوے
پھوہیا پھوہیا: قطرا قطرا، تھوڑا
پھوی: کام ثماری وچ آئی گدڑی، گدڑی جنے بال دتے ہوئے ہوون
پھساونڈا: پھندے وچ پھساندا (وا)
- پھساونڈیاں: پھساونڈیاں
- پھسائے: پھسے
- پھسایا: پھسایا، پھاہی لایا
پھیت: تما
- پھیتی: (مث) دھکا، مار (2) اُوٹھ گھوڑے دا ڈھڈ دا جان لیوا روگ،
- پھیت: دکھ مصیبت

پھیرو: (مذ) پھیرا، چکر، گھیر، فریب، گیڑ، پھیرن توں امر
- پھیرا: (مذ) اک تھاں توں جا کے واپس اوتھے آون دا عمل، چکر، پھیر، موڑ، اڈاڑا
پھیرے: موڑے، اُلٹاوے (لڑ) (2) ہندوواں دا ویاہ (جس وچ دوُلھا دولہن اگ دوالے چکر لاندے نیں
پھیریاں: دناں دا پھیر، گردش، بُرے دن، گیڑ
پھیڑ: بدی، فساد، وکھت، فتنا
- پھیڑا: پھیڑ، جھگڑا، بُرا ویلا، مصیبت
- پھیڑن: (ک) گواون، ونجاون
پھیڑے: جھگڑے، نااتفاقی، پھٹ
پھیڑے: چن گرہن
پھیڑیا: وگاڑیا، گوایا (بف، شج)
پھیل: پھیلن توں امر، کھلر
پھیلن: (ک) کھلرن، پسرن
پھیٹن: (ک) مارن، کُٹن، پھنڈن، حل کرن
پھینی / پھینی: (مث) سیویاں ورگی اک شے جو دُدھ وچ بھیوں کے کھادی جاندی اے
پھینن / پھینون: (ک) پھینن، مدھن، مارن، کُٹن



ت: پنجابی دی فارسی لپی دا چھیواں اکھر ایہدا دناندرا کدی کدی "س" نال ہو جاندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدے تُل تا (ਤ) اے۔
تا: تک، تیک
تا: تاں، تد، تائیں، توں
- تاحال: اجے تیک، اجے تک، ہُن تک
- تاسویر: سویر توں، سویر تک، سویر تیک

- تا: ویکھو "تاء"

تاب: (فا) طاقت، برداشت، سہ، جھل، جھلن (2) چمک، لشک (3) گرمی، تکلیف، غصہ

- تاب لیاون: جھال نہ جھلن، سہ نہ سکن

- تاباں: تاب، لشک (ماہ تاباں : لشکواں چن)

- تابے: تاب، لشک

تابڑتوڑ: مسلسل، لگاتار، اکتار

تابش: سیک، چانن

- تابش وار: چمکیلا، آب والا

تابع: (ع) مگر لگن والا، پیٹھ، ماتحت، آکھی منن والا، فرماں بردار

تابوت: (مذ / ع) لکڑ دا صندوق جس وچ لاش رکھدے نیں

تابوں: تاب توں، وریوے لئی ویکھو "تاپ"

تاپ: (مذ) تپ، بخار، گرمی، سیک

- تاپ کسرت: بے ہوشی والا بخار

تات: خلعت، بخشش

تاتار: منگول قوم، تاتاری

تاثر: اثر، تاثیر، گل بات توں گوہڑ

تاثیر: (مث / ع) کسے شے دا اثر

تاج: بادشاہ دے سر تے پاون والی جڑاؤ ٹوپی

- تاجوراں: تاج وراں، تاج والے، بادشاہ

- تاجے: تاج

تاجر: (ع) تجارت کرن والا، وپاری

تاڈا: راہ وچ ٹھہرن دی تھاں، ریگستان وچ عارضی پڑاء جس دے لاگے چھپڑ ہووے، نخلستان (جمع : تاڈے)

تار: تند، شیرے وچ ریشے دی حالت (2) مونہا مونہ بھریا، بھریا ہویا، لبریز (3) تاریک، انھیر، کالے (4) ریشایاں دھاگا (5) ٹیلی گرام

- تار متاراں: تار بنھ کے، مسلسل، بھریا ہویا، لبریز

- تاروتار: بہت سارے، اک مگروں اک، اکتار، لگاتار، مسلسل

تاروتاراں: اپنا بھریا کہ اُتھلن لاگے

تارکش: (فا) تار بناون والا آلا

تارا: ستارا، رات ویلے اسمان اُتے ان گنت چمکنداراں وچوں اک

- تارا پربھاتی: سرگھی دا تارا

- تارے گنن: فراق وچ مضطرب ہون، وچھوڑے دی حالت (2) مرن دے نیڑے

تاراج: تباہ، اجاڑا

- تاراج کیتا: لٹ مار کیتی، اجاڑیا

تارک: (مذ) ترک کرن والا، چھڈن والا، تیاگی

تارمتاراں: ڈونگھا پانی جس وچوں لنگھنا اوکھا ہووے

تارنا: کسے سارے نال ترا کے کنڈھے لیاون، ازاد کرن، خلاصی کرن

- تارنیں: تاردا ایں، تیراندا ایں، ڈبن توں بچاندا ایں

تارن / تارنا: تیران، پار لاون، (2) ادا کرن، اُدھار لاہون، (پیسے) دیون

تارو: ترن والے (2) ندی

تاروتار: مسلسل، اک مگروں اِک

تاری: ترن، نہاون، تیرن

تارے: پیسے ادا کیتے، (2) ستارے (3) تیرائے، ڈبن توں بچادے (4) ونجلی دیاں موریاں

تاریاں: تاری دی جمع، ہلکا نہاون

تاریخ: (ع) تواریخ، ورھے، مہینے تے دناں دی گنتی (2) بیتے واقعاں نوں سنبھالن تے پڑھن لکھن دا علم

تاریک: کالا، انھیر

- تاریکاں: تاریک، کالے، انھیر (غ)

تاریں: ترائیں، توں تیراندا ایں

تاڑ: تال، مجبوُر نابری دا رکھ جِندے رَس وچ نشا ہوندا اے (2) "تاڑن" توں امر، نِجھ، نظر
تاڑکے: تاڑ کے
تاڑا: رُوں پنجن والا آلا
تاڑن: (کسے) ڈکن، بند کرن، پنجرے پاون، قید کرن (2) ویکھن، گھورن (3) گھیو نوں گرم کر کے میل کڈھنا
تاڑی: دیکھی بھالی ("تاڑن" توں) (2) تاوڑی (دوواں ہتھاں دیاں تلیاں وجاون) (لانے تاڑی : تاڑ لا کے)
تازگی: تازا، ہرا ہوون دی حالت، ہریاپا
تازہ: تازا، ہرا
۔ تازہ روئی: تازگی، تازا ہوون دی صفت
تازی: عربی نسل دا اک گھوڑا جو جنگی کماں لئی ورتیندا اے۔
تازے: ترقی پذیر، ودھدے، پھلدے (2) خوش باش، طبیعت وچ تازگی (3) کپڑے ہوئے، ہرے، نویں
تازیاں: تازی دی جمع، عربی گھوڑے (ج)
تازیانہ: (فا) کوڑا، چابک
تازیئیں: تازی گھوڑیاں دیاں
تاس: پتا، ورق (لا)
تاسی: سونے دے ورق یاں بار بناؤ شار (دا)
تاش: 52 کارڈاں نال کھیڈی جاون والی کھیڈ
تاشے: واجے، ساز
تاک: تکن، تاڑ، بہت (2) بوہا
۔ تاکی: باری، کھڑکی، تکا تاک
تاکھ: بھگیاڑ
تاکے: تاک توں
تاکی: باری، کھڑکی
تاکید: (مث / عر) آکھن، پک کراون، حکم دیون
تاکھوں: اک دریائی جنور جو بہت کھاندا اے۔
تال: تلاء (2) کے قسم دا سُریاں گت

تالا / تالی: اِک چِٹی قسم دا گھاہ جو چارے دے کم آوندا اے (د)
تالیف: (مث / عر) ہوراں دیاں لکھتاں نوں کٹھا کرنا
تامڑا: تراما، تانبا (2) تانبے رنگا (3) تانبے دا بنیا (4) کبوتر دی اِک قسم (5) اک قسم دا یاقوت
تاں: تینوں (2) ایس کرکے، تد، تداں (3) تاون توں، گرم کراں
تان: سُر، ساز دی اواز
تانبا / تانبہ: اِک دھات، تراما (دھرتی تانبا ہو گئی: زمین بہت تپ گئی)
تاندلا / تاندلہ: لموترے کولے پتراں والا اک بوٹا جو ڈنگر کھاندے نیں۔ بعض وار لوک ایہدا ساگ دی پکا کھاندے نیں۔
تان سین: اکبر بادشاہ دا مشہور درباری گویا
تانگھ: (غ ا) تانگھ
تانگھ: (مث) ارمان، دیر توں اچھیا، خاہش، کھچ
تانگھڑن: (ک) ترن، کاوڑ نال بولن، آکڑن
تانگھن: (ک) آس رکھن، سک رکھن، چاہون، لوچن، خاہش کرن، اڈیک ہوون
تانواں: (غ ا) ویکھو تاواں، تپاواں (خف)
تانہیاں: تائیں، تداں
تانہیں: تائیں، تداں
تانیس: (عر) اُنس، محبت ودھاون (خف)
تاݨ: زور، طاقت، بل (بف) تران، پناہ، حفاظت، راکھی
تانا: تاون، تاء دیون، ستاون، تپ ساڑن
تانا / تانی: کپڑے وچ لمائی رُخ دے دھاگے (چوڑائی رُخ دے دھاگے "پیٹا" اکھواندے نیں)
تانی: تھان دی کُل لمائی
تاواں: تپاواں، گرم کراں، غصا دواواں
تاوڑا: وڈی ہانڈی، کُنالی
۔ تاوڑے: تاوڑا توں، ہانڈی یاں کُنالی

تاول: (مث) اُتاول، اُتاولا پَن، کاہل، سوڑ، چھیتی، بے صبرا پَن (مم)
- تاولیاں: اُتاولیاں، ویروے لئی دیکھو "تاول"

تادم: میتوں تانڈے نیں، میتوں ساڑدے نیں

تاون: (ک) تپاون، تتا کرن، ساڑن، بالن، گرم کرن (2) ستاون، تنگ کرن، دُکھ دیون، غُصا دواون

تاوی: لُہار دی بھٹی جس وچ اوہ لوہا لال کردے نیں (رانجھے دے مَن ول اشارا اے / وا) (2) سیک، چھینٹی، مار (تاوی لاون) (3) تیل نوں گرم کر کے صاف کرن
- تاوے: بالے، تپاوے، گرم کرے، سیکے

تاویل: گل دی توجیہ کرن، ظاہر مطلب چھڈ کے ہور مطلب کڈھن یاں دسن
- تاویلات: تاویل دی جمع، سمجھے مطلب

تاہ: تپاک

تاہ ٹھہنا: برن آون، بنن

تاہت: تانگھ

تاہنگ: (غ ا) تانگھ

تاہیں: تدہی، تدے، تاں ای

تاہیا: کڈھیا، کیا

تاء: سیک، گرمی
- تاء اکساون: جذبات مشتعل کرن، جوش نال اگ لاون

تائب: (ع) مُڑیا ہویا، توبا کرن، چھڈن والا

تاؤ: تاون توں، گرم کرو، سیکو، دُکھ دیو

تائیں: (تا.ئی.ں) تک، تیک، توں

تایا: تپایا، گرم کیتا (2) پیو دا وڈا بھرا

تَب لگ: تبلگ، تد تیکر، اودوں تیکر

تباہ: اُجڑیا، برباد

تبخیر: بخارات بنن

تبو: کہاڑی، ٹوکا

تبرز: ایران دا اک شہر، تبریز

تبرک: (ت.ب.ر.ک) (ع) برکت منگن، بھنڈار، برکت والی شے

تبسم: (ت.ب.س.م / ع) مُسکان

تبکا: قطرا، چوبا

تبلگ: تَب لگ، اودوں تیک، اودوں تک

تبھکن: (ک) تربھکن، ڈر کے چونکن، ترٹھن، ڈرن، اُبھڑواہے اٹھن، سہمن

تپ: بُخار، کس، گرمی، سیک، تپیا
- تپ تپ: سڑ سڑ کے، کھپ کھپ کے
- تپ سوکا: سوکے دا بخار جس نال بدن سُک جاندا اے

تپ: تپیا، ریاضت، جسمانی کشٹ سہن، عبادت

تپا: علاقا

تپانچا: تمنچا، پستول

تپت: گرم (وا)

تپڑی: تپی، سڑی، بلی

تپسوی: تپیا کرن والا

تپیا: تپ، تاپ، ریاضت، عبادت

تپش: سیک، گرمی

تپشوں: تپش (سیک) توں، گرمی، سیک پاروں

تپک: چوبھ، چیس، درد دی لہر، ساڑ

تپکا: (تپ.کا) تبکا، پانی دا قطرا

تپکاں: (تپ.کاں) توڑے دار بندوکاں

تپکن: (ک) ٹیس مارن، ٹھنکن، درد دی لہر اُٹھن (2) انب دا پکن

تپن: (ک) گرم ہوون، بلن، سڑن، بھکھن (2) غصے ہوون، کڑھن

تپن: درڑن، بدھن، دلن

تپن: (ک) تڑپن، تروپا بھرن، سیون، ونھن

تپیے: تھپیڑے

تت: جوہر، عنصر، نچوڑ، خلاصا، ست، اصلی، انجام،

ہشا' تیہا' پھل

– تت سم: ڈوجی بولی دے اوہ لفظ جو بنا رُوپ بدلے اپنا لئے جاون

تتہ: تس' اوس' جیہتی' اوسے

تتا: گرم (2) بدنصیب

– تتے تاوے: گرما گری وچ' فوزن' کاہلی وچ' جدوں کم گرم ہووے' موقعے اُتے ای

تتار: تاتاریاں دا علاقہ' روسی ترکستان (ویکھو تتارون)

تتارچا: اک قسم دی برچھی' تیر

تتاری: تاتار دے علاقے دا' ترکستان دا واسی

تتال: لڑائی' جنگ' قتل

تتر: اک مشہور پکھیرو (تیز رفتاری پاروں ایہدا ناں آکھیا گیا اے)

تتر بولیا: تتر دا بولن چنگے شگون دی علامت اے تے کامیابی دا اشارا

تتر کھنبی بدلی: چتکبری بدلی جو ضرور ای ورھدی اے

تترا: (تت را) کئی رنگاں دا سپ (وا)

تترہ: گرم' غصیلا

تترہ: اوتھے' اوسے تھاں' اوتھے

تتری: (تت ڑی) تتی' ستائی ہوئی' بدقسمت' بد نصیب' ابھاگن' دکھاری' مصیبت ماری

تتلاون: (ک) تتھلاون' توتلیاں گلاں کرن' لکنت نال بولن

تتولڑا: حسن وچ وادھے لئی آپ بنایا تل

تتی: ستائی ہوئی' بدقسمت' بدنصیب' قسمت ماری (2) گرم' پانی نہ ملن پاروں سُک جاون والی کھیتی

تتی: اونیاں

تتمہ: چن دی تریخ

تتھا: تے' ہور (نانک)

تتھاں: اوتھے

تتھے: اوتھے

تثیئہ: تو' غلطے

تھمن: (ک) خوش ہوون' پرسن ہوون' ریجھن

تھمیاں: خوش ہوون' راضی ہوون

تجریب الانہارہ: (ع) نہراں دی ہتھیائی (جریب: ناپن)

تجلات: (ع) طاقتور (بجلی)

تجلی: روشنی' لشک' نور' جلوا' پردا ہٹن

تجمل: جمال' سجاوٹ' شان' ٹھاٹھ

تجنا: تیاگ' چھڈ (کے)' "تجن" توں

تجن: تیاگن' چھڈن' ترک کرن

– تجوں: تج دیاں' تیاگ دیاں

تجویز: صلاح' راہ' سوچ' وچار

– تجویزاں: تجویز دی جمع

تجیا: تیاگ دتا' چھڈ دتا

تجی: تیہی

تچھا: اونا چر' اونا چر تیک

تچھا: معمولی' حقیر' تھوڑا

تچھن: (ک) واڈھن' کپن' تراشن' سکڑا لاہون

تحت: ہیٹھ

تحت اقدام جنت: قدماں ہیٹھ جنت اے

تحت اللفظ: لفظ بہ لفظ (پڑھن)

تحریر: (مث / ع) لکھت' لکھی گئی کوئی شے

– تحریراں: تحریر دی جمع' لکھت' معاہدا' اقرار نامہ' سمجھوتا

تحسر: حسرت کرن' افسوس کرن

تحقیق: کھوج' کسے گل یاں معاملے دی اصل تیک اپڑن دا جتن

تحلیل: حل کرن' حل ہوون' گھلن

– تحلیلاں: تحلیل کرن

تحمل: برداشت' دلیری' صبر' حوصلا

تحمید: حمد' تعریف کرن

تحویل: حوالے' سپرد

تحیت: تحیہ' سلام کرن' تعظیمی سجدا

تحیر: حیرانگی، حیرت
تخت: بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں
تخت سلوئی: تخت ہزارا لاگے اک پنڈ
تختہ: پھٹا، مُردا نہلاون لئی لکڑ دا لما پھٹا۔
- تختہ اُلٹن: راج پلٹاون، حکمران نوں بدلن
تختی: (مث) گلے وچ پاون والا تویت (لط) (2) لکڑ دی پھٹی جس اُتے بال لکھائی دی مشق کردے نیں۔
تخفیف: (مث / ع) چھانٹی، کمی، گھاٹ، گھٹ کرن دا عمل
تخلص: (ع) اُپ ناں، شاعر دا اوہ ناں جو شاعری وچ ورتدے نیں۔
تخلیص: (ع) خلاصی، چھٹکارا (لا) (2) عبارت نوں گھٹ کرن
تخم: (فا) بی، بیج
- تخم تاثیر: اولاد وچ پیو دا اثر
- تخم ملنگاں: نیاز بو بوٹے دا بی جو تاثیر وچ ٹھنڈا ہون پاروں گرمیاں وچ پیوں کے پیندے نیں۔
- تخم ہوشاں دا: ہوش دا بی، ہوش (مار دینا) (محم)
تخمینہ: اندازا
تد: اوہدوں، فیر، اوس ویلے
تد / تدھ: توں
تدارک: اُپاء، علاج
تداں: اوس ویلے، اوہدوں
تداہیں: تدای
تداویں: اوسے پاسے، اودھر ای (ہف)
تدبیر: گویڑ، وچار، طریقا
تدرو: تدرو، اک سوہنی قسم دا پکھیرو جنہوں انگریزی وچ فیزنٹ سددے نیں (محم)
تدرواں: تدرو دی جمع
تدریس: درس، سکھاون

تدڑے: تڈے، جھیٹر، پھنڈے
تدوں: تدای (2) اوہدوں
تدوں: اوتھوں
تدھ / تدھ: توں، تینوں
- تدھ کارن: تیرے سبب، تیری خاطر، تیرے کارن
تدھر: اودھر
تڈاہاں: اوتھے، منزل مقصود (اگلا جہاں)
تڈاہوں: تدی، تدے
تڈاہیں: تدوں، اوہدوں، تدے، تاں ای
تذکرہ: (مذ / ع) ذکر، چرچا، گل
تر: کھیرے دی نسل توں اک پھل (سبزی) جو ویل نال لگدا اے۔
تر: گلا، وتری
- تربتر: بھجا ہویا، بہتی ماترا وچ پانی وغیرا نال گلا
تر: چتر
تراپے: تپ، پرت
تراٹ: ٹیس، چیس، چھبویں پیڑ، بے حال کرن والا درد
ترارا: تیز رفتاری نال، جھیتی، کالھی
- ترارے بھجن: تیز رفتار نال جاون
تراقہ: داتر دا بولن
ترازو: ترکڑی، تکڑی (2) میزان برج دا نشان
ترازی: افقی، پدھرا، سطح دے ہموار
تراس: دہراس، ڈر، بھو، خوف، سہم
تراکن: تڑاکن، چتر وغیرا دا ٹٹن
تراما: تانبا، زرد رنگ دی اک دھات
- ترامے: تراما توں، تانبا
ترانگل / ترنگل / ترنگلی: ترشول، ڈنڈے اگے پنجے وانگ سند لا کے گھاہ پٹھے وغیرا کٹھے کرن دا آلا۔
ترا نکھن: (ک) چاہن

ترانا: گیت، نغما
ترانے: ترانا توں، خشی دے گیت (2) تران نال، ویروے لئی ویکھو "تران"
تراوت: تری، وتر (طراوت)
تراوے: تراوت، تری، تازگی
تراہ: تراہا، جتھے تن راہ ملن (2) راکھی
تراہ: ڈر، خوف، تراس
- تراہ کڈھن: اک دم کوئی حرکت کر کے ڈرا دیون
تراہکن: (ک) تترا بولن
تراہن: (ک) ڈرا دیون
- تراہنے: ڈراوے، ڈراوشمار
تراہے: تنے، تریوے (بھرا / دمودر)
تراہی: نجات دی تھاں، پناہ دی تھاں
ترائی: تر کرن دا کم یاں اوہدی اُجرت (2) چراگاہ (3) پہاڑ دریا لاگے تھاں
ترائے: تن، ترے، تنو، تریوے
تُربت: قبر، گور، مٹی
تربن: تردون، حمل ڈگن، توہون (جنور دا)
تربوز: ہدوانا، متیرا، ویل تاں لگن والا مشہور پھل
- تربوزے: تربوز، ہدوانے، متیرے
تربیت: (مث / ع) سکھیا، پالن
تربھکن: (ک) تھمکن، ڈرن، سہمن، تراہ نکلن
تربھون: تن دنیاواں، زمین، اسمان تے پتال (نانک)
ترپائی: ہتھ نال سلائی
ترپڑ: اٹاٹا (ا)
ترپن: (ک) ٹپن، اُچھلن، کُدن، اُلنگھن
ترپکن: (ک) ترپائی کرن، وِنھن (2) پانی دا قطرا قطرا کر کے ڈگن
ترپھلا: تن پھل کُٹ کے ملائے ہوئے۔ ہڑیڑ، بہیڑے تے آملے دا سفوف جو دماغ تے ڈھڈ لئی بہت فائدے وند سمجھیا جاندا اے۔
ترپھوڑے: بھانت بھانت دیاں بولیاں
ترت: فورن، چھیتی، کاہلی، اوسے ویلے، شتابی، ترنت
ترتر تکن: بِٹ بِٹ تکن
ترتے: ویکھو "ترت"
ترتیب: (مث / ع) چیزاں نوں مناسب تھاں نال رکھن یاں کسے حساب سر کٹھا کرن۔
ترتیل: آہستا آہستا ٹھہر ٹھہر کے پڑھن (تلاوت کرن) چنگی اواز نال تلاوت۔
ترتھلن: (ک) تھر تھلن، تھرتھلی مچن یاں پاون
ترش: (ت۔رث) کھٹ
- ترشا: (ت۔رث۔آ) کھٹا
- ترشی: کھٹی
ترٹن: (ک) بھجن، ٹُٹن
ترٹی: چک دی ہتی پھوڑھی (وا)، سرپایا
- ترٹی چوڑ کرن: پردے چاک کرن، بے عزت کرن، تباہ برباد کرن
ترٹھا: درھیا، وسیا (2) راضی ہویا، خش ہویا (3) ترس کھادا (4) ڈریا، خوفزدا
ترٹھن: (ک) تٹھن، خش ہوون، مہربان ہوون
ترٹھی: ڈری
ترٹھیاں: ترہائی آں
ترجما: اک بولی توں دوجی بولی وچ پرتاوا
ترچھال: سبزی، ترکاری
تردید: نفی، کسے گل نوں غلط آکھن
ترڈا: (خف)
ترڈن: (ک) گڈن، نصب کرن، ٹھوکن، نپن
ترڈھے: نیڈھے، ڈنگے، وِنگے
ترڑن: (ک) تڑن، تڑکن، تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن، تینکھرن (3) چھل کھڑن
ترس: رحم، کسے دی منداحالی ویکھ کے اوس نال ہمدردی دا جذبا
ترس: تریہ، تریہ نال

ترسکن: (ک) ترسن' سکن' تا نگھن' ترسلا' تسلی' اطمینان
ترسلوٹے: تسلی
ترسن: (ک) تا نگھن' چاہون' لوچن' سکن (2) ڈرن' سہمن
ترسول: دیکھو "ترشول"
ترسیلا: ترسن والا' بہت زیادا چاہوان
تُرش: (فا) کھٹا (2) بُرا سلوک کرن والا
- ترشی: کھٹیائی (2) مندا سلوک
ترشنا: ترپ' ترِسھایا
ترشول: تن سولاں والا ڈنڈا' ڈنڈے وغیرا نال تن نوکدار چوبھے لا کے بنایا ہویا ہتھیار
ترشی: کھٹیائی (2) سخت تے مندا سلوک
ترفیں: ترفدے نیں
ترک: چھڈن' کسے کم نوں تیاگن
- ترک حجوب کیتے: حجاب ترک کیتے' پردے چھڈ دتے
ترک: (ت۔رک) گند' ترکام
تُرک: ترکی یاں ترکستان واسی' سپاہی' وار کرن والے' مغلاں دا لشکری' لٹ مار کرن والا حملا آور' سوہنا منڈا' محبوب' مسلمان' مسلمان فوجی' مسلمان حاکم (نانک)' ہندو باہروں آون والے مسلماناں نوں "ترک" سددے سن
ترکال: شام' نماشاں' آتھن
ترکاں: ترکی گھوڑے (2) ترک دی جمع' ویکھو "ترک"
ترکڑ: ترکڑی' ترازو' میزان
ترکڑا: تکڑا' مضبوط
ترکڑی: ترازو' تکڑی
ترکش: (فا) تیر-دان' تیر پاون والا تھیلا
ترکل: تک نال' لک نال
ترکلا: (ت۔رک۔لا) تکلا' چرخے دا تار دی سلائی ورگا سدھا اک انگ

ترکن: (ت۔رک۔کن / ک) خراب ہوون' بو چھڈن' باسی ہوون' گلن' سڑن
ترکن: (ک) اکھاں جھمکن
ترکن: ترک وتاز
ترکی: ترکی کشتی (لا)
ترکھ: (ت۔رکھ) کالھ' جلدی' جھیتی
- ترکھا: تکھا' تیز
ترکھان: (ہ) لکڑ دا کم کرن والا کاری گر
ترکھائی: ترکھ توں' تیزی' چلاکی
ترکھڑی: (ت۔رکھ ڑی) ترکھی
ترکھڑے سنر تکھے' تیز' کالھے
ترکھی: تکھی' تیز' کالھی
ترگ: گل پاون والا گہنا' لک دی تگلونی
ترگا: تراگڑی' لک دوالے بنھن والی ڈوری یاں چاندی دی زنجیر
ترگن: تن علوتاں یاں گن (نانک)
ترگھٹ: تن گھاٹ
ترلوک: تن جہان
ترلوکی: تن جہاناں دی (مخلوق)
ترلا: منت' واسطا' ہاڑا' بنتی
ترم: قطرے ڈگن دی اواز (2) بگل
ترمبن: (ک) ترٹپن' سیون
ترمراٹ: سر چکرا کے اکھاں اگے تارے نچن
ترمکن: (ت۔رم۔کن / ک) ترمن' چوون
ترمن: (ت۔رم۔من / ک) ترمکن' چکن' چوون' قطرا قطرا کر کے ڈگن
ترمتی: اک شکاری پکھیرو
ترناپے: جوانی
ترنالاں: آہ و زاری نال ترٔ روون پاروں گلی
ترنجڑ: چابک' کوڑا
ترنج: وڈا نمبو' سنگترا وغیرا' کھٹاسی (ترشاوا) پروار دے پھل
- ترنجاں: ترنج دی جمع

ترِنجن: (ت-ر-ن-جن) کڑیاں دی محفل جتھے اوہ رَل کے چرخا کتدیاں نیں۔
- ترنجنے / ترنجنیں: ترنجن وچ
ترندیاں: تردیاں
ترنڑن: (ک) چنڑن' مہارت حاصل کرن
ترنڈن: (ت-ڑ-ن-ڈن / ک) مرنڈن' نچّل تچّل کوہون' نوچن
ترنڈنا: بھیڈاں دے گلے نوں لے جاون (وا)
ترنڈی: بھیڈاں بکریاں دا نِکّا اجڑ
ترنڈے: ویکھو "ترنڈی"
ترنگ: (مث) من دی موج' لہر' خیال' طیش' غضب'
ترنگ: گھوڑے دی اک قسم (لو)
ترنگڑ: تن چیزاں' ستاریاں دا اک جھرمٹ
ترنگی: ٹھاٹھ وچ آئی لہر
ترنگی: اک قسم دی گھوڑی
ترن: (ک) پانی اُتے رڑھن (2) پار لنگھن' کامیاب ہوون (3) وصول ہوون' رقم ملن
ترن: (ک) ترن' چلن
تروار: تلوار
تروٹ: کمی' گھاٹ' کسارا
تروٹی: تروٹک' تھوڑ' کمی
تروٹے: ٹُٹے
تروٹھا: ترس کھاونہار (مم)
ترور: رُکھ
تروڑ: "تروڑن" توں حاصل مصدر تے امر' توڑ' توڑ کے
تروڑم: میں تروڑی / توڑی
تروڑن: (ک) توڑن' مننں' ٹوٹے کرن' ترنڈن
تروکن: (ک) ترونکن' چھڑکن' چھڑکاء کرن
تروکن: (ک) کسے ترل (مائع) نوں چھڑکن
تروون: (ک) توہون' کچا پکّل سُٹن' جنور دا حمل ڈگن

ترہائے: (غ ا) ویکھو "ترہمائے"
تری: (مث) تھندھیائی
تری: رِہن' ڈھلی
ترے: ہتنے' تن - ہیر' سبتی' نوکرانی (دا)
- ترے سے سٹھ: تن سو سٹھ
- ترے گوڈی گزارناں: تن نسلاں تیک عمر (حضرت نوح دی عمر)
- ترے لوئی: زمین' اسمان تے پتال دے لوک
- ترے وید: تریئی - 23
- تریا: تربجا' تیجا
تریا: عورت' سوانی
- تریاچلتر: عورت دا مکر
تریاق: زہر دا توڑ' امرت' زندگی بچاون والی دوا
تریاکل: تیجا' ثالث' غیر جانبدار
تریان: نوکری' ٹہچی
تری ٹھگنا: وڈا ٹھگ جو تنگی دے سارے داء جاندا ہووے۔
تریجے: تریجے' تیسرے
تریڑ: (ترے-ڑ / مث) کسے شے وچ ٹُٹ جاون پاروں پین والی لکیر
تریڑمی: تریوڑی' متھے دی تیوڑی' متھے دے وٹ
تریک: (تر-ی-ک) تاریخ'
تریل: (ترے-ل) شبنم' اوس' راتیں پین والی نمی
- تریلوں: تریل توں' اوس' شبنم
- تریلی: شرم' کمزوری یاں کسے ہور وجہا پاروں متھے اُتے آون والا پسینا
- تریلے: تریل' اوس (مم)
تریلن: (ترے-لن / ک) تریل نال بھجن' ترہوون' بھجن
تریمت: (مث) سوانی' عورت' زنانی

ترمیتیں: سوانیاں، عورتاں، زنانیاں
ترمنگل: ترنگلی
ترین / ترینا: (تری-ن / نا) تن گنا
ترینہ: ترے، تن
تریوپہ: تن کپڑے، سلوار، قمیض تے دوپٹا
تریوٹہ: (ترے-سوٹ، تر-یو-ٹ) ربی لسی وچ دُدھ دیاں دھاراں مار کے بنایا پیون
تریوں: تری، پانی، اتھرو
تریوے: (ترے-ووے) ترو، تنے، تن، ترے
ترہمہ / تریہہ: پیاس، خاہش، اچھیا
ترہاں: (ترے-ہاں) تناں
ترہائے: (ترے-ہا-اے) تسے، تریہ والے
ترہیرے: تہرے، تن تہ والے
تر-ہن: (ک) ترن، تیرن، "ترہون" دیکھو
ترہون: (ک) تر-ہن، ترٹھن، ڈرن، سہمن
ترٖ: پکھٹ، گھاٹ، پتن
ترٗ: آکڑ، چج، اچھا ماس، گھاہ دا تیلا
تڑاک: ڈکرن دی اواز
تڑاگی: (مث) لک دوالے بنھن والی زنجیری یاں ڈوری (وا) (2) بیراگی دی کھونڈی (نج)
تڑاون: (ک) جھکن، اڑن، تڑاں، جھکاء ہوون، ناکہ رکھن
تڑاہو: تڑاوے گا (لا)
تڑبیڑ: تڑبھیڑ، ہجوم، کثرت
تڑپن / تڑپھن: بے چین، بے قرار ہوون، سسکن، لوٹ پوٹ ہوون، تڑفن
تڑپھ: تڑپ، تڑف
- تڑپھاواں: تڑفاں، بے چین ہوواں / رہواں
- تڑپھدا: تڑفدا اے
- تڑپھوسی: تڑفے گی
- تڑپھوندا: تڑفدا
- تڑپھیراں: تڑفلات، بے چینی
- تڑبھینڈی: تڑفدی
تڑپھڑ: نخرا، شیخی، گستاخی
تڑفراٹ: تڑفلاٹ، تڑفنی، بے چینی
تڑک: سویر (2) خبر (3) سیک
تڑکا: فجر ویلا (2) دال وچ پاون لئی تھوم وغیرا یا کے گرم کیتا گیا گھیو
تڑکن: (ک) تڑکا لاون، پگھارن، تپن (2) تھج لگن، سڑن (3) تریڑ پون
تڑکے: سویرے سویرے، سرگھی ویلے
تڑنگیاں: تشنگیاں، ناس ہونڈیاں (بف)
تڑن: (ک) ڈکیا جاون، بند ہوون
تڑن: تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن (3) پھل کھڑن
تڑن: (ک) ٹھس (2) چنگی طرحاں ڈِھڈ بھرن، ٹُن کے کھاون
تڑھاون: ڈرا کے بھجا دیون، تڑھی لاون
تڑھایا: دوڑایا، بھجایا
تڑھکن: (ک) بھڑن، ہنبھن، دوڑن، بھلن
تڑھی: دھمکی، رعب
تڑلل: بھچال، کنبنی، زلزلا
تس: تریہ، پیاس
تس: اوہ، اوہنے، اوہنوں، اوس، اوہدے، اوسے
- تس جا: اوتھے، اوس تھاں
- تساڈے: تہاڈے
تساری: تسا، تریہایا
تساں: توں، تسیں
تساہی: تسی، تریہائی
تسبا: (تس-با) تسبی، ورد کرن والی موتیاں دی مالا (با)
تسٹن: (ک) ٹھہرن، قائم رہن
تسجا: تس جا، اوتھے، اوس تھاں
تسخیر: (تس-خی-ر / مث / ع) قبضے وچ (لیاون) اپنے وس (کرن) فتح (کرن)
تسدا: تس دا، اوہدا

تسدن: اودن، اوس دن

تسکارہ: اوس کم، اوس صلاح، اوس تجویز (لہ)

تسکین: (مث / ع) سکون، ارام، تسلی

تسلا / تسلہ: (ت۔سل۔لا) تسلی، اطمینان (با)

تسلات: تسلی، اطمینان (چل)

تسلڑے: (ت۔سل۔لڑے) تسلی (خف)

تسلن: (ک) تسلی دیون، دھیرن

تسلن: (تس۔لن / ک) تھکن، پھسلن، کھسکن، ٹر جاون

تسلنا: تسلی دیون

تسلیم: (تس۔لی۔م / ع) منّ لین، رب دی رضا اُتے سر نواون، صدق

- تسلیم کرن: منن

- تسلیماں: تسلیم دی جمع

تسمہ: چمڑے، دھاگے وغیرا دا چوڑا فیتا جو بنھن یاں بُوٹ بند کرن دے کم آوندا اے۔

- تسمے کھت: تسمے پا کے، رسی پا کے (لہ)

تسمیہ: بسم اللہ (پڑھن / وا) رب دے ناں نال مُڈھ رکھن

تسے: تریہائے، پیاسے

تسے: اوسے، اوہنوں

تسلیڑے: (ت۔سی۔ل۔ڑے) تھیلے، تھیلی وچ (وا)

تسیہا: اذیت، دُکھ، جسمانی تکلیف

تشبیہ: (تش۔بی۔ہ / مث / ع) رلن، ظاہر شکل دا دُوجے اُتے ہوون، کسے نوں دُوجے ورگا آکھن

تشخیص: (مث / ع) روگ بارے کوجھ

تشدد: (مذ / ع) سختی، ظلم

تشدید: تشدد، سختی، ظلم (خف) کسے اکھر اُتے شد پاون

تشریح: (مث / ع) شرح کرن، گل نوں کھولھ کے بیانن

تشریفاں: تشریف (2) نذر، آون پاروں دِتے جاون والے تحفے (عم)

تشنہ: (فا) تریہایا، پیاسا، تسا

تشہد ار جلسہ: اوہناں دے پیر گواہی دیون گے

تصدق: (ع) صدقا دیون، قربان ہوون (2) کارن، پاروں

تصدیقنہ: برپیڑ، تسیہا (علی)

تصدیق: (ع) سچائی دا ہنگارا بھرن

- تصدیق بالقلب: (تصدی۔کن۔بل۔قلب) دل نال تصدیق۔ ایمان دا دُوجا درجا (پہلا درجا زبان نال منن اے)

تصرف: (ت۔صر۔رف) قبضا، ورتوں

تصغیر: (تص۔غی۔ر / ع) نِکا کرن۔ لفظ وچ وادھا گھاٹ کر کے اوہنوں نِکے دے مفہوم وچ ورتن۔ مثلن کتاب توں کتابڑی

تصنیف: (مث / ع) لکھت، کرت

تصوف: (مذ / ع) صوفی بنن، دُنیاداری چھڈ کے اگلے جہان نوں اصل زندگی جانن تے رب دے وصل دی تانگھ وچ جیون گزارن۔

تعارف: (ع) پریچے، جان پچھان، وا قفی

تعاقب: (مذ / ع) پچھا کرن، پچھے جاون

تعالیٰ: (ع) وڈا، اُچا (رب، اللہ، حق، خدا، باری تے رب دے ہور ناواں نال آوندا اے)

تعبیر: (تا۔بی۔ر / ع) سفنے جاچن، خاب توں کوئی مطلب یاں سا کڈھن

تعجب: (تا۔عا۔جب / ع) عجیب لگن، حیرانی

تعدی: (ع) ظلم، زیادتی، حدوں اُلنگھن

- تعدیاں: تعدی، ظلم، زیادتی

تعریف: (تا۔ری۔ف / ع) وڈیائی، کسے بارے کوئی چنگی گل کرن

تعزیر: (تا۔زی۔ر / ع) سزا (خف)

تعظیم: ادب کرن، آدر کرن، عزت نال پیش آون

تعلق: (ت۔عل۔لق) ناتا، رشتا، سانجھ، ساکا چاری

تعلقہ: علاقہ، ہمگیر
تعلی: اپنے آپ نوں وڈیاوݨ، شیخی کرݨ
تعمیر: اُساری، بناوݨ
تعمیل: (مث / ع) حکم اُتے عمل کرݨ
تعویز: تویت، کوئی ربّی آیت یاں نقش کاغذ اُتے لکھ، مڑھا کے گل پاوݨ یاں بانہ نال بنھݨ (2) قبر دی سرہاندی دا کتبہ
تغارے: تغاری، پرات، وڈا تھال (جھ)
تغیرہ: بدلی ہوئی (وا)
تغیّر: (ت۔ غ۔ یر / ع) حالت وچ بدلی
تغیر کر کے: نوکری دا چارج لے کے (وا)
تفاوت: فرق، تفریق
تفتیش: (مث / ع) پُݨ چھاݨ، چھان پھٹک
تفریق: (مث / ع) فرق، نکھیڑا
تفسیر: (مث / ع) الہامی کلام دی تشریح، وضاحت تے کھلار نال بیان
تفکر: فکر کرݨ، سوچ کرݨ
تفنگ: (مث) بندوق (خف)
تفوں تفوں کرݨ: دل ڈرݨ، دل بے چین ہووݨ (مم)
تقاوے: تقاضے، منگاں
تقدیر: (مث / ع) مقدر، قسمت، بھاگ، لکھی ہوئی جو رب ولوں اے تے بندا اوہنوں بدل نہیں سکدا۔
۔ تقدیر اِرادہ: تقدیر دا ارادہ، قسمت دا رکھیا لیکھ
تقدیس: (مث / ع) پوترتا، مقدس ہووݨ دی حالت، پاکیزگی
تقرب: (مذ / ع) نیڑتا
تقسیم: (مث / ع) ونڈ، بھاگ کرݨ
تقصیر: (مث / ع) قصور، گناہ، کوتاہی، بھُل، غلطی
تقلب: گردش، پلٹݨ، پھرݨ، بدلن (جھ)
تقلید: (مث / ع) پیروی، نقل

تقویٰ: پرہیزگاری، خدا خوفی
تقیاں: تقی دی جمع
تقییدہ: قید ہووݨ
تک: تکݨ توں امر، دیکھ "جھاگ" (2) تیک، تائیں
تک: قافیہ، مصرع، تکا
تکا: دِسی، نظر وچ آیا (مم) ویکھیا، تکیا
تُکا: سکھلائی لئی ورتیندا ہلکا تیر، نقلی بے ضرر تیر (وا) (2) تکی، باجرے وغیرہ دا داݨیاں توں بنا سِٹا
تکاں: ویکھاں
تکاوے: تکے، ویکھے (بلھا) وکھاوے
تکائی: پرواہ
تکبر: گھمنڈ، غرور
تکبیر: (ع) اللہ اکبر پڑھݨ، آکھݨ، رب نوں وڈیاوݨ
تکبیر پھیرن: تکبیر پڑھ کے جنور حلال کرݨ
۔ تکبیر تحریمہ: نماز دی نیت مگروں ہتھ چک کے اللہ اکبر آکھݨ
تکرار: کوئی کم گھڑی مڑی کرݨ، جھیڑا
تکریم: آدر، عزت کرݨ
تکڑا: تن درست، طاقتور
تکڑی: ترکڑی، تولن والا رچھ (2) طاقتور، مضبوط (خف)
تکڑے: طاقتور
تکلا: ترکلا، چرخے دا سلائی ورگا اک حصا
تکلم: تکلم، گل بات (لط)
تکمہ: تسمہ، بندھن
تکمیل: (ع) سرے چڑھاوݨ، مکمل کرݨ
تکن: (ک) ویکھݨ، جھات پاوݨ، جھاکݨ
تکو: ویکھو
تکوری: (ت۔کو۔ری) دھوئیں دی تہ (با)
تکی: دیکھی
تکی: تک، تک دی (لکھ تکی: لکھ تک دی)

تکے: دیکھے
تکے: بیج اُتے پرو کے کولیاں اُتے بھنیا ہویا گوشت
تکیاں: ترکڑیاں' ترازو
تکیہ: (فا) تکیا' سہارا' آسرا' ٹیک' ڈیرا (2) سر تھلے رکھن والی شے (3) ملنگاں دا ڈیرا یاں ٹھکانا
تکیے: دیکھیے
تکھ: (مث) تیزی
تکھا: تیز' فورن (2) نوکیلا
تکھائی: تکھا ہوون دی حالت
تکھڑے: تکھے
تکھل: تن دِھیاں گروں پُتر یاں تن پتراں گروں جمن والی کڑی
تکھنا: تیلھا' گھاء دی ڈنڈی' تکھ
تکھیرا: تکھا' بہت تیز (2) تیار
تگ: طاقت' کوشش (پنجل) (2) کپاہ دی ٹینڈی (3) (فا) تیزی نال پٹیا قدم
تگادڑے: تگادے' تقاضے' منگاں
تگادے: تقاضے' منگاں
تگدا: تازا ہوندا' طاقتور ہوندا
تگڑا: (مذ) طاقتور
تگن: (ک) جرن' سہن' برداشت کرن' وسن' نبھاون' ٹکن' جیتن' گزارن' مقابلا کرن' (ود۔ تگے)
تگو آنیاں: گونداں دی جوہ (گجرات)
تگے: بیتے' گزرے' ویکھو "تگن"
تگیرا: تناں دا سنگ' تن ساتھی
تل: تھلے' ہیٹھاں' تلے (پف) (2) تلاء (پف) (3) علاقا' دوال' آس پاس (لہ) (4) تلن توں امر
تِل: (مذ) اک قسم دا تیل پی' جنس (2) کھل دی اُتے دا نکا جیہا نشان (3) ذرا وی (پنجل / خف)
۔ تِل تِل لیکھا بھرنا: کلی کلی گل دا حساب دینا پوے گا (عم)
۔ تِل دا فرق: ذرا جیہا فرق
تُل: برابر' مثالی' ثانی' دوجا (2) تولن توں
تلا: تھلا' ہیٹھلا حصا
تلا: ویکھو "تلاء"
تُلا: تلا گھمیار' سوہنی دے پیو دا ناں
تُلا / تلہ: کشتی' ککھ کانے دی بنائی کشتی
تلازمہ: خاص تشبیہ بھرنا' لازم کرنا (ود۔ تلازمیاں)
تلاش: بھال' کھوج' ڈھونڈ
تلافی: (مث / ع) بدلا' اَپاء' گھاٹ نوں پورا کرن
تلانہ: ترانا
تلاوا: رات دا پہرا
تلاوت: قرآن شریف دا پڑھن
تلاہ: تل (پف)
تلاہے: تھلے' ہیٹھاں (ہ)
تلاء: تلاب' چھپڑ' مان سرودر
تلائش: تلاش' بھال' ڈھونڈن (عم)
تلائی: گدا
تلائے: تکوائے' اَپالے' تلے
تلبیس: (تل۔بی۔س) دھوکھا دیون' دوجے دے روپ (لباس) وچ آون
۔ تلبیس ابلیسی: شیطانی روپ یاں لباس
تلچھٹ: میل' پانی دی = وچ بہہ جاون والا مَیل' شراب دی بچ کھچ
تلچھن: (ک) بے چین ہوون' بے قرار ہوون
تلخ: (فا) کوڑا' کڑتن بھریا
تلخائی: تلخی' کڑتن' کوڑا ہوون دی حالت' کتوڑ
تلڑا: نکا تلا
تلڑی: تن لڑی' تن لڑ والی (مالا یاں زنجیر)
تلڑے: (تل۔ڑے) تلے' تھلے' ہیٹھاں
تلسن: (ک) تلکن' پھسلن' کھسکن

تلس: (ک) بے چین ہوون، کلپن
تلسی: (ہ) نیاز بو دے پروار دا بوٹا جو ہندو پوتر سمجھدے نیں۔
تلسی داس: ہندی دا مشہور شاعر
تلطف: (ع) مہربانی، عنایت
تلف: (ع) تباہ، ختم، انت، ناس، ضائع
تلفظ: (ع) اچارن، لفظ نوں بولن دا ڈھنگ
تلقین: (مث / ع) آکھن، سمجھاون، مت دیون، نصیحت کرن
تلقیناں: ویکھو "تلقین"
تلک: متھے دا ٹکا، قشقا، متھے دی بندی
تلک تلولے: کالے تل
تلک: تھمک، پھسل
تلک جاون: پھسل جاون، کھسک جاون
تلکن: (ک) رڑھن، تھکن، پھسلن (2) چاہوان ہوون، پیاسا ہوون
- تلکن پیڑھا: تھکن پیڑھا، بالاں دی کھیڈن والی تختی جس اتے اوہ تھکدے نیں۔
تلکنا: تلک لاون، متھے تے نشان لاون، کوئی زیور پاون
تلن: گھیو یاں تیل وچ پکاون، بھنن
تلن: (ک) وزن کیتا جاون، تکڑی وچ رکھ کے ماپن (2) کسے کم اتے تل جاون، پک کر لین (3) چھت تھلے تھمہ دیون
تلوایا: تلے، ہیٹھاں
تلو چیلے: بے آرام، کروٹاں بدلدا
تلولہ: تل
- تلولہ زنگی: کالا تل
- تلولے: تلولا دی جمع، تل
تلوہاں: (ت-لو-ہا-ں) تلے، تھلے
تلوین: (تل-وی-ن) تلون، طبیعت دا ٹھہراء نہ ہوون، رنگا رنگی کرنا
تلہا: تلا، نکی کشتی

تلے: ہیٹھاں، تھلے
تلیاں: ہتھاں یاں پیراں دے تلوے، جتھہ پیر دا اوہ صاف حصا جس اتے وال نہیں ہوندے۔
تلیاں: وزن ہویا، تل کے وکیاں
تلیندی: تندی، بھندی
تلیٹی: دریا وغیرا دی تہ (دا)
تلہا: تلا، نکی کشتی
تم: تمت، انت، ختم، تک
تماچا / تماچہ: (فا) چپیڑ، دھپا
تماشا: بازی گری، کھیڈ، سانگ، گاون وجاون یاں بازی گری دی محفل
تماشہ: تماشا
تماکو: چوڑے تے کوڑے پتراں والا بوٹا جدے پتر حقے تے سگریٹ وچ ورتے جاندے نیں۔
تمام: (ع) سارا، سبھ، پورا، سالم
- تماماں: تمام توں، سبھناں
- تمامی: سبھناں، سبھ، سارے، تمام
تمبن: (ک) تمن، بنجن
تمبکن: (تمبہ کرن / ک) تیار ہوون، تلن
تمثال: شکل روپ، شاہی فرمان
تمثیل نال: ڈرامائی تشکیل کر کے، مثالاں نال، ویہری رمز نال
تمچ: (مث) کوڑ، گرمی، غصا
تمچائے: تمچاون توں، گرم کیتے، غصا دوایا
تمر: انھیرا
تمک: تمچ، کسے دی گل تن کے لگیا غصا (2) تمنا، ہک
تمکن: (ک) سکن، تا بھکن، تمنا کرن
تمکن: (ک) تمکن (2) قطرا قطرا کر کے چوون، سمن
تمکین: تمکنت، اطمینان
تملق: نری، ملائمت (2) خوشامد، چاپلوسی
تمنا: (مث / ع) اچھیا، خاہش، سدھر، آرزو

تمن: (مذ) جماعت، گروہ (لط)
تمنڈ: تماں: (مذ) خربوزے ورگا پر اوس توں کجھ نکا اک پھل جو بڑا کوڑا ہوندا اے۔ کوڑتما
- تمے: "تما" توں
تمیزاں: تمیز کرن، فرق کرن، نکھیڑن (مختلف طریقیاں نوں ازماون دی سوچ)
تماڑتے: تماڑے ورگا
تن: دیہ، پنڈا، جسم، تن (2) کجھ کے، کس کے، مجبور کر کے
- تن بھڑے بھانبڑ: جہناں دے تن وچ عشق دا بھانبڑ بلدا اے (با)
تن: اوہنے
- تن بن: اوہدے بنا، اوہدے بغیر
- تن کھے: اوہنوں (سندھی)
تن: ترے، 3
- تن واہے تن سیکے: تن واہے ترے تے تن (درمے) یعنی کل تیتی
- تن سے: ترے سو۔ 300
- تن کانے: پانسے چوپٹ دی کھیڈ وچ سبھ توں نکھد داء، بھیڑی ہار، چال نوں مات
- تن کپڑیں: پوری بالغ کڑی جہنوں تن واری حیض آ چکیا ہووے (وا)
تنازع: (مذ / ع) جھیڑا، جھگڑا، فساد
تناسخ: (مذ / ع) آواگون، ویکھو "آواگون"
تنباں: (تم-با / مذ) وڈی سلوار
تنبن: (ک) تنجن
تنبو: (تم-بو) عارضی ڈیرا، خیما مراد جیون (وا)
تنبورہ: (تم-بو-ر) اک ساز، تنبورہ، تان پورا
تنبورہ: ساز، تان پورا
تنبول: پان دا پتا
تن تن: کوشش کرے
تنت: موقع، ویلا (2) نمونا (3) مسلہ (4) متھیا، درست، مناسب (5) دھاگا، ڈوری (د-ر تنے)
تنتے: دختر، بنے پر بنے
تنجن: ویکھو "ترنجن"
تند: (ت-د / مث) دھاگا، کپڑے دا تانا
تند: (ت-د) تیز، اوکھا (بولن)
- تند خو: بد مزاج، سخت مزاج، کھرھوا بولنہار
- تند شراب: تیز تے کوڑی شراب
- تند مہاراں: نصیب ڈاڈھے نیں۔ قسمت سخت اے۔
تندڑی: تندی
تندو: مکڑی، جوہیا، عنکبوت
تندوآ: پانی دا اک جنور جو اپنیاں تنداں نال شکار کھچ لیندا اے۔ (2) جسم ہیٹھاں دا اک دھاگا جس پاروں بعض بچے بولنا نہیں سکھ سکدے۔
تندوے: "تندوآ" دی جمع، اپنیاں تنداں نال شکار پھڑلین والے پانی دے جنور
تندی: پونی وچوں نکلن والا روں دا تار، دھاگا
تنزل: نازل ہوون والا، قرآن کریم
تنزیہ: پاکیزگی
- تنزیہی: پاکیزگی بھری
تنک: باریک، ہلکا، نازک، تھوڑا
تنک نکھائی: تیزی، طوفان دی تیزی
تنگ: سوڑا، بھیڑواں، بے ارام
- تنگ توبرا کسن: گھوڑے نوں سواری لئی تیار کرن
تنکدیاں: آ نکھدیاں، اڈیکدیاں
تنگن: (ک) آکڑن (2) منجی پیڑھی وغیرا اُنن لئی تانا تنن
تنگش: تنگی، غصا
تنگنا: کس کے بنھن
تنگیا: غریبی، مندحالی
تنگن: (ک) زور لاون
تلے: اکھاں دے کونے (خف)

تمبن: ویکھو "تمبن"
تنن: (ک) تن جاون' ہمت کرن
تُنن: (ک) واڑن' داخل کرن' پاون
تنوارے: پکارے' بولے (لط)
تنوڑا: طعنا' میہنا (غ)
تنوں: تینوں (احمد)
تنویر: روشنی' چانن
تنہا: کلا' اکلا
تنہاں / تنھاں: اوہناں (بف)
تنہکوں: اوہناں نوں
تنئے: تیں' توں
تنھ: اوہناں' تن
تنھاں / تنہاں: اوہناں
تنھائیں: اوہناں دا
تن تن: تنبورے دی اواز (علی)
تنتناون: (ک) تن تن دی اواز کڈھن' چھکن' ہلا کے اُچا کہن' ٹھکا مارن' جھٹکا دے کے تانن' اُوڈی گُڈی دی ڈور نوں ٹھکا مارن۔
تنساں: کوشش کراں گی / گا (خف)
تنی: نالا' رسا' دھاگا' تسما' تانی' بنھن والی کوئی شے' وَدھری
تنیاں: (تنی۔آں) تسے' ودھریاں
تنینڈے: تانڈے' اُمڈے' بنڈے
توُ: تیرے' تیرا
تواراں: دوروں آون والیاں اَوازاں' خاص کر کے جاندے قافلے دے پشوواں دے گل دیاں گھنٹیاں دیاں اوازاں
تواریں: تواراں' کھیڈ' قتل
تواضع: خاطرمدارت' آدربھاء
توان: طاقت' تران' توانائی
۔ توانا: طاقتور' تیز
۔ توانہ: ویکھو "توانا"
۔ توانے: توانا' طاقتور (محم)

تواہی: تباہی' تباہ' ٹوٹے ٹوٹے
توائی: تباہی' ٹوٹے ٹوٹے' ظلم
توبۃ النصوح: سچے دل نال توبا
توبرا / توبڑا: گھوڑے نوں دانا کھوان والا تھیلا جو اوہدے مونہہ نال بنھ دیندے نیں۔
تونک: جیبھ دا اگلا سرا
توتی: مونہہ نال وجاون والا اک ساز' توتڑی
توتیا: بُتا' تہمت (لاون)
توتیاں: توتی دی جمع' توتڑیاں' نفیریاں
توجا / توجہ: (تو-وج-جا / مث / ع) دھیان
توحید: (مث / ع) رب نوں اک جانن
۔توحیدی / توحیدے: توحید توں
تودا / تودہ: (فا / مذ) ڈھیر' چن ماری کرن لئی بنیا مٹی دا ڈھیر' مٹی دی بُت وڈی ساری چِلھ
۔ تودے: ٹیلے' مٹی دے ڈھیر
تودیع: رخصت' ودعیاگی
تور: ٹور' چال
تورا: حکم چلاون ہار' چلاک' نگران
تورات: چار الہامی کتاباں وچوں اِک جو حضرت موسیٰؑ اُتے اُتری سی' توریت
توران: ایران دے شمال دا اِک علاقا
تورکی: ترکی (2) میعادی بخار وچ نکلن والے دانے
تورن: ویکھو "ٹورن"
توری: ٹوری' کھلی (2) اِک سبزی' کالی توری
۔ توری دے پھُل: کالی توری دی ویل دے پھُل جو زرد رنگ دے ہوندے نیں' گھٹ خون والے' زرد رنگ دے کمزور لوک (وا)
۔ توری وانگ ہویا: سُک کے توری وانگوں ہوگیا
تورے: حکم' حاکم
توریا: اِک فصل جو سرہیوں دے موسم وچ تے اوہدے نال ای ہوندی اے۔ جوانہ

توریت: تورات، حضرت موسیٰؑ اُتے اُترن والی اسمانی کتاب

توڑ: اخیر تیک، مکمل اپڑن

- توڑوا: دھر تقدیر دا، روز ازل دا

توڑ: "توڑن" توں امر، بھن، تروڑ

توڑ: توڑے، بھاویں (لط)

توڑا: پَیر دا اِک زیور (2) پیسے والی تھیلی (3) اِک قسم دی بندوق (4) بھان، ریزگاری (5) اشرفی

توڑن: نوکری توں ہٹاون (وا) (2) بھنن، تروڑن، ٹوٹے کرن

توڑن: (ک) توڑ کے بھرن، توسن

توڑوں: توڑ توں، مُڈھوں، رَب ولوں، شروع توں، ازلوں

توڑی: تیک، تک

توڑی: کنک وغیرا دے بٹے لہ جاون مگروں باقی بھوسا

توڑے: اشرفیاں

توڑے: خاطر، لئی (2) بھاویں (3) تک (مم)

توڑے دیون: اُتوں اُتوں لاپرواہی ثابت کرن، نخرے وکھاون

توزیع: پراگندگی، کھلار (2) لگان دیون والے نوں حساب دسن (3) ونڈن

توسن: گھوڑا

توسن: (ک) ہوکن، گھرکن، بہت تریہ یاں گرمی لگن، بے چین ہوون

توسہ: توشہ، کھاون دی کوئی شے جو سفر وچ نال لے جاندے نیں

توسیاں: مطمئن، دل دی تسلی والیاں (وا)

توشہ: سفر دا اسباب (خاص کر کھاون)

توشیں: راضی کر، خوش کر لے (وا)

توفیق: (مث/ع) کسے دی مدد کرن دی حالت، قدرت، مدد دی قابلیت

توقع: آس، بھروسا

توقیر: وقار، آدر، عزت

توکڑ: ڈنگراں دی سُوکی مجھ گاں جو دُدھ دینا چھڈن والی ہووے

توکل: (ت- وک- کل/ذ/ع) رب اُتے بھروسا، رب دا آسرا رکھن دی صفت

توکلی: توکل کرن والا

توکھلا: ڈر، وہم، خوف

تول: "تولن" توں امر، وزن کر

تول اُٹھی: وزن، طریقا، ٹھیک کیا

تول: رضائی، لحاف

تولد: جمن

- تولد ہوندے: جمدے، جمدیاں سار

تولن: (ک) وزن کرن (2) مارن لئی کوئی شے چکن

تولا / تولہ: اِک وزن جو چھنائی دا نچواں حصا ہوندا اے۔

- تولا وزن بناوے: تُلا گھمیار (بہر شہرت والا) پیالا اینا ہولا بناندا سی کہ اوہدا وزن بس اِک تولا ہوندا (پ)

توم تڑاکے: رولا رپا، گج وج، شور

توں: اُتوں، بدلے وچ

توں: مخاطب نوں بلاون دا بول

- توں بن: تیرے بنا، تیرے بغیر

- توں توں صدقے: تیرے اُتوں قربان (خف)

- توں سانوں: تیرے نال

- توں کارن: تیری خاطر

- توں وچ کون قطار: توں کہڑی گنتی وچ ایں (خف)

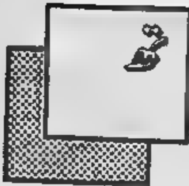
تونبا: (توں- با) کدو وغیرا دے سُکے پھل نوں کھوکھلا کر کے بنائی گئی دا ساز (2) ریوں دی بچی یاں حصا

تونبہ: "تونبا" ویکھو

تونک: تمبک' ڈھول ورگا گول صندوق (وا)
تونگ: (ت-وں-گ) پٹار
تونگر: امیر' مالدار' دولت وند
- تونگری: امیری' مالدار ہوون دی حالت
توسنے: تیرے اُتے (2) بھاویں (3) لئی' خاطر (4) تیک' توڑے
توہاں: توں
توہ: پانی (پف)
توئی: توں
تویت: (نہ) تعویز' اجیہا کاغذ جس اُتے کوئی کلام لکھیا ہووے جو کسے مقصد نوں حاصل کرن لئی گل پایا / بانہہ نال بنھیا / پیتا جاندا اے۔
تویں: (ت-وے-ں) انج' اوس طرحاں' اویں' اوسراں
تہ: ہیٹھاں' تھلے
- تہ بار کرن: پیہہ کے سُرما بنا دیون
- تہ باری: الٹ پلٹ کرن' تہ و بالا کرن
تر: تِن
ترلوع: تِن جہان
ترلوآ سرتاج: تِن دنیاواں دا سرتاج / بادشاہ (نانک)
ترلوع: تِن لوک' تِن عالم' زمین' اسمان تے تحت الثریٰ یاں پتال
تری: تیری' تیون
ترکھے: تینوں
تہاں: (تے-ہاں) اوتھے
تہاوے: (غ-ا) دھیاوے' دھیان کرے
تہدید: دھمکی' چتاونی
تہلیل: لا الہ الا اللہ آکھن
تہوہ: (غ-ا) تھوہ
تہی: خالی' سکھنا
تہیساں: (غ-ا) تھیساں (ہوواں گا)
تہیں: (غ-ا) تھیں (توں' ولوں)

تھیں: اوس' اوسے' تیں' توں' توں ہی
تیندا: تیرا' تینڈا' اوہدا
تیندے: اوہدے' اوسے دے
تیئیں: تائیں' تیک (2) توں ای
تی: توں' تھوں' تھیں
تے: اوہنوں (2) اوہ (3) کے
تیاگ: "تیاگن" توں' ترک کر' چھڈ دے' تج
تیاگن: (ک) تجن' چھڈن' سدھارن
- تیاگے: تیاگ دے' دیکھو "تیاگن"
تیت: کریر دی کلی
تیتے: (تے-تے) اونے
تیتھیں: تیرے توں' تیرے تھیں' تیرے کولوں
تیج: (تے-ج) تیز' کرارا' خوش نصیب
تی سجے: ترسجے (نانک)
تیڈڑا: تینڈا' تیرا
تیڈڑے: تیرے' تینڈے
تیراک: تیرو' ترن والا
تیرتھ: مُقدس تھاں' ہندواں دی پوِتر تھاں جو زیارت گاہ وی ہووے
تیرو: (تی-را) کالا / کالی
تیرھیں: گرہن (لا)
تیڑ: تڑ' تہکر (2) لک دا ہیٹھلا حصا تے اوہنوں ڈھکن والا کپڑا
تیز: تکھا
- تیز دھرے پگ تیوں: تیر توں بُتی تیزی نال قدم چکے
تیس تیورے: تریہ کپڑے' مراد 30 روزے (ہا)
تیسا: اج دا
تیسا / تیسہ: (تے-سا) لکڑ یاں لوہے نوں چھانگن یاں چھلن والا لوہے دا تیز ہتھیار
تیسیا: (تی-سی-آ) 30 ورھے عمر دا (نانک)
تیشا: تیسا' ایہاں کھتن یاں لکڑ لوہا چھلن والا رچھ-نوکیلا پتھر کھتن والا رچھ

تیغ: تلوار
- تیغ اجل دی تولے: قتل کرلیوے (لط)
- تیغ نظر: تلوار ورگی تیز تے تکھی نظر والا
- تیغا: تیغ' تلوار' خنجر
- تیغاں: تیز' تلوار توں تکھیاں (اصل وچ تیغ دی جمع)
- تیغوں واہیوں: تیغ (تلوار) چلاون توں' جدوجہد کرن (مح)
تیک: تک' تیک
- تیک لنگدے چڑھدے: لنگدے توں چڑھدے تیک' ہرپاسے (مح)
تیکوں: تینوں
تیل: روغن' کسے روغنی بی دا عرق
تیلا: تیلھا' تنکا' ککھ
تیلیاں: (تے-لی-آں) تریلیاں' ٹھنڈے پسینے (جو کمزوری دی علامت نیں)
تیم: (ت-یم-مم / نما) پانی نہ ملن پاروں ہتھاں نوں دھوڑ مٹی اتے مار کے چہرے تے باہواں اُتے ملن
تیں: اوہنوں (2) توں' تینوں
- تیں پاسوں: تیرے کولوں' تیرے ولوں
- تیں جے وڈ: تیرے جڈا (وڈا)
- تیں دل: تیرے دل نوں
- تینڈی: تیری
- تیں کان: تیرے واسطے' تیرے لئی
تینتالیاں: ترتالی-43
تینڈا: اوہدا
تینڈاں: خصا' کلوڑ (لط)
تینڈی: تپاندی' ساڑدی
تینڈڑے: تیرے
تینگھرن: (ک) تنگھرن' گھمنڈ کرن' آکڑن' اتراون' غرور کرن
تینہ: تینوں' تیں (2) اوہناں
تینھ: اوہناں' تھاں
تیور: (تے-ور) تن کپڑے' کُرتا' دوپٹا تے لک دی (دا سیٹ) (2) تیوری' متھے دا وٹ
- تیور لال: تن سوہے کپڑے جو ووہٹی نوں سسرالی درِی وچ ملدے نیں-
تیون: (ک) توون' تمن' ٹھوسن
تیوہار: تہار' تہوار' خوشی دا دن' کوئی رسماں رواجاں والا دن
تیویں: (ت-ویں) تویں' انج' اوسے طرحاں
تیہایا: تریہایا' پیاسا
تیہندی: اوہدی



تھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ستواں اکھر-گُرمکھی لپی وچ ایہدے تُل دا تھتھا (ਥ) اے-
تھاپ: (مث) تھاپڑ' تھپکی (2) ڈھول یاں نقارے اُتے ماری ہوئی مٹ دی اواز-
تھاپڑن: (ک) تھپکن' شاباش دیون' ہلاشیری دیون
تھاپن: (ک) قائم کرن' اقرار کرن
تھاپنا: پشت پناہی' تھپکی' ہلاشیری
- تھاپنا لاون: پشت پناہی دا اقرار کرن' ما لئی کسے دی پٹھ تے تھپکی دیون' فتح دی دعا کرن
تھاپی: تھپکی (2) کپڑے دھوندیاں کُٹن والا سو (3) تھپیا ہویا گوہیا' پاتھی

تھاتھی: موڑی، سرمایا، پونجی، جوڑی شے، دھری دھرائی، اثاثا (2) امانت
تھار: تھاہر، تھاں، جوہ
- تھاراں: تھار دی جمع، تھاہر، جوہ، تھاں، تھاواں
تھاروا اتھرو: تیرے اتھرو زار زار وگ رہے نیں (دا)
تھارن: (ک) نکارن
تھارو: (ہ) تیرے
- تھارو سسرو کون کیہ: تیرے سسرا لیے کون نیں؟
تھاڑی: تھاں، مقام، تھاں بارے
تھال: وڈا تھالا (2) کڑیاں دا اک کھیڈ تے گیت
- تھال وچ لون ھنن: اپنی بدنامی آپ کرن (2) (تھال وچ لون ھنن نال کھپ پیندی اے تے سبھ نوں پتا لگدا اے)
تھالی: رکابی، طشتری، نکا تھال
تھاں: مقام، ٹھکا، سماجی مرتبا، رتبا
- تھاں بتھائیں: تھاں ٹکانے، مناسب تھاواں اُتے
- تھاں ناپاک: جسم دا ناپاک حصا، یونی، انسانی پیدائش ول ٹکیا اشارا/ وا)
- تھاؤں: تھاوں، تھاں
تھان: (مذ) خاص لمبائی وچ تیار کپڑا۔ عام کر کے اک تھان 20 میٹر دا ہوندا اے (2) پشو بنھن دی تھاں
تھانا: ٹھکانا، ٹھانا، پلس سٹیشن
تھانگ: ٹھکانا
تھانہ: ڈو نکھیائی، ت
تھاہر: ٹھاہر، ٹھہرن دی تھاں، ٹھکا، آسرا
تھاو: تھاں (ناٹک)
تھاوں: تھاں، سماجی مقام، مرتبا، ٹھکا
تھاوں: تھاں توں

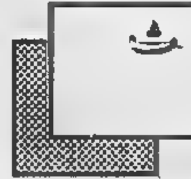
تھائیں: تھاں، ٹھکا (بف)
تھبلا: دتھی، تھدی، اسانی نال ہتھاں وچ آ جاون والا ڈھیر
تھبوکنا: تھپوکنا، تھپکی، تھپکن
تھبوکڑن: (ک) تھپکن، بال نوں سواون لئی ہتھ نال آہستا آہستا تھپکن۔
تھپڑ: چپیڑ، دھپا
تھپکن: (ک) تھاپی دیون، تھاپڑن، شاباش دیون، ہلاشیری دیون
تھپن: (ک) چتھن (2) تھوپن، کسے دے سر مڑھن
تھپوکی: ہولی جہی تھپکی
تھت: چن مہینے دی تریخ
تھتھا: گل کرن وچ اڑن والا، توتلا
تھتھیاون: (ک) تتلاون، لکنت نال بولن، ہکلاون، اڑ کے بولن
تھدھا: تھنڈھا، روغنی، چوپڑیا ہویا
تھر: موٹی تہ (دُدھ اُتے ملائی وانگوں / مم)
تھر: قائم، امر، باقی
تھراس: (ک) تھرتھراون، کنبن
تھراون: (ک) تھرتھراون، کنبن، ڈولن (2) ہلونا دیون
تھرتھراون: (ک) ڈولن، کنبن
تھرتھرن: (ک) تھرتھراون، کنبن، ڈولن
تھرتھلی: تھرتھلی، ہلچل، افراتفری
تھرتھلن: (ک) ہلچل مچاون، ہیٹھلی اُتے کرن، اُتھل پتھل
تھرراٹ: (مث) تھرتھری، کنبنی
تھرڑاون: (ک) ڈراون
تھرکنبا: (مذ) رعشا، کنبنی، تھرتھر کنبن
تھرکنبن: (ک) تھرتھر کنبن، لرزن، ڈ...
تھرکن: (ک) ہلن، ڈولن، تھراون، لرزن، نچن
تھرہر: کنبن

تھرہری (ئں): (مث) تھرتھری، کلنبا، کنبنی
تھرڑ: تلمک
- تھرڑ گئے: تلمک گئے، اک گئے
تھرڑا: چوراں توں راکھی لئی بیٹھن والیاں دی تھاں، چوترا، بیٹھن لئی اُچی تھاں
تھڑک گئے: تلمک گئے۔
تھڑکن: (ک) کھنجھن، گل توں پھرن، مکّن، اکن
تھڑکن: (ک) جوڑ دا اپنی تھاں توں ہلنا (2) ہلن، اکن، کراہے پین، تھڑکن
تھڑکے: دھڑکے
تھڑن: (ک) گل توں پھرن، تھکن، ڈگگاون، بے اصولی کرن
تھڑن: (ک) تھوڑا ہون، گھٹن، پورا نہ ہون، لوڑ وند ہون
تھڑیں: تھکیں، ڈگگاویں
تھڑیں: تھوڑ وچ (کدی نہ) پویں، تیتھوں کدی تھوڑ نہ آوے۔ (فوشہ)
تھک: تھکن توں
تھکاوٹ: تھکیواں، تھک جاون دی حالت
تھکاون: تھکن توں متعدی
تھکن: تھک جاون، جسم دا ہور کم جوگا نہ رہن، اکتاون، اکن، بیزار ہون
تھک: مونہہ دا لعاب
- تھک کے چٹن: گل کر کے پھرن
- تھک لاون: داء لاون، ٹھگن
تھکن: (ک) مونہوں تھک سٹن
تھگڑا / تھگڑی: معمولی جیہا لگا کپڑا، ٹاکی، تھگی، لیرا
تھگڑن: (ک) ٹاکی لاون، پیوند لاون
[illegible]: تھدی، دتھی، دھری دھرائی، اجاڑا (2) ٹاکی، کپڑے دا ٹوٹا
[illegible]ے: (اسمان نوں) ہتھ لاوے۔

تھل: صحرا، ریتلا میدان، ریگستان، ریتلی تھاں
- تھل ریجھاں: ریگستان اندر ہوا یاں پانی چلن پاروں ریت وچ بنیاں لکیراں، سراب
تھلا: =، ہیٹھلی پدھر
تھلاں: تھل دی جمع، ریگستان، ریگستانی علاقا
تھلتھلاون: (ک) ہلن، تھل تھل کرن، موٹاپے کارن جسم دا تھل تھل کرن
تھلا: تھل، ریگستان (2) ہیٹھلا
تھلی: تھل (خف) (2) ہیٹھلی
تھلڑے: (ک) ہیٹھلے (2) تھل
تھلکن: (ک) تھراون، ہلن، لرزن
تھلن: (ک) اُتھلن، الٹاون، الٹ پلٹ کرن
تھلوچڑ: تھل واسی (2) تھل دا ناچ
تھلی: پہاڑ دی ہٹھار
تھلیرے: تھوڑے
تھم: پھڑ (ہم) (2) تھمّ، ستون
تھماں: تھم (تھمّ) دی جمع، ستون، سہارا
تھمبیں: تھمّ، ستون
تھمی: ویکھو "تھمّی"
تھمن: (ک) رُکن، ٹھہرن، اکن، کھلوون (2) پھٹن، قابو کرن
تھمّی: تھمّ، ستون، چھت ہیٹھاں دتی ہوئی کسے شے دی ٹیک
تھندا / تھندھا: روغنی، گھیو یاں تیل والا
تھنن: (ک) تن، پاون، گھیرن
تھن: چھاتیاں، دُدھ
- تھنوں چھوڑ مویا: دُدھ پیندا مویا (ا)
تھنے ہنے: گروہ در گروہ (نج)
تھواہاں: تھیندے، ہوندے
تھوب: تھوبا
تھوبا: ہتھ دی تلی وچ آسکن والی گلی مٹی
تھوبڑ: تھوبا
تھوتھا: کھوکھلا، اندروں خالی، بے مغز

- تھوتھی: تھوتھا توں
تھوتھنی: جنور دی تھُتھنی
تھوتھے: خالی، بے مغز، بے اثر، کھوکھلے
تھورا: احسان
- تھورایت: احسان وند، شکر گزار، ممنون
تھوڑا: گھٹ (2) گھڑا (3) احسان (خف) تھورا
تھوک: کٹھے، چوکھی مقدار وچ، جھے، پرچون دے اُلٹ، بُہت کاروبار، چیزاں، وستاں، شیواں
- تھوک فروش: کسے شے نوں تھبی ماترا وچ اکٹھا وپھار
- تھوک کوں تھوک: برابر دا مقابلا
- تھوکاں: تھوک دی جمع، وستاں، شیواں، چیزاں
- تھوکی: تھوک وچن والا، تھوک فروش
تھولے: تھوڑے، گھٹ
- تھولے گالوں / گالھوں: نِکی جہی گل توں، معمولی گل توں
تھوم: لسن، گنڈھے دی ناہری دا اک بھوکل بوٹا
تھوں: کولوں، تھیں، توں، نوں
تھوہ: تھاں، ٹکانا، اتاپتا، نشان
تھوہ: تھکن
- تھوہ کوڑی: نہ لبھن والی شے نوں منڈا آکھن (لومڑی تے انگور دا مشہور قصا)
تھوہا: (مذ) تھوہ
- تھوہی: (مث) تھمی، ڈانگ
تھوہر: مشہور ریگستانی بوٹا، ناگ پھنی
تھہراون: (ک) ٹکاون، رکھن
تھئی: ہوئی (2) اِک تال
- تھئی تھئی سریر: سوہنیاں دے جسم تل اُتے نچدے من (دا)
تھی: ہو، ہو کے، ہو جا
تھی پیا: ہو گیا
تھے: کول

تھیا: ہویا
تھیا تھیا: ناچ دی اِک تال
تھیاں: ہوئیاں
تھیری: ویکھو "دھیری"
تھیسائیں: ہو جاواں گی
تھیسن: ہوون گیاں
تھیسوں: ہوواں گے
تھیسیں: (تھی-سے-ں) ہوویں گا
تھیکن: (ک) تلوار نیام وچ پاون، کسے شے نوں دُوجی شے وچ پاون
تھیکے: نیام وچ پاوے (یا)
تھیم: میں ہویا
تھین: ہوون
تھیو: ہو جاؤ، ہووو
تھیوا: (تھے-وا) نگینا، نگ
تھیواں واری: قرباں جاواں
تھیوسے: اسیں ہو گئے، ہوئے، سے
تھیوم: میرے ہوئے
تھیوم: میرے اُتے ہووے
تھیوں: توں تھی گیا، توں ہو گیا
تھیوݨ: (ک) ہوون
تھیوسی: (تھی-و-سی) ہو جاوے گا (ج)
تھیوئیں: ہوویں، تھیویں
تھیویوم: (تھی-وے-اوم) میتھوں ہو گیا اے
تھیہ: ٹھکا، تھاں، پنڈ (2) کھنڈر، تباہ ہویا مکان
- تھیہوں: تھیہ توں، پنڈوں
تھیملا: ایسا دُدھ جس وچ مکھن ملائی مُجتی ہووے۔
تھیل: تھیملا دُدھ دین والی، اجہی گاں، جِہدے دُدھ وچ مکھن بُہتا ہووے
تھیں: تھوں، توں
تھینہ: تھیہ، تھاں (2) ڈو نکھیائی، تھاو



ٹ : پنجابی دی فارسی اکھری دا اٹھواں اکھر' فارسی تے عربی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ٹینکا (ٹ) اے

ٹابری : (مث) ٹبر' قبیلا' خاندان

ٹاپ : گھوڑے دے پیراں دی اواز (2) تندور دے آخری پور وچ جدوں سیک بُہت گھٹ جاندا اے' اودوں پکائی روٹی۔ ایہ روٹی تندور وچ لا کے اُتوں ڈھک دیندے نیں' کافی دیر بعد سنہرے رنگ دی تے بڑی مرکنی روٹی تیار ہوندی اے۔

ٹاپن : (ک) ٹپا مارن' کسے نال کوئی شے چھپن

ٹاپو : (مذ) جزیرا' زمین دا ایہیا ٹوٹا جہدے چارے پاسے پانی ہووے

ٹاٹ : سَن دے دھاگے نال بُنیا بوری ورگا کپڑا

ٹاٹرن : (ک) بوندلن' گھابرن' بوکھلاون' بدحواس ہوون

ٹاٹکا: تیز دُھپ

ٹاک : سخت زمین' پکی زمین (2) سخت' پکا' پُورا (3) جنور پھساون والا نِکا پھندا

ٹاکرا: ٹکراء' ملاقات (2) مقابلا

ٹاکی : (مث) کپڑے دا ٹوٹا (2) ترپوز وچوں چکھاون یاں وکھاون لئی کٹیا گیا چوکور ٹوٹا' پیوند' زمین یاں کسے ہور شے دا ٹوٹا (3) ٹلی

ٹال : لکڑاں ویچن والے دا اڈا (2) ٹالن توں امر

ٹالا : ٹالن توں' پچھے پاون' لاپرواہی کرن' بہانا کرن

– ٹالا بالا: ٹال مٹول' حیلے بہانے' لارے لپے

– ٹالم : مینوں ٹالے

ٹانڈ : لوکاں دا اکٹھ' ہجوم

ٹانڈا : مکئی' جوار' باجرے وغیرا دے بُوٹے دا تنا

– ٹانڈا گرن : مکئی' جوار یاں باجرے دی فصل دا پک جاون تے ٹکروں سٹے حاصل کیتے جاون۔ انسانی عملاں دا سٹا نکلن (بف)

ٹانک : 4 ماسے وزن دا وٹا (2) شے دا معمولی حصا (3) قدر قیمت دا گویڑ

ٹانکن : (ک) انیم کماون

ٹانگ / ٹانگھ : (ٹاں-گ) دریا پار کرن لئی کنڈھے اُتے آرپار لایا گیا نشان یاں کلا' کنارا' گھاٹ (2) پانی دی روڑھ جو دُوجے کنڈھے تک اپڑا دیوے

ٹانگ لگے / ٹانگھ لگے: کنارے لگے' کنارے اپڑے' بنے لگے' توڑ چڑھے

ٹانگا : ٹانگہ' مشہور سواری

ٹانگاں: ٹناں (جمع)

ٹانگو : وڈیاں ٹناں والا (2) دشمن دی کنڈ لین لئی اُچی تھاں چڑھیا بندا (3) گھوڑا گڈی' بگھی (4) نر دا بوٹا (5) نسل

ٹانگے: ٹانگ توں' نشان راہ

ٹانگی: ملاح

ٹاواں: ورلا' کوئی کوئی' کدھرے کدھرے

ٹاہرا : (مث) کسے نوں بلاون لئی ماری گئی زور دی اواز' (جمع ٹاہراں)

ٹاہن: (مذ) رکھ دی وڈی شاخ

ٹاہنی : (مث) رکھ دی نکی شاخ' نکا ٹاہن

ٹب : ٹبہ' وڈا ٹیلا

ٹبا: ٹرے: ٹبے

ٹبر: خاندان

ٹبرٹے: ٹبے' ریت دے ٹیلے (خف)

ٹبی: نکا ٹبا' پنڈ' ٹیلا' چکلا

ٹبی: ٹبی' غوطا

ٹبے: ابھریاں تھاواں' ٹیلے

ٹُھمکن: (ک) کھسکن، چلدا ہوون، اکھ بچا کے ٹُر جاون
ٹُھمن: (ک) ٹُھمی مارن
ٹُھمی: غوطا، چبھی
ٹُپ: کُد، چھال مار (امر) قطرا
ٹپا: کسی نال اِک وار پٹی گئی زمین (2) سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹُپری: چھپر، سُر دی بنائی ہوئی کُلی، جھگی
ٹپکن: (ک) وگاہون، سٹن
ٹپکن: (ک) قطرا قطرا کر کے چوون، ترمن، آون، اجن چیت اپڑن
ٹپلا: (مذ) ٹھلیکھا
ٹپن: چھال مارن، کُدن، پار کرن (2) لنگھن، گزرن، بیتن
ٹپن: (ک) ٹِکا لاون، نشان لاون، گودن (2) حساب صاف کرن
ٹپوسی: (مث) چھال، کُد
ٹپے: کُدے
ٹپے: ٹپا، سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹپے: ٹپلے، ٹھلیکھے
ٹٹارے: پانی وچ ڈُبن تے ابھرن (لط)
ٹٹانا / ٹٹاہنا: جگنو، ٹٹہنا
ٹتراون: (ک) اڑنکن، گاں مجھ دے بچے دا رنگن
ٹُٹن: (ک) ٹوٹے ٹوٹے ہوون، بھجن، تڑکن
ٹُٹو: ٹٹ جاوے (بف)
ٹٹولن: ہتھ راہیں ٹوہ کے ویکھن، لبھن، بھالن
ٹٹوہنا: ٹٹولن
ٹٹیاٹا: ٹٹیہری دی اواز (2) عرضی بینتی کرن
ٹٹیاون: (ک) کُڑی بال دا زور نال چیکن، فریاد کرن، ترلا مارن
ٹُچکارن: (ک) ڈنگر نوں ٹورن لئی ٹچ ٹچ دی اواز کڈھن

ٹُچکر: (ہچ-کر) مخول، مذاق، طنز
ٹُچکر دیون: ڈنگر نوں ٹورن لئی اواز پیدا کرن، ٹچکارن
ٹخرے: نخرے نال تابع مہمل (نخرے ٹخرے)
ٹڈا: اَک دا توتا، گھاہ دا اِک ہِلا اُڈنا کیڑا
ٹڈن: (ک) اڈن، کھولھن، کھلارن
ٹڈی: ٹڈا توں، جھینگر
- ٹڈی ٹڈی تیل: بالاں دا کھیڈ کھیڈ وچ ٹڈی نوں مسلن تے تیل کڈھن
ٹڈیاں: اڈیاں، کھلمیاں
ٹر: شیخی، گپ
- ٹر ٹر کرن: شیخی مارن، بے معنی گل کرن
- ٹر ٹر کرو تسیں ہم سُنتے: تسیں فضول بولدے او تے اسیں سُندے آں (محم)
ٹر: ٹرن توں، چلن، جاون (امر)
- ٹرو نجسی: چلا جاسی، ٹُر جاسی، چلا جاوے گا
ٹراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن
ٹروا گھن کناری: کنارا کر کے ٹروا، پاسے ہو کے ٹروا (لط)
ٹرراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن، بے معنی بولن
ٹرکاون: (ک) ٹالن، گلاں نال پرچاون، ڈراون
ٹرکائی: لکائی، چوری کیتی (بلھا)
ٹرکن: (ک) ڈڈو دا بولن، بکن (2) کھسکن، بھجن (3) ڈرن، سہمن
ٹرکنا: ٹر ٹر کرن، بکن (وا)
ٹرنے: ٹرن، چلن، جاون (بلھا)
ٹرن: (ک) چلن، ترن، جاون، حرکت کرن
ٹسکن: (ک) ٹیس مارن، تپکن، پیڑ کرن (2) اتب دا پک کے گدگ جاون
ٹسر: بھیڑا، شرارت، بدی (2) چاء، شوق، نخرا (3) کپڑے دا پاٹن یاں بھجن
ٹش: پھب، شان، ٹھاٹھ

ٹِک : ٹِچھ' پُٹھ دا نشان' وڈھن دا نشان یاں عمل
ٹُک : ٹوٹے' ٹکڑے' ڈکرے
ٹِک : رہو' رہ جا' قیام کر
ٹَک : ٹکن توں امر' زخم' کٹ
ٹُک : ذرا' تھوڑا جیہا
ٹکا : روپیا' پیسا' دولت' ویاہ شادی دے موقعے اُتے دتی گئی رقم
– ٹکا بھرن: خراج دیون
– ٹکے : ٹکا دی جمع
ٹکا: تلک' متھے اُتے لایا جاون والا نشان (2) متھے دا زیور
– ٹکا بندلی : متھے دے زیور
ٹکانا : موقف
ٹکانا : تھاں' رہن دی تھاں
ٹکاون : (ک) ٹھہراون' رکھن' قائم کرن
ٹکاؤ: ٹکاوا' ارام' سکون
ٹکایا : ٹھلوایا' قائم کیتا' ٹھہرایا
ٹک ٹول: خوشی دی محفل' مجلس
ٹکر: پہاڑ
ٹکر: ٹکرا' بھڑن' مقابلا' ٹکراء
ٹکر: روٹی' روٹی دا ٹوٹا' خوراک
– ٹکڑا : ٹکر' روٹی (2) ٹوٹا
– ٹکڑا تھدھا : ٹھنڈھا کھاون' چنگا چوکھا
– ٹکڑے : رزق' روٹی
ٹکراں : (ک) بدلا لین' داء لاون' لڑن' مقابلا کرن' اچن چیت ملاقات ہوون
ٹکری : زمین دا ٹوٹا
ٹکساں: ٹکاں گا' رہواں گا
ٹکن : (ک) رہن' ٹھہرن' رکن' ا ٹکن (2) ارام کرن' سوون' کھلوون
ٹکن : (ک) کپن' ٹوٹے کرن' وڈھن
ٹکنا : ٹکے ٹکے ٹک لاون' ٹچھ لاون' وڈھن' ٹکن
ٹکورن : (ک) ٹکور کرن' سیکن' طنز کرن

ٹکورے: طنز' ٹوک' مار
ٹکا / ٹِکہ: ٹکا' متھے دا تلک (2) متھے دا اِک گہنا
ٹکی : ٹِرکی' ٹِکی' اڑی' رکھی
ٹِکی : (مث) ٹِکی روٹی' قیمے یاں کسے ہور شے دی بنائی گول شے' کباب' کھنڈ دی گولی' دوائی دی گولی
ٹکے: روپے' پیسے
– ٹکے اُگھن : خراج وصولن (دا)
ٹکے: اُٹکے' ٹھہرے
ٹکیا : رہیا
ٹَکھ : (مث) کپاہ (2) فصل اگاون لئی دتیاں ہوئیاں کماد دیاں ٹیاں (3) ٹاہنی
ٹل : (ند) ٹلن توں امر' تھمن' اترن' دور ہوون (2) وڈی ٹلی
– ٹل جاون : تھم جاون' بلا یاں مشکل دور ہوون
– ٹلی : تھمی
ٹل : (ند) طاقت' زور' بل
ٹلا : گٹھا' ویکھو "تلا" لکڑاں بنھ کے بنائی گئی کشتی
ٹلڑیاں: ٹلیاں' قافلے دیاں گھنٹیاں
ٹلکن : (ک) ترن' ہولی ہولی ٹرن
ٹلن: (ک) اپنی تھاں توں ہلن' دور ہوون
ٹلہ / ٹِلا : تلا' کشتی
ٹلہ: اچی تھاں' پہاڑی جس اُتے کوئی ڈیرا لگا ہووے
– ٹلہ جوگیاں: جہلم لاگے رہتاس توں 3 کوہ دور اک اُچی پہاڑی
ٹلے : تھمے' لوے
ٹلے : گھاہ دی چراگاہ
ٹمبن : (ک) پریرن' دل نوں کھچن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُچی کرن
ٹمبن : ویکھو "ٹمبن"
ٹمٹماون : (ک) ٹمکن' جلن تے بجھن' بجھن

نیڑے ہووݨ' رُک رُک کے چمکݨ

ٹمک : (مذ) نگڑ دا وڈا ڈھول یاں اوس شکل دا صندوق

ٹمکݨ : (ک) ٹمٹماوݨ' تاریاں وانگوں چمکݨ' جھلمل کرݨ

ٹنڈ : (ٹ-سؤ / مث) کھوہ وچوں پانی لیاوݨ واسطے بݨے دھات دے بھانڈے (2) ننگا ہویا سر

- ٹنڈاں: ٹنڈ دی جمع

ٹنڈانا: گھوڑے دی اک قسم (لا)

ٹنڈرݨ : (ک) اتراوݨ' ددھ ودھ بولݨ

ٹنڈل : (مذ) ڈنڈل' پُھل پھڑ کے گوبھی دا باقی حصّا

ٹنڈݨ : (ک) ترنڈݨ' ماٹھݨ' حاصل کرݨ' ٹھگݨ' دھوکے نال ہتھیاوݨ

ٹنڈے: ٹنڈا توں' وڈھے ہتھ والے

ٹنگݨ : (ک) ٹھونگݨ' دانا دانا کر کے کھاوݨ

ٹنگ : لت (جمع ٹنگاں) (2) ٹنگݨ توں امر

ٹنگ : موری' ٹویا' سوراخ (2) ٹبر' ٹیلا' پروار' خانداں' گھرانا (3) پیالا' شراب پیوݨ دا برتن

ٹنگار : نخرا' مزاج

ٹنگݨ : (ک) لٹکاوݨ' لٹکاوݨ

ٹنگݨ : (ک) اڑسݨ' اُتے کرݨ' جھٹکݨ

ٹنگنا : ویاہ' منگنی دا فیصلا کیتے بنا جوان کڑی گھر بہا چھڈݨ

ٹنگنا : (مذ) آلت' مرد دا لنگ

ٹنور : پھندنا' کسے شے دا پُھل' بتیل (2) اسم خاص' اک ذات دا ناں

ٹنکݨ : (ک) ٹن ٹن دی اواز پیدا ہووݨ' وجݨ' کھڑکݨ' ٹلی وانگ بولݨ

ٹنوکا: (مذ) مٹا' طعنا' فساد والی گل

ٹوا / ٹوآ : ٹویا

ٹوبھا : چھپڑ

ٹوبھڑے: ٹوبھے' چھپڑ

ٹوپ : وڈی ٹوپی

ٹوپا : اک دیسی ماپ' کنک ماپݨ دا بھانڈا جو پونے دو توں سوا دو کلو دا ہوندا اے

- ٹوپا دھاری : فصل یاں دانے ناپݨ والا ملازم

ٹوپی : کناں تیک درویشی ٹوپی' دنیاوی عزت (دا)

- ٹوپی پوش : ٹوپی پاوݨ والے' ٹوپی پہنݨ والے

ٹوٹ: نشے توں ٹٹݨ

ٹوٹا: (مذ) نقصان' گھاٹا (2) ٹکڑا' حصّا (3) ٹٹے ہوئے چاول

ٹوٹرا: ٹوٹا' ٹکڑا

ٹوٹرو : گھگی ورگا اک پکھیرو

ٹوٹݨ : ٹوٹنی' ننگا ہویا سر' کھوپڑی' بے سہارا بندا (مجازن)

ٹوٹی: پانی والی نال دا مُونہہ۔

ٹوٹے: ٹٹے (خف)

ٹور : چال

- ٹورگمانی : گمان دی ٹور' آکڑ تے مستی دی ٹور

ٹورݨ : (ک) گھلݨ' بھیجݨ

ٹورے: چلاوے' چلائے

ٹوریاں : باریک تیلیاں دی بݨی لموتری ٹوکری

ٹوڑے : ٹکڑے' روٹی دے ٹوٹے

ٹوک : مذاق' ٹوک جھوک' طنز' طعنا' مذاق' بول' ٹکور

- ٹوکاں : ٹوک دی جمع' طنزیا فقرے

ٹوکا : پٹھے کترݨ دا سند (2) فصل کترݨ والا اک کیڑا

ٹوکݨ : (ک) روکݨ' ڈکݨ' ٹھاکݨ' منع کرݨ' ورجݨ

ٹوکواں: ورلا' کوئی' کدھروں کدھروں

ٹوکے : روکے

ٹوگ : شاہانا چال چلݨ والا اک پکھیرو جو تیز اُڈدا

اسے نتے ہتھ نہیں آوندا

ٹول: ٹولا' پارٹی' اکٹھ' جھنڈ' گروہ' ستھ

– ٹولاں: ٹول دی جمع' ٹولے' دھڑاں

ٹولدی: تلاش کردی

ٹولڑیاں: ٹولیاں

ٹولن: (ک) لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن' تلاش کرن

ٹولنا: ٹولن' تلاش لین' ڈھونڈن' بھالن

ٹولو: تلاش کرو

ٹوم: ٹوٹب' زیور

ٹومبے: ویکھو "ٹوم"

ٹوٹب: زیور' ٹوم

ٹوں ٹکن: (ک) کتورے دا چنوں چنوں کرن بولن (2) بکن' بکواس کرن' بے معنی بولن

ٹونا: جادو' ٹونکا' منتر

– ٹونے ہار: جادوگر' ٹونا کرن والا

ٹوناں: (غ۔ا) ٹونا

ٹونہ: ویکھو "ٹونا"

ٹوہن / ٹوہون: (ک) ٹوہ لاون' ٹٹولن' بھالن' لبھن

ٹوہنی: (مث) لاٹھی' آسرا

ٹہ ٹہ ہسدا: ٹھاہ ٹھاہ کر کے ہسدا' ٹھٹھا لاندا

ٹہڈا: (غ۔ا) ٹیڈھا' ونگا' ڈنگا

ٹہساں: خوش ہوساں' مطمئن ہوساں

ٹہکن: (ک) ٹہکن' پھل دا کھڑن' ہسن

ٹہکے: کھڑے (پھل)

ٹہکیاں: پھل وانگوں کھڑیاں

ٹہل: (مث) خاطر' خدمت' سیوا' آدر

– ٹہل ٹکور: خدمت' تواضع' سیوا

ٹہلن: (ک) ہولی ہولی ٹرن' چہل قدمی کرن' خدمت کرن' سیوا کرن

ٹہندے: ٹہکدے' سوہندے

ٹیپ: (ٹی۔پ) اٹاں دے جوڑ وچ سیمنٹ پاں

مسالے دی بھرائی

ٹیچا: (ٹی۔چا/نما) مقررا نشان' متھیا نشان' ہدف

ٹیرنا: کسے ساز دیاں تاراں نوں اِک سُر وچ لیاون' اِک سُر کرن' اُچی بولن

ٹیڑھے: ٹیلے' ٹبے

ٹیک: غرور' تکبر' فخر (2) آسرا' گیت دا بار بار دُہرایا جاون والا مصرع

ٹیکرا: اُچی پہاڑی تھاں

ٹیکن: (ک) آسرا رکھن' ٹکاون' سجدا کرن' سر جھکاون

ٹیلن: (ک) گھیرن

ٹیمن: روٹی نوں شورے نال لا کے کھاون

ٹینڈ: اِک دوجے اُتے رکھی بھانڈیاں دی پال، اک توں بعد اک (ٹم = ہا)

ٹیوا: اندازا' پیش گوئی' جانچ' گویڑ' پڑتال

ٹھ

ٹھ: پنجابی دی قادری لپی دا نواں اکھر۔ فارسی تے عربی وچ ایہ اکھر نہیں ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تل دا ٹھٹھا (ਠ) اے

ٹھاٹھ / ٹھاٹ: (مذ) جوش' لہر' امنگ' طوفان' چھل' جوش دی لہر (2) چھاتی دا جوبن (3) شان

– ٹھاٹھ مارن: لہراں مارن

– ٹھاٹھاں: لہراں' چھلاں

ٹھاٹھا: منڈاسا' موڈھے سرد لمیٹن والا کپڑا

ٹھار : (مذ) پالا' جو کھی ٹھنڈ' سی' سیا' "ٹھارن" توں امر
- ٹھاردے : ٹھنڈا کردے' ٹھنڈ پاندے
- ٹھاریا : ٹھنڈا کیتا' ٹھنڈ پائی
ٹھاک : "ٹھاکن" توں' روک' منع کر
- ٹھاکاں پائے : منع کرے' ٹھاکے' ہوڑے
ٹھاکن: (ک) روکن' منع کرن
ٹھاکر: (مذ) ٹھکر' دیوتا' مالک' رب' چودھری' بندوبستی
- ٹھاکر ٹھاٹھ بنایا : ٹھاکر (بندوبستی / رب) نے بندوبست کیتا۔
- ٹھاکم : میں روکاں' منع کراں' قابو کراں (الف)
ٹھاکن: (ک) اٹکن' روکن' ورجن' منع کرن
ٹھاکے: منع کرے' روکے' ڈکے' ہوڑے
ٹھاگ: (مذ) ٹھگ (وا)
ٹھالا : اُٹھالا' مرن والے دا سوگ ختم کرن دی رسم
ٹھانن : (ک) دل وچ ارادا کرن' کی صلاح کرن
ٹھاناں: (غ ا) ٹھانا' تھانا (2) ٹھکانا' ڈیرا
- ٹھانے: تھانے' ڈیرے' کیمپ' پلس سٹیشن
ٹھاہر : (مث) ٹھہرن دی تھاں' ٹھکانا' آسرا
ٹھاہن / ٹھاہون: (ک) توڑن' ڈھاون
ٹھاہی : (مث) ٹھاہر' ٹھکانا (بے ٹھاہی: بے ٹھکانا)
ٹھاہیں : توڑیں' ڈھاویں
ٹھائی : (مث) تھاں' ٹھاہر (نانک) (2) مرضی' خوشی' اتفاق
ٹھبّ: (مذ) پیر دا اِکو اسا پن' پھڈ' جتی دی اڈی دا اک پاسے بہ جاون
ٹھبکن : (ک) پیر ٹھبا کر کے ٹرن' پیر نوں اچا نیواں رکھن
ٹھبی : ٹھبے پیر والی (2) گیند دا زمین نال ٹکراون
ٹھپ: مکا کے' ختم کر کے' بند کر کے (ٹھپ کے)
= کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے۔
- ٹھپ کے : بند کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے
ٹھپیر : (ٹھپ-پیر) گونگلو' شلغم
ٹھپیرن : (ک) بہتا کھاون' ہڑپ کرن' منڈا بولن' جنسی فعل کرن
ٹھپن : (ک) بند کرن' ٹھیکن' ٹھپے لاون
ٹھٹ : بھیڑ' ہجوم' مجمع
ٹھٹھ : ٹھٹھا' نکی وستی' سندھ دا اک شہر
ٹھٹّی : ٹھٹھی' وستی' پنڈ' محلا
ٹھٹھ : ٹھمکنا' بھیڑ' پڑا (لوکاں دا) (2) ٹھاٹھ' شان' رعب' دبدبا (3) ساز دی آواز (4) مخول
ٹھٹھ بجھن : رنگ بجھن
ٹھٹھ کرن : مخول اڈاون
ٹھٹھا : مذاق' مخول' بکھیڑا' ہاسا (اڈاون)
- ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق
ٹھٹھر : ڈھچر' ٹھٹھر' ڈھانچا
ٹھٹھرن : (ٹھٹھ-رن / ک) ٹھرن
ٹھٹھیرنی : ٹھٹھیار عورت (وا)
ٹھٹھکن : (ک) جھکن' اٹکن' جھجکن' چلدیاں چلدیاں اک دم رک جانا
ٹھٹھمبرن / ٹھٹھمبرن : (ک) ٹھٹھکن' جھکن' رکن
ٹھٹھمن : (ک) جھمن' سورن' تجن (2) دھارن' پک کرن' ٹھٹھمن
ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق
ٹھٹھی : ٹھمی' متھی' دھاری (2) وستی' ٹھٹھی
ٹھٹھے : مذاق (ٹھٹھا دی جمع)
- ٹھٹھے مارن : تضحیک کرن' مذاق اڈاون (وا)
ٹھٹھیار : (مذ) دھات دے بھانڈے بناون والے
ٹھٹھیرا : (مذ) ٹھٹھیار
ٹھچن : (ک) پھبن' ٹھبن' تجن' سورن

ٹھڈکے: پیراں دی ٹھوکر مار کے، ٹھڈا مار کے (وا)
ٹھڈے: ٹھیڈے، ٹھوکر ("ٹھڈا" دی جمع)
ٹھرو: "ٹھرن" توں
ٹھرو: ٹھرن، نظر آوݨ
ٹھرک: شوق، چاء، چسکا (2) حسن پرستی (ٹھرکی: ٹھرک رکھݨ والا)
ٹھرکݨ: (ک) خاہش رکھݨ (2) بیکار ہووݨ، تھڑکݨ
ٹھرݨ: (ک) ٹھنڈا ہووݨ، پالے نال کنبݨ
ٹھریاں: ٹھنڈ پئی، ٹھنڈیاں ہوئیاں (ج)
ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) پھسلݨ، تھڑکݨ
ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) ڈسکݨ، ڈکݨ، نیویں اواز نال رووݨ
ٹھسلݨ: (ک) ٹھسݨ، سٹ کھاوݨ پاروں انگ دا کم جوگا نہ رہݨ
ٹھسݨ: (ک) تپیا جاوݨ، ٹھسݨ
ٹھکانا: واسا، رہݨ، ٹکݨ تھاں، ٹکانا
ٹھکائی: مار کٹ
ٹھکر: ٹھاکر
ٹھکرا: (ٹھک-را) ٹھاکر توں وگڑیا، جھوٹھا ٹھاکر (وا)
ٹھکراݨ: (ک) ٹھوکر مارݨ، رد کرݨ
ٹھکراوݨ: (ک) رولݨ، رد کرݨ، ٹھوکر مارݨ
ٹھکݨ: (ک) ٹھوکیا جاوݨ، گڈیا جاوݨ، جرمانا پوݨ
ٹھکور: ٹکرا
ٹھکورݨ: (ک) پولا پولا مارݨ، ٹھوکر ملے کے بھیت لبھݨ، جذبات مجروح کرݨ، ٹٹکا کے ویکھݨ، ٹھوک کے پرکھݨ، ٹھوکر لاوݨ
ٹھگ: مسافراں نوں دھوکھے نال لٹݨ والا، ٹھگی کرݨ والا، دام لاوݨ والا، ٹھگݨ توں امر
– ٹھگ کے ٹھارنا: دھوکھا تسلی دیوݨ مگروں غصا ٹھنڈا کرݨ (وا)
– ٹھگ لاہور: لہور دا ٹھگ (بلھے شاہؒ دے استاد لہور وچ سن، اوسے پاسے اشارا اے / بلھا)
– ٹھگاں دے ککڑ: مسافر سویرے ککڑ دی بانگ نال سفر چھوہ دیندے سن پر ٹھگ ککڑاں نوں انج تربیت دیندے سن کہ اوہ اوہناں دیؒ مرضی مطابق بانگ دیوݨ۔ مسافر ادھی راتیں سویر سمجھ کے سفر توں ٹرپیندے تے ٹھگے جاندے (وا)
ٹھگݨ: (ک) ٹھگی کرݨ، دھوکھے نال شے ہتھیاوݨ
ٹھگنا: گینڈھا، نکا قد دا
ٹھگیتر: ٹھگ، ٹھگݨ والا
ٹھل: ویکھو "ٹھلھ" (2) پہاڑی
ٹھلا: موٹا، بھارا، ٹھلھا
ٹھلاں: پہاڑیاں
ٹھلیا: روکیا، سہاریا (لا) ویکھو "ٹھلھݨ"
ٹھلھ: موٹائی (ٹھلھا: موٹا)
ٹھلھݨ: (ک) روکݨ، ڈکݨ
ٹھلھݨ: (ک) پانی اُتے روڑھݨ، ترݨ، وگݨ، جاوݨ، دریا پار کرن لئی کدݨ، کشتی کھیوݨ
ٹھلھنا: ٹھلھݨ، رب آسرے کسے کم نوں ہتھ پاوݨ
ٹھمبݨ: (ک) داغ لاوݨ
ٹھمری: اک راگ دا ناں
ٹھمک: داغ، نشان، کھلڑی اُتے دا قدرتی داغ دھبا
ٹھمکائی: سج بݨ کے دکھائی
ٹھمکݨ: (ک) ٹھمک ٹھمک کرݨ، نخرے نال ٹرݨ، مٹکݨ
ٹھمکے ٹھم ٹھم دے: زیوراں دے چھنکار نال ترݨ
ٹھمیندے: ٹھمدے، زکدے
ٹھنڈ: سردی، پالا، ٹھار، امن، سکھ
– ٹھنڈ پاوݨ: مجرماں نوں سزا دے کے امن بحال کرݨ (وا)، کسے ہور ڈھنگ نال اپنا یاں دوجے دا من خش کرݨ

۔ ٹھنڈا : ٹھنڈ والا' سُست

۔ ٹھنڈڑے ساہ : ٹھنڈے ساہ (غم یاں دُکھ پاروں)

۔ ٹھنڈڑیں : ٹھنڈیاں (خف)

۔ ٹھنڈک : ٹھنڈ' سردی

ٹھنگن : (ک) چُنجھ مارن' ٹھونگے مارن' پھلیاں وچوں دانے کڈھ کے کھاون

ٹھنگرن : (ک) بھانڈے نوں ٹھکورن

ٹھنگورن : (ک) چُنجھ نال کھاون' ٹھونگا مارن' چونڈھن

ٹھنن : (ک) طے ہوون' متھیا جاون

ٹھنکن : (ک) چھنکن' کھنکن' کھڑکن (2) بجن' وجن

ٹھنکن : (ک) روون' ڈِکن' بال دا مُونہہ وچ روون

ٹھُوٹھا : (مذ) مٹی دا پیالا (2) ٹُٹا پیالا (3) مشکل والا بھانڈا' کوئی بدشکل بھانڈا

۔ ٹھوٹھا پھڑن گدائی : گدائی والا ٹھُوٹھا پھڑ لیندے نیں (محم)

ٹھوڈی : (مث) ہوٹھاں توں تھلے ہڈی والی تھاں

ٹھور : ٹھکانا' تھاں' پناہ دی تھاں

ٹھوک : ٹھوکن توں امر

ٹھوکر : (مث) ٹھُڈا' ٹھیڈا' ٹکراء' سٹ

۔ ٹھوکر کھاون: کراہے پین' ٹھیڈا لگن

ٹھوکران: (ک) ٹھیکرن' ٹھکورن

ٹھوکن: (ک) سٹ مارن' داخل کرن

ٹھول : وانگوں' ورگا (خف)

ٹھونگا : تھوڑی دیر دا سوون

ٹھونگن : (ک) چنجھ نال کھاون' چونڈھن' ٹھنگن

ٹھوہ: (ک) جھیتی

ٹھہ: بج' بھب

ٹھہرن : (ک) رُکن' اٹکن' کھلوون' قیام کرن

ٹھساں : رضامند ہوواں گا / گی (خف)

ٹھسکن : (ک) بھڑن' ٹھوکر کھاون (2) لڑن' گھلن

ٹھسندی : سوہھوی' سجدی' زیب دیندی

ٹھہن : (ک) مچن' بچن' بنن' سورن' تجن

ٹھیے : بجے' پھبے

ٹھیٹھ : بنا ملاوٹ' اصلی (بولی)

ٹھیڈا : ٹھوکر' ٹھڈا

ٹھیرادن : (ک) کھلواون

ٹھیریاں : کھنڈر

ٹھیکری : علاقا' ٹیکری' ٹُٹے بھانڈے دی کرچ

ٹھیکریاں : (ٹھی-ک-ری-آ-ں) کرچاں' مٹی دے ٹُٹے بھانڈے دے ٹوٹے

ٹھیک: درست' صحیح' غلطی توں پاک

ٹھیکر: ٹھیکری' مٹی دے بھانڈے دا ٹوٹا

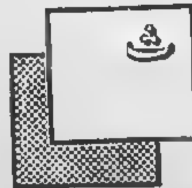
ٹھیکن: (ک) ٹھپے نال کپڑے اُتے چھاپن

ٹھیکہ: (مذ) ٹھیکا' کسے کم دا معاوضا پہلاں طے کر لینا

ٹھیکیدار : (مذ) ٹھیکے دا کم کرن والا

ٹھیلا : ہتھ ریڑھا' دھک کے چلاون والا گڈی

ٹھیلے : (1) ٹھیلا دی جمع (2) ٹھلے' روانا ہوئے



ث : پنجابی دی فارسی اکھرالی دا دسواں اکھر جو عربی توں آیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "س" برابر کردے نیں

ثابت: پکا' پیڈھا' مضبوط' طے (2) جس دا ثبوت مل جاوے

– ثابتی : ثابت ہوون دی حالت' مضبوطی' ثابت قدمی' پکیائی

ثاقب : لشکواں' چمکدار

ثالث : تیجا' دو دھراں وچکار میل یاں نیاں کراؤنہار

– ثالثی : ثالث ہوون دا کم یاں حالت' تج

ثانی : دوجا' برابر دا' شریک

ثبات : مضبوطی' پکیرتا' قائم رہن

ثبت : لکھت' لکھیا ہویا' امٹ

ثبوت : ثابت' اٹل' پورا (2) کسے گل دے درست ہوون بارے دلیل

ثبوتا : ثبوت' پورے دا پورا' سالم

ثرب : آندراں والی چربی دی جھلی

ثرٰی: زمین دا ہیٹھلا پرت' زمین دے اندر دی مٹی' گِلی مٹی

ثروت: مال' دولت وند ہوون' امیری

ثریا : پروین' ستاریاں دا اک جھرمٹ (2) اُچ' اُچائی

ثعلب: لومڑی

ثقات: ثقہ دی جمع (خف)

ثقافت: رہتلی حالت' کلچر' وسیب

ثقل : بھار' وزن

ثقلین: دو عالم' دو ٹولے' جن تے انسان

ثقہ : اعتباری' بھروسے جوگ

ثقیل : بھارا' دیر ہضم' ثقل والا

مثلث: تیجا حصا (2) عربی لکھت دا اک ڈھنگ

ثمر: پھل' سٹا' نتیجا (جمع: اثمار)

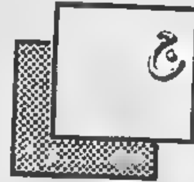
ثمرہ: ثمر' پھل' سٹا' انت

ثمود : حضرت نوحؑ دی نسل دی چوتھی پیڑھی دا اک بندا جس دی قوم وچ حضرت صالحؑ نوں نبی بنا کے گھلیا گیا۔ ثمود دی قوم نے حضرت صالحؑ دی معجزے والی ڈاچی نوں وڈھ چھڈیا' جس کارن قوم اُتے عذاب اتریا۔

ثنا (ع): تعریف' حمد

– ثناخواں : تعریف کار' گُن گائیک

– ثنائیں : ثنا' تعریف



ج: پنجابی دی فارسی لپی دا یارھواں اکھر اے۔ ایہدا وتاندرا ز، ی (ژ) تے د نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا تبادل جا (ਜ) اے۔

جا: جدوں

جا: جاون توں امر' ونج

-جا کراہن: جا کے

-جا وجن: موقعے تے جا اپڑن' اچن چیتی جا اپڑن

جابر: (مذ) جبر کرن والا' ڈاڈھا' سخت

جابرؓ: حضرت جابر بن عبداللہ' رسول کریمؐ دے صحابیاں وچوں اِک

جاپ: (مذ) ناں دا ورد' وظیفا' وار وار ذکر' عبادت' ربی ذکر (2) محسوس

جاپاں: محسوس کراں' اندازا لاواں (م)

جاپن: (ک) لگن' محسوس ہوون (بد)

- جاپے: محسوس ہووے' (2)رب جانے (خف)

جات: ذات

- جاتی: ذات (قوم' نسل)

جاتا: جاتیا' سمجھیا

جاتس: جاتو سو' اوس سمجھیا

جاتک: بال' بچا' منڈا

جاتو: جانی' سمجھی (خف)

جاتوں: جاپیا' محسوس ہویا' جاتا

جاتی: ذات

جاتی: جانی' جمی (2) جانی' سمجھی (غر) (3) ذات' نسل' قوم

جاتے: سمجھے' محسوس ہوئے (2) جاوندے (بلھا)

جاتیا: خاندانی' نسلی' چنگی قوم دا

جاچ: طریقا' اندازا' گویڑ' کرن ڈھنگ

جاچن: (ک) جا نچن' اندازا لاون' گویڑن' پرکھن' انگل لاون' ویکھن بھالن

جاچے: جاچ (2) خیال وچ

جاواں: ایال' گھوڑے دی دھون دے لے وال

جادو: سحر- ٹونا' منتر وغیرا راہیں اپنی مرضی دا کم

- جادوگر: [illegible]

جار: [illegible] (2) جال (3) چار' سک' شوق' [illegible] (4) حسد' تکلیف' ساڑ

جاروب: (فا) جھاڑو' بہاری

- جاروب کش: جمادار' جھاڑو پھیرن والا

جاری: چالو' چلدے' وگدے' حرکت وچ' رواج مطابق' ورتوں وچ' چلدیاں وگدیاں (اکھاں جاری: اکھاں چوں مسلسل اتھرو وگدے / خف)

جاری: یاری (چوری جاری / خف)

جارے: جالے (2) ساڑے

جاڑا / جاڑاں: سردیاں (ہا)

جاڑاں: اجاڑاں (مم)

جاڑھ: واڑھ' چبن والے دند

جاسن: جاون گے' ولسن

-جاسیں: جاساں' جاوں گا

جاسوس: (مذ) جسوس' سوہا' دشمن دی خبر لین والا

جاگ: کسے شے دی اصل بدلن والی وست' دُدھ

توں دہی جماوݨ والی کھٹاس یاں خمیر

- **جاگ لاوݨ:** پی رہݨ (2) دُدھ توں دہی بݨاوݨ لئی دُدھ وچ لسی پاوݨ (3) کوئی گل سِکھاوݨ (4) حالت بدلن لئی اثر پاوݨ (5) شوق پیدا کرݨ

جاگ: جاگݨ توں امر، بیدار ہو

جاگے: جاگ کے (مم)

جاگا: جگراتا

جاگا: (مث) جگھا، تھاں

جاگاں: جاگ دی جمع، دہی جماوݨ والی کھٹاس

جاگاں: نہ سوواں، بیدار رہواں، سوں کے اُٹھاں

جاگایا: جگایا (ہچل)

جاگندے: (جا۔گ۔ں۔دے) جاگدیاں

جاگرتی: بیداری، جاگرت، آل دوال تے ماحول توں پوری جانکاری، سمجھ

جاگݨ: (ک) بیدار ہووݨ، سوں کے اُٹھݨ، ہشیار ہووݨ (2) زندا ہووݨ تے ایمان لیاوݨ (باہو)

جاگہ: (مث) جگہ، تھاں، جگھا

جاگے: جاگ، دہی جماوݨ والی لسی

جاگیر: (مث) جگیر، پیو دادے دی ملک، سرکار ولوں ملی زمین

جاگین: جاگدے ہݨ

جاگھے: جگھا اُتے، تھاں اُتے (مم)

جال: (مذ) پھاہی، پھندا

جال: جلاوݨ، بالݨ (لا)

جال: بہݨ اُٹھݨ، صحبت (لا) رَلا ملا

جال: "جالݨ" توں، دیلا گزارݨ (ہچل) گزر (ملما)، گزار، سہ، کر (اوکھا کم)

- **جال اٹھائیں:** اتھے ای رہ (دمودر)

- **جال کرنا:** جالݨ (دا)

- **جالاں:** دسر کراں، گزاراں

جالا: مکڑی دا تار نال بݨایا ہویا پھندا جس نال اوہ مکھیاں تے کیڑے شکار کردی اے (2) اکھ دا پردا جو نظر بند کر دیندا اے۔ کسے ترل یاں پاݨی دے چوکھا چر پئے رہݨ پاروں تہ وچ بݨ جاوݨ والا ریشا

جالکی: (مث) جال، پھندا، پھاہی (حافظ)

جالݨ: (ک) جھاگݨ، سہݨ، جھلݨ، بھوگݨ، گزارݨ، نبھاوݨ، جرݨ، برداشت کرݨ، سہارݨ، وسر کرݨ

جالݨ: (ک) بالݨ، ساڑݨ، جلاوݨ

جالی: باریک موریاں والا کپڑا (2) تاراں دی بݨتر جو مکھیاں، مچھراں توں بچاء دے کم آوندی اے۔ (3) جال

(سرخ جالی: اکھ دی سفیدی وچ سرخ رنگ دا جال)

جالی: تنگسائی، تنگی، گزاری

جالے: جلاوے، ساڑے (2) سہوے، سہے، برداشت کرے، جھلے

جالیا: گزاریا

جالیں: گزارا کریں، رہیں

جالین: جالدے نہیں، سہندے نہیں

جام: (مذ / فا) پیالا (خاص کر شراب پیوݨ والا)، (2) اسمان

- **جام عقیق:** عقیق پتھر دا بݨیا ہویا پیالا

- **جام جہان وسالݨ والا:** جہان دا حال دسݨ والا جام۔ ایران دے بادشاہ جمشید کول اِک ایجہا جام سی جس وچ دنیا دے حالات وسدے سن۔

- **جام فروشی:** جام ویچݨ، پیالے، جام ویچݨ دا کم

جاماں: سخاوت، جود

جامع: (عر) پورا، بھرواں، کامل، مکمل، سدا (2) جمع کرن والا (3) رلتی، شامل

جامنی: اک، بھاہ (دمودر)

جامنوں: اک پھل دا رُکھ تے اوہدے پھل

جامہ: (مذ / فا) لباس، کپڑا (عجاذن جسم)

- **جامے:** کپڑے

جامی: ملا نورالدین عبدالرحمن بن احمد۔ فارسی دا مشہور شاعر جنھے 44 کتاباں لکھیاں

جاں: یاں (2) جدوں (3) جاداں
- **جاں تک:** جد تک، جد تیک (لڈ)
- **جاں جاں:** جنا چر، جدوں تیک، جدوں دی

جاں لگ: جتھے، جد تیک، جدوں تیک
جاں(ن): روح، جیون، جند
- **جان تجی تسلیم:** جان رب دے سپرد، رب دی رضا من لین
- **جان بھیانے:** جان بچاون وچ
- **جان توں ڈھل:** جان قربان کرن توں دریغ (نہ کرن)
- **جانفزا:** جان فزا، جان ودھاون والا، صحت بخش، خوش کرن والا
- **جان کندن:** جاں کنی، جان نکلن، نزع، مرن سمے دے اوکھے ساہ
- **جان کھپے وچ سائی:** سائی ویکھدیاں جان کھپ جاوے، چھنگی وچ ای جان دیتی پوے (عالم)
- **جان ہارن:** جاں قرباں کرن، مر جاون
- **جاناں:** جان، محبوب، جان دی جمع

جانان: جاناں، جانی یار
جانگداز: جاں گداز، جان سیکواں
جانم: میری جان
جانہار: مرحوم
جانی: جان
- **جانی والی چیز:** جاندار شے، جیو

جانی: جان توں پیارا، محبوب، معشوق، یار
جانباز: (فا) جان اتے کھیڈن والا، بہادر
جانجی: (جان- جی) جنج وچ شامل ہوون والا، براتی
جانچ: (جان- چ) اندازا، پرکھ، کوڑ
جانچن: (ک) اندازا کرن، پرکھن، کوڑ لاون
جانس: جاندا اے (ناٹک)
جانستاں: جان ستان، جان لین والا

جاں کنو: جس اتے
جانگھ: پٹ، لت دا گوڈے توں اُتلا حصا
جانکھیا: کچھا
جانوں لاوی: (غ،ا) دیکھو "جاون لاوی"
جانہہ: (غ،ا) جاہن، جاون
جانڑ: جان بجھ کے، جانن توں امر
جانکارا: واقف، جانو
جانکاری: واقفی، واقفیت
جانن: سمجھن، معلوم کرن، واقف ہوون، جانو ہوون، پچھانن، تمیز کرن
جانی: قسمت جانن والے، عالم (2) جان دے مالک، پیارے، جان توں (3) توں جان
جاوگ: جاوے گا / گی
جاوم: میرا جاوے
جاوندی اے: جمدی اے
جاون: (ک) حرکت کرن، ترن، روانا ہوون
جاون: (ک) جمن
- **جاون لاوا:** جمن دیہاڑ توں
- **جاون لاوی:** جمن توں، جمدیاں ای

جاونا: جمنا، پیدا کرنا
جاوے: جمے
جاہ: (مذ / فا) شان، رعب، جلال، دبدبا
- **جاہ حشم:** وڈیائی تے رعب، شان شوکت

جاہ: جا، جاون توں (غر)
جاہد: جہاد کرن والا، مجاہد (خف)
جاہگاں: (مث) تھکاں، تھاں
جاہل: ان پڑھ، بے سمجھ، گوار
جاہو: جاؤ (حکم)
جاہی: تھکا، تھاں، جام
- **جاہیاں:** جاہی دی جمع، تھاں

جائیں: جاء، تھاواں، تھکاں، گھر
جاۓ: تھاں، تھکا
جائز: (عر) درست، مناسب، قنون یاں مذہب دے

حساب نال ٹھیک

جائزہ: (مذ / عر) کسے شے دی پرکھ کرن (2) تحفہ' ثبوت' تصدیق' سند وجوں ورتی جاون والی بزرگاں دی گل

جائفل: اِک بُوٹی تے اوہدا پھَل جو دواواں وچ ورتدے نیں۔

جائی: جوا' بھرٹا (پِچل) لئی (ملھا) (2) جمی ہوئی' اولاد (3) ٹھکا' جاء' بجائے

جائی: ٹھکا اُتے' ٹھکانے اُتے' تھاں ٹکانے

جائی: جاوے

جائے: (فا) جاء' تھاں

جائیاں: جاء توں' تھاواں' ڈیرے

جائیں: ٹھکا' تھاں' جاء' ڈیرے اُتے' تھاواں

جایا: جمیا (2) گیا

– جایاں: (غ۔ا) جائیاں' جمیاں

جایوں: جاء توں' تھاں توں

جایم: میتوں جمیا

جب الاحزان: (عر) غماں دا کھوہ (ا)

جبار: جبر کرن والا' رب دا اِک صفاتی ناں

جبار: اسمان اتے تاریاں دا اک جھرمٹ جہنوں انگریزی وچ اورین (Orion) آکھدے نیں۔

جبالی: پہاڑی (علاقا)

جبرائیل: جبریل' وحی لیاون والا فرشتا

جبروت: رب دی راہ دا اک درجا' دبدبا' وڈیائی' ربی صفت

جبل: (عر) پہاڑ

– جبلاں: جبل دی جمع' پہاڑ

– جبلڑے: جبل' پہاڑ

– جبلیں: "جبل" توں' پہاڑ' پہاڑاں وچ

جبلک: جب لگ' جد تیک

– جبلگ جان' امید طمع دی: جنا چر جیوندے آں' طمع دی آس اے (ا)

جُبہ: (جب-با) فقیری لباس' اپرلا کپڑا

جبیں: (فا) متھا

– جبینوں: جبین توں' متھے توں

جبھ: جیبھ' زبان

– جبھے: جیبھ' زبان (عم) جیبھ نوں' جیبھ اُتے

جپ: جاپ' جپن توں' رب نوں یاد کر' رب رب کر

– جپ مُت: سچ جپ' جپ کر

– جپدی: جاپ کردی

جپن: (ک) جاپ کرن' ورد کرن

جپھن: (ک) رُجھن' جٹن' مشغول ہوون' کم وچ لگن' گڈی اگے جتن

جپھا: (مذ) باہواں دی گھٹ' پیار دے اظہار یاں لڑائی وچ کسے نوں دوہاں باہواں دے کلاوے وچ لین دا عمل

جپھی: (مث) جپھا (2) لکڑ دی سنگھی جس نال کسے شے نوں مضبوطی نال پھڑیا جا سکے

– جپھی پاون: بغلگیر ہوون

– جپھے لین: مقابلا کرن

جَت: وال (عام کر کے جنور لئی ورتیندا اے)

– جَت کاتا: جَت کتن والا' بھیڈ بکری دے والاں دا سوتر بناون والا

جَتّ: اونٹھ چَراون والا

جِت: جتن توں' جیت (2) جتھوں (3) جس

– جِت بھت: جویں' جِسراں

– جِتول: جت وَل' جس پاسے' جدھر

جُت: جُتی

جتاون: سمجھاون' یاد کراون

جترا: ارام' توشہ زاد

جتراں: جیواں

جترے: صبر کرے' سہوے

جترن: (ک) پیڑ نوں سہن' جرن' برداشت کرن

جَتل: جَت والا' ودھے والاں والا

جتن: (نا) کوشش
جتن: فتح کرن، شکست دیون، کامیاب ہوون
جتن: (ک) جوون، جوتن، مشغول ہوون، کم وچ رجھن
جتی: شہوت اُتے قابو پاون والا فقیر، پارسا، پرہیزگار
- جتی ستی: شہوت توں دور، ایسا فقیر جو لنگوٹے دا پکا ہووے
جتی دم: جنے چر تک
جتی: جنیاں
جتی: پیریں پاون والا چمڑے یاں کسے ہور شے دا بنیا پاون
- جتی جھاڑن: پیریں جتی پاون، سفر دا مُدھ بنھن
- جتیاں سر تے جھلن: خُشی نال بے عزتی سہن (معشوق کولوں)
جتے: جتیاں، پولے
جتے: جوئے، گیڑے، چلائے (کھوہ)
جتھ: جتھے
- جتھڑے: جتھے
- جتھ کتھ: جتھے کتھے، ہر تھاں
جتھا: جھنڈ، جماعت، سنگت، ٹولا، گروہ
جٹ: واہی بیجی کرن والا، اُجڈ، شہری رہتل توں انجان، زمیندار (2) باراں مسلاں دا سکھ سردار
- جٹ بوٹ: اُجڈ، گوار، موٹی عقل والا
- جٹ جپھا: زوریاں طاقت دی بے تُکی ورتوں
- جٹکا: جٹاں والاں، سدھا سادا، بے ڈھنگا
جٹ: جوڑ، سنگ، ساتھ
جٹا: اُلجھے ہوئے لمے وال
- جٹا دھاری: لمے والاں والے
- جٹاں دی پاگ: میل کچیل بھرے سر دے والاں دیاں لٹاں

جٹن: (ک) کم وچ لگن، رجھن (2) لڑن بھڑن، جڑن
جٹی: جٹ عورت
جٹی: کٹھیاں دو بوٹیاں دا جوتا
جٹی: جوڑی، جکڑی، ستر پاروں پھڑی گئی
جٹیاں: جٹی آں، بنھی آں، مصروف آں
جٹیٹا: جٹ، جٹ قوم دا
جٹیٹے: (جٹے- ٹے) جٹ
جٹیٹری: (جٹے- ٹ- ری) جٹی
جٹھالن: (ک) جھوٹھا کرن
جٹھانی: (مث) جیٹھ دی بیوی
جثہ: جسم، سریر، جُسا
- جثے: ویکھو "جثہ"
- جثیوں: جثے توں، جسم، سرے
ججمان: وڈیرا، مراسیاں نوں دان دیون والا
ججونتی: اِک راگ دا ناں
جچ: جویں
جچر: جنے چر تیک، جنا چر، جدوں تیک
جچراں: جچر توں
جچن: (ک) پھبن، سجن، سُہلا لگن
جحیم: (عر) دوزخ دی چھیویں پرت، بہت تیز اگ
جد: (مث / عر) وڈ وڈیرے، نسل، پیو دادا، ٹاہری
- جدی / جدی پشتی: موروثی، وڈ وڈیریاں توں
جد: جدوں
- جد تک: جد تیک، جدوں تیک
جدال: جنگ جدل، دُشمنی
جداں: جدوں
جداہیں: جد تیک
جدائی: وچھوڑا
جدائیں: جدوں
جدت: (مث / عر) نواں پن، نو سکتا، تازگی، نو خفتا

جدن: جس دن، جدوں، جیس دیہاڑ
جدکن: (ک) کنڈھ، چھت وغیرا وچ تریڑ پے جاون
جدل: لڑائی
جدی: آبائی، ویکھو ہیٹھ "جد"
جدی: (ع ا) جھدی
جدے: جدہ، سعودی عرب دا اک شہر
جُدے: جدا، وکھرے، نکھیڑویں
جدید: نواں، اُجوکا
جُدھ: یدھ، لڑائی، جنگ
جڈاں: جدوں، جہڑے ویلے
جڈڑی: معذور، محتاج، ادھ ماڑو
جذ: کھچ، توڑن، کٹھن
جذب: کھچ، کشش، کسے شے نوں اپنے اندر چوسن یاں ساون دا عمل، رب شناسی دی اک منزل
جذب قلوب: دل دا جذب (کرن / ہوون) من رجھاواں (کم)
جذبہ: (ند / ع) جوش، لگن، چنگیائی، منداپائی یاں کسے ہور صفت بارے دل وچ اُبھرن والی کیفیت
جر: جرن توں امر، سہ، برداشت
- جراں: جلاں، برداشت کراں
- جروا: برداشت کروا، بھلاڑا، سہندا
- جرساں: جراں گا
جرن: (ک) برداشت کرن، سہون
- جریاں: سہیاں، برداشت کیتیاں
جر: جرن توں، سہ، برداشت (2) زور (3) بڈھاپا (4) جل: پانی (خف)
جرا: بڈھاپا
جراح: زخماں دا علاج کرن والا، سرجن
جرابولہ: جرارہ، عقرب برج
جرامرا: بڈھاپا تے موت (ناٹک)
جرائے: جلائے، ساڑے، بالے
جرجران: (ک) زنگاں نال لوہے دا کھاوا جاون

جرح: (ع) زخم، چوٹ
جرح: (مث / ع) وکیل دا مخالف دھر کولوں سوال جواب
جرس: اونٹھ دے گلے دی گھنٹی
جرعہ: گھٹ
جرکھاں ترکھاں: لگڑ بگڑ، چرخ
جرلاون: (ک) جلاون، تراٹاں پین، جوالا مکھی پہاڑ وچوں لاوے دا نکلوں نکلوں کرن
جرم: جنم، جسم، سریر، جمن، مذہب، جاندرو وقار
- جرم تتی: پیدائشی بدنصیب
- جرم گالن: جاندرو آور گواون
جرم: (ع) قصور، قنون توڑ کے کیتا گیا کم
جرمن: (ک) جمن، جنم لین، پیدا ہوون
(2) جرمنی، یورپ وچ اِک ملک دا ناں
جرمی: جرم کرن والا
جرن: (ک) سہن، سارن، جھلن، برداشت کرن
- جرنی: جرن توں، برداشت کرن، جھلن، سہن
- جرے: جھلے، سہوے، برداشت کرے
جرن: (ک) ٹھنڈ لگن
جرہ: نکا باز، شکرا، نر باز
- جرے: جرہ توں
جریا: جرہ، نر باز
جریدی: کلا رہن والا، کوارا مرد
جڑ: جڑن توں، دھکے نال بہرے مڑھ، لا، ٹھوک
جڑ: جوڑ کے
- جڑ تول: جوڑ کے تے تول کے، نشانا رکھ کے
- جڑکے: نال لگ کے، کول
- جڑے بجے: سوہے، چنگا لگے، وارے آوے
جڑاؤ: جس وچ ہیرے موتی جڑے ہوون
جڑت: جڑیاں ہوئیاں، زیوراں وچ ہیرے موتی

جڑن دا کم' جڑی ہوئی شے' جوڑ

- جڑت کاری: موتی ہیرے جڑن دا کم

جڑی: جانگی بُوٹی

جڑی: جادُو' کِل ٹھوکیا' جڑی' بھُوت دانگوں چمڑن والی ریوی جو معمول نوں سُنگا کے ماردی اے

(2) بوٹی

جڑھ: رُکھ دا اوہ حِصّا جو زمین وچ ہوندا اے' مُڈھ

- جڑھاں تھیں لاھ: مُڈھوں لے کے

جزا: بدلا' بدل' معاوضا

- جزائیں: جزا' بدلا

جزلائے: بھڑکاوے' اُکسائے (لا)

جزو: ٹوٹا' کسے وڈی شے دا حِصّا' انگ

جزیرہ: (ع) ٹاپو' خشکی دا اِجیہا ٹوٹا جِہدے ہر پاسے پانی ہووے

جزیل: بُہت سارا (لا)' فصیح' مضبوط

جزیہ: غیر مسلم رعایا کولوں لیا جاون والا ٹیکس

جس: حمد' رب دی تعریف' قصیدا' تعریفی نظم' خاندانی نیک نامی' شہرت' وڈیائی

جس کرن: مشہوری کرنا

- جس لَین: نیک نامی کھٹن

جسلول: راکھا دستا

جست: اِک دھات (2) چھال مارن

- جستی: جست دی بنی ہوئی کوئی شے

جستجو: (مث / فا) ڈھونڈ' لبھ' اشتاق

جسد: (ع) جسم' سریر

جسم: (جس۔م / فا) پِنڈا' سریر

جسن: (ک) جس گاون' تعریف کرن

جسودھا: بلدیو جی دی مُونہ بولی ماں

جشن: کسے خوشی دے موقع اُتے ہلا گلا یاں تقریب

- جشن مچایا: جشن منایا' خوشی منائی

- جشن نوروز: نویں سال دا جشن' ورھے دے پہلے دن دا جشن

جعد: جٹا' زلفاں

جعل: بناوٹ' منتر

- جعل ساز: دھوکے باز' بناوٹ کار

جعل اللیل لباسا: (ع) رات نوں لباس بنایا

جغرات: جگراتا (2) دہی

جف القلم: (ع) قلم سک گیا

جف القلم بما ھو کائن: جو کجھ ہوون والا سی (قلم سک گیا)

جفا: ظلم' زیادتی

- جفا جالن: دکھ زیادتی سہن

- جفا جُو: ظلم' ظلم کرن دی عادت والا

جفاف: خشک' ختم (لا)

جفت: جوڑا' ساتھی' دو اُتے وِنڈیا جاون والا

- جفت موافق کو ملے: اپنے ورگا (مناسب) ساتھی لبھدا اے

جفر: مصیبت' دکھ' سختی

- جفر جالن: سختی برداشت کرن

جک سوہن سوہے ساوے: سُوہے تے ساوے لال تے ہرے (دوپٹے تے پگاں) خوب سوہنے لگ رہے سن

جکڑ: "جکڑن" توں' پکڑ

جکڑن: (ک) کسن' کس کے بنھن' جوڑن' پسلون

جکڑی: بنھی' پھسائی (2) بھرت' پریت دے پچھاویں آئی

جکڑیا: بنھیا

جکو تکی (تکے): دوچتی' ڈر' اندیشا' خوف' وسوسا' وسواس' ڈھل مٹھ' دل نہ چاہندیاں

جکودھکی (دھکے): ویکھو "جکو تکی"

جکھ: غم وچ کھل (2) تول

- جکھ جکھ: کھل کھل کے (غم وچ)

- جکھ جھکدیہ: غم وچ کھلدیاں

جگ: جگن توں' مل

- جگ گئی: بل گئی، روشن ہو گئی
- جگدا: بلدا، روشن
- جگیا: بلیا
- جگ: زمانا، دنیا، جہان، سنسار
- جگ آوندا: جگ وسدا، اسیں جگ دے چوداں پرتاں نوں ویکھ رہے آں
- جگ اگویدا: اگلے جگ دا، پرانے زمانے دا
- جگ توڑی: جد تیک دُنیا قائم اے
- جگ واہراں: دنیا دے (طعنیاں دے) حملے
- جگ مل: زمانے دے نال، زمانے دے مطابق
جگ: ووہج ساتھی
جگ: جوگ، یوگیہ
- جگ دھوڑ: حب دا تویت
جُگ: صدی، ویلے دا لما دور، زمانے
- جگا جگ: ہکو جگ، ہر زمانے وچ
جگ: یگ، ہون، سادھو بامنتاں دی دعوت، نذرانا، قربانی، بلیدان
جگ: ساتھی، جٹ، جوڑ (زوج)
جگاتر / جگادھر: مُڈھلا، قدیم، پرانا، وڈا، کھانگھڑ، سیانا، جغادری (2) طوفان نوحؑ ہڑ نال زمانے دا انت
جگت: (ج۔گت) جگ، عالم، دنیا
جگت: مزاحیا فقرے بازی، چھکر، مخول
جگجگاون: (ک) جگمگاون، چمکن، دمکن، ٹمٹماون
جگدیو: جگدیو کلاں، امرتسر وچ ہاشم شاہؒ دا پنڈ
جگر: کالجا، حوصلا، جیرا
- جگرا کرن: دل پکا کرن، حوصلا کرن، دل نوں ٹھہراون
جگراتا: (ا) انیدرا، جاگ کے رات کٹن
جگرن: (ک) جگن، جگی چاڑھن

جگڑے: جگ (جب)
جگ مگ / جگمگ: چمکن، لشکن
جگن ناتھ: سمندر کنڈھے اک دیوتا دے ناں اُتے بنیا ہندو مندر
جگنانی: جگراتا۔۔ کسے موقعے یاں تہوار پاروں رات جاگن
جگن: (ک) بلن، روشن ہوون، چمکن، لشکن
جگنو: ٹٹہنا، راتیں چمک کے اڈن والا مکھی دی نسل دا کیڑا
جُگنی: گلے دا اِک گہنا (2) لوک گیت دا اک کردار
جگولی: گھنگرو، گھنگرووں والا
جگیانی: (مث) جوگیانی، جوگن
جگیر: (مث) جاگیر، سرکار ولوں ملی جائیداد، علاقا
جگھرن: (ک) بکھیڑا کرن، تکرار کرن، جھیڑن، لڑن، بھڑن، بحث کرن
جل: پانی
- جل ان: داتا پانی
- جل تھل اِک ہوون: بھتی بارش کارن ہر پاسے پانی ہو جاون
- جل جنہ: پانی دے جنور
جل جلالو: جل جلال دی، رب دی (سوقہ)
جل: جلن توں، بل، سڑ
- جل جلیندیاں: ساڑ وچ بلدیاں
جُل: چل، جلو، جلن توں امر
جلاں: جاواں، جاواں، ٹُراں (بف)
جلا: (فا) چمک، لشک
جلاد: پھانسی دیون والا، قتل کرن والا
- جلادے: جلاد (جم)
جلال: رعب، غصا، بزرگی، شان
جلالی: سید شاہ جلال بخاریؒ دے خلیفے تے مرید، جوشیلی طبیعت والے
جلاندا: (جلاں۔دا) بالدا، روشن کردا

جلاوݨ: ساڑن' بالن (2) نبھاوݨ (وعدا)
جلایم: میتوں بالیا' ساڑیا
جلجلاوݨ: (کؑ) گھبن (2) غصے ہووݨ
جلد: جلدی' چھیتی
جلدی: چھیتی' کاہلی (2) بلدی
- جلدی جلدی جلدی: چھیتی چھیتی بلدی
جلدی: چلدی' جاندی (خف)
جلدیں: بلدیاں' جلدیاں
جلڑھی: جلی بلی (دِل جلڑھی: سڑے دِل والی)
جلساں: جلواں گی
جلم: جوک
جلن: (ک) بلن' مچھن' سلگن' روشن ہووݨ'
سڑن' بھجن' تپن' ساڑا ہووݨ' حسد کرݨ
جلن: (ک) چلن' بلن' ٹرن' جاوݨ
جلو: اگے اگے ٹرن' لگام' جلال' دبدبا' رعب
جلوٹ: جال دا ٹکا رکھ' ٹکاوݨ
جلوٹا: ٹکا رکھ
جلوس: کسے مقصد کارن لوکاں دا نعرے لاندیاں
گلیاں بزاراں وچ پھرن
جلوہ: نظارا' دیدار' تجلی' رونق' چمک' نُور' پرتاب
- جلوے: جلوہ توں' نظارا
- جلویدار: جلوے دار' سوہنے' سجاوٹی
جلوہن: گڈ گڈی' رِشمی گھرک
جلہوڑے: ویکھو "جلھوڑے"
جَلی: واضح' وڈی' روشن
جلی: جلمی' مستی دا ناچ' نعرۂ مستانا
- جلی پاوݨ: ذکر جلی کرن
جُلی: گدا' رضائی
جلے: سڑے بلے' جنہم وچ پوے (احمد)
- جلیاں: (جلے-آں) سڑیاں' بلے ہوئے
(محم)
- جلیاں: (جلی-آں) جلی آں' سڑی آں'
بلی آں

- جلیساں: بالاں گی' ساڑاں گی
جلیندڑی: بالدی
جلے: جاوے
- جلیا: چلیا' ٹریا
- جلیساں: جاواں گی' وسر کراں گی' گزارا
کراں گی
جلیندا: (جلے-ن-دا) رہ رہیا اے
جلیندیاں: گزارا کردیاں' جالدیاں
جلیل: جلال والا' رعب والا
جلیہاں: ٹھہراں' رُکاں
جلیہن: ٹھہرن' رُکن
جلہر: منا (2) بدل' پانی لے جاوݨ والے
(جل + ہر)
جلھوڑے: جل ہوڑے' تکوے' پانی دے جنور
جلیھے: گدڑی
جم: موت دا فرشتا' جمدوت' روح قبض کرن والا
دیوتا' عزرائیل' یم
- جم پر: موت دا تھاں (نانک)
- جم پری: موت دا تھاں
- جم پھاس/پھاسی: موت دا پھندا
- جم جاگاتی: موت دی سزا
- جم جندار: ملک الموت
- جم جوہیہ: موت دی سزا
- جمدوت: جم' ملک الموت
- جم کنکر: ملک الموت
- جم لوک: موت دا تھاں
جماد: جمادات
جمال: سوہپݨ' خوبصورتی' حُسن
- جمالوں: سوہپݨ وچوں
جمال بدیع: بدیع الجمال (پری)
جماں: جمیا' پیدا ہویا
جماں: (نں) جم آن' عزرائیل آوݨ دا سما
جماں: جیماݨ' مرن مگروں بھکلیاں دلوں کھاوݨ

دی دعوت، کوڑا وٹا
جمایا: جماون، پکا کرن
جماون: (ک) پکا کرن، رکھن، گاڑھا کرن، قائم کرن، جوڑن
جمبن: (ک) ہچکچاون، سنگن
جمبھ: (ند) دیوتاواں خلاف لڑن والا اِک راکشش
جم جم: بڑی خشی نال، شوق نال، سَدا، ہمیشا
جمدی نوں: جمدیاں سار
جمدھڑ: جنجر
جمروپ: جم دا روپ، ویکھو "جم"
جمسی: جے گا
جمشید: ایران دا اک بادشاہ جِہدا "جام" مشہور اے۔
- جمشیدی: جمشید بادشاہ نال تعلق رکھدا
جمع: اکٹھا کرن، رلاون، جوڑن
جمعیت: اکٹھ، سنگ، جتھ، جڑیا ہویا (مم)
- جمعیتی: جمعیت والا، ساتھیاں والا (مم)
جمل: (ع) اونٹھ
جمل: جملہ، پورا، سارا، کل
- جمل جہان: پورے جہان وچ، پورا جہان
- جمل دا: سبھ دا
جمنا: ہندوواں دا اِک پوتر دریا
جمندے: جمدیاں، جمدے
جمن: (ک) جنم، پیدا ہوون، اُگن (2) قائم ہوون (3) جڑن، ہتھیرلن
جمورہ: ہولی توپ، سنھی
جمیاں: اُگیا، ہور ویکھو "جمن"
جمیل: سوہنا، سندر، خوبصورت
جن: جنا، بندا، آدمی (بمف) اکٹھ (لا)
رجن: جنے، جناں (2) جویں
رجن: بھوت پریت، ہوائی مخلوق
- رجن لاجاون: جن چھوڑ جاون، پاگل کر جاون

- جنی: ضدی
جناب: درگاہ، کچہری، دربار، حضور
- جنابوں: جناب توں، رب ولوں
جناور: جنور، جانور
جنازہ: میت، ارتھی، کفنائی ہوئی لاش
جنب: سن دا بوٹا
جُنب: ناپاکی، پلیتی، غسل دی لوڑ
- جنبی: جنب والا، جس اُتے غسل فرض ہووے
جنبش: (مث/ق) ہل جل، حرکت، ہلنت
جنت: بہشت، اوہ تھاں جتھے نیک لوک مرن مگروں جاون گے
جنتر: مشین، کل، منتر (2) اِک قسم دا بوٹا
جنتری: تاریخاں دسن والی کتاب (2) جنتر منتر کرن والا
جنج: (مث) ویاہ سے لاڑے نال جاون والے لوک (اکثر صوفی شاعراں نے جنازہ مراد لیا اے)
جنجال: جھمیلے، رولے، وکھت، وبال، اوکھا کم
جنجو/جنجوں/جنجنوں: زنار، گٹ یاں دھاگا جو ہندو گل وچ پاوندے نیں۔ جنئو
جند: جندڑی، جیون، زندگی، روح، جان، حیاتی
- جندبازاں: جان اُتے کھیڈن والیاں (نُوں---/ا)
- جند تنگ وچ آئی: اوکھا سا بنیا، مرن نیڑے ہویا
جندا: (جن---وا) جندرا، تالا
جندرہ: خراس، گھراٹ (2) تاراں بناون والا آلا (3) قید، جیل
جندرا: تالا (2) کِلی دیاں وٹاں بناون والا سند
جندرن: (ک) خراد چاڑھن
جندوڑ: جند، جیون، حیاتی، زندگی، جان (مجازن محبوب)
جندی: جِند، جان (مم)

جڑے: زندگیے، جیون

جنڈ: اک رُکھ جو پنجاباں وچ خُش بخت سمجھیا جاندا اے۔

جنڈ: جھرمٹ، گروہ، جٹ

جنڈورا: جنڈ دا رُکھ

جُنڈے: جُونڈے، سر دے لمے وال

جنڈیں: جنڈ دے رُکھ

جنس: شے، وست (2) اپنے ورگا

جنگ: لڑائی، بھیڑ

جنگال: زنگال، زنگ

جنگاور: لڑاکا، بہادر، پہلوان، جنگی

جنگانہ: وڈی جنگ، سخت لڑائی (2) میدان جنگ

جنگل: (نر) بن، رُکھاں دا آپ مہار بے ترتیب ذخیرا

۔ جنگل جُوہاں: جنگل، جنگلی تھاواں

جنگل باش: جنگل واسی، جانگلی

جنگلا: اک راگ (2) واڑھ، تاراں وغیرا دی بنی وگلن

جنگلے: جنگل وچ

جنگم: گھنٹی یاں ٹل وجاون والے جوگی

جنگیلیاں: جنگ باز

جنگھ: پٹ، لتاں

۔ جنگھ جٹنا: رسی نال جنور دیاں دوویں لتاں بنھ دیون مہتاں جے ٹر نہ سکے۔

۔ جنگھیں: لتاں نوں

۔ جنگھیئیں: لتاں نال

جنم: (نر) پیدائش، جنم، جمن

۔ جنم بھومی: جمن تھاں

۔ جنم ساکھی: سوانح عمری، جیونی

۔ جنم گوایا: عمر ضائع کیتی

جنماں: جن (جمع)

جنمن: جمن، پیدا ہوون

جننی: جنم دیون والی، ماں

جنور: جانور

جنورا: (جِ۔نو۔را) بُرا جن، بھوت

جنون: سودا، پاگل پن، وحشت، کملاپا

۔ جنونی: جنون والا، جنوں دا

جنی: ضدی

جنی: یونانی فلاسفراں نوں منن والا، یتی

جنید: جنید بغدادیؒ ابوالقاسمؒ بن محمد بن الجنید بن الجزار القواریری، اُگھے مسلمان صوفی۔ ایہناں 30 وار پیدل حج کیتا۔

جنیدی: حضرت جنید بغدادیؒ تے اوہناں نال تعلق رکھن والی کوئی شے

جنیں: جناں

جنں: جم، جم کے، جنم دے کے

جنّے والے: جمن والے

جنا: مرد، جوان، بندا، خاوند

۔ جنا کھنا: ہر کوئی، عام بندا، لوکائی

۔ جنے: بندے، جوان، مرد

جنکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن

جنن: (ک) پیدا کرن، جمن، جنم دیون

۔ جنیدی: جمن والی، ماں

۔ جنیوں: جنیا گیا، جنم دتا

جو: بھرا

۔ جو رادھا سو چُنیا: جو بیجیا سو وڈھیا، کیتے دا پھل پایا

۔ جو ملیا سو مر کے: مرن والیاں نوں مر کے ای ملیا جا سکدا اے۔

جوا: (نر) پیسے لا کے یاں شرط لا کے کھیڈ کھیڈن

جواب: (نر) کسے پچھ یاں سوال مطابق اگوں کیتی گئی گل (2) لتکار، نہ (ورنہ جواباں)

جواد: سخی، کھلے دل والا، دیوتہار (رب دا اِک صفاتی ناں)

جوار: مکی تے باجرے دی نسل دا مشہور بُوٹا جو

ساونی دی فصل اے۔ ایہدے دانے باجرے دے دانے توں موٹے تے گول ہوندے نیں (2) دریا یاں سمندر وچ پانی دا چڑھاء

– جوار بھاٹا: پورے چن دی رات نوں سمندری لہراں دا اتار چڑھاء

جوارح: (ع) جارحہ توں جمع (جارحہ: ہتھ تے ہور انگ، شکاری جنور، درندا، زخم پاون والی)

جوالا: اگ، شعلا، لاٹ

جوالا مکھی: آتش فشاں (پہاڑ)، اگ دے مونہہ والا

جوان: بالغ مرد عورت، صحت مند، طاقتور

جوانہ (جوانا): جوان

جوانہہ: (ج-و-ا-ں-ہ) سرہیوں دے ٹبر نال تعلق رکھدا اک بوٹا۔ ایہدے پھل سرہیوں دے پھلاں ورگے، پر چار پتیاں والے تے ذرا ہلکے رنگ دے ہوندے نیں۔ تارا میرا

جوان: (ک) جواون، زندا کرن

جواون: (ک) زندا کرن

جواہاں: اسیں جانئیے (ا)

جواہر: جوہر دی جمع، قیمتی پتھر

جوائی: دھی دا خاوند

جوائی: زندہ کیتی (جواون توں)

جوائے: زندا کرے (حکم)، زندا کیتے

جوائیں: (ح) زندا کریں (علی)

جوبن: (مذ) جوانی، سوہپن

– جوبن بھنڑیں: جوانی دی مہک والی

– جوبن متی: جوبن پاروں مغرور (لط)

جوپن: (ک) بوجھن، پھڑن، قابو کرن

جوت: (مث) چمک، لاٹ، روح، نور، چانن، روشنی

جوترا: اک دن وچ ہل جوتن دا رقبا یاں کم (2) ٹانگے یاں گڈے وچ جنور نوں جوتن والی چمڑے دی دوھری

جوتش: جیوتش، ستارے دی ٹور دا انسانی جیون اُتے اثر دسن دا علم، نجوم

– جوتشیا: اے جوتشی

جوتن: (ک) جُتیاں مارن

جوتنا: جوتن، پشو دے گلے اُتے جوا رکھن، مرضی مطابق کم لین

جوشنہ: جوگیاں دے رسی وانگ اُلجھے لمے وال، جٹا

جُوٹھ: کھاون مگروں تھالی وچ بچی ہوئی شے، جُوٹھا (2) ناپاکی

جوجریاں: سبزی

جوجن: (جو۔جن) جس جنے نوں، جہنوں

جوجھن: (ک) جنگ کرن، یدھ کرن

جود: سخاوت، انعام، بخشش، کرم، کوشش، تیزی، جلدی، پھیتی

جودھا: (مذ) یودھا، سورما

جور: (مذ/فا) ظلم، زیادتی

جور و جفا: ظلم و ستم

جورن: (ک) جذب ہوون، رچن

جورُو: بیوی، سوانی (نانک/وا)

جوری: طبلے دی جوڑی (خف)

جوڑ: (مذ) دو چیزاں نوں جوڑن والی تھاں (2) جُٹ، سنگ، مقابلا (3) گنڈھ، گانڈھا (4) برابری

– جوڑ دا: جوڑ والا، تناسب والا، متناسب، برابر دا

– جوڑ دھجاں: سج بن کے، کپڑے جوڑ کے

جوڑا: لباس، کپڑے (2) دو چیزاں یاں شیواں

جوڑا: والاں نوں اکٹھیاں بنھیا ہویا

جوڑن: (ک) ملاون، گنڈھن، جوڑن، جمع کرن، اکٹھا کرن

جوڑن: توڑن، بنھن، کسن، جکڑن

جوڑی: جمع کیتی (2) دو شیواں دا جوڑا

جوڑلیں: اوہنے بنایا اے؛ اوہنے سرجیا اے (لط)

جوز: اخروٹ' جائفل (جوز ہندی: ناریل)
-جوزاں: جوز دی جمع
جوزا: اسمان اُتے اک برج
جوزق: (فا) کپاہ دا ڈوڈا
جوزقیدار: (فا) کھدر پوش
جوسی: جوتشی (2) جیڈا' ہم عمر' ہمکالی
جوش: (فا/فا) اُبال' اُبالا (2) جذبا' اندرلا ساڑ
جوشالی: پانی دا جوش' اُبالا
- جوشاں: جوش' اُبال
- جوشاندا: اُبالیاں ہوئیاں دواواں جو نزلے وغیرا لئی پیندے نیں' کاڑھا
جوشندہ: اُبلدا' کھولدا
جوشی: جیوتشی' رمل دا علم جانن والا
جوفہ: مردار' لاش (2) مفت دا مال (3) لالچ' لوبھ' طمع
جوک: خون چُوس چھپڑی کیڑا (2) ہگروں نہ لہن والا
جوکھن: (ک) تولن' وزن کرن
جوکھوں: جوکھم' مشکل' اوکڑ' خطرا
جوگ: جوگی بنن دی حالت (2) دانداں دی جوڑی جو کھوہ یاں کولھو گیڑدی اے (3) جوگا' قابل (بکھیتر دے طور ورتیندا اے: چھپن جوگ' نادر جوگ وغیرا)
- جوگ سندا: جوگ دا
- جوگ سدھا کے: جوگی بن کے' جوگ لے کے
- جوگ کماون: جوگ دے فلسفے اُتے عمل کرن
- جوگڑا: جوگ لین والا' جوگی' جوگیڑا
- جوگی: جوگ لین والا
جوگا: قابل' لائق (کسے گل دے) سزاوار
جوگاں: جے کدی
جوگن: جوگی دی مونث' جوگی

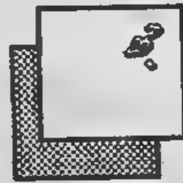
جوگنی: جادوگرنی' بھتنی' جوگن
جوگی: جنھے جوگ لیا ہووے' ملنگ' درویش' اوارا پھرن والا
- جوگیانی: جوگن' جوگی توں مونث
- جوگیڑا: جوگی' جوگڑا
- جوگیلا: نقلی جوگی
- جوگیلیاں: جوگی دیاں نویاں چیلیاں
جول: میل جول' انداز' سبھا' طور طریقا' ڈھنگ' راہ' طرز
جول: ہلا دیون (لط)
جولا: جنجالی دی اُپرلی لکڑ
جولاں: چکر' چھال' کُد' پھیری' دوڑ' جذبا' جوش' کاوڑ
جولانگاہ: گھوڑے دوڑن دی تھاں (2) لڑائی دا میداں (دور = جولانگاہ)
جولدی: بھالدی' تلاش کردی
جولسی: ویکھو "جولن"
جولن: (ک) ٹورن' وداع کرن' رخصت کرن' گھلن
جولن: جوڑن' جکڑن' جوتن
جولی: گھلی
جولیا: گھلیا
جولیے: ٹریئے' چلیئے
جوم: تیزی' زور' طاقت' کاوڑ' گھمنڈ' غرور' زعم
جوں: اک مشہور اناج' جو
جوں اندر بھنجی: بھنجی وچ جوں (وانگوں سرن' ہلن' بھنجن)
جون: قسم' ونگی' نسل' روپ
- جون ہزار اٹھاراں: ایس دنیا اُتے جانداراں دیاں اِک ہزار اٹھاراں قسماں دسیاں جاندیاں نیں۔ (پرانا خیال اے جو ہُن غلط ثابت ہو چکیا اے)
جوناجوں: نساں' کئی ونگیاں دیاں جوناں

جونگی: جوش (دمودر)
جونی: بدیسی ہملاور عورت (وا)
جونے جوگے: جون دے واسطے' نسل دے واسطے
جووݨ: (ک) جوتݨ' جوڑن (ل)
جوہ: تھاں' علاقہ' کھلی بے اباد تھاں' وستی
- جوہے گل پھل والی: پھلاں والی تھاں' باغ بغیچا
جوہر: اندرلی حالت' ہنر' گُن' خوبی' ست
- جوہری: ہیریاں دا وپاری
جوہوݨ: (ک) پرکھݨ' جانچݨ' ٹوہݨ' ڈھونڈݨ' لبھݨ
جوہی: ویکھݨی' ڈھونڈݨی
جوہیرا: ہکا جوہ' پِنڈ' محلا
جوئی: جووݨ توں' جوتی (2) بیوی
جوئی: بُرائی' وکھری' اچنج
جوئے: جوا توں' پیسے لا کے کھیڈݨ
- جوئے دی ہار: جوئے وچ جتݨ والا فضول خرچی پاروں نقصان کر لیندا اے ایس لئی جوئے دی جت ہار برابر اے۔
جویئے: جوئی' تھاں
جویں: جسراں' جس طرحاں
جہاد: (مذ/ع) مسلماناں وچ مذہبی مقصد لئی کیتی گئی جنگ
جہالت: بے علمی' مُورکھتا
جہد: مشقت' کوشش
جہک جہکی: جھک جکی' لُک چھپ کے
جہل: جہالت' بے علمی' اُجڈپُنا
جی: دی (سندھی)
جی: من' دل
جی عنہ: بندا' فرد
جے: جو' بھرا (مم) جتا (شج)' جد' جھنوں (لہ) اگر' جیکر
- جے تائیں: جد تیکر

جے: فتح' کامیابی
جیا: جی' من' جان' اے من' اے جی
- جیاجوݨ: جاندار' جیوجنتر
جیب: (جے-ب) بوجھا' کیسا
جیبھ: پرانی املا' جیبھ
جیبوں: جیبوں' جیب وچوں (مم)
جیبھ: (جی-بھ/مث) زبان
- جیبھا: زبان' مِٹھا بول' جیبھ
جیت: جت' فتح
جیتا: (جی-تا) جیوندا (مم)
جیتو: جتݨ والا
جیتی: (جے-تی) جتی
- جیتی ترور چھائے / چھایا: جتی رُکھ دی چھاں اے
- جیتی دیݨا: کیوں جے توں دیندا ایں (شج)
جیتے: (جے-تے) جے (نانک)
جیٹھرݨ: (ک) جرݨ' سارݨ' سہݨ' برداشت کرݨ
جیٹھ: دیسی مہینا جو گرمیاں دے مُڈھ وچ آوندا اے (2) خاوند دا وڈا بھرا
- جیٹھا: جیٹھ مہینے دا (2) وڈا پُتر
- جیٹھیاں: وڈیاں سالیاں
جیجا: (جی-جا) لاڑا' زوڑھا' بھݨویا' بھیݨ دا خاوند
جیحوں: روس دا اک دریا
جیچھے: جیویں
جیجھی جیجھی: جھو جہی' جیو جہی' جیسی تیسی
جید: وڈا قابل' زبردست عالم
جیرا: (جی-را) جگرا' حوصلا' قوت' برداشت
جیرا: (جی-را) جی' زندگی' روح' محبوب
جیراند: حوصلا' جیرا' جگرا
جیراں: اُجڑی تھاں' ویرانا' قبرستان
جیرھا: بھرا
جیرا: جی' دل

جیزیہ: جزیا' غیر مسلماناں کولوں لیا جاون والا ٹیکس
جیساں: جیواں گا / گی
جیسل: اک پہاڑی دا ناں
جیسل میر: جیسلمیر' راجپوتے وچ اک پہاڑی تھاں دا ناں
جیفہ: مُردار' لاش' لوتھ
جیکر: جے' اگر
جیکن: ہکن' جویں' جسراں
جیل: قید' قید خانا
جیل: (جی-ل) بندیاں دا ٹولا' فوج' جُھنڈ
جیں: جدوں (پکل) جس' جہڑا (ہف)
- جیں تیں: جویں کویں
جیندا: (جیں-دا) جس دا' جہدا
جیں کا: جہنوں
- جیں کا ویکھ نسکدا: جہنوں کوئی نہیں ویکھ سکدا
جینوں: جہنوں
جیند/ جیندڑ: کھوہ دی نہ دا گار
جیندن: (ک) کھوہ دی گار کڈھن
جیو: جی' دل (2) جیوندا' بندا' روح (3) آہو' ہاں (4) ہر زندا شے
- جیو جنتر: جیوندیاں چیزاں' ہر زندا شے
جیو: جی' من' دل
جیو جاندا: جی گھبراندا
- جیو چلنا: جی چاہن
- جیو دی اندری: نفس امارا دی خاہش
- جیو کھسن: دل کھوہ لین
- جیو ملین: دل دماغ
- جیو مہارا / ہمارا: میرا دل
- جیو ہلنا: روح کنب جاون' ڈر جاون' دل اُتے برا اثر ہوون
جیوت: (جی-وت) جدوں' جس ویلے' جناچہ (2) جیوندا' زندا
جیوت: (جے-وت) جے نیز' جیکر
جیوڑا: جی' دل' روح (2) رسّی دا اِک لڑ
- جیوڑا لوک ولاوندا ای: لوک ایویں جھوٹھی تسلی دے کے دِل ولاوندے نیں۔
جیوسی: (جیو-سی) جیوے گا (2) جی (دل) سی
جیو کوئی: جے کوئی' جیکر
جیوں: وانگوں' ورگا' جس طرحاں' جویں
- جیوں جوں اندر جھمّی: جویں جھمّی وچ جوں
- جیو نگر عاشق سچے: جویں عاشق ہیا (مارا) اے / مم)
- جیوں کیڑا مُرغابی: جویں مرغابی کیڑا پھڑدی اے (مم)
- جیو نگر نقل کتابوں: جویں (اسانی) کتاباں وچ لِکھی گل
جیون: (جی-ون) زندا رہن' حیاتی مانن' زندگی کرن
- جیون جوگیا: جیون دی دعا' مرن جوگیا دا اُلٹ' کسے بڑے پیارے نوں کوئی کارا کرن پاروں گالھ نہیں کڈھدے سگوں پیار نال ایہ بول آکھدے نیں
- جیوں نہ جیون: جیوں جیون نہیں' جیون اوکھا اے
جیونا: جیون' زندگی' حیاتی
جیوندڑو: جیوندیاں
جیوندڑی: جندڑی' جیون' روح
جیوے: جیون اُتے' زندگی اُتے (یا) (2) زندا رہوے' جیوندا رہوے
جیویا لوڑنا ایں؟: زندگی چاہیدی آ؟ (وا)
جیویں: (غ.ا) جویں' جسراں (2) جیوندا رہویں
جیہا: ورگا' جہیا
جیہر/ جیہڑ: پانی بھریا گھڑا' جھجر

جیڑیں: جناں
جیبی منڈ: رنگی رنگی داڑھی، کچ
جیبیاں کیمیاں: جویں کویں دی



جھ: پنجابی دی فارسی لپی دا بارھواں اکھر دیسی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں لبھدی۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل جھجا (ਝ) اے۔
جھاب: بھانڈا، دُدھ چوون دا وڈا بھانڈا، چنگیر، چھابا
جھاپہ: پھوڑھی دا پردا، عیب لکاون دا وسیلا
جھابڑی: نیواں علاقا، دلدل، چھپڑ
جھابے: دیکھو "جھاب"
جھات: (مث) جھلک، جھاتی، ویکھن، جھاتی اُچاویں نظر
جھاتت: جھات
جھاتی: جھلکی، جھات
جھاٹا: وال (سردے کھلرے ہوئے وال)

جھاٹل/جھاٹلا: اُلجھے والاں والا (2) اُلجھیاں لگراں والا (رُکھ) (3) دھوکے باز، فریبی
جھاٹو جھاٹ: فورن، جھبدے، تُرت
جھاٹے: سردے وال، جھاٹا
جھارنا: لوہے دا وڈا چھاننا
جھارنی: حلوائی دی چھاننی جو مٹھیائی وچوں وادھو روغن نچوڑن دے کم آوندی اے۔
جھارن: (ک) مرچھن، چھانن
جھاڑ: وڈیاں جھاڑیاں (2) مار کٹ، جھڑک (3) جھاڑن توں ....، رُکھ ناوں لتھا پھل، فصل، نفع، حاصل
جھاڑ: (مذ) نفع، حاصل، فصل، (2) دَم، منتر، جن لاہون دا دم
جھاڑدی: ماردی، ڈراندی (نوشہ)
جھاڑن: (ک) پونجھن، صاف کرن، دھوڑ لاہون، جھلکن، چھنکن، دور کرن، ڈیگن، رُکھ توں پتر یاں پھل لاہون
جھاڑو: بوہکر
جھاڑی: آپ اُگا کنڈیالا بوٹا، ریگستانی بوٹا
جھاڑے (جاون): لوڑ نال جاون
جھاسن: (ک) جھسن، آڈھن (2) خوشامد کرن، لالچ دیون، جھانسا یاں دھوکھا دیون
جھاک: (مث) آس، آسرا، اُمید، ٹیک، اڈیک، جھاکا، فریب، دھوکھا، بالاں دی کھیڈ، جھجک، نکارے دی سیل
جھاکا: (مذ) جھاک، جھجک، جھینپ، سنگ
جھاکن: (ک) جھاتی مارن، جھات پاون، تکن، ویکھن، اڈیکن، لالچ کرن، للچاون، آس رکھن
جھاکنا: برداشت کرن، سہن (دا)، اکھاں جھمکنا، غور نال ویکھن
- جھاکی دا: جھاکی دا، جھات پائی دی (بلھا)
- جھاکے: جھاکے، ویکھے
جھاکے: جھروکے، باری، کھڑکی

جھاگ: برداشت کرنا، جھل (2) پانی عبور کر

جھاگ: جھاگ کے، مقابلا کر کے، ٹھلو کے، گھمبر کے

جھاگا: گھاٹ، پتن، گزرگاہ، پانی پار کرن دی تھاں

جھاگاں: سہواں، برداشت کراں، پار کراں، تراں

جھاگن: (ک) سہن، سہارن، جرن، برداشت کرن، ہنڈاون، کشن (2) ترن، پانی وچوں

جھاگی: سدھا لنگھ جاون

جھاگے: سہوے

جھال: بھار، سہارا، شان، رعب (2) جھرنا، آبشار

- جھال نہ جھلی جاون: رعب نہ سہاریا جاون (حسن دا)

- جھال نہ جھلدا کائی: رعب تے شان کسے کولوں برداشت نہیں ہوندا.

جھال: جھالر

جھالن: (ک) دھات نوں ٹانکا لاون، پانی نوں برف نال ٹھنڈا کرن (3) چکاون، لشکاون، صاف کرن (4) تیز بناون (5) جھلن

جھامبڑ / جھانبڑ: رکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

جھامبڑن / جھانبڑن: (ک) جھٹنی، رکھ دے پتے جھاڑن

جھانب خاں: مرزے دا شریک بھرا (حافظ)

جھانبا: (ند) جھانبڑ، رکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

- جھانبا کرن: درخت توں پھل لاہون، وڈھی دے پیسے یاں شے وصولن

جھانبڑاں: سوٹیاں، جھمکاں

جھانجر: (مث) پیراں دا اک گہنا

جھانجرا: (ند) بارش دا طوفان

جھانجرے: دیکھو "جھانجر"

جھانگ: رکھاں یاں ٹاہنیاں دا جھنڈ، جھنگی

جھانگڑا: گھنے رکھاں دا جنگل، جھانگ، جھنگی

جھانٹا: جھا نکن، دُھونڈن

جھانی: مرگھٹ، شمشان بھومی

جھانواں / جھاواں کر کے: خبردار کر کے، دس کے (دموور) چیتاونی دیون

جھاورہ: تیج

جھاہ: کھاہ پھوہ، جھاہی، نکی جہی گلی

جھاہی: (مث) نکی جھونپڑی تے اوہدا سان

جھاون: (ک) خبردار کرن، سمجھاون، چیتاونی دیوا.

جھب: ترت، فورن، جھیتی، جھبدے، کاہلی

- جھب نذر: نویں لگن والے فوجدار نوں نذر جس راہیں علاقے دے معتبر اپنی وفاداری دا اظہار کردے سن.

جھبارو: گلا، بھجیا ہویا

جھبدے: جھیتی نال، ترت، کاہلی

جھبر: ہیج

جھبلن: (ک) ہلونن، ہلاون، رڑکن، جھنجوڑن

جھبن: (ک) پانی نال تر کرن، گلا کرن، بھیون

جھبیل: (ند) ملاح، مچھیرا

جھپ: "جھپن" توں، دیکھو "جھپن"

جھپ لین: جھپٹا مار کے کھوہ لین

جھپٹا: (ند) کھوہ لین لئی ماریا گیا پنجیاں ہتھ

جھپٹن: (ک) جھپٹا مارن، حملا کرن، شکاری جنور دا شکار اتے بھجن، کھوہن

جھپڑن: (ک) پچن، جھپن، پڑچھن

جھپکن: (ک) کھولن میٹن، اکھ جھمکن (2) ڈرن

جھپاون: (ک) دھوون، انگھالن، کھنگالن

جھپن: (ک) دبوچن، جوہن، پھڑن، پڑچھن، ہوا وچ آوندی یاں ڈگدی شے نوں ڈگن توں پہلاں نپ لین

جھپیٹن / جھپیڑن: (ک) سنگوڑن، گھٹن، بھن سکھے بوٹیاں والی تھاں (خف)

جھت: سکھے بوٹیاں والی تھاں (خف)

جھٹ: (ند) ویلا، وقت، تھوڑی دیر، فورن

- جھٹ پٹ: جھیتی، ترت، فورن

- جھٹ کرن: تیزی کرن، پھڑن لئی تیز دوڑن

جُھٹ: پنجے دا تیز حملا، جھپٹا، جھٹاہ
- جُھٹ مارن: جھپٹا مارن
جھٹا: (نا) چھپڑ کنڈھے ٹوپا مار کے کھیت سیراب کرن دا پربندھ، عام طور دو بندے تغاری یاں رسی بنھی بالٹی نال پانی دیندے نیں۔
جھٹالن: (ک) جھوٹن، ہوٹے لین
جھٹک: جھٹ کُو، ذرا دیر
جھٹکا: جھنڈاکا، ہلارا (2) اِکو وار نال جنور دا سر لاہن
جھٹکن: (ک) جھٹکے نال کھچن، جھٹکا مارن (2) جنور دا اِکو واری نال سر وڈھن، جھٹکا کرن
جھٹکے: دھکے (لا)
جھٹکے: جھٹ کے، گھنٹہ کے (لا)
جھٹن: (ک) پانی والی تھاں نوں پانی توں خالی کرن
جھٹن: (ک) جھپٹن، پنجا مارن
جُھٹی: اِکو ساہے کیتا کم، لگاتار کم
جُھٹھالیا: جھوٹھا آکیا، جُھٹھلایا
جُھٹھیاون: (ک) جھوٹھا کرن
جھج: اندرو اندر کالن والا غم
جھجرا/جھجری: (مث) گھڑا، گھڑی
جھجک: (مث) جھاکا
جھجکن: (ک) جھکن، سنگن، جھجکاون، شرماون
جھجھار: لواکا، جھوجھار، جیدار، جنگ جو
جھجکارن: (ک) ڈراون، غصے وچ بولن
جھجھن: (ک) غصے ہودن، چڑچڑا ہوون
جھر جھرو: غم، افسوس (کر کر کے)
جھران: (ک) غم یاں ہرکھ کرن
جھنج: جھکڑ، فضول کم، بھیڑی عادت
- جھنج مارن: ماڑا کم کرن، ناچجا کم کرن
جھنڈو: مُورکھ، جس بندے وچ رقابت نہ ہووے، رن مرید
جھنڈ: جنگل، گھنے جنگل
جھنڈ: "جھنڈن" توں

- جھرو قجن: مکمل جاندے نیں (جاون)
جھرا: (نا) کمینا، کھکھا، لالچی
جھرانا: جھروا
جھربرن: (ک) لانبھو سٹن، زور نال ملن
جھرٹن: (ک) جھٹن، جھپٹن، کھوہن
جھروا: فکر کردا، پریشان ہوندا، افسوس یاں غم کردا
جھرک: خوراک نوں ترسن والا، بھکھیاں اکھاں والا
جھرکلون: (ک) پاڑن
جھرکن: (ک) نا مکمن، للچاون، بسکن، چاہون
جھرکن: (ک) جھرن، پچھتاون (2) سنگرن، تنگ ہلی دا وکھالا کرن
جھرکی: (مث) آکی، باری، جھروکا، کھڑکی
جھرکاون: (ک) بھانبڑ بالن، اگ تیز کرن
جھرلو: (نا) مداری دا ڈنڈا جنہوں پھیر کے اوہ کرتب وکھاوندے نیں۔
جھرمٹ: (نا) جمگھٹا، گروہ، اکٹھ
جھرمٹ: (مث) رُن جھن، رم جھم، پھوار، بارش
جھرمل: لِشک، چمک دمک
جھرمٹ: (مث) جھرمٹ، سنگی، جلوہن
جھرن: (ک) تیکا تیکا کر کے وگن، چووݨ، ترمن
جھرن: (ک) جھرکن، پچھتاون، ہتھ ملن، ہرکھ کرن
جھروکھڑے: جھروکے، نکی باری، جھروکے
جھروکے / جھروکے: باری، کھڑکی
جھریا: جھرن توں، نہ ملدی شے دا افسوس
جھریاون: (ک) مرجھاون، کملاون، جھرڑیاں پین
جھرہٹ: (ک) خراش، جھرہٹ مارن، بکھا بکھا لکھن، گھسیٹن
جھڑی: بدل، بارش، مینہ، جھڑی
- جھڑوا کھنڈ: بدل دا پردا
جھڑ گئی من کی جھڑی: من دی بارش ہو گئی،

اتھرو ڈگ گئے' دل صاف ہوگیا

- جھڑی: جھڑ' بدل

جھڑنا: جھڑن توں اِمو ڈگن' جھاڑے جاون

- جھڑوا: ڈگرا

- جھڑوے ملکے: سر (تن توں جُدا ہو کے ڈگدے / لڑ)

- جھڑمریاں: ڈگ مریاں' دیکھ کے غش کھا ڈگیاں

- جھڑیا: ڈگیا' ڈھٹھا (پیراں اُپر جھڑیا: پیریں ڈگ پیا)

- جھڑیاں: ڈگیاں

جھڑواں: سخت (لا)

جھڑکن: (ک) جھڑک دیون' ڈانٹن' کھرکن

- جھڑکے: غصے نال اوکھا بولے

جھڑگے: جھلل کردے

جھڑن: (ک) ڈگن' ٹھن' رکھ توں پھل یاں پتر وغیرا تھلے ڈگن' ڈھین

جھڑوتا: موسم مکوں رکھ اُتے لگا رہن والا پھل' بے موسا پھل

جھڑی: بارش' مینہ' ورکھا

جھڑیاں: بارش (2) جھڑن توں' ڈگیاں

جھڑیاہے: بھیڑا کروا اے

جھس: رگڑ' مالش (کر کے) کل (کے) (2) چسکا' ٹھرک

جھسن: (ک) ملن' رگڑن' تلی نال ملن

جھسن: (ک) شرماون' سنگن' جھکن

جھسی: بسی' جھلی' برداشت کیتی

جھسیٹن: (ک) جھریٹن' گھسیٹن' کالمی کالمی نکلن

جھک: جھاکا ("جھکن" توں) شرما

- جھک کے: جھاکے پاروں' شرما کے

جھکا: نیواں' ڈھیاں

جھکاڑ: نیویں تھاں' ڈھلان

جھکاون: (غ ا) جھکاون

جھکاون: چڑاون' جھاکا دیون' جھکائی دیون

جھکایو: جھکایا' بھمی جھکوائی' ماچھیاں والا کم کرایا۔ حضرت سلیمانؑ دا واقعا جدوں اوہناں اِک کوجھی ماچھن توں نفرت کیتی تے ربی سزا دے طور تے اوہدے نال ویاہ کرنا تے ماچھیاں والا کم کرنا پیا (ملما)

جھکڑا: جھک جھک' بکواس

جھکن: (ک) جھاکا لگن' شرماون' سنگن' ہچکن

جھکن: (ک) نیواں ہوون

جھکن: (ک) اُلرن' نون' سجدا کرن

جھکوڑے: (مذ) جھکلی

جھکولن: (ک) انگھالن' دھوون (2) ہڑکن

جھکھ: دیکھو "جھج"

- جھکھ مارن: ناکام کوشش کرن' نامناسب کم کرن' ویلا ضائع کرن والا کم کرن

- جھکھ ماری: جھکھ مارن دا کم کیتا۔ جھکھ مارن

جھکھڑ: (مذ) انھیری' بُہت تیز ہوا

جھکھسی: دل وچ دکھ کرے گا (مم)

جھکھن: جھکھ مارن' بکن' بکواس کرن

جھکھن: (ک) ساڑ لگن' جھڑن' دل وچ دکھ کرن

جھکھینڈا: جھکانڈا' سمجھاوندا

جھگ: (مث) صابن وغیرا کھولن نال پانی اُتے آون والے نِکے نِکے بلبلے' پانی یاں ہور ترل اُتے کسے وجھا نال آون والے بلبلے

جھگا: قمیض' کرتا

جھگی: جگی' جھونپڑی' کھر

جھگاون: (ک) جھگ آون

جھگاون: (ک) کھوبھن' چوبھن' توون

جھگائی: کھوبھی (ج)

جھگیا: پانی وچوں لنگھیا

جھگڑا: (مذ) لڑائی' رپھڑ' بھیڑا

- جھگڑالو: لڑاکا، جھگڑن والا
جھگڑا: (نذ) وسدا گھر(وا)، جھگا
جھگاون: (ک) جھگاون، جھگ آون
جھگی: (مث) کُلی، جھونپڑی، چھن
- جھگی وسن: گھر وسن، اولاد ہوون
جھگے: جھگا دی جمع، قمیض
جھگے: جھونپڑی، جھگی، گھر
- جھگے گالے: گھر تباہ کیتے
جھگیندا: جھاگدا، جھلدا، سہندا
جھگیندے: جھاگدے، چیر کے لنگھدے، پار کردے
جھل: پاگل پنا، جنون، خبط
- جھل وللی: پاگل، کملی، بیوقوف، نادان
جھل: گھنا جنگل (جمع: جھلاں)
جھل اوٹل: اوکھا راہ
جھل: جھلن توں، سہہ، برداشت کر
جھل: ہتھ پکھی دا پھیرا
- جھل مارن: ہتھ پکھی نال ہوا دیون
جھلا: شرم حیاء
جھلا: پاگل، کملا، خبطی، نادان
جھلار: آبشار (2) نہریاں دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنیا کھوہ دا گیڑ
- جھلاراں: جھلار دی جمع، آبشاراں
جھلارے: جھوٹے، جھلے (واء دے)
جھلارن: (ک) جھوٹے لین، جھولن
جھلاریں: دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنیا کھوہ، جھلار
جھلانگ: سویرے، تڑکے
جھل جھول: گروہ، جماعت (لہ)
جھلسن: (ک) جھلسن، بھجن، جھکن، سڑن
جھلسی: جھلے گا، برداشت کرے گا، سہوے گا
جھلسی: جھلے گی، چلے گی، وگے گی
جھلک: جھاتی، جھات

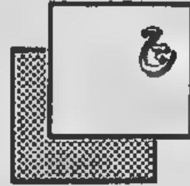
جھلکارا: جھلک، جھلکارا
جھلکن: (ک) جھلمل کرن، چمکن، چمکن، لشکن، دمکن
جھلکن: (ک) بالن، ساڑن، جھلسن، بھنن، بھٹھی وچ بالن ڈاہون، جھوکن (2) لکن، ڈھلکن، ہلکن (3) ہولی ہولی ٹرن
جھلکے: واء دے بلے
جھلمل: چمک
جھلن: (ک) برداشت کرن، سہن، سہارن، جرن، بھوگن (2) ذمے لین، منن، قبول کرن (3) واء لئی ہتھ پکھی پھیرن
جھلن: (ک) واء دا چلن، لرزن، ڈولن، وگن
جھلی: جھل، جھلا (2) کملی، پاگل
جھلی: چلی (واء)
جھلے: پاگل، کملے (جھلا توں جمع)
جھلیاں: جھل، پکھی توں ہلا کے واء دیون
جھلیں: جھل توں، جنگل توں، جھل وچ
جھلیندا: جردا، برداشت ہوندا، سہیا جاندا
جھلیوے: روکیو نے (نوشہ)
جھم: ڈگن دی اواز (لہ)
جھم: چھل، فریب
جھماکا: پانی وچ ڈگن دی اواز (2) نظر، نیجھ
جھماکی: جھکاون، جھپکن (اکھاں)
جھمبن: (ک) جھمبن، درخت توں پھل لاہون، جھانبا کرن، مارن، جھنڈن، کٹن
جھمدھ: (نذ) لڑائی دا اک ہتھیار
جھمر: جھومر، اک ناچ
- جھمر ماروں: (آؤ) جھومر نچیئے
- جھمراں: جھمر ناچ
جھمکن: لشکن، چمکن
جھمکے: کناں دے والے، کانٹے
جھمنی: (مث) ہونی، اکھ دی پلک
- جھمنیاں: جھمنی دی جمع، پلکاں، پپنیاں

جھمی: زنانا دوشالا' کڑھائی والی گرم چادر
جھمیلا: پواڑا' وکھت' مشکل
جھناں: (غ۔ا) چنھاں' چناب دریا
جھنب: (جھم۔ب / مث) واچھڑ' مینہ' پھانڈا' انھیری مینہ (2) جھاڑ' جھڑک
– جھنبہ: (جھم۔بہ) زور دا مینہ (مجازن بُہت رون)
– جھنبراں لاون: اِکتار بارش ہون' (اِکتار رون)
جھنب: (جھم۔ب / مث) اجہی بکل جس وچ صرف تھوڑا جیہا مونہہ ای کھلا ہووے
جھنبہ: (جھم۔بہ) جھمر ناچ
جھنبے: مارے گئے
جھنجھٹ: (مذ) جھمیلا' کھلارا
جھنجوڑن: (ک) جھوٹے دیون' ہلاون
جھنڈ: (مث) سِر دے وال (خاص کر نِکی دا ر)
جھنڈن: (ک) نِکی دا سِر مُنّن
جھنکن: (ک) جھسکن' کھسکن (2) غصے وچ آون (3) ڈکن
جھنگ: (مذ) جنگل' بیلا' جھنگی (2) پنجھاں کنڈھے اک شہر دا ناں
جھنگا: (مذ) غنھا' مجھلی' کمر
جھنگار: (مث) رولا رپّا' چیک چہاڑا' مور دا بولن
جھنگراون: (ک) کھوہ گڑن دی اواز
جھنگڑ: نکا بیلا' جھاڑیاں
جھنگڑی: (مث) جھنگڑ' جھاڑی
جھنگن: جھوٹا لین
جھنگی: نکا بیلا' سکھنے رکھاں دا جنگل (2) جھنگ شہر دا واسی
جھنگی: تجلّی' جھونپڑی' تھلّی
جھنکن: (ک) جھڑکن' غصے ہون
جھنکیاں: اک آتش بازی' پھُل جھڑی
جھنیا: جھوٹیا' ڈگا' جھڑیا' ہور ویکھو "جھونن"

جھو: جھڑ' گھنا جنگل
جھوبالا: سخت حیران (و۔ر = جھوبالے)
جھوٹا: جوانی چڑھیا سنڈھا
جھُوٹا: جھُولا' ہلارا
جھوٹڑا: جھُوٹا (و۔ر۔ جھوٹڑے)
جھوٹے ہاں: جوگی انداز وچ جھوٹ کے ریاضت کردے آں (ا)
جھوٹے دوہنی: جھوٹے دا دُدھ کڈھن والی' ہر طرحاں مطلب کڈھن والی
جھُوٹھ: کوڑ' غلط
– جھُوٹھ پسارا: جھُوٹھا کھلارا' فانی دنیا
– جھُوٹھالیا: (غ۔ا) ویکھو "جھٹھالیا"
جھوجھ: یدھ' جنگ' لڑائی
جھور: "جھرن" توں' غم نال (2) خارش' کھرک
جھورا: (مذ) غم
جھوراتا: (مذ) شرمندگی' پشیمانی
جھورسو: پچھتاؤ گے
جھورسیں: جھوریں گی' پچھتاویں گی
جھوری: جھرن والا
جھورے: جھرے' افسوس کرے' پچھتاوے
جھوریندی جھورے: پچھتاوے
جھوریواں: جھریواں' تڑفیواں' پچھتاوا' اندوہ غم
جھوڑن: (ک) مارن' کُٹن' جھنڈن' توچن
جھوڑی: گڈ لما چڑے دا رچو جو جن کڈھن والے تے بھنڈ وردے نیں
جھوسا: جھٹکا
جھوک: وستی' پنڈ' گراں' ڈیرا (2) اُلار' جھولا (3) کھیمی وچ بالن دا اک پور
– جھوک لاون: عارضی ڈیرا لاون
– جھوک ڈو گیندی: دکھاں دی وستی
– جھوکاں: جھوک (وستی) دی جمع
– جھوکیں: جھوکاں (2) بالن جھوکن
جھوک کنن: جھوٹے لین

جھوکن: (ک) جھو نکن' اگ وچ بالن سٹن
جھوکیا: (جھو-کے-آ) جھوٹیا' ہلایا
جھول: جَل' پانی (2) کانبا کھاون یاں اُلرن دا نقص
جھول: چکر' موڑ (2) بھنور' گھمن گھیری (3) کھول کے (4) جھولی
جھولا: رعشا (دا)
جھولا: ہلیکھا
جھولڑی: جھولی
جھولن: (ک) انگھالن' کھولن' دھون
جھولن: جھولے
جھولی: فقیر دی تھیلی
جھولی: گودی' آغوش' دامن' پھڑ' کرتے دا ساہمنے والا پلّا
- جھولی پایا: مَن لیا' قبول کیتا (ا)
جھولے: جھلن توں (2) جھکڑ دا تابع (جھکڑ جھولے)
جھولے: واء دے بلے' جھوکے
جھولے: ہلیکھے
جھومر: جھُمّر' اِک قسم دا ناچ
جھومن: (ک) ہلارے کھاون' ہلن' ڈولن' لہراون
جھوں جاون: جوش ٹھنڈا (2) جھکن
جھونپڑ: جھونپڑی' جُگی
جھونڈی: وگدی' جھلدی
جھونا: عمل شروع کرن' مارن لئی تیار ہوون۔
جھونگی: ہلانگی' جھوٹے دیندی
جھوٹن: (ک) چل شروع لئی رُکھ نوں ہلاون
جھووَن: (ک) ہلاون' شروع کرن' چھوہون' چلاون' جگی پھیرن
جھووے جھوون: نواں کم شروع کرن' چکی گھماون
جھونپا: (غ ا) جھونپڑی' جُگی

جھئیاں: جھئی دی جمع— جھگڑا' پنگا' جھیڑا (جھئیاں لین)
جھیپ: جھاکا' شرم' لج
جھیڈ: جگت' مخول' چہل' مذاق' ٹوک' چھیڑ' ٹکور
جِھیو: وِتھ' دو دنداں وچکارلی وِتھ (جمع: جھیراں)
جھیرا: اُجڑیا کھوہ' ٹویا' ذلت دا ٹویا
جھیرن: (ک) دھوبی دا کپڑیاں نوں مسالا لاون
جھیڑ: جھیڑا' جھگڑا' رنا
جھیڑا: جھگڑا' رنا' بحث تکرار (ورنہ جھیڑاں' جھیڑے)
جھیڑاں: جھگڑے' (2) کئی جھگڑاں
جھیکڑ: ٹویا' کھڈا (2) اونٹھ دا او ٹھمنی اُتے چڑھن
جھیکڑا: مرزا صاحباں دے قصے وچ اِک راہی دا ناں (حافظ)



چ: پنجابی دی فارسی لپی دا تیرھواں اکھر ایہ عربی وچ نہیں ہوندا' ایس لئی جنہاں لفظاں وچ "چ" آوے اوہ عربی نہیں ہو سکدے۔ ایہدا وٹاندرا س' ش تے ک نال کدی کدی ہوجاندا اے۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل "چچا" (ਚ) اے

چا: چک' چک کے اٹھا (چاون توں)

- چا رکھسی: پکیا کرے گا' چُکی رکھے گا (محم)

چابک: (مذ/فا) چھانٹا' کوڑا' سوٹی نال چمڑے دے تِلی جہی کاتر بجھی ہوئی

- چابک دست: چابکدست' تیز ہتھ والا' ماہر' کاریگر

- چابکدستی: چابک دست ہوون دی حالت' کاریگری

چابو: (مذ) اجہی جوگ' جو چبیا جا سکے

چابی: (مث) کُنجی' تالا بند کرن تے کھولن والا آلا

چاپڑ: (مذ) چاتر' کلاوہڑ (2) گارے یاں پلستر دا کھر۔پیڑا (3) بھجولے دا ذخیرہ

چاپڑمن: چاپٹملن

چاپلوس: (فا) خوشامدی' مطلب کارن بھلا

چاتا: پکیا' چاہیا

چاتر: چتر' چالاک' گلاں کرن والا' چلتر کرن والا

چاتس: اوہنے پکیا

- چاتس گلا گوئی: اوہنے گلا کیتا' گلا گوئی شروع کیتی

چاتم: میں پکیا' میں چاہیا

چاتو: پکیا' توں پکیا

چاتی: چکی' چائی (ود، م چاٹے)

چاٹ: (مذ) چسکا' لگن' سواد' چسک

- چاٹ اولی: نرالی لگن

چاٹاں: چاٹ دی جمع' چسکا' چسک

چاٹی: (مث) مٹی دی چاٹی جس وچ دُدھ ورہاندے تے رڑکدے نیں (2) پتھر دی سِل

چاٹیاں: پتھر دیاں سلاں (خف)' ہور ویکھو "چاٹی"

چاچا: چک چک کے

چاچڑ: چاچڑاں' خواجا فرید دا قصبا

چاچکا: چاچے نال تعلق رکھدا (ود: چاچکی)

چادر: (مث/فا) چدر' وڈے بر دا کپڑا جو بسترے اُتے وچھاون یاں اُتے لین دے کم آوندا اے (2) پردا

چادر: آتشبازی نال بنیا جھرنا

چادراں: پردا (کردیاں نیں/وا)

چار: تِن توں اگے دا ہندسا (2) سواد (3) چار پہر یعنی اوہا دن (خف)

- چار تخت دے حد: زمین دے ست وچوں چار جہے' چار براعظم

- چار جگ: چار یگ' چار زمانے یعنی ست یگ' ترتیا' دواپر تے کلجگ

- چار دیواری: دلگیر' چار دیواری

- چار سوتی: اک قسم دا کپڑا جو کڈھائی دا کم آوندا اے

- چار سیاں: مٹی' پانی' اگ تے ہوا (پنجویں معدوم)

- چار کسوتے آنگ وٹانا: انج دا بھیس وٹا کے جوگی جتنا کہ رشتے دار وی نہ پچھان سکن

- چار وید: ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں سام وید' رگ وید' یجروید تے اتھروید

- چار ہک سے: اک جگ چار سو' چار کو سو

-چارے: چار (چار صحابہ' خلفائے راشدین)

-چاریں کوٹاں: چار کونے

چارن: گا کے سکھیا سنکھ والے

چارن:(ک) چروان' ڈنگراں نوں گھاہ پٹھا کھوان (ملی باہر لے جاون) (2) دھوکھا دیون

چارو: (مذ) چاک' چروان والا' چھیڑو

چاروں: آ تچارئے

چارہ: (فا) علاج

-چارہ دل: دل دا علاج

چارے: چرائے' چراگاہ (ناٹک)

چاڑا: چوڑا

چاڑی: چاڑھی' چڑھائی

چاڑھ: چڑھا

چاڑھی: بلندی (تچل)

چاڑھے: چڑھاوے (2) پکاوے

چاڑھیاں: چڑھائی' اُتے جاندا راہ

چاس: (مث) چاشنی' (2) جنسی عمل' کام

چاسی: (مذ) کسان (2) ٹچکے گا

چاشنی: (مث) چاس' شیرا' رِشا' مٹھاس

چاق: (مذ/فا) چست' تگڑا

چاقو: (مذ/فا) لکڑی دے دستے تے لوہے دے تیز پھل والا کٹن دا سند

چاک: زخم' پھٹ' چیرا

چاک: چروان والا' چھیڑو' چرواہا

-چاک چکیشا: چاک' چرواہا' گڈریا

- چاک مہیں: مجھاں چراون والا' رانجھا' چاک

چاک ٹوٹے ٹوٹے' چاک کر کے' چیر کے

- چاکاچاک: ٹوٹے ٹوٹے' کپ کے' چاک کر کے' چیر کے

- چاکاں: چاک دی جمع

چاک: نوکر' ملازم

چاکر: نوکر' ملازم' چاک

چاکری: نوکری' سیوا' ملازمت

چاکو چاک: کپن' کپ کے کھولن' چاک کرن

چاکی الہڑ: الہڑ چاک' رانجھا

چاکھی: چکھی

- چاکھیدا: چکھی دا

چاگھ: مخول' مسخری' مذاق' ہکھن دا کم' مشکری

چال: ٹور (2) داء (3) چلاکی

چالاک: ہشیار' چالباز' تیز

چالو: چلدا' رائج' جاری (2) بھج جاون والا (دا)

چالی: چالھی' 40

چالی: چال' حال' چالا' طور طریقہ' چال چلن والا

چالی: کسے خاص مقصد نوں پورا کرن لئی ترتیب دتی گئی پارٹی

چالے: سلوک' طور طریقہ' سبھا' چالبازیاں' کرتوت کم' مکر فریب' دھوکھا

چالیاں: چالبازیاں' دھوکھے' فریب' چالاں

چالیں: رفتار' چال' ٹور' گلاں باتاں' چالے

چالیہے: چالاکی اے' ٹوری اے

چام: (مذ) چم' چمڑی

چام چٹھ/چڑک: چمگادڑ

چام چڑی: چمگادڑ' چام چٹھ

چامل: چاء' شوق' جذبا' خوشی

چاموں: چام توں' چمڑے توں

چامھلن: (ک) شوخی کرن' چنچل ہوون' چاپڑن

چانا ایں: چکدا ایں

چانبڑن: چامھلن' چاپڑن' چنچل ہوون

چانپ: پسلی والے گوشت دا ٹکڑا

چانچک: اچن چیت' اچانک

- چاند: چن

چاند کلاں: چن شکلا' چن دے روپ والا (لا)

چاندا: چن

چاناں: چن

چاندا: چکدا (و۔ ر: چاندے' چاندیاں)

چاندی: چِٹے رنگ دی مشہور قیمتی دھات (2) چاوݨ توں چکدی

چانگ: (مث) چانگھ، چانگھر، نعرا، چیک، کوک، چوبھویں یاں ناخشگوار اواز (2) لوکاں دی بھیڑ تے رولا

چانگاں: کوشش، جتن، چانگھراں، رولا

چانگݨ: (ک) چانگھرݨ، کوکݨ (2) کِسے پشوواں دا اجڑ (3) ہِکّ دی ہِتھ نال بولݨ توں سوارݨ

چانگے/چانگھے: اجڑ تے اوہدی اواز، دھوڑ ڈنگر، پشو

چانگیندیاں: چانگھراں ماردیاں

چانگھاں: چانگھراں، رولا، اُچی اواز، چانگ، چیکاں

چانگھرݨ: (ک) چانگھݨ، چیکݨ، کوکݨ

چانگھݨ: (ک) ویکھو چانگھرݨ

چانݨ: روشنی، رُشنائی، سوجھلا (2) ظاہر ہووݨ، اولھا نہ رہݨ (چانݨ ہووݨ)

-چانݨا: (مذ) چانݨ، روشنی

چانݨی: (مث) چن دی روشنی

چانٹی: (مث) دری

چاݨ: (ک) چاوݨ، چکݨ

چاݨا: چکݨ، چاوݨ

چاݨ بھاݨ: رولا رپا

چانگ: (مث) چِھنگ، بھاہ، اگ

چاوڑ: (مث) چاء، شوق، ناز نخرا، شرارت

چاوڑ چکھڑ: لاڈ ناز، ناز نخرے

چاوڑݨ: (ک) چاہݨ، چاوڑ کرݨ، چاملݨ

چاول: (مث) چاء، شوق (2) مشہور اناج، چاؤل

چاوݨ: (ک) چاݨ، چکݨ، اٹھاوݨ (2) چوری کرݨ، کوئی شے چھپا کے چک لیݨ (2) اکساوݨ مشتعل کرݨ

- چاونا: چک کھڑݨ، چاوݨ

- چاوݨ رکھ کندھاڑا: موڈھے اُتے چکدے نیں

چاوِیں: چکیں، کڈھیں (گل)

چاہ: (فا) کھوہ

-چاہ زنخ: زنخ دا کھوہ (لڑ)

-چاہ کنعانی: کنعان دا کھوہ (جِتھے حضرت یوسفؑ نوں سٹیا گیا سی)

چاہ: چاہت

-چاہاں: چاہ، من چاہی شے

-چاہسی: چاہوے گا/گی

-چاہسیں: چاہویں گا

چاہری: کھڑی (خف)

چاہڑ: ج ا-ویکھو چاڑھ

چاہلی: ج ا-چالھی، 40

چاہ موتی: موتیاں (مروارید) جیہے کِسے نوں لسی نال کھاوݨ

چاہنگاں: ج ا۔ چانگھاں، چانگھراں۔

چاہوݨ: (ک) چاہݨ، لوچݨ، پسند کرݨ، دھارݨ، نیت کرݨ، منگݨ، طلب کرݨ یاں رکھݨ

-چاہیں: چاہواں، واہ، چاہت، محبت

چاء: شوق، جذبا، جوش

چاؤ: چاء

چائی: چکی، چک کے

چائے: چکے

چائیاں: چکیاں

چائیں چائیں: چاء نال، شوق نال

چائم: میں چکی/ چکیا

چائیو: توں چکیا

چائیوس: اوہنے چکیا

چب: بھانڈے وچ پیا ٹویا، ڈنگ

چبارا: چوبارا، مکان دی سبھ توں اُتلی منزل، اُچا مکان (و۔ ن۔ چبارے، چباریوں)

چبدا: چباندا

چبکݨ: ٹیکݨ، ٹیس مارݨ

چبلاوݨ: چبݨ (2) مونہہ وچ بولݨ، صاف نہ بولݨ

چبھن: دند (بف) (2) دنداں نال دروڑ کے کھاون، رچتھن

چبولا: خُش تے خوبصورت، خُش گفتار

چبولا/چبولے: شور، جوش (2) چبولا، چو مصرعا، ناز بھری گل (و.ب: چبولے)

چبولن: (ک) چبولن، روٹی وغیرا مونہہ وچ پھیرنا، چبن

چبہ: چبھ، مسلماناں دی اک ذات

چبھاڑا: (نر) لاڈ نال وگڑیا بال، وگڑیا ہویا لڑاکا تے بدتمیز بال (مث: چبھاڑی)

چُبھڑی: چبھی

چبھکاے: دیکھو "چبھکن"

چبھکن: رڑکن، چبھن، کھبھن، چوبھ ہون، نوکیلی شے وجن

چبھم: مینوں چبھے

چُبھن: کھبھن، پھن، رڑکن، چوبھ ہون، نوکیلی شے وجن

چبھواں: (نر) چُبھن والا، (و.ب: چبھویں)

چُبھی: ٹبی، غوطا (2) چُبھن توں

چپ: (فا) کُھبا، کھبا

- چپ راسوں: چپ راست، کھبے سجے

چپ: (مث) خموشی

- چپ چپیتا: چپ کر کے، وتے رہنا

- چپ چپکے: چپ چاپ

چپا: (نر) چپو (کشتی دا، کھم/لا)

چپا: (نر) ہتھ دیاں چار انگلاں یاں اوہناں برابر، روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتا: چپ چپیتا، چپ (2) روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتی: چپ کیتی

چپچپاون: (ک) چپ چپ کرن، لیس والا ہوون

چپڑن: (ک) بھجن، نسن، نٹھن، دوڑن

چپکن: چنبڑن، جڑن، نال لگن، لیسدار ہوون

چپلی: (مث) اڑی توں بنا جُتی، کُھلی جُتی

چپن: (ک) کھبھن، جڑن، (2) کُٹن، سن دی رسی نوں بھیوں کے کُٹن

چپو: (نر) بیڑی نوں پانی وچ چلاون والی شے

چپول: ہراول دستا (ج)

چپہ: (نر) چپا، چپو

چپے: کشتی کھیچن والے چپو

چپیتا: چُپ، چپ چاپ

چپیڑ: (مث) چنڈ، مُونہہ اُتے ہتھ دی مار

چت: چستی

چت: (نر) دِل، من، ہاں، مرضی، خیال، طبیعت، دھیان، ارادا، یاد، چیتا

- چت چاہنا: دل ہٹا لیا، مونہہ موڑ لیا

- چت کرے: چیتے کرے، دھیان کرے

- چت نہ لیاون: پرواہ نہ کرن

چتا: (چت-تا/نر) ضد، اڑی، ہوڑ

چتا: (مث) اگ دا بھانبڑ جس وچ ہندو اپنے مُردے ساڑدے نیں

چتاراں: چیتے کراں، یاد کراں

چتارن: (ک) چتاون، چیتے کرن، یاد کرن، دھیاون، سوچن، تصور کرن (2) مورت کھچن یاں بناون، چترکاری کرن

- چتارنا: سوچنا، چت وچ لیاونا

چتاون: (ک) چیتے کراون، یاد کراون، دھیان دواون، توجا دواون

- چتایا: چیتے کرایا

چتاونی: (مث) تنبیہہ، خبرداری

چتر: (نر/مث) چار پاسیوں مکمل، سیانا، چلاک، ہُشیار، مکار، عیار (2) چتر ہوون دی حالت

چتر: (نر) تصویر، مورت

- چترکار: مصور، آرٹسٹ

چترانگ: ریگستان وچ اک قسم دی میدانی زمین- گھاہ دے ٹوٹیاں وچ چٹے ٹوٹے

چتراولا: چتر، چلاک

چترائی: چالاکی
چترن: (ک) الیکھن، مورت، تصویراں یاں ویل بوٹے بناون، چترکاری کرن
چترے: چیتے
چترو: بندہ
چتنا: چترن
چتو: (چت- تو) ڈراکل، ڈرپوک
چتوسے: چکے، سے، چٹی
چتون: (ک) تصور کرن، وچار کرن، سوچن
چتولی/چتولی: شادیاں یاں تہواراں دے موقعے تے جنج مترو دے گھر گھلی شے
چتوئی: توں پکیا اے
چتے: چیتے
چتھا: نال کیا، چھویا گیا
چتھڑن: (ک) چتھن، دلن، دنداں نال بھیون
چتھڑن: (ک) چتھڑن، دلن، دنداں نال بھیون، دھمن
چٹ: چٹن توں امر (2) ٹھیک ہو گئے زخم دا رہ گیا نشان
چٹ: (مث) کاغذ دا پرزا، (2) سفید، چٹیائی
چٹ کپڑیا: چٹے کپڑیاں والا، سفید پوش، اجیہا بندا جہدی آمدن گھٹ تے خرچ بہتا ہووے پر لوکاں وچ اپنا آدر رکھن لئی کسے نوں اپنی اصل حالت نہ دسے
چٹ مکھی: چٹے چہرے والی، گوری
چٹ: برباد، چٹیل میدان
چٹ پٹ: فورن، ترت
چٹا: (مذ) لکڑاں اٹاں یاں ہور کسے شے دا ڈھیر
چٹا: (مذ) سفید (رنگ) اکھ دا اجالا
-چٹا پوئی: روں دی پونی ورگا چٹا، کپاہ ورگا چٹا (ڈر خوف وغیرا پاروں)
چٹاپٹ: فورن، ترت
چٹاک: (مذ) اکھڑن دا نشان، کھلڑی وچ سڑن یاں ہور وجھا پاروں پے گیا ہویا نشان، کھرنڈ
چٹائی: (مث) پولی جہی چپڑ
چٹان: وڈا سارا پتھر
چٹشاون: (ک) گھابرن، بے چین ہوون (2) جھلکن، جھکن، (3) کدن، دانے دا بھجدیاں اچھلن
چٹچٹاون: (چٹ-چٹا-ون/ک) چمکن، چمکن
چٹڑی: چٹی، بگی، سفید (ور چٹڑے)
چٹڑے پدھ تے: چٹے راہ اتے، واضح، بلانیا
چٹڑے وال: چٹے وال، بڈھیپے دی عمر
چٹکلا/چٹکلہ: لطیفا یاں من پرچاویں گل (2) سیاتپ دی گھروکی گل
چٹک: چینک، چسکا، کھچ، (2) تھوڑا جنا کجھ
چٹکن: (ک) ٹکراون، تھم گتھا ہوون (2) ٹٹن (3) کھڑن (پھل دا) تسمن، دکھ ہوون
چٹکن: (ک) ڈنگن، ڈسن (سپ دا) (2) پھل توڑن (3) چونڈھی وڈھن
چٹکی: (چٹ-کی/مث) چونڈھی، انگوٹھے تے انگل دی پکڑ (2) سیاسی دی کوئی دوا (3) وڈی انگل نوں انگوٹھے دی جڑھ وچ مارن دی اواز- بندوق پستول دا سوا جو گولی نوں وجدا اے
چٹکے: (چٹ-کے) دھپ، سورج کرناں (2) کسے پرچھاویں وچ جنج والے جانن دے دھبے
چٹکھن: (ک) چٹکن، کھڑن، ٹھکن، تملمن (2) تسمن، دکھ ہوون
چٹن: (ک) چکھن، جیبھ نال کوئی شے کھاون
چٹنی: چٹن والی کوئی شے، پودنا، دھنیا تے لون مرچ نوں گھوٹ کے بنائی شے، پھلاں نوں پکا کے گھوٹ کے بنائی کھٹ مٹھی یاں چٹپٹی شے
چٹن (ک) بھنڈن، نشانا لاون
چٹنا: چٹن (دا) (2) بے وقوف بناون، صفا صفائی کر لینی
چٹو: (چٹ-ٹو/مذ) وڈی اکھلی (خاص کر پتھر دی)

(2) بُہتا کھاون والا تے چٹورا
چٹورا: (نر) چاٹی- دہی رڑکن والا برتن (پا) (2) چسکورا' زبان دے چسکے دا عادی (ود نہ چٹوری)
چٹی: (مث) جرمانا' بدلا' وگیار' ونڈ' ہرجانا' نقصان
چٹی: (مث) سفید' بے داغ (چٹا توں)
چٹی: نشانا بنی (خف)
چٹے: لیاں (دمودر)
چٹیا: (چٹے-آ) گاں بھ بال جم کے چٹدی اے- بے وقوف احمق نوں آکھدے نیں (ماں نے تینوں جم کے نہیں چٹیا- یعنی توں گاں بھ ورگا بے وقوف ایں)
چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چٹا بناون' سفید کرن
چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چوٹ لاون' بھنڑ کرن
چٹیائی: (چٹ-یا-ای/مث) سفیدی
چٹھا: قسمت' لیکھ (2) پتر' کاغذ' حساب کتاب
چٹھا/ چٹھہ: جٹاں دی اک گوت
چٹھی: خط پتر' درخاست' حساب کتاب' پرچی لکھت
-چٹھی عملاں دی: عملاں دا حساب کتاب جو آخرت وچ ہر بندے نوں دِتا جاوے گا (ہد)
-چٹھیاں: تنخاہ دے پاس ہوئے بِل (وا)
چج: سلیقا' طریقا' جاچ (2)
چجا: چُنھا' بھیاں اکھاں والا
چجاون: (چج-آ-ون/ک) چھوون' ترمن' چکن' رِلا ہوون
چجران: (ک) ولن' ادھ پچدھا ہسن' ڈرڑن
چچڑ: (نر) پشواں دی کھلڑی نال جمبرن والا اک کیڑا' پچھا نہ چھڈن والا بندا (ود چچڑی)
چچکارن: (ک) پرچاون' چمکارن' پچکارن
چچکانہ(تا): چوچک دا' ہیر دے پیو دا (گھر)
چچلائی: چڑی دا بولن' "چچلاون" توں
چچلاون: (چچ-لا-ون/ک) چڑی دا بولن' چیں چیں کرن-
چچلائیاں: (چڑیاں) بولیاں
چچوندھڑ: چھچھوندر' چوہے دی اک قسم
چچوٹے: کئی رنگی رنگین چڑی
چچیاون: (ک) چچلاون' چیں چیں کرن
چخّا/ چخہ: بھانبڑ' اگ' چِتا
چدّر: (مث) چادر' اُتے لین یاں وچھاون والا چوڑے بر دا کپڑا
چُدھرا: چودھرات
چڈی: (مث) کچھی' جنگھیاں وچ پایا جاون والا لباس
چڈی ٹاپا: کڑیاں دی اک کھیڈ
چڈھڑ: اک گوت
چر: چرن توں' کھا' ڈنگراں وانگ کھاون
ترچ: وٹا' دیر' کویل (2) چرن توں' چیرا
-چر مجگ: جِنا چِر جگ اے (خف)
چراغ: (فا) دیوا
چراغی لاشنہ دیوے دے شعلے (ورگی اکھاں دی چمک)
چراک: چتر' چلاک' تیز زبان والا/والی (ود چراکی)
چراگاہ: (فا/مث) چرن دی تھاں' گھاء دا میدان
چراگہ: چراگاہ
چرال: اک قسم دا گھاء
چراں: چیرے' پھٹ' زخم
چراون: (ک) چوری کرن' چھپا کے کوئی شے چکن (2) اکھ نہ ملاون
چرائی: (مث) چراون دی اجرت
-چرائی گھٹ بہن: چرواہے دی اُجرت نہ دیون
چرب: (فا) تھندے
-چربہ: چربی والا' تھندھا
-چرب نوالا: ترمال' تھندی' چوپڑی
چرچا: (نر) ذکر' مشہوری

چرچراون: (ک) چرچر دی اواز ہوون' لکڑ چڑن (2) مجی دی اواز پیدا ہوون (3) ٹیس مارن

چرخ: (ند/فا) اسمان (2) گھمیار دا چک' خراد (3) لکڑ بگڑ جانور

چرخہ: روں کتن والا مشہور جنتر (2) مراد جسم (خ' بلما تے ہور)

چرخی: پہیے ورگی گھمن والی شے

چرخینہ: چکر (لا)

چرڑا: کھاندا (و،ر: چرڑی)

چرراون: (ک) اگ دے سیک نال گوشت سڑن دی اواز نکلن

چرڑاون: (ک) چڑ چڑ کرن' منجی دا بولن (2) چڑن' کھجن

چڑاسے: چڑیاں بولیاں (لا)

چرس: چس' سواد' مزا' ذائقا (لا) (2) چرسی' کھوہ وچوں پانی کڈھنا ڈول (3) بھنگ توں بنی نشاور شے

چرغ: اک شکاری پرندا

چرکن: (ک) ڈرن' یرکن

چرکن: چرمراون

چرکن: چڑیاں دا چوں ہکن' بکواس کرن

چرکی: چڑی بولی

چرکین: میلا' غلیظ' گندا' پلیت

چرکھڑا: چرخا

چرلاٹاں: سرسراہٹ

چرلاون: چلاون' چڑیاں دا چوں چوں کرن

چرم: کھلڑی' کھل' جلد' چم

چرم پلنگ: چیتے دی کھل (2) شکار وچ فتح دی دعا

چرمراون: (ک) ویکھو چرچراون (2) کھجن' چڑن

چرن: شرن' پیر پناہ

چرندے: چرن والے جنتور

چرن: (ک) چگن' جانوراں دا گھاہ کھاون

چرواک: (ند) چرواہا' ڈنگر چارو

چرواہے: چرواہے' مہاک

چروکا: چرونکا' کافی دیر دا' پرانا

چروکنا: چروکا' چراں دا' پرانا (و،ر: چروکی' چروکے)

چروکے سکے: پرانی رشتے داری

چروندھن: (ک) چوندھن' نوچن' ٹھونگن

چری: گھٹ سمجھ والی' بدحواس کملی' پاگل

چریدا: کملا

چریں دپھنے: چراں دے وچھڑے

چریندا: چیردا' ڈوہدا

چریویں: چلیں' بھریں (با)

چڑھ: اگ دا بھانبڑ' چپا

چڑھ: چڑھ' ودھ (مم)

چڑھل: چڑھتل' چڑھائی' انانہ جاون (مم) (2) دولھا کولوں منگیا جاون والا دان جو گھوڑی اُتے چڑھن دے سلسلے وچ ہوندا اے

چڑ چڑ: تکلدے تمیو وچ رکھی شے دے سکے جاون دی اواز (2) بے معنی بولن

چڑندا: چڑھدا' ودھیا

چڑنگ: غ ا ویکھو "چتنگ"

چڑن: (ک) کھجن' غصے وچ آون

چڑوے: چیوڑے--- چاولاں توں تیار کیتی چکلیاں ورگی اک شے

چڑی: اک نکا پنچھی (و،ر: چڑا)

چڑیوں باز کہاویں: چڑی کولوں باز مرواویں' کمزور کولوں طاقت ور نوں شکست دواندا ایں

چڑھ: چڑھائی کر

چڑھ: (مث) زمین دا سوڑا تے لمیرا ٹوٹا

چڑھ چڑھ: اُبل اُبل کے

چڑھاوگ: چڑھاوے گا

چڑھتل: (مث) چڑھت' چڑھائی' حملہ' اُبال' اچھائی' ودھن

چڑھدا: مشرق

چڑھدا ٹھاٹا: پس دا آوق' پس دا چھاپا

چڑھدے: مشرق (چڑھدا توں)
چڑھن: (ک) تھلیوں اُتانہہ جاون (2) چن سورج
دا طلوع ہوون (3) حملا کرن
چڑھیا: حملا کیتا
چس: چسکا' لذت' مزا' سواد (2) استرے دی دھار
چست: تیز' تکھا
چسکا: سواد' لذت' مزا' چس
چسکن: (ک) ٹیس اُٹھن' تراٹ پین
چسکن: (ک) چسکیاں لین' پیون نوں مزے لے
لے کے پیون
چسکنا: چسکن' ٹیس اُٹھن
چشت: خراسان دا اک شہر
چشم: (ف) اکھ
- چشم پُر آب: ہنجو بھریاں اکھاں
- چشم پوش: اکھاں ڈھکن والا' نہ ویکھن
والا' نظر انداز کرن والا
- چشم وا: کھلی اکھ
- چشم یقین: یقین دی اکھ
- چشماں: اکھاں
چشمے دار حرف: دو اکھی حرف یعنی بھ' پھ' تھ'
ٹھ' جھ' چھ' دھ' ڈھ' رھ' ڑھ' کھ' گھ' لھ' مھ'
تے نھ
چُغد: (فا) اُلو
چغل: شکایت' کسے دی ان ہوند وچ اوہدے
خلاف کیتی گل
- چغلی مارن: شکایت کرن
چغلن: (ک) چتھن' کھاون والی شے نوں چبن
چقمق: چقماق' پتھر جو کسے زمانے وچ اگ بالن
دے کم آوندا سی
چک: (نذ) زمین دا ٹوٹا (2) لکڑ دا گول پہیا جس
اُتے کجھ دکھ کنیدہ اساردے نیں (3) دنداں دی
واڑھ (4) گھمیار دا پہیا جس اُتے بھانڈا بناندا
اے۔ (5) دتی' پنڈ (6) اک ریگستانی بوٹی

- چک چینڈی: چک ماردی' وڈھدی (خف)
چک: کانے' وانس یاں گھاہ دا بنیا پردا
چُک: (مث) لک وچ ول جس پاروں کم کرنا اوکھا
ہو جاندا اے (2) اُچکل' اکساون' (3) چکن توں'
اُٹھا (امر) (4) مُک' حساب صاف
- چُک گئے: مک گئے (بھیڑے)
چکابھو: چکر بیوہ' فوجی گھیرا' بھارت دا چوگردا (دا)
چکاچن: (ک) چکا چوند ہوون (2) گھابرن' حیران
ہوون
چکاٹے: جنوراں دا کھپ رولا' چیکاں
چکار: کھپ رولا' پنچھی دا بولن' (2) چور
چکار: مٹی دا نکا پیالا
چکارہ: اک قسم دا ہرن' چکاڑا
چکائی: برخاست کیتی (محفل)
چکچور: چکنا چور
چکدے: وگدے' وہندے
چکر: (چک-کر) گولائی' گھیرا' پھیر' گیڑ' پنڈ
چکراں: چک' پنڈ' پرھیا' پنچایت' مجلس (دا)
چکراون: (ک) چکر کھاون' گھمن' بھون
چکڑ: (چک-کڑ/نذ) گارا' کھوبھا' پانی رلن نال گلی
ہوئی مٹی (مجازن دنیا دی الودگی/ بنب)
- چکڑ پڈے: گناہاں وچ ڈبے
چکڑی: چکڑ' گارا
چکڑی: چکی (2) اک رُکھ تے اوہدی لکڑ
چکل: چکر' پہیا' کھوہ دا ہرٹ
چکمک: چقماق' اگ بالن والا پتھر (2) غصے وچ
غضب نال (خف)
چکمہ: (فا) داء' فریب' دھوکھا
چکندھا: (نذ) چوکندھا' چار دیواری' دلگن
چکن: (ک) دور بھجاون' نساون' کھدیڑن
چکن/چکن: (ک) اٹھاون' چاون' لین' بھرن'
چاون (2) اچکل دیون' اکساون (3) سہارن'
جھلن' برداشت کرن

چُکنا: حساب بے باق ہوون
چکناون: تھندھا کرن' چوپڑن
چکناچُور: ٹوٹے ٹوٹے' ہیرے ہیرے' کُٹا ہویا
چکوا چکوی: دو پرندے
چکور: اِک پنچھی جو چن دا عاشق اے تے چودھویں رات نوں چن ول اڈیاں جان دے دیندا اے (2) چار کونیاں والی
چکی: (مث) دانے پیہن والی مشین (2) وُنّے دی ہنٹر
چکی: دور کنڈھی' کھلی
چکی: چکن توں' اُٹھائی
چکیتے: (چکے تے) چکیتا توں' ویکھو "چکیتا"
چکیتا: (چکے-تا) زمیندار دا معمولی ملازم جو جنور چرائے' آجڑی' ایالی نوکر' چاکر
— چکیتی: چکیتا توں مونث
چکی ہانا: اوہ تھاں جتھے بہ کے پنڈ دیاں کڑیاں چکی وسیندیاں نیں
چکیں (چکی) باہاں گُتن نہ باہاں چک چک کے پٹن
چکھ: تھوڑا جِنا' رتا (2) چکھن توں امر
چکھ: تھوڑا جِہ
چکھا: چِٹا' بھانبڑ (غ ا)
چکھم: میں پنچھی
چکھن: (ک) لذت لین' ماڑ' کھاون' ذرا جیہا کھا کے سواد دا کوہڑ لاون
چکھے: نکے نکے ٹوٹے (دا)
چُگ: چن
چگاون: چون کراون' چنواون' پنچھی دا اپنے بال نوں دانا کھواون
چگل: چگلن توں' ویکھو "چگلو"
چگل: اک علاقا جتھے دے لوکی خوبصورتی پاروں مشہور سن
چگلن: (ک) کھاون والی شے نوں جوٹھا کرن' کھاون دی تھاں چبدے رہن

چگن: چنن' اکٹھا کرن' چک چک کے وکھرا کرن (2) چوگا کھاون' پنچھی دا دانے کھاون
چگونہ: شکل' سروپ' ہیئت
چگھاڑن/ چگھن: (ک) دہریاں جھکاون' دہریاں چڑاون' چیکے لاہون (2) منڈن' بھنڈن
چھگڑاں: مذاق— "چکر" توں
چل: چلن توں امر
چل گئی: کر گئی' مر گئی
چل: چلہ' مٹی دا وڈا سارا کھر بیہڑا' چل چلکار
چلا/چلہ: چالی دنا عمل یاں عبادت
چلاون: (ک) چیکن' سنگھ پاڑ کے بولن
چلاہیں: چلیے (چلما)
چلبلاون: (ک) گھابرن' بے چین ہوون
چلبلی: شوخ' چنچل
چلچلاون: (ک) چیکاں مارن' چیکن' سخت گرم ہوون (دھپ دا)
چلچلاون: (چل-چلا-ون/ک) کھرک ہوون' رش ہوون
چلکن: (چل-کن/ک) چلا کے بولن' کاہلا کے بولن (2) لشکن' دکن' جلن
چلکن: (چل کن/ک) خارش ہوون' کھرک ہوون
چلملاون: (چل- ملا- ون/ک) چمکن' جھملاون' ذہن تیز ہوون (سورج دا)
چلن : (چل-لن) تاں' جنگو
چلن: (چل- لن/ک) ٹرن' جاون' وگن' حرکت کرن' اگے نوں ودھن
چلن ہار: چلنہار' ٹر جاون والا (یعنی فانی)
— چلنہارا: فانی' چلنہار' (2) رجتے جاون ہووے
— چلنہاری: فانی
چلن: (چل-لن/ک) ہلن' حرکت کرن
چلنی: (چل سکدے' مل سکدے)
چلھارا/ چلھارا: زمرا' گروہ (لا)

چُلی: (چُل-ی/ مث) لَپ' چُلو

چلے:

چلے چلیے: نُر چلیے' تگے چلیے

چلے: چلا/چلہ دی جمع

چلے کٹن: عقیدے بہ کے کسے قسم دا عمل کرن یاں پڑھن

چلے: چلا توَں' کمان دے دو سریاں دچکارلی تندی (قابو' اختیار)

چلے: بے قرار' بے چین

چلیاں: (چلے-آں) چلے دی جمع' ویکھو "چلے کٹن"

چلیتر: چلتر' مکاری' چالے

چلیہاں: چالیہاں' 40 (ورھے)

چلیہ: چالہیا' مرن دے 40 دناں مگروں دی رسم (2) چلا

چلیئیں: (چلی-ایں) چلے دی جمع' ویکھو "چلے کٹن"

چلھیں نہ اگ: پنڈ وچ سوگ ہون پاروں میت دفن ہوون تائیں کجھ نہیں پکایا جاندا اوس گل ول اشارا اے (وا)

چمّ: چمڑا' کھلڑی' کھل' جلد

چمّ: مٹی دی ڈھیم' مٹی دا جُمیا ہویا

چماون: (ک) چم وچ ساڑ اُٹھن' زخم وچ تکلیف ہوون

چمبڑن: (ک) چمٹن' چپکن' نال لگن' جڑن

چمبن: اکھ وچ تیلھا پے جاون

چمٹن: (ک) ویکھو "چمبڑن"

چمرھوٹ: اک افغان قبیلا (ج)

چمڑن: (ک) چمبڑن' چمٹن' چپکن نال لگن

چمڑیاں: چمڑے دے دو ٹوٹے جہناں وچلی موری وچوں نکلا گزردا اے

چمک: (مث) لشک' دمک (تجنس)

-چمکارا: چمک' لشک' لشکارا

-چمکارا: لشک چمک

-چمکارڑا: چمکارا

-چمکارن: (ک) چمکارن' پرچاون' دلاسا دیون

چمکان: چمک توں' سراب' ریگستان وچ پانی دا جھاؤلا

چمکاریوں: چمکارے توں' چمک' لشک' بجلی

چمکال ہوئی: بھوتر گئی (دموور)

چمکن: (ک) دمکن' روشن ہوون' لشکن' بجلی دا لشکن' کوندن

چمکن ہار کٹورا: چمکنا کٹورا (سورج)

چمکنہارا: چمکیلا' چمکدار

چمگدڑ: چمگاوڑ' چام چٹھ

چمن: (ک) چمّی لین' بُلاں نال کسے شے نوں چھوہون

چموٹا: کسے سے قد دی چڑی

چمیار: چمار' چُوڑھا' چم دا کم کرن والا (مونث: چمیاری)

چن: رات نوں چمکن والا سیارا جو سورج کولوں اوھاری روشنی نال چمکدا اے (2) سوہنا' محبوب' (3) منیرا

-چن بدرول: بدر چن' چودھویں دا چن

چنّا: اے چن

چنار: اک رُکھ جہدے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں تے سردیاں وچ سُوہا رنگ وٹا لیندے نیں

چناری: چنار دا رُکھ

چنب: (چن- ب) چم' چمڑے دیاں چمڑیاں

چنبا: (نر) اک خشبوئی پھل' موتیا' رویل (2) ڈار (چڑیاں دی)

چنب: (نر) ویکھو "چنبا"

چنبوڑنے: لوٹ پوٹ ہوون (لا)

چنبے: چنبا' چنبیلی' چمپا' رویل' موتیا'

چنت: (مث) چنتا' سوچ' فکر

چنتا: (مث) فکر' پریشانی' سوچ

چناونڑ: (ک) فکرمند ہوونڑ' سوچنڑ' خیال کرنڑ
چنجھ: (مث) پرندیاں دا نوکدار مونہہ' نوک
چنجہ: چانجر' چاچر' ہولی دا ناچ (2) چنچل (3) چالاکی' دھوکھے بازی
چنچل: چلبلی' نٹ کھٹ' شوخ' بے چین
-چنچل ہار: چنچل' کڑی' شوخ (ودر: چنچل ہاسیے/دا)
چنچلاونڑ: (ک) بے چین ہوونڑ' بے قرار ہوونڑ' بے کل ہوونڑ
چند: چن (2) چنھاں دریا
چندسورج: چن تے سورج' سورج بنسی تے چندر بنسی (خاندان)
چند دی دھار: چناب دریا دا وگاہ
چندا: چنا' چن
چنداں: چن دی جمع (2) اکا' بلکل
چنداں سوراں: اچی پرت نال تعلق رکھدیاں دھیاں نوہاں
چندر: چن
-چندر مکھ: چن ورگے مکھڑے والا (رانجھا/دا)
چندرا: ایمن' اولا' کڑا (2) بھیڑا
چندرائین: جانع
چندرانڑ: (ک) سکنڑ' رکھ دا ودھنڑ توں رکنڑ
چندرہڑا تے سوہیا: اکبری دور دے دو بہادر راجپوت جہناں دی وار لکھی تے گائی جاندی اے
چندری: بری (عام کر کے پیار نال ورتیندا اے) منحوس' نامبارک (2) انگلی دی اک پھنسی
چندل: چنھاں ندی دی وادی (2) چنھاں دریا
-چندل ندی: چنھاں ندی
چندن: صندل (دا رکھ' جہدی لکڑ خشبوئی ہوندی اے) (2) [illegible]' چنھاں دریا
-چندن: اک قسم دا ہار
-چندن ندی: چناب' چنھاں ندی' چندل

چندوں: چن توں
چندیں: خورے' کدھرے' بھاویں
چندھڑ: چدھڑ' صاحباں دے سوہرے
چندھلاونڑ/چندھیاونڑ: (ک) چندھا ہوونڑ' خیرا ہوونڑ' اکھاں دی کمزوری پاروں گھٹ دسنڑ
چنڈ: (مث) کھرپے کنی وغیرا دا پتلا تکھا مونہہ (2) چپیڑ
چنڈال: مکار' ہشیار' کمینا' نیچ' گھٹیا' بدکردار' چلاک' تیز' بھیڑا
چنڈاونڑ: (ک) ہتھیار دا پھل تیز کراونڑ- گرم کرنڑ' سیکھ کرنڑ' (ودمہ چنڈائے)
چنڈور/چنڈول: اک پنچھی (نراد ہر جاندار/لا)
چنڈورا: اے چنڈور
چنڈنڑ: (ک) چنڈ مارنڑ' کٹنڑ' ہشیار بناونڑ' لوہے دے ہتھیار دی دھار نوں تکھا کرنڑ
چنڈنڑ: (چن ڈنڑ/ک) دال گندنڑ
چُنڈے: چونڈے' مینڈھیاں' زلفاں
چنڈیاں: مینڈھیاں
چندھڑ: صاحباں دے ہوونڑ والے سوہرے
چنرمی: (چن-رمی) چُنّی' دوپٹا (عزت آبرو)
چنکنا: چٹخنا' وچوں پاٹ کے دو ٹوٹے ہو جاونڑ
چنگ: (چن-گ) چنگے
چنگ چنگیرے: چنگے توں چنگے' ودھ توں ودھ
چنگ چنگیریاں: چنگے چنگے
چنگ: واجے دی اک قسم
چنگ رباب: دو ساز
چنگا: صحت' فطرت پاروں اچھا' بے نقص (2) کانی
چنگارے: چنگاریاں' انگیارے' کھکھرے کولے دے ٹوٹے
چنگالی: جنجھی' گلوکڑی
چنگڑ: جھگی واس' پنجاب دے پرانے وسنیک جو مسلمان ہو کے ہن بہت سارے شہراں تے چنڈاں وچ وس گئے نیں

چنگل: چھپنا' پنجا (2) پیالا
چنگل: گھیرا
-چنگل باز: پھاہی لاون والا شکاری
-چنگل گیر: پھاہی لاون والا' پھساون والا
چنگی: "چنگا" توں' تن درست' صحت مند (و.ر چنگیاں)
چنگیاڑی: چنگاری
-چنگیاڑی سکھیں: گکھاں وچ چنگیاڑی' ساڑن دا سامان
چنگیر: وڈا چھابا' سروٹ دے گکھاں تے کھجور دے پتراں دی بنا کنڈھیاں دے ٹوکری جو عام کر کے روٹیاں رکھن دے کم آوندی اے (2) چنگا
چنگیری: چنگی' دوھ چنگی
چنگھار: چیک چہاڑا' رولا
چنگھاڑن: (ک) مور یاں ہاتھی دا بولن' (2) گجن' گڑکن' سنگھ پاڑ کے بولن
چنگھائیاں: پائیاں
چنگھن: (ک) بھاریاں پیڑ پاروں رولا پاون' رکھ رکھ بولن
چنگھن: تھن راہیں دُدھ پیون' چُوپن' چُوسن
چنگھیں: پشو دے گلے دی گھنٹی
چنن: چندن' صندل
- چنن بن: صندل دا بنیا جسم' خوبصورت خشبوئی جسم
چنو: چلکاری' سلاری
چنورا: ریگستان دے علاقے دی نکی جھونپڑی (و.ر: چنورے)
چنوں: (جن-نوں) جمن دی تاریخ
چُنی: نکا دوپٹا' چُنڑی
چنے: جن
چھاون: (ک) رشناون' روشن کرن
چنھاویں: چنھاں' چناب ندی
چنھن: ندن' بھنڈی' گل بات نال برائی کرن

چنک: (جن-ک) بادی پاروں لک پیڑ
چھکن: (ک) بی سہی گنگ یاں چھلڑ دا پاٹ جاون' تڑکن (2) چرن' چھمن
چھکیں: پشوواں دے گلے دیاں نکیاں ٹلیاں
چنگ: چنگاری
-چنگ سکھی: گکھاں وچ چنگاری
چنن: (ک) اک اک کر کے اکٹھا کرن' چگن' چھانن' چون کرن
چنوں: چنیے
چوا: چاء (دا) (2) خشبو' قطرا
چو آ: چاء' لاڈ' چاوڑ
چوآتا: ہتھیار (ج)
چوآتی: بلدی ہوئی نکی لکڑ' تیلی (بلدی ہوئی)' اگ لاون لئی بلدی اگ دی نکی جہی لاٹ
چواڑی: کھوتے اُتے چھٹیاں لدن والی موٹے وانس دی بلی' وہیتراں نوں مارن والا بانسی سوٹا
چواک: بھوگاں نوں چوون والا
چوائے: وگائے' سٹے' پائے
چوب: (ف) لکڑ (مُراد پھانسی دا تختا)
چوب صندل: صندل رکھ دی لکڑ (عالم)
چوباں: چوب' لکڑ
چوبچہ: (ف) نکا حوض
چوبدار: چوکیدار' ڈاریاں اگے ترن والا ملازم' ڈانگ پھڑ کے پہرا دیون والا دربان
چوبرہ: ہٹا کٹا' موٹا' گھبرو' جھٹیا اویا' مشٹنڈا
چوبک لایا: ہنڑ کیتا' زخمی کیتا (لا) ویکھو چوبھک
چوبھک: (مث) چوبھ' چبھن
چوبھا: چبھی مارن والا' غوطا خور
چوبھے: چبھوے
چوبھنڈیاں: چوبھدیاں' چبھوندیاں
چوپ: "چھوپ" ویکھو
چوپاتا: چاتا' ویکھو "چیتا" (چپ چیتا)

چپائی : (ف) گلا بانی' چھواہے دا کم

چپایہ : (ف) چوکھر' ڈنگر' پشو' چار پیراں والا

چوپٹ: چوپڑ' پاسے دی اک کھیڈ

چوپٹ: چار پاسوں کھلا' اجاڑ' برباد

چوپڑ: چاپڑ' قسائی دا رچھ' ٹوکا (2) چوپڑن توں امر (3)چوپٹ' پاسے دی کھیڈ

-چوپڑ بازی: شطرنج یاں چوپڑ دی بازی (دنیا داری)

چوپڑن: (ک) روٹیاں وغیرہ اُتے گھیو یاں مکھن لاون

چوپڑ: تھِندی' تھندیائی گی' روغنی (2) وکھاوے دی (بف)

چوپن: (ک) چوکا لاون' پی نوں چونڈھی نال کھچن

چوپن: (ک) چوسن' رس وار شے دا رس موہنہ نال کڈھن' چشکھنا

چوپیتا: ن' ا' ویکھو چیتا

چوچھال پین: پانی اندر انج ترن کہ موڈھے' موہنہ تے گوڈے وسدے رہن

چوتارہ: چار تاراں والا' کپڑے دی اک قسم

چوترا: برادری دی پنچایت دا چبوترا' پلیٹ فارم

چوترا: ویکھو "چوترا"

چوتہ: لنگوٹ (لہ)

چوتھ: چوتھا دن (2) اک چوتھائی

چوتھا: 4 نمبر اتے

چوتھے پہر: شام' رات

چوٹ: (مث) سٹ' چاٹ' چسکا' مار' نقصان

چوٹاں: چوٹ دی جمع' مار' اگلے جہان دا عذاب (بف)

چوٹری: چوٹ گی' نشانا

چوٹنک: چوٹ چینک' ضرب' سٹ' مار

چوٹی: سر (2) گت

چوٹیاں: چوٹی دی جمع' سروے ولپیٹے وال' گت

چوج: خشی' نخرا' موج میلا

چوجا: ککڑی دا بچہ' (2) بے وقوف بندا

چوچک: چوہاں پاسے' چوطرفی

چوچک: ہیر دے پیو دا ناں

چوچکانیاں: چوچکاں دیاں عورتاں

چوچہ: چرچا' ذکر

چوچی: چوانی' بلدی لکڑ

چوچی: تھن دا نپل

-چوچی لاون: کسی کڑی دے جوان ہوون دے قصے کرنا' تہمت لاون (دا)

چوداں طبق: کائنات دیاں چوداں پرتاں' ست زمیناں ست اسمان' پوری کائنات

چودیں: چودھویں

چودھار: چوہاں پاسے

چودھارے: چودھار' چوطرف' سمتاں' آل دوال

چودھری: چودھاری' برداری دا مکھیا' چار دھراں دا مالک' مالیا وصولن والا افسر

چودھیں طبقیں: چودھاں طبق' کائنات دیاں چوداں پرتاں

چوڈس: چودھویں

-چوڈس چنن: چودھویں دا چن

چور: چوری کرن والا' بنا دسے شے لیجاون والا (2) اجیہا زیور جہدی اواز نہ نکلے

-چور اندر دا: انا' نفس' اندر دا کفر

-چور چودھری: کھلوے ول اشارا (دا) چور اُچکا چودھری تے لنڈی رن پردھان

-چوراں تھے رلن: تنیوں چور لے جاون

چور: چتور' پوچھل

-چور چانا: چتور چکنا' پوچھل چک کے نسنا

چورہ: ٹوٹے ٹوٹے' بھورا' نپیا ہویا

چورا: بھورے ٹکڑوں شے' کئی یاں ٹوٹے ٹوٹے کیتی شے

چوراہا: چورستا' چونک جتھے دو راہ اک دوجے نوں پار کرن (اور چوراہے)

چورس: چوکور
چورستہ: در' چوراہے' جتھے دو راہ اک دوجے
نوں پار کرن' چونک
چورما: چوری' گھیو کھنڈ پا کے کٹی ہوئی روٹی
چورنگ: ہر رنگ' ہر طرحاں' چارنوٹے
چورن : (ک) چوری کرن' پکھا جھلن' چتورن'
چنور ہلاون
چوڑ: برباد' خراب' ضائع' وگڑیا' (2) چوڑ ہوون
دی حالت' سگڑ
-چوڑ ترٹیاں: ویکھو "ترٹی چوڑ"
-چورچپٹ: اکا خراب' اکا وگڑیا ہویا' بربادی'
تباہ حالی
چوڑا: بانہہ دا اک زیور
چوڑاٹھ: لکڑ دا تختہ جہدے وچ لکڑ پھسا کے
آری نال چیردے نیں
چوڑن: (ک) ہنڈاون' مانن
چوڑی: (مث) موڈھے دی چوڑی ہڈی
چوڑی: چکنی' چار گنا
چوڑے: چوڑ' گٹ دا زیور' چوڑا
چوڑیا: (چو-ڑی-آ) اک قسم دا دھاری دار کپڑا
چوڑیاں کڈھن: باہواں نوں پھڑ کے جھٹکے دیون
تاں جے باہواں (چوڑیاں) جسم توں وکھ ہو جاون
چوڑل: چوبل (غر)
چوڑیلی: پچھڑے والی
چوسر: (مث) چوپٹ' نرداں دی اک کھیڈ
چوسن: (ک) چوپن' چسکن
چوطاق: کنڈ بھرنے (ڈگن/ لٹا)
چوطرفی: چوہاں پاسے' چوطرف
چوطرفیں: چوطرفے' ہرپاسے' چوہاں پاسے
چوغطہ: چغتائی' مغل
چوک: چوراہا' چورستا
چوک: چوبھ' چبھن' بھلتر' نتور' کنڈا' سول
چوک: کسنیم' جھک

چوکا: رسوئی' بورچی خانا (ناٹک)
چوکاں: چوک دی جمع' کنڈے' سولاں' چوبھاں
چوکٹا: جسم
چوکڑی: دوڑ' چار پیر چک کے دوڑن (بھرتا)
چوکس: چوکنا
چوکن: (ک) چھن' گوڈی کرن' کھودن' تتج'
اکساون
چوکن: (ک) چو نکن' کتے دا بولن (2) چو کن'
چڑیاں دا چچہاون (3) بھلن' تھڑن' غلطی کھاون
چوکوٹیں: چار چفیرے
چوکور: چار کونے والی' چورس' مربع
چوکی: اکٹھ' مجلس' سنگت' پہرا (2) بیٹھن دی
چوکی' پینڈا' پھٹی
چوکھ: (مث) چوکھا پن' بہتائی' کثرت
چوکھٹ: (مث) چگاٹھ' دہلیز
چوکھر: چوپایا جنور' چار پیراں والے ڈنگر
-چوکھری: مادا چوپایا
چوکھڑی: ادھیڑ عمر عورت
چوکھن: چار نوٹے (چو + کھن)
چوکھن: (ک) صدقے واری ہوون
-چوکھنی: صدقے واری
چوکھٹے: چار جے ہوون' قرباں ہوون
چوکھیری: بہتی' چوکھی' زیادا
چوگ: چوگا' پنچھی دی خوراک' پنچھیاں نوں جال
وچ پھاون والے دانے' کھانا
چوگان: پولو دا کھیڈ
چوگٹھ: چار کونے' ہرپاسے' چوکور' چوگوٹھ (لٹا)
چوگٹھے: چار کونیاں والے
چوگوٹھ: چوگٹھ' چارے کونے' چارے پاسے
چوگینڈی: پکینڈی' پھگدی' چندی
چول: ہلا (خف)
چول: منجی دی باہی یاں سیرو دا پتلا کیتا ہویا سرا
جہنوں پاوے وچ پھساندے نیں

چولا: قمیض' چولی' جسم (مجازن)
چولڑا: چولا (2) چار لڑ والا (چو + لڑا)
-چولڑی: چولی قمیض (2) چارلڑی' چار لڑ والی (مالا وغیرا)
چولن: (ک) ہلاون' حرکت دیون' بولن' آکھن' (2) ہمشیاون (3) اکساون
چولی: قمیض' چولا' چھاتی ڈھکن دا زنانا کپڑا
- چولی مشک قمیص: چولی نوں مشک لاون (وا)
چولی: لپ' چلو (2) چٹلی (3) کرلی' کلی کرولی
چولے: غ ا-چوتے' چار
چوں: (ا) کیوں' کسراں' جدوں
-چوں چراں کرن: کم کرن توں پہلاں کارن پچھن' حکم عدولی کرن' بہانے گھڑن' حجت کرن'
-چوں نہ کرن: آکا نہ کسکن' اگوں نہ بولن
-چونکہ: کیوں جے
-چون چگون: کویں' کسے گل دی جانچ تے پچھ
چون: مثال' نظیر
چونہہ کلی: چام کلی' گلے دا اک زیور
چونپ: ارمان' اچھیا' سدھر' خاہش' شوق' چاہ' خوشی
-چونپ کلیاں: اک زیور (2) دنداں دے سونے دے خول
چونہن: (ک) چو بکن' ڈرن' تر ٹھکن
چونجاں: (غ ا) چنجھاں
چونجھ: (غ ا) چنجھ
چوندا: مولا' رب تعالیٰ (ا)
چونڈ: ٹھونگ' ہور ویکھو" چونڈن"
چونڈن: (ک ٹھونگن' کھروندن' (2) ہڈی نوں چونپ کے سواد مانن
چونڈھاں: ٹھونڈراں
چونڈھی: چٹکی' انگوٹھے تے انگلی دے نہوواں نال ماس نوں وڈھن (2) ذرا ماسا

چونسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ چار سو تار ہوون (ملتا)
چونکہ: چوراہا' چوک' چوراہ' چورستا
چونکا: گوہے مٹی نال لپی تھاں' بیٹھن کھاون دی تھاں
چو نکن: (ک) تو نکن' کتورے دا بولن' ٹھکو (2) چونک اٹھن' اچن چیت ڈرن یاں جاگن
چونگی: (مث) چوکی' پہرا' محافظ دستا
چوتے: چار
چونی: موتی تنگ' لعل یاقوت (2) چمک' (3) رہی ہوئی دال
چوئے: چونے' چونڈے' دال
چوں: چنن' انتخاب
چوسے: چونڈے' دال
چودکی: قطرا
چوون: قطرا قطرا ڈگن' رسن' تڑکن' چچن (2) ودھ کڈھن' نچوڑن' عرق کڈھن
چوہ: داغ' دھبا' نقصان' بدنامی
چہلاون: چچھاون' لشکن (چوہ چوہ کرن)
چوہڑا: (مذ) خاکروب' گندا' رنج (مث: چوہڑی)
چوہڑیڑی: چوڑھی
چوہڑیٹی: چوڑھی' چوہڑیڑی نانا (وارث شاہ دی لکھت) (مم)
چوہکار: (مث) چڑیاں چوہکن دی اواز
چوہکن: (ک) چچھاون' پنچھیاں دا بولن
چوہکنا: چہکنا' سویرے چڑیاں دا چوں چوں کرن
چوہل: چہل' مزاق
-چوہل موہل کرن: ہاسا مخول کرن
چوہنڈاں: غ ا' ویکھو چونڈھی تے چونڈن
چوہنگائیاں: غ ا' چنگھائیاں
چوہن: (ک) چوون' (پانی) ٹپکاون
چوسے: قطرے
چہ: جوش' غصا' بدلا لین دی ضد (فارسی: کیہ)

-چہ چڑھن: ضد یاں بے ایمانی اُتے قائم رہن

-چہ چھاری: اپنی ضد اتے قائم رہن والی

-چہ حکمت ور ایں عالم: (فا) ایس عالم (دے بناون) وچ کیہ حکمت اے۔

چھار: (فا) چار' تن تے اک

چھار ترکی ٹوپی: اجہی ٹوپی جو پا کے چار چیزاں چھڈ دِتی دیاں نیں

چھاڑن: (ک) ہاتھی گھوڑے دا بولن

چچھاون: (ک) چوں' کن' پنچھیاں دا بولن

چہرہ: چہرا' حسن

چہرا: مونہہ متھا' شکل' روپ' مکھ

چہری: چاہری' چاہت بھری' دلکش' پُر کیف

-چہرہ تل: "چہرا" توں

چہریں صاو بحالیاں: (کھیڑیاں دے) چہراں اُتے بحال ہوون دیاں خشیاں

چہکار: چہک' خشی پاروں بولن

چہکارن: (ک) چہکن' چچھاون' چوں کن

چہکن: (ک) چچھاون' چکان' چوں کن

چہل: (فا) چالی

چہل: چوہل' مذاق' مسکری

چہندے: چاہوندے (خف)

چہوں: ع ا' چونہہ' چوتہہ

چہیک: اکیترے کماد دی رُتی' نرم تے رس بھری مٹی' نرم گنا

چہیں: چاہیں' چاہویں

چہیندا: چہیتا' بھاون والا' محبوب' پیارا

چیا: چار انگلاں جنا' چِتا سارا سپ

چیپن: (چے-پن-/ ک) چیپی لاون' چمیرلن' جوڑن' چپکاون

چیت: (چے-ت) چیتر' پہلا دیسی مہینا

-چیت بہاراں: چیتر مہینے دیاں بہاراں' چیت مہینا بہار وچ آوندا اے۔

چیتا: (چے-تا) یاد' یادداشت' چتار' خیال کرے

چیتا: صاف' نگی وچ

چیتر: (مذ) دیسی ورھے پہلا مہینا' بہار دا مہینا

چیتریاں: چیتیان' چیتے دی جمع

چیترڑے: چیتے

چیترڑے: (چی-ترے) چیتے

چیتن: (چے-تن/ک) چیتے کرن' یاد کرن' چتارن' سوچن' یاد' تصور کرن

چیتنا: سوچ' خیال' وچار (کرن)

چیتا: ہشیار' دانا' من وچ والا

چیتیا: (چے-تے-آ) خیال کیتا' سوچیا

چیسٹ: (چے-ٹ/ مث) چاٹ' چسکا' ہور ویکھو "چینک"

چینک: (چے-نک) چاٹ' چسکا' کھچ' ٹھرک' لگن' عشق' فکر

چیٹن: (چے-ٹن/ ک) کھال وچالے دی مٹی چٹ کے وٹاں اُتے لاون

چیٹی: (چی-ٹی) غصے وچ' کاوڑ وچ

چیھپے: چیپٹ' چوٹ' مار' سٹ

چیچو چیچ کندھولیاں: نُنڈیاں دا اِک کھیڈ جو کولے نال لکیراں لا کے کھیڈیا جاندا اے

چیچی: (مث) ہتھ دی سبھ توں نکی انگلی

چیدہ: (فا) چُنیا ہویا

چیر: (چی-ر /مذ) پھٹ' زخم' چیرا (2) سر دے والاں وچکارلی لکیر

چیر: (چے-ر/مذ) مزدور

چیرا: (چی-را-/مذ) جواناں دی سوہی یاں دھاری دار کپڑے دی پگ' دوپٹا' ویاہ دے موقع اُتے دولہے دے سر اُتے دِتا جاون والا سوہا دوپٹا

چیرا: (چے-را) چیر

چیراں: (چی-راں) چیرے' کشٹ دے نشان (لا)

چیرن: (ک) پاڑن' کپن' وڈھن (2) پار کرن'

چری: موت دی چٹھی، اعمال پرچا (2) چیلی، کنیز، داسی (ملما)

چرے: (چی-رے) کٹے، ٹلے کیتے، پاڑ کیتے (2) پھٹ، زخم (3) چیرا دی جمع، دوپٹے

چریاں: (چی-ری-آں) چری دی جمع، اعمال نامے، چٹھی، رقعا، خط، سند (2) داسیاں، کنیزاں، مریدنیاں

چڑا: چوڑا، مغرور

چڑن: (ک) اچڑن

چڑی: چڑا توں مونث، چوڑی

چڑ: (مث) کھاون پیون والی شے، منت دا تحفا

چیس: چوہد، ٹیس

چیسال: (چے-ساں) چکاں کا/کی

چیلس: (ک) ٹیس اٹھن، پیڑ ہووݨ

چیک: (ک) زور دی اواز

-چیک چھوڑے: چیک چھاڑے، رولا رپا

چیکل: بالاں دا جھولا

چیکن: (ک) چیک مارن، چانگرن، سنگھ پاڑ کے بولن

چیکو: (چی-کو/نا) دلیا، آلو رنگا گڑ دے ذائقے والا اک بہت مٹھا پھل

چیکوں: دلیا، ابھن

چیلا: (چے-لا/نا) گرو یاں استاد کول ہر ویلے رہن والا شاگرد (مث: چیلی)

چیلاں: الاں، چیل دی جمع (غ)

چیلا: چیلا

چیمال: تازا (لا)

چین: سکون، شانتی، ارام

چین چین دیارے: چین دے علاقے وچ

چینا: گھوڑے دی اک قسم

چینچ: شوخی، چالبازی، مکاری

چینچ چاون: شوخی کرن

چینا: (چی-نا) باریک داݨیاں والا اک قسم دا اناج

چینی: نقل، چسکا، چاون

چیہانگ: اک نکا پرندا (جمع: ے)

چھ

چھ: پنجابی دی فارسی اکرالی دا چودھواں اکھر، ایہ اکھر عربی فارسی وچ نہیں ہوندا ایس لئی ایس اکھر والے باہری تے غیر پنجابی لفظ سنسکرت/ہندی دے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل ٹھمھا/(ਛ) اے

چھا: چھاون توں امر

چھابا: رنگی چنگیر (2) تکڑی دا اک پلڑا، (ون: چھابے)

-چھابے تارے: بہت سارے تارے، چھابا بھر کے تارے (علی)

چھابڑی: چھابا، کھاون دستاں تے سودا ویچن لئی لایا گیا چھابا

چھاپ: (مث) مندری، انگوٹھی

-چھاپ شاہیں دا توں تھیوا: توں بادشاہی مندری دا نگ ایں (مم)

چھاپاں: چھاپ دی جمع، مندری

چھاپا: کنڈیالی تاہنی (دا) (2) چھپائی (3) بے خبری دا ہلا

چھاپے: چھاپ، مندری (2) چھاپن

-چھاپے دار: اجے کپڑے جہناں اتے کوئی ڈزائن چھاپیا گیا ہووے، چھاپیدار

چھات: (مث) چھاتی، سینا (مراد دل)

چھاتا: چھتری

چھاچھی: (مذ) چھچھ دے علاقے دا واسی

چھاری: سونا چاندی صاف کرن لئی کٹھالی اندر لایا جاون والا سواہ تے پانی دا رلاء

چھال: (مث) کدانڈ ٹپن (2) درخت دی چھل

چھالا: کھلڑی سڑ جاون پاروں پانی نال بھریا بلبلا جو کھلڑی وچ اٹھ آوندا اے

چھام: (مث) چھاں

چھاں: پرچھاواں، سایا

چھاندا: ٹوٹا، حصا، بخرا، بھاگ (و ۔ ن: چھاندے)

چھانٹ: کتے چھانٹن توں

-چھانٹن: (ک) چون کرن، چھٹن (2) چھانگن

-چھانٹی: چھانٹن دا کم، گھٹ کرن

چھانگ: منگو، کاواں مجھاں دا اجڑ (خف) پشو (جمع: چھانگن)

-چھانگا/چھانگلا: چھے انگلاں والا۔ اجیہا آدمی جِندے ہتھ یاں پیر وچ چھے انگلاں ہوون

-چھانگراں: ویکھو چھانگ، چھانگاں

چھانگن: (ک) رکھ دیاں ٹاہنیاں لاہون، کترن، تراش خراش کرن، رکھ دی شاخ تراشی کرن

چھاناں: عارضی ڈیرا وساون

چھاون: (ک) اگھڑن، طاری ہوون، کھلرن، چھاں کرن، کجن، ڈھکن

چھاہ: لسی، پیون

چھاہی: لسی

چھاکل: چدر، سر کجن والی اک قسم دی چدر

چھاواں: (مث) چھاں

-چھاواں بدلاں دی: عارضی، ناپائیدار (دا/ بدلاں دی چھاں بہت تھوڑی دیر لئی تے ناپائیدار ۔ ۔ ۔ ے)

چھائی: (مث) سواہ (2) کسے روگ پاروں چہرے اتے پے جان والے دھبے تے داغ

-چھائی چڑھیگی تیرے (دیاہ دے) شگون وچ سواہ پوے (خرابی ہووے/دا)

چھائیں مائیں: لک چھپ جاون

چھب: (مث) چھبن، خوبصورتی، سوہپن، روپ

چھب: سوتر دی اٹی

چھبا: (مذ) ڈبا، اکواسا، چھبا

-چھبی: چبی، اکواسی، ڈبی، ہتھ دے پنجے نال پھکن

چھبی دیون: پھکن

چھبیلا: چھب والا

چھپ بدلے دن کٹدا: بدل وچ چھپ کے دن گزاردا (مم)

چھپر: کر کانے دی چھت (2) اکھ دا اگلا پردا (3) ہتھ یاں پیر دا اوہ پاسا جو تلی دے مخالف ہوندا اے

چھپر نکینے: چوڑے نک والیے، چھینپے

چھپری: (مث) چھاری (دمودر) کر کانے دی چھت

چھپڑ: (مذ) ٹوبھا، بارش یاں گندے پانی دا تلاء

-چھپڑی: نکا چھپڑ

چھپن: (ک) ٹھپا لگن، چھاپیا جاون، شائع ہوون (2) چھپن، لکن

-چھپن چھوت: اکھ مچولی، بالاں دی لک چھپ جاون والی کھیڈ

-چھپن چھوتے: چھپن چھوت، لکن میٹی

چھنبل بھوسے

چھپن: (ک) لکن، اولھے ہوون، کجن، غائب ہوون، ڈھکیا جاون

-چھپن نہیں اچھاڑیں: اچھاڑ (غلاف) وچ نہیں چھپدے، یعنی کپڑیاں دے باوجود دسدے نیں (مم)

چھپوندا: چھپاون، لکاء چھپاء

چھپیندا: چھپدا

چھت: (مث) کوٹھا' عمارت دا کندھاں سہارے ٹکیا ہویا حصا جو بارش تے دُھپ توں بچاندا اے

چھتا: (مذ) دھموڑی یاں شہت دی مکھی دا گھر' چھمیر' کھیل

چھتر: (مذ) وڈی چھتری' چھاں کرن والی شے' سائبان' سرپرستی' سایا

-چھتر شوہلاں سر جھالیا: سر اُتے کنڈیاں دا چھتر برداشت کیتا (بلھا)

چھتر: (چھت - تر) وڈی جُتی' لتر

-چھترول: چھتراں نال مار' مار

چھترا: (مذ) میلڈو' میڈ تاپری دا نر

-چھترے مرنا: لوک قصے وچ اک جادوگرنی نے راجا رسالو نوں جادو دے زور نال چھترا بنا دِتا سی (وا)

چھترڑے: بردے بکے وال' چھتے

چھتن: (ک) چھت پاون' ڈھکن' عمارت اُسارن

چھتے: کٹے ہوئے وال جہناں نال گُت نہیں بنائی جا سکدی' وال

چھتی: مرڑے دی بجن (2) چھتن توں

چھتی: (چھت - تی) بت سارے (محاورا) انج اصل وچ 30 + 6

چھتیاں: چھاتی' سینا

چھتما: (مذ) کالھا' سوڑا' جلد باز

چھتمی: (مث) کالھی' جلد باز' تیز

چھتمی: شروع کیتی

چھتمیاون: (ک) چھتما پین' شرمندا ہوون' کھسیاون

چھٹ: (مث) ڈنگر خاص کر کھوتے اُتے سامان لدن لئی دو پڑاں والی بوری۔ تاں جے دوہاں پاسے سامان ساواں رہوے (2) لاگھ (3) جھپٹا

چھٹ: چھٹن توں' جھگڑالو' فسادی

چھٹ: ازاد' وکھرا' جُدا' چھڈ کے

چھٹا: مٹھی وچ دانے لے کے رتیں لئی ایدھر اودھر وکھیرن' (2) بارش دیاں کجھ کنیاں (3) ہتھ نال پیسے یاں پانی وکھیرن یاں تروکن دا عمل

چھٹا: زنجیر تڑا کے نسیا' چھٹ گیا

چھٹاں: چھٹ دی جمع

چھٹدی: مکدی' مختصر

چھٹڑ: (چھٹ - ڑ) چھڈی ہوئی زن' طلاق یافتا' مطلقا

چھٹڑی: چھٹی' وکھ

چھٹڑے: نی چھٹڑے

چھٹسی: چھٹے گا' بخشیا جاوے گا

چھٹکارا: چھٹی' نجات

چھٹکن: (ک) چمکن' روشن ہوون' کھلارن' کسمن ہوون' حاملا ہوون' چھڑکن' چھٹکن' صاف کرن' چھنڈن' کمزور یاں لبا ہوون

چھٹکن: (مث) ازاد' طلاقن

چھٹکے: تیزی نال چلے' تیر دانگوں نکلے (لہ) تلوار وغیرا نکلی

چھٹن: (ک) چھنڈن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن' کپڑا دھو کے زور نال جھٹکا مارن

چھٹن: (ک) چھڈیا جاون' ہتھوں ڈِگن' ترک ہوون' قید توں رہا ہوون' نجات پاون' جدا ہوون (لہ) وکھرا ہون' دور ہوون

چھٹی: چھٹکارا' نجات' بخشش' کم توں وہلا' فراغت' رخصت

چھٹے: بچے' چک کے سُٹے (2) چھٹ وچ (خ)

-چھٹے ویندے زر وے: روپے پیسے دی بارش کردے (مم)

چھٹیاسے: چھٹی' فارغ ہوئے (ش)

چھٹیاں: چھٹی دی جمع' چھلدار ٹاہنیاں

چھج: (مذ) کانیاں دا بنیا اک برتن جس دا ساہمنے والا پاسا کھلا ہوندا اے

-چھج چھائی کرت کے اڑاون: ہر گل ودھا کے بدنامی کرنی

چھجا: کسے باری روشندان وغیرا ساہمنے بارش یاں دھُپ توں بچاء لئی بنایا گیا ودھاء
ججلپ: (نذ) کالا سپ' شَشلپ
ججلی: سَپ دا پھَن (2) نکا ججھ
ججّن: (ک) ججھن' کمس کے پتلا ہو جاون' کپڑے دے تار وکھرے ہوون (ور: ججنا)
ججنا: (1) ججن (2) ادھورانا
-ججے: تار تار کرے
چھجے: ویکھو "چھجا". باری روشندان وغیرا ساہمنے بنایا گیا ودھاء
ججیس کھاریں: ہج بھر کے' بُہت ودھ کے
چھچھڑا: (نذ) جِلب' گوشت دا اوہ حِصا جو کھاون دے کم دا نہیں ہوندا
چھچھلن: (ک) کسے شے دا دُوجی دے اُتوں چھوہندیاں لنگھ جاون
چھچھورا: (نذ) شورا' ہوچھا' نِیویاں عادتاں والا' کمینا
چھچھوڑن: (ک) ججھوڑن' چونڈھن' نوچن
چھچھوہری: (مث) چھچھوری' نا کھنیر' غیر سنجیدا' رذیل' کمینی
چھدرا: (نذ) چھیکاں والا' ناواں ناواں جس وچ تھاں تھاں خالی تھاں ہووے' بیبی
چھڈ: چھڈن توں امر
چھڈن: (ک) تیاگن' تجن' چھوڑن' چھڈ دیون' ہتھوں ڈیگن' گراون
چھڈیوس: چھڈے سو' اوس چھڈیا
چھرا: بندوق دی گولی' کارتوس دی نِکی گولی
چھرا: وڈی چھری
چھر چھر: بلی نوں موڑن لئی بولے جاندے لفظ
چھرکن: (ک) شرماون' لجیاون' ڈرن' جھکن'
چھڑ: برچھے دا دستا' ڈنڈا' ڈنگر دی ٹکر
چھڑ: چھیڑو' چھواک (2) چھڑن توں امر: ویکھو "چھڑن"

چھڑا: کلا' ان ویاہیا' کوارا' اِکلا رہن والا
-چھڑا چھانٹ/چھانٹ: چھڑا' کلم کلا
-چھڑا چھڑاک: کلم کلا' جِدا دنیا اُتے کوئی نہ ہووے
چھڑپ: شڑپ' گپ دا تاں مسل' گپ چھڑپ' گپ شڑپ
چھڑپن: (ک) چھڑپا مارن' چھال مارن
چھڑکایا: چھڈایا
چھڑکن: وادھا ہوون (نِکل)
چھڑکن: (ک) چھٹے مارن' چھکاون' ترو نکن' دھوڑن' بھورن (2) قربان کرن' گھولن' وارن
چھڑکاویں: چھناویں' چھڈداویں
چھڑکنا: ازاد ہوون' بچ جاون
چھڑن: (ک) کٹن' مولھی نال کُٹ کے دانے صاف کرن' چھٹن' چھٹ کے اناج دا چھلکا لاہون' (2) مارن' کٹن' ھسٹن
چھڑن: (ک) چھیڑیا جاون' شروع ہووَنا' مُدھ بجھن (2) حرکت کرن' کیا جاون' ڈنگر دا جنگل نوں جاون (3) غصے وچ آون
چھڑے: چھڑا دی جمع' خالی' اکلے' نِرے
چھیڑیاں: نریاں
چھڑیاں لکھ بلائیں: لکھاں بلاواں نے پھڑ لیا
چھڑیندا: چھڈدا' چھڑدا
چھک: (مث) وری' ویاہ سے کڑی نوں نانکیاں ولوں دِتی گئی دات (نانکی چھک)
چھک: (مث) کھچ' کھچ کے' کشش' چھکن' کھچن توں امر
-چھک کنڈھن: کھچ کے کنڈھ لین (وا)
-چھک نیتے: کھچ لیاوے
چھکا: (چھکاء) خوبصورتی نال بھاء
چھکا: ٹلکن والی ٹوکری جس دچ شے پا کے بلی وغیرا توں بچاون لئی ٹنگ دیندے نیں (3) ڈنگر دے مونھ اُتے بدھا جال تاں جے بیلی نہ اُجاڑے

چھکاوݨ: چھکݨ دا کم کراوݨ، تصویر لہواوݨ
چھکڑے: گچھڑے
چھکلاٹ: نخرا
چھکݨ: (ک) کھاوݨ، بھوجن کرݨ (2) کھچݨ، کھچݨ، کھچݨ (3) سہوݨ (4) کھچݨ، دھروݨ (5) تصویر بناوݨ (6) حقے یاں سگرٹ دا کش لاوݨ
چھکے: گچھے (2) سوہݨے، چنگا لگے ہور ویکھو "چھکݨ"
چھکے: (ج ا) چھکے
چھکے: ریوڑ، گلا، اجڑ
چھکیسوں: سہواں گے (خ)
چھکیوے: گچھے
چھل: جن، بھوت، چھلاوا (وا)
چھل: فریب، جھانسا
- چھل جانا: فریب کرݨ، دھوکھا دے جاوݨ
- چھل چھدری: ظاہر وچ معصوم پر اندروں فریبی
- چھل جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھلیا جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھل گیا: فریب کر گیا، دھوکھا دے گیا
- چھل لینا: فریب کر دے
چھل: کانگ، پاݨی دی لہر، ہڑھ، سیلاب
- چھل چھل: بھروں، مونہا موہنہ بھرے
چھل: چھلڑ، چھلکا، سک، چھلݨ توں اہر، روتیا
چھلا: رنگ، بنا نگ دے مندری، کن یاں انگل وچ پایا جاوݨ والا رنگ، مندرا
چھلا: چلا، 40 دن دکھرا ہے کے دم درود پڑھنا تاں جے کسے غیبی طاقت اتے قبضہ ہو سکے
چھلا نگݨ: چھال مارݨ، کدݨ، ٹپݨ
چھلاوا: (ذ) چھل جاوݨ والا (2) ڈراوا، لوکاں نوں اجاڑ وچ ڈراوݨ والا بھوت
چھلت: چھلتر، تھور، چوبھ
چھلتر: (مث) چھلت، لکڑ دی چھ جو جسم دے کسے حصے وچ چبھ جاوݨ پاروں تکلیف دیوے، تھور

چھلوڑے: چھلے، کھمݨ کھمیر (ملی)
چھلک: چھلکݨ توں اہر، چھل، پاݨی دا چھلکاء
چھلکا: (چھل-کا/ذ) چھلڑ چھل وغیرا دا باہرلا بیکار حصا
چھلکݨ: (ک) اچھلݨ، پاݨی دا اتانہ اٹھݨ، ڈلھݨ (2) بھرا جاوݨ، لبریز ہووݨ موہنہا موہنہ بھرݨ (3) ہلݨ
چھلکݨ: (ک) چھل کرݨ، فریب کرݨ، جھانسا دیوݨ، دھوکھا کرݨ، بہانا پاوݨ، ٹھگݨ
چھلݨ: (ک) کھل یاں چھلتر لاہوݨ، کھرچݨ، رگڑݨ، کھلو وغیرہ دے پتے لاہوݨ، صاف کرݨ
چھلن: (ذ) ویکھو، چھلا
چھلی: (مث) چرنے دے تکلے اتے ولھیا دھاگا (ملھا) مکی دا دانیاں بھریا سٹا
چھلے: کنڈل، لہریئے وال
چھلیا لیا/چھلیا لیہ: ٹھگا، اے ٹھگ، چھلݨ والیا
چھما کرݨ: کھما کرݨ، معاف کرݨ، سہوݨ
چھماہیں: چھماہی، چھے مہینے
چھماوݨ: چھم چھم دی اواز پیدا ہووݨ، چھنکݨ
چھمک: (مث) پتلی لچکیلی ٹاہݨی (جمع چھمکاں)
چھمݨ: (ک) معاف کرݨ، معافی دیوݨ، مہر کرݨ
چھن: چھپر، کلی، جھونپڑی، موری، سرنگ، غار، کھور
چھنا: دھات دا بنیا کٹورا
چھنال: بدکار، فاحشا، کنجری
-چھنال باز: فاحشا یاں کنجری کول جاوݨ والا
چھنب: چھکتی مٹی جس وچ پاݨی کھلوتا رہݨ پاروں منجی دی اگائی لئی بہتر سمجھی جاندی اے
چھنج: جھیڑا، جھگڑا، لڑائی-اکھاڑا، پہلواناں دی کشتی، اکھاڑا، عدالت یاں تیاں دی تھاں
- چھنج گھتݨ: پہلواناں دی کشتی دا مقابلا کراوݨ، لوکاں نوں تماشے لئی کٹھا کرݨ
چھنجݨ: (ک) جھٹݨ، مکاں نال پاݨی باہر سٹݨ،

چھنجھنا

چھنجھر: (چھ-ہنجھ-چھر/نر) سنیچر' ہفتے دا دن

چھنجھروار: سنیچوار' ہفتے دا دن

چھنچھناون: (ک) کھنکن' کھڑکن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

چھنڈ: جھاڑ' چھنڈن توں امر

-چھنڈ چھڈے: گھوڑے دی جھاڑ والا ہنڈا

چھنڈا: پھوار' چھڑکاء' کھیت وچ پی کھلارن' (2) ڈانٹ (3) جھاڑ پونجھ (4) جھٹکے نال چھٹن

چھنڈک: چھٹ (ا)

چھنڈکن: ویکھو "چھنڈن"

چھنڈن: (ک) چھٹکن' جھٹکے نال چھٹ کے صاف کرن' کھلارن' جھاڑن' کتربیونت کرن' چھانگن' سٹن' جھاڑن

چھنڈے: جھاڑے' کھلارے' وڈھے' ہٹے تروکے

چھنویرے: (چھں-وے-رے) چھاں وچ

چھن: موری' سوراخ' تار' گھور

چھن: پل' گھڑی' لما

-چھن چور دا: چور دا پل' تھوڑا جیہا ویلا جس توں چور فائدا اٹھاندا اے

چھن چھن: گھنگرواں دی اواز

چھنک: ونگاں چھنکن دی اواز' چھنکار' چھنک

چھنکار: چھڑکاء' پانی دا ترونکا (2) چھنک دی اواز

چھنکائے: چھڑکائے' ترونکائے

چھنکن: (ک) کھنکن' کھڑکن' وجن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

چھنکن: (ک) چھڑکن' ترونکن' کپڑا جھنکن' دور ہٹاون

چھنکنا: جھٹکن' جھٹکے نال چھانن' پڑتال کرن

چھنن: (ک) چھانیا جاون' چھاننی وچوں کڈھن' ہنجن' تپیا جاون' نچڑن' چوون (2) چھجن' کپڑے دیاں تاراں نکلن' سنستاون' سوں جاون

چھوہ: پوری ہوئی اچھیا' اطمینان' کپڑا دھون سے چھڑاٹے ماریاں دھوبی دی اواز

چھوپ: کڈھائی والا کپڑا یاں چادر' پھلکاری' رنگیا یاں کڈھیا کپڑا جو اوڑھنی دا کم دوے۔ چھوپا' رل کے چرخا کتن دا مقابلا کرن' چار چار پونیاں کتن'

چھوپ پاون: کڑیاں دا اکو جنی روں لے کے کتن دا مقابلا کرن' شرط لا کے کتن

چھوپا: رل مل کے راز دیاں گلاں کرن' ہور ویکھو "چھوپ" (ورنہ چھوپے)

چھوٹ: چھٹ' رعایت

چھوٹا: نکا' عمر وچ گھٹ (ورنہ چھوٹی' چھوٹے)

-چھوٹیں لاوی: نکی عمر توں' بچے ہوون توں لے کے

چھوٹیاں وڈیاں: نکے وڈے ہر عمر دے

چھوٹیرا: نکا (ورنہ چھوٹیری)

چھوڑ: چھڈ' چھوڑ (بلما)

چھوڑا: (نر) وڈا ٹوٹا' پارچھا (خاص کر لکڑ دا) ڈک

چھوڈک: چھوڑے' بالن

چھوڑاں: چھوڑے

چھوڑے: چھوڑا دی جمع' ڈکرے' ٹوٹے

چھور: حد بنا' کنارا' پاسا' مڈھ' سرا

چھوڑ: چھڈ

-چھوڑ تے: چھڈ کے

-چھوڑالیس: اوہنے چھڈایا' اوہدے کولوں چھڈایا

چھوڑن: (ک) چھڈن' تیاگن' تجن

چھوڑیم: میں چھڈیا

چھوڑیں: چھڈیں

چھوکر/چھوکرا: منڈا' چھوہر

-چھوکری: کڑی

-چھوکرے: جوان منڈے' سپاہی' چھوکرا دی جمع

چھوکریاں: کنیزاں

چھول: لہر، چھل

—چھولیں: چھول دی جمع، چھلاں، لہراں

—چھولداری: نکا تمبو، خیمہ (جمع: چھولداریاں)

چھونجے چھاپنے: ناری تعلق، جن وغیرا

چھونکن: (ک) بھکارن، ٹرکن، ٹرکا لاون (2) کمزور ہون، لسا ہون

چھونا: مست (ہاتھی/دمودر)

چھوہ: چھوہن توں امر، ہتھ لاون دا عمل

چھوہر: منڈا

—چھوہراں: منڈے، منڈیاں

چھوہر: کڑی

چھوہراں: کڑیاں (وا)

چھوہری: نکی نا سمجھ کڑی، کڑی، اے کڑیے

چھوہلا: چھوہلا، پھرتیلا، کاہلا (مث: چھوہلی)

چھوہون: (ک) شروع کرن، مدعا بنھن، بنیاد رکھن، ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن

چھوہے چھوہ: انھیری تے بارش دا طوفان

چھوئی: (مث) پرالی، گنے دیاں تیلیاں دوالے دے پتر

چھوی: (مث) ٹوکے ورگا لوہے دے پھل دا ہتھیار (جمع: چھویاں)

چھہ کے: گھات لا کے، چھپ کے

چھہرن: (ک) چھپن، اوٹ وچ بیٹھن، لکن، چھپن، گھات لاون

چھہن: (ک) بھجن، کپڑے دے تار نکلن

چھہن چھاپے: کمین کاہاں، گھاتاں

چھی: چھوی، لے پھل والی کہاڑی، چھوی

چھی: چھے (2) نفرت دے اظہار لئی بول (3) سواہ

چھے: پنج جمع اک

—چھے زمیاں اٹھ اخیر: چھے زمیناں تے اٹھ اسمان، چوداں طبق (مم)

—چھے ماہی: چھے مہینے دی تنخواہ

—چھے وسیاں: اک سو ویہہ، 120

چھیاں: سواہ (خف)

چھیسے: چھے

چھیتی: کاہلی، جلدی

چھیٹکا: (مذ) مندھرا، نکا (مث: چھیٹکی)

چھیج: (مث) بیج، منجی، پلنگ، بسترا

—چھیجے: بیج اُتے

چھیجن: چھجن، خراب ہون

چھید: (مذ) موری، چھیک، چھیدن توں امر

چھیڑ: (مث) جھیڑ، دو دنداں دی وتھ، کپڑے دی اُنائی وچ گھٹ تاراں

چھیڑن: (چھے-ڑن/ک) ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن (2) مذاق، مخول کرن، تنگ کرن، ناں رواون (3) ڈنگر دا گھاہ کھاون جاون (4) اکساون، مشتعل کرن (5) گھوڑے دوڑاون (6) ڈنگر نوں چراون لئی کھڑن، مزدور نوں مزدوری لئی لجاون (7) لڑن بھڑن، ٹکر لاون، مقابلا کرن

چھیڑو: (چھے-ڑو/مذ) ڈنگر چارن والا، خرواک

چھیک: موری، پاٹے کپڑے دا گھمور، پاڑا، موری

—چھیک دتے: موریاں کر دتیاں، پاڑ دتے

چھیکڑ: آخر، پچھلا، نگروں، اخیر، انجام، انت

چھیکن: (ک) وِنھن، سلمن، چھیک کرن، ردّی کرن، لکھیا ہویا کٹ دیون، موری کرن، عیب ظاہر کرن، برادری چوں باہر کڈھ دیون

چھیل: (مذ) چھیلا، بانکا، سندر، گبھرو، بیج وچ والا

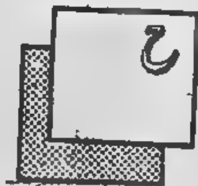
چھیلا: (مذ) چھیل، گبھرو، بانکا (مث: چھیلی)

چھیلی: (مث) چھیری، کی، بھیڈ

چھیمبا: (مذ) دھوبی (2) اک قسم دا گھٹ زہری سپ

چھیے چھیی: وار کرن لئی لکن، گھات

چھیین: (ک) ڈرن، ڈبکن، گھات لاون، ڈر پاروں چھپن



ح: عربی اصل دا اکھر اے' پنجابی وچ ایہنوں وی "ہ" بولدے نیں. جنہاں لفظاں وچ ایہہ آوے' اوہ خالص پنجابی نہیں سکوں. عربی توں آئے ہوئے نیں. (فارسی لپی دا پندرھواں اکھر)

حاتم: (مذ) حاتم طائی' طے قبیلے دا اک بڑا سخی مرد' سخی

حاجب: (مذ) دربان' چوکیدار

حاجت: (مث) لوڑ' ضرورت

-حاجت مند: ضرورت وند' لوڑوان

-حاجتمنداں: ضرورت منداں

حادث: تھوڑی دیر وچ واپرن والا' اچن چیت ہون والا واقعا' وس توں باہر

حادثہ: دیکھو حادث' حادثہ عربی وچ مونث اے پر پنجابی وچ حادثہ دے معنیاں نال مذکر ورتدے نیں.

حاذق: (مذ) ماہر' سیانا' حکیم

حاسد: حسد کرن والا

حاشیہ: (حاشی- آ / مذ) کنارا' کاغذ دے کناریاں نیڑلی لکیر

حاصل: کسے کم دا سٹا' جو کجھ لبھے' پھل' آمدن' (2) محصول' ٹیکس (با)

-حاصل ہووے: لبھ جاوے

حاضر: جو موجود ہووے' جس نال کلام کیتا جاوے

-حاضر جواب: ترت جواب دین والا

-حاضر لیاون: پیش کرنا (وا)

-حاضر ناظر: جو حاضر وی ہووے تے ویکھ وی رہیا ہووے (یعنی رب)

حافظ: قرآن شریف زبانی یاد کرن والا' حفاظت راکھی کرن والا

حال: اجوکڑ' ہن دا سما' حالت

-حال زار: میرا حال زار' میرا مندا حال (خف)

-حال گھنو: حال لوو' حال چال پچھو

حال ونجاون: حالت وگاڑ لین

حالوں خستوں: خستا حال' مندے حال

حال: مستی' موسیقی یاں ہور کسے وجہا پاروں دماغ اُتے چھاون والا وجد یاں مستی

-حال کھیڈن: حال آون پاروں سر ہلاون یاں ہور کوئی حرکت کرن

حالا: حال

حالوں: حال نال' مستی نال (مم)

حالے: حال' حال چال'

حام: حامی' (2) ساتھ' ذمہ' قبولیت' شخی' ہمت یقین

حامی: حمایتی' کجھ بات کرن والا' حمایت کار

-حامی روز حشر دا: روز حشر وچ لوکاں دا حمایتی تے مددگار

حاوی: گھیرن والا' چھایا ہویا' غالب' قبضہ کرن والا' ماہر' اُتے

حائل: وچکار آون والا' راہ روکن والا' ڈکا

حُب: محبت' پیار' عشق' نارضامند محبوب دے من وچ محبت پیدا کرن

حباب: بلبلا

حبابی: بلبلے ورگے' بہت نازک

حبسی: قیدی

حبش: حبشا' ایتھوپیا دا دیس

-حبشی: حبشا نال تعلق رکھن والا' کالے رنگ دا بندا

حبل: ناڑ' رگ

حبلُ الورید: شاہ رگ
حبوب: بلبلے، حباب (2) افواہ، اُڈدی خبر
حبوب ڈیوݨ: خراج وچوں غلا ادا کرݨ
حبیب: دوست، ساتھی، سجݨ، متر
حبیباں: (حبی-باں) حبیب دی جمع، دوست، متر
سجݨ، پیارے
حتیٰ: (حتا) اخیر تک، جتھوں تک ہو سکے
حج: مسلماناں دی سال وچ اک وار کعبے دی
زیارت کرݨ دی عبادت
-حج وِیچ تکّی سلے: حج دا ثواب بخش کے روٹی
خریدݨ اِک کہانی جہدے مطابق حضرت بابا فرید
نے اک بناوٹی عالم نوں سبق سکھاݨ لئی اوہدیاں
نمازاں، تے ہور عبادتاں دا ثواب لے کے اوہدے
بدلے روٹی دِتی سی
حجاب: پردا، جھاکا
حجاز: عرب، عرب دا اوہ علاقا جتھے مکہ تے مدینہ
نیں
حجام: نائی
حجاں: حج دی جمع، بہت سارے حج
حجب: حجاب دی جمع، ویکھو "حجاب"
حجت: ویلا، کوئی کم نہ کرݨ دا بہانا، بحث
حجتی: حجتاں کرݨ والا، بہانے باز، نکما
حجر: پتھر
حجرالاسود: کعبے دی کندھ وچ گڈیا کالے رنگ دا
پتھر جنہوں حاجی حج سمے چمُدے نیں۔
حجرہ: مسیت یاں خانگاہ نال جُڑیا نِکا جیہا کمرا
حجم: کسے شے دا سائز، لمائی، چوڑائی تے اُچیائی۔
حد: جتھے کوئی شے مُک جاوے، اخیر، شرعی سزا
حدود: حد دی جمع
حدی: حد (ممم)
حدے: کلمہ شریف، پہلی منزل (خف) حد
حدیث: گل، نویں گل، رسول اللہؐ دا فرمان
حذف: کڈھ دیوݨ، چھانٹی کرݨ (عبارت وچوں)

حُر: لفظی معنے ازاد مرد، سندھ وچ پیر پگارو دے
مرید
حرا: مکے لاگے اک پہاڑی غار جس وچ رسول
کریمؐ جا کے عبادت کردے سن
حرارت: (مث) گرمی، بخار، سیک، غصہ
حرام: نھاکواں، جس کم توں مذہب ٹھاکے
حرج: (مذ) گھاٹا، نقصان، کسارا، گناہ
حرص: (مث) لالچ، طمع
حرف: اکھر
-حرف اُٹھیندے ناہیں: حرف نہیں پڑھے
جاندے
حرفت: کاریگری
-حرفتاں: کاریگریاں
حرق: ساڑݨ (دا)
حرکات: حرکت دی جمع، ہل جل، نٹھ بھج، کم
(خاص کر مندا کم)
حرکت: ہلاوݨ، الٹ کم، نٹھ بھج، ہلݨ جلݨ،
کوئی مندا کارا
حرم: بیوی، گھر، پردا، (2) خانہ کعبہ دی چار
دیواری
حرمان: محرومی، نا امیدی
حرمت: عزت، آبرو
حرمل: ہرمل، اِک بُوٹی دے دانے جو دھُوݨی
(دھوف) دیوݨ لئی ورتدے نیں
حروف: حرف دی جمع، اکھر
حروف مقطعات: قرآن شریف وچ آوݨ والے
بعض اکھر جو وکھرے وکھرے پڑھے جاندے نیں تے
اوہناں دے معنے کوئی نہیں جاندا جویں کہ یٰسین
(یا-سین) وغیرا
حریر: ریشمی کپڑا
حریص: لالچی، حرص کرݨ والا، طمعی
حریف: مقابلے وچ، شریک
حریم: احاطا (خف)

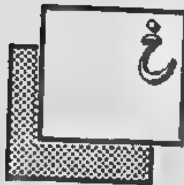
حزن: غم (خف)
حزین: دُکھی (عم)
حِس: جانداراں دی آل دوال توں جانُو رکھن دی شکتی
حساب: کسے شے دی گنتی یاں اندازے دا علم۔ کلاسیکی شاعراں نے آخرت دا حساب کتاب مُراد لیا اے
۔حساب ڈُوں: حساب والے دن نُوں' قیامت نُوں
حساس: محسوس کرن والا' جذباتی' گل دا بُہتا اثر لَین والا
حسانؓ: حسان بن ثابت' رسول کریمؐ دیاں صفتاں لکھن والے صحابی شاعر
حسب: (حس۔سب) موافق' مطابق
حسب: (ح۔سب) خاندانی سلسلا' وڈکیاں دی وڈیائی
۔حسب نسب: وڈ وڈیرے' وڈکے' ذات' پچھا
۔حسبوں نسبوں: حسب نسب ولوں (عم)
حسبی: حسبی اللہ' رب میرے لئی کافی اے (گل)
حسد: ساڑا' کسے دی وڈیائی یاں حالت دا دُکھ
حسرات: حسرتاں (خف)
حسرت: رہ گئی سدھر دا ارمان
حسن: (ذ) سوہپن' خوبصورتی' سُندرتا
۔حسن کلام: سوہنا کلام' کلام دی خوبصورتی
۔حسن مند: حسن والا' سوہنا (احمد)
۔حسن نوخیز: جوانی دا حُسن' منڈ چڑھے دا حسن (احمد)
۔حسنے: حسن نے (نر) حسن توں (عم)
۔حسین: سوہنا' سُندر (احمد)
حسنات: خوبیاں' گُن
حسناتوں: حسنات توں' خوبیاں
حسنین: حضرت امام حسنؓ تے حسینؓ
حسود: حاسد دی جمع' سڑن والے
حسین: سوہنا' سُندر
حشفہ: (ذ) مرد دے لِنگ دا سِرا' سپارہ' سپاری
حشمت: (مث) بزرگی' وڈیائی' دبدبا
حصار: گھیرا' ولگن' کنڈل' کوئی عمل پڑھن توں پہلاں دوالے کچی حد بندی
حصول: ہتھ لگن' حاصل ہون' پلے پین
حصولے: حصول' حاصل کرن
حضرت: درگاہ بزرگ یاں وڈیرے دے ناں نال لگن والا عزت دا لفظ (2) رسول کریمؐ (تیری حضرتؐ پڑھے گواہی) [illegible] کہ جندی موت کلما پڑھ کے ہوئی اوہدی گواہی میں دیاں گا (بلھا)
حضرت اسماعیلؑ: رب دے نبی' حضرت ابراہیمؑ دے پُتر
حضرت علیؓ: رسول کریمؐ دے چچیر تے جوائی' مسلماناں دے چوتھے خلیفہ
حضور: حاضر ہون دی حالت' عزت یا رون وڈیاں دے ناں نال لاون دا بول' ساہمنے' حاضر' متوجا
۔حضور دا مالک: رب دی حضوری وچ رہن والا فرشتا
۔حضور کرن: پیش کرن
حضور ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں: رب ولوں
حضوری: حاضر ہوون' توجا ہوون
حطیم: خانہ کعبہ وچ اک تھاں
حفاظت: راکھی
حفظ: یاد' زبانی یاد' (2) امان' راکھی
حفیظ: راکھا' رب دا اک صفاتی ناں
حق: ٹھیک' درست (2) رب دی ذات' سچ (3) محنت' مزدوری (4) نکاح

-حق حلال: شرعی حق رکھن والا' خاوند (کھیڑا/وا)
حق دے نال: شرعی طریقے مطابق
-حق ہو جاون: مر جاون (وا)
حقانی: حق دا' ربی' سچ
حقائق: حقیقتاں
حقائق دان: حقیقتاں دسن والا
حقوق: حق دی جمع' حق سچ
حقیر: تھوڑا' معمولی
حقیقت: (مث) اصل' سچ' اصلیت
-حقیقت کیتے عشق مجازی پوڑی: عشق حقیقی تک اپڑن لئی عشق مجازی پوڑی دا کم دیندا اے (لا)
حکایت: (مث) کہانی' قصا' داستان' گلپ' بات
حَکم: (مذ) منصف' فیصلا کرنہار' ثالث' پنچا
حُکم: (مذ) فرمان' آکھی
-حکمیں: حکم نال
حکمت: عقل' حکیمی' سمجھ' سیانپ' کاریگری
حکمران: حاکم' حکومت کرن والا
حکیم: سیانا' وید' علاج کرن والا' جانن والا
حل: علاج' اپاء' گنجل دا کھلھاء' کھولھن
حلاج: جلاہ' (2) حسین بن منصور حلاج جنھے اناالحق دا نعرا لایا سی
حلال: جائز' درست' جس شے دی مذہب نے اجازت دِتی ہووے (2) ذبح کرن
حلالاں: حلال دی جمع' بہتیاں شیواں حلال ہوون
-حلالو: حلال کرو' ذبح کرو
-حلالے: حلال کیتے
حلب: شام دا اک شہر
حلف: سونہہ
حلق: سنگھ' گلا
حلقہ: گھیرا' علاقا' دائرا' ٹولا
حلم: نرمی' برداشت' حلیمی

حلوا/حلوہ: مٹھیائی' سوجی توں گھیو وچ بھُن کے مٹھا پا کے بنایا پکوان
-حلوائی: مٹھیائی دا کم کرن والا
حلوان: ویاہ تے ورتیا جاون والا سوہا کپڑا
حلے: (غ ا)' حلا' ویکھو "حلا"
حلے: ہلے' خشبو دے ہلے
حلیف: سنگی' بیلی' ساتھی
حلیم: نرم' نرم طبیعت والا' (2) گوشت تے دالاں' اناج رلا کے پکایا پکوان جہنوں گھوٹ کے خوب نرم کیتا ہوندا اے
حلیماں: حلیم' نرم (نرم طبیعت دے لوک)
حلیمہ: دائی حلیمہ جنھے رسول کریمؐ نوں دُدھ پیایا سی
حلیمی: نرمی
حمار: کھوتا
حماراں: حمار دی جمع' کھوتے' (لا)
حماقت: (مث) بے وقوفی' نادانی
حمام: غسل خانا' نائی دی دکان جتھے نہاون دا بندوبست وی ہووے
حمائل: لٹکاون والی' نِکا قرآن شریف جو گلے وچ لٹکا لیندے نیں' ہار تویت وغیرا
حمایت: وِچڑا' پکھ کرن
حمد: رب دی تعریف (کرن) وڈیائی' صفت' گُن گاون
حمزہؓ: رسول کریمؐ دے اک چاچا جی
-حمزے: ویکھو حمزہؓ (لا)
حمل: گربھ' پیٹ دا بال (اصل معنے بھار نیں) (2) اسمان دا اک برج جیہڑا 21 مارچ توں 20 اپریل تک اے
حمید: تعریف کیتی گئی شے' رب دا اک صفاتی ناں
حمیل: حمائل' گلے دا زیور' بوجھ' گل لٹکان والا گہنا
حنا: مہندی

-حنان: رحمت والا' بخشنہار' رب دا اک صفاتی ناں
حنبل: حضرت امام حنبلؒ' حنفیاں دے چار اماماں وچوں اک
حنبلی: حضرت امام حنبلؒ دی فقہ اُتے چلن والا
حوا: حضرت آدمؑ دی بیوی' دنیا دی سبھ توں پہلی عورت
حواری: پکا ساتھی' حضرت عیسیٰؑ دے ساتھی
حواس: حاسہ دی جمع' حساں' بندیاں دی اوہ شکتی جس توں اوہ آل دوال نوں جاندے نیں
حواس: عاقی تے باغی لوکاں دی پناہ گاہ جو عام کر کے جنگل ہوندی اے
حوالت: احوال' حالت (ا)
حوالی: (مث) دوال' آس پاس
حوت: اِک بُرج دا ناں جہدا سما 21 فروری توں 20 مارچ تک ہوندا اے
حُور: جنت دی کواری تے سوہنی عورت
-حور نژادی: حور دی نسل وچوں (بُہت سوہنی)
حی: جیوندا' رب دا اک صفاتی ناں
حیا: شرم نال سنگرنا' گناہ توں بچنا
حیا دے نال اندر: راجا اندر دے دربار ول اشارا اے' اے جوگی توں حیا نال رہ (دا)
حیات: جیون' زندگی' جیوندا
حیاتی: حیات' زندگی' جیون
حیرانی: حیرانگی' حیران ہوون دی حالت' تعجب
حیرت: تعجب' حیرانی
حیض: (مذ) ہر مہینے خاص دناں وچ عورت نوں خون آون' کپڑے آون
-حیض پلیتی: جویں حیض والی عورت نہاون نال ہی پاک نہیں ہوندی انجے دنیا برائی توں پاک نہیں ہو سکدی
حیف: افسوس دا بول' ہائے' اف' افسوس

حیلہ: بہانا' (2) کوشش' جتن
-حیلہ ساز: بہانے باز' مکری' حیلے بناون والا
حیلے باجھ وسیلے: نا وسیلے دے کوشش (مم)
حین: مدت' ویلا' سما' چر
-حین حیات: جنا چر جیون اے
حیوان: جاندار



خ: فارسی پنجابی لپی دا سولھواں اکھر' ایہدا وٹاندرا "کھ" نال ہو جاندا اے۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل کھا ( ) اے
خاتم: (عر) مکاون والا' ختم کرن والا (2) مُہر (3) مُندری' چھاپ
خاتمہ: (مذ) انت' انجام
خادم: (مذ) نوکر' خدمتگار
خار: (فا) کنڈا' سول
-خاراں: خار دی جمع' کنڈے (ا)
-خار مغیلاں: کِکر کنڈا (احمد) (مغیلاں: کِکر)
خارج: باہر کڈھیا ہویا' باطن دا اُلٹ
-خارجی: باہر کڈھیا ہویا' باطن دا اُلٹ
خارجہ: باہری' باہر دے معاملیاں دا
-خارجی: باہر والا' مُڈھلے اسلام دے جھیڑے وچ اک فرقا جو حضرت علیؓ تے حضرت امیر معاویہؓ دوہاں دے خلاف سی
خارستان: کنڈیاں دا گھر (احمد)
خارش: کھرک
خاسی: خاشی' کوڑا سترا والا (دا)

خاشاک: ککھ، تیلھا (احمد)
خاص: وکھرا، نویکلا، اچھا، بہت زیادا
خاصا: کافی (2) خاشا، اِک کپڑا، (3) خاص، اچھا، بہت زیادا
-خاصا خاطی: اتہاری پیغامبر
-خاصاں: خاص لوکاں، خاں گل
خاصہ: خاص، اعلا، اچھا، خصوصیت
خاصی: خاص، اچیچ، کافی، بہت
خاصے: خاص، کئی، کافی، اچیچ
خاصیت: (مث) اثر، مزاج، خاص گل
خاطر: (مث) تواضع، مہربانی، مہمانی، گل، سیوا، آدر (2) واسطے، لئی، کان، کارن (3) دِل (ا)
-خاطر اوس: اوہدی خاطر، اوہدے واسطے (ا)
-خاطر تیری: تیرے واسطے
-خاطر تلے/تھلے نہ لیاون: اہمیت نہ دیون
-خاطر لوبھ: خاطر تے گل دے لالچ وچ
خاطی: (مذ) ڈاکیا، قاصد، خط لیاون والا
خاقان: وڈا بادشاہ، سلطان
خاک: مٹی
-خاک اڈاون: بے عزتی کرن
-خاک بنیاد بشر دا: مٹی بندے دی بنیاد اے، بندا خاک (مٹی) دا جمیا اے
-خاک کرن: دفن کرن، سواہ کرن، برباد کرن، تباہ کرن
-خاک میدانے: میدان دی مٹی
-خاکاں: خاک دی جمع، مٹی
-خاکو: خاک، مٹی (لیف / حافظ)
-خاکی: خاک دا، خاک توں جمیا، انسان
-خاکے: خاک وچ، مٹی وچ، خاک، مٹی
خاکسار: خاک ورگا، عاجز، ہینا
خاکستر: سواہ
خاکستری: مٹی رنگا، سواہ رنگا
خاکی: (مذ) مٹی رنگ، براؤن، خاک دا بندا، انسان

خال: (مذ) تِل (2) کوئی
خالص: اصل، بنا ملاوٹ
خالصا: سکھ
خالق: سرجنہار، پیدا کرن والا، رب
خالقا: اے خالق! اے سرجنہار
خالہ: (مث) ماسی، ماں دی بھین
-خالا دا گھر/واڑا: سوکھا کم
خالی: پاک، جس وچ کجھ نہ ہووے
خام: کچا، ان پخت، ادھورا، ان پکا جو اجے پوری طرحاں تیار نہ ہووے
-خام کار: کچا، ناتجربہ کار
-خام کرن: منسوخ کرن، نامنظور کرن، کسے آسنے نال بھانڈے دا موقہ بند کرن
-خامی: خام، کچا، ان پکا
-خامی کرن: دھوکھا کرن، نقصان کرن
خامہ: قلم
خامی: گھاٹ، کمی، تھوڑ (2) ویکھو ہیٹھ "خام"
خان: پٹھان، ہندوستان دے پچھمی علاقے دا واسی
خان کھیوا: صاحباں دا پیو
خانواں: خانہ، خانا، گھر (جیویں خانوں: شراب خانا)
خانہ: (مذ) گھر
خانے: خانہ توں، گھر وچ، گھر
خاور: مشرق (2) خراسان (دا علاقا)
خاوند: میاں، کنت، گھر والا، مالک (2) رب مالک
خبازہ: (مذ) نان والا، نانبائی، روٹی پکاون والا، خبز توں (خبز، عربی وچ روٹی نوں آکھدے نیں)
خبانی: خوبانی، خربانی
خبر: (مث) سار، اطلاع، کنسو
خبرے: خورے، شاید
خبط: جھل، سنک، جھکڑ
خبیث: (خ-بی-س/ث) پلیت، ناپاک، مندا

ختل: اک قسم دے گھوڑے
ختم: انجام (2) مرن والے دی روح نوں ثواب اپڑاون لئی قرآن شریف دا ختم
- ختم رسل ﷺ: ختم المرسلین" آخری رسول
- ختم نبیاں: خاتم النبیین" رسول کریمؐ
- ختم ہوئے ایماناں: ایمان نال موت ہووے
ختم انداز: مرلاون والا، تیر سٹن والا
ختن: چین دا اک علاقا جتھے دے مشک نافے والے ہرن مشہور نیں
- ختنی: چین دے شہر ختن دے واسی
ختنہ: آلت دی اگلی جھلی وڈھن
خجالا: بکواس کرن والا، شیخی خورا
خجالت: شرمندگی، ندامت
خجل: شرمندا، خجل خوار
خجوراں: کھجوراں، کھجیاں (عالم)
خجوراں: میدے دیاں کھجوراں، اک مٹھیائی
خچ باز: کھچ باز، مسخرے، مذاق اڈاون والے (خف)
خچر: ٹٹو، گھوڑے تے کھوتے توں پیدا کیتی نسل
- خچر پو: مکاری نال جتن دا داء (وا)
خدا: (ذ/فا) رب، اللہ
- خدا دے خانے: رب دے گھر، مسیت
- خدا را: خدا واسطے، رب دا ناں جے
خدشات: خدشا دی جمع، ویکھو "خدشہ"
خدشہ: دھڑکا، ڈر
خدمت: سیوا، نوکری، چاکری
- خدمت آکھیا: خدمت وچ بیان کیتا (لا)
خدنگ: خاص قسم دی لکڑ جس نال تیر بندے نیں، تیر
خدنگاں: خدنگ دی جمع
خدائی: رب نال تعلق رکھن والی شے، رب ہوون دی حالت

خدوخال: نین نقش، ڈھب، چہرا
خر: (ذ/فا) کھوتا، بے وقوف بندا (مجازاً)
- خر مہرے: خر مہرا، وڈا مہرا جو کھوتے دے گل وچ پائندے نیں
- خراں: خر دی جمع
خر موسیٰ صعقا: موسیٰ بجلی دے جھلکارے توں بے ہوش ہو گئے
خراب: بدچلن، (2) اجڑیا، ماڑا، مندا حال
خرابات: اُجاڑا (جتھے لُک کے شراب پیتی جاوے) شرعی عیب رکھن والیاں دا اڈا، شراب خانا
خراباں: مندا حال، وگڑے اخلاق والے
خرابی: (مث) شرارت، برباد کرن والی حرکت، شہرت، مشہوری
خراج: (ذ) کسے حکمران کولوں زمین دی پیداوار مطابق ٹیکس لینا
خرادہ: لکڑ تے لوہا چھیل کے درست کرن والی اک مشین (عربی "خراط" توں وگڑیا)
خراس: (ذ) آٹا جھسن والی چکی
خراسن: خراس چلاون والی عورت
خراش: (مث) جھریٹ
خرافات: (مث) بکواس، بیہودا کم، مسخری، گالھ
خرام: (مث/فا) ٹور، چال
خراماں: توراں، ہلکی چال نال ٹرن
خرچ: خرچن توں امر، خرچا
- خرچ بنھ کے کمر لکن: پکے ارادے نال کم چھوہن
- خرچ تحصیل: بچوڑا، فیس دا بچواں حصا جو نمبرداراں نوں ملدا اے
- خرچ کرو: مکاؤ، قتل کرو (ا)
خرچنگ: کیکڑا، سرطان
خرچی: خرچ، پھا، سفر خرچ
خرچیلا: فضول خرچ، خرچ کرن والا
خرخس: سرحدی بھیڑا، لڑائی، جھگڑا، تراشگی، ٹھگے

باز‌ی دا ٹاکرا

خِرد: (مث) عقل

خُرد: نکا' خورد

-خرد سال: نکی عمر دا

خرق: پاٹن' پاڑن

خرق: مسخرا' نادان

خرقہ: (مذ) فقیری چولا

خُرما: (مذ) کھجور' گچی

خرمن: (مذ) اناج دا ڈھیر' گدام

خروار: کھوتے دا بھار' ڈھیر

خروج: باہر نکل

خروش: رولا' ڈنڈا' شور (فا)

خریف: ساونی دی فصل

خزانچے: خزانے' روپے پیسے رکھن دی سرکاری تھاں

خزانی: خزاں (دا موسم)

خزائن: خزانے

خزندے: خزانے' دلن ہوئیاں شیواں

خزینے: خزانے

خُس: (مذ / فا) تیلا' گھاہ پھوس' ذرا جہی شے (2) ہمی گھاہ دیاں خشبوئی جڑھاں جو گرمیاں وچ کمرا ٹھنڈا رکھن دے کم آوندیاں نیں

خسارت: خسارا' نقصان' گھاٹا

خستوں: ویکھو "خستہ"

خستہ: نرم' نازک' مرکنا' مندے حال

خسرا / خسرہ: زمین دا ریکارڈ رکھن والا رجسٹر

خسرو: (مذ / فا) ایران دا اک بادشاہ جو شیریں دا عاشق وی سی

خُسرے: (ج / ا) کھسرے

خسیس: (مذ) کمینا' گھٹیا

خشبوئی / خوشبوئی: خشبو

خشت: اٹ (فا)

خشخاش: پوست (افیم) دے بوٹے دا بی جو نزلے دی دوا اے

خش خش: خشخاش دا دانا' نکی جہی شے

خشک: سکا

خشکا / خشکہ: اُبالویں چاول (مم)

خصائل: خصلت دی جمع

خصلت: (مث / ع) عادت' خو' مزاج

خصم: (مذ) خاوند' کھسم' مالک' حمایتی' سرپرست

خصمانواں: خصم' مالک' حمایتی (ہوون دا کم)

خصمنی: مالکن

خصومت: ویر' جھیڑا' دشمنی' عداوت' بغض کینا

خصی: (مذ) کھسی' آختا' مردانا قوت توں محروم کیتا ہویا

خضاب: (مذ / ع) رنگ' وال کالے کرن والی وست

خضر: (مذ / ع) اک پیغمبر جنہاں آب حیات پیتا ہویا اے تے راہ بھلے مسافراں نوں راہ پاندے نیں

خضیب: رنگیا ہویا' رنگ دار

خط: چتر' ونگنا' لکھت' چٹھی' (2) لکیر (3) چہرے دے وال' شیو

-خط عارض جاناں: محبوب دے مکھ دا خط (اتھر)

-خط غباری: خط غبار' اجہی لکھت جس وچ لفظ انج لکھے جاندے نیں کہ دوروں غبار یاں دھوڑ جاپدے نیں

-خط فرنگی: رومن لپی' انگریزی والی لپی

خطا: غلطی' بھل' کسنیہ

خطابوں: خطاب توں (خطاب: سرکار ولوں دتا گیا ناں)

خطائی: خطا' غلطی

خطائیاں: خطاواں' غلطیاں

خطر: خطرا

خطوط: لکیراں' خط دی جمع

خفا: ناراض

خفائی: اپنا بھیت لکاون والا

خِجلت: (مث) شرمندگی، کچّا پین، سُبکی
خفتاں: فارسی گفتن، عشاء دی نماز
خفتن: (فا) سونا (2) عشاء (دی نماز)
خفتن: خبلی
خفتہ: چھپی، کجّی، لُکویں (لط)
خفتی: خبلی، کملا
خفتیں: خفتن، عشاء دا ویلا
خفقاں: پاگل پنا
خفگی: غصّا
خفی: کجّی، لکویں
خفیہ: کجّی، لکویں، اندر خانے
خلا: خالی تھاں، خلاء
خلاص: ازاد، رہا
-خلاصی: رہائی، ازاد، چھٹکارا، نجات، چھُٹی
خلاف: اُلٹ، مخالفت، دشمنی، وروده (پھوڑ
خلاف: مخالفت چھیڑ دے)
خلافوں: خلاف توں، مخالفت توں
خلائق: خلایق، خلق دی جمع، مخلوقاں، خلقت، آفرینش
خلت: خلوت، اکلاپا
خلجان: دل دی سوڑ، چوبھ
خلد: (مث/ع) جنت، فردوس، بہشت
-خلد بریں: اُچی جنت
-خلدی: جنت دے، جنت واسی، جنت دی کوئی شے
خلش: (مث/فا) رڑک، چوبھ
خلط: اِک شے وچ دوجی رلن دا عمل، (2) رلی ہوئی شے (2) انسان دے اندر دی رطوبت
خلطاں چارے: چار خلطاں یعنی خون، صفرا، بلغم تے سودا، اینہاں دی گھاٹ وادھ نال انسان دا مزاج بندا اے
خلع: (مذ/ع) ویاہی عورت دا طلاق دین دا حق
خلعت: (مث/ع) انعام وچ دِتا گیا بادشاہی لباس

خلفہ: (مذ) گھروں آون والا مُچّھ
خلق: (مث/ع) لوکائی، مخلوق، لوک، خلقت، پیدا کیتی گئی، دنیا، مخلوق
-خلق جہان: کائنات دی تخلیق
-خلق حضور کرن: خلق دے ساہمنے کرن، عوامی عدالت وچ پیش کرن، دنیا نوں وکھالن
خلق: بناون، تخلیق، خو، عادت، سبھا اخلاق
خلقا میں: بنادیں
خلقیس: (خل- کے-یوس) اوہنے تخلیق کیتا، سرجیا سو
- خلقیس: خلق توں، لوکائی توں
خلل: (مذ/ع) فتور، دنگ، خرابی، خامی
- خللوں: خلل توں، خرابی توں
خلوت: (خل-وت/مث) اکلاپا، تنہائی، اکلیائی، اکّا، کلّے ہوون دی حالت
خلوص: (مذ/ع) بے غرضی، اخلاص
خلیدہ: چبھیا ہویا
خلیق: ملن والا، چنگے سبھا والا، ملنسار
خلیل: متر، دوست، سجن، حضرت ابراہیمؑ دا اِک ناں (خلیل اللہ)
خم: موڑ، جھکاء، ڈِنگ، اُلھان، مڑ، چکر، موڑ
خم مارن: کشتی کرن ویلے پہلوان دا اپنی بانہہ دی مچھی یاں پٹ اُتے تھپکی دیون
خم ٹھوکن: خم مارن
خم: (فا) مٹکا (شراب دا)
خم اجل: موت
خمار: نشا، غرور، مستی
خماری: مستی، غرور، نشا
خمر: (ع/مث) شراب
-خمر خواریاں: شراب پیون
خمرے: قمری (اک پنچھی)
خمس: پنجواں حصّا
خمیدا: اُلرا ہویا، جھکیا ہویا

خمیرہ: (ذ/ع) اصل، فطرت، (2) آٹے وغیرا نوں پھلا کرن والی شے یاں عمل

خمیس: (خمی-س) جمعرات (دا دن) پنجواں حصّہ، پنجواں دن

خناس: (ذ/ع) کملت وچ پے رہن والا، گمراہ کار، شرارتی، شیطان

خنجر: (ذ/ف) نکی تلوار، وڈھن کٹن والا تیز دھار آلا

خنجری: (مث) ڈھولکی ناں دا اک ساز جو ہتھ نال وجاندے نیں

خنداں: ہسدے، مسکاندے، شگفتے

—خنداں گل بستاں: باغاں وچ پھُل شگفتے

خندہ: ہسکان

خنزیر: سور

خنثے: کھسرے

خنک: ٹھنڈا، سرد

خنکی: (خن-کی/مث) ٹھنڈک

خنگ: اک قسم دے گھوڑے، نقرا

خنیا گر: مراثی، راگی، ڈھولکی وجاون دا

خو: (ف) عادت، نیت، سبھا

خواب: (خاب/ف) سون، نیندر (2) سُفنا

—خواب حیاتی: سفنے ورگا جیون

خواج خضر: حضرت خواجہ خضر

خواجہ: خواجہ معین الدین چشتی (ا)

خواجے بیڑ حیاتی: خواجہ خضر جنی عمر، لمی حیاتی

خوار: بے عزت، ذلیل، کھجل خراب

—خواری: کھجل ہوون، بے عزتی، بدنامی، جنجال، وکھت

خوارج: خارجی دی جمع، اک فرقہ، ویکھو "خارجی"

خواستگاری: (ف) خواستگار ہوون، چاہوان ہوون دی حالت

خواہ: چاہندیاں ہویاں (2) مال دولت

خواص: خاصیتاں (2) خاص لوک

خوان: تھال، کھاون پروسن والا بھانڈا

—خوان یغما: عام لنگر، کھاون

خوانچہ: (خان چا) نکا خوان، کھاون لجاون دا بھانڈا، چھابا، تکی، ٹرے (ودھ خوانچے)

خوانی: پڑھن، پڑھائی

خواہ: بھاویں (2) مرضی، چاہ، اِچھیا، سدّھر

خواہاں: چاہوان

خواہر: (ف) بھین

خواہش: (ف) چاہ، اِچھیا، سدھر

—خواہش حق دی: رب دی مرضی (وا)

خواہے: بھاویں، جے چاہویں

خوب: (ف) چنگا، سوہنا

—خوب سنبھالنا: چنگی طرحاں سنبھال کے، چنگے طریقے نال

—خوباں: سوہنے لوک، سوہنیاں دی

خوبرو: (ذ/ف) خوب، سوہنا، سوہنی صُورت والا، چنگی شکل والا

خوبی: گُن، صفت، چنگیائی

خوجا/خوجہ: کھوجا، مسلماناں دی اک کاروباری قوم، خواجا

خوجے کھتری: مسلمان تے ہندو تاجر

خود: (ف) لوہے دی جنگی ٹوپی (2) آپ (3) خوید

خوداں: خود، سر بچاون لئی لوہے دا خول

خودبین: (ف) خُد پسند، اپنے آپ نوں ویکھن والا، خود نما

خود دانی: اپنے آپ نوں جانن

خود روئی: اپنے چہرے دا شنگار کرن، غرور کرن

خود طوری: آپ مہاری، من مرضی، اپنے طور طریقے تے چلن والی

خوراکہ: (مث/ف) کھاون

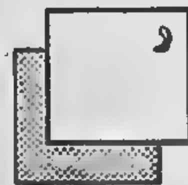
خوراکیاں: کھاون پیون (ا)

خوردہ: (ف) خُرد، نکا

خورد سال: نکی عمر دا
خوردنی: کھاون جوگ، کھاون دی شے
خورسند: خش ہووݨ، خش
خورش: خوراک، کھاوݨ
خوش: (فا) راضی، پرسن، چنگا، بامراد
-خوشامد: خشامد، چاپلوسی، مطلب کڈھݨ لئی کسے نوں خش کرن
-خش آئیں: چنگا لگا (لط)
-خوش باش: خشبو (چ/احمد)
خوشتر: خش تر، بہتا سوہݨا، بہتا چنگا
-خوشحال: چنگے حال وچ، کھاندا پیندا
-خوشحال کرنا: خش کرنا
-خوش خبر: چنگی خبر، خش خبری
-خوشخبراں: خش خبراں
-خوش خرام: چنگی ٹور والا
-خوش خصائیں: چنگی خصلت والا
-خوش خط: خوشخط، خشیاں والی چٹھی (مم) سوہݨی لکھائی، سوہݨا لکھݨ والا
-خوش خو: چنگی عادت والا
-خوشرنگ: خش رنگ، سوہݨا، پیارا، سوہݨے رنگاں والا
-خوش رو: سوہݨا/سوہݨی
-خوش روئی: سوہݨپ، خوبصورتی
-خوش مقالیاں: خش کلامی، مٹھے بول
-خوشنما: سوہݨا، چنگی دکھ والا
-خوشنود: رضا، مرضی، خشی
-خوش نویس: چنگا لکھݨ والا، کاتب
-خوشیں: خشیاں وچ، خشی خشی
خوشہ: (مذ/فا) گچھا، سٹا
-خوشہ چین: سٹا لین والا، فائدہ چکݨ والا
خوشی دیوݨ: رخصت ہووݨ لئی اجازت تے رضا مندی دیوݨ
خوشی ہووݨا: مرضی، رضامندی ہووݨ

خوشیں: خشی نال
خوشے: خوشا دی جمع، سٹے، گچھے
خوف: (مذ/فا) ڈر، دھڑکو
-خوف آثار: ڈر دور کر کے، دل کرڑا کر کے
خوفنا: خوفزدا، ڈردا
خوفے: ڈرے
خوک: (مذ/فا) سور
-خوکاں: خوک دی جمع، سور
خوگر: عادی
خوگیر: نمدا
خول: (مذ/فا) خود، سر دی لوہے دی ٹوپی، ٹوپ
خون/خوں: رت، لہو
-خوں بھریاں: مراد سرخ (اکھاں)
-خونخوار: ظالم
-خون رواں از دیدہ: اکھاں وچوں خون (دے اتھرو) وگدے
-خونریز: رت وگاوݨ، ظلم
-خون کیتا: قتل کیتا، بندا ماریا
-خون ناب: خون دے اتھرو، پانی رلیا خون
-خونامی: خونخوار، خونی
-خونی: قاتل، جنہے خون کیتا ہووے
-خونی کروے: لال انھیری (نج)
خوئے سفاک: ظالم دی عادت، سفاک
خوئید/خوید: جوں یاں کنک دے نرم تے کولے بوٹے
خویش: رشتے دار، ساک، عزیز، انگ ساک
خیہ: مجنوں دا شہر
خیابان: باغ، کیاری
خیام: عمر خیام، فارسی دا مشہور رباعی شاعر
خیانت: بے ایمانی، امانت وچ خرابی کرن، مال خرد برد
خیر: خیرات، نیکی، بھلائی، فقیر دی دعا، شر دے الٹ، خیریت

خیر خواہ: خیر چاہوان
خیر دا ذائدا: بھلیائی وچ وادھا' نیکی وچ مشہوری
خیر دان: خیر دے طور تے سکے وٹاں
خیر دعا: خیر دی دعا
خیر کرن: بھیکھ دیون
خیر کرن: رب دی راہ رشتا دیون' شرعی طریقے نال نکاح کرن
خیر کارن: نیکی کرن
خیر ہتھا نہیں: چنگے ہتھ دا نہیں (ایہ ضرور مندا کرے گا)
خیر ہو جاون: صحت ہو جاون' روگ توں ارام آ جاون
خیرہ: بھتی لشک نال اکھاں دا چندھیاون
خیز: تیزی' دوڑ
خیل: گھوڑیاں دا وگ' گھوڑ سواراں دا ٹولا
خیمہ: تنبو



د: پنجابی دی لپی دا ستارھواں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ت" تے "ڈ" نال ہوندا اے، گرمکھی لپی وچ ایہدا تبادل دا (ਦ) اے
داب: (مث) نسل ودھاون لئی بوٹے دی زمین وچ دبی گئی ٹاہنی
داببہ: (مث) رعب' دبکا
دابا: داب' رعب' دبکا' دھمکی' تڑھی
دابہ: (ع) لفظی معنے جنور۔ حدیث مطابق اِک جنور قیامت نیڑے مسجد حرام وچوں نکلے گا تے مسلماناں تے کافراں نوں وکھو وکھ کرے گا۔
داببہ: دبکے' رعب
دات: تحفا' انعام' بخشش' نعمت' عطا' دتی ہوئی شے' دان' پن (2) داتری
داتا: دیونہار' دیون والا
داتاں: دات دی جمع' عطا' دیون' دان' پن
داتری: لوہے دا آلا جو فصل کپن دے کم آوندا اے
داتن: کسے رکھ دی نرم تے تازی ٹاہنی جو دند صاف کرن دے کم آوندی اے' مسواک' مسواک' دنداسا
داتیں: داتاں' تحفے
داج: (نا) ویاہ اُتے کڑی نوں پیکیاں ولوں دتا گیا سامان تے کپڑا ۔ اعمال
داج وہونی: بنا داج دے۔ غریب جنوں داج نہ مل سکے' بنا اعمال (مجازی)
داخ: داکھ' انگور دی ویل تے پھل
داخل: (ع) اندر ملا' اندر جاون' اندر جاون والا
داد: دتا ہویا' بھلا دتا
داد: (مث/فا) انصاف
—داد خواہ: (داد-خاہ/فا/نا) انصاف منگن والا' درخاست گزار' حمایتی
—داد دیون: انصاف کرن' شکایت دور کرن' فریاد سنن' شاعر دی شاعری سن کے صلا کرن
دادا: پیو دا پیو (مراد حضرت آدمؑ/لا)
داداں: اک پرانا فوجی ساز (ج)
دادک: دادکے (جمع)
دادکے: پیو دلوں رشتے دار' چاچے' پھپھیاں' دادا دادی وغیرا
دادھڑن: (ک) دروڑن' بھیون' موٹا موٹا دلن (2) ہاتھی دا کھاون
دار: (ع) گھر' تھاں
—دارالبقا: (دا-رل-بقا/ع) بقا دا گھر' سدا

رہن والی دنیا یعنی اگلا جہان
—دارالشفاء: ہسپتال، بیمارستان
—دارالصحت: صحت گھر، ہسپتال، بیمارستان
—دارالتجربہ: تشکیل، سِکھے کرن دی تھاں
—دارالبقا: قا دا گھر، ایہ دنیا
—دار فنا: فنا دا گھر، فانی دنیا
—دارالخلافہ: راجدھانی، دارالخلافہ
دار: (ف) پھانسی، پھندا، بھاہ
—داریہ: دار اُتّے، بھاہ دے تختے اُتّے
دارا: ایران دا اِک مشہور بادشاہ جو سکندر یونانی
نال لڑدیاں ماریا گیا سی (2) ڈیرا
دارد: (ف) رکھدا اے
داری مدار: داروردار، آدھار، اِنحصار
دارو: (ف/ا) شراب، علاج
دارو گیر: پکڑ دھکڑ، پکڑ دھکڑ
دارو: دارو، علاج، دوا (2) "دار" توں
داریا: دف یاں ڈھولکی ورگا اِک ساز
دارین: دووِیں گھر، دووِیں جہان، دنیا تے آخرت
داڑھ: (مث) جاڑھ، چِتھن چِتھن والا دند
داڑھن: (ک) داڑھ نال کھاون، چِتھن (2) ڈِگر
دا کھاون (3) گنّے دا چُوپن (4) موٹا موٹا کُٹّن
(5) کھاو دا وپلے وچوں کُٹّن (ورنہ دا ڑھنا)
داڑھی: مرداں دے ٹھوڈی تے گلھاں دے وال
—داڑھی پر ہے: اپنا آکھا سچ یقین کروان لئی
داڑھی گُنھاون دی شرط (وا)
—داڑھی مُن کے چلے: بھری پنچایت وچ
بے عزتی کر چلے
داس: (مذ/د) چیلا، خادم، نوکر، غلام (2) بندا (3)
داتری
داسی: خادم، نواس، داس توں مونث
داعی: (مذ/ع) دعوت دیون والا، سدّ تمار، بلاونہار
داعیہ: دعوت، بلاون، سدّا
داغ: (مذ/ف) دھبّا، کسے زخم دا رہ گیا نشان، کپڑے
وغیرا اُتے کسے ہور رنگ دا دھبا
دافع: دفع کرن والا، دُور کرن والا
—دافع المرض: روگ گواون والا، مرض دُور
کرن والا
داکھ: (مث) موٹا کالا انگور
داگ: (مذ) ویکھو "داغ"
دال: (مث) کسے شے دے موٹے دَلے ہوئے بی،
چھولے، مسر وغیرا دلے ہوئے (2) اکھر "د"
دالیہ: اکھر "د" توں (ا)
دام: مُل، پیسے
دام درم: پیسے (درم: اک سکا)
دام: (ف) پھندا، پھاہی، جال
—داماں: دام، جال، پھندا
داماں: دامن، جھولی
داماں جبل: پہاڑ دا دامن
دامچی: مَن موہنی شکل (ع)
دامن: (مذ/ف) پلا، لڑ
—دامن گیر: پلا پھڑن والا، پیش آون والا
دامنی پہاڑیاں: پہاڑاں وچکار ڈِگے وڈے پتھر
دامیاں: پیراہن، مراد لباس
دان: (مذ) دتی گئی شے، پُن، خیرات (2) جان،
سمجھ
—دان کران: دیون، بنا لالچ رِشتا دیون (کنیا
دان)
دانا: عقلمند، سیانا
—دانا بینا: سیانا تے دور اندیش
—داناواں: سیانیاں (توں/دی)
—دانے: داناء، سیانے
—دانی پردھانی: وڈی سیانف
دانا (ل) بانا: دانا باد، بزرگ دا شعر
دانائی: عقلمندی، سیانف
دانست: (دان-ست/مث) عقل
دانند: بلد، ڈھگا (احمق انسان)

—واند چانگوں: داند دیاں ڈاں
دانست: (فا) سمجھ
دانش: (فا) عقل، سمجھ
—دانشمند: سیانے (جمع: دانشمنداں)
—دانشور: عقل والا، سوجھوان
دانگ: داغ
دانہ: (1) کشش (2) دیو شمار، گنی (3) انار دی چھلڑ
دانہ: دانا، سیانا (لہ)
دانے: دانا، سیانے لوک
دانا: سوتی، کسے اناج دا بی، بارش دا قطرا
داو: جوئے دی بازی، مکر، فریب، بخشش
داور: انصاف کرن والا، حاکم (داد + ور)
داور: ڈڈو (ج)
داہ: اگ
داہڑی: (ج ا) داڑھی، ریش
داہکنا: مشتعل (داہ: اگ)
داہون/داہن: (ک) سازن، بالن
داء: (مذ) داؤ، چال
داء: پاسے، وَلے، طرف
دائر: تجویز، بیٹھ تھون، چلاون، رجوع کرن، بلسلا کرن (دائر کرن)
دائرہ: (مذ) گھیرا، گول چکر، پنڈ دے باہرلا ڈیرا جتھے ویلے ویلے لوک کٹھے ہو کے گپ بازی تے ہور شغل کردے نیں۔
دائم: (مذ/ع) سدا، ہمیشا
دائما: (دائے تن) سدا، ہر ویلے
دائمی: امر، سدا رہن والا
داؤد: اک مشہور پیغمبر جہناں دی سریلی اواز بڑی مشہور اے۔
—داؤدی: حضرت داؤدؑ نال تعلق رکھن والی کوئی شے (خاص کر اواز جو بڑی سریلی سی: لحن داؤدی)
—داؤدی آواز: لحن داؤدی، حضرت داؤدؑ ورگی اواز
داؤدی: چٹے رنگ دی ودھیا کنک دی اِک قسم
داویں: ول، ولے، ووں، طرف، پاسے
دائی: جناون والی، بال کھڈاون والی
دائیں: ول، پاسے، طرف، نوں
دائیں: دائیاں نے
دائیں: اَن گاہن لئی دانداں نوں اکٹھا جوتن، دانداں دی جوڑی، برابری، اِک عمر
دایا: نوکر
دایا/دائیا: دعوا، دعوا کار
دب: دباء، رعب، دبن توں امر (2) ویکھو "دبھ"
دُب: (ع) ریچھ (ع)
دباغت: دباء (لہ)
دبال: دبکا، رعب داب
دبدھا: دوچتی، فکر، اندیشا، چنتا
دُبر: (مث/ع) مقعد، پٹھ
دبڑن: (ک) جھکن، نون
دُبڑی: دبلی پتلی
دبکن: (ک) چھپن، گھات لاون، ڈرن (2) ڈانجن (3) تانبے وغیرا دی تار نوں باریک کرن
دبکیا: رعب پایا، دبیا
دبلن: (ک) ماڑا چنگا آکھن، گھدیڑن (2) نساون، بھجاون
دبن: (ک) جھکن، نیواں ہوون، رعب جھلن
دبن: (ک) بھار پاون، دباء پاون، زور لاون (2) دفن کرن (3) گھٹن، مٹھی چاپی کرن
دبوچن: (ک) بوچن، جھپن، قابو کرن
دبیر: (مذ/فا) منشی، کلرک، کاتب
دبیڑن: (ک) دباون، دبن، بھار تھلے آون یاں دیون، دھکن
دبھ: ڈبھ، اک قسم دا گھاہ جو جھاڑو بناون دے کم آوندا اے
—دبھ سرکڑا: دبھ گھاہ تے کانے اُجاڑ تے

خراب تھاں (جتھے بڑا دُکھ کانے ای آگن)

دُپہر: دوپہر، دن دا اَدھ ویلا

دُپیارا: اوپرا، پرایا، غیر

دپھاڑن: (ک) دو ٹوٹے کرن، دَلن، شاق پاڑن، دُوری پاڑن

دپھڑی: ڈلی

دت/دتہ: دتا، بخشش، دان، خیرات

دتہ: جوڑا، دہرا (2) بیوقوف، اوُت (3) چھب

دِتا: دتی ہوئی شے، دتا ہویا حکم (دا)

دتار: داتا، دیونہار

دِتڑا: دتا، عطا کیتا

دِتڑس: دتا سُو، اوہنے دتا

دتڑم: مینوں دتے (خف)

دِتڑو: دتو، توں دتا

دِتس: دتی سو

دتم: میں دتا

دتم: مینوں دتا

دُتھا: دتھا، تھدی (2) جوڑ

دثن: (ک) مُونھو مونہہ بھرن

دجال: (مذ/ع) وڈا فریبی، قیامت لاگے ظاہر ہوون تے لوکاں نوں گمراہ کرن والا اک بندا

دُجائی: دوجائی، دوئی، دکھریواں

دجھ: عیب، منڈ

دجھن: (ک) بلن، سڑن، دُکھن

دچھنا: دکشنا، نذر، تحفہ، مذہبی بھینٹ، خیرات

دحیا کلبی: اک صحابی جنہاں دے روپ وچ بعض واری جبرلؑ آندے سن۔

دخان: (ع) دھوواں، بھاف (ون: دخانوں/عم)

—دخانی: دھوویں دار، دھوویں دا بنیا

دُختر: (مث/فا) دھی

دخل: (مذ/ع) اپڑاء، قبضہ، تعلق، واسطہ، مداخلت

دُدھ: تھن وچوں نکلن والا چٹے رنگ دا ترل

—دُدھ ادھاری: اناج چھڈ کے بڑا دُدھ اُتے گزارا کرن والا

—دُدھ پوری: پوری بھج دا دُدھ

—دُدھ دو پتیاں: پاک صاف عورت

—دُدھ ورتا: مونہہ وچ دُدھ (بال وے)

دُدھا: ساڑ دتا، پھوک دتا (نانک)

دُدھکن: (ک) دُدھا جاون، سڑن، بلن

دُدھل: دُدھ دیون والی

در: (مذ/فا) بوہا، دروازا، وچ (2) راہ، منزل

در: (فا) بھاء، وچ، نال

در خفتن: ستیاں، ستی حالت وچ

دُر: (مذ/فا) موتی

—دُر افشانی: موتی کھلارن

—دُر شستن وچ گودے: جھولی وچ اکھاں توں اتھرو کیرن (درنہ موتی)

—دُر مکنون: لُکیا موتی، قیمتی موتی جو راکھی کرن پاروں لکا کے رکھدے نیں۔

—دُر ناسفتہ: ان ودھا موتی (مجازن: کواری کڑی)

دُرہ: درکارن دا بول، دفع دور ہو

—دُر دُر کرنے: درکارنے

—دُرمت: بھیڑی مت، بھیڑی عقل

درا: گھنٹی

دراڈا: دور، بہتا دور

دراری: دری توں جمع (دری: وڈا تے روشن تارا)

دراز: لما، لیٹیا ہویا

—دراز تھیندے: لیٹدے، ہوندے، لے پیندے

—دراز ہوون: لیٹن، لما پین

درازی: لمائی، لمی

دراون: (ک) دُور کرن، لکاون، چھپاون

دربار: (فا) کسے بزرگ دا مزار، بارگاہ، بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں

دربان: (مذ/فا) دروازے اُتے بیٹھن والا ملازم،

چوکیدار

دربر: اصل وچ، بغل وچ

دربوں: ریگستانی گھاہ دی اِک قسم (2) سادی تھاں، سِول

درپیش کرن: ساہمنے رکھ دیون

درج: لکھت، لکھیا ہویا

درج: دند

درجاتاں: درجات، درجے

درجن: باراں، باراں دا پراگا

درجن: دشمن

درجہ: مرتبا، پرت، عُہدا

درخ: انگ، عضو

درخشاں: لشکواں، چمکدار

درد: (نا) پِیڑ، تکلیف دا احساس

ـــدرد جھولا: لرزے دی پیڑ

ـــدرد دھیاں ماں ماسی ونڈے: دھی دا درد ماں یاں ماسی ونڈاندی اے (محم)

ـــدرد رنجانی: درداں ماری

ـــدرد نہ چھاتی: چھاتی وچ درد نہیں، دل وچ سیک تے نری نہیں

ـــدردی: درد ونڈاون والا

ـــدردے: درد اے، درد

دردیں ہتھ رسی: میری واگ درداں ہتھ اے

دُردانہ: موتی دانا، موتی

درز: وِتھ، کندھ بوہے وغیرا وچ نِکی جہی موری، نِکی جہی وِتھی

ـــدرزاں: رخنے، موریاں

درھن: (ک) رِسکن، سرکن، حرکت کرن، تھمکن

دڑن: (ک) ہِلن، دھمن، جھمن، چِتھن، دادھرن

دروڑھن: (ک) پکا کرن

درس: سبق، سبق پڑھاون دی تھاں، مدرسا

ـــدرساں: درس دی جمع، سبق، مدرسا

درس: درشن، دیدار، ویکھن

ـــدرسوں: درس توں، ویکھن، درشن، دیدار

درسن: (ک) ویکھن، درشن کرن، نظر کرن، دسن، دیدار کرن

درشک: (درسک) مشکوک، شک وچ

درشک: (سنس) ویکھنہار، ناظر

درشن: ویکھن، دیدار، دِکھاوا، نظارا

درشن: شنگراں

درشنی: ویکھن والی شے

ـــدرشنی ہنڈی: اوہ ہنڈی جو ویکھدیاں سار ادائیگی ہو جاوے، ساکھ والی ہنڈی، اعتباری ہنڈی

درک: (مش/مر) گل نوں جانن، سمجھن، ادراک کرن

درکات: درک دی جمع، (2) دوزخ دا ہیٹھلا درجا

درکاتاں: درکات، دوزخ دے ہیٹھلے درجے

درکار: لوڑیندا، چاہیدا، ضروری، کم آون والا

درکار نہیں: لوڑ نہیں، کم دا نہیں

درکار: درکارن توں امر، دفع کرن، پرانہہ کرن، دور کرن

درکن: (ک) بلوون، ولوڑن، رِڑکن

درکن: (ک) دوڑن، نسن، بھجن

درکھ: درخت، رُکھ (لط)

ـــدرکھیں: درختاں

درگ: ناساں دے سوراخ (2) سرنگ، کھڈا، غار

درگاہ: (مش/فا) دربار، دوار

درگاہوں: اپنے دربار توں، دربار ولوں، رب ولوں

درگاہے: درگاہ

درگت: (مش/فا) مندا حال

درگزر: (فا) معافی، بھُل نوں بھُل جاون

درگھن: (ک) کھلن

درم: (فا) درہم، اِک سِکا

درمان: علاج، درد دا اپاء

درماندا: عاجز، لاچار، رہ گیا ہویا (ذلیہ درماندے)

دُرمشٹ: دھوسا، ہتھوڑی، کٹن دا آلا

درمل: علاج، دوا، درماں
درمیانی: بوہا کُل کے بیٹھی (خف)
دروائیے: دربار وچ
درود: (مذ/ؤ) سلام، رسول کریمؐ بارے دعائیہ بول
—درود روا نہیں: ایہدے اُتے فاتحہ/درود پڑھنا جائز نہیں
دروغ: جھوٹھ (ف)
—دروغاں: دروغ دی جمع، جھوٹھ
درونی: اندرونی، وچلا، اندر دا
دروں: اندر، وچ، درون
دروی: قسم، سونہہ (2) دھوکے باز
درّہ: دو پہاڑاں وچکارلا راہ (درہ درے/خف)
دری: در، بوہا
دری: موٹے سُوتر دا ٹاٹ
دری: در توں، دھارے
درے: در اُتے، بوہے اُتے، در/بوہے وچوں
درے: درہ، کوڑا
—درے شرع: شرع مطابق کوڑے مارن دی سزا
دریچہ: (د-ری-چا/مذ/ؤ) باری، نِکا بوہا
—دریچے: دریچا دی جمع، باریاں
دریڑن: (ک) تریڑن، توڑن، کھنڈ
دریڑے: نجائز ویاہ (وا)
درمشوں: (ک) دریشی کرن، مٹی پُٹ کے سریاں کمال کنڈھے ڈھلاویں پاون
دریغ: افسوس، حسرت، پچھتاوا، شرمندگی
دریغاں: دریغ
درھالن: (ک) چکی چوں آٹا کڈھ مرن
دریافت: جگھوں، کھوج
دریاوے: دریا دا دریا
دریں: در توں، بوہے وچ، بوہے نال
وڑ: درڑ، پکا (2) ساہ گھٹن (دڑ وٹن) (3) بھار
وڑا: دوغلاپا
وڑاون: دوڑاون
وڑاؤ: دوڑاؤ
وڑائی: دوڑائی، بھجائی
دڑہ: بے چینی، اضطراب (خف/ع)
دڑیلاون: (ک) دھکاون، جھڑکن، اُڈیکن
دڑک: گھوڑے دی دوڑ (2) دھکا (3) دڑکا
دڑکا: جھڑک، دھمکی، تڑھی
دڑکائے: دھکائے
دڑکن: (ک) جھڑکن، کھدیڑن، دڑ وٹن، دھکاون
دڑکے: ڈراوا، دڑک، دھمکی، تڑھی
دڑوکن: ڈکارن، ساہن دا بولن
دزد: چور
دس: دَہ جمع اِک (2) دسن توں امر
دس سے: دس سو یعنی اِک ہزار
دس: اتا پتا، علم، اطلاع، دسّی
—دس بجھ: اتا پتا
دس: دسن توں امر تے حاصل مصدر، نظر آون
دسال: دس
—دسالاں: دساں
—دسالن: دسن
—دسالو: دسو
—دسالی: دسی
—دسالیں: دسیں
—دساں: اتا پتا
دساوے: دسے، نظر آوے
دساؤ: جھگڑا (ٹانک)
دسائیں: دسیں
دست: (ؤ) ہتھ (ہ/ا)
—دست بستہ: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال
—دست تے جیب: ہتھ تے بوجھا
—دست درازی: ہتھ ودھاون (محم) زیادتی، دراز دستی
—دستوں: دست توں، ہتھ توں (خف)

دستار: (مث) پگ
دستان: (مث) داستان، قصا
—دستانوں: داستانوں، داستانوں
دستاویز: (مث) چٹھی، ریکارڈ دا کوئی پتر، کاغذ
دستگیر: (دست-گیر/مذ/ف) سارا دیون والا
دستور: طریقا، قاعدا، آئین، مثال، نقل، نمونا
دستیم: ویکھو "بے دستیم دبے پائے"
دستیں: ہتھ نال
دسر: آرپار
دسرتھ: رام چندر دا پیو، راجا دسرتھ
دسم: مینوں دسے
دسن: (ک) بیان کرن، آکھن، کہن، ثابت کرن، دکھاون، جواب دیون، اظہار کرن،
دسن: (ک) نظر آون، جاپن، دکھالی دیون
دسیندیں: دسنا ایں
دسویں دوار: عالم لاہوت نال میل
دسے: دکھائے
دسیں: دے سو
دسین: دسن، جاپن، دسے
دسیندے: دسدے، نظر آوندے
دسیون: دسن، نظر آون
دسیوے: دسدا اے
دشت: ریگستان
دشت بیونی: مسلسل حملے
دشیوے: دسدا اے (وا)
دشمن جائی: دشمن جمی، دشمن دی اولاد
دشنام: گالھ
دشوار: اوکھا، مشکل، کٹھن
دعا: (مث) رب کولوں منگن
دعوات: دعوت دی جمع، برکت لئی درود
دغولیا: دغاباز، مکار، فریبی
دغا: (مذ) فریب، دھوکھا، (کرن، کماون)
دغے: دغا، فریب

دغے باز: دھوکے باز
دف: ڈھولکی ورگا اِک ساز، ڈکی ڈھولکی
—دفاں: دف دی جمع
دفتر: کتاب، کاپی، لائبریری، کتاباں بارے کوئی اِشاریا، ریکارڈ، رجسٹر، فہرست، اگلے جہان دا حساب کتاب
دفتری: (مذ) لکھن پڑھن دا کم کرن والا، حساب کتاب رکھن والا، کلرک
دفتین: فائل کور، کاغذ سانبھن والا موٹے کاغذ یاں گتے دا دو پرتا
دفع: (ع) پرانہہ، دور، رد
دفن: موئے نوں زمین اندر دبن دا عمل
—دفن سکے: دفنا کے، دفن کر کے
دفناون: دفن کرن، دبن، نپن
دق: تنگ، تنگی
دقائق: (مذ/ع) دقیقا دی جمع، ڈونگھیاں گلاں
دقیقہ: (مذ/ع) کجھی یاں ڈونگھی گل، اوکھی گل
دقیقے: دقیقا دی جمع
دکان: (مث) ہٹی، کاروبار
—دکان چلاوے: کائنات چلاندا اے (ا)
دکڑ: طبلا، نکی ڈھولکی
دکھ: (مث) ظاہری روپ، دکھالی
دکھ: (مذ) غم، افسوس، درد
—دکھ بھنجن: دکھ توڑن والا، مشکل کشا
—دکھ وائی: دکھ وچ، غمگین، دکھ وانگ، دکھ دیون والا
—دکھاری: (مث) دکھیا، دکھیارن
دکھالا: (مذ) دکھاوا، ریاکاری
دکھاون: (ک) دکھ دیون، تکلیف دیون
دکھدائی: دکھ دائی، دکھ دیون والا
دکھڑا: (مذ) دکھ
دکھڑیں کوہنی: دکھاں نال ذبح
دکھڑی: (مث) دکھیا

دُکھڑیں: دکھاں، دکھ نے، دکھ نال
دَکھن: (دکھ-کھن) جنوب
دِکھن: (ک) دسن، نظر آون، جاپن، ظاہر تھیون
دُکھن: (ک) دُکھ ہوون، پِیڑ ہوون، درد ہوون
دُکھیا: (مث) دکشا، چیلا بناون لئی گُت اُتے دھاگا بنھ کے نشانی دِتی جاندی اے۔ ایس موقع دی نصیحت
دکھیارے: دُکھی
دگ: سمت، حد، نجومیاں دیاں دسیاں 10 سمتاں
—دگ پھولن: پتا لاون، نجومیاں دا کواچی شے بارے پتا لاون
دگدگاون: (ک) دگن، بلن، دمکن
دِگر: (فا) دیگر، ہور
دِگرگوں: ہور دا ہور، تبدیلی، حال مندا ہوون
دگڑ: دوڑن، نسن، بھجن
—دگن: (ک) بلن، مچن، دمکن
دُگن: (ک) مباشرت کرن
دگھرن: کملان، ٹھاون
دَل: سکھ فوج، جتھا (2) دلن توں امر
—دَلِ مُشکن: ہمیہ دیون
دل: من، قلب، مرضی، سینے اندر مُٹھی برابر اِک انگ جو خون چلاون دا ذریعہ وار اے
—دل پاک: گلے دا اک زیور جو دل لاگے رہندا اے
—دل تختی: دل دی تختی (جس اُتے رب دا ناں دی لکھیا جا سکدا اے تے ہور سبھ کجھ دی)
—دل چاون: دل مندا ہوون، اُچاٹ ہوون، ناپسند ہوون
—دل سنگ: سنگ دل، پتھردِل
—دل سنگین: پتھردل، کٹھور، سنگدل
—دل گیر/دلگیر: (دل-گی-ر) اداس، غمگین
—دل نال: دل لا کے
دُلارا: عزیز، لڈکا، لاڈلا، پیارا (و.ن: دلاری، دلارے)
دلاس: دلاسا، تسلی
دلاسا: پرسا، سہارا، تکلیف وچ ہمدردی دے بول
دلاسڑا: دلاسا
دلاسہ: ویکھو "دلاسا"
دلالت کرن: دلیل رکھن
دِلاں: دل دی جمع، نوجان
دِلاور: بہادر، سوربیر، مرد، دل والا، ہمتی
دلاون: (ک) ہلاون، حرکت دیون، اچھالن
دلائی: دلاسے
دلائل: دلیلاں
دلب: اِک قسم دا کھانا
دلبر: محبوب، جانی، پیارا
—دلبرا: اے دلبر، اے جانی، محبوب نوں بلاون دا بول
دلبند: پُتر، پیارا، جس بِنا دل بند ہو جاوے
دلبے: مکر، فریب، دھوکے
دلجوئی: دلداری، تسلی، دھرواس دیون
دلخستہ: دل خستہ، کمزور، مند حال
دلخواہ: (دل-خاہ/فا) دل پسند، من پسند
دُلدا: بھصندا
دلدار: دل والا، محبوب
—دلداری کرن: ڈھارس بنھاون، تسلی دیون، محبت کرن
دُلدُل: دل دل، سلیٹی رنگ دی خچر جو سکندریا دے حاکم نے رسول پاکؐ نوں تحفے وجوں دِتی سی تے مگروں حضرت علیؓ کول آئی
دلریش: عاشق، پاٹے دِل والا (جمع: دلریشاں)
دِلڑی: دل
دلکشا: (دل کشا/فا) دل کھو لھیع والا، روشن، کھلا
دلکھن: ٹوکن، روکن، اعتراض کرن، نہ کرن
دلگیری: (دل-گی-ری/فا) غمگینی، اُداسی
دَلن: (ک) دررڑن، بھورن، موٹا پیہون

دلو: اِک برج دا ناں

دلو/دلوہ: بالٹی، ڈول، کھوہ چوں پانی کڈھن دا بھانڈا، گھڑے ورگا پانی دا اک بھانڈا جو دکھنی لہندے پنجاب وچ عام اے

دلی: اک شہر دا ناں جو بھارت دی راجدھانی اے

–دلی ڈھائی کوہ ہے: دلی ڈھائی کوہ دُور اے (ہمت کرن والے لئی کوئی کم اوکھا نہیں)

–دلی وار سٹی گجراتوں: گجرات اُتوں دلی قربان (ا)

–دلیاں: دلی شہر (دے حکیم/دا)

دلے دادم: (فا) میں دل دِتا

دلیل گزارے: سوچے

–دلیلاں: سوچاں وچاراں

–دلیلیں: دلیلاں وچ، دھیان وچ (ڈیا)

دلیں الیرن: دل نال لے جاون (لا)

دلیں تکستیاں: ٹٹے دلاں

دلیندے: دلاں دے

دلھڑا/دلھڑا: نکی عمر دا منگیتر، دولھا

دم: دام، ٹکا، نقدی

–دماں باجھ: پیسیاں بغیر، بنا مُل

دم: ساہ، اپنی جان، اپنا آپ، اواز، رَت، لہو، خون، کسے قسم دا عمل پڑھ کے ماری گئی پھوک

–دم مارن: اُچا ساہ لین، گستاخی کرن

–دماں نال: ساہ نال، جِنّے ساہ لیے

دماماں: (ج/ا)، دامہ، توپ

دمامڑا: دمامہ

دمامہ: (م) توپ، گھڑیال، نگارا، نقارا (و د ن دمامے)

دمدم: پل پل، ہر پل، ہر ساہ نال، لمحے لمحے، ہر ویلے، لگاتار، مسلسل، لگاتار

دمڑاں: جسم دے کسے انگ دے گِن یاں سج جس ہوون دا روگ

دمڑی: اک ٹکا سکا، معمولی رقم

دمساز: (فا) ہمدم، رازدار دوست، محبوب، جانی

دمکاں: دمک توں، چمکاں، لشک (ا)

دمکن (ک): چمکن، ٹمٹماون، بلن، دمکن

دمکے: لشکے، چمکے

دمنانوں: دمن دا علاقا (لا)

دمن: دمکن، چمکن (2) لِفن، دہرا ہوون

دمے: دم، ویلے

دمیل: دِسدا، افق

دن: سورج چڑھن توں ڈُبن وچکارلا ویلا

–دن بیج چکے: مدت مک گئی

دُنب: دُم، پُوچھل

–دنباں: دنب دی جمع، پُوچھلاں

دنبال: پچھلا حصا، دُم، پُوچھل

دنبالڑا: دنبالا، اکھ وچ سُرمے دی پُوچھل

دنبالڑے: دنبالڑا دی جمع

دُنبلی: دبلی، کمزور، پتلی

دند: مسوڑھیاں نال اگیاں ہڈیاں جو خوراک چتھن دے کم آوندیاں نیں

–دند رنجانے: دند پیڑ

–دند کڈھن: فضول ہسن

دند: چھُری مار—اوہ فقیر جہناں نوں کجھ نہ دِتا جاوے تاں اپنے آپ نوں چھُری مار کے پھٹڑ کر لیندے نیں

دند: (مث) فساد، جھیڑا

–دند مارن: دشمن دیکھ کے ونگارن، فساد کرن

دندا: (مذ) کنارا، کنڈھا

دندالی: چھلوڑا، کوہیا تے کوڑا سیٹن والا آلا

دندکن: تپن، گرم ہوون، (کندھ، مکان وغیرا)

دندن: (ک) دنڈ لاون، جرمانا کرن، سزا دیون

دندناون: (ک) ٹوہر نال چلن، دشمناں نوں ساڑن لئی ہک کڈھ کے چلن

دندے: دندا دی جمع، کنارے، کنڈھے

دندیڑک: (مث) برکی وغیرا دے دودے پاروں

دند جتری بند ہوون، دندلی

وندیڑن: (ک) وند بھیرن' گھچکی دین

وندن: (ک) ونڈ لاون' جرمانا کرن' سزا دیون

ونگ: حیران

ونگھ: چاول کڈھن لئی لوہے دے وندیاں والی

موسری' تیل کڈھن دا ننکا کوہلو

ونگا: فساد

ونگل: پہلواناں دا گھول

وُنی: دنیا' جگت' سنسار

وو: اک جمع اک

– وو آبیہ: دو آبے دے علاقے دے واسی

–وو آتشہ: دوہرے اثر والا

–وو منہا: منافق

–وو پارہ: دو ٹوٹے

–وو تارہ: دو تاراں والا ساز

–وو ترئے چار رکعتاں: نمازاں (علما)

–وو تیر واہ گیا: دو تیراں دی وتھ تے بچ گیا

–وو تھوک: دو روٹیاں کھا کے (وا)

–وو جگ: دوویں جہان' دنیا تے آخرت

–وو چشمی: دو اکھاں والی (ھ)

–وو چند: دگنا' دوہرا

–وو چنداں: دوچند' دگنا

–وو چیر: دو حصے' دپھاڑ

–وو سرے: دو سر والے' دو موہنے (سپ)

–وو کھن: دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)

–ولڑی: دو لڑی' دوہری زنجیر

–وو نیم: دو ٹوٹے' دو حصے' دو ادھ

–وو ولیوں: دو پاسیوں' دوہرا

–وو ویں اہل: میاں بیوی

–وو وسال: جا لسی

وو: وَلے' ول' پاسے نوں

دوا/دو آ: دُوجا

دوابہ: دو آب' دو دریاواں وچکارلا علاقہ

دوارہ: بوہا' جوگی دے آسن دا بوہا

دوار بدوار: بوہے بوہے اگے' دربدر

دوارہ: دوار (2) گردوارا

دوارے: در اُتے' گھر' بوہے یاں دلہیز اُتے (2) دوالے

دوال: چمڑا (2) اردگرد (آل دوال)

دوالا: باز دے پیر جکڑن والا چمڑے دا تسما (2) رنگ

دوالڑے: دوالے' اردگرد

دوالی: چھلا' قید' پنجرا' قید کرن والا کوئی سند

دوالے: دوال' اردگرد

دوالیوں: پاسیوں' اردگرد توں

دوام: ہمیشگی' سدیوی' سدا دا

– دوامی: سدا دا' سدا لئی

دواں: بھج گئی' دوڑ گئی

دواوے: دیوے' کسے کولوں لے کے دیوے

دوائر: دائرا دی جمع' دائرے

دُوت: (مذ) قاصد' ایلچی' سفیر' جاسوس' بندے (مراد سپاہی)۔ ہور ویکھو "دوتا" تے "دوتی" (2) رقیب' حاسد

دوتا: چغل خور' دُوتی' مکار' حاسد

دوتی: دشمن' سڑن والا' رقیب' غیبت کرن والا' حاسد

دُوتیاں: غیبت' دوتی دی جمع

دوتیں: دوتی' دوکھی' دشمن' حاسد

دوٹوک: واضح' بنا ہلیکے دے گل

دوج: دو ہوون' دُوجا نمبر

دوجگ: دوزخ (تاکب/بغ)

دود: (فا) دُھوواں

دُودھیا: دُدھ رنگا (2) کچا چٹا

دَور: گھیرا' چکر' کسے شے دا پھیرا' کھاون پیون وغیرا دا پھیرا (2) زمانا' سما

– دَور کرنا: چکر چلاون

دَور رسم گھنی: زمانے دیاں رسماں پوریاں کیتیاں

دُور: فاصلے اُتے، پرانہ

—دُور اندیشی: دُور دی سوچ، دیلیوں پہلاں سوچن

دُور بینی: دُور و یکھن

دُوراڑا: (غ ا) ویکھو دُراڈا

دُوراڈھا: (غ ا) ویکھو دُراڈا

دوران: چکر، چڑ، زمانا، دو ویلیاں دے وچکارلا ویلا

(دورانیا) (2) اِک وزیر دا ناں

دورول: دُور توں، پرانہ توں

دوریاں: دُوریاں

دوڑ: ہلکی اواز، بھنک (2) پہاڑی چشمے دی لاگھ

دوڑن: (ک) نسن، بھجن، دوڑ لاون، ہلّا کرن، جھپٹن

دوڑیاں: رُکھلیاں، دُنیا وچ مشہور ہوئیاں (وا)

دوڑی: دُوئی، دُشمن، رقیب، لگن والا

دوزانو: گوڈیاں بھرنے

دوزخ: جہنم

—دوزخ گرم حویلی: حویلی دوزخ وانگوں گرم اے

دوزی: اندوزی، کٹھا کرن

دوس/دوش: الزام، قصور

دوس: دن (ع)

دوسال: گناہی، دوشی

دوسرے: دو پروالے، دو مونہے (سپ)

دوشالا: چدّر

دوک: دو ورہے دا گھوڑا

دوکڑ: جبلا، نکا ڈھول، دکڑ

دوکھڑا: دوش، عیب، قصور، جرم (2) دکھ

دوکھن: (دو+ کھن) دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)

دوکھن: (ک) الزام دیون، دوش دیون

دوکھی: دوشی، ملزم

دوکھیساں: ساڈاں کی، بھتاں کی (ہیرل وانگوں ساڈاں کی)

دوگاڑا: دگاڑا، دولتی (2) دونالی بندوق

دوگانہ: دو رکعتاں، نماز، دو نفل

دول: ڈھول

دول: مٹی دا پیالا (2) اک ہندو تہوار

دولابی: دھوکے باز، مکار، عیار، فریبی

دولت: دھن، مال، زر، خش حیسی

—دولتاں بوریاں: بوریاں بھر کے دولت

دولڑی: دو لڑی، دُہری زنجیر

دولن: دولھا

دولی: کھیڈ وچ دُوجے نمبر اُتے آون والا، دوگی (پہلے نمبر اُتے آون والا "میری" یاں "ہدی" اکھوائدا اے)

دون: غائب

دون: ویکھو دو، ڈو

دون: مونہہ، برا (2) دونا ہوون (3) شاعری دی اِک قسم

دونہ: جنگل دی اگ (اِچلاں دی بُستائی پاموں اگ لگی دِسدی اے۔)

دونون/دوون: (ک) نکھرن، دھنسن، غرق ہوون

دُون سوایا: دُونا دوہ، چوکھا دوہ

دُون سوائے: بہت وادھو

دُونا: دُگنا

دونی: جو پشوں اپنے اجڑ توں اگے نِکل جاوے

دونی: دگنی (دونہ دُونے)

دوہ: دُوہ، غم، دُکھ

دوہاک/دوہاگ: بد قسمتی، دُوری

دوہتا: دوہترا، دھی دا پُتر

دوہراون: (ک) دُہراون، دوہری وار کوئی کم کرن

دوہڑا: دُونا، دہرا (2) شلوک

دوہڑے: شعر، شلوک، دو مصرے دی نظم

دوہن: (ک) چوون، دھار کڈھن

دوہیں سرائیں: دوویں جہان، سراں نیں

دوئی: دو ہوون دی حالت، وکھریواں، جدائی

دوئی: دوجی

دوئی جیتے: دو بندے (موڈھے تیرے دوئی جیتے: تیرے موڈھیاں تے دو فرشتے بیٹھے نیں' کراما" کا تبین)

دوئے: (دو-اے) دوویں

دوئے جیتے: دو بندے' مراد منکر نکیر (ع)

دوئے: دوَجے' دوسرے' ہور

دویا: دُوا' دوجا

دویارا: دو-یارا' دیون ہار' رب

دویت: دوئی' شرک' دو ہوون' غیریت' اوپرا پن

دویوے: ویندا اے

دہ: (فا) دس

—دہ چند: دس گنا

—دہ چنداں: دہ چند' دس گنا

—دہ سیرا: دس سیری' دس سیر وزن تولن دا وٹا

دہاڑ: دیہاڑا' دیہاڑ' دن

دہاں: دہ توں' دس (10)

دہاں: دناں' دیہاڑ' دن

دہان: (فا) مُونہہ' مورا

—دہانوں: مُونہہ توں

—دہانے: دہانہ' مُونہہ

دہانہ: (ع/ا) دھاں' آہ و زاری' روون دھوون

دہائی: (مث) فریاد' واویلا' کُوک

دہجاں: (ع/ا) ویکھو دجھ

دہریہ: نہ منن والا' بے مذہب

دہسرہ: دس سراں والا' راون

دہشاک: ڈریا' خوفزدا

دہکن: (ک) دگھن' بلن' چمکن

دہلن: (ک) ڈرن' خوف کھاون

دہلے: ڈرے

دہلیا: ڈریا

دہن: مُونہہ

—دہن راس: سدھا تے خوبصورت مُونہہ (راس: متوازن' سدھا' مناسب)

دہنوائی: نہوائی

دہوایا: نہوایا

دہی: دیہی' دیہہ' جسم' بدن

دہے مکھ: پنڈ دا مکھیا' نمبردار

دہج: (مذ/و) داج' جہیز

دہجیلا: مشکل' اوکھا (2) بہت' ودھیرا

دہیں: دل' دیہی' جسم

دئی: تینوں دیوے

دیسے: دیوے' دیندا اے

دئیں: دیویں

دے دل ڈاڈھ: دل نوں پکا کر کے

دیا: رحم' مہربانی

دیار: اک پہاڑی رُکھ تے اوہدی لکڑ جو عمارتاں بناون دے کم آوندی اے (2) شہر' وستی

دیائے: دیا

دیبا: اک ریشمی کپڑا

دیباچہ: دیباچا' کتاب دا مُکھ بند

دیپ: جزیرا

دیپک: دیوا' شمع' مشال' چراغ

—دیپک راگ: ایہا راگ جہدے گاون نال اگ لگدی اے

دیت: (دے ت) دان' بخشش' عطا

دیچے: دیجے' دیویے' دتا جاوے

دید: دیدار' نظر

—دید مارن: کوشش نال ویکھن' نظارے لین

—دیدوان: ویکھن والا' ناظر

دیدار: ویکھن' درشن

دیداری: ویکھن جوگ' قابلِ دید

دیداں: دید دی جمع' دیدار

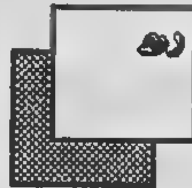
دیداں سکن: دیدار نوں ترسن

دیدڑا ترکھا ہوون: چوکس ہوون' خبردار ہوون'

اکھیاں کھلیاں رکھن
دیدناں: دیدار کرن
دیدیم: اساں ویکھیا
دیدیں: اکھاں وچ
دیدا: ویکھیا ہووے
دیدے: اکھاں
دیدھن: دھیدن، دھیدو، رانجھا
دیر: بُت گھر، مندر
— دیر کہن: دنیا
دیر: (دے-ر) چر
دیرم: دیر، دیری
دیروز: (ف) بیتی کل
دیرے: ڈیرے
دیریں: دیرینا، پرانا
دیس: دے سُو، اوہنوں دے
— دیس نہ: اوہنوں نہیں دیندا
دیس: (ن) ملک، تھاں، علاقہ، وطن
— دیس بدا وا: دیس نکالا، دیس توں دوریا
— دیس پنجاب: پنجاب دا ملک، لطف علی نے 1195ھ وچ اپنے سیفل نامہ (سیف الملوک) اندر پنجاب نوں "دیس پنجاب" لکھیا اے
— دیس رکھو: اہو زمین تے مکان اُتے قبضہ کر لو
— دیس نکالا: جلا وطنی، کسے تھاں توں کڈھ دتا جاون
— دیسڑا: دیس، وطن (پیار)
— دیسی: دیس وچ، علاقے وچ (2) ملکی، اپنے دیس دا جنیا
دیکھن: ویکھن، تکن، جھات پاون
دیکسی: دیوے گا، دیوے گی
دیک لڑھا: ڈبو دیوے گی، روڑھ دیوے گی
دیگ: پکاون دا بہت وڈا دیگچا
دیگر: (ف) دوجا، ہور
دیگر: ڈیگر، عصر دی نماز
دین: (دی-ن) مذہب
— دین جنم: جنم دا دین، مایاں دا مذہب
دین: قرض، احسان، دینی، کسی پاسوں دیون والی شے
دین: (دی-ن) غریب، محتاج، مصیبت ماریا
دیناری: اک قسم دا گھوڑا (لہ)
دیندہ: دیندا
دہشر: دہسر، دس سروالا، راون
دہنہ: (دی-س-ہ) دینہ، دن، دیہاڑا، (2) سورج
— دینہ اگھویں: بنجھے دے کسے دن پکے جاون والے مخصوص گنڈے
— دینہ جن دیکھ پچھاتن قبلہ: سورج تے چن نوں دیکھ کے سمتاں دا انداز لاندے سن (مم)
— دہنہاں/دہنیں: دہنہ (دن) نوں
دیپے لاڑ: دینا لاڑ، خواجہ فرید دا سوہرا رشتے دار جو اوہناں دے لنگر دا بندو بست دی سی
دین: دیون، حوالے کرن، سونپن
— دین ہار: دین والا
دیو: (ف) وڈے جُثے والا، جن، شیطان (وا)
دیو: (دے-و/ہ) نیک سنگر، دیوتا، پرمیشر
— دیو رنجانے: دیو نوں مِنج دیون والے، شیطان اُتے قابو پاون والے
دیوال: دیوا (ملما)
دیوان: صوفا، (2) شعری مجموعا (3) مالیات دا وزیر (4) کچہری (5) دیوانا (ملما)
دیوانیاں: دیوانی ہندے
دیوانہ: دیوانا، پاگل، کملا
دیوائی: دوائی، رتی
دیوتا: نیک، فرشتا، جگ چلاون دے کماں وچوں کسے اِک کم دی ذمے وار قوت
دیوث: (دی-یو-ث/م) ماں بھین دھی بیوی دی عزت دا سودا کرن والا، بے غیرت
دیوڑے: دیوے

دیو قندھاری: اِک سُر دا ناں
دیون: (ک) عطا کرن، دان کرن، سونپن، حوالے کرن
دیو شمار: دیون والا، سخی، رب
دیو شمارے: (دیون ہارے) دیون ہار، رب
دیو ہاڑی: (دے-او-ہاڑی) دیہاڑی، دن (ٹانک)
دیوی: تیئوں دیوے
دیوی: دیوتا توں مونث، نیک پارسا عورت
دیویں: دیوے (اکھاں دے دو دیویں: دو اکھاں/ بف)
دیہ: تن، وجود، پنڈا، سریر (2) دیہات، پنڈ، دیہ
دیہ: (ف ا) دے

دیہات: دیہ، جسم (ف)
دیہاں: دن
دیہدا: دسدا
دیہری: دیہ، جسم، سریر (بف)
دیہش: دیوسو
دیہنسر: دہنسر، دس سراں والا
دیہیں: دیون
دیہنے: دیونار
دیہوں: دن، سورج
دیہی: جسم، سریر، پنڈا، وجود، تن
دیہیں: دِنے
دیہئے: (دی-اے) دیوے، دیپ



دھ: پنجابی اکھر دا اٹھارھواں اکھر، مقامی اواز اے۔ عربی فارسی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی۔ پنجابی دے بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "ت" دے بہتا نیڑے تے بعض وچ "د" دے نیڑے ہوندی اے۔ گرمکھی وچ ایہدا متبادل دھدا (ਧ) اے
دھا: دھنس، وڑ (امر)
-دھا کے: دھنس کے
-دھا گیوس: دھا گئی، (کالجے وچ) وڑ گئی/گیا
دھات: (مث) کمان وچوں نکلن والی شے
دھاتا: خالق، موجد، بانی، مصنف
دھاتو: (مذ) بے وقوف، کم عقل، (2) مصدر، کن
دھار: وگدی شے دا ویہن، تھن وغیرا چوں تار بجھ کے نکلن دا عمل (2) چاقو چھری دا وڈھن والا پاسا (3) پہاڑ دا سرا (4) لکیر (5) وکھرا، مختلف، اڈ
-دھار کشمیر دی: کشمیر دی وگدی ندی دا ویہن جہدا پانی تیز رفتار ہوون پاروں روکیا نہیں جا سکدا
-دھار و دھار: ٹوٹے ٹوٹے (خف)
-دھاراں: دھار، فوارا، وگاء، آبشار، مینہ (2) دُدھ
دھارن: (ک) اختیار کرن، ارادا کرن، رِتھن، پکّ کرن (2) رکھن، سنبھالن، جھلن، جرن
-دھار کر دھائی: رل کے نسیاں (دمودر)
-دھار و دھار پکارن: آہ و زاری کرن
-دھاڑو مارو: لٹیرے
-دھاڑا: دھاڑ، حملا، ہلا (2) حملاور ڈاکوواں دا لٹ دا مال
دھاڑن: (ک) گجن، شیر دا بولن (2) ڈاکا مارن، حملا کرن، دھاوا کرن
دھاڑوی: حملاور، ڈاکو لٹیرے
-دھاڑوی دھارنی: حملاور دا روپ دھارن والی
دھاڑے: ڈھاواں

دھاڑے: ڈاکے
دھاک: (مث) دھانک، تیر کمان توں مسلح دستا (2) مشہوری، رعب دبدبا
دھاگا: (مذ) سُوتر دی تند، تار
دھاگڑا: دھاگا
دھاگے: دھاگا دی جمع، زیوراں یاں تویتاں دے دھاگے
دھام: (مث) داڑھی بجائی سے ہتھ پاون والے بندے (2) دُھم، شہرت
دھامن: اِک ریگستانی گھاہ جو عام کر کے چولستان وچ ملدا اے، ڈنگر پشوآں تے ہور دُدھیل جنور بڑے چاہ نال کھاندے نیں
دھامن: دینگی، کلّیل، کمان، وغیرا لئی وتیندا وانس
دھاں: فریاد
دھانک: (مث) دھاک، رعب، چڑھائی یاں ہلے دا خوف، ہر تھاں فتح پاروں فاتح دا جمیا ہویا رعب
دھانہ: فریاد، واویلا، ہاہ
دھان: چاول، مُنجی
دھاون: حملا کرن
دھاتا: حملاور ہویا، ہلا بول گیا
دھائے: دھانا توں (2) دھس گئے
دھاوندیاں: نھاوندیاں
دھاون: (ک) جاون، بھجن، چڑھائی کرن، حملا کرن (و،ن: دھاونا) (2) نھاون، صاف کرن
دھاہ: ڈھاواں، زار زار رووݨ (نانک)
دھاہاں: دھاہ دی جمع، ڈھاواں، آہ و زاری، رووݨ دھووݨ
دھاہیں: آہ وزاری، فریاد
دھاہ: دھاکے، دوڑ کے، نس کے، بھج کے (بف)
دھائی: حملا کر کے، دھاوا، حملا، ہلا
دھائے: دوڑے، حملا کیتا
دھایا: چھیتی اپڑیا، ہلا کیتا، نھاتا

دھبّا: داغ، بدنامی (دھب)
دھپ: سورج دا چانن (2) دھووݨ (امر/دھپن توں)
دُھپا: دھپ، (2) دھوتا گیا
دھپما: دھول، ہتھ دی مار
دھتّ: نشے وچ چور
دھتکار: لعنت، پھٹکار، دُرکار
دھتکارن: (ک) کھدیڑن، جھڑکن، درکارن، دُور ہٹاون، (2) کجن، دھاڑن
دھتورا: اِک زہریلی بُوٹی، کوڑے پتے، چٹے لمُوترے پھُل تے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔
دھج: (مث) سجاوٹ، پھب، شان، سنگا، سج نال تابع مہمل (سج دھج) (2) شکل، ویس، روپ (3) دھجی، لیر
دھج وج: شان شوکت، سج دھج، زیب زینت
دھجاں: سج دھج، دیکھو "دھج"
دھجی: (مث) کپڑے دی لیر، کتر
دھد کارے: مٹی دیاں چھاں دے پانی وچ ڈگن دی آواز (لا) گرج، چمک
دھدکن: (ک) دھجن، دگن
دھر: کھلے ریگستانی مدان
دُھر: رُکھ
—دھر چنگیاڑی کھس: کھسیاں وچ چنگیاڑی سٹن
—دھر سیخاں: سیخاں اُتے رکھ کے
دِھر: پاسا، طرف، سمت، جانب
دِھر: آسرا، ٹھکانا، تھاں، پناہ، گھر، Shelter
دُھر: مُڈھ، شروع، ازل، پرانا
—دُھر دا: دھروں، مُڈھوں، ازلوں
—دھر توڑ کنوں: مُڈھ توں، ازل توں
—دھر دھر نہ رہن: کوئی تھاں نہ رہن، کوئی حال نہ رہن (محم)
—دھروں: مُڈھ توں، ازل توں

دھرا: (ہنر) اوہ لکھ جیدے دوالے پہیا بھوندا اے
دھراپن: (ک) خوش ہوون' رجن' بھجا جاون
دھراس: بھروسا' دھیرج' اطمینان' دھرواس
دھراسن: (ک) دباء پاون' دوجے دے دل اُتے
اثر پاون
دُھراں: مُڈھ
دھراہوں: دُھر توں' ازل توں' رب ولوں
دھرایو: رکھوایا
دھرایوئی: دھرایا ای' رکھوایا
دھرب: دولت' ریا' کرنسی (وا)
دُھربا: دھرب' دولت' کرنسی' روپے
دھرپت: دھرپد' اک راگ
دُھرپد: (دھر + پد) نظم دا مُڈھلا بند' اِک راگ
دھرت: (سش) دھرتی' زمین
—دھرت انبر: زمین اسمان (لط)
دھرج: ڈھول' دھرگ
دھردا: رکھدا (ورنہ دھروے)
دھرک: چھال (2) ویکھو دھرگ
دھرک ٹپل: دھکم ٹپل' بھج دوڑ (لط)
دھرکارن: (ک) دُرکارن' پھٹکارن
دھرکاون: (ک) کالھی کالھی کھاون
دھرکایوس: گھلیا سو' بھجایو سو
دھرکلن: (ک) بھجاون' نساون' ہٹاون
دھرکن: (ک) درکن' نسن' بھجن' دوڑن (لط)
دھرکیندے: (دھر—کے—ں—دے) بھجدے'
دھروندے
دھرگ: فارسی "دریغ" توں وگڑیا (2) دھرک'
پھٹکار' لعنت (3) نوبت' نقارا' وڈا ڈھول جس دے
اک پاسے چمڑا ہوندا اے
دھرگارن: (ک) طعنے دیون' لعنت بھیجن
دھرگڑ: (دھ—رگ—گڑ/نہ) خام روٹی' بے پکی پکی
روٹی' کالھی وچ پکائی گئی روٹی
—دھرگڑیاں: روٹیاں' پھلکے' ویکھو "دھرگڑ"

دھرگیں: دھرگے' نقارے' نوبت
دھرم: (ہنر) مذہب' عقیدا' دین' ایمان' یقین
—دھرم ارتھ: وقف مال
دھرم دا بھائی: ہم مذہب
—دھرم سالا: دھرم شالا' مندر
دھری راجا: ایسا راجا جس اُتے پرجا نوں جا
وشواس ہووے
دھڑ مین: (ک) کنڈیاں وچ پھس کے ھٹڑ ہون
دھرل: جھنڈ' گروہ' ٹولا (دھوڑا)
دھرنا: رکھن' منع
—دھرنا مارن: مطالبہ منوان لئی مستقل ڈ
جماون
دھرن: رکھن' ٹکاون' جماون' قائم کرن
دھروانا: دھمک' زمین نوں دھڑکاون والی اواز
دھرواس: (نہ) بھروسا' دھرواس' تسلی' حوصلا
دھروڑن: (ک) دوڑاون
دھروکن: (ک) بھجن' دھریکن
دھرول: (سش) ہاتھ دی مُٹھ
دھروں: مُڈھ توں' ازل توں' شروع توں' خاند
روایت
دھرو(ہ): دھرو' ظلم' زیادتی' دغا' ودھیکی' دھوکہ
دھروہون: (ک) بھجن' کھسکن' دھریکن
دھروہی: ظلم دی دہائی' واسطا' فریاد (2) آمر
دھروکی: قسم/واسطا دیندا آں
دھری: رکھی
دھری دھرائی: رکھی رکھائی' لکویں رکھے
جیون مرن
دھرے: رکھے
دھریاں: (دھرے آں) رکھن نال' دھرن نال
دھریچے: آکھیے' دھریئے
دھریک: (دھرے—ک/سش) کوڑے ڈاکے
پتراں والا اِک عام ملدا رکھ
دھریک: (دھری—ک) دھریکن توں

دھڑکن: (ک) دھڑوھون' کچن' کمیٹین

دھڑل: (مث) بے نثاحی' رکھیل' رکھی ہوئی عورت

دھڑیوم: میں دھڑا

دھڑ: جسم' جُسا' سر پچھڑ کے باقی جسم

دھڑا: دھڑ' فریق' جانب

دھڑ دھڑ: ناچ دی دھمک یاں رولا

دھڑکارے: تلواراں دے ڈھال نال ٹکراون دی اواز

دھڑکت: دھڑکدی اے (خف)

دھڑکسی: دھڑے گا

دھڑکن: (ک) ڈولن' تھرتھراون' کنبن' لرزن'

—دھڑکے جان مری وچ سینے: میری جان سینے وچ دھڑک رہی اے

دھڑوائی: تولن والا' ٹھیکیدار

دھڑی: (مث) لکیر' حاشیا' کنارا (2) پنج سیر وزن تے اوہدا وٹا (3) گُت دے وال

دھڑیاں: (دھ-ڑی-آں) مینڈھیاں' سر دے وٹے ہوئے وال (خف) (2) بھنور

دھڑ-سنبھلن: (ک) گھڑن' کشیدہ ... ' چھینٹی چاڑھن

دُھسا: (مذ) لوئی' سردیاں وچ ور تیجن والی قیمتی چدّر ("دھسہ" غلط املاء اے)

دھسک: ڈر

دھسکارا: ہلچل

دھسکی: ڈرے گا

دھسکن: (ک) دھسن' گھسر جن' وڑن' ڈبن' نکھرن' دھڑکن' کنبن' ڈرن' گھسن' داخل ہوون' جذب ہوون' رچن

دِھسن: (ک) وڑن' گھسن' داخل ہوون' گھسرن' ہجن' جذب ہوون' رچن

دھسن: (ک) دھلن' بجھاون' نساون' واڑن' گھسیڑن' پچھا کرن

دھک: دھکا دیون' دُرکارن' دھکا سٹ

دھک: دھکا دے کے

دھکا: (مذ) زبردستی' دھکیلن دا عمل

—دھکا کرن: زبردستی کرن

دھکارن: (ک) دھتکارن' پھٹکارن' درکارن

دھکڑے دھوڑے: دھکے' صدمے

دھکن: (ک) دھکا دیون' اگانہ ٹورن' دھکیلن' ٹورن

دھکن: (دھک-کن/ک) دوڑن' نسن' بھجن (الف)

دھکھد: دھوئیں نال بلدا

دھکھن: دل وچ بلن یاں سڑن' ساڑا لگن' حسد کرن' دھوئیں نال بلن' تھوڑا تھوڑ بلن

دھکان: ویکھو "دھکانے"

دھکڑ: (مذ) اوہ پکی روٹی (جو ڈھڈ اُتے بھُکھ دے کم آوندی اے) ہور ویکھو "دھرکڑ"

دھکولن: (ک) چکڑ وچ تپساون

دُھلن: (ک) دھویا جاون' صاف ہوون

دھلوکھن: (ک) تھوڑے گھیو یاں مکھن نال روٹی چوپڑن' موچی دا جتی مرمت کرن توں پہلاں نرم کرن لئی چمڑے نوں گِلا کرن

دھم: (مث) رولا' شہرت' مشہوری' شور' ڈھول دی اواز

—دھم پاون: مشہوری کرن

—دھماں: کملارے' شہرت' مشہوری' ذکر

—دُھماں پین: مشہور ہوون

دھمال: اِک قسم دا ناچ جو مستی وچ نچیا جاندا اے

دھماون: (ک) مشہوری کرن' دھم پاون

دھمک: تھرتھراہٹ' تھرتھری' کسے شے دی دوجی نال ٹکر ہوون پاروں چھڑیا کانبا

دھمکار: دھمک' دھمکاون (ک) ڈراون' دھمکی دیون

دھمکرا: گرج والا، لرزا خیز
دھمکن: (ک) دھڑکن، ہلن، ڈولن، کنبن، لرزن
دھمکن: (ک) دھسن، لِفن
دھمن: (ک) وقت گزرن، سویر ہوون، دھمی ہوون
دھمن: اک دیو دا ناں (سیغل نامہ/ لط)
دھمن: (ک) کھلرن، دھمّم مچن، مشہور ہوون، (2) دھوواں نکلن، (3) سورج نکلن سے اسمان آتے سرخی کھنڈن
دھموڑے: دھموڑی، بھونڈ، اِک اُڈنا زہری کیڑا
دھمی: سرگھی، پربھات
دُھمی: کھلری، مشہور ہوئی
دھن: دولت، مال (2) عورت (3) بھاگ، قسمت، نصیب (4) تعریفی بول
دھن: سوانی، تریمت، تیوین، عورت، وُوہٹی
دھناسری: مالکونس، رات دی اک راگنی دا ناں (2) مار، چھیڑ
دھنبا/دھمبا: مجمع، جمگھٹا، ٹولا، گروہ
دھنتری: دھنوتری، وید، طبیب، دیوتا
دُھنّد: (مث) گرد، غبار، دھوڑ، اکھ دا جالا
دھندا: دھں۔وا/ندا) کم کار/کوئی بُرا کم
دھندا: شور، رولا، جھیڑا، جھگڑا، ظلم، انھیر نگری
دھندال: کم دھندا، فریب دھوکھا، کاروبار
دھندالن: (ک) دھاندلی کرن، دھوکھا دیون، چالا چلن
دھنداون: (ک) دھوئیں نال بھریا جاون، دھند کھلرن
دھندڑیے: دھندے، کم کار، معروفیت
دھندلن: (ک) دھندلا ہوون، اکھاں چُنھیاں ہوون
دھندوکار: بے شمار فوجاں پاروں غبار، دھند نال بھریا

دھندولن: (ک) جھنجھوڑن
دھندرے: دھندا دی جمع، کم کاج، بکھیڑے، کھلارے
دھندھاشت: دُھند، انھیری نال موسم دا دھندلا ہوون
دھندولم: پُن چھان کے، لبھ کے، ڈھونڈ کے (ناٹک)
دھنیسر: راجا راون جو سیتا نوں لے گیا سی (لفظی معنے دس سِراں والا)
دھنکن: (ک) ہلن، چھکن، دھکن، لشکن
دھنکن: (ک) ڈولن، کنبن (2) روں دا پنجن
دھنکارن: (ک) تروٹکا لاون، بھکارن (2) دھواں دیون، دھوا بھکھن
دھنگانے: دھگانے، زبردستی
دھنگیے: دھگانے، بدوبدی
دھنن: (ک) گوھن، کھیمن کرن، ذکر دا کھیمن ہوون
دھنی: گواہ، ماہر
دھنی: مالک، رب، (الف) امیر، خوش قسمت، خاوند، شوہ، خصم
دھنی ملک: علاقہ
دھنی جائے: کھیچ ہو جاوے
دھنی: بیماری دا جس، دُھونی (ناٹک)
دُھنی: (مث) ناف، ڈھڈ دے مین وچکارلی تھاں آنول جس راہیں بال ماں دے ڈھڈ وچ کھاجا حاصل کردا اے
دُھواں: (نذ) بلن پاروں پیدا ہوون والا غبار
ـــ دھواں دھارے: دھواں دھار (بارش) اکتار، مسلسل
دھواں رمایا: دُھونی رمائی، فقیر ہویا
دھوا نکلن: (ک) دُھوں بھرن، دھوواں نکلن یاں اوہدا اثر ہوون
دھوبا: دھوبی (مم)

دھوبی: دھوبا، کپڑے دھون والا
-دھوبی پٹڑا: کشتی دا اک داء جس وچ
دشمن نوں انج سٹیدے نیں جویں دھوبی کپڑے نوں
دھوپ: اگربتی (مم)
دھوتا: دھو کے صاف کیتا
دھوتر: دھوتی، گھٹیا کپڑا
دھوتیاں: (دھوتے-آں) دھون نال
دھوری: اڑک پشو
دھوڑ: (مث) گھٹا، اُڈدی مٹی، راہ دا غبار
-دھوڑ گھتی: دھوڑ کھلار دتی، دھوڑ پے گئی
دھوڑا: (مذ) دھکا، صدما، سٹ
دُھوڑن: (ک) بروڑن، چھڑکن، ترونکن
دُھوڑی: (مث) دھوڑا، ریت، غبار
دھوڑی: چھڑکی، تروکی، وچھائی
دھوڑے: چھڑکن، چھڑکے
دھوڑیا: کوئی شے سر وچ دھوڑی (جادو ٹونا کیتا)
دھوسن: (ک) دھسرن، دھوس مارن، گھسرن،
دھسن، گھسیرن
دھوسی: دھووے گھسمن
دھوکھن: (ک) دھکھن، دھکھن دا کم
دھول: (مذ) داند، بلد، بولد، فرضی داند جنھے
ساری دھرتی نوں سنگ اُتے چکیا ہویا اے
دھول: دھپا، ہتھ دی بھرویں مار (2) تھوڑ،
چھڑک
دھولا دھار: کانگڑا لاگے برف نال کجی اک پہاڑی
چوٹی (وارث شاہ نے ہیر نوں ایہدے نال تشبیہ
دتی اے)
دھولر: محل
دھولرے: دھولے، چٹے وال (2) دھولر
دھولی: چٹی
دھولے: چٹے وال
دھولیں: بڑھیپا، چٹے والاں دی عمرے
دُھوم: دُھم، شہرت، مشہوری، کھلارا
-دھوم گھتی: کھلار گئی
دھوں دھار: دھکا کوتا، اکلاپے وچ، خموشی وچ
دھونداں: دھانداں، دھسدا، کھاندا
دھونسے: دھونسا دی جمع، ڈھول، نقارا
دھونکن: (ک) پھوکن، پھوکنی نال ہوا دیون
دھون: (مث) گردن (2) دھوون
دھوون: صاف کرن، پانی نال میل لاہون
دھوہ: دھروہ، دھوکھا
دھوحاں/دھوہاں: دھواں (مجازن: ساڑ، دکھ)
دھوہون: (ک) دھروہن، گھسیٹن، کھچن
دھوئیں: دھواں، دھوئیں دا
دھوئیں دار ہون: سادھو جوگی بنن
دھَول: دھول، زمین نوں اپنے سِنگاں اُتے چکن
والا فرضی بلد
دھیا: ادھیائے، باب، حصہ، سبق
دھیا: نی دھی، دھیئے
دھیاں: دھجیاں، لیراں
دھیان: رابطہ، تعلق، محبت، یکسو ہوون
دھیاون: (ک) دھیان کرن، توجہ دیون، سوچن،
وچارن
دھیاون: (ک) ورد کرن، یاد کرن، جپن، دھیان
کرن، چیتے کرن، دھیان وچ رکھن
دھیائے: (مذ) ادھیائے، باب، سبق، حصہ
دھیجن: (ک) دھیرج بجھن، دھیرج کرن، تسلی
ہوون
دھیدو: رانجھے دا اصل ناں
دھیر: دھیرج، تسلی، اطمینان، صبر
دھیر: کپہ پات، ساتھ
دھیرا: (مذ) آہستہ، ہلکا، تھوڑا، سست، مٹھا
دھیراں: دھیرج، حوصلہ، آہستگی
دھیرج: تسلی، ہمت، جرأت، دلیری
دھیرن: دھیدو، رانجھا (ج)
دھیری: اکھ دی پتلی، ڈھیری (عزیز ترین شے) (2)

دھیرا توں: سُست، ہلکی

دھیری تھمی: صبر کر، کاھلی نہ پے، حوصلا کر

دھیریا: حوصلا پھڑی اے

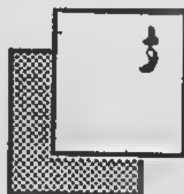
دھیریاں دیوت: پھیڑن، کھاں وچ اُنگلاں چوبھن، سواہ وچ اگ لبھن

دھیلا: دھیلا (2) مُشکل بھارا

دھیمی: آہستا، سُست، ہلکی، مٹھی

دھیمیس: دیکھو "دھیمی"

دھیو: دھی، دھیے



ڈ: پنجابی دی فارسی لپی دا اٹھیواں اکھر جو خالص دیسی اواز اے۔ ایہدا وناندرا "د" تے "ڈ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی تبادل ڈڈا (ਡ)

ڈاب: (مث) پھپھڑ، ٹوبھا، ڈھاب (2) کچا ناریل (3) دھوڑ، سکی مٹی (4) پانی بیٹھ ٹویا

ڈابو: (مذ) ڈوبو، ڈوبن والا، ڈب جاون دی حالت

ڈابے: ڈوبو، ڈبوون والا

ڈاپھن: (ک) ڈیکن، اِکو ساہے پیون

ڈاٹ: (مث) محراب، گولائی (2) کارک، روک

ڈاٹن: (ک) محراب بناون، (2) ڈاٹ یاں کارک لاون

ڈاج: (مذ) داج، جہیز، جہیز

ڈاچی: (مث) اوٹھنی

ڈاڈی: (مث) دادی، (مذ): زیناں ماہن والا

ڈاڈھ: تکڑائی، حوصلا، پکیائی، پیڈھا پن

ـڈاڈھ بجھن: پکا کرن، حوصلا کرن

ڈاڈھا: سخت، کرڑا (مجازن: رب)

ڈاڈھڑی: ڈاڈھی، سخت

ڈاڈھی: سخت، زور والی

ـڈاڈھی لاگ دا رتا: سخت کٹھیالی وچ کتدا [illegible]

ڈاڈھے: سخت، ظالم (مراد رب)

ـڈاڈھے قلم وگائی: ڈاڈھے رب نے قلم چلا کے نصیب بدلیا

ڈار: ڈالی، ٹاہنی (2) پنچھیاں دی قطار (3) کشمیریاں دی اِک گوت

ڈارن: (ک) ڈالن، پاون

ڈاری: (مث) ڈار، پرندیاں دا اُڈدا اکٹھ (2) ٹاہنی، ڈالی

ڈاسیے: ڈالیے، دیجے

ڈاکاں: پشوواں دا اجڑ

ڈاک: اکٹھی، تے

ڈاکن: (ک) اکٹھی کرن، تے کرن، اوکن (2) بھتا بولن (3) ڈین

ڈاگ: (مث) پشو، ڈنگر، چوکھر (جمع: ڈاگاں) (2) سست

ڈاگاں: سستاں

ڈاگر: (مث) لے دانے والی کنک دی قسم (2) چیکنی مٹی والی زمین

ڈال: (امر) پا، (مث) ٹاہنی (2) تحفا

ڈالاں: ٹاہنیاں

ڈالڑی: ڈالی، تحفا

ڈالڑیوں: ڈالیوں، تحفے وجوں

ڈالی: (مث) ڈال، ٹاہنی (2) تحفا، رشوت

ڈالے: پائے، پاوے (2) ڈالاں، ٹاہنیاں

ڈالیا: پایا

ڈام: (مذ) فریب، پکھنڈ، دھوکھا

ڈانٹ: (مث) جھڑک

ڈائن: (ک) جھڑکن' دھمکاون' غصے ہوون
ڈانٹ: وڈا پریڑہ دی ہڈی (وا)
ڈانٹ: (ن) دانٹ' بلد
ڈانٹ ڈپٹ: ڈبا دانٹ' بنا رنگ وانگ
ڈانگیندا: ڈنگدا
ڈانواں ڈول: (غ ا) ویکھو "ڈاواں ڈول"
ڈاواں ڈول: کھبے کھبے توں اُلردا
ڈاویں: (غ ا) ڈاہویں یاں دھویں' دسویں
ڈاہ: ڈاہون توں امر' وچھا
ڈاہ: ویکھو ڈوہ
ڈاہن: (ک) وچھاون
ڈاہون: (ک) ڈاہن' اگانہ توں دھکن' جھوکن (اگ وچ بالن) وچھاون
ڈاہوں: ڈوں' دل' طرف' نوں
ڈاہیاں: ڈاہوں توں' وچھائیاں
ڈبہ: خوراک نال جمن والی طاقت (2) چھپے بھن والی تھیلی (ڈبھ) (3) ساندل بار دے علاقے دا اِک قبیلہ
ڈبا: وڈی ڈبی' بھانڈا' لکڑی یاں چمڑی دا چورس خانا
ڈباکی: ڈوبی' ڈبوکی
ڈبڈباون: (ک) اکھاں وچ اتھرو آون' چمسن
ڈبکن: (ک) دکھن' چمکن' لشکن
ڈبگرنی: چمڑے دے کپے ڈبے بناون والی عورت
ڈبن: (ک) ہڑن' پانی وچ غرق ہوون
ڈبہ: ڈبا
ڈبی: (ک) چمڑے دا نکا سارا صندوق' نِکا ڈبا
ـــڈبیاں پا کے: ڈبی وچ بند کر کے' اک روائتی کہانی جس وچ اِک سادھو نے اپنی بے وفا بیوی نوں ڈبی وچ بند کر رکھیا سی پر بیوی نے وی اپنے متر نوں ڈبی بند کر کے اپنے والاں وچ لکایا ہویا سی
ڈبھ: دبھ۔اِک کھردرا مضبوط گھاہ جو چارے لئی مناسب نہیں سمجھیا جاندا۔ ایہدا اکیون اوکھا ہوندا اے' جھاڑو وغیرا بناندے نیں (2) رنگ دا ہلکا گہرا ہرن پاسوں پیا ہویا دھبا
ڈبھکن: (ک) چھلکن' ڈبڈباون
ڈبھکن: (ک) غوطے کھاون' ٹُبھی مارن' چبھی لاون
ڈبھرن: دُدھ چھیا جاون
ڈپٹن: (ک) ڈانٹن' گھرکن' جھڑکن' دھمکاون
ڈپھڑی: (مث) ڈفلی
ڈپھن: (ک) بے تحاشا پیون' ڈاپھن
دت کھت: لین دین' آپسی سنبندھ
ڈتم: میں دتیاں
ڈتہ: (غ ا) دِتا' دِتا
ڈترا: دتا
ڈٹا: موٹا تے مُورکھ بندا (2) حقے دا اوہ حصا جس اُتے ٹوپی ہوندی اے
ڈٹکو: فریب' دھوکھا
ڈٹن: (ک) ... نال ٹھہرن' پکا رہن' قائم ... ت' کھلوون' جمن
ڈٹی: (مث) موٹی عورت
ڈٹھ: ویکھیا
ڈٹھ: (مث) دن توں ویکھی بھالی تھاں
ڈٹھا: ویکھیا
ڈٹھرم: میں ویکھیا
ڈٹھڑے: ویکھے' ڈٹھے
ڈٹھڑیں: ویکھدیاں
ڈٹھم: میں ویکھیا
ڈٹھن: ڈٹھا ہوون' ویکھن
ڈٹھوس: ویکھیا سو' اوس ویکھیا
ڈٹھی: ویکھی
ڈٹھیاں: ویکھیاں
ڈجھن: (ک) وجھن' سڑن' بلن' دگن
ڈچکر: (نا) ہچکر' تحول' ٹھٹھا

ڈچھ: جن بھوت دا پرچھاواں
ڈڈ: (مث) ڈڈو
ڈڈارۃ: دھوڑی، ڈیکھو
ڈڈرۃ: وکھاوا، شیخی
ڈڈوے: ڈوڈے، ہرنے چھولے، چھولیا
ڈڈیاون: (ک) ڈڈو دا بولن، گڑگڑاون، جھکن،
ترلے مارن، ڈرن
ڈڈیں: ڈڈ، ڈڈو
ڈڈھپ: زیادتی
ڈراپے: غم، مشکل، مصیبت، ملامت
ڈراکل: ڈراوے (لا) (2) ڈرپوک، ڈرو
ڈرپن: (ک) ڈرن، و بکن
ڈرگ: پہاڑ
ڈرن: (ک) خوف کھاون، سہمن، گھابرن
ڈروۃ: ڈور بھورا
ڈریاق: ڈرو
ڈریل: (ڈرے-ل) ڈرے ہوئے
ڈریم: میں ڈریا
ڈس: پتا، نشان
ڈس: کرونبل، شاخ دا مچھن (2) چھب،
خوبصورتی، کلی دا بھنڑن
ڈسکارے: ڈسکورے، رونڈیاں رونڈیاں ساہ کھچن
ڈسکن: (ک) روون، ڈلکن، ہنکورے بھرن
ڈسن: ڈنگن، سپ دا لڑن
ڈسین: دسن
ڈسیجے: دسے، وسدا اے، نظر آوے
ڈسینڈے: وسدے، نظر آوندے
ڈکا: روک، اڑیکا
ڈکارن: (ک) ہضم کرن، ڈکار مارن
ڈکاں: (ڈک-آں) ہتھیلی دیاں گدیاں
ڈکاں: ڈکا لواں، راہ بند کراں
ڈکڈکاون: (ک) ڈکڈکاون، ڈگگاون
ڈکراون: (ک) ڈنگر دا بولن

ڈکران: (ک) دہلن، گھبرن، تجاون، ڈرکون
ڈکرے: وڈے ٹوٹے
ڈکن: (ک) ڈکا لاون، روکن، اٹکاون، ٹھہراون
(2) ہکن، ہوڑن، ورجن، ٹھاکن
ڈکن: (ک) کھیڈ وچ دو ٹولیاں جتن
ڈکن: کہن، ڈھن، ٹکن، شے غائب کرن، گلی
ڈنڈے دی کھیڈ وچ ڈنڈے نوں رکھن
ڈکی: بند کیتی، روکی
ڈکھ: دکھ (جمع: دکھاں)
ڈکھتورے: دخوترا، پیشاب آون دا روگ
ڈگ: بے ڈول، بھدا (2) قدم
ڈگڈگی: (مث) ڈفلی، نکی ڈھولکی
ڈگر: (مث) جھیل، کھلوتا پانی (3) موتائی (3)
مچوآ کھیڈ دا داؤ
ڈل ڈل کرواں: لہریے لیندا
ڈلھ/ڈلھے: ڈھیلے، ڈھیماں
ڈلیاں: ڈلی دی جمع، گٹھیاں، ٹوٹے
ڈلھے: ڈھیلا
ڈلھے: ڈلھن توں امر
ڈلھک: (مث) چمک، جھلک
ڈلھن: (ک) مٹھنجے ڈگن، ڈولھن، کسے ترل (مائع)
شے دا بھانڈے وچوں باہر ڈگن
ڈمبرا: مچھی دی اک قسم
ڈمبرا: وڈے ڈھڈ والی اک مچھی، ڈمبرا
ڈمن: (ک) روون دھوون (بف)
ڈمھ: (مذ) ڈونگھا چھپڑ
ڈمن: (ک) لوہا تپا کے جسم اتے داغ لاون (2)
ان چاہیاں کوئی شے دیون
ڈن: (مذ) جرمانا، سزا
ڈنجھ: (مث) ڈانجھ، نہ مکن والی تریہ (بف)
ڈند: دند (لا)
ڈندالی: ویکھو "دندالی"
ڈنڈ: رولا، کھپ، شور (مث) (2) ڈن، جرمانہ

سزا (مذ) (3) تناں باہواں دی ورزش (مذ)
ڈنڈول: (مث) رنج دا درد، ڈھڈ پیڑ، پیڑ
ڈنڈی: (مث) راہ، سڑک، وٹ، کچا راہ (2) کن دا اک زیور
—ڈنڈی مارنی: تول وچ دھوکھا دینا، بے ایمانی کرنی
—ڈنڈی موہنی: راہ زنی کرنی، راہ وچ مسافر لٹنے
ڈنس: (ڈں-س) ڈنگ، ڈس
ڈنک: (ڈں-ک) ڈنکا، شہرت، ڈگا، ڈھول دی اواز
ڈنکا: (مذ) نقارا، شہرت، چرچا
ڈنگ: (مذ) زہری کیڑیاں مکوڑیاں دے جسم دی چبھویں سوئی
ڈنگ: (مذ) بھانڈا، صراحی (شراب)
ڈِنگ: (مث) ڈنگاپن، خم، ٹیڑھ
ڈِنگا: (مذ) ڈنگ والا، غدار، موذواں، ونگا، ٹیڑھا، کنجھی طبیعت والا
ڈنگالے: (ڈں-گا-لے) ڈنگ والے
ڈنگر: (مذ) پشو، جوکھر، ڈھور، چوپائے (مجازن: بے وقوف بندے)
ڈنگرا: (مذ) ڈنگا
ڈنگن: (ک) ڈنگ مارنا، ڈسنا، سپ دا لڑنا (2) ہتھیار دی نوک چبھی کرنا
ڈنگن: (ک) ڈنگن، مرنڈن، کھڑی فصل دے بٹے توڑنا
ڈنگوری: (مث) سوٹی (جو بڈھے پھڑدے نیں)
ڈِنگی: (مث) ڈِنگا توں، ونگی، ٹیڑھی
ڈِنگے: ٹیڑھے، ونگے، ڈِنگا توں
ڈِنگیائی: ٹیڑھاپن، مخالفت
ڈنگیندی: (ڈں-گے-ں-دی) ڈنگدی
ڈنگھیری: (ڈں-گھے-ری) ڈونگھی، ڈونگھی
ڈنن: (ک) ڈنڈ لاونا، جرمانا کرنا

ڈوں: دو، دلے، ولوں، ول، طرف، پاسے (و.ر: ڈوں)
ڈواہاں: دوہاں
ڈوب: ڈبو (امر)
ڈوبا: (مذ) کسے شے نوں ڈوب کے باہر کڈھنا
ڈوبایا لوڑنا: ڈبنا چاہنا (ڈوبایا لوڑنا)
ڈوبیگ: ڈبوئے گی، ڈوبے گی
ڈوبو: ڈوبن والا، ڈونگھا پانی جس وچ بندا ڈب جاوے
ڈوبھو: ڈبوئی
ڈوبھن: دوہیاں جاسن، دُدھ کڈھیا جاسی
ڈوپھری: (مث) گل دُپہری دا پھل (طا)
ڈوتا: (مذ) بدمعاش، اوارا (و.ر: ڈوتے)
ڈوجھا: (مذ) دوجا، دُووا، دوآ (مث: ڈوجھی/و.ر ڈوجھے)
ڈوڈا: (مذ) پھلی، خول، چھولیا
ڈوڈن: بسر دے چیر وچ آنانہ نوں اگھیا ہویا اک زیور
ڈوڈو: کاں اڈاون لئی بول (2) انگوٹھا، ٹھینگو
ڈوڈے: ڈوڈا دی جمع، کپاہ وغیرا دے بوٹے اُتے پھلاں مگروں حالت، پھلی، چھولیا
ڈورا: دھاگا، مسالا لگیا رنگھا دھاگا جو گُڈی اُڈاون دے کم آوندا اے
ڈورا: بولا، بہرا، سن نہ سکن والا
ڈوراں: ڈور دی جمع، دھاگے (با)
ڈوراپے: مشکلاں، مصیبتاں، طعنے، مہنے، ملامت (ڈراپے)، گلے شکوے ازمائشاں
ڈوروڑا: ڈگڈگی، تماشا دکھاون توں پہلاں وجائی جاون والی نکی رجی ڈھولکی
ڈوری: (مث) ڈورا توں، بولی، کناں توں نہ سنن والی (2) دھاگا، تار
ڈوریئے: ڈوریا، کپڑے دی اک قسم
ڈوڑی: دوڑی، دگنی

–ڈوڑی تریوڑی: وَدّی تینی' دُکّی تِکّی

–ڈوڑی چوڑی: ودّی' چپّی

ڈورے: ڈوریا: اِک قسم دا کپڑا (2) دھاگے' رسیاں

ڈوڑے: دوڑے' دگنے

ڈوکا: اِک قسم دی کھجور

ڈوکن: (ک) بناون' گھڑن' رچن' تخلیق کرن' خاکا یاں ڈھانچا تیار کرن' شکل دیون

ڈوکھ: دُکھ

–ڈوکھ گھتا: دُکھاں وچ گھِریا

ڈوکھڑی: (مث) دُکھیا' دکھیاری

ڈوکھے: دُکھی' دُکھ والے

ڈوکھایے: ڈونگھائی' گہرائی

ڈوگھے: ڈونگھے' گہرے

ڈول: بل' آکھی گل توں پرانہہ ہوون' ڈولن توں حاصل مصدر تے امر (فر) (2) پانی دی بالٹی دی اِک قسم (3) شکل' حالت (4) ڈولی' عورتاں دی پالکی (وا) (5) ورت کے' اندازے نال (ا) (6) طور طریقہ' سبھا' انداز' ڈھنگ (7) نقشا' پلان' ترتیب' منصوبا' خاکا

–ڈول بناون: تیاری کرن' شروع کرن

–ڈول پکاون: منصوبے نوں مکمل کرن

ڈولا: ڈولی' ساک (2) مٹی دا گڑوا (3) جماع (4) اَڑن کھٹولا (وا)

ڈولاندی: ڈولدی

ڈولایے: ڈولن توں' پھیریے' چھلکایے' جھلایے

ڈولڑی: ڈولی

ڈولن: (ک) ہلن' تھراون' لرزن' ڈگمگاون' جھولن. ہور ویکھو "ڈول"

ڈولنا: ڈھلا ڈھانچا بناون (وا)

ڈولی: دولھن بیٹھن دی پالکی (2) نو ویاہی دولھن (3) امیراں راجے نوں پیش کیتا رشتا جو غریب لوک آپے ڈولی بنا لیاوندے نیں

ڈولے: ویکھو "ڈولھے"

ڈولیاں: ڈولھے' بانہہ دی مچھی (خف)

–ڈولیاں وٹیاں: باہواں کنجیاں (ٹھان لئی)

ڈولھی: ڈولھدی

ڈولھے: ڈولھن توں امر' ویٹھن

ڈولھے: موڈھے تے کہنی وچکار بانہہ دا گوشت' بانہہ دی مچھی

ڈوم: (مذ) بھنڈ' مراسی (مث: ڈومنی' ۔ ج ڈوماں)

ڈومنا: شہت دی وڈی مکھی

ڈومیاں: مراثناں

ڈومنی: ڈومنی' مراثن

ڈون: (ع-ا) ڈونہہ' دونہہ' دو

ڈوں: ول' ولے' دو' طرف' ماسے

ڈونڈی: نکی بیڑی' چھوٹی کشتی

ڈونگر: پہاڑ' پہاڑی علاقا

ڈونہہ: جنگل دی اگ

ڈوہ: دوش' الزام' گلا' قصور

ڈوہاگ/ڈوھاگ: بیوگی' اجڑن' جدائی (ساگ دے اُلٹ)

ڈوہاگن: بدنصیب' بیوا' چھٹڑ' در بھاگی

ڈوہاگی: غمگین

ڈوہادے: دودھ کڈھن دے بھانڈے

ڈوہڑ: تھل وچ بدھری تھاں

ڈوہون: (ک) دوہون' چوون' دودھ کڈھن

ڈوہی: ڈوہ' ملامت' عیب

ڈوہیلا: بدبخت' ڈوہ والا' غمگین' غم بھریا

ڈوہیں: دووِیں

دوئی: لکڑ دا چمچا جو سالن پکاندیاں ورتیندا اے

ڈویژن: (مذ/انگ) ونڈ' تقسیم' بھاگ' حصا' کمشنری (احمد)

ڈہاڑی: دہاڑی' روز' دیہاڑ

ڈہاں: ڈگاں

ڈہاہ: ڈھا' ڈگا

ڈہائیں: ڈھاواں' رون دھون
ڈہر: ریگستانی میدان' صحرا' کھلری ریت دا میدان
ڈہکن: (ک) دہکن' ڈھکن
ڈلیا: دلیا' ڈریا (لا)
ڈہم: پیٹ
ڈہن: شٹ پیندے تیں
ڈھول: ڈوں' ول' وطے' طرف' پاسے' ولوں'
توں' تھوں' تھیں
ڈہے: (غ ا) ڈھے' ڈگ
ڈیں: دن
ڈیندے: ڈیں دے' دن وچ' اک دن وچ
ڈولا: ڈوڈھا
ڈیتس: دتا سو (لا)
ڈسیجے: دِتے' دیو (ج)
ڈیڈھے: ڈیڈھ (اک بدلے ڈیڈھ/خف)
ڈیر: دیور' خاوند دا نِکا بھرا' دیر
ڈیرا: عارضی دیرا' تھاں' ٹھکانا' رہن داسا' اڈا
(ورنہ ڈیرے)
ڈیس: دیس' ملک' (2) دے سو
ڈیلسم: میتوں دسی
ڈیک: (ڈی-ک/ سٹ) چھیک' مسلسل بنا ساہ
لئے پیون (2) ڈھاہ
ڈیک: (ڈے-ک) ٹالا (2) دریا دی پاڑ' چڑھے
موسم والی اک تھاں
ڈیکاں: ڈھلواں (مار کے رووں)
ڈیکھے: (ڈے کے) دریا دی پاڑ' ڈیک
ڈیکھالی: دکھلرا' دکھائی
ڈیکھیون: دیکھن' دسن' نظر آون
ڈیک: (ڈے گ) ڈیکھن توں' گرا
ڈیگر: دیگر' عصر دی نماز (دا ویلا)
ڈیل: مشکل' ڈول
ڈیل: قد کاٹھ' جسامت' لمائی
ڈیلا: دلدلی زمین دا اک ٹوٹا

ڈیلا: (ڈے-لا): اکھ دا آنا' ڈھیلا (2) کریر دی
جھاڑی دا پھل' ڈیلھا
ڈیلھے: ڈیلا دی جمع' کریر دی جھاڑی دے پھل
(خف)
ڈیمبرن: (ک) بوندلن' گھمبرن' گھابرن'
ڈوربھورا ہوون' بدحواس ہوون
ڈینہہ: دِن
—ڈینہہ اڈھائی: ڈھائی دِن' مختصر زندگی
ڈینہاں: دِن' دنے
ڈینہڑے: دن' دیہاڑے
ڈینہوڈینہہ: دنو دن
ڈینبھو: ڈیمو' اک اڈنا زہری کیڑا
ڈینھہ: دیہہ' دن
ڈینھوں: ڈینہہ' دن' سورج
ڈین: (مث) چڑیل' بدشکل عورت
—ڈیناں: ڈیناں
ڈیسہ: ڈگ' ڈھے
ڈیسہ: راہ' رستا
ڈیہاڑا: ڈینہہ' دیہاڑ' دن
ڈیہل: دہل' ڈر' رعب' ڈیہلن توں
—ڈیہل گئی: دہل گئی' ڈر گئی
ڈیہلن: (ک) ڈرن' دہلن' گھابرن
ڈیہنا: ٹکر مارن' ترت شروع کرن
ڈیوی: تیکوں دیوے

ڈھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ٹیہواں اکھر ایہ اکھر دیسی اے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا' گرمکھی وچ ایہدے تبادل ڈھڈا (ਢ) اے
ڈھا: تھلے ڈگا' پچھاڑ (امر/ہا)
ڈھا: پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھے کھُرن تے بھُرن دا عمل
ڈھاب: ٹوبھا' چھپڑ
ڈھاپن: (ک) ڈھکن' کجن
ڈھاڈی/ڈھاڈھی: گا کے وار پڑھن والا
ڈھاڈی: (مث) ڈھانڈی' اگ
ڈھاڈھی: (مذ) ویکھو "ڈھاڈی"
ڈھارا: (مذ) چھپر' شلٹر (Shelter)
ڈھارس: (مث) تسلی' اطمینان
ڈھاسنا: لک کمر سہارا' ٹیک' سرہانا' سہارا' ڈھو
ڈھاک: لک' کمر' پسلی' وکھی دا حصہ (2) علاقہ' سمت' پاسا (3) ٹھکرے دا رکھ جیہدی گوند نال کرکس بندی اے
ڈھاکاں: ڈھاک دی جمع' لک' کمر' وکھی
ڈھال: (مث) تلوار نیزے توں بچاون والی شے (2) اتار (3) نِوان (ڈھلن توں) (4) مالیا' زمین دا ٹیکس
ڈھالا: قرعا (2) ویکھو ڈال
ڈھالا دی: اچ نیو دی' اُچ جھک دی
ڈھالاں: گزاراں' مطابق کراں
ڈھالن: (ک) تھلے لاہن' مرضی مطابق شکل دیون' پگھری ہاں نرم شے نوں سچے وغیرا وچ پا کے خاص شکل دیون' گھڑن
ڈھالے: ڈھالا' قرعا (خف)
ڈھانڈ: ویکھو "ڈھانڈی"
ڈھانڈا: ڈگدا' ڈھیندا (لہ) ڈگاندا
ڈھانڈری: ویکھو "ڈھانڈی" (2) بڈھی گاں
ڈھانڈلے: بدلاں دے جھنڈ
ڈھانڈی: تیلے یاں ککھاں دی اگ' بھانبڑ' اگ' شعلے (ور ڈھانڈیاں)
ڈھاوے: ڈھاواں مارے (روو ے/ گم) (2) ڈھاون توں' ڈگاوے
ڈھاہ: ڈھا' روڑھ' پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھیاں دا کھُرن تے بھُرن' نیویں تھاں
ڈھاہاں: مرداں دا آواز نال رون
ڈھاہن: (ک) ڈھاون' ڈگاون' سٹن
ڈھائے: ڈگائے' سُٹے' کشتی وچ پچھاڑے
ڈھب: (مذ) طریقا' ڈھنگ' راہ' طور
ڈھٹ: ڈاڈھا' ظالم
ڈھٹھ: ڈھٹھن توں ڈِگ
ڈھٹھا: ڈگا' تنزلی ہو گئی' مرتبے توں تھلے آگیا (لہ)
ڈھٹھڑے: ڈھٹھے' ڈگے' (خف/ گم)
ڈھٹھیاں: ڈگیاں' ڈگائیاں گئیاں .
ڈچکن: (ک) لنگڑا کے ٹرن
ڈھڈ: ٹکا ڈھول جو وجا کے ڈاڈھی وار گاوندے نیں
ڈھڈ: (مذ) پیٹ' جسم دا وچکارلا نرم حصہ' معدا
–ڈھڈ دا کُتا: ڈھڈ دا غلام' کمینا
ڈھڈل: وڈے ڈھڈ والا' بد ڈھنگا جسم والا' پیٹو' ڈھڈو
ڈھڈورن: (ک) ڈھونڈن' بھالن' لبھن
ڈھر: ڈھل
ڈھر: تھاں' زمین' دھر
ڈھرکن: (ک) ڈھلکن' لمکن
ڈھرن: (ک) پسیجن' دل نرم ہوون
ڈھساں: (ک) پھسلن' تلکن' ڈگن
ڈھسے: جانگلی لکڑ دیاں ڈانگاں
ڈھک: غلام' قیدی' گولا' (2) ڈھکن توں (3) ڈھاک دا رکھ (4) ریا
ڈھک: ہو' وڑ' نیڑے آ' ("ڈھکن" توں)
–ڈھک آون: جنج دا ووہٹی لے کے عزت نال پرت آون

—ڈھک ڈھک بیٹھن: نیڑے ہو ہو بیٹھن
ڈھکا: پہنچیا، اپڑیا، آیا (ون: ڈھکے)
ڈھکدا: وڑدا، ہوندا (ون: ڈھکدی)
ڈھکن: گاں دا بولن
ڈھکن: (ڈھک سن) ڈھکن گے، آون گے، وڑن گے
ڈھکن: (ک) کجن، لکاون، چھپاون (نذ) ڈھکنا، بھانڈے یاں ڈبے دا ڈھکنا
ڈھکن: (ک) گاں یاں ڈھگے دا خاص اواز کڈھن، ساہن دا بولن
ڈھکن: (ک) آون، نیڑے آون، قریب ہوون، وڑن، لاڑے دا جنج لے کے اپڑن (2) پھبن، جچن (3) گاں مجھ دا سُوَن نیڑے ہوون
ڈھکی: درا، دو پہاڑاں وچکارلا راہ
ڈھکے: نیڑے اپڑے (وا)
ڈھکے: ڈھیر، بولہ
ڈھگا: (نذ) ڈھاند، بلد، سیدھا آدمی
ڈھگڑی: دلالن (لا)
ڈھگی: (مث) ڈھگ تصغیر
ڈھل: (مث) دیر، سستی، نرمی، سختی نہ ہوون دی حالت

—ڈھل جائے: نرم ہو جاوے
ڈھلا: نرم سُست (مث: ڈھلی)
ڈھلائے: (غ ا) ڈھلائے، ڈولھے
ڈھلک جھیاں: چھ بٹے (اقرو/خف)
ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن
ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن، سرکن، تھلے ڈِگن، الرن، مائل ہوون
ڈھلن: (ک) پنگرن، پگھرن، نرم ہوون، گھٹن، تھلے آون، زوال ہوون، روپ وٹاون، بنایا جاون، گزرن، بیتن، تھلے لتھن
ڈھلی: اُتری، کی، لتھی، ویکھو "ڈھل"
ڈھلی: مُجھی ہوئی، نرم

ڈھلیت: ڈھال والا، سرکاری پیادا (وا)
ڈھم: ڈھیم، جُھوٹھی عزت لئی پھمنڈ
ڈھم: معمولی پَٹ، جھرپٹ، چوبھ
ڈھملاون: وجن، ڈُھم ڈُھم کرن
ڈھنڈ: بنڈ (2) حقا
ڈھنڈال: (نذ) ڈھونڈن والا
ڈھنڈورا: اعلان، مشہوری
ڈھنڈورن/ڈھنڈولن: (ک) ڈھونڈن، بھالن، لبھن
ڈھنڈولیا: توں ڈھونڈیا
ڈُھنڈیاسے: اساں ڈھونڈیا
ڈھنڈیندا: ڈھونڈا، بھالدا، لبھدا
ڈھنگ: (نذ) طرحا، چج
ڈھنگ: رشتا، نکاح، دھاگا، ڈوری
—ڈھنگ دا: مُرک مُرک کے چلن والا پشو جھدے پیریں رسا ہوندا اے تے اوہ کھیت توں دور نہیں جا سکدا
ڈھنگا: (نذ) ڈھنگ، پشو نوں دوڑ جاون توں بچاون لئی دوہاں اگلے یاں دوہاں پچھلے پیراں نوں بنھی رسی
ڈھنگن: (ک) ڈھنگا بنھن، جوڑن، بنھن
ڈھو: سہارا، آسرا، بہانا، ٹیک، راہ (2) تحفا (3) لُٹ مار دا سامان (امر) وڑ، داخل ہو (4) بند کر (بوہا)
ڈھوپر: کاٹل دا اک پنڈ
ڈھوڈا: (نذ) باجرے مکئی جوار وغیرا دی موٹی روٹی
—ڈھوڈا تھالی: باجرے دی روٹی تے ساگ
ڈھور: ڈنگر، چوکھر، پشو، پالتو جنور، چوپایا
ڈھورا: رنیویں تھاں، چھپڑ، تلاء (لا) (2) ڈھور ڈنگر، پشو، بے عقل جنور (3) آٹے تے ان نوں لگن والا اک قسم دا کیڑا
ڈھوک: (مث) پنڈ، گراں، جھوک، وستی (جمع: ڈھوکاں)
ڈھول: (نذ) ڈگے نال وجن والا پنجاب دا مشہور

ساز (2) حسن' پیارا' محبوب' جانی

ڈھولا: (مذ) ڈھول' محبوب (2) اِک قسم دا لوک گیت

ڈھولک/ڈھولکی: (مث) نکا ڈھول جو وِیاہواں اُتے ہتھ نال وجاندے نیں

ڈھولن: ڈھول' محبوب

ڈھولی: (مذ) ڈھول وجاون والا

ڈھونا: ڈھوون' بوہا بند کرن' شے چُک کے اپڑاون

ڈھونڈ: (مذ) کھوج' تلاش' بھال

ڈھونڈاؤ: ڈھونڈن والا

ڈھونڈم: ڈھونڈ کے' میں ڈھونڈیا (نانک)

ڈھونڈن: (ک) لبھن' بھالن' کھوجن' ٹولن

ڈھونڈیسوں: ڈھونڈاں گے

ڈھونڈیندی: ڈھونڈدی' لبھدی' بھالدی

ڈھونڈیندیئے: نی ڈھونڈن والیے

ڈھوون/ڈھووان: (ک) ڈھوائی کرن' شے چُک کے اِک تھاوں دُوجی تھاں لے جاون (2) پیش کرن (3) پہنچ' اپڑائی' رسائی

ڈھوئی: رسائی' اپڑ' پہنچ' سہارا

ڈھوکی: ڈوکھا' ٹکرا (2) مُچھ کٹے' چوکلے' کولے' پیٹھ

ڈھوئے: سمجھے' لجاوے' چکے' ویکھو "ڈھوون"

ـڈھوئے ہال: نیڑے کیتے گئے آں

ڈھویں: (ف ا) ڈھوہیں' واہویں' دسویں (لا)

ڈھے: ڈھیہہ' ڈھیہن توں امر تے حاصل مصدر

ڈھے پین: ڈِگ پین

ڈھیا: ملیا

ڈھیڈ: سُوّا جنور تے اوہدے چمڑے دا کم کرن والی اِک قوم

ڈھیڈو: بُت' بولہ

ڈھیر: ڈھیر (2) (ک) ڈھیرنے (ابیرنے) اُتے سُوتریاں دان وٹن

ڈھیری/ڈھیریاں ڈھا بہنا: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون

ڈھیسی: لبھسی' لبھے گا

ڈھیکا: (ڈھے-کا/مذ) سادا' احمق' بھولا بھالا

ڈھیلا: مٹی دی ڈھیم' روڑی

ڈھیل: کھوکھلا کانا جس نال قلم بناندے سن

ڈھیم: (مث) ڈِھم' مٹی دا ڈھیلا' روڑی

ڈھینڈے: ڈِگدے

ڈھینگر: (ڈھی-س-گر) جھاڑی' بُچھر بِنا ٹاہنی (مشد ڈھینگری)

ڈھینھ: (ک) ڈِگن' پرتن' ڈِگن کے پِچھ دے استانے اُتے ڈِگن

ڈھینن: (ڈھی-س/ک) ملن' لبھن' ہتھ آون

ڈھیوسے: ملیا

ڈھیون/ڈھیین: (ک) ویکھو "ڈھینن"

ذ

ذ: پنجابی وچ ایہ اکھر عربی توں آیا اے۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ اکھر ورتیجے اوہ عربی توں آئے ہن

ذات: (مث) مراد اللہ تعالیٰ (تصف)

ـذاتوں: ذات دا' اصلی (ا)

ـذاتی: وحدت الوجود نوں منن والا (تکمل (2) اپنا

ذات الکرسی: تاریاں دا اک جھرمٹ

ذاکر: (مذ) ذکر کرن والا' مرثیے پڑھن والا

ذائقہ: سواد' مزا

ذبح: حلال' اسلامی طریقے نال گلا کٹ کے جنو

نوں کماون لئی مارن
ذیبہ: غمگسار
ذخیرہ: بھنڈار، شے جمع کرن، خزانہ
ذرہ: بھت، تھوڑا جہی، بھت معمولی شے
ذرہ: ذرہ بکتر، لوہے دا لباس
ذریت: نسل، اولاد
ذقن: ٹھوڈی
ذکر: (ند) یاد، رب دا ناں بار بار آکھن
—ذکر ثنا وہالی: رب دا ذکر تے تعریف، عبادت (نم)
ذکی: (ند) ذہین، ہشیار، گل نوں چھیتی سمجھ لین والا
ذلت: (ند) خواری، کمینگی
ذلق: "ذلق" توں، بے ارام
ذم: نقص، عیب، برائی، مندا یا
ذنون: ذولنون مصری، ویکھو "ذوالنون" مصر دے بزرگ صوفی
ذوات: ذات دی جمع
ذوالجلال: (ند) جلال والا، رب
— ذوالجلالیاں: رب دے جلال والا ہوون دی صفت (علی)
ذوالحالی: رووݨ دھووݨ
ذوالفقار: حضرت علیؓ دی اک تلوار
ذوالقرنین: دو قرناں والا، اک بادشاہ دا بلاوݨ ناں
ذوالنون: مچھی والا (حضرت یونسؑ جو ترے دن تے راتاں مچھی دے ڈھڈ وچ رہے
ذوالنون مصری: اک صوفی بزرگ
ذوق: لذت، سواد، چسکا (جمع: ذوقاں/فر)
—ذوق نماز نساء تے طیبہ: "عورت نماز تے خشبو" مینوں پسند اے والی حدیث ول اشارا
ذبح: (ع) جھگیاڑ (فر)
ذی: والا، رکھن والا (اگاڑ دے طور اُتے ورتیندا اے)
—ذی ہوش: ہوش والا، سیانا
—ذی روح: جاندار
ذیل: دشمناں، قطعے، تحت، ضمن (2) کئی کئی پنڈاں توں رلا کے بنائی اک انتظامی ونڈ جیدا آگو "ذیلدار" اکھواندا سی
ذیلے: ذیل



ر: پنجابی اکھرلپی دا 22واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ل" تے "ڑ" نال ہوندا اے ایہدا گرمکھی تبادل روا (ਰ) اے
راہ: (ق) نوں
رابہ: (مث) گنے دا کاڑھیا ہویا شیرا (اگو تن توں پہلاں)
رابا: تیراں یاں گولیاں دی بوچھاڑ (2) ہاسا مذاق (ودر راہے)
رابیل: رویل، موتیا، چنبیلی (گل یاسمن)
راتب: جنور دی خوراک، کتے دے چھچھڑے
راتدنے: رات دنے، دن تے رات، ہر ویلے
راتڑی: رات
راتی: رات نوں، رات دا
راتے: رات
راٹھ: ساؤ، امیر، رئیس
راٹھور: کشمیر دی اک قوم

راج: (مذ) حکومت' ریاست' شاہی' انتظامی اختیار
-راج پتر: راجکمار' شہزادا
-راج کھیلنا: راج چلاون والی' راج لیون والی
(2) راج توں لا پرواہ
راجا: کسے بندے ریاست دا بادشاہ (2) نائی
-راجا کنس: متھرا ریاست دا راجا جنے
جیوتشی دے کہن اُتے کرشن جی نوں مارن دا منتا پکایا
سی
راجا مانجو: اک ہندو راجا جو جنسی سکھ لئی
پرسدھ سی
راجس: راجس' راکشش
راجندرہ: راجا اندر دے پریم وچ پھاتیاں
راجی: کسے دی محبت وچ پھاتی رن
راجھو: (ک) محبت وچ پھسیو
راحات: راحتاں' ارام
راحت: (مث/ع) ارام' چین
-راحت جان: دل دا ارام' جان دا سکھ
راحیل: حضرت یوسفؑ دی ماں جو حضرت یعقوبؑ
دی اک ہور بیوی رحواں دی بھیڻ دی سن
راخس: راکشش' وحشی' جانگلی
رادھا: بیبا' بوبا (لہ)
رادھا: (مث) کرشن جی دی پریمکا
رادھن: (ک) بناع کرن' راہن
رادھوں: رادھن توں' بی بیجن
رادھی: بیجی ہوئی' تیار فصل
راڑا: جھرہٹ' (2) اک پہاڑی رُکھ
راڑاں: ریچھ دے بولن دی اواز
راڑن: (ک) اگ اُتے سیک کے خستا بناون
راڑن: (ک) روڑھن' راڑن' پکا کے خستا کرن
(2) دلن' دوڑن (3) پھساون
راز: (مذ/فا) گجھ' بھیت
-راز و نیاز: پیار محبت دیاں گلاں' لُک چھپ
کے گلاں

رازق: (مذ/ع) رزق دیونہار' رب
راس: راست دا مخفف' اسانی بنج' ڈراما' کمیڈی'
چنگی' سدھی' صاف' تیار' مناسب' موزوں' تجارت
وچ لایا سرمایا' اصل پونجی' بنیادی رقم
-راس بنائے گھوڑے: ساز دے گھوڑے
درست کیتے
-راس کرنا: راست کرن' بسترے توں
رسلوتاں دور کرن' موافق بناون
راست: (مذ/فا) سِدھا' سُچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچائی
راستا: (مذ/فا) سِدھا' سچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچائی
راسخ: (مذ/ع) پکا' مضبوط' پائیدار
راسی: راکھی کرے گا
راشک: (مذ) راکشش
راشی: رشوت دیون والا
راغب: (مذ/ع) رغبت رکھن والا' شوق تے
دلچسپی رکھنہار
رافضی: رفض توں' ساتھ چھڈن والا' منکر' شیعہ
راک: (مذ) سردار' راٹھ
راکس: دیکھو "راکشش"
راکش: راکشش' ظالم' مار دیون والا
راکھا: راکھی کرن والا' محافظ
راکھواں: رکھیا ہویا جنور' پالتو
راکھی: حفاظت' ضامن
راگ: (مذ) گانا' سُر
-راگ گن: کمان دی اواز
راگی: (مذ) راگ گاون والا
رال: چیڑھ دے رُکھ دا رس' کھاون والی شے
نوں ویکھ کے مونہ چوں وگن والا پانی' کسے قسم دا
لیس والا تر ل
رالا: (مذ) رَلے والا' کسے سٹ دے نشان والا
رالن: (ک) رلاون' ملاون' گنھن' دلن (2) پچی

دی گلی دوالے اُنّو رکھن

رالیاں: ملاپ

رام: ہندوواں دا خدا' سیتا دا خاوند جو رامائن قصے دا ہیرو اے

-رام جنیتی: (مث) نچن گاون والی' نفرت توں بھاون لئی ہندو ایس ناں نال بلاندے نیں' رام جی

رام چندر: راجا دسرتھ دا پتر جنوں اوہنے رانی آکھے لگ کے دیس نکالا دے دتا سی

-رام دوارے: رب دے دوارے

-رام کلی: اک سُر دا ناں

-رام کہانی: لمی تے غیر دلچسپ کہانی

رامائن: (مث) ہندوواں دی اک پوتر کتاب جس وچ رام جی دے بن واس تے واپسی دی کہانی اے

رانبھو: (ک) گاں دا اواز کڈھن' بولن' ڈکراون

رانجھو: (مذ) محبوب' رانجھا' رانجھن' اللہ تعالیٰ' محبوب حقیقی

راند: کھیڈ تماشا' شغل' بازی

-راند رسائی: کھیڈ رچایا

-راندے: راند' کھیڈ' شغل

-راندی: وانجی' خالی' محروم

-رانگلیاں: رنگین' رنگدار

رانن: (ک) بیر تھلے بھیسوں' جنسی فعل لئی قابو کرن

رانون: (ک) ویکھو "رانن"

رانا: راجا' محبوب' راجپوت

رانی: رانا توں مث' ملکا' راجے دی تیویں

-رانی خاں دے سالے: دھگانے دے رشتے دار' خاہ مخاہ دے امیدوار (عورتاں دا "سالا" نہیں ہوندا)

راوا: خشک تے ویران علاقا' سطح مرتفع

راوت: پہلوان' بہادر بندا

راوتا: "راوت" ویکھو

راول: جوگی' فقیر' فال دسن والا' رلی (مجازن محبوب' سوہنا' بہار والا)

-راول رولا: پریشان خیالی' وگڑیا ہویا

راولا: اے جوگی

راولڑی: راول توں مونث

راولہ: ویکھو "راولا"

راون: (مذ) لنکا دا راجا جو رام چندر دے بن واس دے دوران سیتا نوں اغوا کر کے لے گیا سی

راوی: (مذ) روایت کرن والا' گل دسن والا (2) دیس پنجاب دا مشہور دریا

راوے: راواتوں-خشک اجاڑ تے بنجر علاقا

راویاں: راوی دی جمع' روایت کرن والے' قصہ کار

راویں: راوا' سخت کرڑی زمین

راویو: رجھایا' بھرمایا

راہ: رسم' دستور' روایت' طریقا' رستا

-راہ کھولن: تدبیر نال راہ دیاں رکاوٹاں دور کرن' خوشی نال اجازت دیون

-راہ گوڑھائی: ویاہ دی اک رسم جس وچ دوُلھا دیاں سالیاں جنج ڈک کے راہ کھولن دے پیسے لیندیاں نیں

-راہ مارن: راہ زنی کرن

-راہ مجاز: عشق مجازی دی راہ

راہا: راہ

راہب: (مذ/ع) رب دی راہ وچ دنیا چھڈ دیون والا فقیر

راہبر: (مذ) آگو' رہنما' راہ دسن والا

راہسی: رہوے گا

راہک: کاشتکار' رنبھن والا' زمیندار' ہل جوتن والا

راہکاں: راہک دی جمع

راہکی: راہک دا کم یاں اوہدا معاوضا

راہندا: رہندا
راہن: راہن
راہن: (ک) ہل مُٹھی نال ضرب لا کے سخت شے وِچ نشان پاون' تل چلاون' بجی یاں ہل دے نوں کمزورا کرن تاں جے پیائی چنگی ہو سکے
راہو: راہی' مسافر
راہون/راہن: (ک) راہن' کھوترن' چکی دے مُنہ نوں کمزورا کرن' واہی بیجی کرن
راہی: مسافر
راہے: راہ' راہ وِچ
رائے: رائے' خیال' سوچ' نکتہ و نظر
راہ رحمو: مرزے دا چاچا
رائب: شک کرن والی (2) سہیلی
رائباں: سہیلیاں
رائی: (مث) سرہوں ورگا اک نِکا بی جو ترشی پاروں اچار وغیرا وِچ ورتیندا اے' ذرا ماسا' رتی' تھوڑا جِنا
رائیگاں: برباد' ضائع' فضول
رائیو: رجھایا' خوش کیتا
رب: (مذ/ع) اللہ تعالیٰ' پالنہار
-رب اَرِنی: اے رب مینوں اپنا آپ وکھا (جلوا کرا) (طور پہاڑ اُتے رب نوں حضرت موسیٰؑ دا سوالیا)
-رب تحقیق کرسی: رب واقعی اوہی کم کرے گا
-رب کھجوریں پکیاں: رب نے کھجوراں پکا دِتیاں
رباب: اِک قسم دا واجا
رباعی: چار مصرعے دی خاص بحر والی نظم
ربانا/ربانی: رب دا
ربڑن: (ک) رگڑن' کھول وِچ مخالف نوں زمین اتے رگڑن' لے پساوے دا نرن سے زمین اُتے گھسیٹیا جاون
ربط: (ع) میل' تعلق' سنبندھ
-ربطوں: ربط توں' رابطے' تعلق
ربع: (ع) چوتھائی' چوتھا حِصّا
ربیدی: رب دی
ربیل: رویل' موتیے دے پھُل
ربکڑ: نِکا خربوزا
رپ: رپن توں' غُصے وِچ آون
رپا: چاندی' روپا
رپٹ: رپورٹ
رپڑ گھنڈ: زمین دا ناواہن جوگ ٹوٹا (غیر مہذب تے بے وقوف آدمی)
رُپڑا: (مذ) رُپا' چاندی' روپیا
رپن: (ک) رتگین (2) غصے وِچ آون
رپنا: مصروف' دھیان وِچ
رُپے: رُپا' چاندی
رت: خون' لہو
-رت پیاسے: خون دے ترہائے
-رت روندیاں: خون دے ہنجو روندیاں
-رت ول: لہو وِچ' لہو والا' خونی
-رت وِنا: خون رنگا' غصے نال لال' سوہا (وِن: رت وِنے)
-رت ہار نہارا: خونی' قاتل
-رت ہنجو: خون دے اتھرو
رت: موسم
-رت نہ سے جالی: جسم موسم (دی سختی) نہیں سہندا
رتا: سوہا' لال' رت دا' خونی (2) تھوڑا جیہا (3) رنگیا ہویا' کڑھیا ہویا
رتاہا: ویکھو "رت واہا"
رتڑوں روواں: خون ہنجو روواں
رتڑے: رتے' سوہے' لال
رتق: (ع) بنھن
رتک: رتا کو

رتن: رت، خون
رتن: (ک) ریجھ بھل رگڑن (2) خالی ہوون
رتن جوت: (ذ) سدا بہار، چٹے تے کاسنی پھلاں والا اِک بوٹا
رتن: اکھاں (جمع)
رتو: رت، لہو، خون
رتوکا: رات دا
رتوکے: رات دے
رتوں: رت توں، خون توں
—رتوں ویہندے گھا: اجیہے زخم جہناں توں خون وگدا ہووے
رتی: اِک ماسے دا اٹھواں حصّا، تھوڑا جہیا، ذرا بھر
—رتی رتی من: رتی بھار دی من لگدا اے
رتی: سرخ، لال
رتی: جنسی خواہش، وصل لئی رضامندی
—رتی ووہ دھوتیاں: عیاش، بدمعاش عورتاں
رتی بلاون: ویاہ دی اِک رسم
رتے: رتا توں، سرخ، لال (2) رنگے، گُڑھے
—رتے رب سیوں: رب دے رنگ وچ رنگے
رتیں: رت، لہو
رتھ: گڈ، چھکڑا
رتھاون: (ک) رکن، بس کرن
رٹ: رٹا، دار دار دُہرائی
رٹن: (ک) گھوٹا لاون، دُہراون، زبانی یاد کرن، تکرار کرن، ورد کرن
رٹھو: رَس
رٹھا: رسیا
رٹھاین: سبھناں راتھاں دا
رج: رجن توں حاصل مصدر تے امر
—رج پیتا: بے زار ہو جاون
—رج رہے: تنگ آئے

رجب: اسلامی ورہے دا ستواں مہینا
رجک دھونی: جہدے اُتے رنگ نہ چڑھ سکے (ایسا بندا جہدے اُتے کسے گل دا اثر نہ ہووے)
رجن: (ک) پُر ہوون، بھر جیون، ڈِھڈ بھرن، تسلی ہوون
رجوع: (مذ/ع) کسے شے ول رخ کرنا، عورت نوں چھڈن مگروں مڑ رخ پھیرنا
—رجوع ہوون: امداد انصاف یاں ہدایت لئی کسے کول جاون، سوال دا جواب منگن، حوالا چاہون
رجولس: (رج-ولس) شاہی خاندان دا، راجکمار
رجے: پیٹ بھر جاوے، جی بھر جاوے
رجیم: مردود، جہنوں سنگسار کیتا جاوے
رجھاون: (ک) اپنے ول مائل کرن
رجھایم: میں رجھایا
رِجھدا: پکدا
رُجھدا: معروف ہوندا
رجھن: (ک) کھاون لئی کوئی شے ہانڈی وچ پکن
رُجھن: (ک) آہرے لگن، معروف ہوون
رجھوں: معروف ہویوں
رجھیں: (رج-ھے-ں) معروف ہوویں
رچ: رچن توں امر تے حاصل مصدر
رچاون: (ک) جذب کرن (2) تخلیق کرن، بناون، گھڑن
رچن: (ک) جذب ہوون، پچن، ہضم ہوون
رچیا: وسیا، جذب ہویا، چنگی طرحاں رَل گیا
رَچھ (مذ): اوزار، ہلا
رچھ پلمن: کسے کپڑے وچوں پیٹے دے تار نکل کے صرف تانے دے تار رہ جاون، خستا حال ہوون
رحل: (مث/ع) دو پھٹیاں نال بنائی ٹیک جو قرآن شریف رکھ کے پڑھن دے کم آوندی اے
رحم: (مذ/ع) ترس، کسے دی منذ حالی ویکھ کے

ہمدردی دا احساس
رحم: (ذ/م) بچہ دانی
رحمان: بہت رحم کرن والا' رب دا اک صفاتی ناں
-رحمانی: رحمان دا' رب دا
رحموں: اپنے رحم نال
رسمے: رحم
رحیق: خالص (شراب) بنا ملاوٹ' شریف
رُخ: شطرنج دا اک مہرا جو نرا سِدھے کھبے یاں اگے پچھے جاندا اے
رُخ: چہرا (2) سمت' پاسا
-رُخ دیوں: کسے پاسے توجا کرن
رخام: (رو-خام) سنگ مرمر
رخامی: سنگ مرمر دا بنیا' چٹا سفید
رخت: (ا) سفر سامان
رخت وِہاجن: سامان دا بندوبست کرن
رخسار: (ذ/ا) گلھ
-رخسارے یارے: یار دے رخسار (گلھ)
رخصت: (مث/م) چھٹی' اجازت' جلون
رخنہ: (ذ/ا) موری' چھیک' کھپا' وِتھ
-رخنے: موریاں' چھیک' "رخنہ" دی جمع
رد: (م) ناپسندیدگی' نہ کرن' پرتاو
-رد قدح: ٹھٹے بازی ہون' جھینج
روانداں: رواں دا' رویاں دا' روے ہوئے لوکاں دا
روے: (ر- دے) دل وچ (نانک)
روے: روزکرے
رویں: پکایا
رُدھ: رُجھ' مصروفیت
ردھاں: سرسبز میدان (ردھ: سرسبزی)
ردھڑی: ردھی' پکائی' پکی
ردھول: توں رُجھ کیا ایں
رِدھے: پکے (2) رُجھے' مصروف

رذ: بہت' قصیدا گاو شمار' جس گاں والا
رذالت: (مث/م) کمینا پن' کمینگی' ہوچھ پنا
رذالی: ذلالت' کمین پنا
رذالے: ذلیل' کمینے' ذلالت
رذالیاں: کمینے' سوجھے' بھلے' (رذیل)
رذیل: (ذ/م) کمینا' ہوچھا
رریاون: (ک) رووݨ' ڈسکݨ
رڑا: (ذ) صاف میدان' کنڈھا
رڑاوݨ: (ک) چیکݨ' ارڑاوݨ
رڑاوݨ: (ک) پکاوݨ' سیکݨ' ساڑݨ
رَڑک: (مث) چوبھ' بے آرامی' چبھݨ
رِڑک: رڑکݨ توں امر تے حاصل مصدر' بلووݨ' ولوڑݨ' دہی توں مکھݨ کڈھݨ لئی ہلاوݨ
رڑکݨ: چبھݨ' چیس مارݨ' کھٹکݨ' کھا جاوݨ
رڑکے: ویکھو "رڑکݨ"
رڑکیں: ویکھو "رڑکݨ"
رڑکیندے: رڑکدے
رڑݨ: (ک) رووݨ پٹݨ' آہ و زاری کراݨ
رڑی: روڑی' اُجاڑ
رڑے: ویران میدان
رڑھا: روڑھ کے
رڑھݨ: (ک) رُڑھݨ' وگݨ' وہݨ' اکائی نوں رڑݨ' سڑݨ' چنگی طرحاں پک جاوݨ
رزلائیاں: ویکھو "رذلائیاں"
رزالی: رذالی (ذلالت' کمین پنا)
رزالے: ویکھو "رذالے"
رزاوڑے: راؤ زادے' راجکمار' شہزادے
رزق: کھاوݨ' روٹی' خوراک
-رزق تے آب: کھاوݨ پیوݨ
-رزق تے آب اداس ہووݨ: کھاوݨ پیوݨ توں بے نیاز ہو جاوݨ (دا)
-رزق دور: جناں دا رزق دراڈے علاقیاں وچ ہووے۔ مثلن کونج تے کنگ دور دیش توں

پنجاب آوندے نیں

رزم: (مث/فا) لڑائی' جنگ

رزمشہ: رونینا' دہاڑی' تنخواہ (لہ)

رس: رسی' واگ

رس: عرق' نچوڑ' پھل سبزی وغیرہ اندرلا پانی

—رس باس گھتے رابیلوں: رویل (موتیے) توں تیز خشبو

—رس مس: رچ وس گئے

رس: رسن توں حاصل مصدر' چوون' سمن

رس: رسن توں امر تے حاصل مصدر' ناراضگی

رساہ: رس' سواد' مزا' انند

رسال: رسائن

رسالت: (مث/ع) پیغمبری

رسالو: سیالکوٹ دے راجا سلواہن دا دُوجا پُتر جو رانی لوناں وچوں سی

رسالے: رسالا' نکی کتاب' پمفلٹ

رسانودیاں: (غ۔ا) رساوندیاں

رسان: کیمیا' طاقت بحال رکھن دی دوا

رسائی: پہنچ' اپڑ

رسائین: اکسیر' کیمیا' رسان (ا)

رست: حصّا' راشن' رسد (2) رسن والا' رسیلا

رستگاری: رہائی' نجات

رس چھٹے: ٹیلیاں وچکار واہی جوگ ڈھلوان

رسد: (مذ/فا) سامان

رسی: رسے گی' رچے گی

رسکن: (ک) سرکن' پھسلن

رسل: (مذ/ع) رسول دی جمع' نبی' پیغمبر

رسلی: رسیلے' رس والے

رسلے: رس والے' رسیلے' رس بھرے

رسم: (مث/ع) رواج' ریت

رسمال: رشماں' کرناں

رس مس/رسمس: گھل مل' گھلن ملن

رسمسی: (رس۔مسی) رچی ہوئی' ہجر (خوس) تے

تل برابر برابر

رسن: لنگوٹی' = بند

رسناہ: مٹھاس' مزا' سواد' شیرینی' رس

رسنہ: ویکھو "رسنا"

رسنہ کرے: (رباب نال) کناں نوں منور مجن کرے

رسن: (ک) رس پیدا ہوون' رسدار ہوون' پھل دا پکن (2) خش ہوون' وسن' اباد ہوون (3) رچن' جذب ہوون (4) حساب بے باق کرن

رسن: (ک) سمن' وگن' چوون

رسن: (ک) ناراض ہوون' غصے ہوون' خفا ہوون

رسو: وسو دا تابع مہمل (وسو رسو)

رسوا: (فا) بدنام

رسوائی: (مث/فا) بدنامی' بے عزتی

رسوخ: (مذ/ع) اثر' کسے بندے دا اپنی گل منواون دا اثر یاں قابلیت

رسول: (ر۔سو۔ل/ع) سنیہا اپڑاون والا' رب دا گھلیا ہویا' پیغمبر

رسولاں: رسول دی جمع

رسوم: (ع) رسماں' رسم دی جمع' رواج

رسوئی: باورچی خانا (ہ)

رسی: سیبا' ڈوری' تنداں وغیرہ وٹ کے بنائی موٹی ڈوری

رسی: رسن توں

رسی روگ لینندی: روگ والی تھاں پچھ کے سنگی لاندی اے

رسیاں: رچیاں

رسیدے: رسید توں' پہنچ' دخل' رسائی

رسیلا: رس والا' رس بھریا' مٹھا (مث: رسیلی)

رشتا/رشتہ: دھاگا' رسی' سنبندھ' تعلق

رشک: (رش' ک) کسے نوں ویکھ کے اوہدے ورگا ہوون دی اچھیا

—رشک آفتاب: جس دی سُندرتا اُتے

سورج نوں وی رشک آوے

—رشکاں: رشک دی جمع (ق)

رشکنا: رکھسکنا

رشم: (مث) کرن' شعاع

رُشناون: (ک) روشن کرن

رُشنائی: (مث) روشنی' چانن

رشوت: (مث/ع) وڈھی' اپنا کم کڈھن واسطے دِتی گئی ناجائز رقم

رشوتے: رشوت نال

رشید: سدھی راہ اُتے پاون والا

رضا: (مث/ع) راضی ہوون' مرضی' رضا مندی' منع

—رضا وچ رکلی مارن: اللہ والیاں دا قسمت بدل دیون' تقدیر بدل دیون

رضائیں: رضا دی جمع' ویکھو "رضا"

رضوان: اک فرشتا جو جنت دا دربان اے

رطوبت: (مث/ع) گِل' ہِلم' سیم' پانی' تری

رعایت: (مث/ع) چھُٹ' نرمی' لحاظ

رعد: بدل دی گج (محم' خف)

رعنا: (ع) سوہنا' خوبصورت' سوہنڑا

رعیت: (مث/ع) پرجا' لوکائی' محکوم لوک' عوام

رغبت: (مث/ع) پسندیدگی' اُلراو' خاہش

رفاہ: (مث/ع) بھلیائی' تن اسانی' چین

رفتہ: (فا) چلاتا کیتا' گیا

رفتن: (فا) جاون

—رفتن پیش اکابراں: وڈے لوکاں ساہمنے جاون (لا)

—رفتہ: (فا) اوہ گئے

رفض: رافضی ہوون دا کم یاں حالت

رفع: دور ہوون

رفعت: (مث/ع) اُچیائی

رفو کرن: کپڑے دی موری یاں سُتھنگی سی دیون' دھاگیاں نال کپڑے دا چھیک بند کرن' سیون

رفیع: اُچا' وڈے درجے والا

رفیق: (مذ/ع) مِتر' ساتھی' دوست' سنگی

—رفیقاں: رفیق دی جمع

رقابت: (مث/ع) نگرانی' خار' اپنے محبوب دا کوئی ہور چاہوان نہ برداشت کرن دی حالت

رقاصی: رقاص دا کم' ناچ

رقبہ: (مذ/ع) زمین دا کوئی رِتھیا ٹوٹا

رقعے: رقعہ دی جمع' کاغذ' چِٹھی' خیر' سُنیہا (محم)

رقم: (مذ/ع) لکھت' لِکھی گئی شے' لِکھن (2) پیسے

رقموں: رقم توں

رقیب: (مذ/ع) نگران' پاسبان' محبوب دا کوئی دوجا چاہوان جو چنگا نہیں لگدا

رقیق: (مذ/ع) پتلا' نرم' دوجے دی تکلیف دا چھیتی احساس کرن والا

رقیمی: (مذ/ع) لکھے ہوئے' رقم کیتے

رکاب: (مث/ع) گھڑسوار دے پَیر رکھن دی تاں (2) وڈا تھال یاں رکابی (محم)

رکابی: ہتی دی تھالی

رکت: پچے یاں خون دی گرمی' غصا (2) لہو (3) سُرخی

رک رتی: عورت دی جنسی اِچھیا' جنسی سواد

رکعات: رکعتاں

رُکن: ا حکن' ٹھہرن' کھلوون' باز آون

رکوع: (مذ/ع) نماز وچ جھکن

رکوع سجود: رکوع تے سجدے' مراد نماز (ہ)

رکیب: رکابی' تھال (ج)

رکھ: (مذ) عام لوکاں توں محفوظ تھاں جتھے جانا منع ہووے (2) حفاظت' راکھی (3) رُکھاں دا ذخیرا یاں جنگل

—رُکھ گھر: گھر سنبھال (دا)

رکھ: درخت (2) رُکھا پن

رکھڑا: رُکھا' سُکا (2) رُکھ' درخت (نف)

رُکھڑے: رُکھے (2) رُکھ، درخت

رکھم: میرے نال رکھدا اے

رکھن: (ک) ٹکاون، دھرن، سانبھن، قائم کرن (2) پالن (جنور) (3) بچاون

رکھوال: راکھا

رُکھے: رُکھ (جمع)

رکھیا: بچایا

رَگ: ناڑ (2) سر

—رگ اِک ودھیک: معذور بندے دی سوچ عام بندے نالوں کجھ وکھری ہوندی اے۔ آکھیا جاندا اے کہ اوہدے جسم وچ اِک رگ وکھری ہوندی اے جس پاروں اوہ وکھرا سوچدا اے۔

رُگ: مُٹھی، مُٹھی بھر شے دی مقدار، لَپ، اونی شے جو بند مُٹھی وچ آجاوے، ہتھ دا ماپ

—رُگ بھرن: کوئی شے (دل یاں کالجا) ہتھ بھر کے کڈھن

رگڑن: گھوٹن، پیہون، گھساون، مانجھن

رِگ وید: (رِگ-وے-س) پنجاب وچ رچی جاون والی دُنیا دی سبھ توں پہلی کتاب جو ہندُوواں دی پوتر کتاب وی اے

رُگے: رگ وچ

رُل: رلن توں حاصل مصدر، آوارا، بھٹک، ضائع ہو

رُلا: میل جول، ملاپ، ملاوٹ، اختلاط

—رلا ناہیں کرے: پشواں نوں آپو وچ نہ رلاوے

رُلا: ملاقات، رُلن، ملن (لہ)

رلاک: رلاونہار، رلاون والا

رُلائیس: اوہنے رُلائی اے

رُلائیم: میں نوں رلایا

رُلدا: شامل ہوندا

رلڑے: رلاء، میل جول، رَلے، صحبت

رلساں: رلاں گا، شامل ہوواں گا

رلکن: (ک) حرکت کرن، تُرن، ٹھلن، ہوا دا وگن

رُلن: (ک) خلط ملط ہوون، اِک جان ہوون، جڑن

رُلن: (ک) دھُوڑ وچ رلن، تباہ ہوون، گم ہوون، وکھرن

رُلیاں: خشیاں، موجاں (بف)

رلے وچ: کسے ہور کم وچ رلا کے

رم: عورت نال صحبت

رُم: مسام، جسم دے لُوم

—رُم رُم: لوں لوں، ہر مسام

رُماں(ن): (مذ/ع) انار

رمانی: انار دا، انار نال تعلق رکھدا

رماون: (ک) رچاون، جذب کرن، رساون

—رُمائے: رچائے، وسائے (جمع)

رمز: (مذ/ع) راز، اشارا، گُجھی گل

—رمز رموز: رمزاں، گجھیاں گلاں

—رمزاں وچ اڑیاں: دلی لگاء ہو گیا (لہ)

رمکے: دیکھو "رمکن"

رمکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن، دگن

رمکی: جھلی، ٹلی (دام)

رُمل: اِک علم جس راہیں قسمت دا حال دسیا جاندا اے

رملی: رمل دا جانن والا، پانسے راہیں قسمت دا حال دسن والا

رموز: رمز دی جمع

—رموز ربانی: رب دیاں رمزاں

رمی لاون: بادی رت درد کڈھن لئی رَگ دا ٹِیا کپ لا کے خون کڈھن

رمیساں: رماواں گی (دیکھو "رماون")

رَن: (مث) عورت، سوانی، بیوی

رن: (مذ) جنگ دا میدان

—رن بانہ: میدان جنگ وچ رہن والا بہادر

(لغ)
رُنڈا: روندا
رنّاں: رن دی جمع' عورتاں
رنّبا: کھُرپا' چوڑے پَھل والا سَنّد جو گھاہ کھوترن
تے مٹی پٹن دے کم آوندا اے
رنج: (مذ/فا) غم' دُکھ
رنجانڑ: رنج دیون' دُکھی کرن
رنجانا: غمگین
رنجائی: رنج وِچ' دُکھی
رنجانیا جے: توں رنجیدا کیتا اے
رنجائیے: رنج دیئے' دُکھی کریے
رنجک: پرانے سمے دی توپ دا بارود تے اوہنوں
اگ لاون دی پتی (2) رنگ' اثر
رنجور: غمگین
رنجوری: رنج
رنجل: رنجور' غمگین
رنجوں: رنج توں' دُکھ توں
رنجہ قدم: قدم رنجہ
رنجھیٹے: رانجھے
رندا: (رن-و) رندن توں' رگڑن' لکڑ نوں لوہے
نال ہموار کرن
رند: شرابی
-رِند بازی: نشا کرن' مستی
-رندی مشرب: رِنداں والا طریقہ' رندی دی
راہ
رندن: (ک) رندے نال چھلن' (2) کسے دی
لکھت وچ اصلاح کرن
رنڈ: رنڈی' بیوا' رنڈیپا (2) سَپ دی بِری
رنڈی: بیوا (2) کنجری
رنڈیپا: رنڈی ہوون دی حالت' بیوگی
رنڈ پیڑے: رنڈاپا' بیوا ہوون
رنگ: راگ وچ سُرتال نال بجھن والا تاثر' رونق
میلا' کھیڈ کُد' ڈراما
-رنگ پاشیاں: رنگ پاشی' رنگ چھڑکن
-رنگ حنائی: مہندی رنگ
-رنگ رَتی: رنگ رنگ مزے لین والی (وا)
-رنگ رنگیلا: عیاش' بانکا' رنگ برنگا
-رنگ محل: عشرت کدہ
-رنگ وچ بھنگ پاون/ گھتن: کم خراب
کرن
-رنگپورے: رنگپور' ہیر دا سوہرا پنڈ
رنگ: مجھ دے بولن دی اواز' رِنگن توں
رنگاولا: رنگین مزاج' رونقی
رنگاولی: رنگین' رنگا رنگ' رونقی
رنگاوندیاں: (ج.ا) رنگاوندیاں' رنگ کرواندیاں
رنگت: رنگ
رنگریز: کپڑے رنگن والا
رنگڑ: رنگھڑ' راجپوتاں دا اِک قبیلا
رنگڑا: رنگ دا' رنگا
رنگن: رنگن گیاں' (مجھ دا بولن)
رَنگن: رنگت' رنگ' طبیعت (ک) رنگ دیون'
رنگ چاڑھن' رنگ کرن
رِنگن (ک): اڑنگن' مجھ یاں ڈاچی دا بولن
رنگنا: رنگ' عیش کرن' کسے نوں اپنے ورگا کرن
رنگیلی: رنگاں والی
رنگھڑ: راجپوتاں دی اِک گوت
رنن: (ک) راندن' رد کرن
رَنی: روندی
رَنے: رن نال' عورت نال' رن
رِنھن: پکاون' اُبالن
رُنھن: (ک) مشغول کرن' آہرے لاون'
رجھاون' معروف کرن' قبضا کرن
رن: (مذ) رن' جنگ دا میدان
رنجیت: رن جتن والا' فاتح
رنکن: (ک) چھنکن' وجن' کھڑکن
رو: ساہنے (2) چہرا (3) مطابق (4) سبب

–رو رباد: رُو رعایت' مُونہہ ملاحظا

روا: جائز مناسب

–روادار: کسے کم نُوں جائز آکھن' سمجھن والا

روا: رجھا

روال: بہت تھوڑا' معمولی' رتی چنا' دھوڑ' بھورا

روالوں گام: بہت آہستا

روالی: روڑن' روانی (تیز)

روان: رووان' رُوں' کپاہ

روان: روانا' چلدا

روانا: چلن

روانہہ: روانہ' اِک قسم دیاں مچھلیاں جو ریشم وانگ بہت کولیاں ہوندیاں نیں

روانی: روانہ (مم)

روایت: راوی دی گل' گل دا اگے چلن' روکیاں نوں سنایا جاون والا قصا کہانی

–روایت والا: راوی' کہانی دسن والا

روبارے: جاسوس' ایلچی

رُوپ: چہرا' ویس' خوبصورتی' سوہپن

–رُوپ روہیلی: روہیلے دے روپ والی' غلام قادر روہیلا دے روپ دی سوہنی

–رُوپ سنگھاری: رُوپ سنگھار کرن والی' حسن نال قتل کرن والی

روپا: رُپا' چاندی

رُوپوش: (فا) مُونہہ لکاون والا' لکواں' خُفیا' لُکیا

روپہری: روپہلی' چاندی دا (مم)

روپیڑا: (رو-پی-یڑا) روپے (تقبل)

روٹ: رٹھی گھیو والی روٹی جنوں توڑ کے چُوری بناندے نیں' وڈی روٹی

روجا/روجہ: روزہ (ناٹک)

روح الامین: حضرت جبرائیل" فرشتا

روحی: روح دا

رود: ندی' نہر' وہین

روداد: (مث/فا) کہانی' بِدوِرتی

روود: آندر

روودے: روود' آندر

روومے: روون' غم' دکھ' مشکلاں

–روومے وہندی: مُشکلاں وچ پھساندی

روڈا: سندھ دا اِک مشہور رومانی قصے دا کردار' جلالی دا عاشق (2) گنجا' سر مُنیا

روڈی: گنجی' مُنّی ہوئی

روڈے: روڈا' سندھ دا اک عاشق

روڑ: پتھر' پتھریلا' بنجر' سخت زمین' کلر

روڑ ہوون: صاف ہوون' بے آباد میدان رہ جاون' سارے رشتے دار مر جاون

روڑا: روڑ' وٹا

روڑی: رِکھنا' نکی ڈِھیم' کوڑ وغیرا دا نِکا رِکھنا

رُوڑی: کوڑے دا ڈھیر

روڑے: دَگّے' پتھر

روڑھ وہنا: دریا وچ روڑھن (2) سُستا وِچ دیون (3) رُنویں تھاں وِیاہ کرن (4) اجائیں جاون دیون

روز: دیہاڑ' دن

–روز الستی: اوہ دن جدوں رب نے روحاں نُوں پُچھیا "الستُ بِربکُم" کیہ میں تہاڈا رب آں تے سبھ روحاں نے آکھیا سی "بلیٰ" یعنی ہاں

–روز بروز: دن بدن' اِک توں دوجے دن' ہر روز پہلاں نالوں

–روز میثاق: روز الستی' وعدے دا دن' ویکھو "میثاق"

–روز نامچہ: ڈائری' روز دا حساب کتاب لِکھن دی کاپی

–روز و روز/روزدل روز: دن بدن' دیہاڑی دیہاڑی

روزہ: اک دن دا (2) سارا دن کجھ نہ کھاون دی عبادت

روزی: غذا' کھاون (2) تنخاہ' دیہاڑی

روزے: روزہ (2) روز' دن (مم)

روزیں: دناں اندر، روز اندر
روزینہ: (رو-زی-نا) دیہاڑی (دے پیسے)، تنخاہ، مزدوری، اک دِن دی مزدوری
روس: نراضگی، غصا
روسڑے: روسے، روسی
روسی: روسے گا/گی
روسی: رسی
-روسی بٹ: وان وٹن والا، رسی وٹن والا
-روسیاں: رسیاں
روش: (ر-وِش) چال چلن، عادت، راہ، (2) کیاری (لا)
روشنائی: رشنائی، روشنی، چانن
روشے: روش توں، چلن، عادت، چال، راہ
روضہ: (ف) قبر، مزار
روضے: روضا، قبر، مزار
روک: نقدی، رقم، روپے پیسے، روکڑ
روکاں: روک توں جمع، نقدی، ویکھو "روک"
روکڑ: نقدی، روپیا، رقم
روکڑی: روک، روپیا پیسا، نقدی
روگ: بیماری، مرض، دکھ، تکلیف
روگی: بیمار، مریض
رول: رلا، رولن، رلاون (2) واری، وقت، رُجھ، شغل
-رولدی: رُلاندی، رتی وچ ملاندی، خوار کردی (خف)
رولا: (ف) شور، کھپ
رولا: زمانا، ویلا، واری، وقت، رُجھ، شغل
رولی: روندہ مارن والا کھڈاری، بے ایمان کھڈاری
رولے: سرگھمے، رول دِتے، سفر کیتا، ترے، مدھولے
رولیا: راول، جھوٹھا جوگی
رولیس: اوہنے رولی
رولیں: رلائیں
رولینڈڑی: رلدی
رولیوم: میں رولیا، گاہیا
روم: (ف) رواں، جسم دے مسام جتھوں مُڑھکا نکلدا اے
رُوم: (ف) اِٹلی دیس دا تخت شہر
رون: چالے، کم (ہ)
رون: جوانی دا سماں کام دا سما (ناٹک)
روندن: (رون-دن/ک) رِدھن، مدھولن، پامال کرن، لتاڑن
روندیں: روندیاں
رونمہ: (غ،ا) رووان
رونسے: طرحاں، انج، ایوں (دمی)
رووان: (ک) ہنجو کیرن، ڈکرن، ڈسکن، ویرن کرن
روہ: گنے دا رس، (2) غُصا (3) پہاڑ (لا)
-روہ ہوناں: غُصے ہوون
روہڑ: (غ،ا) ویکھو "روڑھ"
روہن: رووَن (عالم)
روہی: تھل، ریگستان، بہاولپور، چولستان بیکانیر دا ریگستان
روہے: تکلیفاں، روہے (2) اکھاں دے ٹکرے یاں رڑک
روہیں: روہی، ریگستان، اجاڑ
روہیلا: پٹھاناں دی اک ذات، اک لڑاکا قوم (بہادر سپاہی تے سوہنا مُنڈا)
روئے: مُونہہ، چہرا، رُو
روئے زمین: زمین دا چہرا، زمین دی پدھر
روئیداد: ویکھو "روداد"
روئیل: حضرت یوسفؑ دے اک بھرا دا ناں
-روئیلے: روئیل، حضرت یوسفؑ دا بھرا
رُدی: سورج
رویا: سفنا، خاب
رویاں: مُونہہ کیتا، رُخ کیتا

رُوہت: رُو' چرا (2) خاب و یکھو
روشاں: رَوش دی جمع' طور طریقے
رویل: موٹا (چھل تے اوہدا بُوٹا)
رویوسے: رووایا
رہ: راہ' رستا
رہائی: ہند' اَڑی' تقاضا
رہاڑی: رہاڑ کرن والا' ضدی
رہاون: (ک) پرچاون' ورلاون' رونّدے نُوں
چُپ کراون' (2) واہی بِجی کراون
رہائش: وسوں' رہن
رہائی: چھٹکارا' قید توں خلاصی
رہائیں: راہیا اے' ویکھو راہن
رہایا: ٹھاک دِتا' روک دتا
رہبر: آگو' رہنما
رہتا سے: ویکھو "سارا کم رہتا ہے"
رہٹ: کھوہ دا ڈھول تے چرکل' کھوہ
رہڑ: (غ ا) ویکھو رُڑھ
—رہڑ کھڑ: رُڑھ کھڑ
رہزن: ڈاکو' لٹیرا
رہساؤں: اسیں رہواں گے/گیاں
رہسم: میتوں رہسی
رہسن: رہن گے
رہسو: رہوو گے
رہسوں: رہواں گے
رہسی: رہوے گا/گی
رہکلے: ہتھیار (ج)
رہگ: رہوے گا/گی
رہن/رہون: (ک) ٹکن' قیام کرن' ٹھہرن' باز
آون
—رہن ناہیں: باز نہیں آوندے
رہو: رہن توں (2) (غ ا) ویکھو "رِرو" گنے
دارس
رہو: رہیا

رہیو: رہیا
رہوار: گھوڑا' تیز چلن والا گھوڑا
رہواراں: "رہوار" دی جمع
رہوں: وہواں' رہاں
رہی: اوہ پشو جو اجڑ توں وچھڑ جاوے
رہی: رہ گئی' کم نہ کر سکی
رہیئا: رہی آ
رہیا سوال جوابوں: گل کرن جوگا نہ رہیا (نشے
پاروں/ہا)
رہیاں: رہ گئیاں
رہیم: میتوں رہی
رہیں: رہیں
رہیوس: رہیو سو' اوہنوں رہی
رئی: کجھ پات' رعایت
رئیس: امیر' سردار' وڈیرا
ری: نی' ہاون دا بول
رے: نا' نہیں (2) بِنا' باجھ' بغیر
—رے تجھیں: بِنا تیتے
—رے فرموودے صاحب دے: بِنا رب
دے فرمائے' رب دی مرضی بِنا
—رے کِتّھموں: بِنا کِتّھم
ریا: چالبازی' مکر' فریب' مکاری
ریات: رعایت
ریاضت: محنت کوشش
ریان(ا): سیراب' تر تازا
ریلمر: (ز) ریڑا' اِک قسم دا گھوڑا
ریپڑے: اڑیکھا' جھگڑے
ریت: رسم' طریقا' ڈھنگ' پرانے سے توں
چلدی رسم
ریتاں: ریت دی جمع' چلدی رسم
ریتر: (رے-تی) ریت
ریتڑیاں: ریتاں
ریتے: (ری-تے) ریت

ریتی: (ری تی) ریت، رسم
ریتو: ریت
ریجا: لال رنگ دا کپڑا
ریجھ: (رے-جھ) فائدا، حاصل
ریجھ: (ری-جھ) خاہش، اچھیا، چاہ، سدھر
ریجھاون: (ک) رجھاون، مائل کرن
ریجھن: (ک) مائل ہوون، راغب ہوون، پسند کرن
ریجھوان: ریجھ وان، ریجھ رکھن والا، اچھک (ہا)
ریحان: ریحانہ، نیاز بو، اِک خشبودار بُوٹی
ریخ: (رے-خ) ریکھ، لکیر
ریختزیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، روشاں، کیاریاں، لکیراں
ریر: اعصاب شکنی، بے قراری، درد (خف)
ریڑاں: ردون دھون، رہاڑ
ریڑھ: کمر دی ہڈی، کمر دا درد، کنگروڑ (دا درد)
ریز: (فا) پاون والا، مارن والا (2) چُوہک، پنچھی دا چہچہاون
ریزہ: ٹوٹا، ذرا، کترن
ریس: (ری-س) نقل، کوئی کم کردیاں ویکھ کے اوویں کرن
ریساں: نقل، پیروی، ریس
ریش: (مث/فا) داڑھی، (2) ہعطرلہ زخمی
ریش مقراض کرن: داڑھی کترن (دھوکھا دیون)
ریشا: (ز) تند، ہیپ، نزلا
ریشتا: جھگڑا، جھڑا، ریڑ
ریشم: زخم وچ داوھا، پھٹ وچ ہیپ پے جاون
ریق: تُھک
ریکھ: لکیر، خاکا، تصویر، تقدیر دیاں لکیراں
ریکھ: رکھشا، راکھی
ریکھا: ریکھ، ریکھا، لکیر، نقشا، خاکا

ریگ: (فا) ریت (لا)
ریلاں پیلاں: ریل پیل، عام طور، فراوانی، بُہتائی
ریم: ہیپ، پاں
رَین: رات
ریوڑی: (رے-ب-ڑی) ککڑی، خربوزا
ریسے: (ری-نے) سیراب ہوئے، گھٹ گئے، سکھنے، پولے ہو گئے، ویرانا
ریوڑی: کھنڈ، گڑ تے تلاں دی مٹھیائی، ہنا مزاحمت سواد دیون والی
ریوں: "ر" اکھر توں
ریوس: ویکھو "ریوس"

ڑ ڑھ

ڑ: پنجابی دی فارسی لپی دا 24واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ڑاڑا (ੜ) اے
ڑاندی: ویکھو "راند" تے "رانی"
ڑی: نی، ری، اڑی (بلاون دا بول) خف
ڑے: بے، ارے (بلاون دا بول) خف

ز

زابہ: اُچا، ڈاڈھا
زابردست: زبردست
زاد: (فا) جَمّ، نسل، پیڑھی، جمیا، جایا (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے) (2) خرچ

زادہ: (فا) پُتر (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے)

زار: (فا) خوار' لچار' ماڑا' روون والا

زار نزار ے: زار نزار اے' مندے حال اے (خف)

زاری: (مث) روون' غم کرن' مند حالی

زاریاں: آہ و زاری' روون دھوون

زاغ: کاں

زال: ژال' رستم دا پیو جو ایران دا مشہور پہلوان سی (2) چٹے سر والا

زال: (مث) عورت' سوانی' بیوی

زالاں: زال دی جمع' عورتاں' سوانیاں

زانو: پٹ' جانگھ' گوڈا

زانی: (مذ) زنا کرن والا

زانیاں: زانی دی جمع

زاہد: (مذ) عبادت گزار

زاہداں: زاہد دی جمع

زائچہ: (مذ/فا) جنم پتری' تاریاں دا حساب لا کے بال دی جھلک دا کوئیڈ

زائل: زوال قبولن والا' گھٹ ہوون والا' ضائع ہوون والا

زائل ہوون: ختم معدوم ہوون

زایا: (نا پرچلت املا) ضائع

زبان: جیبھ (2) بولی

زبانے: زبان نوں' جیبھ نوں

زبانے مصری: مصری زبان وچ

زبانی: زبان دا' زبان توں

زبدۃ: خلاصا' مکھن' نچوڑ

زبدۃ الجواب: اک کتاب دا ناں جہدا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے

زبرجد: اک قسم دا زمرد

زبور: اسمانی کتاب جو حضرت داؤد اُتے آئی

زبوں: خوار' مند حال' عاجز' ضعیف' وچارا

زبوتا: ودھ' زیادا

زبونی: خرابی' خواری

زجاج: (مذ/ع) شیشا' کچ' بلور

زجاجی: شیشے دی (بنی ہوئی شے)

زجاجیوں: شیشے توں

زجر: جھڑک' دھمکی' چتاونی

زچ: دِق' بے وس' عاجز' تنگ

زحل: سورجی نظام دا ستواں سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے

زحلے: سیارا "زحل"

زحمت: کھچل' اوکھائی' بیماری

زحیر: کمزور' نڈھال' پریشان' لچار' مند حال (2) دستاں دی بیماری

زدہ: (فا) ماریا ہویا' متاثر

زر: (فا) دولت' سونا

-زر افشاں: سونا کھلار دا

-زر دوزی: سونے دا کم

-زر دوزے: زر دوزی' سونے دے کم دی

-زر سرخاں: سرخ اشرفیاں

زراں تے حکم: دولت تے حکومت

زر بفت: اک قیمتی کپڑا جس وچ سونے دے تار ہوندے نیں

زرتشت: ایران وچ گزرے اک پیغمبر' اوہناں دے من والے ہُن اگ دی پوجا کردے نیں

زرتشتیاں: زرتشت' اگ پوجن والے

زرد: سرخی مائل پیلا رنگ

-زرد پانی: بال جمن مگروں عورت دی یونی وچوں وہن والا پانی جو عام کر کے 40 دن وگدا اے۔ حیض مگروں آون والا پانی' نفاس

- زرد ہوون: پژمردہ' پیلا ہوون (کمزوری ہوون)

زردا: زرد رنگ (املا)

زردوئی: زرد (املا)

زردے: زرد (2) زر نال بھرے (3) پھلاں دا زیرا

زر سیم: سیم و زر' سونا چاندی

زرکار: سونے دا کم' سونے دی کڑھائی وغیرا

زرکاری: سونے دے کم والے کپڑے' سونے دا کم

زر کش: سونے دے تاراں والے (لڑ)

زرگراں: سونے دا کم کرن والے' زرگر' صراف' سنیارے

زرنگار: زنگال' زنگ

زر نیخ: ہڑتال' زرد رنگ دی اِک مَعدنی شے

زرہ: (مث/فا) لوہے دیاں تاراں تے چھڑاں دا بنیا لباس جو پرانے جنگجو پاندے سن

زرہ لباسی: زرہ وچ لباس رکھن والا' ہر ویلے زرہ پاون والا

زرہاں: زرہ دی جمع' لوہے دا لباس

زری: سنہری تاراں دا بنیا کپڑا

زریں: سنہری' سونے دا

زریں رقم: سونے نال (سنہری) لِکھن والا' بہت سوہنا لکھن والا

زِشت: بھیڑا' خراب' مندحال' بھوڑا

زعفران: (مذ/فا) کیسر' اک بوٹا جس دے پھُل وچلیاں تاراں نوں سُکا کے ورتدے نیں

زعم: (مذ/عر) گمان' ظن' جھوٹھی طاقت دا غرور' جوش' گھمنڈ' جنسی لہر

زغاں: جیغا' زیغا پگڑی اُتے لاون والا زیور

زغن: اِل

زقوم: تھوہر

زکریا: رب دے اک نبی جو کرکو نے آرے نال چیر دتے گئے سن

زکی: سیانا' سمجھ والا

زلال: ٹھنڈا تے صاف پانی

زلالوں: ویکھو "زلال"

زُلف: (مث/فا) وال' متھے اُتے آئے والاں دی لڑی

– زلفِ تار: کالی زلف

زُلفے: زلفاں' مکھاں' وال

زلل: غلطی' خطا' جھکن

زلم: ظلم

زمان: (مذ/فا) زمانا' وقت' ویلا

زمانی: زمانے دا' وقت' ویلا' زمان

زمج: (زم' ج) بھرن' کمروڑن

زمج: (زَ' مِجّ) غصا کرن

زمرد: (مذ/فا) اِک قیمتی پتھر جو ساوے رنگ دا ہوندا اے

زمرہ: ٹولا' جماعت' گروہ

زمرے: "زمرہ" توں

زمزم: مکہ دا مشہور چشما

زمن: زمین

زمن: زمانہ' ویلا

زمی: زمین

زمیاں: (زمی-آں) زمیناں

زمیراں: اِک پھُل دی ویل

زمین: دھرتی' بھوں' تھاں' رقبا

– زمین دوز: زمین دیاں (بکے قد دی فتح جماؤ عورت جو جنی اُتے اے اونی زمین دشاں-سوا)

زمیناں: زمین اُتے' دور دور تک

زن: (فا) عورت' سوانی' رَن' بیوی

زُنار: جنئو' دھاگا جو ہندو گل وچ پاندے نیں

–زنار دھرم: ایسا دھرم جس وچ زنار پایا جاندا اے' یعنی ہندو مت

زناں: زن دی جمع' عورتاں' رناں' سوانیاں

زنانی: عورت' سوانی (2) زنانا' عورت دا

زنانے: زنانا' عورتاں والے

زناہی: زنا کرن والی' زانی

زنبق: زنبا' جنبے دا پھل
زنبورہ: تھوڑی' ٹھوڈی
زنبورہ: بہت وڈی توپ (2) پلاس' چترے یاں تار نوں مروڑن تے شکل بدلن والا سند
زنبورچی: (تد/فا) توپچی' توپ چلاون والا
زنبیل: (مث/فا) فقیر دی تھیلی' فقیری پیالا جو سکے کدو نال بنایا جاندا اے
زنجبار: افریکا دا اک ملک جو اجکل تنزانیا وچ شامل اے
زنجباریاں: زنجبار والے
زنجی: (زن-جی) حبشی' کالا' زنگال رنگا
زنجیر: (مث/فا) دھات دیاں کڑیاں جوڑ کے بنائی گئی سنگلی' چین
زنجیرہ: احمد علی سائیں دی ایجاد' سولہاں مصرعیاں دا بیت
زنخ: ٹھوڈی
زنخداں: زنخ
زنداں: (تد/فا) بندی خانا' جیل
زندانی: زندان دا' جیل' نال سبندھ رکھن والا
زندگانی: (مث/فا) زندگی' جیون' حیاتی
زندہ درگور: (فا) زندا قبر وچ' زندا دفن' بہت اوکھی' مشکل
زندے: زندا' جیوندے
زندیق: منافق' وچوں کافر پر اُتوں مسلمان
زنگ: بِگے تد دی سوائی
زنگ: زنگال' پئے رہن نال لوہے اُتے جم جاون والا میل
زنگار: زنگال' زنگ' میل
زنگانی: حبشن' حبشی دی دھی
زنگبارے: زنجبار' افریکا دا اک دیس جو اج کل تنزانیا وچ شامل اے
زنگلہ: جھانجھر' گھنگرو
زنگی: حبشی

– زنگی تاج سرے پر دھریا ہیرے موتی جڑیا: کالی رات وچ چن تے تارے نکلے
زنہ: زن توں' اے عورتو
زنہار: ہرگز' راکھی' پناہ
زوال: ڈھلن' گھاٹا' نقص
زوجہ: بیوی
زود: چھیتی' جلدی' کاہلی
زور: طاقت' تران' بل
زوراور: زور والا' (2) اِک قسم دا گھوڑا
زور بزوری: زبردستی' دھکو زوری
زوری: زور' طاقت' تران' بل
زورے: زبردستی' زور
زورق: کشتی
زوف: افسوس' پھٹک' لعنت (ورہ زوف)
زوفا: اک بوٹی جو دوا دا کم دیندی اے
زوم: گھمنڈ (2) ارادا (3) طاقت' تیزی' زور
زہد: عبادت' پارسائی
زہر: (تد/فا) وِس' ایسی شے جو کھاون نال بندا مر جاندا اے
– زہر دیئے زہریئے: زہر دا ست' خالص زہر
– زہر مہرہ: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر
زہرا: حضرت فاطمہ' رسول کریمؐ دی دھی
زہرہ: اسمان اُتے سبھ توں چمکدار سیارا جو سورج خاندان وچ دوجے نمبر اُتے اے۔ پرانے یونانی خیال مطابق ایہ حسن دی دیوی (وینس) اے۔ ایہنوں ناہید وی آکھدے نیں۔
زہرے جبیں: زہرہ (حسن دی دیوی) ورگے متھے والا' سوہنا
– زہرے: (صورت زہرے) زہرہ دی صورت والے
زہری: اِک قسم دے گھوڑے

زہریاں: غُصیلیاں
زہیر: زحیر' مندے حال' خستا حال' کمزور' غمگین
زیاد: زیادا' ودھ
زیادت: زیادا' ودھ
زیادی: وادھو' زیادا
زیادے: بُہتے
زیارت: (مث/فا) دیدار' و یکھن' کسے نیک بندے یاں مذہبی تھاں نوں ویکھنا' ویکھ کے' ناظرہ
زیارت مرداں: رب دے بندیاں دی زیارت (نال گناہ دُھپ جاندے نیں)
زیارتے: زیارت کرن لئی
زیان: نقصان' کسارا' گھاٹا
زیانوں: زیان توں' کسارا' نقصان
زیانی: زیان والا' نقصان دیون والا' ہانی کارک
زیب: سجاوٹ' ہار شنگار
— زیب زمین دا ایہا: ایہو زمین دی سجاوٹ اے (دھرتی بندیاں نال ای سجدی اے)
زیبا: مناسب' سوہنا
زیبائی: سجاوٹ' زیبائش' سہپن
زیبق: پارا (2) رس
زیتون: اک بُوٹا جو مشرق وسطیٰ دے دیساں وچ عام ملدا اے رومیاں تے یونانیاں وچ ایہدی ٹاہنی فتح دی نشانی سمجھی جاندی سی۔ ایہدے پھل دا روغن کھاون تے دواواں وچ کم اوندا اے
زیر: (فا) تھلے' ہیٹھاں' ماتحت
زیرپا: (فا) پیراں ہیٹھ
زیر زبر: ہیٹھاں اُتے' اتھل پتھل
زیر کران: شکست دیون' ہراون
زیرا: (زی-را) سونف ورگا اک مسالا' مراد بُہت تھوڑی شے (باہو) (2) پھلاں اندر لے زیرداने
(۰ ۰ ۰) یا' جگر' جیرا
زیرک: (فا) سیانا' ہشیار' چنگا
زیر سمہ: زیرا' کالی

زیریں: (زے-ری-ن/فا) ہیٹھلا' ہیٹھاں' تھلے
زیست: زندگی' جیون
زیل: (فا) ہیٹھ' دردیلی اواز والا تاراں دا بنیا اک ساز اچا سر
زیلاں: زیل' فانوی ساز (نج)
زین: ایس توں
زینت: سجاوٹ' سجا کے
زینہ: پوڑھی
زیور: گہنا' ٹومب

ژ

ژ: فارسی ٹھمہ دی اواز اے پنجابی وچ بہت گھٹ ورتیندا اے جنہاں لفظاں وچ ایہ آوے اوہ سبھے فارسی توں آئے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ہیا (ਜ਼) اے
ژاژ: بیہودا' بکواس' بے سوار
ژال: زال پہلوان' رستم دا پیو
ژند: زرتشت دی کتاب
ژنگ: اِک علاقا جہدا ذکر لطف علی دی "سیفل نامہ" وچ آیا اے

س

س: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 28واں اکھر گرمکھی وچ ایہدا متبادل سسا (ਸ) اے۔ ایس اکھر دا وانڈرا "تھ" تے کدی کدی "ش" نال

ہوندا اے۔ بعض واری کسے لفظ دے شروع وچ لا کے اوس لفظ وچ چنگیائی دے معنے کڈھے جاندے نیں۔ جویں کہ "پتر" توں "سپتر"، "سچ" توں "سچ"۔ بابا فریدؒ نے وی "س" لا کے کئی لفظاں نوں انج ورتیا اے

سُ اکھرہ: چنگا اکھر، چنگا حرف (بف)

سُ منی آ: چنگے ماں والا، سبھ توں اُچا (بف)

سُ خیامنتہ: اسم اعظم (بف)

سُ ویسو: چنگا ویس، ودھیا پہراوا، چنگا لباس (بف)

سا: ورگا

سابق: پچھلا، پہلا، گزر چکیا ہویا

سات: ساتھ، نال

ساتھ: نال (2) مسافراں دے قافلے دا سامان تے بھار

– ساتھ دے چالو: قافلے نال چلن والے مسافر

– ساتھ لٹنا: میرا ساتھ لٹ گیا اے، میں ساتھ لٹا بیٹھا آں

ساتھڑو: ساتھیو (2) ساڈے نال

ساتھے: ساڈے کول

ساتھیں: ساتوں، ساڈے کولوں

ساج: بناون، آہر، تیاری، بنا، کر، ساز (2) روپ

ساجا: ویکھو "ساج" (2) بنیا (مم)

ساجد: سجدا کرن والا

ساجن: (د) سجن، محبوب، مِتر

ساجن: (ک) بناون، رچن، ڈولن

ساجھی: (ذ) ساتھی، سانجھ کرن والا، بھائیوال

ساچی: سچی (ش)

ساحر: جادوگر

ساحل: (ذ) دریا کنڈھا

ساخت: (مش/فا) متر، بناوٹ (2) گھوڑے دی پُوچھل نوں پاون والا ساز

ساو: سواد

ساو: (فا) بے لوث خلوص، پاکیزگی

ساو: (م) رکاوٹ، مناہی، باندھ

ساو: (د) سادھ، پورا کرن، عمل کرن، بجا آوری

ساو مُرادی: سدھی سادی، بنا بن پھب

سادھ: شریف، ساؤ، نیک، پرہیزگار، چور دی ضد، سنت، پیر گرو

– سادھ سنگت: درویشاں دی سنگت (بف)

سادھن: (ک) پورا کرن، مکمل کرن، تیار کرن، بناون، فتح کرن

سادھو: دنیا تیاگنہار، صوفی، فقیر (عام کر کے غیر مسلم)

سادھو سنگت: سادھوواں دا سنگ

ساڈھی: فتح کرن

سادھے: فتح کیتے، عبور کیتے

ساڈھ: پورے نال اَدھا ہور (ساڈھے تن: تن جمع ادھا)

– ساڈھے تن مَن دیکھی: تندرست موٹا تازا جسم

– ساڈھے تن ہتھ: قبر دی لمائی

بسار: گنتی، یاد (دا)

سار: ہی، فورن، تُرت (متھل)

سار: لوہا (دا) (2) لُہار، تلوار (ج)

سار: خبر، اطلاع، قدر، پرکھ، اصلیت، عرق، عطر

سار: سنبھال، راکھی، چوا

سار دیاں کلیاں: جادو منتر پڑھ کے بر وچ ٹھوکن والیاں سوئیاں

سار وچ ہوون: کسے شے دی قدر پاروں راکھی کرن

سارا: پُورا، مکمل (2) حضرت ابراہیمؑ دی اک بیوی دا ناں (سارہ)

– سارا کم رہتاسے: رہتاں دے پورے قلعے برابر

ساراں: سار دی جمع' خبر' اطلاع
ساربان: (فا/مذ) اُونٹھ والا
سارس: مچھیاں کھاون والا اک پنچھی' کُونج
سارگیاں: سارنگیاں' سارنگی دی جمع (مم)
سارنا: ٹھیک کرن' پناہ وچ لین' ورتن' خبر گیری
کرن' پورا کرن' نبھاون' بھگتاون
سارنگ: دیپک دی اِک راگنی' سارنگی دا گیت
سارنگی: سرنگی' اک ساز دا ناں
سارن: (ک) پورا کرن' گنن' بیان کرن' کم
چلاون
ساردے نی: ساردے ہن' میرا کم پورا کردے
نیں
سارو: سارا
سارو: نہ کر
ساری: سبھی' گزاری' بتائی
ساڑ: حسد' غصا' سیک' ساڑن دی شکتی
- ساڑ تتے: ساڑ کے' بال کے
- ساڑے: ساڑدا اے (مم)
ساڑے: سیک' حسد' ساڑا' جلاپا
ساڑیم: میں ساڑیا (لم)
ساز: (فا) بناؤ سنگار (بجیتر دے طور اُتے ورتیندا
اے)
ساز: سازش' منصوبا (دا)
ساز: وانسری' مرلی' واجا
ساز کلبوت (قلبوت): کالبد (جسم) دا ساز'
زندگی' جیون
سازی: بنائی (فر) ساجی
سازے: بنائے' بناوے
سازیا: بنایا
ساس: ساہ' دم
ساسہ: شاستر' پوتر کتاب (نانک)
ساسن: (ک) جُرمانا کرن' دھمکاون
ساعات: ساعت دی جمع

ساعت: (مث/ع) گھڑی' پل' وقت' ویلا' چھن'
گھنٹا (قیامت دی گھڑی دی مراد لئی گئی اے)
ساعد: (مث/ع) بانہہ (فر)
ساغر: (مذ/فا) شراب پیون والا پیالا
ساق: (مث/ع) پنی' لت دا ہیٹھلا حصا
ساقی: (مذ/ع) شراب پیاون والا (2) معرفت دی
شراب پیاون والا بزرگ' صوفی
ساک: رشتا' ناتا
- ساک ٹکنے تے چاڑھن: سبھ رشتے
داراں نوں بے حیا گالھاں کڈھن
ساکن: واسی' رہن والا' وسنیک
ساکن: کھلوتا' بے حرکت
ساکوں: ساک توں' رشتے داری (2) سلسلے وچ
متعلقا (مم)
ساکوں: ساتوں
ساکھ: (مث) شہرت' اعتبار' بھرم' وساہ' بھروسا
(2) کھیتی (3) ٹاہنی' شاخ (4) نواں نکھا پھل (5)
فصل (ایف)
ساکھاں: ساکھ دی جمع' نواں اُتریا پھل' موسمی
تحفا (خف)
ساکھ ملیک: اک بوٹی جو وضع حمل لئی فائدے
وند اے
ساکھی: کلام' گل' کہانی' کتھا (2) گواہی
ساگ: پکا کے کھاوے جاون والے پتر
ساگر: سمندر' دریا
- ساگر بپھرا: وپھریا ہویا سمندر
سائی: سکویں' عین اوہی' ہو بہو' اکا' بالکل
سائی: دیدار
سال: ورھا' 12 مہینے دی مدت
سالا: بیوی دا بھرا
سالار: (فا/مذ) سردار' افسر' آگو (2) اک جڑی
جو دوا وچ کم آوندی اے
سالباہن: سلوان راجا' راجا رسالو دا پیو' سلواہن

سالڑیاں: سالیاں، بیوی دیاں بھیناں
سالک: (ذ/ع) تصوف دی منزل سلوک دی راہ دا مسافر
سالگرام: اجہی تھاں جتھے "سال" دے رُکھ بہت ہوون (سال + گرام) (2) اک پہاڑ جتھوں ہندو ویشنو دی مورت ورگے پتھرلیا کے پوجدے نیں
سالم: (ذ/ع) پورا، ثابت، سلامت
سالن: ہُت پاون، جھیک کرن، دِل دُکھاون
سالو: ویاہ دا سُوہا دوپٹا
سالے: سال، ورھا
سالھوں: سالو، ویاہ دا سُوہے رنگ دا دوپٹا
سام: حضرت نوحؑ دے اِک پُتّر دا ناں، رستم پہلوان دے دادے دا ناں
سام: پناہ (دمودر)
سامر: گربھ وتی جنور، حاملا جانور
سامری: (ذ/ع) پرانے مصر دے شہر "سامرہ" دا مشہور جادوگر جنھے حضرت موسیٰؑ دی غیرحاضری وچ سونے دا واندا بنا کے لوکاں کولوں ایہدی پوجا کروائی
سامی: قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں، لحد (2) سام نسل دا (3) سوامی، احترام جوگ (4) اسامی، تھاں، دھر
سان: دُنی جس اُتے چھری چاقو تیز کردے نیں، ہتھیار تیز کرن دا آلا
- سان چڑھاون: تیز کرن، سان اُتے رگڑن
- سان چڑھا کے: تیز رکھ کے
سانبھ: سنبھال
سانبھن: (ک) سنبھالن، قبضا کرن، ملن (2) پالنا، پرورش کرن
سانبھیم: میں سانبھیاں
سانبھن: گنڈھن
سانجھ: (مث) سیری، شراکت، بھائیوالی، بل ورتن، اشتراک، اکٹھ
سانجھا: مشترکا، اِک توں ودھ مالکاں دا
سانچ: سچ
سانڈر بار: سانڈل بار
سانڈل: ویکھو "سانڈل بار"
سانڈل بار: راوی تے جھناں وچکار جھنگ فیصل آباد دے لاگے دا علاقا
سانس: ساہ، دم
- سانس نبھاون بھاری: جیونا اوکھا اے
سانس گراکس: ساہ تے گراہ، جیون تے کھاون (2) ساہ روکن دی اک عبادت
سانگ: سنگ، ساتھ، نال، تعلق، رشتا، پرواہ، نیزا، کپیڈ، تماشا، ڈراما، صورت، نقل، سوانگ، بھروپ سبب، کارن
سانگ اتارے: نقل کرے، رنگ بدلے، روپ وٹاوے
سانگ لانا: نقل لاہن
سانگا: ساتھ، تعلق، ناتا، رشتا (2) شاخ
سانگی: ڈراما کرن والا، سانگ رچاون والا
سانگے: ویکھو "سانگا"
سانگے: "سانگا" توں، تعلق (2) بارون، کارن، لئی
سانگھرا: امداد یاں جنگ اعلان کرن والا ڈھول یاں ہگل
سانوا/ساواں: برابر، توازنی
سانوری: (ساں-سوری) محبوبا، پریتما (2) ساوَلی
سانوڑا: (ساں-وڑا) سانولا، ساتولا
سانول: (ساں-ول) ساولے رنگ دے، محبوب
سانویں: ساویں
سانویں تلے: برابر وچ
سانئی: سائیں
سانہہ: ساہن، سنڈھا
- سانہاں نوں واہناں: سنڈھیاں اُتے چڑھن

سانبھے: سانڈے، کرلی (خف)

ساوا: سبز، ہرا

ساورڑا: سانولا، محبوب (2) ساوا

ساوری: اِک راگ دا ناں

ساوریاں: ساؤلیاں، سانولیاں

ساوڑی: (1) ساوی (2) ساون (3) بہار دا موسم

ساولی: سانولی، بھُسے رنگ دی

ساوندڑا: ساون

ساون: دیسی سال دا پنجواں مہینا جو بارش موسم وچ آوندا اے، انگریزی سال دی 15 جولائی توں شروع ہوندا اے۔

ساونی: (مث) خریف دی فصل جو ساون وچ بیجدے نیں۔ مکی، باجرا، جوار، چاول وغیرا

ساوی: ہری، سبز (2) اک قسم دی گھوڑی (3) بھنگ

ساوے: سبز، ہرے

ساویا: سبز، ہریا

ساویاں: ہریاں، سبز

ساویں/ساتویں: برابر، متوازن

ساویں سنڑیں لیں: ہرے بھرے بوٹے

ساہ: نال (2) وساوں (ناٹک) (3) دم

ساہ ست: "ویکھو ست"

ساہ سیاناں: جان تے بَنو (نجل)

ساہ محبت: محبت دا دم

ساہ مونجھائے: ساہ گھٹدا اے

ساہا: ویاہ (دا دن) ویاہ دی متھی تاریخ

- ساہا سادھیا: ویاہ دا دن مقرر کیتا (پیلو)

- ساہا سدھانا: شادی ویاہ دی مناسب تاریخ مقرر کرن

- ساہا کڈھاون: ویاہ دا دن مقرر کروان (نجومی کولوں)

ساہم: میرے ساہ اے (میرے تک وچ ساہ اے، میں جیوندا آں)

ساہم: سانبھ، سنبھال، سمہال

ساہمے: ساہویں، ساہمنے

ساہن: سن (2) سنڈھا

ساہنمہ: (غ ا) سانبھ

ساہنگ: کنگالی (اصل املاء "سنگ" اے)

ساہنے: ساہن، سنڈھے

ساہواں: ساواں، تُل دا، برابر

ساہورا: سوہرے، سوہرا گھر

ساہورا: سوہرا، خاوند دا گھر

ساہورڑے: سوہرے، خاوند دے گھر

ساہویں: ساہمنے

ساہی: ساہ، ارام، سکون، فرصت، مہلت

ساہے: ویاہ دی تاریخ، ساہا

سائباں: (نز) چھتر، چھاں کرن والا، اسمان

سائرہ: سمندر، ساگر (2) سیلانی، سیاح

سائل: (نز) سوال کرن والا، سوالی، فقیر

ساؤ: شریف، بیبا، اُچی ذات والا

ساؤ: فائدا، چنگی کھٹی

ساؤ آنی: ساؤ گھر دی عورت، شریف زادی

ساؤگی: (مث) سوگی، کشش

سائی: اوہی

سائی: پیشگی، کسے کم بدلے پہلاں دِتی گئی کجھ رقم

سائے: پرچھاویں

سائیاں: مالکاں، سائیں دی جمع

سائیں: مالک، شوہ، رب، اللہ (2) فقیر، درویش

- سائیں پریت: رب دی پریت

- سائیں سواری: جس دے کم رب آپ سوارے

- سائیں والے: اللہ والے لوک، سائیں لوک (محم، نوشہ)

سبات: سباط، چھت اپر دو کمرے ملاون والا راہ

سباجھا: مہربان

سہاہا: بندوبست

سباہڑا: سربالا
سباہو: طاقتور باہواں والا' راجا راون دا خطاب
سبایوں: ملکا سبا دا شہر
سبب: وجھا' کارن' راہ' وسیلا
سبت: سنیچوار' ہفتے دا دن' عبادت دا دن
سبت: صحیح' پورا' درست' سدھا' شدھ
سبحان اللہ: اللہ' پاک اے' تعجب تے تعریف دا بول
سبحانی: پاک (سبحان)
سبحانی: "ویکھو" سبحانی ما اعظم شانی
- سبحانی ما اعظم شانی: "میری شان کنی وڈی اے"' حضرت بایزید بسطامی وحدت الوجودی دا بول
سبد: شبد' بول
سبد: (فا) ٹوکری' چنگیر
سبز: (ند/فا) ہرا' ساوا
- سبز قدم: منحوس
سبزوار: گھوڑے دی اک قسم
سبزہ: ہریاول
سبزہ/سبزی: مس پھٹن دی ہریاول' سبزہ خط
سبزہ زار: ہریالا علاقا
سبزی: ہریاول' گھاہ' زمین توں اگے اوہ کچے پھل جو سالن لئی ورتیندے نیں
سبزی خط دی: منڈے دے مس پھٹن ویلے چہرے اتے ہلکے ہلکے والاں پاروں ہریاول
سبع: (عر) ست
- سبع بقرات: ست گاواں' عزیز مصر دا خاب کہ نیل ندی وچوں ست موٹیاں گاواں نکلیاں تے ست کمزور گاواں مگروں نکل کے اوہناں نوں کھا گئیاں. حضرت یوسفؑ نے ایہدی تعبیر دسی کہ ست سال وادھو فصل ہووے گی تے مگرلے ست ورھے قحط پوے گا.
- سبع سیارہ: ست سیارے' دُب اکبر' پلنگھ پیڑھی (اصل وچ سیارے نہیں ستارے نیں)
- سبع مثانی: سورت فاتحہ دیاں ست آیتاں
سبقت: پہل' اگے ودھن
سبک: ہولا' نازک' ہلکا پھلکا
سبل: اکھ دا اک روگ
سبل: سبیل دی جمع' رستے' راہ (2) طاقتور' موٹا تازا
سبوح: (سا-بو-ح) وڈیائی کرن والا' مداح
سُبوح: (سو-بو-ح) بے حد پاک
سبہ: (غ ا)' سبھ' پورا
سبیل: راہ' طریقا' راہ وچ مفت پانی پیاون دا بندوبست' وقف شے جس توں آندا جاندا فائدا لوے
سبیلاں: سبیل دی جمع
سبھا: محفل' سنگت' اسمبلی' اکٹھ
سبھاء: مزاج' انداز' طور طریقا
سبھاندا: سوہدا' زیب دیندا' پھبدا
سبھانے: سوہنے
سبھرائیاں: سیانیاں' سمجھدار' سیانیاں
سبھرئیے: سبھے' سبھ' سارے
سبھس: سمناں' سبھ
سبھے: سمناں
سبھکائی: ہر کوئی (کل)
سبھو: سبھ
سپادھا: سپیرا
سپاہدا: ویکھو "سپادھا"
سپاہیوں: سپاہ توں' فوج
سپاہی پیشا: لڑاکا' بہادر
سپاہیڑا: سپاہیا' محبوبا
سپت: ست
سپت سندھو: ست دریاواں دا دیس' دیس پنجاب دا اک پرانا ناں
سپترہ: (س-پت-تر/س + پتر) چنگا تے قابل پتر
سپرا: لالی ذات دی اک گوت

سپن ماتر: خاب وانگوں' سپنے ورگا
سپنا: سفنا' خاب
سپند: ہرن' اِک بُوٹی دے بی جو کھکھڑے کولیاں اتے سُٹ کے دُھوف لیندے نیں
سپورن: پورا' بھریا ہویا' پُورا جس' کُل
سپے: سپ
سپھل: کامیاب
سَت: سچ (2) جسے توں اِک ودھ (3) طاقت' ہمت' تران' ساہ' جیون شکتی (4) ستائے جاون دی حالت
- سَت گُر: سچا گرو
- سَت برگا: سَت برگ' اِک پُھل جندے سَت پتر ہوندے نیں
- سَت برگے: ست برگا' سَت پتیاں والا پیلے رنگ دا اِک پُھل
- سَت جرم: ست جنم' سَت پُشتاں توں
- سَت ویہہ: ست جُزیے
- ست دیپ کھنڈ: ساری خشکی' جتھے ساری ابادی اے' ست براعظم
- ست ویساں: اِک سو چالی
سیتا: سِیتا' شری رام چندر دی بیوی
ستار: پردا رکھن والا' رب دا اِک صفاتی ناں
ستار: سہ تار' تِن تاراں والا اک ساز
ستانی: وڈے تان والی' طاقتور' بلوان
ستاوم: میں ستایا
ستاویہ: ستائی
ستائش: تعریف' صفت
- ستائش خوانی: تعریف' صفت کرن
ستایاں: ستائے ہوئے
ستاو شمارا: ستاون والا' دق کرن والا' تنگ کرن والا
ست بھنا: بیوی (ش)
ستتری: ستتی' سینتی

ستر: جسم ڈھکن والا کپڑا' پردا' پردا نشین عورتاں
- ستر بیٹھنا: پردے بیٹھن
- ستر خانہ: پردے وچ' زنان خانے
- ستر کرنا: پردا کرن' اپنا آپ لکاون
ستران: (س + تران) طاقت' زور' قوت
- ستران شکتی: قوت مدافعت کمزور ہوون' دل ذہن' صدمے پاروں طاقت نہ رہن
ستراتا: طاقتور' بلوان
سترانی: زور نال
سترپی: ستی ہوئی
سترین: پردے وچ' زنانے خانے
سترپی: کُتی
سترپیں: کُتے ہویاں
ستگور: سَت گر' مرشد' سچا گرو
ستم: (ند/فا) ظلم' تکلیف' انیاں' قہر' غضب
- ستم آموز: ظلم' ظلمی
- ستم گار: ستم کرن والا' ظالم (محبوب)
- ستمگر: ستم گر' ظالم (محبوب)
ستراتا: طاقتور
ستن: (ک) ستایا جاون' اوازار ہوون' تنگ ہوون' تکلیف' بیزار ہوون
ستوود: تعریف کیتا ہویا' جندی صفت کیتی گئی ہووے
ستوں دے بتوں' بتوں دے ستوں: بے معنی گلاں کرن' کجھ دا کجھ آکھن
ستون: (ند) تھمہ
ستوہ: ضرور' لاچار' دکھی' مجبوری' تاکید' زور' ذرا (لہ)
ستوویں: ستیھویں' ستائیویں' 27 ویں
ستی: ستائی ہوئی
ستی: ہندو مت دی اک رسم جس مطابق بیوہ عورتاں اپنے خاوند دی لاش نال سڑ مریاں سن۔
ستی: سوون دی حالت وچ

ستے پایئں: ست طرحاں دا مال ڈنگر
سُتے اوہ وِنڈانا: بنا محنت کیتے اوہ دا حقدار بنن
سُتے شیرے بھونک جگایا: بھونک کے سُتے شیر نوں جگا دتا
ستیاں لوک جگاون: مرے لوکاں نوں زندا کرن
ستیندی: ستاندی، تنگ کردی
ستھ: عدالت، پنچایت، سنگت، پریہا، اکٹھ، کانفرنس، مجلس، جرگا، بھنڈے، بیٹھن دی تھاں، ڈنگر بنھن دی تھاں
ستھ: شہت دا چھتا
ستھاپن: (ک) قائم کرن، مقرر کرن، نصب کرن، بناون، گڈن
ستھر: چٹائی، تپلے، گھاہ پھوس، زمین اُتے وچھیا گھاہ دا بسترا، ماتمی پھوڑھی
ستھراون: (ک) صاف کرن، سچ نال بناون
ستھرائیں: صفائیاں
ستھل: پٹ، ران، زانو
ستھلاں: ستھل دی جمع، پٹ
ستھن: سلوار
- ستھن دا ساک: زنانی ولوں رشتے دار
ستھوئی: پنڈ پنڈ جا کے چیزاں ویچن والا
ستھوئیاں: ساتھیاں
ستھے: ستھ، سنگتراش دا اک آلا
ستھے: ستھ، شہت دا چھتا
ستھیں: ستھ، محفل، عدالت، دربار
سٹ: وار، مار، ضرب
سٹ: دور کر، پرے کر، وگاہ (امر)
سٹ ہلستا: سٹ کے، کاہلہ نال، بے تیجی نال
سٹ دیچن: سٹ دتے جاون
سٹ کھت: سٹ دے
سٹا: تیہا، فصل دے بوٹے نال لگا دانیاں والا گچھا
سٹاں: سٹ دی جمع، ماراں، ضرباں
سٹکن: (ک) کھسکن، نسن، بھجن، نٹھن

سٹن: (ک) اُتوں تھلے ڈیگن، پرانہہ وگاہون، چھڈن
سٹی: سٹن توں، پائی
سٹیسی: سٹے گا
سٹیندا: سٹدا
سٹیندڑی: سٹدی
سٹیوس: سٹیو سو، اوس سٹیا
سٹھ: پنجاہ توں دس ودھ
سٹھ: طنز، ٹھٹھی، جنج اُتے کسی جاون والی کوئی پھبتی
سٹھنیں: ٹھٹھیاں، طنز، شکایتاں، طعنے مہنے
سٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، میلن
سٹھن: (ک) ٹھٹھیاں بولن، تندن، بھنڈن
سٹھی: سٹھ دناں وچ پکن والا چاول جو دستاں وچ مفید اے
سٹھیں: سٹھ ورھے دی عمر وچ
سَج: سجاوٹ، زیبائش، سجن توں امر
سُج: سجھ، سوج (2)، سجن توں (گلا ہوون)
سج گئی: گلی ہو گئی، بھج گئی
سج بھج: سج بھج کے، رشک نال
سجا: سزا (بف)
سجادہ: (عر) سجدا کرن دی تھاں، مصلا
سجادہ نشین: مصلے اُتے بہن والا، کسے مزار دا گدی نشین
سجاکھا: نظر والا، جنوں سبھ کجھ دِسے (سوجھ + اکھا)
سجان: گیانی، عارف، واقف
سجائے: چنگے، دل
سجرا: تازا
سجروں کھبروں: سجے کھبے توں
سجری: سجری، تازی
سجڑے: سجے
سجن: (ک) پھبن، سوہن، بنن، ڈکھ دیون
سجن: پیارا، دوست، متر، محبوب، ساتھی، بیلی

سجن: (ک) ترّ ہووݨ، گِلا ہووݨ

سجن: (ک) سوج توں، سوزش ہوݨ، کھلو

سجنوٹ: سجائی

سجو: بھاویں سج جاوے (سُجی ہو جاوے)

سجود: سجدا دی جمع، نماز وچ متھا ٹیکݨ

سجی: سواہ

سجی: اگ اتے بھُنّیا سالم بکرا

سجی: ساری

سجی: اِک بُوٹا جِندی سواہ کھاری ہووݨ پاروں کپڑے دھوݨ دے کم آوندی اے

سجیاں: سجیاں

سجھ: سُورج

سجھ متا: سورج تپیا

سجھ: سمجھ توں امر (2) عقل، بُدھ، سمجھ

سجھاپے: سجھے

سجھاوݨ: (ک) رمز راہیں دسݨ، مشورا دیوݨ

سجھدا: خیال وچ آوندا

سجھم: میتوں سجھم

سجھوݨ: (ک) سجھݨ، اوہڑݨ، چیت آوݨ، سجھائی دیوݨ

سجھیے: سمجھے، واقف ہوئیے

سچا: سچ بولݨ والا، کلبوت، ٹھپا

سچا: پاک، صاف، اصلی، کھرا

سچام: اِک قسم دا گھوڑا

سچانا: چِڑی مار

سچاوا: سچ والا

سچڑیاں: سچیاں

سچے: رب سچا، رب، اللہ

سچے آ: سچے ہن

سچیارہ: سچ بولݨ والا، سچا

سچیانہ: سچیانا، سچا

سچیاوݨ: (ک) سچا کرݨ، سچے ثابت کرݨ

سچیاوݨ: (ک) سچا بناوݨ، کھوٹ کڈھݨ، کھرا کرݨ

سچیت: ہشیار

سحاب: بدل، غبار

سحار: سحر دی جمع، سویر

سحبانے: "سحبان" توں، عرب دا اِک مشہور فصیح و بلیغ شاعر

سحر: (مث) سویر دا ویلا (مذ) جادو

سحرا: مسحور، جادو وچ، قابو

سحری: (مذ) جادوگر (2) مث۔ سویر دا ویلا، پربھات

سحرے: جادوگر، سحر، جادو

سحور: سحری، سویرے

سحوریں: سحور، سحر دی جمع، سویر

سخا: سخاوت

سختی: ڈاڈھ، مشکل

سخن: کلام، گل بات، بچن، بول، گل

سخندان: شاعر، شعر کہݨ والا

سخن دے پورے: گل بات وِیاہݨ والے، وعدے دے پابند، گل دے پکے

سخنور: سخن ور، گل کرݨ والے، شاعر

سخی: (مذ/ع) دان کرݨ والا، سخاوت کرݨ والا

سد: (مث) بلاوا، بلاوݨ دی اواز، مرزے دی سد، دردیلی اواز وچ گایا گیت۔ ہیک بلا (کے)

سد بھیجے: بلا گھلے

سد: کندھ، اولھا، پردا، روک

سد سکندری: سکندر بادشاہ دی کندھ جو یاجوج ماجوج قوماں دا راہ ڈکݨ لئی بنوائی گئی سی۔

سدا: ہمیشا، انت

سدا برت: سدا ورت وچ، ہمیشا چلݨ والی

سدا: بلاوا

سدانا: بلوانا (سداوݨ توں) اکھوانا، تحفا دینا

سداویں: بلاویں، اکھوایں

سدایوس: اکھوایا

سدرہ: بیری (دا رکھ)

سدرۃ المنتہیٰ: بیری دا رکھ جو بہشت وچ لگا ہویا اے' اخیری حد

سدّن: (ک) بلاون' سد مارن' ہاک مارن' سدا دیون

سدو: بلاؤ' آکھو

سدواہ: (سد+واہ) نیڑے' صرف اینی دور کہ اوتھے اواز اپڑ سکے

سدیا: بلایا

سدبچے: سرلی اواز والے پوندے (لہ)

سدیوے: اکھواوے

سِدھ: سدھ' سدھی' پیا بندا (لہ)

سدھ: کال ولی (دا)

سُدھ: ہوش' خبر' سار' سمجھ بجھ' اتا پتا' واقفی' چیتا' خبرداری' جانکاری

سدّھ: شدھ' خالص' صاف (اف) بدھ' عقل' سوجھی' سمجھ

–سُدھ بدھ: سوچ سمجھ' اطلاع' اتا پتا' ہوش

–سدھ لیسی: خبر لوے گا

سدھار: سدھرے ہوئے' برخوردار (2) اصلاح' جیلائی

سدھارتھ: مہاتما بدھ دا اصل ناں

سدھارن : (ک) جاون' ونجن' کوچ کرن' روان ہوون

سدھاری: گئی

سدھارے: گئے' روانا ہوئے

سدھانا: ٹریا' چلیا

سدھانی: ٹر گئی' چلی گئی

سدھانے: ٹر گئے' سدھار گئے

سدھاواں: جاواں

سدھاون: (ک) جاون' روانا ہوون (2) سکھاون

سدھائی : گئی

سدھائے: گئے' سدھارے' چلدے ہوئے' اپڑے' پہنچے' گزرے

سدھائیاں: گئیاں (2) سکھائیاں' ماہر

سدھلیا: گیا

سدھایم: ٹر گئے' لد گئے

سدھرا: نیک عاداں والا' سُدھریا ہویا نیک سبھا والا

سدھر: (مث) ریجھ' اچھیا' خاہش' شوق

سدھراون: (ک) آس کرن' سدھر رکھن' للچاون

سدھرائی: (مث) سدھراں کرن والی' تانگھوان' مشتاق' چاہوان

سدھرائے: سدھروچ' تانگھوان

سدھرائیاں: (1) سدھرائی دی جمع (2) سدھرائی آں' میتوں سدھرائے

سدھری: (مذ) سدھریا ہویا' نیک

سدھرن: (ک) سَورن' ٹھیک ہوون

سدھڑا: سدھا

–سدھڑا مونہہ نہ دیندڑے: سدھے مونہہ گل نہیں کردے

سدھو: سدوے نہیں' بلاندے نہیں (ٹانک)

سدھے سار دی: خالص لوہے دی

سڈ: سد' بلاوا' بول

–سڈ آئی: بلا لیاویں

–سڈائے: بلوائے' سدائے' بلا گھلے

–سڈایا: اکھوایا

سڈا: ضد' اصرار' رہاڑ

سڈکرے: بلاوے' سدے

سڈورڈ: اوہ بول جو بھنڈ لوک تقریباں وچ پڑھدے نیں

سڈول: چنگے ڈول والا' سوہنا

سڈ یسیں: اکھواواں گے

سڈیندی: اکھواندی

سڈیویں: اکھوادیں
سڈھا: نربھُ
سُر: (مذ/مث) سروٹ' تکھے پتراں والا گھاہ جو وڈا ہو کے کانے بن جاندا اے' سرکنڈا
سرو: (مذ) تلاء' سرودر' چھپڑ' ٹوبھا (2) تیر (دا)
سر: سرن توں امر تے حاصل مصدر' فتح کامیابی' حاصل' حصول' جو سرا
۔سر کرن: فتح پاون' کامیاب ہوون
سر: جسم دا موڈھیاں توں اُتلا حصّا (2) مُراد وال (الف)
۔سر اُپر چھٹڑ بھار: بھاویں سر دا بھار دھڑ توں لتھ جاوے۔ بھاویں سر لتھ جاوے
۔سراستاد: سر استاد' رب
۔سربانا: سردیون والا' سرنال کھیڈن والا
۔سر بھرنے: سر دے بھار
۔سر بھونڈا: سر خاک الود
۔سر پر چشم: سر اکھاں اُتے (حکم)
۔سر یوم مری: میرے سر موت پوے' میں مرجاواں (خف)
۔سر تے کنڈڑا ہون: کسے اُتے قابو ہوون' ہدایت دیون جوگا ہوون
۔سرچھائی: سرسواہ
۔سردار گویزی: دار اُتے لٹکے سر والا
۔سر سجدے سٹے: سجدے وچ سر رکھے
۔سرفروش: سر ویچن والے' سر قربان کرن والے' بہادر
۔سرو پا: سر پیر' پورا جسم
۔سرورقی: سر اُتے ورقی' ہُد ورتی
سر: بھیت' راز
۔سردار: بھیتی' راز دار
سرزدہ کہ لدھا: (الیس) راز وچوں تھوڑا بھیا ملیا
۔سر سبحانی: حضرت بایزید بسطامیؒ دے بول ول اشارا اے۔ ویکھو "سبحانی ما اعظم شانی"
۔سر نہان: گجھا راز' بھیت
سُر: راگ مطابق کڈھی گئی اواز (2) مناسب ورتارا (3) اک پنجابی لوک گیت
سرا: حد' کنارا' بنا
سراب: (مذ) ریتلی تھاں وچ چمکن والا' پانی دا جھلکا
سراپ: فقیر دی بددعا
سراپون: سراپ توں' فقیری بددعا
سراٹا: پرندے دے اُڈن دی اواز' تیر دی اواز' تیز ہوا دی اواز
سراج: (مذ/ع) چراغ' دیوا
سراج المنیر: چمکدا دیوا' روشن دیا
سرادھ: شرادھ' ایمان رکھن' شرح' مُردے نھواون دی ہندو رسم
سراڑے: سرڑ دی اواز نال' سراٹے' تیر وانگوں تیز
سراسر: اکا' بلکل' پورے دا پورا' اک سرے توں دوجے سرے تیک
سراغ: (مذ/فا) نشان' کھوہ' اتا پتا
سراں دے مرگ: تیر کھاون لئی بنے ہرن (محبت دے تیر کھاون توں تیار لوک)
سراندی: سرھاندی' سرھانے' سر والے پاسے
سراندیپ: لنکا دا جزیرا
سرانے: سران' سان' دھار تیز کرن دا پتھر
سراہون: (ک) سلاہون' صفت کرن' وڈیاون' پسند کرن
سراہی: تعریف
سراں: سراں
سرایت: اثر' رچن' وڑن (سرایت کرن)
سرب: سبھ' سارا
۔سرب ے: سبھ وچ سمایا ہویا' رب دا اک صفاتی ناں

سَربت: پیسا، ٹکا
سرباٹڑا: سرہالا
سربھرنا: سر بھرنے، بھردے بھار
سرپاؤ: (مذ) سروپا، خلعت، سرتوں پیراں تیک دا لباس، ویاہ دا جوڑا
سرپرۃ: لازمی، ضروری، یقینی، پکی گل
سرپوش: (مث) سر ڈھکن والی شے، پردے، مونہہ دا بند
سُرت: (مث) ہوش، سمجھ، عقل، توجا، یاد، سمجھ بجھ
سرتا: (مذ) سرت والا، سیانا
سرجا: مرزے دے بھرا دا ناں
سرجن: (ک) پیدا کرن، رچن، بناون
-سرجنہار: سرجن ہار، خالق، بناون والا، رب
-سرجنہارا: سرجنہار
سرجن: (ک) ورجن، پرچن، تسلی ہوون
سرچن: (ک) مانجن، دھوون، کچن
سرچیں: (سر-چے-ں) مطمئن ہوویں، پرچیں
سُرخا: (مذ) سوہا، لال (2) اِک قسم دا کبوتر (3) اک قسم دا گھوڑا
سرخرو: سرخ رو، لال مونہہ والا، کامیاب
سرد: (ف) ٹھنڈا، ٹھنڈی
-سرد اساس: ٹھنڈا ساہ، ٹھنڈی ہاہ
-سرد شوکارا: ٹھنڈا ساہ
-سرد نہ ہووس چھاتی: اوہدا سینا ٹھنڈا نہیں ہوندا (ہر ویلے اوہدے سینے وچ پریم دی اگ بلدی رہندی اے)
سرد ہووے دل سڑدا: سڑدے دل وچ ٹھنڈ پوے
سردا: بجدا، پُجدا، ہوندا ("سرن" توں)
سردار: (مذ/فا) اچا، وڈا، حاکم
سردائی: ٹھنڈیائی، گریاں وغیرہ گھوٹ کے بنایا گیا پیوان
سردول: شیر، بہادر (نج)
سردئی: سر ڈاہن والا، بدو بدی لڑائی لین والا
سردی: ٹھنڈی، پوری ہوندی (2) ٹھنڈ، پالا
سردیاں: (سر-دے-آ-ں) سردے ہویاں، استطاعت دے باوجود
سردیاں: (سر-دی-آں) سرد مہری، غفلت (2) ٹھنڈا موسم
سردھول: سردار، سردول
سرراٹے: سراٹے، ہوا دے تیز چلن دی اواز
سرڑاٹے: گرجھ بولن
سرسی: ودھیا، چوکھا، رس دار، ہری بھری
سرسا: سرس (2) نکھ والا وڈا کڑچھا
سرسام: دماغ نوں ورم آون دی بیماری
سرساں: میتھوں سرے گا، میتوں سجے گا، برداشت کراں گی، سواں گی
سرسائی: اِک نِکا تول، زمین ماپن دا ماپ جو مرلے دا نوواں جِنا ہوندا اے
سرسبز: ہرا بھرا، خشحال، جوان، تازا
سرسکے پچھ مروڑے: سو کے پاروں مروڑے ہوئے پچھ
سرن: (ک) رجن، سیر ہوون
سرسے: وسر ہووے گی
سرشار: مگن، محو، مست، بھریا ہویا، لبریز، موتھا مونہہ
سرشت: (س-رِش-ت) (مث) خو، عادت، سبھا، ضمیر
سرشتہ: (س-رِش-تا) (مث) سرشت، خو، عادت
سرشتہ: سلسلا، پروگرام
سرشتے: دیکھو "سرشت"
سرشک: (مذ) قطرا، اتھرو
سرطان: سرطان، کیکڑا (2) اِک بُرج دا ناں

سرطانے: برج سرطان
سرہا: شروع (ناتک)
سرک: (س-رک) کھسک
سرکاج: چنگا کم
سرکار: (مث/فا) حکومت (2) وڈیائی دا بول (3) شاہ محمد نے رنجیت سنگھ مُراد لیا اے جنھے 1857پ وچ سرکار' اکھواݨا شروع کیتا سی
سرکار: ضلع' ڈویژن' حکومت
سرکار: کم کردیاں' کم وچ
سرکاری: رَب دا' سرکار دا' حکومت دا
سرکپ: اک داستانی راجا جو جوئے وچ ہرن والیاں نوں قیدی بنا کے اوہناں دے سر وڈھ لیندا سی۔ اوہدے بارے بہت سارے قصے مشہور نیں
سرکردہ: آگو' وڈیرا' اگے رہن والا' پہلی صف دا' سردار
سرکردی: سرکردا
سرکردے: سرکردا' وڈے آگو' امیر وزیر
سرکش: (فا) باغی' نافرمان' نابر
سرکشی: سرکش ہوون دی حالت' بغاوت' نابری' نافرمانی
سرکن: (ک) ہولی ہولی اگے ودھݨ' کھسکݨ
سرکن: (ک) سِر لاوݨ' رُسکݨ' ہولے ہولے ترݨ (جُوں وغیرہ دا) (2) ککے ککے گھُٹ بھرݨ
سرکنا: رسے نال پشو گھیر لیاوݨ
سرکہ: (سر-کا/مذ/فا) انگوریاں ہور پھلاں دے رَس نوں بنائی کھٹائی تیزاب وچ پانی پا کے دی بنائی جاندی اے دواواں تے کھاݨیاں وچ ورتیندی اے۔
سُرکے: ککے ککے گھُٹ بھرے (دیکھو "سرکن") (2) مائل ہووے' رخ کرے
سرکیاں: سر-کی-آں) گھٹ
سرکھوری: جیون ساتھی (لہ)
سرگ: سورگ' جنت (محم)
- سرگ دیاں: جنتی' جنت دیاں (وا)
سرگرداں: حیران' پریشان' بہت رُجھیا ہویا ہووݨ پاروں پریشان
سرگزشت: (فا/مث) ہڈ ورتی' سرورتی
سرگشتہ: (فا) حیران پریشان
سرگل: گیند' گولی
سرگم: سَت سُراں دی سانجھ
سرگن: سنتاں دے' رب دا سنتاں نے روپ
سرگھم: دیکھو "سرگم"
سرگھی: پربھات' دمّی' اصل لفظ "سحری" اے جو پنجابی تلفظ وچ سرگھی ہو گیا
سرلاوݨ: (ک) سِر سرکݨ' رُسکݨ
سرمایہ: (مذ/فا) پونجی' راس' دھری دھرائی
سرمچو: (مذ) اکھاں وچ سُرما پاوݨ والی سلائی
سرمد: سدا رہݨ والا' رب دا صفاتی ناں (2) دلی دے مشہور صوفی بزرگ جنہاں نوں اورنگ زیب نے دارا شکوہ دا سنگی ہووݨ پاروں قتل کروا دتا سی
سرموہ: وال دے سِرجِنا' ذرا ماسا
سرے سرمچو: سرے دانی وچ سرمچو' زنا دا فعل (وا)
سرمیتوں: سُرے نال
سرن: شرن' پناہ (ناتک)
سرنامہ: سرناواں' عنوان
سرنائی: شرنائی' نفیری
سرنائی: مقصد (2) پناہ (3) شرنائی' اک ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے
سرندے: (س-رن-دے) سر بناوݨ/وجاوݨ والے
سرندہ: ساز
سرنگ: اک قسم دا گھوڑا (لہ) (2) چٹے رنگ والا
سرنگڑا: (س-رنگ-ڑا) خوش رنگ' سوہݨے رنگ دا (2) ساون دے مہینے دی سوہݨی ہریاول

سرگوں: نیویں سِر والا' تھلے' نیواں
سرنگی: سارنگی' اک ساز دا ناں
سرنوح: حضرت نوحؑ سمے سیلاب دی پدھر
سرن: (ک) بنّن' توفیق ہوون
سرن: (ک) پورا ہوون' مکمل ہوون
سرن: (ک) اگانہ ودھن' سرکن
سرو: (سر-او/سرِ-سَو) سِدھا اَگانہہ نوں جاون والا اِک رُکھ جنوں محبوب دے قد نال تشبیہ دِتی جاندی اے
سروا: بھروسا
سراہی: سروہی شہر دی بنی دو دھاری تلوار (عام تلوار نوں دی کہہ لیندے نیں)
سراہیاں: سراہی دی جمع' تلواراں
سروپ: سوہنا روپ
سروپا: خلعت' سِر توں پیر تک دا قیمتی لباس
سروتے: سامعین' حاضری' حاضرین مجلس (جمع/وا)
سروشت: سر' کانیاں والا تیز پتراں دا گھاہ
سرود: راگ' اک ساز دا ناں
-سروداں: سرود دی جمع
-سرودے: سرود وچ' سرود
سرود کیتا: گایا
سرود کرنا: گاون' راگ کرن
سرور: (ند/ع) نشے دی لور' خوشی' مستی
سرور: (ند/ع) سردار' آگو
سرور عالمؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' دنیا دے سردار
سرور کائناتؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' کائنات دے سردار
سرور: صاف پانی' جھیل' تلاء' چشما' دریا (بف)
سروسی: سبھ توں
سروش: (ند/فا) خبر لیاون والا' سنیہا لیاون والا' حضرت جبرائیلؑ
سروں لاہنا: پگڑی لاہن' بے عزتی کرن

سروں: بِر دی جمع
سرہاندی: سرھاندی' سرھانے
سرہوں: سریہوں
-سرہوں جمانا: تلی اُتے سرہوں جملون' جھیتی کوئی بنا کڈھ لین
سری سرو: اک حدیث جِدا ترجمہ اے "انسان میرا راز اے تے میں اوہدا راز آں"
سری قلبی روحی: ریاضت دیاں تن منزلاں
سرے: سرن توں' پورا ہووے' ہوسکے' بن جاون
سرے تے: کنڈھے اُتے' سر اُتے' وادھو
سریالا: (ند) سلیارا' کنڈیارے بی والا گھاہ
سریانی: اک قدیم زبان جس وچ انجیل لکھی سی
سریر: (ند) جسم' جثا (2) شاہی تخت
سریروں: جسم وچوں' سریر توں
سریرے: سریر' شاہی تخت
سریش: (مث) اک لیسدار شے جو کاغذ وغیرا جوڑن دے کم آوندی اے
سریں: سر اُتے
سریں: کولھے' چوکنے' پتڑ
سرینہ: شرینہ دا رُکھ
سریوں: ڈھوں' شروع توں' سرے توں
سرھاندی: سرھانے
سڑاپڑے: ساڑے' حسد
سڑاپے: ساڑا' حسد
سڑہن: (ک) گھٹ بھرن' چوسن' سڑاکے نال پیون
سڑک: (مث) پکا راہ
سڑکن: (ک) سڑن' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن
سڑکن: (ک) سڑسڑ کرن' اواز نال گھٹ بھرن
سڑم: میں سڑدا آں (خف)
سڑن: (ک) ساڑا' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن' سکن' بوچھڑن' ترکن' سواہ ہوون' بلن
سڑول: (مث) سڑی ہوئی' بلی ہوئی
سڑیندا: ساڑدا

سڑھن: (ک) سیک یاں تاو پاروں دُدھ وچوں پانی گھٹ یاں سک جاوݨ (2) بھکھ پاروں آندراں دا بولݨ
سزا: (مث/ف) منڈے کم پاروں کسے نال کیتا گیا ورتاوا
سزاوار: جہنوں سزا دتی جاوے، سزا دا مستحق
سس: (مث) ووہٹی یاں خاوند دی ماں
ست: ستاپن
سُست: کمزور، نڈھال، ماندا، آلکسی، ڈھلا
سستا: تھوڑ مُلا، عام ملدا
سُستاوݨ: (ک) ساہ کڈھݨ، تھکیواں لاہوݨ
سستی میاں: اسانی نال مناں، سوکھا مناں
سسری: (سس-ری/ مث) کنک یاں اناج نوں لگݨ والا اک کیڑا
سسکار: مردا ساڑن دا کم
سسکݨ: (ک) ڈسکݨ، روݨ
سلاوݨ: (ک) ویکھو "سسکݨ"
سسی: نوعمر بھیڈ جو پہلی وار گبھی جارہی ہووے، ٹیار (جمع: سسیاں) (2) لوک قصے دی مشہور پاتر جہدا پنوں نال پیار چلیا سی
سطوات: (ع) سطوت دی جمع، رعب داب، شان، وڈیائی
سطوتاں: ویکھو "سطوات"
سعادت: (مث/ع) نیک بختی، خُش بختی، اقبال مندی، خُش قسمتی (2) آکھے لگݨ دا گُݨ
سعد: (مذ/ع) نیک بخت (2) ساعد، لطف علی دے قصے "سیف الملوک" وچ وزیر زادے دا ناں
سعداں: سعد دی جمع
سعدین: سعادت مند، خُش قسمتاں
سعود: نیک ہوݨ
سعی: (مث/ع) کوشش، جتن (2) حج دا اک عمل
سعیا: سعی، کوشش، سعی کرو، جتن کرو

سعید: (مذ/ع) خش نصیب، نیک بخت
سعیر: دوزخ دی چوتھی پرت، تیز اگ
سفاک: خونی، قاتل، ظالم
سفاہت: کمینگی
سفر: (مذ/ع) پینڈا، مسافری
سفرالعشق: کتاب "سیف الملوک" دا اصل ناں
سُفرہ: کھاݨ
سفرے: سفر، دسترخان، توشہ
سفل وائی: کمینا، گھٹیا پن
سفلہ: (مذ/ع) ہوچھا، نیچ، کمینا
سفلی: ہوچھے، کمینے (طل)
سفلے: کمینے، کم ظرف
سفنا: سپنا، خاب
سفنہ: ویکھو "سفنا"
سفید: چٹا، گورا
سفیدے: سفیدا، یوکلپٹس دا رکھ جو بڑا اُچا تے سدھا ہوندا اے، اوہدا تنا سفید رنگ دا ہوندا اے
سقر: (مذ/ع) دوزخ، جہنم
سقراط: یونان دا پرسدھ فلسفی، افلاطون دا استاد، اوہدیاں گلاں ویلے دے حاکماں تے مذہبی آگوواں نوں نہیں بھجدیاں سن ایس لئی اوہنوں زہر پیالا پیوݨا پیا
سقف: چھت، کوٹھا، سائبان
سقفے: ویکھو "سقف"
سقلات/ سقلاطہ: گلناری، قرمزی یاں نیلے رنگ دا مخملی کپڑا
سقیم: روگی، بیمار، خستا، سقم والا
سک: (مذ) رُکھ دی چھل (2) سکا ہوݨ دی حالت، سکڑا، ویندا سا
سِک: علاقا، اصل لفظ "شق" اے
- سکدار: سردار، چودھری
- سکداری: چودھراٹ، علاقے دی حکمرانی
سک: تانگھ، اچھیا، تمنا، شوق، اڈیک

سکا: (نا) کڑم' نیڑلا رشتے دار (مئنث سکی)
رِسکا: (نا) سِیسا' اِک سستی دھات
سکارن: (ک) وصول کرن
سکالے: سکارے' سکائے' خشک کرے
سُکاوت: (مث) سُکا ہوون
سکاوت والے: سکے رشتے دار' عزیز
سکاہاں: اسیں سک وچ آں' اسیں ترسدے آں
سکت: (مث) ہمت' برداشت' تران' طاقت
سکت: (مث) سسکن' سِک ہوون
-سکت سکت: سسکیاں
سکچن: (ک) سنگڑن' کٹھا ہوون' سنگن' شرماون' جھکن
سکچے دوویں: اپنے تھاں سر ہو گئے
سکدا: سک وچ
رِسکدار: شِقدار' سردار' چودھری' حاکم
سکدی: کنتر' اڈیکوان
سکدیاں: سِک والیاں نوں
سکر: (ذ/ع) نشا' مستی
سکران: مستی
سکڑن: (ک) سنگڑن' اکٹھا ہوون
سکڑے: سکے' رشتے دار' لکڑ دی چھِل
سکسیں: سکیں گا
سکلن: (ک) جمع ہوون' اکٹھا ہوون' وصول ہوون
سکنات: سکون' رکن
سکندر: سکندر یونانی' مقدونیا دا حاکم جیہنے دنیا دے کئی دیس فتح کیتے اخیر پنجاب تک آیا پر پنجاب نوں پوری طرحاں فتح نہ کر سکیا. جنگ وچ اوہنوں اِک تیر وجیا جیدے زخم پاروں راہ جاندیاں مر گیا.
-سکندر نامہ: فارسی وچ اک شعری کتاب جس وچ سکندر دیاں فتحاں دا حال اے.
سکن: (ک) سکت رکھن' لائق ہوون' قابل ہوون' جوگ ہوون' ممکن ہوون
سکن: (ک) سیکیا جاون' گرم ہوون

بسکن: (ک) تانگھ کرن' آس کرن' سِک رکھن
سُکن: (ک) خشک ہوون' سوکا پین
سِکنا: من دی اچھیا رکھن' اڈیک کرن
سکوپت: مٹھی نیندر
سکوت: (ع) خموشی' چپ چاں
سکوتوں: سکون توں' سکون' جزم
سکے: سک کرے' سک کردا اے
سکیاں: رشتے دار' نیڑلے ساک
سکیت: تنگ' سنگڑیا ہویا (2) مشکل (3) سُکا ہوون
سکیل: لوہے دی قسم
سکیلے: سکیل' لوہے دی قسم
رِسکھ: سکھن توں امر تے حاصل مصدر (2) گرو نانک جی نوں منن والا
-سکھ شناس: پچھان تے سِکھ لے (محم)
سُکھ: (نا) چین' ارام' سکون
-سکھ مندر: ارام دی تھاں' سکھ دی تھاں
سکھالا: سکھی (2) سوکھا' اسان' سکھلا
سکھالے: سکھائے
سکھاول: پالکی
سُکھاون: (ک) سکھ دیون' راس آون (کوئی شے) بھاون' چنگا لگن
سکھاوے: چنگی لگے' راس آوے
سکھالیاں: سوکھیاں' سکھ چین نال رہن والیاں
سکھاندا: راس آوندا' سوکھا رہندا' ہور ویکھو "سکھاون"
سکھاندی: مناسب' موزوں
رِسکھایم: میتوں سکھائے' میتوں راس آوے' چنگا لگے
سکھایوس: سکھایا سو
سکھپال: سواری دی ڈولی
سِکھر: شکر (Climax) سمجھ توں اُپری حد' رٹیسی' اُچیائی

۔سکھراں: سکھر دی جمع، پہاڑی چوٹی، اُچیائی، ٹیسی
سکھرام: (مذ) سکھ، چین، آرام
۔سکھرڑے: سکھرا دی جمع، سکھ
سکھلا: سکھالی، سوکھی، اسان
سکھن: (ک) جانن، علم حاصل کرن، تجربا کرن
سکھن: (ک) منت منن، مراد منگن
سکھنا: خالی، محروم، کھوکھلا
سکھنا آیا ای: سکھنا لازمی اے، سکھن دا حکم
سکھی: (مث) سہیلی
سکھیا: (مث) نصیحت، مریدی، شگردی
سکھیارا: سوکھا وسن والا، سکھی
سکھیلے: سکھ والے، سکھی
سکھیں: سکھ نال
سگ: (مذ/فا) کُتا
سگاں: سگ دی جمع، کُتے
سگجن: (ک) رس وس، پیار محبت نال رہن
سگر: زہری (2) سارا، پورا، ہریک
سگریں: سبھے
سگسار: کُتے دے جسم والی اک فرضی قوم جہدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
سگل: پورا، سارا، سبھ
سگلا: پورا، سارا، سبھ، سچا، سگل
سگندھ: (مث) خشبو
سگن: (ک) سگن (2) شگن، کوئی کم کرن توں پہلاں اوہدے چنگے مندے دا کوئیڑ
سگواں: (مذ) ہوبہو، اُنجے دا اُنجے، بعینہ
سگوریاں: بہار والا
۔سدا سگوریاں: سدا بہار
سگویں: سگواں دا دُتیا رُوپ، اُنجے دا اُنجے
سگیت: (سگی۔ت) ساتھی، رشتے دار، سکے (نانک)

سگھڑ: (س + گھڑ) چنگی طرحاں گھڑیا ہویا، مہذب، سچجا، سیانا
سگھڑن: (ک) سگھڑ ہوون، سیانا ہوون
سگھڑے: ہمیشہ
سگھی: سکی
سگھیڑا: موری کر کے، پرو کے
سُل: پھٹ، زخم
سِل: پدھرا پتھر، سیٹ ورگا پتھر، پتھر
سلاح: ہتھیار، اسلحا
سلاخ: لوہے دی سیخ یاں ڈانگ
سلاری: سونے چاندی دے کم دے حاشیے والی شال یاں چدر
سلاسل: ہتھکڑیاں، بیڑیاں
سلاطین: سلطان توں جمع، بہت سارے بادشاہ
سُلاک: سیخ، سلاخ (مم)
سلام: (مذ/ع) سلامتی دی دعا، درود
سلامت: درست، قائم دائم، پورا
سلاں: "سل" دی جمع، زخم، پھٹ
سلاہون: (ک) سراہون، صفت کرن، پسند کرن
سلاہندی اے: تعریف کردی اے
سلاہیے: تعریف کریے
سُلایا: سوایا
سلب: (ع) لیجاون، مکاون، کھوہون
سلب ثبوت: نفی تے اثبات، تصوف دیاں دو اصلاحواں
سلخ: چن تے سورج دا میل
سلن: (ک) گنڈھن، جوڑن، دو رسیاں نوں خاص طریقے نال جوڑن
سلسبیل: (مث/ع) جنت دا اک چشما تے نہر
سلسلاون: (ک) سرسراون، رینگن (کیڑے دا)، رگلا ہوون، ہلمن
سلسلہ: لڑی، سنگلی، زنجیر، ترتیب
سلطان: (مذ/ع) بادشاہ، قدرت، دلیل، حجت (2)

مقبل دی "ہیر" وچ ہیر دے بھرا دا ناں (3) صاحباں دا اک شریک

سلطانہ: سلطان توں مونث (2) سلطانی، سلطان

سلک: لائن، پال، راہ

سلکے: سلگے، دھکھے

سلکھنا: سوہنا (ون: سلکھنی، سلکھنے)

سلکھنی: (مث) بھاگوان، سوہنی، چنگیاں عادتاں والی سوہنی (2) خالی، کھوکھلی

سلکت: دھکھدی آں

سُلگن: (ک) مچن، دھکھن، بلن، کھمن، دہکن، سڑن، دھمن

سُلم: منن، تسلیم کرن، اطاعت

سلماں/سلمان: حضرت سلمان فارسیؓ، رسول کریمؐ دے اک صحابی

سلنا: چوراں دا چوری توں پہلاں شے نوں دنے تاڑن

سلوا/ سلویٰ: (مذ/ع) وٹیرے ورگی جنگلی شے جو بن داس سے بنی اسرائیل نوں اسانوں اُتر کے ملدی رہی (من تے سلویٰ)

سلواٹ: سارے سیال، سیال براوری (سارے جٹ = جٹاٹ)

سلواہن: (مذ) سالباہن، پورن بھگت دا پیو، سیالکوٹ دا مشہور راجا جس بارے کئی قصے مشہور ہن

سلوتر: (مذ) ڈنڈا (خاص کر بھنگ گھوٹن والا)

سلوتری: (مذ) ڈنگر ڈاکٹر

سلوک: مل ورتن (2) رب دی نیڑتا لبھن لئی کیتا گیا روحانی جتن

سلوکا: شلوک، دوہڑے (ناٹک)

سلونا: لونا (2) سالن (3) ساولا

سلونے: نمکین، لونے (2) ساولے، پکے رنگ دے

سلہاشنہ: پنڈے اُتے ہون دی برکن

سلیارا: سریالا، کنڈیالیے لی والا اک قسم دا گھاہ

سلیتا: سازو سامان بنھے پاون والا کپڑا

سلیتی: سلیتے، دیکھو "سلیتا"

سلیتیاں: کناتاں

سلیٹا: (سلے + ٹا) سیال قوم دا، سیال

سلیٹی: (سلے + ٹی) سیالاں دی دھی، سیال قوم دی عورت

سلیماں/سلیمان: اک پیغمبر جو جناں پریاں اُتے وی حکمرانی رکھدے سن ایہدے نال نال پرندے حیوان وی اوہناں دے ماتحت سن

-سلیمان سکندروں: حضرت سلیمان توں لے کے سکندر تک

سُلمہ: (مذ) برداشت دی قوت، سہ

سِلمہ: اِٹ، وڈی چٹان دا ٹوٹا، سل

سلھابن: (ک) ولھن، گلا ہوون

سُلھن: (ک) بھیکن، ونھن، موری کرن، لوہے دی سلاخ نال موری کرن

سِلھن: (ک) ولھن، گلا ہوون

سلھی: ونھی

سلھیندیاں: سلھدیاں، چوبھدیاں، چھانی کردیاں

سم: زہر (2) رِصا

-سم کر: سوں کے (دمودر)

-سم ساغری: پیالے ورگا (نجم)

سمّ: رمن توں، چوون، رسن

سُم: سوں (2) گھوڑے دے پنجے

سما: ویلا، وقت، سماں، حالت

سما: (سماء) (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

سما/سماء: (مذ/ع) اسمان

-سمائی: اسمانی (رنگ) اسمان دا

سماج: (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

-سماجی: سماج نال تعلق رکھدا

سماجت: (مث) منت، ترلا

سمادھ: گیان دھیان دی حالت یاں تھاں

سمادھی: مراقبا' یوگ دا اٹھواں تے آخری رنگ'
سادھ لاون دی تھاں
سمارن: سمر' ورد' ذکر
سماگ: (ند/ع) سنن' قوالی دا سُنن
سمال: (امر) یاد رکھ' چیتے کر
سمالے: سمل' سامان' وست' آرائش تے سجاوٹ
دا سامان
سمانا: سامان' عزت' وقار
سماون: (ک) رچن' جذب ہون' سما جاون
سمانہ: وساندا اے (ٹانک)
سماواں: سوں رہواں' سوں جاواں
سمائی: سماء توں' اسان' اسان دا' اسانی (رنگ
وغیرا)
سمبرن: (ک) بہارن' جھاڑو پھیرن' صفائی کرن
سمبلن: (ک) کٹے کپڑے چنن' ہار شنگار کرن
سمبھیں: سمباں' سم' گھوڑے دے کھُر
سمت: بکری ورھا
سمت: طرف' پاسا
سمٹن: (ک) سکڑن' اکٹھا ہون' سکڑن
سمجھ: (مث) عقل' بُدھ' سمجھن دی حالت
- سمجھ ستایا: (مث) عقل نے مینوں تنگ
کیتا اے
سمجھن: (ک) جانن' سمجھ وچ لیاون' علم رکھن'
آگاہ ہون
سمجھیوس: اوس سمجھیا
سمرا: سووندا
سمر: سمرن توں امر تے حاصل مصدر' یاد کرن'
جنظ کرن
سمراں: ویکھو "سمر"
سمرت: زبانی یاد (وا)
سمرنا: ذکر کرن' تسبی' اوہ مالا جس نال ذکر کیتا
جاندا اے' رنگی مالا
سمرن: (ک) جپن' سمالن' مدکرن' یاد کرن

سمرن: (ک) سوون
سمرنی: جپ' مالا' رب دا ناں جپن
سمسیا: (س-مس-یا) مشکل' مسئلہ' اُلجھن
سمکالی: (ند) اِکو سمے دا' نال دے سمے دا' ہم عصر
سمل: (س-ل) پونجی' سرمایا' سفر خرچ' راہ دا
خرچ' وراثت' خزانا
سملہ: سنبھال کے
سمن: یاسمن دا پھُل' چنبیلی
سمند: (ند/فا) زرد رنگ دے گھوڑے دی اک
قسم
سمنداں: سمند دی جمع
سمندی: سمند گھوڑے نال تعلق رکھدا
سمند ڈھانا: (س-مس-و) سمندر (پانی) وچ
ڈھانی' فضول کم
سمندر: (ند) اک کیڑا جو اگ وچ جمدا اے تے
اگ ای اوہدی خوراک اے۔ جدوں اگ مسلسل
بلدی رہوے تاں ایہ جیوندے نیں تے اگ وچوں
باہر کڈھن نال مر جاندے نیں
سمندر: (ند) ساگر
سمن: (ک) چوون' چکن' تھبا تھبا کر کے ڈکن
سمن: (ک) سوون
سمو: سموون توں امر تے حاصل مصدر
سمو جانا: گرم پانی دا ٹھنڈے وچ رل کے آپ
دی ٹھنڈا سمو جانا' رل جاون' نِگھا ٹھنڈا ہوون
(وا)
سمور: (ند/فا) کُتّے دا نِیا والاں والا قیمتی کپڑا
سموسا/سموسہ: کُنّھے میدے وچ آلو' قیمہ یاں
ہور چیزاں بھر کے تلی ہوئی تکونی شے
سمول: سارا' پورا' سمچا (و-ر سمولوں' سمولی)
سمولے: سانجھے' اکٹھے' سمچے' اکٹھے ہوئے' جمع
ہوئے
سموند: سمندر
سموم: گرم ہوا' لُو

سموی: ویکھو "سوم"
سمالی: سنبھالی
سمیوے: سوویئے' سوئیے
سمی: ہلکے قدماں تے ست رفتار دا ناچ
سمیاں: ڈھول سمی دا ڈراما
سمے: ویلے
سمیان: سامان
سمیانا(ں): سمیان' سامان
سمیٹن: (ک) سانبھن' اکٹھا کرن' ہونجن
سمیع: سُنن یاں سُناون والا' رب دا اک صفاتی ناں
سمیں: (غ،ا) سے' سوویں' ستے
سمھار: چیتے کر' یاد کر' سمال
سمھال: سنبھال' چیتے کر' یاد رکھ
سمھالن: (ک) چیتے کرن' یاد کرن' ورد کرن' جپن
سمھالوں: سمھال توں' یاد
سمھن: (ک) سون
سَن: سے' ویلے' سال' سمت
سن توں سن: برابر دا جوڑ
سن: ادھرنگ' فالج' لقوا
سن مکھ: سرخرو' کامیاب
سن: لگ' وران' سُنا
—سن سادھ دی منڈلی: قبرستان ورگا حال
سنات: نیویں ذات' گوت
سناری: سنہری' سونے رنگی (2) اک قسم دا گھوڑا
سنارے: (مذ) سنار' سنیارا' سونے دا کم کرن والا
سناسی: سنیاسی' سادھ' جوگی
سنان: نیزا' برچھی
سنب: (مذ) سُم' گھوڑے دا کھر
سنبی: نی ٹھنی' سجی ہوئی' بنی ٹھنی' شنگاری ہوئی
سنبھار: سنبھال
سنبھاراں: چیتے رکھاں
سنبھالنا: سمھالن' سہارا دیون' پالن
سنبھالو: اک رکھ جہدے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں' پتر اُبل کے ورم والی تھاں دھون نال ارام آجاندا اے
سنبھل: یوپی دا اک شہر
سنت: (مذ/س-ت) صوفی' سدھ راہ چلن والا' رب پریمی' سادھو
سُنت: (مث/عر/سُ-نت) اوہ کم جو رسول پاکؐ نے آپ کیتے یاں کرن دا حکم دِتا (2) لوٹے دی ٹوٹی (3) منڈے دا ختنا کرن دی رسم (4) اوہ نمازاں جہناں دا درجا فرض نمازاں توں گھٹ تے نفل توں ودھ اے
سنتاپ: ساڑن والی گرمی' تکلیف' سوزو' دکھ' مصیبت
سنتو: کھوہ چوں پانی کڈھن دا بوکا
سنتوکھ: قناعت' صبر' لالچ نہ کرن
سنتوکھن: (ک) صبر کرن' بس کرن' کم نہ کرن' مُکن (کتاب وغیرا)
سنتی بھٹنا: سنتاں کراون' ختنے کراون' مسلمانی کراون
سنج: شام' ترکال' سنجھ
سنج: کٹھا کیتا (نانک/ محم)
سنج: (مث) سُنجی' وران' ورانی'
سنج برہ: وران علاقے
— سنج واہ: ورانا
سنجا: وران' بے اباد
سنجاب: کپڑے دی اک قسم' سنجاف' کور
سنجاپن: (ک) پچھاتیا جاپن' معلوم ہوون' جاپن
سنجاپنے: پچھانے
سنجاتا: منہ پچھاتیا
سنجایا: کامیاب
سنجاف: اُچھاڑ' جھالر
سنجان: (مث) پچھان

سنجالی: سنجھائی، پچھانی
سنجد: بیر ورگا اِک پھل
سُنجڑا: وران، سُنجا
سُنجڑی: سُنجی، وران، بے خبری وچ، اکلی، رہنا راکھی
سنجڑ سپے: ورانیاں
سنجڑیں: شاواں گے
سنجن: (ک) سنجرن، رگلا کرن، بھیون، پانی دیون، سنجائی کرن
سنجوگ: چنگا میل، قسمت راہیں ملاپ، ویاہ (2) دو ستاریاں دا اک برج وچ ملاپ، اتفاق، حادثا، جسم تے روح دا ملاپ
سُنجی: وران، بد بخت، نامراد
سُنجے: وران
سنجیں: ویکھو "سُنجی"
سنجھ (مث) سنجھ، سویر، سرگھی
سنجھالیس: پچھانن گے، جانن گے
سنجرن: (ک) پانی دیون، سنجن، سنجائی کرن
سنجن: (ک) اکٹھا کرن، سمیٹن، جمع کرن
سند: (سن-سو) اوزار، زچھ، آلا
سندا: دا، کسے بارے
سنداری: چمڑے دی مشک جس وچ ہوا بھر کے دریا پار کردے نیں
سندارے: ویکھو "سنداری"
سنداں: لوہا یاں ہور سخت تھاں جس اُتے رکھ کے سٹ ماردے نیں
سُندر: سوہنا، سوہنی، سوہنے
سُندری: سوہنی، حسینا
سندس: اوہدا
سندل بار: ساندل بار
سندوری: سندھوری، سندھور رنگا
سندی: دی
سندے: دے

سندیسوا: سندیسا، سنیہا
سندیلاں: کیاریاں، روشاں
سندھ: سمندر (2) اک مشہور دریا (3) بھیرویں راگ دی اک راگنی
سندھ سندھ: انگ انگ
سندھڑی: سندھ ندی، سندھ دیس
سندھڑے: سندھ
سندھڑیں: سندھ وچ
سندھیا: سویرے شام کیتی جاون والی عبادت
سنڈاس: سنیاس (2) ٹٹی خانا
سنڈاسن: (مث) چوڑھی، جماندرنی
سنڈھ: اچھل بجھ، نہ سُوَن والی مجھ
سنڈھا: سنڈھا، زر بجھ
سنڈھن: (ک) سمن، گنڈھن، جوڑن، رسی نوں گنڈھ لاون
سنڑا: گلا، بنا، رِجھا (وِرتہ سنڑئی، سنڑئے)
سنسار: (مذ) زمانا، جگ، جہان، دنیا، کائنات (2) نگر مچھ
سنسارے: اجاڑ، بے آباد
سنسکرت: (سَں-کِ-رت) بھارت نوں آون والے آریاواں دی مذہبی بولی
سُنساون: (ک) سن بن کرن، کسے شے دا شوں شوں دی اواز پیدا کرن
سُنساون: (ک) نک وچ بولن
سنکارن: (ک) اشارا کرن، اکھ مارن، سینت مارن، اکساون
سنکڑا: سن لگوا، سن دا گوٹا
سنگلی: رکی زنجیر، سنگلی، پِتل دی تار جو نجومی لوک حساب لاون لئی ورتدے نیں
سنگ: پتھر، وٹا
-سنگریزہ: سنگ ریزا، کنکر، نکے نکے پتھراں دے ٹوٹے
-سنگ کبوتر بیضہ: کبوتر دے آنڈے جیّے

وڈے وٹے
-سنگین: سخت' پتھری' پتھریلا
سنگ: فقیر سادھوواں دا قافلا جو کسے مزار دی زیارت لئی جا رہیا ہووے' جتھ
سنگ: ساتھ' نال
سنگ: جھاکا' شرم' سنگا' لج' لحاظ' احساس
سنگیں: (س۔ گے۔س) شرم کریں
سنگار: زیور' گہنا' سجاوٹ
-سنگار لئی: سجا لئی
-سنگار مہاوتاں دا: ہاتھیاں دے سِراں اُتے سندھور لاون
سنگارن: (ک) سجاون' شنگار کرن
سنگاری: سجائی
سنگارے: سجے سجائے
سنگاریں: سجاویں
سنگالی: سنگاں والی
سنگت: (سٹ) محفل' ساتھ' اکٹھ' صحبت' جماعت
سنگتاں: سنگت دی جمع' ساتھ' مریداں دی جماعت
سنگرن: (ک) نازا کہن
سنگرن: (ک) سکڑن' سمٹن
سنگستان: سنگ ستان' پتھراں دا گھر' کشور جہان
سنگل: زنجیر
-سنگل جڑیا: کنڈی لائی (بوہے نوں)
سنگی: سنگی' ایکا نرسنگا
سنگون: (ک) جاسوسی کرن' راز داری نال خبر لیٔن
سنگولا: (مذ) نیزا
سنگولے: نیزے
سنگوئی: سنگی توں' شرماون
سنگی: شرمائی (2) سنگ توں' پتھر دا
سنگی: سنگ
-سنگی لاون: درد مکاون لئی پچھ لا کے سنگ دا ٹنیا کپ لاون

سنگھ: (مذ) گلا' حلق
سنگھ سوارن: کھنگورا مار کے گلا صاف کرن
سنگھ: شیر' سکھ
سنگھا: سنگھ/گلا' حلق (2) سنگھی آنائی وچ رسیاں دا اٹھا
سنگھات: سنگت' مجلس (2) لڑائی (3) سختی' تیزی (4) بدن' جُسا (5) دوزخ دا اک حصا
سنگھار: شنگار' سجن
سنگھارن: (ک) قتل کرن
سنگھاں: سکھاں
سنگھٹ: رگڑا' ٹاکرا' لڑائی' میل (جمع سنگھٹاں)
سنگھن: (ک) سُنگھ لین' نک نال پرکھن
سنگھنا: جنسی لذت لیٔن (دا)
سنگھوں: سنگھ توں' گلے توں
سنگھیاں: سنگیاں
سنن: (ک) دھیان دیون' کناں راہیں آواز محسوس' کن دھرن
سنوار: سوم وار' پیوار (2) سنوارن توں امرتے حاصل مصدر
سنوارن: (ک) سوارن
سنواریں: ٹھیک کریں
سنوالے: سواوے
سنورن: (ک) سورن' بنن' سُدھرن' درست ہوون' پھبن' سجن
سنولاون: (ک) ساوڑا ہوون' دھپ نال رنگ کالا تھیون
سنویں: (غ ا) سووے
سنیہا: سنیہ' پیار دا جذبا
سنیہڑ: کن' سُنن انگ
سُنی: سُنجی' ویران' سُونی' بے اباد' بے رونق
سنے: سال' عمر' سن
سُنیہا: پیغام
سنیہڑا: سنیہا' پیغام

سیہوڑا: سنیہا' سندیسا' پیغام
سینہوڑے: سنیہے' پیغام
سنھ: طرف' پاسا
سنھ: ریگستان دا اک قسم دا گھاہ
سنھ: (مث) نقب (لاون' مارن)
سنھ لمنا: دلدلی زمین وچ دھس جاون
سنھن: (ک) ہتھنڈاں لئی نشانا بنھن' شست بنھن
سن: پٹ سن' سن دا بوٹا
سن: سنے' نال' سمیت
سن کھ: سرخرو' کامیاب
سن دل نال: جے دل لا کے سُنیں
سن ہمشیرہ حال: بھیّن دا حال سُن کے
سناٹا: ہدایت کرن' اعلان کرن' چتاونی دیون
سناواں: شاواں
سنایم: میتوں شاتی
سنکن: (ک) نک صاف کرن
سنے: سمیت' نال
سنے رُکھ: رُکھ سمیت' حضرت ذکریاؑ کافراں توں بچ بھجدے سن' اک رُکھ نوں آکھیا کہ مینوں لُکا. رُکھ نے اپنے تنے اندر لکا دتا. رب نوں ایہ گل پسند نہ آئی تے کافراں نے رُکھ نوں آرے نال چیر دتا' حضرت ذکریاؑ وی وچے چیرے گئے.
سنیاس: سُتی
سو: اوہی ای' اوہ
–سو مثال ہماری: اوہی مثال ساڈی اے (محمد)
سو: پاسے' ول' سمت' طرف
سوا: (س-سواء) بغیر' بنا
سوا: (س-سوا) اک اتے چوتھائی
سو آن: جیون ٹہنا' نصب العین (ابف)
سواحل: ساحل دی جمع' سمندر کنڈھے
سواد: چسکا' مزا' ذائقہ
–سوادوں: سواد توں' مزے توں' ذائقے توں
سوادالاعظم/سواد اعظم: وڈی گنتی' بہو گنتی' اکثریت
سوارتھ: بھلیائی دی گل' چنگی گل' نیک کم
سوارن: (ک) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن
سواک: اِک اناج' سوانک' دریا کنڈھے اگن والا اِک گھاہ جس نوں کھاون نوں بی ملدے نیں
سوالی: سوائی (2) سوال کرن والا' فقیر
سوالیں: سوال نال
سوامی: آقا' مالک' خاوند' میاں' راجا' رب
سوانگر: چنگی بھلی
سوانی: (مث) زن' عورت' زنانی' خاندانی عورت
سواہ: راکھ' خاکستر
سواہیں: سواہ' راکھ' خاکستر
سوائی: سوا' وادھو' ہور (2) سواون توں ماضی
سوائے: سوا' ودھ
سوبھا: (مث) مہر' تعریف' شوبھا (نانک) (2)
سوبھن والا' راس آون والا' چنگا لگن والا
سوبھن: (ک) زیب دیون' چنگا لگن' سجن' پھبن' بھلا لگن' سنورن
سوبھی: سجی' پھبی
سوت: سوتیلی' متریا بھین
سوت: سوون کپڑے' بسترے دے کپڑے' سوون ڈھنگ (دا)
سوت: سوتر' دھاگا
سوتا: (مذ) سوون ویلا' ترکالاں
سوتر: اوتر دا الٹ' اولاد والا' وسدا' قسمت والا
سوترن: (ک) درست ہوون' سورن' بنن' ٹھیک ہوون' صحت مند ہوون' ڈنگر دا سیکھن ہوون
سوتری: (مث) رسی' سیبا (2) سپ دا اصل ناں لین دی تھاں لیا جاندا فرضی ناں
سوتن: (ک) سوتنا' جتھ نوں اتوں تھلے لیاون' مانجا چڑھاون' ولوندھرن' نیام چوں تلوار کڈھن

سوتنا: ویکھو "سوتن" (وا)

سوتے: سوتا' سوون ویلا

سوتیں: ستیاں' سُتے ہوئے نوں

سوتا: انڈا' ڈانگ' سوٹی (2) تخی

سوٹا: سگریٹ یاں حقے دا کش

سوج: تجن دی حالت

سوجن: گھر دا بندا' نیڑلا رشتے دار

سوجھ: ویکھو "سجھ"

سوجھی: سمجھ' گیان' عقل

سوجھیندا: بجھاندا

سوچ: (مث) سوچن دا عمل' سوچی گئی شے

سوچن: (ک) چیت وچ لیاون' دھیان کرن' گوہ کرن' گولن' گویڑن' وچارن

سوچشار: فلاسفر' فلسفی

سوچوان: (سوچ-وان) فلاسفر' فلسفی' سوچشار

سوخت: (مث/فا) ساڑ

سوختہ: (سوخ-تا/فا) سڑیا' بجھیا' تلیا ہویا

سود: (مذ/فا) فائدا' منافع' بیاج' نفع

سودا: (مذ) مال' وپار' لوڑ وستاں

—سودا ہار نہ: توں سوادنہ چھڈ (سودا کرلے)

—سوداگر: کاروباری بندا

سودا: پاگل پنا' جھل

سودائے: سودائی' پاگل' جھلے

سودائن: (مث) کملی جھلی' پاگل

سوداویں: سودا پاروں

سودھ: اصلاح' درستی' (سودھن توں امر تے حاصل مصدر)

سودھن: (ک) سوارن' بہتر کرن' ایڈٹ کرن' صحیح کرن' غلطیاں توں پاک کرن' صاف کرن' خالص بناون' ہدایت دیون

سورۃ: (س-ور) سورن توں' بہتر

سوراج: ازادی

سوروا: سوُروا' سجدا

سورت: قرآن شریف دیاں کسے اک سرلویں بیٹھ آیتاں دا اکٹھ' سورۃ

سورۃ اخلاص: قرآن مجید دی سورت توحید' قل ھو اللہ والی سورت (جو ترّن وار پڑھن نال پورا قرآن شریف پڑھن دا ثواب بلنا وسیا جاندا اے)

سورٹھ: سورٹھا' اِک راگ

سورگ: جنت

سورما: بہادر

سورمت: بہادری

سورمتائی: بہادری

سورن: سرن' مدد کرن (2) بہتر ہوون' راس ہوون

سوری: سلیم' شریف

سورے: سُورماں

سوریاں پیراں تائیں: پیراں دی منقبت آکھ (دمو)

سورسجے: سوہرے' سسرال

سوریں: ورد کریں' رب دا ناں لے کے شروع کریں

سوڑ: (مث) مشکل' تنگی' کالر' بھیتی

سوڑا: (مذ) تنگ (مث: سوڑی)

سوڑن: (ک) تڑکن' تیل یاں گھیو وچ کوئی شے بھنن' بھگارن

سوڑن: (ک) مارن' کُٹن' بھنبھوڑن' کھاون

سوڑھ: راگ سوڑھا

سوز: (مذ/فا) ساڑ' سیک' درد

سوزاں: سوز دی جمع

سوزن: (مث/فا) سوئی

سوسن: گل سوسن' اِک پھُل جو کئی رنگاں دا تے خشبوئی ہوندا اے

سوغات: (مث/فا) کسے خاص علاقے دا تحفا

سوفار: تیر دا اگلا حصا

سوف ترائی: توں کجھ دیر ٹھہر کے مینوں ویکھ

سکیں گا (سوف: مستقبل بعید اے)
سوفسطائی: (ع) وہمیات دا۔فلسفا' قدیم یونان دی اک وچار دھارا' بعضیاں دے خیال وچ "صوفی" لفظ ایتھوں ای آیا اے۔
سوق: بازار
سوک: سوکا' خشکی' سکن دا عمل
سوکا: خشکی' بارش نہ ہوون دی حالت (2) بال دے کمزور ہوون تے سکن دی بیماری
سوکاں: سوکے مارے (بوٹے)' سکے
سوکاؤ: سکاؤ
سوکائے: (غ ا) سکائے
سوکن: (ک) جذب کرن' چوسن
سوکن: (ک) ڈنگر دا گھراڑے مارن
سوکھ: اسانی' سہولت' امیری
سوکھا: اسان (2) امیر
سوکھاندا: (غ ا) ویکھو "سکھاندا"
سوکھدائی: سکھدائی' سکھ دائیک' سکھ دیون والا
سوگ: (ف) سوگ کرن والا
سوگند: (ہ/مث) سونہ' قسم
سوگی: سوگ والے' غمگین' دکھی (2) سوگی' کشش
سوگیاں: سوگی دی جمع' سوگ والے (2) کشش
سول: (ف) کنڈا' درد' ڈھڈپیڑ
سول دا: سول دائیک' درد دیندا (کنڈا)
سولاں: سول دی جمع' کنڈے' کنڈیاں
سول: (س-ول) سوکھیائی
سولا: سول' سوانک ورگا چاول
سولا: (س-ول-آ) سوکھا' سستا
سولاں: (غ ا) سولھاں' 16
سولدا: (س-ول-دا) جندا
سولڑا: (س-ول-ڑا) سولا' سستا' سوکھا' نیڑے (خف)
سولڑے: (س-ول-ڑے) سولے' سستے' عام

ملدے' سوکھے لبھن والے' مشکل سوکھی کرن والے
سولن: (ک) من لین' اعتراف کرن
سولن: (ک) انی لگن' داغ لگن' بوٹی دا اک پاسیوں سڑن
سولن: ڈاہ' بھر
سولہ: ویکھو "سولا"
سولھاں: سولھاں' 16
سولی: نیڑے' سرانے' ہور ویکھو "سولا"
سولی: (مث) پھاہی' پھانسی
-سولی رسم: پھانسی لاون دا رواج
سولے: ویکھو "سولا"
سولھویں: چنوں چودھویں ورگی روشن رات (مجازن)
سولھے: خشی دے گیت' تعریفی گیت
سوم: (فا) تجا' تریجا' تیرا
سومن: (ک) سون' ارام
سوم وار: سوموار' پیر' آریاواں دا سوم رس پیون دا دن
سومن: سمن' سوون
سومیراں: میراں دا میر
سوں: تیں' توں
سوں: وچ' نال
سوں: (غ ا) ویکھو سونہ
سوں: تعویز' تویت
سون سپت: اجہی سونہ جس وچ دولھا اپنی بیوی توں سوا ہر سوانی نوں ماں' بھین تے دھی دا آدر دین دا اقرار کردا اے۔
سون شگون: فال' شگون
سون: سونا' (2) چنگی نسل دا
سون سڈاون پیکا: سونے ورگے لوک جو اپنے آپ نوں ظاہر نہ کرن (باہو)
سون چڑی: سنہری کھنبھاں والی چڑی

سونے وڑی: (سو-نے-سون-ڑی) سونے رنگی، سونے بارے
سونپ: حوالے
-سونپ دینا: حوالے کر دینا
-سونپاں: حوالے کراں، دیاں
سونپن: (ک) حوالے کرن، دیون، سپرد کرن
سونپیم: میں سونپیا
سونجڑ: سنج، جنگل، بیلا، اجاڑ، ویرانی
سونڑی: (س-سون-ڑی) سونے رنگ دی، سونی
سونتھاں: (غ-ا) سوہنا
سونوی: (س-سون-وی) سونے رنگ والی، سونی
سونہہ: سونہہ، قسم
سونہا: (سوں-ہا) باخبر، آگو (2) جاسوس
سونہاریاں: سونہیاں
سونہاں: ویکھو "سونہا"
سونہدی: (غ-ا) ویکھو سوہندی
سونہی: سونہا توں مونث
سونہیں: سونہے، واقف، ہمنوا
سونیارے: (غ-ا) سنیارے
سونیں: سوں، ویاہ دیاں رسماں
سونیہا: (غ-ا) سنیہا
سوں: ساون، (بارش، مینہ)
سوں: شگن
سوں/سوون: سون، نیندر مانن
سونیساں: سناواں گی
سوواں/سوں: بنجا دیون، بال جمن
سوہ: شوہ، مالک
سوہ: حسن، سجاوٹ
سوہا: سرخ، لال، رتا (2) سونہا، واقف، جانو، جاسوس
سوہارا: سوہانرا، سانرا، سوہنا
سوہارے: سوہارا توں، سوہنے
سوہاگن: سہاگن

سوہاگنی: سہاگنی، بھاگوان، خاوند کول وسدی
سوہان: اک قسم دا گھاہ
سوہبی: (غ-ا) ویکھو سوبھن، سوبھی
سوہد: (غ-ا) ویکھو "سودھ" سودھن
سوہدرہ: سوہدرہ ہنڈ، وزیر آباد لاگے اک علاقا
سوہدہ: (غ-ا) ویکھو سودھ
سوہرا: بیوی یاں خاوند دا پیو
سوہرہیکیں: سوہرے
سوہروود: اے میرے سوہریو (غصے دی گالھ)
سوہڑے: سوہے، لال، رتے
سوہساں: سواں ماتاں گا/گی
سوہل: سہل، سوکھا، اسان
سوہلا: سولہا، خوشی ویاہ دا گیت
سوہلاں (غ-ا) سولہاں، 16
سوہڑا: ویکھو "سولہا"
سوہم: میتوں سوہندی
سوہنڈڑا: سوہنڈا، پھبدا، سوبھدا، سجیا ہویا (ودھ سوہنڈڑے)
سوہندی: سوبھدی، پھبدی، چنگی لگدی
سوہن: (ک) سوبھن، چنگا لگن، سجن، پھبن
سوہے: چنگا لگے، سہاوے، سجے، سوبھے
-سوہے ہونٹھ یاقوت کھرے تھیں: ہونٹھ اصلی یاقوت نالوں دی لال سن (محمد)
سوہیا: سوہا، سرخ (احمد)
سوہیا تے چندربھڑا: اکبر ویلے دے دو بہادر راجپوت جنہاں دی بہادری بارے وار لکھی گئی
سوہیساں: ہنساساں
سوہیلا: (مذ) من بھاوں، دلکش، سوہنا لگن والا (2) سولہا، تعریفی گاون
سوہیں: سونہا، واقف، جانو
سوہینڈڑی: سوہندی، سوبھدی، سجدی
سوئنا: سونا، مشہور قیمتی دھات
سوئی: سئی

سوئی: اوہو، اوہ، اوہی
سوئے: اوہ، اوہناں اتے، اوہناں ول
سوئیو/سوئیو: اوہی، اوہو
سوئے: مڑھی، شمشان
سویت: سوار، شنگار
سویل: سویر، سویرے، چنگا ویل (س+ویل)
سویلڑے: سویرے
سویلے: سویرے
سوین: سووے، نیندر لوے
سوین مرگ: سونے دا ہرن
سہ: (1) ترن (2) سہن توں امر تے حاصل مصدر
۔سہ غم: غم سہ کے
۔سہ طلاق: ترن طلاقاں، سدا لئی چھڈن
سہ: شوہ (لف/نانک) سہلی، سکھی (لف)
سہاپن: (ک) پچھاتیا جاون، سہاتا جاون، لگن، معلوم ہوون
سہارا: غمگوار، سہاڑا، سوہنا، سندر
سہاراں: سہواں، ہور ویکھو "سہارن"
سہارن: (ک) جھلن، سہن، جرن، برداشت کرن
سہاری: سہارن توں، سہی، برداشت کیتی
سہارے: (مث) سوہنی، من بھاونی، من لبھاون والا
سہارے: پیارے
سہاڑے: ویکھے، غور کرے
سہاگ: (مذ) ون، ویاہتا جیون، خاوند، ویاہ، شادی (لف)
سہاگا/سہاگہ: (مذ) (1) کھیت نوں پدھرا کرن والا پٹ (2) پھٹکری ورگی شے جو سونا صاف کرن تے دواں وچ کم آوندی اے
سہاں: سہواں، برداشت کراں
سہانگے: سوکھے، اسان، سوہلے
سہانے: سوہنے، زیب دار
سہاوا: سوہنا، پیارا (لف)

سہاوڑی: سوہنی، سہاوی
سہاون: (ک) دل نوں بھاون، سوہنا لگن
سہائم: مینوں چنگا لگدا اے
سہائی: سجائی
سہایا: چنگا لگا، سوہیا، بھایا
سہایم: میں سے، سہارے
سہایم: ویکھو سہائم
سہتی: (مث) ہیر دی نناں
سہج: آہستا، ست (2) سجرا، تازا (3) صحیح جوڑ، اکو جیہا (4) سبھا، مزاج، طبیعت (5) دکھ تے سواد توں دوری کیفیت (نانک)
سہج اوستھا: معرفت دی حالت جتھے بندا ہر کم اپنی رضا نال کردا اے (شخ / حوالا محمد آصف خاں)
سہجا: سہج آسن، سنجی اُتے پیا رہندا اے (نانک)
سہجوں: سہجیتی ہی، سوکھیاں، اسانی نال، خشی نال، خشی خشی، شوق نال، اپنے آپ
سہجوں: اِک ریگستانی بوٹا
سہدو: (سا-ہا-و) جاگنا
سہدیو: (...) تھوڑا سوون والا
سہرا: لڑیاں دا زیور جو لاڑھے دے متھے اُتے بنھیا جاندا اے، ویاہ دا اک گیت
سہرایا: تعریف کیتی
سہرے: (غ،ا) سوہرے، بچے
سہساں: سہواں گا/گی
سہک: (مث) اِچھیا، خاہش
سہکاں: ترساں
سہکن: (ک) سہکن، ترسن، لوچن
سہکواں: جو سہک کے ہتھ آیا ہووے
سہل: (ع) سوکھا، اسان
۔سہل نیکندے جاہل: جاہلاں نوں سوکھی جاپدی اے (محم)
سہلاری: اک قسم دا گھوڑا
سہلاون: (ک) جھسن، ملن، ہتھ پھیرن، تھپکن،

چمکاوݨ
سہلی: فقیری جھلی
سہم: حِصّا
سہم: (فا) خوف ہراس، ڈر، سہمݨ توں حاصل مصدر تے امر
سہمݨ: (ک) ڈرݨ، خوفزدا ہوݨ
سہمیں: ٹونے ٹوٹکے، جِھے جِھے، حصیاں وچ پرچݨ (لا)
سہݨ: (ک) جھلݨ، برداشت کرݨ، سہارݨ، سہوݨ
- سہݨ وچھوڑا بھاری: وچھوڑا سہنا اوکھا اے (ا)
سہنس: بے شمار، اَن گنت، کثرت نال، سینکڑیاں وچ، ہزار (2) ڈر، بھو، فکر، چنتا
سہو: (س-و) بھل، غلطی
سہورا: سوہرے (غ۔ا)
سہوڑݨ: سہیڑݨ
سہوں: سہواں، سہاں، جراں
سہی: سہائی، مدد، حمایت
سہی: سہہ (2) برداشت کیتی، جری
- سہی سچ: سچ مچ، واقعی
- سہی کراݨ: پچھاݨ، دلوں منݨ
- سہی ہووے: جاپے، لگے، ثابت ہووے
سہے: خرگوش
سہیڑݨ: (ک) گل پاوݨ، نال ہتھیڑݨ (2) ساتھی بناوݨ، ساک بناوݨ، رشتا جوڑݨ، ویاہوݨ، مصیبت مُل لیݨ، چمڑݨ
سہیڑی: مصیبت مُل لئی
سہیڑیے: لئے، ملے، چھیے
سہیسال: (س-ہے-ساں) دسرکراں گی
سُہیل: اِک مشہور چمکدار تارے دا ناں جو یمن وچ دسدا اے
سہیل یمانی: ویکھو "سہیل"
سہیلی: ویکھو "سہلی"

سہیلی: دوست
سہیلی: (مونث) سوہݨی، سہاوݨی، مَن بھاوݨی، سوہݨی، پھبدی، سکھی
سہیلے: سکھی وسدے، پھبے (2) سوہݨے، خوبصورت
سَئوݨ: سون مبارک، نیک شگون
سئی: سوائی، اوہی
سئیاں: سہیلیاں، سکھیاں
سئیں وچھیں چھناں: چناب دریا وچ سو وانس ڈُب کے وی تھاہ نہیں لبھدی (وا)
سی: نال، توں، پاروں (2) ٹھنڈ، ٹھار، سینا (3) پچھے دی علامت (گیا سی) (4) مستقبل دی علامت (جاسی، کھاسی)
سی: (فا) تریہہ 30
- سی حرفی: نظم دی اک قسم جِس وچ 30 اکھراں نوں لے کے ہر اکھر نال اِک بند لکھدے نیں، 30 اکھری
سے: توں، تھوں، تھیں (2) سو، اوہ
سے: اوہ، اوہی
- سے ای: اوہو ای
سے: سینکڑا، اک سو، سو، کئی سو، بہت سارے
سیاں: سے آں، سوواں، کئی سو
سیاپا: (مذ) غم، غم، وَین، سینا کوبی
سیاپے: سیاپا، غم، افسوس پاروں سینا کُٹݨ
- سیاپے دی نائݨ: سیاپے والے گھر رہݨ والی نائݨ جو کھانا وغیرا پکاندی اے
سیاد: بھیڑیا، بگھیاڑ
سیادت: وڈیائی
سیار: چلدا رہݨ والا
سیارا: چلدا رہݨ والا، سفری، سورج نجر دے اوہناں 9 تاریاں وچوں اک جو سورج دوالے گھمدے نیں
سیاری: لوہے دا ورما
سیاست: (مث/ع) چالاکی، چالبازی، سیاݨپ،

ملکی بندوبست وچ جِنا لین دا کم یاں عمل

سیاق: حساب' گنتی

سیال: سردی دا موسم' پالا' سردی

سیال: جٹاں دی اِک گوت (ہیر دا تعلق ایسے گوت نال سی)

—سیالاں دِیاں جائیاں: سیالاں دیاں جمیاں' سیالاں دیاں دِھیاں

سیالی: سیال دی' سردیاں دی رت

سیالے: سیال' سردی دا موسم

سیالیں: سیال' اِک گوت' سیال عورتاں (2) سردیاں وچ

سیاں: سوواں' کئی سو وچوں

سیاں: سَیاں' سکھیاں' سہیلیاں

سیانن: (ک) سیاننا' پچھانن' جانن

سیان: (مث) سیانپ' عقل مندی

—سیاں فرمانا: فلسفا تے عقل دا دعوا کرن

سیانا: (مث) حکیم' عقلمند (مث: سیانی)

سیانپ: (مث) عقل مندی

سیاوش: اک بادشاہ دا ناں جِہدا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے

سیاہی: (مث) انھیرا' کالکھ (2) لکھن والی روشنائی

—سیاہی پھری اسمان: اسمان کالا ہو گیا (پیلو)

سیاہے: کھاتے' وہیاں' ساہے

سیپ: (ے-پ) بنا پیسے کاروباریاں وہار محنت بدلے محنت دا رواج' کم بدلے اناج وغیرا دیون

—سیپی: سیپ توں' ایہا ملازم جنوں دانیاں دی صورت وچ تنخاہ دِتی جاندی سی

سیپاں: سیپ' رستے معاوضے دی سمجھوتی سیوا کرن' چھماہی یاں سال مگروں دانے بدلے کم کرن

سیپن: (ک) سیپی بناون' سیپ کرن

سیت: ٹھنڈ' ٹھنڈی' سی

سیتا: وِنھیا' جوڑیا' سیون توں

سیتوں: اوس سِیتا

سیتی: (ے-تی) مطابق' خاطر' لئی' واسطے' نال' نے' پاروں

—سیتیں: ویکھو "سیتی"

سیتی: (ی-تی) ٹھاں لئی' دھار لئی

سیج: (مث) منجی' بسترا' ویاہ دا وِچھونا

—سیج مانن: بھوگ کرن' ہمبستری کرن

سینچن: (ل) ہتھاں دا پیالا بنا کے بوٹے نوں پانی دیون' محنت نال پالن (وا)

سیجیا: سیج' بسترا' عورت نال صحبت'

سینچن: (ک) آبپاشی کرن' فصل نوں پانی دیون

سینچے: پانی دیوے' سنچائی کرے

سیخ: (ی-خ/ فا/ مث) لوہے دی سلاخ' کباب تیار کرن والی لوہے دی سلائی

—سیخ اُتے چاڑھ: بھاویں میرے کباب بنا لے (سیخ اُتے چاڑھ کے)

—سیخے پرّ بیرا: (کباب بناون لئی) سیخ اُتے گوشت دی بوٹی

—سیخے لگا بیرا: سیخ کباب بناون لئی سیخ اُتے چڑھائی گوشت دی بوٹی

سید: (مذ-ید/ع) سردار' وڈیرا' رسول کریمؐ اوہناں دی اولاد وچوں

سیدھ: مَد' سِدھا ہوون دی حالت

سیدھا: غیر مذہب فقیر نوں پکے کھانے دی تھاں کچا راشن دیون

سیدھن: (ک) سودھن' درست کرن' سِدھے راہ پاون (2) نشانا بناون

سدھیے: نشانا بناون

سیر: (ے-ر) رجن' دل بھرن' رج کے' دل بھر کے

سیر: (ے-ر) پھرن' ٹرن' کھیل'

—سَیر کتاباں اندر: کتاباں دی سیر یعنی پڑھن

—سیر کردے: (کتاب) پڑھدے ہوئے

-سیر نزولی: دنیا دی سیر
سیرو: (سی-ر) حِصا' واسطا' تعلق' سانجھ' بھائیوالی
سیرو: (سے-ر) سولھاں چھٹانکی دا وزنی تول
سیرا: (سی-را) نرم پتلا حلوا
سیران: سیر کرن
سیرت: (مث/ع) کردار' خصلت
سیرہ: لہو دی ناڑ
سیری: کسان دا جنس معاوضے اُتے رکھیا نوکر' حصے دار
سیری: اسیر' قیدی
سیریاں کرنا: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون' رج جاون' لوڑ پوری ہوون
سیڑ: (سی-ڑ) سی' سی کے' سیوں
سیڑن: (ک) سیون' سلائی کرن' موٹے تروپے لا کے سیون (2) بیجی فصل وچ ہل پھیرن
سیڑھ: (سے-ڑھ) دھار' فوارا' (خاص کر رَت دا)
سیڑھاں: فوارے' دھاراں
سیس: (نذ) سر
-سیس گنداون: سر وچ کنگھی کراون' سر نوں سجاون
-سیس وکندڑوے: سردیوں والے' جاں نثار
سیف: (مث/ع) تلوار
سیفل: سیف الملوک شہزادا
-سیفل سوئی: اوہ سیفل (ایہ سیفل اوہ سیفل نہیں سی)
-سیفل شاہ تے بدیع البانو: شہزادا سیف الملوک تے بدیع الجمال پری
سیفی: دشمن دا وار لاہن لئی پڑھی جاون والی اک دعا. آکھدے نیں کہ ایس دعا دا عامل 70 ہزار جن تے فرشتے اپنے قابو وچ رکھدا اے
سیفی: سیف' تلوار
سیفیاں: "سیفی" توں جمع

سیک: گرمی' تاء
-سیکے: تاپے' گرم کرے
سیکن: (ک) اگ اُتے رکھ کے کوئی شے گرم کرن' ہتھ پیر اگ لاگے کر کے گرم کرن
سیکن: سیکھن' اکساون' چکن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُتانہ چکن
سیل: سیلا' برچھا
سیل: پانی دی کانگ' ہڑ' سیلاب' چھل' لہر (2) سیر' ٹور' سفر
سیلا: سیل' سیر' ٹور
سیلاب: ہڑھ' طوفان' کانگ
سیلابڑے: سیلابے ہوئے' سیلاب بھرے
سیلاں: سیراں
سیلانی: سیاح' پھرن ٹرن والا' مسافر' اک تھاں نہ ٹکن والا
سیلہا: ویکھو "سیلا"
سیلو: سیلانی' ٹرن پھرن والے
سیلی: سیلی' فقیری تھیلی جس وچ اوہ لوڑیندا سامان رکھدے نیں
سیلیاں: سہیاں' برداشت کیتیاں
سیلھی: سیلی' فقیری تھیلی
سیم: (مث/فا) چاندی' رُپا
-سیم تکی چا ستم ہناون: کجھ یاروں لفظ وگاڑ کے کجھ دا کجھ بنا دیندے نیں
سیماب: (نذ/فا) پارا
سیمائی: ویکھو "سیم"
سیمرغ: سی مرغ' اک افسانوی پرندا جو بڑا وڈا جُثا رکھدا اے
سیمرغاں: سیمرغ دی جمع' وڈا الف لیلوی مرغ
سیمیں: سیم دا
سیں: سُوں' سوں کے
سیں: سائیں' سئیں' محبوب' مالک' (2) سوں
سیں: سے' سینکڑے

سیں: سی' توں' پاروں
سیں: صدا' اواز
سیں: کڑی دے ویاہ پاروں نویں بنن والے رشتے دار' کڑم' ساک
سیں: سینا' فوج
سیں: عراق دا اک پہاڑ
سیں: اِک اعلا نسل دا گھاء' ایہدیاں جڑھاں نال کھلاہے ترش بناندے نیں
سین بلالؓ: حضرت بلالؓ حبشی اذان دیندیاں اپنے لہجے پاروں شین نوں سِین بولدے سن
سَینا: فوج
سِینا: سینہ' چھاتی
سینت: (مث) اشارا
سینتر: سینت' اشارا
سیند: مُفت' بنا ل
سیندھ: سر دا چیر' سندھور
سینڈھ: نک دی گندگی
سینڈھن: سیندھن' نقب یاں موری وچوں جھا تکن' موری کرن
سینسار: سنسار
سینگا: ساتھی' دوست' سنگی' مِتر' نال دا
سینگی: سینگا توں مونث
سینگیاں سرتیاں: سنگی' ساتھ' سہیلیاں
سنگیں: سنگی' ساتھ' سہیلیاں
سیئوے: (ف۔ا) سیوے' سلائی کرے
سینہ: (مذ/فا) چھاتی
-سینہ چاک کرن: کسے تیز دھار رَچھ نال سینا کھولھن۔ دل دا حال کھولھ دسن
-سینہ بھر تپایاں دا: بھر دے تپے ہوئے لوکاں دا سینا
سیو: سیب' مشہور پھَل
سیو: سیلیو
سیوا: (مث) خدمت' ٹہل
سیواں: دھرنا مار بیٹھن
سیوک: خدمتگار' سیواکار' پُجاری' چیلا' خادم
سیوکناں: سیوک عورتاں
سیوں: دے نال' پاروں' کولوں' نال' سنے
سیوݨ: (ک) سیوا کرن' خدمت کرن' دھیاون' پُوجن (2) گکڑی دا آنڈیاں تے بیٹھن
سیوݨ: (مث) سلائی' (ک) بخیا بھرن' سلائی کرن
سیوݨا پاڑنا کرن: بھیجے گنڈھن والا کم کرن
سیوہاں: سیہون شریف' اک شہر دا ناں
سیوے: (سے۔سوے) سیوا کرے' خدمت کرے' بندگی کرے
سیہ: (فا) سیاہ' کالا
-سیہ مار: کالا ناگ
سیہاپے: سَنجھاپے' پچھانیا جاوے' سیہانیا جاوے
سیہاں: سیہا' خرگوش
سیہوڑن: سیڑھن
سیہے: سیہی' اک جنور جہدے جسم اُتے کنڈے ہوندے نیں
سیہڑ: سیہڑ' دھار

ش

ش: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 29 واں اکھر ایہدا وانگدا ا س تے چھ نال ہوندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل شٔشا (ਸ਼) اے۔
شاب: (ع) جوان' گبھرو' 24 توں 40 ورھے دی عمر دا مرد
شابا: "شاباش" دا مخفف
شابس/شابش: شاباش

شارخ: (مث/فا) ٹاہنی
شاد /شاداں: (فا) خش
شادمان: (فا) خش
شادی: (مث) خشی' خش
شانۂ: (عر) کلا' بُہت گھٹ ملدا
شارت: مشورا' مشاورت (مم)' اشارا' سینت (دمو)
شارح: شرح کرن والا' تفسیر بیان کرن والا
شارع: وڈی سڑک یاں راہ (2) شرع والا' راہ دسن والا بزرگ
شارک: بگلے دی نسل دا اک پنچھی
شاستر: (شاس-تر) کتاب' ہندوواں دی مذہبی کتاب' صحت بارے کتاب
شاشہ: (فا) مُوتر' پیشاب
شاطر: شطرنج دا کھلاڑی (2) چلاک
شاغل: رُجھا' مشغول' رُجھیا ہویا' رب دا ذکر کرن والا
شافع: شفاعت کرن والا
شافعیؒ: حضرت امام شافعی' پورا ناں ابوعبداللہ محمد بن ادریس شافعی اے۔ مسلماناں دے چار اماماں وچوں اِک
شافی: (مذ/عر) شفا دیون والا (رب دی ذات)
شاکر: (عر) شکر کرن والا
شاکنی: دُرگا دی سیوا وچ رہن والی اک دیوتی (وا)
شاکی: شکایت کرن والا
شاگی: شکن دسن والا
شالا/شالہ: کاش' رب کرے' رب چاہوے' دعائیا بول
شام: شیام' سری کرشن جی' محبوب (مجازن)
-شام دوارے: شیام دوارے' محبوب دے گھر
-شام سلونا: ساوَلے شیام (کرشن جی دا رنگ ساوَلا سی)
-شام سندر: شیام' کرشن جی
شام: مشرق وسطیٰ دا اک دیس
شام: سورج لتھن دا ویلا
-شام سرخی: شام ویلے (شفق) دی سرخی
شام کلیان: اک راگ دا ناں
شامت: مندحالی' مصیبت' کیتی دی سزا
شاملات: (مث) شاملاٹ' پنڈ دی اوہ تھاں جو سارے پنڈ دی سانجھی ہوندی اے
شاموں: شیام
شامی: شام دیس دا واسی' مُراد حضرت یوسفؑ
شامی: (1) سوامی' خاوند' مالک (2) شیام' شام
شامے: شام' شیام (2) شام دیس وچ
شان: حالت' ٹھاٹھ' رعب دبدبا
شانت: سکون' سکون دی حالت' ارام
شانتی: سکون
شانہ: (شا-نا/مذ/فا) موڈھا (2) کنگھی
شانہ آئینہ: کنگھی شیشا' جو وارث شاہ دے زمانے دے جوان جگ وچ رکھدے سن۔
شانے: شان اے
شاہ: بادشاہ' سید' وڈا' رب
-شاہ اسوار: ماہر سوار جو شوخ گھوڑا وی قابو کرلوے
-شاہ بھولا: باندر
-شاہ پری: سیف الملوک قصے وچ کئی تھاں بدیع الجمال پری نوں ایس ناں نال بلایا گیا اے۔ (2) پریاں دی رانی
-شاہ پسند: جو (رنگ) رب نوں پسند ہووے
-شاہ جیلانی: حضرت عبدالقادر جیلانی
-شاہ خوباں: سوہنیاں تے چنگیاں دا بادشاہ
-شاہ عبید اللہ: بُلّھ سرمست دے دادا جی دے مرشد جہناں بُلّھ بارے پیش گوئی کیتی سی
-شاہ عرب: رسول کریمؐ
-شاہ عنایت: شاہ عنایت قادری' بُلّھے شاہ دے مرشد

-شاہ فرح: شہزادا سیف الملوک
-شاہ فلک: سورج
-شاہ مراد: سسی دا عاشق
-شاہ مرداں: حضرت علیؓ دا اک خطاب' بہادراں دے بادشاہ
-شاہ مشرق: سورج
-شاہ مشرق دا مویا: سورج ڈب گیا (محم)
-شاہ نامہ: محمود غزنوی سے فردوسی دی لکھی کتاب جس وچ ایرانی بادشاہاں دے قصے نیں
شاہ: مُراد رانجھا (بجل)
شاہا: اے شاہ' اے بادشاہ
شاہاں: شاہ دی جمع' بادشاہ
شاہپال: سیف الملوک قصے وچ بدیع الجمال دا پیو
شاہپر: پنچھی دا سبھ توں وڈا کھمب' ڈاہن
شاہد: (مذ/ع) گواہ' حاضر' اکھیں ڈٹھنہار' خواجا فرید نے شاہد توں مجازن "بندا" مُراد لیا اے جو رب دی ہوند دا گواہ اے یعنی معشوق مجازی
-شاہد مستی: مجازی عشق دی مستی
شاہدی: گواہی
شاہسوار: چنگا سوار جو اڑیل گھوڑے دی قابو کر سکدا ہووے
شاہلا: (غ،ا) ویکھو شالا
شاہنشہ: شہنشاہ
شاہی: بادشاہی' حکومت' سرکار
-شاہی ست ولایت: ست دیساں دی حکمرانی
شاہے: شاہ' شاہ نوں' حکمران نوں
شائق/شایق: شوق رکھن والا
شب: (مث/فا) رات
-شب تاب: رات نوں چمکن والے
-شب بیدار: راتیں جاگن والا
شب بیداراں: شب بیدار دی جمع' راتیں جاگن والے
-شب بیداری: جگراتا' انیندرا
-شب خون: (شبخون) رات ویلے دا اچانک حملا' چھاپا
-شب دیجور: انھیر رات
-شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
-شب فرقت: فرقت دی رات' جدائی دی رات
-شب قدرے: شب قدر نوں' قدر والی رات نوں
-شب واسی: رات نوں واسا کرن والے مسافر
-شباں: شب دی جمع' راتاں
شباب: (مذ/ع) جوانی
شبان: راکھا' چرواہا' چھیڑو' چرواک
شبخون: رات دا ہلا' شب خون
شبد: لفظ' بول' بھگتی دا گیت
شبرنگ: شکی گھوڑا' کالے رنگ دا گھوڑا
شبر: حضرت امام حسنؓ
شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
شبریاں: شبر' اونٹھ دا اکھرا کجاوا (خف)
شبیر: حضرت امام حسنؓ
شبگوں: (فا) شب گوں
شبلی: حسین بن منصور حلاج دے سنگی تے ہم راز
شبنم: تریل
شبہ: شک' وہم
شبہت: شبہا' شک
شبھ: مبارک
شتاب: چھیتی' تُرت' فورن
شتابی: پھرتی' تیزی' جلدی
شتر: اونٹھ' اشتر
-شتر بے مہار: رسی بنا اونٹھ' شتر بے مہار
-شتر کینہ: اونٹھ ورگا کینا رکھن والا (اونٹھ دا

کیتا مشہور اے)

-شتری: شتردے، اوٹھ دے

-شتریں: اوٹھاں اُتے، اوٹھاں تگر

شتری: اک ساز

شجاعت: (مث/ع) بہادری، سُورمتائی

شجر: (مذ/ع) رُکھ، درخت، درکھ

شجرہ: نسب ناواں، پیڑھی چتر

شخص: بندا، آدمی

-شخصا: اے بندے

-شخصے: شخص نے، بندے نے

شداد: عاد قوم دا بادشاہ جنھے خدائی دا دعوا کیتا سی تے اک جنت وی بنوائی سی

شدھ: (فا) ہویا

شدے مدے: شدومد، تیزی

شدیانہ: شادیانہ، ویاہ دا سر

شدیانے: شدیانہ دی جمع، شادیانے

شدید: (ع) تیز، تکھا، ڈاڈھا

شر: (مذ/ع) خرابی، خیر دا الٹ، منریائی بدی

شراب: لالیاں لاگے اک پہاڑی دا ناں

شراب: وین، نشا آور پیون

-شراب سخن دا: سخن دی شراب، مراد کلام

شرابن: (ک) شراب ورگی بو پیدا ہوون، گنے دا وِچھے پئے رہن پاروں بے سوادا ہوون

شرار: (مذ/ع) چنگیاڑا (2) اجاڑ وچ وسن والا بڈاوا

-شرارے: چنگیاڑے

شربت: شراب، پیون

شربت لوئی: شراب ملاون

شرر: چنگ، چنگاری

-شررافشاں: چنگاریاں اُڈاون والا، چنگاریاں سٹوا

شرڑاکے: شراٹ، شرڑاک، پانی چلن دی اواز

شرط: (مث/ع) کسے کم دے پہلاں توں لائی گئی کوئی حد

-شرط فنا دی: فنا دی شرط (جو فقیر بنن لئی ضروری اے)

شرع: (مث/ع) شریعت، اسمانی کتاب مطابق راہ، طریقا، مذہب، دین، رب دا دسیا راہ

شرغ: اک قسم دے گھوڑے

شرف: (مذ/ع) وڈیائی، اُچیائی، مرتبا

شرق: (مذ/ع) مشرق، پورب، چڑھدا

شرک: کسے نوں رب دا شریک ٹھہراون دا کم (جو نابخشن جوگ گناہ اے)

شرکارن: (شر+کارن) فتنا کھلارن لئی

شرکت: (مث/ع) سانجھ، بھائیوالی

شرم: (مث/فا) لج، جھاکا

-شرم رہسی: شرم رہ جاوے گی

شرماون: (ک) لجیاون، سنگن، شرمندا ہوون

شرمک: شرما (مجم)

شرمنا: شرماندا

شرمو کشرمو: شرمو شری

شرنائی: شہنائی دا ساز

شرنگ: پانی دا اک بوٹا جو بڑا کوڑا ہوندا اے (ادوھ: شرنگوں/ع)

شرور: شر دی جمع، شرارتاں، بدیاں

شروعوں: شروع، مڈھ توں

شریان: رگ

شریر: شرارتی، فسادی، شر کرن والا (2) دسکی، جسم، سریر، جثا

شریری: جسم، جسمانی

شریعت: شرع، سنت، طریقا، رب دی دسی راہ

شریک: (مذ/ع) سانجھی، بھائیوال، برادری دا بندا، ویری

شرینی: (شری-نی) مٹھیائی، نذر دا مٹھا

شرینی: (شرے-نی) کلاس، پرت، طبقا

شست: نشانا، تاڑ (شصت)

ـ شست انداز: نشانچی، ٹھیک نشانے اُتے وار کرن والا

شستر: ہتھیار (ج)

شستوں: شست توں، نشانے توں

شستہ: (فا) دھوتی ہوئی، صاف

شش: (فا) چھے

شش و پنج: دوچتی، دو دلیلا ہوون

ششکاون: (ک) کتے نوں شی شی کر کے نساون (2) ہلاشیری دیون

ششماہی: چھماہی، چھے مہینے مگروں

شصت: شست، نشانا

شطحات: غیر شرعی بول جو صوفی دے مونہہ وچوں نکلن

ـ شطحاتاں: شطحیات، شطحات دی جمع

شعاع: کرن، چمک

ـ شعاعی: شعاعواں دے، کرناں دے

شعر: منظوم کلام، بیت، وزن تے بحر وچ دو مصرعیاں دا بول

ـ شعر کرن: شعر لکھن، کلام منظوم کرنا

شعلہ: اگ دا لمبو

شعلہ خو: گرم مزاج (معشوق)

شعور: (مذ/ع) سمجھ بجھ، عقل، سیانپ، سرت

شغال: (ع) گدڑ

شغف: اوٹھ دا دُہرا کجاوا (جو دوہاں پاسے دا ہوندا اے)

شغل: رجھ، من پرچاوا، کم کار

شغل صغیری: بالپن دا شغل، بالاں دا شغل

شفا: (مث/ع) صحت، تندرستی، روگ توں نجات

شفات: شفاعت، سفارش، اگلے جہان لئی مدد دیاں سفارش

شفاتاں: شفاعتاں، شفاعت دی جمع

شفاعت: "شفا" توں، بھلا اگلے جہان دی بخشش

شفق: سویرے تے شام دی سرخی، اسمان اُتے شام دی سرخی

شفقت: مہربانی، کمیاں نال مہر دا سلوک

شفع: وکالت (2) گوانڈھ یاں ساکا چاری پاروں زمین مکان اتے پہلا دعوا یاں حق

شفیع: شفاعت کرن والا

شفیق: مہربان، ہمدرد، دیالو

شفیقی: حضرت شفیق بلخی

شق: (ع) پاڑا، ٹوٹے، بھان

ـ شق القمر: چن دا دو ٹوٹے ہوون۔ رسول خداؐ دا اک معجزہ جس وچ اوہناں اُنگل دے اشارے نال چن دے دو ٹوٹے کر دتے سن۔

ـ شق ہوون: پاٹن، دو ٹوٹے ہوون

شقائق: شقیقہ دی جمع، تریڑاں، توڑ، شق ہوون، پاٹن

شقدار: سکدار، چودھری، مالیا کٹھا کرن والا

شقی: بدبخت، بدنصیب، سخت دل والا

شک: (مذ/ع) شبہ، گمان

شکاٹ: (مث) زور نال ہوا چلن دی اواز

شکارے: شکار ول

شکر پارے: میدے دے گولے جہناں اتے کھنڈ چڑھی ہوندی اے، اک مٹھیائی

شکر شیر: دودھ تے کھنڈ، آپو وچ رل کے اک مک

شکر: (ع) نیکی دا احسان منن

ـ شکر الحمد اللہ: احسان تے تعریفاں سبھ رب واسطے نیں

ـ شکر گزار: شکر ادا کرن والا

شکر رنجی: دوستاں متراں وچ کوئی عارضی شکایت پھٹ

شکر مجی: شکر رنجی، پھُٹ، متراں دی آپسی ان بن

شکروں: شکر توں، کھنڈ توں

شکست: توڑ، بھانج، ہار، مات

شکستوں: "شکست" توں

شکستہ: ٹٹیا بھجیا، ٹٹا بھجا
شکستی: شکستہ، ٹٹی بھجی
شکستے: شکستہ، ٹٹے بھجے، خراب
شکم: (مذ/فا) ڈھڈ
شکماں: شکم دی جمع، ڈھڈ
شکمے: شکم، ڈھڈ
شکن: (مث/فا) بھان، ۔ (2) توڑن (3) توڑن والا
شکنجہ: توڑن یاں پھساون والا سند
شکیب: ارام، سنتوکھ، تحمل بردباری
شگاف: پاڑا، چیرا، مورا، تریڑ
شگافی: شگاف توں، ہور ویکھو "وال شگافی"
شگن: سگن
شگوفہ: کلی، ان کھڑیا پھل
شل: شالا، رب کرے (پنج)
شلاق: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
شلک: سلامی لئی چھڈی گئی توپاں دی واڑھ، خوشی لئی توپ چلاون
شلوک: شعر، دوہڑا، بیت
شلیتا: ٹاٹ دا وڈا تھیلا جس وچ تمبو رکھیا جا سکدا اے (ودھ: شلیتے)
شمار: گنتی، گویڑ، اندازا
شمالاں: شمال
شماماں: شامہ، اجہی خشبو جہنوں سنگھ کے بے ہوش نوں ہوش آ جاندا اے
شمائل: چہرے والا، روپ والا، ورگا
شمر: حضرت امام حسین دا قاتل
شمس: (مذ/ع) سورج
شمس الحق: اِک بزرگ جہناں مردے نوں زندا کیتا اوہناں اُتے فتوا لا کے کھل لاہی گئی
شمس شریعت چڑھسی: شریعت دا سورج چڑھے گا
شمشاد: اُچے قد دا اِک رُکھ جو سدا بہار ہوندا اے تے سرو دی نسل نال تعلق رکھدا اے، محبوب نوں ایہدے نال اکثر تشبیہ دتی جاندی اے
شمشیر: تلوار
شمع: (مث/ع) موم بتی، مشال
- شمع رو: شمع ورگے چہرے والا، لشکویں سوہنے چہرے والا
شملا/شملہ: پگ دا لڑ، بھارت دے صوبا ہماچل پردیش دی راجدھانی
شمیانہ: شامیانا توں مخفف
شمیر خان: صاحباں دا بھرا
شناس: شناسی، پچھان (2) پچھانن (2) پچھاننہار، پچھانن والا
شناساں: شناسائی، پچھاں
شناسی: پچھان
شناور: تیرن والا، تارو
شناہ: ہوا بھر کے پھلائی ہوئی مشک جو تیرن دے کم آوندی اے
شناہی: مشک راہیں ترن دا کم (2) شناہ
شنگار: سنگھار، سجاوٹ
شنگارن: (ک) سجاون، شنگھار کرن، پھباون
شنگرف: (شنگ-رف) سوہے رنگ دی مٹی جس وچ پارا رلیا ہوندا اے
شنگرفی: ویکھو "شنگرف"
شنوائی: سنن دا عمل، درخاست قبول ہوون دا کم
شنیدہ: سنیا ہویا، شنید
شو: دھو، دھو دے
شوالا: عبادت گھر
شوبھا: ٹھک ٹھسک، شوخی، سوہپن، پھب
شوبھن: (ک) پھبن، پھبن، سجن، سوہنا لگن
شوخ: (فا) شرارتی، زندا دل، گستاخ، بے شرم (2) محبوب
شوخاں: شوخ دی جمع، شوخ لوک
شودا: (غ/ا) شوہدا، وچارا

شودر: (ند) ہندوواں دی سبھ توں نیویں درجے دی قوم

شور: کلر، کھار، لون

-شور زمین: کلراٹھی زمین

شور: کام شکتی، شہوت

شورا: شور، شوربا، سلونا

شورش: (فا) فساد، بد امنی، گڑبڑ

شور گر: کھار بناون والا، قلعی یاں تیزاب دا کم کرن والا

شوق: (ند/عر) اچھیا، عشق، تمنا

-شوق پیالا پیون: رب دے عشق وچ پسن، عشق دا جام پیون

شوقین: مشتاق، شوقین

شوک: شوکن توں حاصل مصدر تے امر، شوکر

شوکات: ماتم، افسوس، غم

شوکاٹ: شوکات، ماتم، غم

شوکار: ہاہ، ساہ لیں (2) شوکر، ہوا وچ شپ شپ دی اواز (3) تلواراں چلن دی شاں شاں

شوکت: (ند/عر) دبدبا، شان، رعب

شوکر: سپ دی پھنکار، ہوا دے چلن دی اواز

شوکر شانک: شوکراں، پانی دیاں لہراں دا رولا

شوکن/شوکرن: (ک) سپ دا شوکرن، پھنکارن، ہوا چلن دی اواز، سپ دا ساہ نال بولن

شوکوشانک: شوکر، پھنکار، شوکرشانک

شوم: (عر) کنجوس، بخیل

شوماں: شوم دی جمع، کنجوسی، بخیل

شونکار: شوکر، کوڑے یاں چابک دی اواز، سپ دا بولن

شوہ: مالک، سائیں، محبوب، خاوند (2) سمندر، دریا (ڈونگھا)

شوہدا: وچارا، نمانا، مسکین، غریب

شہ: شاہ، بادشاہ، وڈا، (2) اکساون

-شہ آون: شطرنج دے کھیڈ وچ بادشاہ دا نشانے اُتے ہوون

شہاب: کسنبھے رنگا، کسنبھے دا رنگ

شہب توں: تارے دا ڈگن، ملن

شہاب: بھڑکدی اگ دا شعلا

شہادت: (مث/عر) گواہی (2) وڈے مقصد لئی جان دی قربانی (بھرے شہادت: گواہی دیوے/عر)

شہاں: شاہ دی جمع، بادشاہ

شہانا: (غ.ا) شاہانا، شاہی

شہانہ: شاہانہ، شاہی، شاہ جوگ

شہانی: شاہانا، شاہی

شہب: ڈگدا تارا

شہباز: شہ باز، اچا اڈن والا اک شکاری پنچھی

شہپر: شاہ پر، پنچھی دے وڈے کھنبھ جہناں وچ نکے کھنبھ وڈے ہوندے نیں

شہتار: ساز دا وڈا یاں موٹا تار

شہدتنہ: میں اوہدی گواہی دیندا آں (خف)

شہدے: شہد، ماکھیوں، شہت

شہدے: شوہدے، وچارے، مسکین، عاجز، کمزور، غریب

شہر: چوکھی ابادی والی تھاں (2)(عر) مہینا

-شہر خموشاں: قبرستان

-شہر دراز: ضلع خیرپور سندھ دا اک شہر جتھے سچل سرمست جمے سن

شہرت: (مث/عر) مشہوری (2) شرمندگی

-شہرت آوے: بدنامی ہووے

شہزور: بہت زور، بلوان، طاقتور

شہکار: شہ کار، وڈا تے ودھیا کم

شہوار: شاہاں دے لائق

شہوت: کام شکتی، جنس دی بھکھ

-شہوت باز: جنسی عمل دا شوقین

-شہوت جادو تختی: دیو دے قصے وچ جادو دی تختی توں مراد شہوت اے۔ میاں محمد بخش نے گل کھولی اے کہ ملکہ خاتون توں مُرا ستیا ہویا دل

اے

-شہوت دریا جوشاں: شہوت دا ابلدا دریا

شہود: (ش-ہُو-د/ع) موجود یاں حاضر ہوون دی حالت

-شہود عین: اکھاں دیکھیا

شہوداں: شہود نوں

شہودی: شہود دا

شے: شاہ، شہ، بادشاہ، شاہے

شہید: گواہ (2) رب دی راہ وچ ماریا گیا

شیاًللہ: رب لئی کوئی شے (لا)

شیث: حضرت آدمؑ دے تیجے پتر تے نبی جو ہابیل قابیل دے بھرا سن۔ بعض لوکاں دے خیال وچ شو جی

شیخ: مسلمان پیریاں وڈا (2) ڈھول وجاون والا

-شیخ جنید: حضرت جنید بغدادی

-شیخ چلی: سادا، بھولا، تے بے وقوف حرکتاں کرن والا اک فرضی کردار

-شیخ عطار: نیشاپور دے جم پل محمد بن ابوبکر ابراہیم۔ تذکرۃ اولیا تے منطق الطیر کتاباں دے لکھاری

شیدا: (مذ/فا) عاشق، چاہوان

شیر: (شے-ر) مشہور شکاری جنور، جہنوں جنگل دا بادشاہ آکھدے نیں

-شیرانداز: شیر ورگے انگ، سورج ورگے انگ، سورج دا برج اسد اے (اسد معنے شیر)

-شیر دل: شیر دے دل والا، بہادر

-شیر دی مچھ نوں ہتھ پاون: دلیری دا کم کرنا

-شیر وشاں: شیر وش، سوہنے

شیر: (شی-ر/فا) دُدھ

-شیر گرم: ادھ گرم، کوسا، (اینا کوسا جِنا چون والا دُدھ ہوندا اے)

-شیروں: شیر نوں، دُدھ (توں چنا/ع)

شیرازی: (1) گھوڑے دی اک قسم دا ناں (2) کبوتر دی اک قسم دا ناں (3) شیراز شہر نال تعلق رکھدا

شیرنی: (شی-ر-نی) شرینی، مٹھا

شیری: (شے-ری) شیراں ورگی بہادری

شیریں: (شی-ری-ں) فرہاد دی محبوبا دا ناں (2) مٹھا

شیریں ماریا: شیریں دی وجھا نوں ماریا گیا-فرہاد

شیرنی: شیرنی، عقیدت پاروں لیاندی گئی مٹھیائی یاں سوغات، نیاز دی مٹھیائی

شیشہ گر: شیشے دا کم کرن والا

شیطان: (مذ/ع) ابلیس، انسان نوں ورغلاون والی ہستی-شریر

-شیطان بدنام کرسو: شیطان نوں ایویں بدنام کرو گے (کارے اپنے تے ناں شیطان دا)

-شیطان نے چٹیاں: شیطان دیاں سکھائیاں ہوئیاں

شینہ: (شی-ں-ہ) سنگھ، شیر، اسد، برج اسد (فا)

شینہ تروڑی: شیر دی گردن تروڑن والا، شیر افگن

شینہاں: شینہ دی جمع، شیر

شیوخ: شیخ دی جمع

شیوہ: (مذ/فا) طور، طریقا، وطیرا

شیوے: شیوا



ص: پنجابی دی فارسی لپی دا 28 واں اکھر جو عربی پی توں آیا اے پنجابی ایہدا اُچارن "س" ای کردے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے لئی سسا (ਸ) نال ای کم چلایا جاندا اے۔

صابر: (مذ/ع) صبر کرن والا' کلاسیکی شاعری وچ عام کر کے حضرت ایوبؑ مراد نیں جنہاں دے صبر دا امتحان لین لئی رب نے اوہناں اُتے کئی مصیبتاں پائیاں۔

صابری: صبر والا (2) صبر کرن

صاحب: (مذ/ع) مالک' آقا' افسر' وڈیرا' (2) رب' شوہ' سائیں

-صاحب تقریر: تقریر کرن والا (احمد)

-صاحب سچے: سچے رب' رہا

-صاحب حسن: حسن والا' سوہنا

-صاحبی: صاحب ہوون دی حالت' مختیاری'

صاحباں: کلاسیکی تے لوک داستان دا کردار' مرزے دی محبوبا

صاد: "ص" دا اکھر' ٹھیک' درست' پڑتال کردیاں "ص" دا نشان جو درست ہوون دی علامت اے

-صاد ضاد: ص تے ض دے اکھر

صادر: حکم دیون (صادر کرن) (غز/ محم)

-صادر ہوون: (حکم) دتا جاون

صادق: (مذ) سچا' صدق والا

صادق خان: نواب صادق چوتھے' بہاولپور دے نواب

صادق صدق: سچے جذبے والے

صاعد: اُپر چڑھن والا' سیف الملوک شہزادے دا دوست جو وزیر دا پُتر سی

صاعقہ: بجلی

صاف: میل توں پاک' نیک' نیت' ظاہر

صافاں: صاف تن' نیک' پاک لوک

صافا: صافہ' صافی' تماکو دی حقی یاں پائپ فلٹر کرن لئی بھجیا کپڑا جس وچوں دُھواں صاف ہو کے بھجیا جاندا اے' سر دا کپڑا' پٹکا

صافی: صاف' صاف کرن والا' کپڑا جس نال بھانڈے یاں تندور وغیرا صاف کردے نیں

صالاحی: صلاحوں' صنعت

صالح: نیک' چنگے عملاں والا

صالحؑ: حضرت صالحؑ' مشہور پیغمبر جو ثمود دی قوم وچ گھلے گئے

صامت: خموش' چپ (خف)

صانع: صنعت کرن والا' بناؤنہار' کاریگر

صائم: روزے دار' برت رکھن والا

صبا: (مث) ہلکی ہوا' چڑھدے ولوں آوندی ہوا

صباحوں: سویر' پربھات' بھور' تڑکا (و.ن صباحوں /صباحی)

صباحیں: سویرے' تڑکے

صباحۃ: صبا' ہلکی ہوا

صبائے: اے صبا

صبح: (مث) سویر ویلا

صبح دی قضا: سویر دی نماز دا چھٹن کیوں جے اوس ویلے نیندر دا بڑا زور ہوندا اے

صبر: حوصلا

صبغۃ اللہ: رب دا پرچھاواں (بلھا)

صبوحی: سویر ویلے پیتی جاون والی شراب

صبور: (مذ) صبر کرن والا' صابر' صبرنال

صبوری: صبر' صبرنال تابع (صبر صبوری)

صبون: صابن (بف)

صبونے: صبون' صابن (محم)

صبیح: گورا مرد' چٹا مرد (مث: صبیحہ)

صحابو: صحابہ کرام (بلھا)

صحابہ: (مذ/ع) صاحب دی جمع' رسول خداؐ دے ساتھی

صحائف: صحیفے' اسمانوں نازل ہوئیاں کتاباں

صحبت: (مث/ع) سنگت' ہم نشینی' میل جول' ملاقات' ملاپ

صحرا: اُجاڑ، تھل، ریگستان، بیابان
صحرائی: صحرا دے، مسافر، صحرا نال سنبندھت
صحف: صحیفہ دی جمع، لکھی ہوئی شے، کتاب، پرچا، پتر
صحن: (مذ) ویڑھا
صحنک: (مث) کنالی، مٹی دی پرات، جو زیادا تر آٹا گنھن دے کم آوندی اے
صحی: صحت والا، صحت مند، درست، صحیح، ثابت
- صحی کیتم کروانش: میں عقل نال اندازا لایا
- صحی کیتو سے: پچھان گیا، لبھ لیا
- صحی ہونا: درست ہوون، پتا لگن
صحیح: ٹھیک، درست
- صحیح بخاری: حدیثاں دا اک مجموعا
صد: سو، سینکڑے
- صد برگ: بُہت پتراں والا اِک پُھل، گیندے دا پُھل
- صد گونہ: سو طرحاں دیاں، کئی پرکار دا
صدر: سینا، چھاتی
صدری: واسکٹ، بغیر باہواں کُرتی
صدرے: دیکھو "صدر"
صدف: سیپ، گھوگا
صدق: سچائی، جذبا، یقین، من دی گل جیہہ اُتے لیاون دی قوت
صدقات: صدقے
صدقت: (عر) تیں سچ آکھیا
صدقڑے: صدقے، قربان
صدقہ: خیرات، دان، رب دے ناں اُتے دان کرن
صدقے: قربان
صدمات: صدمے
صدور: صدر دی جمع، سینے
صدیق: سچا، حضرت ابوبکرؓ دا اک ناں
صدیقی: حضرت ابوبکر صدیقؓ دا
صراط: راہ، لانگھا
صراط بُلے دا: پُل صراط دا
صراط مستقیم: سدھا راہ
صراف: (مذ) سنیارا، سونے دا کم کرن والا
صرصر: خزاں دی واہ، جھکھڑ، ہنیری
صرف: خرچ، خرچا (2) لفظاں دا علم (3)
صرفا—کفایت، کنجوسی، بچت
صرفا/صرفہ: بچت، کنجوسی، کفایت، (2) خرچ
صرفی: صرف توں، علم صرف، لفظ دی گردان
صغیرہ: (عر) نکا، چھوٹا، گھٹ عمر وا
صغیری: بالپن
- خلل صغیری: بالپن دا شوق، بالاں دا شوق
صف: (مث) (1) لائن، قطار (2) نمازیاں دی قطار (3) سیت دی چٹائی
صفا: صاف (2) کوٹھری دے ساہمنے دا کمرا (3) مکے دی اک پہاڑی
صفا"صفا: صفایا، اُجاڑا
صفات: صفت دی جمع، گن
صفاتوں: صفات (صفتاں) توں
صفاتی: صفتاں والا، گنی
صفاق: ڈھڈ دی باریک جھلی
صفاں: صف دی جمع، قطاراں
- صفاں جھلیاں سبھ لپیٹ لینداؤ: پُرانے لوکاں نوں دنیا توں چکدا
- صفاں بدھ بیٹھے: قطاراں بنھ بیٹھے
- صفاں ٹھوریاں: صفاں فرق کیتیاں
صفاہاں: اصفہان، ایران دا اک شہر
صفائی: (مث) میل توں بنا ہوون، بے گناہی
- صفائی لینا: بے گناہی دا ثبوت یاں قسم منگ
صفت: (مث) گن، خوبی، وصف (2) تعریف
صفتاں: تعریفاں (2) گن، خوبیاں

صفتوں: صفت توں' وصف پاروں
صفرؔ: اسلامی ورھے دا دوجا مہینا
صُفرا: جگر دا رس جو بہت کوڑا دسیا جاندا اے' پتّا
صفن: صفاں
صفن صفا: صفایا' صاف' ختم
صفوت: (صف-وت) خلاصا' صاف' پہنچیا ہویا
صفوف: صف دی جمع' قطاراں
صفہ: چھتر' براندا' سائبان
صفی: خالص' پاک' صاف' مخلص متر
صفی اللہ: حضرت آدمؑ دا لقب
صفیاں: صفی دی جمع' ولی' اندروں پاک' صاف
صقل: (مذ) لشکاون' چمکاون' پالش کرن' رگڑن
صقل چڑھاون: چمکاون' صاف کرن' پالش کرن
صقل گر: پالش دا کم کرن والا
صلابت: (مث/ع) سختی' مضبوطی' پکیائی
صلاتاں: صلواتاں' نمازاں
صلاح: سراہن' تعریف' صفت (2) مشورا' ارادا' تجویز
صلاحاں: صلاح توں' مشورے
صلاحت: صلاح' مشورا
صلاحن: (ک) تعریف کرن
صلاحیں: صلاح اُتے' مشورے اُتے
صلح: راضی ناواں
صلحوں: صلح نال (محم)
صلواۃ: نماز
صلہ: (مذ) انعام' بخشش' بدلا' عوض' اجرت
صلی اللہ علیہ والہ وسلم: تہاڈے (اوہناں) اُتے رب دا درود سلام ہووے
صمم: (ع) اصم دی جمع' ڈورے' بولے
صمد: بے نیاز' رب دا اک صفاتی ناں
صمصام: (ع) تلوار' اچھی تلوار جہدا مونہہ نہ پھرے
صناعت: (مث) پیشا' کم' کار' کاری گری

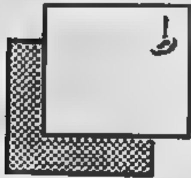
صناعگریاں: کاریگریاں' بناوٹ
صندل: چندن' اک رُکھ تے اوہدی لکڑ جو خُشبودار ہوندی اے۔
صندلی: سُٹول' بنچ (2) صندل دی بنی ہوئی شے (3) اک قسم دا گھوڑا
صنع: (ع) کاریگری' صنعت
صنعا: یمن دی راجدھانی دا ناں
صنعت: کاریگری
صنعانے: صنعان توں
صنم: بُت' محبوب
صنوبر: اک اُچی لمی قسم دا رُکھ
صواب: (مذ) درست' ٹھیک' نیکی دا کم' حق
صواد: سواد' مزا' ذائقا
صوبہ: کسے ملک دی اگوں بندوبستی ونڈ (2) مرزا صاحباں قصے وچ اک راہی دا ناں
صوبہ دار: گورنر' صوبے دا حاکم
صوت: (ع) اواز
صور: چیک' قرنا جو قیامت سمے حضرت اسرافیل پھوکن گے جس نال سارے مُردے اُٹھ کھلوون گے
صورت: شکل' روپ' ڈھب
- صورت زیبا: سوہنی شکل
- صورت گدھے چڑھانا: اپنی صورت آپ خراب کرن (دا)
- صورت گر: شکل بناون والا' مصوّر' چتر کار' مورت کار
- صورت مند: ویکھو "صورت وند"
- صورت وند: صورت والا' خوش شکل' سوہنا
صورتاں ول دھیان: مراقبے وچ' دھیان وچ' توجا کرو' رابطا کرو' ساڈی صورت ویکھو
صوف: صاف کپڑا' دوات وچ پایا گیا کپڑا' موٹا کپڑا' اُن دا لباس
صوفاں: صوف' سوتی کپڑا' دوات وچ پایا جاون والا کپڑا

صولت: حملا، دھاوا، ہلا، رعب داب، سختی
صوم: روزا
-صوم الصیف: گرمیاں دے روزے
صومعہ: خانقاہ، خنگاہ
صیاد: (مذ) شکاری، پھاہ لاون والا
صیانت: راکھی
صید: شکار، اہیڑ
-صید افگن: شکاری، پھاہون والا
-صید افگنی: شکار دا کم
صیقلی: پر کھن والی
صیغہ: متعہ، وقتی نکاح (2) مشکل (3) گریمر وچ فعل دی گردان دا کوئی روپ
صیقل: (مذ) صقل کرن، چکاون، لشکاوں
صیقل گر: قلعی کرن والا، چکار مار



ض: پنجابی دی فارسی پٹی دا ا 3 واں اکھر، پنجابی ایہدا اچارن "ز" ورگا کردے نیں۔ ایہ اواز عربی توں آئی اے۔ عربی دے، بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "د" دے نیڑے نیڑے اے۔
ضابطہ: (مذ) دستور، قاعدا
ضامن: ضمانتی، ضمانت دیوݨ والا
ضحاک: ایران دا اک بادشاہ
ضحی: اک نفلی نماز
ضد: رہاڑ، اڑی
ضراب: ضرب لاوݨ والا، لڑاکا، مارُو (احمر)
ضرب: سٹ، مار،
-ضرب السیف: تلوار دی مار
ضرباں: ضرب دی جمع، سٹ، مار

ضربت: ضرب، مار
ضرر: تکلیف، دکھ، نقصان، ہانی
ضعف: (مذ) کمزوری
ضعیف: ضعف والا، کمزور، خستا، بڈھا
ضلالت: گمراہی
ضم: پیش (2) رلاوݨ، شامل کرن
ضیا: (مث) چانݨ، روشنی
ضیافت: دعوت، پروہنچاری
ضیغم: (عر) شیر، ببر شیر، چیرݨ والا



ط: پنجابی دی فارسی اکھر لپی دا 32 واں اکھر ایس اکھر دی اصل عربی اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ت" ای کردے نیں
طاس: تھال، تھالی، طشت، کونڈا، پیالا، چوڑا پیالہ
-طاس طعام: کھاوݨ دا تھال،
-طاس طعاموں: کھاوݨ دا بھریا تھال
طاعات: اطاعتاں
طاعتاں: طاعت دی جمع، اطاعت، بندگی، حکم منݨ، فرمانبرداری
طاعت: اطاعت، فرمانبرداری، حکم منݨ
طاعتاں: اطاعت
طاعن: (عر) طعن توں، مہنا دیوݨ والا، مطعون کرݨ والا
طاغوت: شیطان . فساد ول لے جاوݨ والیاں چیزاں
طاق: آلا، بوہے بنا تکی۔ الماری جو کندھ وچ ہووے (2) باری (3) ماہر، پکا، اِکو (4) اوہ ہندسے جو دو اُتے تقسیم نہیں ہوندے 7'5'3'1 وغیرا

-طاق چڑھانا: بوہا بند کرن
طاق: تاکی' باری
طالب: (نر) طلب کرن یاں رکھن والا' عاشق' منگن والا' چاہوان' مرید گوڑوئد
طالح: بدکار' بُرا' مندا
طالع: (نر) طلوع ہوون والا' نصیب' قسمت' مقدر
طالعمندی: خش قسمتی' مقدر
طالعا: اے قسمت' قسمت نال (غر)
طامس: (غ،ا) ویکھو "طعمہ"
طامہ: (غ،ا) طعمہ' باز دا کھاجا
طاہر: پاک (مم)
طاہر خاں: صاحباں دے منگیتر دا ناں
طائر: پرندا' اڈارو' پنچھی
طاؤس: مور
طاؤسی: طاؤس دا' مور دا
طب: (مث) حکمت' علاج دا فن
طباخی: کھانا پکاون دا فن
طبع: طبیعت' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبع زاد: من گھڑت
طبعاں: طبیعتاں' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبل باز: گھڑ سواری نال باز دا شکار کرن والا (گھوڑے دی زین نال طبل ڈرم بدھا ہوندا سی)
طبلہ: ڈھولکی ورگا ساز' طبلے دے اک پاسے جھلی ہوندی اے جد کہ ڈھول دے دو پاسے
طبیب: علاج کرن والا' حکیم
طبیخ: (تا ب خ) پکا ہویا' رِدھا' اُبالیا ہویا (ورہ طبیخوں)
طبیخ: (تے ب خ) خربوزا' ککھڑی
طحال: (عر) تلی
طراحی: عمارت اُسارن دا کم
طرار: تیز' چلاک' بکھا
طراز: طرز والا

طراوت: (مث) تازگی' تری
طراوتی: طراوت دیون والی
طرب: خشی' عیش
طرح: حالت' شکل
طرف: (مث) پاسا' لانبھ' ول' نوں' سمت
طرفۃُ العین: (عر) اکھ جھپکن وچ' اکھ دے پلکارے وچ
طرفے: پاسے' نوں' ول
طرفے: ایویں ای
طرفین: طرفین' سمتاں' آسے پاسے
طرم: (طی-ر-م) گاڑھا ماکھیوں
طرہ: پگ دا لڑ' پلا' زلف
طرز: تریز' کپڑے دا ترچھا ٹوٹا
طریق: (نر) طریقا' ڈھنگ' ول' ڈھنگ' راہ
طریقت: (مث) رب پاون دی اوہ راہ جو شریعت توں وکھری اے تے مرشد ولوں دسی جاندی اے
طریقتہارے: طریقت اُتے چلن والے' سالک
طرئل: کلغی' شملا' کلغی والا
طشت: تھالی' تھال
طعام: کھاون
طعام الصیف: پروہنے نوں روٹی کھواون
طعام بہشتی: بہشتوں آیا کھاون' بہشت دا کھاون
طُعم: (طا-ع-م/ذ/غر) سواد' ذائقا
طُعم: (طو-ع-م) کھاون' خوراک' کھاجا
-طعم نہنگاں: نہنگاں دی خوراک
طعمہ: باز دی خوراک' گوشت' شکار نال جانو کراون لئی باز دی چُنجھ نال لایا گیا گوشت دا ٹوٹا' خوراک' کھاون
طعمیوں: طعمہ توں- ویکھو "طعمہ"
طعن: (نر) میہنا' طعنا' اُلاہما
-طعنہ زنی: مہنے مارن' طعنے دیون
طغیانی: ہڑھ' کانگ' سیلاب

طفل: (طف-ل/مذ/ع) بچہ، منڈا، بال
-طفل قمان: فتنہ پاون والا بال، آفتی بال
طفلاں: طفل دی جمع، بچے، بال، بچیاں
طفلائی: بالپن، بچپن
طفلک: بال، بچہ، طفل
طفلی: بالپن، طفولیت، بچپن، گھٹ عمری، نومیری
طفیل: وسیلے نال، وجھوں، پاروں، صدقے
طلا: سونا، سونا چڑھیا، مالش کرن دی دوا
طلا کنہ: خالص سونا، [illegible] سونا
طلاق: نکاح ٹٹن، وکھریواں
طلاق کرنا: طلاق دیون، وکھرے ہوون، تعلق مکاون
طلائی: سونے دا
طلب: (مث/ع) چاہ، اچھیا، منگ، لوڑ، تنخواہ
-طلب ارائی: ارام طلبی (ا)
-طلبگار: چاہوان، طلب رکھن والا
طلباں: طلب دی جمع، بلاوا، منگ
طلسم: (مذ) جادو
طلسمات: جادو، طلسم
طلعت: دیدار، نظارا، ویکھن، شکل، صورت
طلیر: سیب دی اک قسم دا ناں
طماچہ: تمانچا، چپیڑ
طماع: طمع کرن والا، لالچی
طمانی: چپیڑ
طمس: قطع کرن، مٹاون
طمع: لالچ
طناب: رسی
طناباں: طنابان
طواف: پھیر، چکر، حج دا اک عمل
طوال: اطوال، طول دی جمع، لمائیاں
طوب: پکی اٹ
طوبیٰ: جنت دا اک خشبوئی رکھ
طور: طریقا، راہ، رہتا، انداز، ڈھنگ

طور: پہاڑ جس اُتے حضرت موسیٰؑ رب نال گلاں کرن جاندے سن
طوران: توران، تہران، ایران دا مشہور شہر
طوری: طور پہاڑ دی
طوس: ایران دا اک پرانا شہر جتھے فردوسی جمیا سی
طوطی: طوطا دی مادہ (2) الزام، بہتان
طوفان: [illegible] (2) تہمت
-طوفان [illegible]: [illegible]
طوفان منگایا ائی: رب توں دعا کر کے طوفان منگایا اے
طوق: گلا، پٹا، ہار، دھون دوالے پائی جاون والی شے
طول: (مذ) لمان، لمائی
-طول کہانی: لمی کہانی
-طول دہانا: لمی عمر (شخ)
طولانی: طویل، لما
طومار: لمی گل یاں پتر
طوماری: مسلسل یلغار
طویلہ/طویلا: گھوڑے بنھن دا تھان (اصل معنے گھوڑے بنھن دی رسی دے نیں جو ہُن مراد نہیں لئے جاندے)
طویلے: ویکھو "طویلا"
طٰہٰ: (طا-ہا) قرآن شریف دی اک سورت دا ناں
طہارت: صفائی، پاکیزگی، وضو یاں استنجا
طہور: پاک، صاف، پاکیزا
طیب: (طی-ب) خشبو
طیبہ: پاک، حلال، سوادی، پاک عورتاں
طیر: (طے-ر/ع) پکھیرو، پنچھی، پرندا، اڈن والا
طیران: اڈان
طیری: اڈان کرن والا، اڈاری
طیرین: پرندے، پنچھی

طیفوری: حضرت بایزید بسطامی دا مسلک
طیموس: بی بی زلیخا دے پیو دا ناں
-طیموس بیٹی: طیموس دی دھی، بی بی زلیخا
طیور: طیر دی جمع، پرندے، پنچھی
طیوروں: پرندیاں توں

ظ

ظ: پنجابی دی فارسی لپی وچ 33 واں اکھر اصلوں عربی اے۔ پنجابی ایہو اچارن "ز" ای کردے نیں
ظالم: (نذ) ظلم کرن والا
ظرف: (نذ) بھانڈا (مجازن حوصلا، حسن شکتی)
ظریف: ہاسا مذاق کرن والا، چنگی طبیعت والا
ظفر: (مث/عر) کامیابی، فتح
ظل: پرچھاواں، چھاں
-ظل الٰہی: رب دا پرچھاواں
ظلال: ظل دی جمع، پرچھاویں
ظلمات: انھیرے
ظلماتے: ظلمات، انھیرا
ظلمانہ: ظلم
ظلمت: انھیرا
ظلمیں: ظلمی، ظالم
ظلوم: (نذ) بہت ظلم کرن والا
ظن: (نذ) دھیان، گمان، خیال، شک، سوچ، شبھا، وہم
ظہر: بظاہر، باہری
ظہور: ظاہر ہوون، دسن، ساہمنے آون، دکھالی
ظہورا: اظہار (خف)
ظہیر: (ظ-ی-ر) مددگار
ظہیر: (ز-یر) لک درد دا مریض
ظہیری: کمزوری، لسا ہوون دی حالت

ع

ع: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 34 واں اکھر جو عربی دے دوجے اکھراں دے نال آگیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ا" دے برابر کردے نیں۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ ورتیجے اوہ سارے عربی مڈھ دے نیں۔
عابد: (نذ) عبادت گزار
عاج: ہاتھی دند (عر)
عاجز: کمزور، عجز والا، مسکین، لاچار، وچارا، تنگ آیا ہویا، معذور
عاد: حضرت ہودؑ دی قوم
عاد: عادت، عادی
عاد قدیمی: پرانی عادت
عادل: عدلی، انصاف کرن والا
عادۃ: عادت، دُہرائی، مڑن، پرتن
عادی: عادت والا، جنہوں عادت ہووے
عار: (مث) گھاٹ، بے عزتی، بدنامی والا کم، شرمندگی دا کم، شرم، دوری، ناپسندیدگی، نہ ہوون
عارلی: (نذ) عربی (بلھا)
عارض: (نذ) مکھڑا
عارف: عرفان والا، جانو، رب پچھانن والا
عاری: خالی، نہ کرن جوگ، معذور، اسمرتھ
عاریت: منگویں یاں ادھاری شے
عاشق: عشق کرن والا، چاہوان
عاشقی: عشق محبت، عشق دا کم
-عاشقی ویل انگور دی اے: انگور دی ویل بعض ورہے پھل نہیں دیندی تاں مایوس نہیں ہوئی

وچ عورت وکھری رہندی اے تے دوجا نکاح نہیں کر سکدی

عدل: انصاف

عدلوں فضل: عدل دی تھاں فضل (جے رب نے عدل توں کم لیا تاں بہتے لوک پھڑے جاون گے ایس لئی اوہدے عدل دی تھاں مہر چاہیدا اے)

عدم: ناموجود ان ہوند (تے اوہدی حالت)

عدو: [illegible]

عدو مبین: کھلا [illegible]

عدوان: [illegible] حملہ [illegible] آکڑ، مروڑ

عدوے: ویکھو عدوان

عذاب: دکھ، تکلیف، دنیا اتے جیہڑے گناہاں پاروں اگلے جہان وچ جاون والی تکلیف

عذر: بہانا، حیلا، پس و پیش، معذوری، دس، اعتراض، افسوس، معذرت

-عذر خواہی: معذرت چاہونا

-عذرے: عذر

عراق: مشرق وسطا دا اک دیس، شہر کنڈھا

عراق/عراقی: گھوڑے دی اک قسم جو عراق نال تعلق رکھدا اے تے ودھیا نسل دا سمجھیا جاندا اے

عراک: کہن کھچی والا

عرب: ایشیا دا اک دیس تے اوتھے دا رہن والا (2) مراد رسول کریمؐ (خف)

عربانی: عربی، عرب دا/ دی

عربی: رسول کریم صلعم (خف)

عرس: درھائی میلا جو مذہبی پکھ وی رکھدا اے۔ ڈاکٹر نذیر دے خیال وچ ایہ لفظ "عروس" توں اے۔ لفظی معنے ویاہ دی دعوت۔ کسے بزرگ دے دیہاڑ اتے اکٹھ تے میلا

عرش: اسمان

-عرش اڈانے: عرش تک اپڑن والے

-عرش بریں: اچا اسمان، اسماناں دا اسمان

-عرش دا کنگرا ڈھاونا: دل توڑنا، جذبات مجروح کرنا

عرش معلیٰ: ویکھو "عرش بریں"

عرشی: عرش والے، اسمان والے

عرض: چوڑائی، بر

عرض: بینتی، سوال، عرض گزاری، حال دا بیان، درخاست

-عرض گزار: بینتی کار، عرض کرن والا، درخاست دار

عرضا: عرض، بینتی

عرضی: بینتی، درخاست (2) عرض کرن والا (مم)

عرعر: چیڑھ دا رکھ

عرف: پچھان دا ناں جو اصل ناں دی تھاں پرچلت ہو جاوے

عرفات: سعودی عرب وچ عرفات دا میدان جتھے حاجی لوک حج سے جاندے نیں

عرفان: (مذ) جانکاری، علم، جانن، گیان

عرق: کسے دوایاں پھل دا نچوڑ

عرق عرعر: چیڑھ دا گوند

عروس: نَدھن، دوہلا، (لا، عل)

عروض: عرض، چوڑائی، شعر دی بحریاں وزن

عریانی: ننگا پن، بے پردگی

عریضہ: چٹھی، عرضی، خط، پتر، درخاست

عزازیل: شیطان، ابلیس

عزت بیگ: مہیوال دا اصل ناں

عزرائیل: موت دا فرشتا

عزلت: گوشا نشینی، وکھرا رہن

عزم: ارادا، پک

-عزم بالجزم: پکا ارادا، یقینی ارادا

عزیمت: کپے اثر والی جادوئی دعا، قرآنی آیتاں جنہاں دا اثر جادو توڑدا اے۔

عزیٰ: خانہ کعبہ وچ رکھے گئے اک بت دا ناں

عزیز: پیارا (2) حضرت یوسفؑ سمے مصر دا والی

دا' اگلے ورھے پھَل دیندی اے. اینج عاشق دا حال اے کہ اوڑک پھَل دیندی اے. (2) انگور دی ویل واںگوں عاشق دی دی راکھی کرنی پیندی اے (3) عاشق کسے موسم وچ اُجڑی ہوندی اے تے کدی وسدی

عاصا: (ذ) عصاء' سوٹی' ڈنگوری' ناہنی

عاصم بن صفوان: سیف الملوک شہزادے دا پیو جو کتاب مطابق مصر دا والی سی.

عاصہ: ویکھو "عاصا"

عاصی: گناہ گار

عاصے: عاصا توں' عصا' سوٹی

عاق: نافرمان' سرکش

-عاق کرنا: سب دخل کر کے' منہ چابیاں پاروں سیتے تعلق معاں دا اعلان کرن

عاقل: عقل والا' سیانا (جمع: عاقلاں)

عاقی: عاق توں' باغی' خود مختیار' نافرمان

عالم: سنسار' دنیا

-عالمگیر: دنیا جہان' سنسار اُتے کھلیا

عالماں: عالم توں' سبھ دنیا' کائنات' مخلوق

عالم: علم والا

عالی: اُچا' وڈے درجے والا

-عالیشان: عالی شان' اُچی شان والا

عام: معمول' سادھارن' سبھ دی اپڑ وچ

-عام خاص کرن: مغل حاکماں دا پرجا دیاں شکایتاں سنن

-عاماں: عام لوکاں' لوکائی' عوام

عامل: عمل کرن والا' عملی

عامل جنی: جناں دا عامل' جن کڈھن والا

عامی: عام توں' عام لوک' گھٹیا

عائشہ صدیقہ: رسول کریمؐ دی زوجہ محترمہ جو حضرت ابوبکر صدیقؓ دی دھی سن

عبادہ: "عبد" دی جمع' بندے' لوکائی (لط)

عباداتوں: عبادات توں' عبادتاں (توں)

عبادت: بندگی' پُوجا (کرن)

-عبادت ورھیاں: ورھیاں دی عبادت

عباس: رسول کریمؐ دے چاچا جی

عبث: بے فائدہ' خواہ مخواہ' ایویں

عبد: بندا' غُلام

-عبدالحق: بُلّھ سرمست دے مرشد تے چاچا جی دا ناں' لفظی معنے حق (رب) دا بندا

-عبداللہ: اللہ دا بندا (2) رسول کریمؐ دے ابا جی (3) بُلّھے شاہ دا اصل ناں

-عبد اللہ دے گھر وحدائی دا: عبد اللہ رسول کریمؐ دے والد دا ناں سی. یعنی رَبّ' رسول کریمؐ دے روپ وچ دنیا تے آیا (بلھا)

-عبدہٗ: (عب-دو-ہو) اوہدا بندا

عبدیت: بندا ہوون دی حالت' بندگی' عبادت

عبرانی: بنی اسرائیل دیہوں' فلسطینی (2) بنی اسرائیل دی بولی

عبیدہ: نوکر' غلام' خادم' بندا' گولا

عبیر: مشک تے صندل رلا کے بنائی جاون والی خشبو

عتاب: غصا' ناراضگی' قہر' سزا (احمد)

عتیق: ازاد (2) پُرانا' قدیم

عجائب: عجب دی جمع' ہور ویکھو "عجب"

عجب: تعجب والی شے' وکھری گل' حیران کرن والا کم یاں شے

عجب: غرور

عجز: مسکینی' عاجزی

عجل: عجلت' تیزی

عجم: غیر عرب دیس' ایران' عرب چھڈ کے باقی سبھ دُنیا (لفظی معنے گونگا)

-عجمی: عجم دا' ایرانی

عجیب: اچرج' انوکھا' عجب' حیران کرن والا

عدالت: انصاف (2) کچہری

عدت: طلاق یاں رنڈیپے توں بعد دا وقتا جس

عزیزت: عزیز (سوانی لئی ورتیا/ لفظ)
عزیمت: جادو دے بول پڑھن
عسر: غربت' تنگی
عسر و یسر: غریبی توں امیری' تنگی توں وسانا
عشاق: عاشق دی جمع
عشر: دسواں حصہ' فصل دا ٹیکس
عشرت: عیش دا جیون' عیش آرام
عشرہ: دس دن
عشق: محبت' پیار' پریم' عشق دی کتھا (وا)
-عشق مجازی: رب توں چھڈ کے کسے ہور دا عشق
-عشق ڈولاونا: خیال دُوجے پاسے ہو جاون' منحرف ہوون' ہلن' ڈول جاون
عشقیے: اشکے' حوصلا ودھائی دا بول
عشوہ: (مر) ناز' ادا' مکر' فریب
عصا: سوٹی' ڈنڈا
عصات: "عاصی" دی جمع' گناہ گار
عصارہ: (عصر جتنی دبا پاون توں) دبا کے عرق کڈھن' نچوڑن
عصفور: چڑی (2) گل نہ منن
عصیان: گناہ' جرم
عصیانوں: عصیاں توں' گناہ پاروں
عطا: (مث) دیون' دان' بخشش' تحفا' رعایت
-عطا کرن: دیون' نوازن
عطارد: اک سیارہ جو سورج دے سبھ توں نیڑے اے
عطائی: عطا' بخشش (2) عطا کر کے (3) عطا کرن والا' دیونہار
عطائی: بے اُستادا' ربی دات نال کوئی کم کرن والا' اناڑی' فن دا کچا
عظام: (1) ہڈیاں (2) وڈا' عظیم' وڈیار
عظمت: وڈیائی
-عظمت ناک سدائی: عظیم اکھوایا' وڈے لوک اکھوائے
عظیماں: عظیم' وڈے
عفت: پرہیزگاری' شرافت' پاکیزگی
عفریت: بلاء' جن' دیو
عفو: (عفـ سو) بخشش' بدلا لین دی طاقت رکھن دے باوجود غلطی معاف کرن (خف)
عفیفہ: شریف' پرہیزگار سوانی
عقاب: اک شکاری پنچھی
عقبیٰ: اگلا جہان
عقد: ویاہ' نکاح (2) سمجھوتا
عقدہ: گنڈھ' مسئلہ
عقل: چنگ مندا بارے کوئی لاون دی شکتی
-عقل دا کوٹھا: عقل دا گودام' بہتا سیانا بندا
-عقل لطیف: لطیف عقل' باریک گلاں سمجھن دی عقل
عقوبت: دُکھ' عذاب' سزا
عقول: عقل دی جمع' عقلاں
عقیدت: گرویدا ہوون' چاہوان ہوون
عقیدہ: پکا یقین' ایمان
عقیق: حقیق' اک پتھر جو مُبارک سمجھیا جاندا اے
-عقیق یمن: یمن دے علاقے چوں لیایا گیا عقیق
عقیقی پارے: عقیق پتھر دے ٹوٹے
عکس: تصویر' جھلکارا' اُلٹ
عکوس: عکس دی جمع
علام الغیوب: غیب دیاں گلاں جانن والا' رب دا اک صفاتی ناں
علت: عادت' بیماری' روگ' کوئی منڈی عادت' وجھا' کارن
علل: بیماری' روگ' (علت توں جمع)
علم: جھنڈا (مر)
علم: جانکاری' جانو ہوون دی حالت

-علم تعبیر: سُفنے جاچن دا علم
-علم کلام: گل کرن دا ڈھنگ، کلام دا علم
علمے: علم
علمِ اعیان: علم یقین دے درجے علم الیقین،
عین الیقین تے حق الیقین
علوی: عالی، اُچّے
علوی: حضرت علی دی اوہ اولاد جو حضرت فاطمہ
وچوں نہیں
علیؓ: رسول اللہؐ دے چچیرے تے جوائی، مسلماناں
دے چوتھے راشد خلیفہ
علی الحساب: بنا حساب، حساب توں وِدھ
علی قدر انفاسہم: اوہناں دے خرچے مطابق
علیا: اُچّ مرتبا سوائی، اُچّے درجے دی
علیحدہ: وکھرا، علاحدہ
علیک: تیرے اُتّے (علیک دی تاب: حال مِلن
یاں سلام آکھن دا ہوش/عقل)
علیل: بیمار، روگی
علیم: جانہار، سیانا، رب دا اک ناں
عم: چاچا، ماما
عم: تاج، پگڑی
عماد: تھمہ، ستون
عماری: پالکی، کجاوا، ہاتھی دا ہودج، ہاتھی وغیرا
اُتّے بنائی گئی سواری دی ڈولی
عمامہ: وڈی پگ
عمدی: عمدا، ودھیا
عمدے: عمدا، ودھیا
عمدے: امیر وزیر، درباری، ایلچی، قاصد۔
عمر: عمری، اِک گِنتا رُکھ (2) جیون، حیاتی، زندگی،
(3) مسلماناں دے دُوجے راشد خلیفہ
عمرہ: عمر
عمرہ: حج دے دناں توں سوا عرب وچ پوتر تھاواں
دی زیارت (2) عمرا، عمر
عمرے: عمر وچ، ساری عمر (2) عمرو دی جمع

عمق: ڈونگھیائی
عمل: کوئی منتر پڑھن، کم، نشے دی عادت یاں نشا
عملاں تے آس نہ ربھ؛ تیرے عمل اینے چنگے
نہیں، ایہناں اُتّے بخشش دی امید نہ رکھ (سگوں
رب دے فضل دی آس رکھ)
عملی: املی، نشئی، پوستی
عملے: عملا، کمیت مزدور، کامے
عموداں: عمود دی جمع، سِدھا کھلوتے
عمیق: ڈونگھا، گہرا
عناب: بیر، سُکّے بیر
عنابی: عناب دے رنگ دا، لال رنگ توں گوڑھا
رنگ
عناصر: عنصر دی جمع، تَت، اوہ بنیادی چیزاں
جنہاں نال کائنات بنی اے۔ کدی سمجھیا جاندا سی
کہ کُل تَت چار نیں: ہوا، پانی، مٹی تے اگ۔
نویں کھوج مطابق ایہناں وچوں کوئی وی تَت نہیں،
قدرتی حالت وچ ملن والے کل تَت 92 نیں
عنان: (مث) واگ، لگام
عنایات: عنایت دی جمع
عنایت: (مث) مہربانی (2) بُلھے شاہ دے استاد
شاہ عنایت قادری
عنبر: اک خشبوئی وست جو اگ اُتّے موم وانگوں
پگھر جاندی اے
عند: نیڑے، لاگے، قریب، سوا، شے
عندلیب: بلبل (جمع: عندلیباں)
عنصر: (ان-سر) تَت، ویکھو "عناصر"
عنق: دھون، گردن
عنید: عناد، دشمنی رکھن والا، وَیری، دشمن
عوام: لوکائی، عام لوک
عواماں: عوام توں، لوکائی
عوج: ختم ہون، مرن
عود: اک خشبوئی وست جو دُھکھاندے نیں تے
اوہدا دھواں خشبودار ہوندا اے

عوض: (اِیوض) بدلے، مُل اُتے، وٹاندرے
عہد: قول، قرار، وعدہ، پکا ارادا (2) دور، ویلا، زمانا
عہدے اسرائیلیا: اسرائیل دے سمے وچ (ا)
عیار: چلاک، چلتر، ہُشیار
عیال: گھر دے جی، بال بچے
عیالوں: عیال توں، عیالداری، گھر بار توں
عیالی: وڈے ٹبّر والا (2) عیدّاں دا آجڑی
عیاں/عیان: ظاہر، فاش، ساہمنے
عیانے: عیان، عیان اے، ظاہر اے
عیب: گھاٹ، تھوڑ، خامی، نقص
-عیب ثواب: چنگ مند
-عیب جو: برائی لبھن والا
-عیب وڈان: رہنا ظاہری وجہا دے دشمنی تے مائل ہوون
عیبوں: عیب توں، خامی، گھاٹ، تھوڑ
-عیبوں خالی: عیب توں پاک، نقص توں بنا
عِیدی جَشن: عید دا جشن
عین: اُکا، بِلکل، ہوبہو، سگواں، اوہی
عین: (ع) اکھ
- عینوں عین: اُکا ظاہر، اکھاں وچ اکھاں
-عینی: عین دے، اکھ دے
عین شین تے قاف دو نقطیے: ع ش تے ق یعنی عشق
عیبلی: عیباں والا، خامیاں والا



غ: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی لپی اکھر دا 35 واں اکھر ایہدا گرمکھی متبادل نقتا (ग़) اے۔ غ دا وٹاندرا کدی کدی گ نال ہو جاندا اے خاص کر گواز لہجے وچ
غار: کُھڈ، پہاڑاں وچ قدرتی ٹوئے، کھوہ
-غاریں چھپے کماۓ: غاراں وچ بہ کے چلے کٹے
غارت: برباد، لُٹ مار، تباہ، تباہی
-غارتگر: غارت کر، تباہ کار
غافل: غفلت کرن والا، بے خبرا
غالب: غلبا پاون والا، قبضہ کرن والا، اتھیر تلی
غائب: اوہلے، لُکواں۔ جیہا آدمی جہدے بارے کلام کیتا جاوے (خصم)
غائط: پاخانا، ٹٹی
غبار: دھوڑ، مٹی (2) دل وچ میل
غبارے: دل دا غبار، دھوڑ (مم)
غبغب: غب غب، ٹھوڈی ہیٹھلا گوشت
غدار: نمک حرام، ویلے سر ساتھ چھڈن والا، اندر دا اندر دُشمن نال ملیا ہویا
غدیر: تلاء، چھپڑ، ٹوبھا، مکہ تے مدینہ دے وچکار اِک ٹوبھا جتھے آخری حج توں واپسی سمے رسول اللہؐ ٹھہرے سن
غربی: مغرب، پچھم، لہندا
غربال: چھانی
غرداشے: غراہٹ، درندے دا بولن (د۔ر غرڈاٹے)
غرض: لوڑ، ضرورت، کوئی کم آ پین، مطلب، گل دا تت ست یاں مقصد
غرضی: غرض والا، مطلبی
غرفہ: (ع) کوٹھے دے اگے دا کمرا، جھروکھا، باری، اٹاری (د۔ر غرفے)
غرق: ذہن، فکر
-غرق دلیلیں: وہماں وچ پھاتھا، دلیلے پیا (مم)
-غرق وچ بحر طوفان: سمندری طوفان وچ

غرق
-غرق ہوون: ڈبن
غرقاب: پانی وچ غرق' ڈبیا ہویا
غرورت: غرور' گربھ' گھمنڈ' آکڑ' ہنکڑ
غریب: وچارا' مالی طور اُتے کمزور (2) پردیسی
-غریب نواز: غریب نوں نوازن والا' داتا
غریو: (غ-ری-و) فریاد' رَولا
غزال: ہرن (ویکھو غزالے)
غزوہ: مذہبی جنگ' غزوہ
غش: بے ہوشی' بے سُدھ' بے سُرتی
غضب: غصا' کرو
-غضب دیاں ماراں: رب دے غضب تے قہر دی مار
غطاوے: غوطے
غفار: بخشنہار' رب دا اک صفاتی ناں
غفور: بہت معاف کرن والا' رب دا اِک صفاتی ناں
غل: رولا' گپ' شور
غلاف: اچھاڑ
غلام: خریدیا ہویا کاما' نوکر' گولا (حضرت علیؓ غلام ہتھوں قتل ہوئے سن۔ وارث شاہ نے اوس پاسے اشارا کیتا اے)
غلامے: غلام
غلبہ: اَچیرتا' غالب ہوون دی حالت
-غلبہ کرن: غالب ہوون' اَچیرتا پاون' قبضا کرن
غلطان: ھدڑھدا ہویا' گھمدا ہویا' چکر کھاندا
غل غل: رولا رپا' چھہاون
غلغلہ: رولا' مشہوری
غلمان: غلام دی جمع' جنت وچ سیوا کرن والے جوان منڈے
غلول: غلیل دا وٹا' گیلا
غلیچہ: قالیچے' قالین
غلیل: گلیل' دو ساکھی تے ربڑ نال بنایا گیا وٹے مارن والا سند
غماز: اکھ نال اشارا کرن والا' چغل خور
غمازی: مخبری' غیبت
غمخوار: غم دا ساتھی' دوست' غم ونڈاون والا
غمزہ: ادا' نخرا' ناز
غمناک: غمگین' دکھی' اُداس کار
غمناکی: غم ہوون' غمگینی
غمہاری: غمگین' غمزدہ
غنا: مالداری' بے نیازی' امیری
غنچہ: کلی' اَن کھڑیا پھل
غنچے: غنچہ دی جمع' کلیاں
غنی: امیر' فقیر محتاج دی ضد' چندیاں جیہے لوڑاں پوریاں ہو سکن
غنیاں: غنی دی جمع' امیر لوک
غنیم: دھاڑوی' لٹیرا' ویری
غنیمت: کافی' مناسب' پورا (2) لڑائی وچ لیا گیا دشمن دا مال
غواصی: غوطا مارن دا کم' غوطا خور
غوث: لوڑ ویلے اپڑن والا فقیر' بزرگی دا اک درجا' پیر
-غوث الاعظم: شیخ سید عبدالقادر جیلانی' گیارھویں والے پیر
غوغا: رولا' شہرت' گپ
غول: اُجاڑ دے وحشی' گروہ' اُجاڑ' جھنڈ' اجڑ
غولاں: جناں بھوتاں دے غول' پرچھاویں
غولہ: گولا' نقدی تے اَن جمع کرن دا بھانڈا
غولہ دگی: کنجوس بندے کولوں وی پیسے کڈھوا لین والے (ویکھو غولے دیکھیے)
غیب: اَن ہوند' ناموجود' اوہلے
غیب دان: غیب جانن والا (مراد رب)
غیبت: کنڈ پچھے مندا بولن' چغلی
غیر: اوپرا' پرایا' اوبڑ' وادھو' ہوا

-غیراز زباں: سوائے نقصان دے
-غیر شماراں: بنا گنے' گنتی توں بنے' بے شمار
-غیروں: غیر توں (ماسوا اللہ توں)
غیرت: انکھ
غیظ: غضب' غصّا
غیور: غیرت والا

ف

ف: پنجابی دی فارسی اکھرالی 36 واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے تل اُتے لکھا (ਫ਼) اے۔ ایہدا وناندرا ہٹھ تے پ نال کدی کدی ہو جاندا اے

فَا: (ع) پس' فیر' تک' نال' وجود' پنجابی وچ نہیں ورتیندا صرف کجھ کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں تے آیتاں نوں شاعری وچ جڑیا اے جس پاروں ایہ لفظ کلاسیکی پنجابی وچ ملدا اے
فَاَبَینَ اَنْ یَحْمِلْنَھَا: پس ایہناں چیزاں نے ایس امانت نوں چکن توں انکار کر دتا
فَاِذْتَسْبِیْحْ: جدوں اوہ تسبی کردی اے
فَاذْکُرُونِی اَذْکُرْ: توں میرا ذکر کر میں تیرا ذکر کراں گا
فَانْکِحُوْ: پس نکاح کر لوو
فاتح: فتح کرن والا' جیتو
فاتحہ: قرآن شریف دیاں ست مُڈھلیاں آیتاں (جو پڑھ کے مرن والیاں نوں بخشدے نیں)
فاجر: بدچلن' گناہگار' بدکار
فار: بھجن والا' پارا (فرار دا مُڈھ مادا)
فاران: مکے دے اک پہاڑ دا ناں
فارس: ایران دا پرانا ناں

فارسیاں: فارسی دی جمع' فارسی زبان یاں ایران دے لوکاں
فارغ: فرصت' ویہلا' خشک' سوکھا
فاروق: حق تے باطل وچکار نکھیڑا کرن والا' حضرت عمرؓ دا لقب
فاسد: (مذ) فسادی' فساد پیدا کرن والا
فاسق: (مذ) فسق کرن والا' وڈا گناہی' بدکار
فاش: کھلم کھلا' سبھ دے ساہمنے' ظاہر
فاضل: فضیلت والا' بُہتے علم والا' اُچیرا (2) وادھو' فالتو
فاعل: فعل کرن والا' کوئی کم کرن والا
فال: شگون' قسمت دا حال معلوم کرن' کسے کم بارے قدرتی اشارا جاتن دا کارا
-فال دے کاج: فال دے مقصد لئی
فانی: نا ہوون والا' فنا
فائق: (مذ) فوق رکھن والا' اُچیرا' وڈیار' برگزیدا (مم)
فتح: (مث) جت' کامیابی
فتحیا: کامیاب فتح وند ہوئے' فتح
فتق: (فت-ق) کھولنا
فتن: فتنے
فتنہ: فساد' بدامنی' شرارت
فتنہ ووزی: فتنا اندوزی' فساد کھلارن
فتوح: فیبی آمدن' چڑھاوا
فتوحی: اِک قسم دی جیکٹ' کُڑتی' بھتوہی
فتور: فساد' فِتنا' خرابی
-فتور دا بھوت: فساد دا جِن' شیطان' کسے اکڑے دا نا پاک بندے ول اشارا
فتیلا: فلیتا' تِرّل' اگ لاون دی بتی
فَثَمَّ وَجْہُ اللّٰہ: اودھر اللہ دا چہرا پاؤ گے
فجر: پربھات' سویر' سرگھی' تڑک
-فجروے لاڑے: فجر دا لاڑا' سورج
فجور: گناہ' جرم' بدکاری' عیاشی (د: فجوروں)

فحش: (فو-حش) کھلھا، ننگا، بے شرم، گالھاں، بیہودا
فخر: مان، گھمنڈ، وڈیائی
فخرالدین: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر دا ناں
فخر جہاں: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر بھناں دا اصل ناں فخرالدین سی
فدا: قربان
فرات: بھتا تے صاف پانی، عراق دی اک ندی جہدے کنڈھے اتے امام حسینؑ تے اوہناں دے ساتھیاں نوں شہید کیتا گیا
فراخ: کھلھا، وشال، موکلا، چوڑا، کھلریا (ورنہ فراخاں)
فراخی: کھلھائی، وشالتا، آسودگی، فراخ ہوون دی حالت
فرار: نسن
فرازہ: اُچیائی
فراست: سمجھ، عقل، بدھ
فراش: فرش وچھاون والا، جھاڑو دیون والا (2) جھاڑو دِتا ہویا صاف فرش (3) صنوبر دی قسم دا اِک رُکھ (جمع: فراشاں)
فراغ: فراغت نال، کانی، کھلتا
فراغت: ویلھ، روپے پیسے ولوں کھلھ، فارغ ہو کے، خوشی نال، آسودگی
فراق: وچھوڑا، دوری، جدائی
-فراقوں: فراق پاروں
فراقت: فراق، فرقت، دوری، جدائی
فراقی: فراق والا
فراموش: بھل، بھلیا ہویا، چیتے توں لتھا
فراموشی: بھل، بھلن
فربہ: موٹا
فرج: عورت دی یونی
-فرج شکم دا بندہ: ڈھڈ تے یونی دا غلام (ڈھڈ تے یونی راہیں آون والا، مدتی دی تے جنسی بھکھ ہتھوں مجبور بندا، غلام رسول عالمپوری نے انسان دی حقیقت ول اشارا کیتا اے)
فرجام: انت، اخیر، انجام، انتا
فرح: فرحت، خوشی، تفریح
فرخ: مبارک، چنگے اثر والا، شبھ
فرخندہ: مبارک، چنگے اثر والی، شبھ
فرد: اکلا (2) حساب کتاب لکھن والا کاغذ یاں کاپی (3) اِک اکلا شعر (4) بندا
فردا: آوندی کل، بھلک
فردوس: باغ، بہشت، جنت
فردوسی: حکیم ابوالقاسم منصور طوسی دا تخلص، محمود غزنوی دی فرمائش اُتے 30 ورھے وچ شاہناما لکھیا جو سٹھ ہزار شعراں اُتے اودھارت اے۔ محمود غزنوی نے متھیا انعام دیون وچ کنجوسی کیتی جس پاروں اوہدے بارے اِک ہجو لکھ کے شاہنامے وچ شامل کیتی تے مرگیا۔
فرزانہ: سیانا، ہوش والا عقلمند (ورنہ فرزانے)
فرزند: پُتر
-فرزند خوا آدم دے: آدمؑ تے حوا دی اولاد، انسان
-فرزندی: پُتر ہوون دا، اولاد ہوون دا
فرزیں: سیانا، دانا (2) شطرنج دے کھیڈ دا وزیر
فرس: گھوڑے دی اک قسم دا ناں (جمع: فرساں)
فرسنگ: (فا) میل، کوہ، لمبائی دا اک ماپ
فرش: وچھونا، بساط، زمین، قلین
-فرش ہوون: (غم پاروں) زمین اُتے ڈھے پینا
فرشی: فرش والے، زمین واسی
فرشتہ: نوری مخلوق جو ہر ویلے رب دی عبادت وچ رُجھی رہندی اے (2) بہت نیک انسان
فرض: رب دا حکم جہدا پورا کرنا ضروری اے، لازمی عبادت، ڈیوٹی
فرع: (ع) ٹاہنی

فرع: لگام' کٹ' گھنڈی' برائی توں روک رکھن' قابو کرن'

فرغل: سردیاں دے کپڑے جنہاں وچ رُوں بھریا جاندا اے

فرفیچ: فریبی' چالاکی' مکر

فرق: نکھیڑ' فراق' دوری

فرقان: نکھیڑ کرن والا (مراد قرآن مجید)

فرقت: دوری

فرمان: حکم' شاہی حکم

-فرمانبردار: فرمانبردار' حکم منن والا

فرمائش: حکم' خواہش' منگ' طلب' اچھیا

فرمایس: اوہنے فرمایا اے

فرمودے صاحب دے: رب دے حکم مطابق

فرموشی: فراموشی' بھلنا

فرنگ: یورپ' بدیس' ولایت (2) مراد "باد فرنگ" (آتشک) (مرض)

-فرنگ پساری: یورپی دوا فروش

فرنگی: انگریز' یورپی' گورا' بدیسی

فروزاں: بلدا' بھخدا' لشکدا

فروش: ویچن والا

فروع: فرع دی جمع' ٹگراں' ٹاہنیاں

فروغ: ودھاء (ودنہ فروغوں/غ)

فرہاد: شیریں دے عاشق دا ناں

فرہنگ: دانائی' لغت' لفظ بھنڈار' کوش

فرے: فرانسے

فریادی: دہائی دیونہار' دعوے دار' مدعی

فریب: دھوکھا' چھند' چھل' چلتر' چالا

فرید: اکلا' بے مثال' حضرت باوا فریدؒ تے خواجہ فریدؒ

فرید الدین: حضرت باوا فرید الدین گنج شکر (خف)

فریدوں: 570 ق م وچ جمن والا ایران دا اک بادشاہ جدے ماں پیو نوں ضحاک بادشاہ نے مار دتا سی۔ فریدوں نے جوان ہو کے ضحاک نوں ماریا تے ایران دا بادشاہ بنیا

فریدوں: فروخت توں' اپنے آپ توں

فریدے: فرید توں

فریشتا: فرشتا

فریضہ: فرض' کم

فزوں: ودھ (افزوں)

فساد: فتنا' جھیڑا' فتور' خرابی

فسانے: افسانے' کہانیاں' کتھاواں

فستق: پستا (خشک پھل/غ)

فسق: نافرمانی' حکم عدولی' بد اعمالی' گناہ

فسقوں: فسق توں' نافرمانی' گناہ

فصاحت: چنگا بولن

فصاد: فصد لاؤنہار (ہور ویکھو "فصد")

فصد: کوئی روگ دور کرن لئی پچھ لا کے رت کڈھن

فصل: جدائی' فاصلا' موسم' اناج دی پیلی

فصوص حکم: فصوص الحکم' اک کتاب دا ناں جو ابن عربی نے لکھی سی۔

فصیح: مٹھے بول' چنگی تے معنے بھری کلام

فضا: زمین توں آکاشہ دی تھاں

فضائل: فضیلت دی جمع' وڈیائیاں

فضل: حق توں ودھ' تحفا' مہربانی' فالتو علم

فضل الہیٰ: رب دا فضل

فضیحت: ذلت' بدنامی' رسوائی

فضیلت: وڈیائی

فطرت: مزاج' خصلت' قدرت

فطیری: پتیری' بنا خمیر (روٹی)

فعل: کم' عمل' کار' کرن

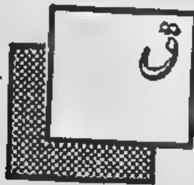
فغاں: فریاد' رولا' کوکار' واویلا

فغفور: چین دا بادشاہ

فقر: فقیری' درویشی

-فقر جھاگنا: فقیری دے دکھ سہن

فقیری پھڑدا: فقر قبول کردا' درویش ہوندا
فکر: سوچ' پریشانی' چنتا' اندیشا (جمع: فکرات/افکار)
فلّن: کھلیا ہویا' کلاوے لین والا' اتے کھلن والا' چھال کرن والا
فلاطون: افلاطون' یونان دا مشہور فلسفی
فلفل: مرچ' کالی مرچ
فلک: اسمان' انبر' اکاش
فلکی: اسمان دے
فَلَمّا تجلّی(ربہ): جدوں رب نے تجلی پائی
فلیاں: پھلیاں' خشبوئی تیل
فم: مونہہ
فن: فریب' مکاری
فنا: موت' اَن ہوند' مٹن' بربادی
-فنانی الشیخ: شیخ (مرشد) لئی فنا ہوون
-فنانی اللہ: رب لئی فنا
-فنا ہوون: مکّن' مرن' جیوندیاں مرجاون
فنائی: فنا
فتنہ: دھوکھا' فریب' چھل
فنون: فن دی جمع' کلاواں
فنونی: فن توں' فن دا ماہر
فوارا: اُبال' جوش
فواکے: فواکہ (عربی توں) میوے پھل
فوت: مرنا' موت' ہتھوں نکلن' ضائع ہوون' بُہت دُور ہو جاون
فوجدار: متحدہ ہندستان وچ ڈویژن دا انتظامی عدالتی تے فوجی افسر
فولاد: خاص قسم دا لوہیا
-فولادی: فولاد دی بنی' لوہے دی
فہماں: فہم' سمجھ (جمع)
فہم: سمجھ' عقل' بوجھ
فہمیدہ: (فا) سمجھدار' ہشیار' دانا
فہمیدے: سمجھ دار آدمی نے
فَہُوَ مَعَکُم: پس اوہ تہاڈے نال اے (قرآن مجید دی پوری آیت دا ترجما انج اے) "تسیں بھاویں کدھرے وی ہوو' اوہ (رب) تہاڈے نال اے"
فہیم: فہم والا' سمجھ والا' ہشیار' عقلمند
فی: (عر) جوڑ اکھر' وچ' اندر' ہر اک
فی الجملہ: تکڑی گل' حاصل کلام' مختصر ایہہ کہ
فی الفور: فوراً' ترت' اوسے سمے
فیثا غورث: پرانے یونان دا اک فلسفی جنہے ریاضی دے کئی اصول دی معلوم کیتے۔
فیروزہ: اک قیمتی پتھر جو اسمانی ساوے رنگ دا ہوندا اے
فیروزی: کامیابی' (2) فیروزے دے رنگ دی
فیض: فائدا' نفع' لتوی معنی اتار چڑھاء
-فیض رساں: فائدا دیون والا
فیض یافتہ: جنہوں فائدا اپڑیا ہووے
فیکون: بس ہو گیا ("کُن فیکون" ول اشارا اے)
فیل: ہاتھی (2) شطرنج دا اک مہرا (ہاتھی) فیلا
-فیل فساد: شور' فساد' وڈا رپھڑ
-فیل قد: اچا لما' ہاتھی دے قد والا
فیلا: فیل' شطرنج دا مہرا جو ترچھی ٹور ٹردا اے
فیلسوف: فلسفی' عقلمند' عقل علم پاروں مکاری کرن والا' دلیل باز' چلاک' دھوکے باز



ق: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی اکھری دا 37 واں اکھر۔ پنجابی ایہدا اچارن "ک" برابر کردے نیں۔
قاب: تھالی' رکابی' صحنک' وڈا تھال (2) کمان دا ادھ' اِک ہتھ وِتھ

قابَ قَوسَینِ اَوْ اَدْنیٰ: دو کماناں دی وتھ رہ گئی سگوں ایدوں وی گھٹ (نکل / عم)

قابض: قبضا کرن والا، قابو کرن والا، قبض کرن والی غذا یاں دوا

قابل: قابلیت والا، لائق، جوگ

قابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے نِکے بھرا ہابیل نوں قتل کر کے نس گیا

قابیلے: ویکھو "قابل"

قادر: قدرت والا، مرضی دا مالک۔ رب دا اک صفاتی ناں

قارورہ: پیشاب (مجازی معنے) اصلی مطلب شیشے دا بھانڈا اے

قارون: حضرت موسیٰ دا چچیرا تے مشہور مالدار جہدے خزانے دیاں صرف چابیاں چکن لئی 100 بندے ہوندے سن۔ ایہنے دولت غریباں نوں دیون توں انکار پاروں رب نے دولت سنے زمین وچ نگھار دتا

قاری: قرات کرن والا، قرآن مجید پڑھن والا

قاصد: سنیہڑو، سنیہا لیاون لیجاون والا ایلچی

قاصر: کوتاہی کرن والا، معذور، کم نہ کرن جوگ، اسمرتھ

قاضی: منصف، جج، انصاف کرن والا

-**قاضی شرع دے:** اوہ قاضی جو طریقت دی تھاں شریعت اُتے چلن

قاضی لعنت اللہ: لعنت اللہ ناں دے بندے دی لکھی کتاب قاضی (فرضی)

قاطع: کپن والا

قاف: اک پہاڑی سلسلا جو دیواں پریاں دا ٹھکانا منیا جاندا اے۔ کوہ قاف۔

قافیوں: قافیا توں، ویکھو "قافیہ"

قافیہ: رَلدے مِلدے لفظ جو شعراں وچ ردیف توں پہلاں یاں شعر دے اخیر وچ آوندے نیں جویں کہ خدا، جُدا، ادا وغیرا دا قافیا اِکو اے، آوے، جاوے، کھاوے وغیرا دا قافیا اِکو اے)

قاقم: اک قسم دا نیولا جہدی کھل بڑی گرم ہوندی اے

قال: گل بات (قال: آکھیا)

قالب: قالب، کلبوت، سچا، جسم

قالو: آکھیا

-**قالو بلیٰ:** آکھیا ہاں (بلیٰ: کیوں نہیں)

-**قالو بلیٰ دے دن:** رب نال عہد کرن دا دن۔ جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا سی کہ "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" تاں روحاں جواب دتا سی "ہاں کیوں نہیں" سورت اعراف دی اک آیت

قامت: قد، ڈیل ڈول

قانون: اک قسم دا سازیاں واجا

قانون: قنون، دستور، طریقا، ضابطا

قانونگو: ضلع دیاں زمیناں دا حساب کتاب رکھن والا پٹواری

قانی: سوہا، رتا، لال

قاہر: قہر والا

قائد: آگو، سارباناں دے قافلے دا لیڈر جہدے ہتھ اونٹھ دی مہار ہوندی اے

قائل: منن والا، کسے دی گل نوں درست سمجھن والا

قائم: کھلوتا، اُسریا

قائیں: پاوے، تھمہ (ا)

قباحت: خرابی، مندیائی، بھیڑ

قبالہ: (ع) قبولیت، ضمانتی پتر، بیعنامہ، مکان وغیرا دی رسید (و: قبالے)

قباہیں: قباہ (قبا) توں، لبادا، عبا، پیراوا

قبائل: قبیلے

قبح: (مث/ع) برائی، نقص، عیب، منہ

قبر: گور، مردا دفن کرن دی تھاں

قبر جہناں دی جیوے: جہناں دی قبر اُتے لوک

آون' جنہاں نوں یاد کرن والے موجود ہوون
قبرے: قبر
قبض: تنگی' پکڑ' قبضا (2) قبضے (عم)
قبطی: حضرت یوسفؑ سے مصر دی زبان (عر)
قبل: پہلاں' اگے' اگروں
- قبل الظہور: ظہور توں پہلاں' ظاہر ہوون توں پہلاں
قبلہ: کعبہ جس ول مونہہ کر کے نماز پڑھدے نیں' وڈیاں دا بول
قبہ: (مذ) گنبد' برج
قبے: قبہ توں' گنبد' برج
قبیل: تیلہ' قسم' ونگی' نمبر' شاری
قتال: (عر) جنگ' لڑائی' یدھ
قتل: مارن' واھن
قتل کنندہ: قتل کرن والا' قاتل (احمر)
قتلام: جام قتل' قتل عام' بنا لحاظ ہر اک دا قتل
قحط: کال' گھاٹ' کمی' تھوڑا' حکر' سوکا' سوکے یاروں فصلاں دا نہ ہوون تے اناج دی تھوڑ
قحطان: اک علاقے دا ناں
قد: لمائی' سر توں پیراں تیک دی لمائی' قامت
قد سفیدے وانگوں: سفیدے دے رکھ ورگا قد (سفیدے دا رکھ بڑا اُچا ہوندا اے)
قدامت: پرانا' پرانا ہوون دی حالت
قدح: پیالا' شراب پیون دا بھانڈا
قدر: جتنا' تقریبن' لگ بھگ' برابر
قدر: قیمت' مُل' مجال
قدر: عزت' وڈیائی' اوقات (2) قدر دی رات' لیلۃ القدر
-قدر بقدری: قدر قیمت مطابق' عہدے مطابق
-قدر شناس: قدر پچھانن والا
قدرت: طاقت' ہمت' کوئی کم کرن دے قابل ہوون' قادر ہوون دی حالت

-قدرت ڈیکھ قیومی: قیوم (رب) دی قدرت دیکھ (لط)
قدرتاں تیریاں: رب دیاں قدرتاں
قدری: انسان نوں بااختیار منن والا فرقا (جبر دے اُلٹ)
قدسی: نیک' پاک صاف' فرشتا' پوتر' پاکیزا' (جمع: قدسیاں)
قدم: پیر' پگ
-قدم بوسی: پیر چمن والا
-قدم کریندی: ٹردی
قدوری: اک کتاب دا ناں
قدوس: وڈا پاک' رب دا اک صفاتی ناں
قدیر: قدرت والا' رب دا اک صفاتی ناں
قدیم: پرانا' چوکا' دیر دا' رب دی ذات' (خف)
قدیمی: پرانی
قرآنی: قرآن شریف نال تعلق رکھدا
قرابت: نیڑتا' رشتے داری' ساکا چاری
قرابین: بندوق دی اک قسم' جو اِکو ویلے کئی گولیاں چھڈدی اے
قرار: چین' سکھ' قائم (2) اقرار' قول
قرارو: ازل توں' مڈھوں (لط)
قرارے: قرار نال' قائم دائم
قرآناں: قرآناں' قرآن نوں
قرانی: قران' نیڑے ہوون' دو تاریاں دا اِک برج وچ آون' جیں تے زہرا دا میل' نیک سا (قران السعدین)
قربت: نیڑتا' نیڑے ہون دی حالت' ملاپ' ساکا چاری
قرب النوافل: پوری عبادت انج اے' یتقرب عبدی الی بالنوافل (بندا نفلاں نال میرے نیڑے ہو جاندا اے (خف)
قرباتی: قرب' نیڑتا
(دور ہووے قرباتی): نیڑتا دی نہ رہوے

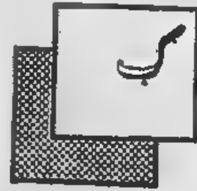
سکوں اک ہو جاوے)
قربان: کمان دا غلاف (نیام) جو قوس دی شکل دا ہوندا اے
قربانے: قربان، اُچھاڑ، تلوار دی نیام
قرۃ عینی: میری اکھ دی ٹھنڈک
قرشی: قریش نال تعلق رکھن والے
قرص: ٹکی، گولی، کباب ورگی ہر گول شے، تھالی
قرطاس: کاغذ، پتر
قرعہ: فال، پاسا
-قرعہ مارنا: پاسا سٹن، ڈب سُٹ کے حال معلوم کرن
قرن: صدی، جُگ، اسی یاں اک سو ویہ ورھے دا
قرنفل: کرن پھُل، لونگ (گرم مسالا تے زیور)
قرشن: (مث) قریشی خاندان دی عورت
قرنا: سنگ دا بنیا بگل، نفیری، قیامت دے دن پھوکیا جاون والا بگل
قریں: نیڑے
قزلباش: سوہی ٹوپی والا سپاہی، مغل (قزل = لال + باش)
قسام: ونڈ تمار، ونڈن والا
قسط: ٹوٹا، حصا، تھوڑا تھوڑا کر کے ادا کیتی جاون والی رقم دا اِک حِصّا
قسمت: ونڈ، حصّا، نصیب، مقدر، بھاگ
قشون: فوج، لشکر، وڈی فوج
قشوں: ویکھو "قشون"
قصاب: قصائی، گوشت ویچن والا (2) بے رحم، ظالم
قصار: دھوبی
قصار: قصیر دی جمع۔ نکیاں (آیتاں)
قصب: ٹیوب، پائپ، نڑی، اُچھاڑ
قصد: ارادا، کوشش
قصر: کوٹ، قلعا، محل
قصور: جرم، بھُل، غلطی، تنخواہ دی کٹوتی جو ملازماں کولوں غلطی کارن کیتی جاوے
قصور: قصر دی جمع (قلعے) لہور لاگے اک شہر جتھے بلھے شاہ دا مزار اے
-قصور دا پٹھان: سنی 1762ء وچ سکھاں نے قصور اُتے حملا کر کے بہت سارے پٹھان مار چھڈے سن۔ وارث شاہ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے
قصہ: کہانی، افسانا، جھوٹھی بات
-قصہ طول دراز: لما قصّا
قصیدہ: تعریفی، نظم، جَس
-قصیدہ گونی: قصا سناون والی عورت
قضا: گزر جاون، فوت ہوون، موت، مرضی، نماز دا رہ جاون
-قضاء خدائی: ربی قضا نال
-قضا نہ کیتی: نماز نہ چھڈی
قضیہ: جھگڑا، بکھیڑا
قط: کاٹ، قلم دی نب دی چوڑائی
قطار: لائن، پال، چیراں، بندیاں وغیرہ دا اک سیدھ وچ ہوون
قُطب: کسے خاص علاقے دے روحانی انتظام لئی مقرر ولی (2) زمین دے دو سرے قطب شمالی تے جنوبی (3) وارث شاہؒ دے والد دا ناں سید قطب شاہ (ایہہ ناں غلط ثابت ہو چکیا اے۔ اصل ناں گل شیر شاہ سی)
قطب مہراج: قطب مہاراج، قطبی تارا
قطرہ: قطرا، ذرا وی (2) خس دا تیلھا
قطرات: قطرے، تیکے
قطرن: خس، خشبوئی گھاہ
قطرہ: پانی دا تُبکا، ذرا جِہیا، ذرا وی
قطع: روپ، شکل، وضع قطع
قطع: کٹن، کٹیا ہویا، وڈھیا، وکھرا کیتا ہویا
قطع بریدہ: کٹ وڈھ، چھانگائی
قطع کرن: کپن، کٹن، وڈھن

قطعہ: ٹوٹا، چو بھرجا
قطعہ بہشت: جنت دا ٹوٹا جو ہرناکش نے بنوایا سی (کلما)
قطعی: اٹل تے آخری، ہوت
قطرو (ع) کھوہڑی 'ت' دو کھیائی
قعود: (ع) بیٹھن (خف)
قفس: پنجرا
قفل: جندرا، تالا
قفول: قافوں (ق توں) "قلندر" دا پہلا اکھر "ق" ہوندا اے
ققنس: اک داستانی پنچھی، جو ہزار سال دی عمر دا ہو کے تیلے چن کے وچ بہ کے دیپک راگ گاندا اے، تیلے سڑ کے سواہ ہو جاندے نیں نال ای پنچھی وی، بارش ہوون اُتے ایس سواہ توں اک ہور ققنس جمدا اے۔
قل: کہہ، آکھ (پنجابی وچ صرف کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں نال ورتیا اے) مرن دے تیجے دن پڑھی جاون والی دعا تے رسم
قل نارُ جہنم اَشدُّ حرا: "آکھ دیو کہ جہنم دی اگ بہتی تکھی اے"
قلاوا: کُتے دا پٹا (جمع وِرنہ قلاوے)
قلب: دِل، مَن
قلب کلید: دل دی چابی، کسے نوں وس وچ کرن دا بول، بھاگن
قلبوت: ویکھو "کلبوت"
قلبی: قلب دا، دل دا
قلت: تھوڑ، کمی، تروٹک، گھاٹ
قلچی: اک قسم دے گھوڑے دا ناں
قلزم: بحیرہ قلزم، مشرق وسطیٰ وچ اک سمندر
قلعی: رانگ، اک دھات جو پگھلا کے پتل ترامے دے بھانڈے اُتے پھیردے نیں، ملمع
قلف: میوا، پھل
قلف: قفل، جندرا، تالا

قلق: دکھ، رنج، افسوس
قلقل: کالے دانیاں والا اک ریگستانی اناج
قلقل: (مث/ع) بوتل یاں صراحی وچوں تُرل (پانی یاں شراب) نکلن دی اواز
قلم کاریاں: قلم کاری، مصوری، قلم یاں برش دا کم
قلم: کانے یاں کسے ہور شے دا لکھن لئی بنایا سند
(2) اگاون لئی کسے بوٹے دی کٹی ہوئی ٹاہنی
- قلم وگائی: قلم چلائی، نصیب لکھیا
قلماں تھیندے: قلم ہوندے، قلم وانگوں وڈھے جاندے
قلندر: فقیر، مست، درویش، کوارا، کلا، صوفی عشق
(2) جنور دے تماشے وکھاون والا
قلوب: قلب دی جمع، دل
قلوب المؤمن بیت اللہ: مومناں دے دل رب دا گھر نیں (علی)
قلور: سخت
قلیل: گھٹ، تھوڑا، ذرا (و.نہ: قلیلوں/باہو)
قلیہ: اک قسم دا کھانا جس وچ شے نوں بھن بھن کے کجھ مرنا دیندے نیں (و.نہ قلیے)
قم: اُٹھ کھلو
قُم باذنی: میرے حکم نال اُٹھ (شاہ شمس دا بول جس نال اوہناں مُردا زندا کیتا)
قماچ: کماچ، تنبو اپرنا لٹو
قمار: جُواء
قمارے: قمار، جُواء
قمام: قوام، رلا
قمو: چمن
قمو: جاچڑاں شریف دا اصطبل دا دروغا
قموزی: قمرالدین (وزیر/نج)
قمری: گھگی، کبوتر ورگا پر ذرا نکا اک پنچھی
قمسی: ریشمی، ریشم
قنات: تنبو، خیما

قنادۃ: کھنڈ بناون دا سند
قند: چینی' کھنڈ
قندیل: مشال
قواعد: فوجی ورزش' ڈرل (2) قنون' قاعدے
قوانی: قافیے دی جمع ویکھو "قافیہ"
قوائم: قائمہ دی جمع' فہرست' کاغذ' سدھی لکیر
قوائے: (عر/مذ) قوت دی جمع' طاقتاں
قوت: (قو-ت) خوراک' غذا
قوت: (قو-وت) طاقت' سکت' بل' زور
قورمہ: بھنیا ہویا گوشت
قوس: کمان
-قوس قزح: ست رنگی پینگھ جو مینہ مگروں اسمان اُتے دسدی اے
قول: کتھن' آکھن' گل' کلام
-قول پالن: آکھی گل پُوری کرن (2) کسے دے منے یاں وعدے قبولن
قولاں: مقبل دے قصے وچ ہیر دی بھتیجی
قولنج: قلنج' ڈھڈ دی سخت پیڑ (2) کالکھ
قومہ: (مذ/مر) نماز وچ رکوع مگروں کھلوون
قومے: قوم
قوی: قوت والا' طاقتور
قویاں: قوی دی جمع' طاقتور' بلوان
قہار: قہر والا' غصے تے غضب والا (ربّ دا اک صفاتی ناں)
قہر: غصا' غضب
-قہروان: قہر نازل کرن والا' غصے والا
-قہروں: اپنے قہر نال
-قہری: قہر والا
قہقہہ دیوار: چین دی اک داستانی کندھ جس اُتے چڑھ کے جو وی دوجے پاسے ویکھدا اوہ ہسدا ہسدا تھلے ڈگ پیندا تے مر جاندا۔ (دیوار قہقہہ)
قہوا: کافی' اک رکھ دے بی جو سیک کے پیس لیندے نیں تے فیر چاہ وانگوں پیندے نیں (2) بنا دُدھ دی چاہ
-قے: اُلٹی
قیاس: اندازا' گویڑ (مم/خف)
قیافہ: اندازا' گویڑ' سوچ' چہرے توں لایا گیا اندازا
قیام: ٹھہرن' کھلوون' نماز وچ کھلوون
-قیامے: قیام توں
قیامتے: قیامت' قیامت دے دن
قیدا: قید' بند (لا)
قیس: مجنوں دا اصل ناں' لیلیٰ دا عاشق
قیطوس: عزیز مصر دا ناں
قیل قال: تکرار' بحیرا' رنا' گل بات
قیم: سرپرست' سر تے ہتھ رکھن والا' قائم کرن یاں رکھن والا
قیما-کیم: ذرا ذرا' باریک' قیمے وانگوں
قیمت: مُل' قدر' نرخ' بھاء
قیمہ: نکے نکے ٹوٹے کیتا گوشت
قیوم: قائم رہن والا' رب دا اک صفاتی ناں





ک: پنجابی دی فارسی اکھر پٹی دا 38 واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل کا (ਕ) اے۔ بعض لفظاں دے مُڈھ وچ لگ کے اوہناں دے معنیاں وچ متضادی دا تاثر پیدا کردا اے جویں بچ توں کچ، پُتر توں کپتر، ویلا توں کویلا
(2) اخیر وچ لگ کے کئی قسم دے مفہوم بناندا اے جویں تعلق دسن لئی دھرم توں دھارمک، سماج توں سماجک۔
(3) عام کر کے مصدر تے حاصل مصدر نال لگ کے فاعل بناندا اے جویں کہ لکھن توں لیکھک، سیوا توں سیوک، ورشن توں ورشک، پاٹھ توں پاٹھک

کا: دا (پرانی پنجابی وچ) کوئی، کجھ
کاپ: کپ (وڈھ)
کاپ سٹوں: وڈھ دیاں
کاپڑی: فقیر، درویش، جوگی، سنیاسی، راول
کاپے: زخم، پھٹ
کات: کتیرا، نیں کٹن والی قینچی (2) لمی نوک والی اک قسم دی چھری
کاتا: کتیا (کتن توں/ بلھا)
کاتب: (ع) لکھن والا
۔کاتب تقدیر: تقدیر لکھن والا، رب
کاتی: چھری، کات
کاتیاں: کتے سوتر دیاں اٹیاں
کاتیں: کاتی
کاٹ: وڈھ، کٹ، کٹن دا عمل

کاٹکو: کنک دا حملہ آور، دھاڑوی، لٹیرا
کاٹھ/کاٹھہ: پرانی املاء، کاٹھ (لکڑ)
کاٹی: کتیاں کتے سا نبھن والے
کاٹے: کٹے، گزارے، بتائے
کاٹیم: میں کٹے، گزارے
کاٹھ: لکڑ (و، ن: کاٹھیں)
۔کاٹھ کٹھوریاں: دساکھیاں
کاٹھا: دیسی، پکا، بناوٹی
کاٹھی: گھوڑی اُتے بیٹھن دی تھاں
کاٹھی: کاٹھ دا، تخت، بے ڈھبا، بے ڈول، جانگی ڈک (مم)
کاٹھے: کاٹھ (لکڑ) خام، گھٹیا، کاٹھا توں، بھلے دیسی، موٹے چھلڑ والے (بدام وغیرا)
۔کاٹھے کماد دی گنڈ: کاٹھے گنے دیاں پوریاں وچکارلی گنڈھ جو سخت ہوندی اے۔
کاٹھیاں: کاٹھ، لکڑ (خف) (2) کاٹھ دی، جھلتر، کنڈے
کاج: کم، کار، مقصد (2) ویاہ
کاج کریندا: ویاہ کردا، پرنوندا
کاج وہونا: بنا کم، بیکار
کاجوں: کاج توں، کم توں
کاجی: قاضی (نانک)
کاجے: کاج، کم
کاچ: کچ، شیشا (2) سر، سردا چیر
کاخ: (فا) میل، وڈی حویلی، ایوان (فر)
کاخیں: کاخ توں، میل
کاڑھواں: کڑھیا ہویا، کشیدا کاری والا
کاذب: (ع/م) جھوٹھا
کار: کم (2) کرن والا (3) کاری، مسلک، گرے (پیشہ)
۔کار تری حیرانی: تیرے کم حیران کرن والے نیں (فر)
۔کار رواواں: کار روا، کم کرن والے،

کارندے' کامے
-کار سبھا: سبھے کم (لا)
-کار کروں: کم کراں (ح)
-کار کماون: سخت محنت کرن (وا)
-کار کنندہ: کم کرن والا' کرچاری' کارکن
-کار گزاری: کم کاری' کیتا کم
کارا: کم' جرم (2) لارا (3) علاج (4) نصیب (5) حملا (6) کالا' سیاہ
کاراں: کار دی جمع' کماں (مثال/ عم)
کارد: (فا) چھُری
کارن: خاطر' واسطے' لئی' وجہا' سبب
-کارن دل پر چائی: من پرچاوے لئی
کارنے: کارن' مقصد' کرتوت' بہادری دا کارناما
کار تھن: کالکھ (پجل)
کاروں: کار توں' کم توں
کارو: کم' تعلق
کاری: سخت' تیز گہرا' علاج' چارا' ڈاڈھا' کرڑا' بھیا
کاری: کار دے' کم دے (2) کارا' علاج
کاری: استعمال وچ' فائدے وچ
-کاری آون: کم آون
کاری: کالی
کارے: کم' چالاں' بُرے کم' کرتوت' کار
کارے: کالے
کاریاں: کارے (2) کارن' پاروں
کاریہارا: کم کرن والا' کار کرن والا' مکّار' چلاک
کاریہاری: کاریہارا توں مونث' کم کرن والی' کار کرن والی' مکار' چلاک' عمل کرن والی
کاریو: کالے سپ (پجل)
کاڑھن: اُبالن' جوشاون' اُبال کے گاڑھا کرن (2) سپ دا پھن کھلارن
کاڑھے: جوشاندے' اُبالے' بہون
کاس: کس' کہنے
-کاس پچھے: کہدے لئی' کاہنوں
-کاستوں: کاس توں' کہدے لئی
-کاس: کاسا' پیالا' کھوپڑی' پیالا
-کاسدی: کہدی
کاسڑا: کاسا' نکا کاسا' پیالا
کاسہ: پیالا
کاسے: کاسا دی جمع' پیالے
کاشانے: کاشانا' ٹھکانا
کاشر: کشمیری' کشمیر واسی
کاشف: کشف والا' ظاہر کرن والا' کھولھن والا
کاظم: غصّا کھاون والا' غصا کرن والا
کاغذیاں: کاغذ دے بنے ہوئے' کاغذی
کاف نون: کُن' فیکون
کافور: اک رُکھ تے اوہدے توں حاصل ہوون والی دوا جو کھُلے رکھن نال اُڈ جاندی اے
کافوروں: کافور توں
کافوری شمع: کافور دی مشال جہدی روشنی ودھیا تے دھوئیں بغیر ہوندی اے
کافی: لوڑ پورا کرن والا' مناسب (2) قہوہ
کاکا: بچا' بال' ایانا (2) چاچا (3) آجڑی دا ناں جو ریگستان وچ سسی نوں لبھیا
کاکر: کاں
کاکل: (فا) زلفاں' گیسو (2) ایال
کاکن: (ک) کاں دا بولن
کاکی: اکھ دی پتلی (2) کاکا توں مونث' کڑی
کاگ/ کاگا: کاں
کاگدے: کاگد' کاغذ (بف)
کاگل: کاغذ
کاگوں: کاگ توں' کاں توں
کال: (1) موت دا فرشتا' موت (3) قحط' سوکا' بھیڑا سما' تھوڑ (3) زمانا وقت' دور (4) سیاہی' کالکھ
-کال جیبھا: دیکھو "کل جیبھا"

-کال کڑچھی: کوئل ورگا اک پنچھی
کالا: سیاہ (2) بھیڑے عملاں والا
کالا کپڑا: پرانا چیتھڑ
کالجا: کلیجا، جگر (2) حوصلا
-کالجا کوں دھاگیوں: دل جگر وچ دھس گیا، جگر وچ پہ گیا
کالڑا: کالا
کالڑے کیس: کالے وال (مُراد جوانی/شم)
کالک: کالکھ، سیاہی، بدنامی
کالکا: کالکھ، بدنامی
کالعِہن المنفُوش: پنجی ہوئی رُوں ورگا (قیامت دے دن وَل اشارا)
کالمعدوم: نہ ہوون ورگا، ختم، معدوم
کالے: کالے رنگ دے گھوڑے (2) کالے وال (جوانی)
کالے پانی: انڈیمان دے جزیرے جتھے انگریزاں نے خطرناک قیدی رکھے جاندے سن. (2) بہُت دور دراڈے
کالے گئے آئے بگے: کالے وال گئے تے چٹے آئے. جوانی گئی بڈھیپا آیا
کالیاں دھاراں: کالے راہ، پہاڑی راہ
کالیاں رنگ وٹایا گورا: کالے وال چٹے ہو گئے (جوانی گئیوں بڈھیپا آگیا)
کالیں: کالے والاں ویلے، جوانی سے (بف)
کام: جنسی جذبا، خاہش، عشق، حرص، ہوَس
کام: کم، (نا) طلق، مقصد، لوچا
کاما: کم کرن والا، نوکر، ملازم، کارندا
کاماں: کماں وچ
کامت: عقل
-کامت ہین: بنا عقل (نانک)
کامل: پورا، مکمل (مرشد کامل)
کامن: جادُو، سحر (وا)
کامن: ویاہ دا اِک گیت

کامن: عورت، استری، (نانک) کامنی
کامنی: ہندوواں دی ونڈ مطابق عورتاں دیاں چار قسماں وچوں اِک، پتلے ورگ دی سوہنی عورت
کامی: کام توں مغلوب مرد (2) کم کرن والی
کان: کاہن، سری کرشن جی مہاراج
کان: کانی، تیر (2) شرم، جھاکا
کان پھُول: کن دا زیور، کن پھُل
کان لمَ یکُن شیئاً: گویا کہ کوئی شے موجود نہیں
کاناں: جھمکاں، چتلیاں تے چمکدار ٹاہنیاں
کانجن: شہتیر، کڑی
کانجی: گاجر وچ رائی تے مسالے پا کے بنایا کھٹا
کاند: انکاری
کاندھی: (نذ) جنازا چکن والا، جنازے نوں موڈھا دیون والا (لط/خف)
کانڈ: تیر (2) کتاب دا اک باب
کانڈھا: کنا، بلاوا، سنیہا
کانگ: کاگ، کاں (2) ہڑھ، سیلاب، پانی دی وڈی چھل.
کانگ تے مور اڈاون: سمان اڈیکن
کانگ کرن: امداد لئی دہائی دیون، بچاؤ بچاؤ دا رولا پاون
کانگا: کانگ، کاگ، کاں
-کانگایار: کاں، کاگ (سنیہا لیاون والا)
کانگاں: کانگ دی جمع، کاں، کلواں
کانو: (کاں-سو) کاں
کاواں کھادی کنگروڑ: کمزوری پاروں کنگروڑ دی ہڈی توں گوشت صاف اے
کانو: کان (زمین ماہیں دا رُخ) نال زمین رتھمن والا، کنکوتی، معاملا لاون والا
کانورو: کامروپ، پوربی بنگال دا اک ضلعا جو جادو لئی مشہور سی
کانوں: کان وچوں، کمان توں

کانہہ: کانڈ، کانا، جھاڑ
کانہ کیہلے: کر کانے
کانی: تیر (2) کانا، قلم، نرڑا، باریک کانے جو جھونپڑی بناون لئی ورتیندے نیں
کانی سرڑی: سر (سروٹ) دے بوٹے دے کانے
کانے: تیر (2) نرڑے، قلم بناون والے سرکنڈے
کان: واسطے لئی، خاطر، پاروں، وجھا
کان: ڈنگ، ٹیڈھ، منجی یاں کپڑے دا اک پاسوں لما ہو جاون
کاوراج: شاعری دا راج (کاو + راج)
کاوڑ: کوڑ، غصا، کوڑ
کاوڑن: (ک) غصے وچ آون، کوڑ کھاون
کاوش: بہتی محنت، جان ماری (2) بھال، کرید، چھپی شے باہر کڈھن (3) کشتی
کاہ: (ا) تیلا، ککر، گھاہ پھوس
کاہ: کاہنوں، کیوں
کاہاں: کانی، تیلے، ککر
کاہاں: کانڈ، کاہی
کاہکشاں: کہکشاں، تاریاں دا جھمگھٹا جو اسمان دے اک سرے توں دوجے تیک وسدا اے
کاہل: سست، کم چور
کاہل: (غ ا) کاہلہ (جلدی، چھیتی)
کاہن: سری کرشن جی
کاہن: فال دسن والا، نجومی، عامل
کاہندرے: کتھے
کاہنڑا: • نمرہ، اک راگ
کاہنس: کاہ، تیلا
کاہنڈڑیاں: راگ کاہنڑا
کاہنوں: کاہدے توں، کیوں
کاہو: نرم لکڑ والا اک رکھ
کاہوں: خیال، دھیان، پردا
کاہوں: ہریاول، سبزی، وجوں
کاہوں کوہ بنایا: کاہ توں کوہ بنایا، تیلے دا پہاڑ بنایا

کاہی: کائی، ہریاول (2) بیلے وچ اگن والا اک بھوکلا بوٹا
کاہے: کاہنوں، کیوں
کاہے: اک قسم دے گھوڑے
کاہیاں: بھاگا، ہونی، تقدیر
کاء: کیہ
کائر: بزدل، ڈرپوک، ڈراکل
کائن: ہوند، موجود ہوون والا (جمع کائنات)
کاوَہ: کھو (ٹانک)
کاوس: ایران دا اک بادشاہ
کاؤں: کاں
کاونیاں: مادین کاں
کائی: کوئی، کجھ
کائے: کاہنوں، کیوں
کائیں: کیہ
کایا: جسم، وجود، جثا، دیہی (2) روپ، بھیس، شکل
کایاں: روپ، شکل، ویس
کایاں: کائیاں، چلاک، سیانا
کب: جھنکار، اُراء، کمان ورگی لقاں
کبا: بدمزاج، کھرھوا
کبا: کب والا، مڑیا ہویا، جھکیا ہویا، کب پیا
کباب: قیما تے ہور چیزاں نوں کسے خاص شکل وچ تلیا یاں سیکیا ہویا
کبابی: سڑیا ہویا، بھج کے کباب
کباڑا: ناس، خرابی
کبال: کھجور دے ریشے دی رسّی
کبت: شعر، شعر دی اک خاص قسم
کبدھیا: (ک-بدھ-یا) بری بدھ، جہالت، مکر فریب
کبر: (کب-ر) احساس برتری، وڈیائی، گھمنڈ، اپنے آپ نوں وڈا سمجھن
کبک: مرغابی، اک پنچھی (جمع: کبکاں/خف)
کبود: نیلا رنگ (2) اک قسم دا گھوڑا

کبول: (ک + بول) مندا' بُرا بول
کبیر: (ک–بی–ر)وڈا' عزت والا (2) ہندی دا مشہور شاعر
کبیران: کبیر نوں' وڈے
کبیرہ: وڈا (گناہ کبیرہ وڈا گناہ) (ج: کبیرے)
کبھاگ: بھیڑے بھاگ' بدقسمتی
کبھاگا: مندے بھاگ والا' بدنصیب
کپ: وڈھ' کٹ
کپ: گڈی دی اک قسم
کپا: پپا' تنگ مونہہ دا بھانڈا
-کپا شہد دا لدیا: ملاح لوک وادھو پیسے وصولن لئی ہنگیاں چیزاں کشتی وچ لدن توں نہ کر دیندے نیں۔ وارث شاہ نے اوسے ول اشارا کیتا اے
کپاٹے: چکر' آوارا گردی' دھکے دھوڑے
کپاہ: نروں دا بوٹا تے نروں
کپاہیں: کپاہ' نروں
کپائے: کٹائے' وڈھے' کپے
کپت: بھیڑ' شرارت' خرابی' برائی
کپترے: (ک–پت–رے) کپتے' بھیڑے' شرارتی
کپتی: (مث) بھیڑے چالے والی' شریر عورت
کپٹ: (مذ) دھوکھا' فریب' چھل (2) بوہے دی بھت
کپٹی: کپٹ کرن والا
کپدے: کپن توں' کٹدے (راہ طے کردے/ مم)
کپہ: طوفان' گھمن گھیر' اکھ
کپراں: دنگے باز
کپڑ: کپہ (2) کپڑے
-کپڑ دھوڑی: کپڑے وانگ کُٹن (پہلے سوتی کپڑیاں وچوں میل کڈھن لئی صابن لا کے نال کُٹدے سن' ہن وی دھوبی کپڑیاں نوں سخت تھاں اُتے مار مار کے میل کڈھدے نیں۔

کپکپاون: (ک) کنبن' تھرتھراون' لرزن
کپن: (ک) کٹن' وڈھن' ٹکن (2) پندھ طے کرن (مم)
کپلیا: وڈھوایا
کپور: کافور' اک تیز بو والی وست جو کھلی ہوا وچ اُڈ جاندی اے
کپوری ریوڑی: چٹی کافور رنگی ریوڑی' ودھیا خشبوئی ریوڑی
کپیندا: وڈھیا جاندا
کپیندے: وڈھدے
کتن: (ک) تاپن' رتن (زمین)
کِت: کس' کہڑے' کدھر' کتھے' کیوں
-کِت ادائیں: کس ڈھنگ نال' کویں
-کت بھتے: کویں' کسراں' کیوں
-کت کُو/کوں: کاہدے لئی
-کت ول: کس پاسے
کتاب: کاغذاں اُتے لکھی/چھپی تے سِتی ہوئی شے' پستک
-کتاب مجید: قرآن شریف (بلھا)
کتابوں: کتاب وچوں' مراد قرآن مجید وچوں (مم)
کتابت: لکھن دا فن' کوئی لکھی ہوئی شے' خط' چٹھی
کتان: السی' اِک قسم دا نازک کپڑا' اِک بوٹا جس دی چھل توں کپڑا بندا اے
کتب: کتاب دی جمع' کتاباں
کتر: کترن توں' کٹن' قینچی نال کٹن' کتری ہوئی شے
کترنا: جس دا ساک ٹٹ گیا ہووے
کترن: (ک) کترائی کرن' کپن' (قینچی نال) چھانگن (2) قطرن' خس' خشبوئی گھاہ
کترن: (ک) کترا کرن' وڈھن' ٹکڑے (ٹوٹے نال) چھیے دا ونداں نال کپن
کترویا کتیا: ترویا بھیا (2) فیصلہ کیتا

کترا: کتا (جمع: کترے)
کتف: (مذ/ع) موڈھے' موڈھے دی ہڈی
کتک: کتیں' دیسی ورھے دا اٹھواں مہینا
کتکا: جنگ گھوٹن والا ڈنڈا
کتکے: جنگ گھوٹن والے نکے ڈنڈے (واحد: کتکا)
کتلے: کدھرے' کلھے لئی' کاہنوں' کیوں
کتن: (ک) کتائی کرن' سُوتر وٹن' چرخا پھیرن
کتن: کتیاں
کتونے: وکھائے
کتویں: کدھرے
کتھ: کتے ولی' کدھرے وی
کتی: کتے' کتی
کتے: کدھرے (2) کس
کتے کم: کس کم دی
کتیاسے: اساں کتی
کتیب: کتاب' مقدس کتاب' چار اسمانی کتاباں (نانک)
کتیں: کتن توں
کتیندڑی: کتدی
کتھ: کتھا' ذکر جوگ گل' شادی ویاہ دا سلسلے دی گل (اکل کتھ)
کتھ: کتھے (2) کتی کتے دا ملاپ
کتھ تول: کاہنوں
کتھا: جتھا' کہانی
کتھاں: (ک-تھاں) غلط تھاں' بری تھاں' نامناسب تھاں (2) "تھاں" نال تلازم (تھاں کتھاں)
کتھاہوں: کتھوں
کتھاؤں: کوئی تھاں' کدھرے' کیہے' کتھوں
کتھائیں: کتھے
کتھن: (ک) آکھن' کہن' دسن' بولن
کتھنی: بول' کہانی' قول
کتھوری: کستوری
کٹ: تک' زخم' کٹن توں حاصل مصدر تے امر

کٹ: کوٹ' نے
کٹا: مجھ دا نر بال
کٹار: چھرا' تلوار' خنجر
کٹاری: چھری' خنجر' تلوار
کٹڈا: کٹا ردا (ہور ویکھو "چھپ بدلے دن کٹڈا") وڈھدا' کپدا
کٹک: فوج' لشکر
-کٹک قندھاری: قندھار ولوں نادر شاہ دا ہلا جو 1739ء نوں ہویا (وا)
-کٹک یاں چوراں تے وہنا: مال ڈنگر ولوں لاپرواہی ورتن
کٹکٹاون: (ک) وند وجن' وند جیکن
کٹکنے: پورنے' مشق لئی ہلکیاں لکیراں وچ لکھت جندے اتے پکی لکھائی کر کے سکھیا جاندا اے' ناتجربے کاری
کٹکے: کٹک' لشکر' فوج
کٹمالا: گلے وچ پاون والا اک قسم دا ہار' کنٹھ مالا
کٹن: مصیبت' کٹھنائی
کٹن: (ک) نوٹے کرن' وڈھن' کپن (2) گزارن' بتاون' وسر کران
کٹن: (ک) مارن' مشڈن' کتائی کرن' کٹ مارن' پھیون
کٹوارے: چھتا' پیالا (2) اک قسم دا پنچھی
کٹورے والا جھنڈا: مراد سورج
کٹوی: ہانڈی
کٹوے: اک قسم دے گھوڑے (لا)
کٹیاں: کجھ کسی' بعض
کٹیا: دور ہویا' نکیا' لتھا
کٹیا: (کٹی-آ) جھونپڑی
کٹیاں: وڈھیاں ہوئیاں (2) کٹے توں مونث' مجھ دے مادئیں بچے
کٹیاں: وکھریاں
کٹھا: ذبح کیتا' حلال کیتا/ہویا

کٹھالی/ کٹھیالی: سنار دا نِکا جیہا برتن جس وچ سونا پگھلاندے نیں
کٹھری: کٹھی، حلال کیتی/ہوئی
کٹھس اوہنے کوہیا، کوہ چھڈیا
کٹھن: اوکھا، مشکل، اوکھت
کٹھن: (ک) کوہن، ذبح کرن، حلال کرن
کٹھونے: اوہناں نے ذبح کیتا
کٹھی: کوہی، حلال کیتی، ذبح کیتی
کٹھیا: (کٹھی-آ) کٹیا، جھونپڑی
کٹھیالی: کٹھالی، اوہ بھانڈا جس وچ سنیارے سونا پگھالدے نیں
کٹھیاں: کٹھی آں، میں ذبح ہو گئی آں
کثرت: بہتاتی، کثیر ہوون، اِک توں ودھ ہوون، اِک رب دی تھاں بہت سارے دیوتے منن، شرک، بہت، کافی، زیادتی
-کثرت سازی: بہتے بناون، اک توں ودھیرے ہوون
کثیرو کثرت نال، بہتا، کافی
کثیرن: کثیر، کافی
کج: (فا) عیب، ڈنگا پن، نقص
کج: کجن توں امر تے حاصل مصدر، ڈھک
کجا: (فا) کتھے، کدھر
-کجا رفتند آں مرداں: اوہ مرد کتھے گئے

(فا)
کجاب: کوزا، مٹی دا لوٹا، بے ڈول بھانڈا
کجاڑ: غیر آباد تھاں، بُری تھاں، اُجاڑ
کجاں: ڈھکاں، بند کراں (با)
کجاوہ: کچاوہ، اُوٹھ دی کاٹھی (و.ن کجاوے/ مم)
کجائی: غلطیاں نامناسب تھاں (کج-جائی)
کجرو: (کج-رو) بُرے چالے چلن والا (اسمان)
کجرا: ڈنگا، نادرست (خف)
کجری: کجا، کوزا (بلھا)
کجڑے: کملے، پریشان (خف)
کجڑے: کوزے، لوٹے
کجڑیاں: ونگیاں، ٹیڈھیاں
کجسائیں: کجاواں گا، کجاں گا
کجل: سُرما
کجلا: کجل، کاجل، سُرما
کجلاون: (ک) دھندلاون، سیاہی مائل ہوون، ساولا ہوون، کجل رنگا ہوون
کجلے بھوترے: کالے بھور (خف)
کجن: (ک) ڈھکن، لکاون، چھپاون، اوہلے کرن
کجو: پردا پاؤ، ڈھکو، لکاؤ، چھپاؤ
کجی: ڈھکی
کجے: ڈھکے، چھپائے، لکائے، ڈھکے ہوئے
کجیسی: کجے گا، ڈھکے گا
کجیوے: کرے (با)
کجھ شاہ زادہ: شہزادے (سیف الملوک) وچ
کجھ منتاں (وزیر زادے توں) وادھو سن
کجھ نہ گھستا: کوئی لاگت نہ آون
کچھارن: (ک) کھنگالن، انگھالن، دھوون
کچ: نیشا (2) کچا ہوون دی حالت
کچا: ان پکیا، چھیتی ٹٹن والا، راز نہ رکھن والا، خام
کچا شیرہ کچا دودھ، اماں حوا دا دُدھ
کچاوا: اوٹھ دی کاٹھی (و.ن کچاوے/چ)
کچج: بد سلیقگی، بُرے چج
کچجول: کچج توں، بُرے چج، بد سلیقا ہوون
کچجی: بد سلیقا، بُرے چجاں والی، بے وقوف
کچرا/کچرک: کنی دیر تک، کتنے چر تک، کد تک
کچری: کچا خربوزا، ساون توں مگروں آون والا خربوزا، کچرا
کچرا: کچا، خام، ان پکیا، پاد نہ ہوون والا، نرم، کمزور (و.ن کچری/خف)
کچکارے: کچ دا کم، کچ دیاں چیزاں
کچکچاون: (ک) کچ کچ دی آواز پیدا کرن، سکیچنی

وٹن' دُکھ بھیون

ککرا: کچ دا منکا' جھوٹھا موتی

ککھن: (ک) موڑیا جاون' موچ آون' کسے انگ دا جھٹکا کھاون

ککھول: کشکول' مانگت پیالا

ککلن: (ک) مدھن' مسھون' دلن' چوڑا کرن

ککلی: بُرے چلن والی' بری' منڈ چالن

کچور: زنباد' نرکچور جس دی خشبو کافور ورگی ہوندی اے۔ شراب' تھوم' گندے دی بو دور کرن لئی ورتیندی اے۔

کچوون: (ک) چبھوون' چُبھن' کچو کے لاون

کچہاری: کچہری' دربار

کچیاون: (ک) کچا کرن' شرمندا کرن یاں ہوون

کچیائیاں: کچیائی توں' بالپن' کچی عمر والے کم (سرحم)

کچیچیاں کھاناں/وٹناں: اندرو اندری غصا کھاون' دُکھ جھیون

کچیون: (ک) ہوون' رجھیون' اڑن' کچیا جاون

کچیوے: کیتا جاوے' کریجے' اڑے' اڑاوے' تھیجے' کچیاجاوے' ہووے

کچھ: بغل (2) کچھوٹا (3) کچھن توں امر تے حاصل مصدر

-کچھ پوانا: پیمائش کرانا (را)

-کچھاں آپنے: آپ سفر کراں' جاہواں

کچھاں مارن: بغلاں وجاون (خشی نال)

کچھریاں: ماہڑیاں' تاہڑیاں' ٹھڈیاں (احمد)

کچھڑ: جھولی وچ' گود وچ

کچھن: (ک) طے کرن' ماپن' ناپن

کچھو: (ک) کچھوکا' کچھوا

کچھوٹا: کچھا' لنگوٹا

کچھیاں: دل تھے' کچھ لیے

کچھے: کچھ وچ' بغل وچ (2) کچھا' لنگوٹا

کحل: سُرما

کدّ: کدوں

کدّ: ضد' اڑی' چڑھ

کدّ: کدن توں امر تے حاصل مصدر

کداڑن: کدن' کداڑے مارن

کداں: کدوں

کداہوں: کدھروں

کداں: کدھر

کدائیں: کتے

کدکن: (ک) کدن' کداڑن

کدن: (ک) اچھلن' ٹپن' چھال مارن' پھلانگن

کدور: کدورت

کدورت: نفرت' دشمنی' من وچ میل

کدوکا: کدوں دا

کدوکنا: کدوکا' کدوں دا' کنے چر دا

کدہیں: کدی

کدیں: کدائیں' کدی

کدے: کدا اے

کدیڑ: کدن دا مقابلا' چھال مارن دا مقابلا

کدھی: کنارے' ساحل' کنڈھی' دریا کنڈھا

کڈاہاں: کدوں' کدوں

کڈاہیں: کدی' کسے ویلے

کڈے: کدھر

کڈیں: کدی

کڈھ: کڈھن توں امر تے حاصل مصدر' نکال

-کڈھ کوڑی: بینا تاں کے

کڈھب: بے ڈھب' بے ڈول' بدشکل

کڈھن: (ک) اندروں باہر لیاون' خارج کرن' نکالن (2) کڈھائی کرن' کشیدا کاری کرن

کڈھن: (ک) کڈھنی نال اگ پھرولن' کریدن

کڈھن/کڈھنی: تندور وچ بالن پاون دا دوشاخا' اگ پھرولن والی سوٹی

کڈھی: کھوکھی (دکان/ مقبل)

کذاباں: کذاب دی جمع' وڈے جھوٹھے

کذب: جھوٹھ
کر: کے (2) کرن توں امر
-کرٹھاک: روک لے (وا)
-کرجانے: سمجھے، جانے (ا)
-کرمہرا بانے: چنگے کپڑے پا کے
-کرمہرا بندر بستے: دوحیا بندوبست کر کے
کر: زور، طاقت، شان
-کروفر: ٹھاٹھ باٹھ، مان، شان
کراہیں: کشتیاں
کرار: (ع) بار بار حملہ کرن والا، حضرت علیؓ دا لقب
کرارے: تیز، تکھے، تیتے مسالے والے
-کرارے کانڈھے: ایہناں توں ودھ، ہمت

کراڑ: ہندو دکاندار، بانیا
کراڑی: کراڑ دا کم، دکانداری
کرامات: کرامت دی جمع
کرامات لکھانا: معجزا دکھاون (وا)
کرامات ہے قہر: فقیر توں کرامت دکھاون اُتے مجبور کریئے تاں اوہ قہر دکھاندا اے تے ایہ قہر ازمائش منگن والے اُتے پیندی اے
کرامت: بزرگی، وڈیائی (2) معجزا، کرشا
کراں فراں: کروفر، ٹھاٹھ باٹھ
کرانہ: کنارا، انتا (2) ہور ویکھو "کراناں"
کرانڈری: کراندی
کراناں: لالیاں تے سرگودھے وچکار اک پہاڑی سلسلا، کرانہ
کراہ: زمین پدھری کرن والا تختا، کراہیا، ساگا
کراہ: (ک + راہ) غلط راہ
کراہاں: کر کے (2) واسطے، لئی، کارن
کراہن: کر کے
کراہون: کراہ مارن، زمین پدھری کرن (2) کراون، چیز پاروں ہائے ہائے کرن
کراہیں: کر کے

کراہیں: کراہے، غلط راہ تے ٹپے راہ
کرب: (ذ/ع) دکھ، غم، بے قراری، بے چینی
کربل: کربلا دا میدان
کرپا: (مث) مہربانی، بخشش، عنایت
کرپال: مہربان
کرپانا: شفقت کرن، کرپا کرن، مہربانی کرن
کرت: (مث) کم، کاج
-کرت پھرت: کرویاں پھریاں
-کرت گھن: احسان بھلاون والا، ناشکرا
کرت: کیتی ہوئی، لکھت، تصنیف
کرتار: رب، کرن والا، سربجنہار
کرتوت: منداکم، برائی
کرتا: جھیڑا، جھگڑا، فساد، بحث، مصیبت
کرتے: کیتے، پھمر کرتے
کرجھن: (ک) مجھن، الجھن، موضوع
کرچ: کچ یاں ہڈی دا ٹوٹا
کرخت: کھردرے
کرڑ: (ا) کرے، کروا
کرد: کارد، چھری
کرڑول: توں کروا
کروین: کروا ایں
کرڑ: کریر، اک کنڈیالی جھاڑی
-کرڑ کنڈا: جڑ کریر دے ٹوکے، کنڈیالی جھاڑی
کرڑان: (ک) کرچن، وڈاں دا آپو وچ رگڑ کھاون
کرڑی: کریر (خف)
کرڑی: سخت، مشکل، اوکھی
کرڑے: اک قسم دے گھوڑے
کرس: ایسوں کرے
کرس: کنجوسی
کرسار: کرسان، کسان، کاشتکار
کرسان: کسان، واہک
کرسانیا: کسان، کرسان

کرسن: کرشن، سری کرشن جی (ناٹک)
کرسی: کرے گا
کرس: کنجوس، بخیل، کرس کرن والا
کرسی: پیڑھی، نسل= بیٹھن دی چوکی، تھاں، اٹھویں اسمان اُتے ربی تخت دی تھاں
-کرسی نشین: بیٹھن والا، بیٹھا ہویا
کرشمہ: معجزہ، جلوہ، حیران کرن والا کم
کرشن: سری کرشن جی، ہندوواں دے مشہور اوتار جنہاں دا ذکر مہابھارت وچ اے
کرفر: کروفر، ٹھاٹھ باٹھ، شان
کرک: کوک
کرکٹ: ڈھول دے سُر دا تیز ہوون
کرکن: (ک) رہٹ دا ہولے ہولے گِڑن (2) کاں دا بولن (3) رڑکن
کرکن: (ک) چیس مارن، تراٹ پین، درد کرن، رڑکن، اکھ وچ تکلیف دیون
کرکن: (ک) گِلا کرن، جھرن، بھیڑاون
کرکولن: (ک) اندروں کھوکھلا کرن
کرگ: کرے گا، کرسی
کرگس: (فا) گرجھ، مُردے کھاندا پنچھی
کرل: اِک مچھی کھاؤ پنچھی
کرلا: موٹی دھون والا سنڈھا، کُرکِلی
کرلائیے: پِیڑ پاروں روندے، چیکدے، فریاد کردے
کرلاون: (ک) کُراہون، پِیڑ پاروں ہائے ہائے کرن، چیکن، ترلے لین، رون (2) کونج دا بولن
کرلوندا: کرلاوندا، بولدا (ورنہ کرلوندے)
کرم: بھاگ، نصیب (2) کم، عمل (3) نیک عملاں دا پھل (4) مہربانی، فضل
-کرم جتائی: رب دا کرم
-کرم ڈھیون ناہیں نال جھولیاں دے: درخت ہلاون نال مطلوبا پھل جھولی وچ نہیں آ ڈگدا یعنی لِکھیا ہویا نصیب آپ ملدا اے (وا)
-کرم گستر: مہر کرن والا، رب
-کرم نہ کاری: میرا علاج نہیں کیتا
-کرم ہونا: عطا ہوون، بخشیا جاون، مہربانی ہوون
کرما: کرما
کرماں: کرم دی جمع، نصیب، بھاگ، اعمال
-کرماں دا ویلا: خوش قسمت ویلا
-کرماں دے ستے: جہدے کرم ماڑے ہوون، بدنصیب
کرمن ہاری: کرماں ہاری، بدنصیب، بدقسمت
کرم: میتوں کرے، میرے نال کردیاں نیں
کِرم: کیڑے (جو حضرت ایوبؑ دے سریر وچ اوہناں دی ازمائش پاروں پئے سن)
کرمانی سار: کرمان دی بنی تلوار
کرماون: (ک) کملاون، مرجھاون
کرمو بامہن: خان کھیوے دے جدی کمین دا ناں
کرمان: قرنا، صدی
کرنا: قرنا، بگل، صور جو حضرت عزرائیل قیامت نوں پھوکن گے، صور اسرافیل
کرنا: (ہ) اِک پھل
کرنائیں: کرنے، کرنا، جنگی بگل، صور
کرنڈن: (ک) زمین دی پدھر اُتے پیپڑی بجھن، نویں بیجی فصل اُتے مینہ نال پیپڑی بجھ جاون، خراب ہوون
کرنگ: کراں گا/گی
کرنگ: پنجرا، روح بنا جسم، ہڈیاں دا ڈھانچا، لسا ہویا سریر
کرن: (ک) عمل وچ لیاون، کار کمان، بناون
-کرن کارن: سبب بناون والا، قادر مطلق
-کرن ہار: کرنہار، کرن والا
-کرنے ہار: کرنہار، کرن والا
-کرن: (ک) بھرن، چیکن، کھنگھے ڈکن
کرن: (ک) کڑکن، خستا ہوون، مرجھا کے بھُر

جاون (2) جھکن (بڑھیجے پاروں)
کروہ: قدم، الانگھ، مرن لئی تیر ٹمن (2) کرن والا، چلاک، مکار
کروا: مٹی دا لوٹا
کروانی: کروان والے، کاروان والے، قافلے والے
کرُوپ: کوجھا (ک+روپ) بدشکل، بد وضع (2) غُصا، غضب
کروٹیاں: کروٹاں، ہلیلے
کرودھ: غُصا (ناٹک)
کرور: کچّ دا، نازک
کرور: جھپٹا
کروفر: ٹھاٹھ باٹھ، مان
کرولن: (ک) پھرولن، کڈھن، کرولا دیون، کریدن، چھُری یاں کڈھنْ نال اگ بلاون
کرولی: (مش) کُرلی، پانیؔ نال مُونہہ اندر دی صفائی
کرونڈیا: سَپ دی اک قسم
کرو ہنجھا: نہوندراں مار کے زخمی کیتا
کرو ہنجن: نہوندراں مار کے زخمی کرن
کرہا: (1) اونٹھ (2) کوہلا، چوکنا
کرہوں: کرہیوں، اونٹھ
-کرہیوں: (کر ہے-اون) اونٹھ، اُٹھ
کری: کراں (ایف)
کرے آلھنا بُلبل آرسی نوں: بلبل شیشے وچ اپنا آلھنا بناون دی کوشش کرے (پنچھی اکثر شیشے وچ اپنا عکس دیکھ کے ٹھونگے ماردے نیں)
کریچو: کریو (لط)
کریچ: (کری-چ/ مش) کریہت، حقارت
کریچن: (ک) دند پیہون، کچکچاون، رگڑن
کریدیا: کرن والے (ایف)
کریر: اِک کنڈیالی جھاڑی جس نال پتر نہیں لگدے صرف گرمیاں دے موسم وچ آتشی گلابی رنگ دے پھل لگدے نیں، ایہدے پھل نوں ڈیلے آکھدے نیں جو عام کر کے اچار پاون دے کم آوندے نیں
کریٹ: پیڑھی دھار والی چھُری
کریڑا: دنداں دی میل
کریڑن: (ک) کریچن
کریں: کریں، کرے گا
کریسم: میرے کولوں کرے گی
کریگر: کاری گر، کسے فن دا ماہر
کریناں: کرناں، کردا آں
کرینڈا: کردا
کرینڈے چوری: چوری بناندے، تیار کردے
کرینہہ: کریر (دا بوٹا)
کریواں: کریا آں، ڈِٹا آں، کِیا/دِتا ایں
کریہ: کریں (ایف)
کریساں: کراں گے، کریاں گے
کرہیل: بچّوں دے اونٹھ دا ناں
کُڑ: بھنک، معمولی اواز، خبر، اطلاع، کیڑ
کڑ: مل دی پنجھم (پٹھلا حصا)
کڑا: سخت، ڈاڈھا
کڑانے: کڑانا یاں کرانا، سرگودھا تے لالیاں وچکارلا پہاڑی سلسلا
کڑاہ: کڑاہی، وڈی کڑاہی، حلوا
کڑاہا: کڑاہی
کڑاوے: کڑ، خبر، اطلاع (لیاون والا مخبر) (2) لیمن والے
کڑائی: سختی، پکیائی
کڑساں: جکڑاں گا
کڑک: گرج، بجلی دی اواز
کڑکاٹ: کڑک، طوفان دی اواز
کڑکار: کڑک، رولا، بدل کڑکن دی اواز
کڑکارے: کڑکن دی اواز
کڑکاں: تروڑ کے (ایف)
کڑکڑاون: (ک) کڑکڑ کرن، بیہداون، کوئی مُرکی

شے بنن

کڑکم: کڑکدے نیں، ڈراندے نیں

کڑکن: (ک) کڑک دی اواز پیدا ہوون، چیکن، گج کے بولن (2) بھنن (3) تیل نوں گرم کرن یاں کاڑاون

کڑکن: (ک) ٹھن، مرکن، مرکنا ہوون

کڑکی: کڑک دی اواز نال ٹٹی

کڑکی: (ک-ڑِک-ی) چوہا پھساون والی پھاہی، پھندا

کڑکے: گجے

کڑلا: اواز، بول، سد، رولا

کڑم: دھی یاں پتر دے سوہرے

کڑماچاری: رشتے داری، ساکاچاری

کڑمائی: منگنی

کڑمی: بدنصیب (2) بھیڑے بھر والی

کڑمے: نی بدنصیب (وا)

کڑن: (ک) جکڑن، بھنن، کسن

کڑول: کڑل، ول، ڈِنگا پن، ناڑ اُتے ناڑ چڑھن

کڑوہی: گھاہ دی ٹہنی

کڑی: اواز، بڑک، کڑ

کڑی: لڑکی، دھی، بیٹی، کُڑیار

-کڑی ختم دی: اوہ کڑی جو سوہرے وچ سبھ توں اگے ہووے (جس اُتے حسن ختم ہووے)

کڑے: کڑی، کڑی نوں بلاون دا بول

کڑیاں: (کڑی-آں) زنجیریاں سنگل دیاں کڑیاں (2) اِک زیور

کڑیاں: اوکھیاں، مشکل

کڑیاں تورے: پیراں دا اک زیور

کڑھن: (ک) تپن، اُبلن، پکن، کاڑھیا جاون

کڑھن: (ک) وِچو وچ سڑن، غمگیں ہوون

کڑھیاں: کڑھن نال، اُبلن نال

کڑ: کہ از (لا)

کژدم: ٹھوہنے، بچھو

کس: (مث) تنار، کھپ (2) پہاڑی ٹیلیاں دے بارشی موسم وچ پانی دے وگاہ پاروں بنے ٹوئے

کس: کسارا، گھاٹا، نقصان

کس: انھیرا

کس: کسن توں امر تے حاصل مصدر

-کس کے: کھچ کے، زور نال

-کس لے کمر: کمر کسن، کسے کم لئی پوری تیاری کرن

کس: کسے، کون

-کس طاقت: کہنوں طاقت اے

-کس طور: کویں، کسراں

-کس منیوں: کہنے تینوں مُن کے جوگی بنایا اے

-ہر کس ناکس: کس وناکس، ہر کوئی

-کس نوں: کاہنوں، کیوں

کسار: ککھ جوں وغیرا دے سٹے اُتے اگے وال

کساکھ: بھیڑی ساکھ، بے اعتادی (ک+ساکھ)

کساں: سختیاں، تسیے، تکلیفاں (کس دی جمع)

کساں: ذبح ہوواں

کسانگ: کنگ، غیرمناسب، غیرجنس

کسائی: قصائی، گوشت دا کم کرن والا (مجازن: ظالم)

کسب: کم، پیشا، ہنر

کسبات: کسب، کم، ہنر

-کسباتی: کسب والی، ہنرومد

کسبولا: مداری دے جھونجھے ساز والا

کسبی: کسب کرن والا/والی، چالاک، چلتر (2) طوائف، منڈی رن

کستوں: کالا کتا

کستوری: ہرن دی ناف وچوں نکلن والی خشبو

کستے: کس تے، کس اُتے (فز)

کسدا: کھسدا، کھوہندا، قبضا کردا

کسدے: حلال ہوندے

کسو کی (2) آسیب' پرچھاواں
-کسر اوہنوں سوداؤں: اوہنوں سودا پاروں
کملا پن اے
کسرت: ورزش' سخت محنت' پہلوانی
کسرن: (ک) کسر لگن' نقصان ہوون' بیمار ہوون
کسریٰ: ایران دے پرانے بادشاہاں دا لقب
کسی: کس ی' کس توں
کسکن: (ک) تھولن' آکھن' مونہوں گل کڈھن
کسمبا: ویکھو "کسنبا"
کسمی: بے سمجھی' نادانی' بے وقوفی
کسماون: (ک) ہلن' حرکت کرن' سُرکن
کسنبڑا: کسنبا
کسنبہ: ویکھو "کسنبا"
کسنبا: اک بوٹا جیہدے نال سوہے رنگ دے
کنڈیالے پھُل لگدے نیں۔ ایہناں پھُلاں توں لال
رنگ بندا سی۔ اج ایہ پھُل چھنڈ بیا اوکھا کم سی۔
کسنگی: برے سنگ والا' برا ساتھی
کسن: (ک) جکڑن' سخت کرن' گھُٹ کے بنھن
کسنی: سختی' بدبختی' مشکل
کسن: (ک) ذبح ہوون' قربان ہوون' کوہیا جاون'
ماریا جاون
کسوبہ/کسوبھا: (مث) برائی' بدنامی' بدتعریفی
کسوت: (کس-وت) عادت' شکل' پوشاک' لباس
کسورا: مٹی دا پیالہ
کسوٹیاں: کوہنیاں (ک-سوٹیاں/شکل)
کسی: کسر وچ' گھٹ (2) کس' برساتی نالا
کسے: کسے' ہر اک
-کسے دے سر چڑھن: کسے لئی وقف کرن'
قربانی دیون (2) کسے دے متھے لگن' الزام لگن
کسے راہ: کسے تھوں
-کسے روز دا پروہنا: کوئی دن دا مہمان
-کسے ہیٹھ گھٹڑی وچھاون: کسے توں اپنا
خاوند بناون دی سونہہ کھاون

کسیاون: (ک) دھات دے بھانڈے وچ رکھن
پاں پکن پاروں کھاون دا زہری ہوون
کسیرا: تنگیا ہویا
کسیرے: (کسی-رے) دمڑی' دھیلا' بہت تھوڑا سِکا
-کسیرے دا مُنس: دھیلے دا بندا' نکما
کش: بہتا' سوتا (2) ایران دا اک پرانا شہر
کشادہ: کھلا' وشال
کشادی: کشادہ توں' کھلی' وشال
کشاف: (ع) کھولن والا' پردے چکن والا
کشال: کشالا' دکھ' مصیبت' مشکل' اوکھا کم'
ڈاڈھے' محنت منگویں
کشالڑا: کھلا' داوجو
کشالہ: تکلیف' مشکل' ہور ویکھو "کشال"
کشالے: مشکلاں' ہور ویکھو "کشال"
کشائش: کھولن' منہ توڑ کے ازاد کرن' کھلاں'
فراخی' کشادگی
کشت: (مث/فا) کھیت' کھیتی' فصل
کشتکار: کرسان' کسان' کاشتکار
کشتی: بیڑی' پانی وچ چلن والی سواری
-کشتی بان/وان: ملاح' کشتی چلاون والا' مہانا
کشٹ: اوکھے کم' محنت دے کم
کشش: کھچ' چِنگ
کشف: (ع) کسے شے بارے غیبی علم نال پوری
جانکاری لین (2) رب ولوں دل اُتے کسے راز دا
اترن
کشمش: سوکی' میوے' سُکے انگور
کشمشی: اک قسم دا گھوڑا (2) کشمش دے رنگ
دا
کشور: (کش-ور/فا) دیس' ملک' سلطنت
کشیش: کشش' سخت کھچاء' تضاد
کعب الاخبار: ابو اسحاق بن ماطع' اک یہودی
عالم جو حضرت ابوبکرؓ دے سمے وچ مسلمان ہویا۔
اوہنے حضرت عمرؓ دی شہادت بارے 3 دن پہلاں

پیش گوئی کیتی سی

کعبہ: خانہ کعبہ، مکہ وچ رب دا گھر جیدے ول مونہہ کر کے مسلمان نماز پڑھدے نیں

کف: (فا) تلی (پیریاں ہتھ دی)

-کف دریا: دریا دی پدھر

-کفِ افسوس ملن: افسوس نال ہتھ ملن

-کف دست: ہتھ دی تلی دے برابر، پدھرا، ہموار

کف: (فا) جھگ

کف: کفر

کفارت: کفارا

کفاں: کف دی جمع، بانہہ، بازو

کفایت: کافی ہوون، بچت ہوون، نفع ہوون

کفتاں: عشاء دی نماز (فارسی خفتن توں وگڑیا ہویا)

کفدست: ویکھو "کف دست" (کف = پنجہ)

کفر: انکار، مسلمان نہ ہوون دی حالت

-کفر دا جندرا بھجن: انکار توں اقرار کر

کفرستان: کفر دا گھر، جتھے کافر وسدے ہوون

کفنی: فقیراں دا لما چولا جو پا کے اوہ اپنے آپ نوں دنیا توں وکھ سمجھدے نیں

کفو: (عر) ہم جنس، اک قوم یاں برادری دا، اکو جیہا، ورگا

ککا: بھورے رنگ دا، سفید

-ککا پانی: عورتاں نوں آون والا لیکوریا دا پانی (لوشہ)

ککار: رولا

ککارا: ککار، کوک، رولا، دکھ دی اواز

ککارن: (ک) کوکن، چیکن، رولا پاون

ککاون: (ک) ککارن، چلاون، رولا پاون

ککر: ککڑ (2) سرداں نوں زمین اتے جمن والی برف دی تہ

ککر: اک کنڈیالا رکھ جس نال پیلے رنگ دے پھل لگدے نیں، کئی قسم دا ہوندا اے، دیس پنجاب وچ عام اے

ککر: کیکر، کیکراں

ککرانہ: کنکر، روڑ

ککرے: بڑے کرم والے، بڑے فضل والے، بدنصیب (ک+کرم)

ککرو: کیراں، کوہیں، کیکن، کیکر

ککریے: کنکر، روڑ

ککریے: ککر دے کنڈیالے رکھ

ککرے کنڈے: ککر کنڈے

ککڑ: تماکو دے پتر، کچا تماکو

ککڑ: (ک-کی-ڑ) ککڑی

ککڑا: ککا، سفید

ککڑی: (اک-ڑی) ککی، بھوری، چٹی، رنت (خف)

ککوے: کنکر، پتھر، روڑے (2) ککے

ککوے ککڑے: پتر کھیاں، پتر وانگوں کالے ریچھے

ککوڑیاں: تراں (2) ککھڑیاں (خف)

ککلی: کڑیاں دا اک کھیڈ

ککورن: (ک) کھرچن، چھلن، کھوترن

ککوٹ: تکے پیلو (ا)

ککوڑیا: بدمست کیتا (لو)

ککوہی: ککوہڑا، پانی دا اک پنچھی جیدی اواز بڑی دردیلی ہوندی اے

ککی: چٹی، بھوری

- ککی بھوری: ککی، سنہرے والاں والی ککی عورت (جو بعضیاں دے خیال وچ منحوس ہوندی اے

ککیاں: بھوریاں، سفید

ککیس: زخم

ککھ: (1) ریلا، تنکا (2) ذرا وی، کجھ وی، رتی، تھوڑا

ککھ ہو رہیاں: تنگ کے تیلا ہو گئی آں (ہلکا ہو جاون)
ککھ: ڈھڈ وچ اوہ تھاں جتھے بال 9 مہینے گزاردا اے
ککھاندے کولے: (پرانی املا) ککھاں دی تلی
ککڑا: ککھ، پیٹ (دا)
ککڑیاں: ککڑیاں، خربوزے
ککھے: ککھ وچ، ڈھڈ وچ
ککن: ساز وجاون والی مضراب (عم)
کل: مشین
کل: خبر، اطلاع، سار، سُرت، ہوش
کل رکشہ: پہلاں ای تدبیر سوچ رکھن
کل: کلم دا مختف (لفظ نال رل کے آوندا اے)
-کل جیبھا: کالی جیبھ والا، جہدی بددعا دا اثر ترت تے اٹل ہوندا اے
کل تے تارو: لوک گیت دے دو مشہور کردار جو کے دی تھاں لڑائی کرواندے تے لوکائی دے خون نال اپنی تریہ بجھاندے نیں۔ ایہ آپو وچ میاں بیوی نیں
کل: خاندان، پشت، نسل، قبیلا، (2) دو بلاں لئی زمین دا ٹوٹا
-کل پات: خاندان دا احوال نامہ، شجر دی نیک نامی
-کل چلن: خاندان دی عزت نوں وٹا لاون
-کل دا ویری: پرانی خاندانی دشمنی
-کل نجاتا: اپنے خاندان بارے کجھ نہ جانن والا، خاندان وسارن والا
کل: (ع) سبھ، سارا
-کل شی: سبھے چیزاں (خف)
-کل شئی ہالک الاوجہ: ہر شے ہلاک ہو جاوے گی سوائے (جس ول رب دی) توجہ اے (دا)
-کل مختار: ہر شے دا مالک، مرضی دا مالک، آپ مختیار (احمد)

کلا: آرٹ، فن، مداری دا کھیڈ
-کلا کاری: فن، آرٹ
کلا: جنور وغیرا بنھن واسطے زمین وچ ٹھوکی کِل دی شکل دی لکڑ
کلا: پگ
کلاچہ: جپھا، کچھ کے پھڑن، بوچن
کلال: شراب کشید کرن یاں ویچن والا (مث۔ کلالن)
کلالاں: کلال دی جمع، شراب بناون/و ویچن والے
کلام: گل بات، شاعری، بول، مقدس آیت
-کلاماں: کلام دی جمع
کلاں دے: مشینی (کل: مشین)
کلانچا: پھاہی، کڑکی جو جنور پھساون لئی لائی جاوے
کلانسر: لطف علی دے سیفل نامے وچ اک دیو دا ناں
کلاونت: (ع ا) کلاونت، فنکار، کلا والا
کلاونت: فنکار، کلا والا
کلاون: (ک) چھٹن، اناج نوں خاص ڈھنگ نال چھٹن (2) دال یاں چاولاں وچ پکاون سے پانی پا کے کھارن دے عمل نال صاف دانے کڈھن تے روڑ چُگن
کلاون: (ک) کرلاون، چیکن، کوکن
کلاوے: کلاوا، جپھی، گلوکڑی
کلاہ: ٹوپی، تاج، پگ
کلاہون: (ک) ہٹن، ہٹاون، ناپسند کرن
کلب: (ع) کتا (بف)
کلب یمانی، شامی: کلب یمانی تے کلب شامی اسمان اُتے دو تارا جھرمٹ
کلبلاون: (ک) ہلن، حرکت کرن، رینگن (خاص کر کیڑے وغیرا دا) (2) گھابرن، تڑفن
کلبوت: سانچا، ڈھانچا، جسم (عربی "قالبد" توں وگڑیا ہویا)

کلبی: کلب توں (کلب معنے کتا) (عل)
کلپن: (ک) تڑفن' دُکھی ہوون' اندرے اندر

سڑن (2) سوچن' خیال کرن
کلجگ: کل جگ' بُرا زمانا
کلجے: (ک+لجے) بے شرم
کلجنت: جھیڑا' رَنا
کلجھن: (ک) اُلجھن' اندرے اندر سڑن
کلچٹی: کل جبی' چکبری' چکور پنچھی
کلچھن: بُھرے لچھناں والی' بدنام عورت
کلچھنی: (ک+لچھن+ی) کلچھن
کلر: (کل-ل) لُون' تھور' کھار' شور
کلرا: ویکھو "کلر" کلراٹھی زمین
کلڑا: اکلا' اکو
کلڑی/کلھڑی: اکلی
کلس: گنبد' گنبد دا خول
کلسن: (ک) درد محسوس کرن' رووݨ
کلغی: بادشاہ دی پگ اُتے ہیرے جواہرات دا طرا

جو بادشاہ ہوون دی علامت ہوندا اے
-کلغی دا: مرغ پُھل' اِک پُھل جو عام کر کے

ککڑ دی کلغی ورگا ہوندا اے
-کلغی دھر: کلغی والا' سُپ
کلک: کانا' جس نال قلم بندی اے
کلکاں: کلک دی جمع' قلم بناون والے کانے
کِل کِل: رولا
کلکن: (ک) بہت گرم ہوون (تیل یاں گھیو دا)

اُبلن
کلکن: (ک) بہتر بولن' خوشی نال کلکاری مارن
کلکی: ہندوواں دا اک تہوار
کلکھن: بُرا عمل (ک+لکھن)
کلکھیتر: کورو کشیتر دا مدان
کلکرم: بھیڑا (خف) مندا' تکلیف دیوک' غیر

مناسب
کلم: زخم' پھٹ' گھاء' جراحی

کلماں: (ج'ا) کلمہ
کلمل: بے قراری نال تڑفنی' بے چینی
کلمہ: گل' کلام' بول' عربی دا اوہ فقرا جو مسلمان

ہوون دا ثبوت اے
کلناسیا: کل دا ناس کرن والا' پیو' پتر تے پوترے

نوں ڈنگن والا سپ
کلنجن: (ک) ہکاں نال پانی باہر سٹن' عشق (2)

کنجن' ہمیشہ
کلنک/کلنگ: (کالا+انگ) سیاہ داغ' بدنامی دھبا
کلنگ: لم ڈھینگ' اک قسم دی وڈی پنچھ
کلنگی: کلغی
کلوت: کلوتر' آرا
کلوتر: آرا' آری
کلوٹے: کالے' کالے دِل والے
کلوخ: (ذ/ف) مٹی دی ڈھیم' کچا وَٹا
کلور: (کال+اور) کل دل' موت دل' دُکھ دل' قہر'

غضب' کلور' سیاہ' ظالم
کلوری: ویکھو "کلور"
کلوکا: کل دا' بیتیا' ماضی دا
کلوکڑی: کل دی' بیتی ہوئی' گذشتا
کلول: شوخی' خوشی' زندہ دلی' ناز نخرا' مذاق' کھیڈ

کُد' مسخری
کلوں: کل نالوں' کل توں (مم)
کلونت: کلاونت' فنکار
کلودشریو: کھاؤ پیو-(قرآن شریف دی پوری آیت

دا ترجمہ اے "کھاؤ پیو تے اُجاڑا نہ کرو")
کلوہنا: کوجھا' کالا' بدصورت
کلوہنی: کلوہنا توں مث
کلوہیرو: انھیر' کالا
کلہنی: لڑائی پاون والی
کلی: گیت دا اِک حصہ' رانی (2) اَن کھڑیا پُھل
کلی: کلجگ' ایہ زمانا (نانک)
کِلی: نِکا کِل یاں کِلا' کندھ دا کِل جس نال شے

ڈنگدے نیں

کُلی: جھونپڑی' جھگی (2) کُل' پوری' مکمل

کلے پٹ ہوون: بوریا بسترا سمیٹن' مکمل ہجرت کرن

کُلّے: کُل' سبھ (جمع)

کلّے: کولھے اُتے' کمر وچ (وا)

کلیار: راجپوتاں دی اک ذات

کِلیان: رِلّی' رِل ورگی کوئی شے جو بنھ کے ٹنگن لئی گڈی جاوے۔ ساز دا رِل جس نال تار لگدی اے' ملاح دے کشتی بنھن والے کِلّے

کلید: (ف) کُنجی' چابی

کلیلیاں: قصے یاں درد پارول وغیرہ دسن

کلیم: دوست' حضرت موسیٰؑ دا لقب

کلیں: کلیاں

کلیوں: کل توں' بہارے

کلیجے: قلبہ

کلہ / کلہ: لڑائی جھگڑا

کلھن: زور لاون

کلھیارے: کالے' بھولے

کم: کاج' کار' کارا (2) وزن دی مقدار (3) تھوڑا

- کم کار: کم کاج

- کم ظرف: کمینہ' تھوڑے بھانڈے والا' تھوڑ بڑا

- کم و بیش: گھٹ ودھ' لگ بھگ

کماد: گنا' گنے دا کھیت

کمادے: کماد' گنے

کماری: کواری' سوہنی کڑی

کمام: کم' کم دی جمع

کمان: لکڑ یاں دھات دا مڑیا ہویا ٹوٹا جدے سریاں نال ڈوری بنھ کے تیر چلاون دا کم لیندے بن

کمانچہ: نکی کمان (2) نکی قسم دی سارنگی (3) ساز وجاون والی کمان (4) کوٹھڑی' نکا کمرا

کماندار: کمانڈر' فوج دا وڈا افسر کمان کرن والا' آگو

کمانچہ: سارنگی دا گز' کمانی

کمانے: کملائے' جھکے' نڈھال' پژمردا

کمائیں: (ج۔ا) ویکھو "کمانے"

کماودا: کردا (2) کمائی کردا' کمٹرا

کماون: (ک) کمائی کرن' محنت کر کے حاصل کرن' پیدا کرن' حاصل کرن' کھٹن

کماتی: جویں کہ اوہ ہے (خف) پوری

کمائیاں: عبادت' ریاضت (اگلے جہان لئی کمائی)

کمائیوئی: توں لایا' کھٹیا

کمایا: کیتا

کمایم: میں کمایا

کمبلی: کمبلی' کمبل

کمبن: (ک) کپکپاون' ڈولن' لرزن' تھرتھراون

کمبوجی: کیچ' سپ' گھوگے دے کیڑے ورگے خول

کمبھ: ہاتھی دی مشک

کمبھ: ویکھو "کنبھ"

کمتا: کمایا گیا (ج)

کمتائی: تھوڑ' گھاٹ

کمترو: بہتا گھٹیا' نیچ

کمتی: گھٹ' گھاٹ

کچی: تیجی' چابک

کمرا: کنجرا

کمر: لک

- کمر بندول: کمر بند' نالا' ناڑا

- کمر کسن: تیاری کرن' کسے کم لئی اسباب بنھن

- کمروں بند: کمر بند' ناڑا' نالا

کمرخ: کپڑے دی اک قسم دا ناں

کرشمے: معجزے' کم' بھیڑے عمل

کمگراں: کمان گراں

کمکر میلیاں: کملی کران دیاں عورتاں
کملا: جھلا (2) کمل' کنول (پھُل)
کملانا: کملاون' مرجھاون
کملاڑو: کملا' بالرا' ناسمجھ
کملاڑے: کملا' توں' پاگل' کملا' بے وقوف
کملی: جھلی' پاگل' دیوانی
کملیاں: کملا دی جمع' بے عقل' ندان' پاگل
کمند: رسی' گنڈھ والی رسی جس راہیں انسان یاں
جنور نوں دوروں قابو کیتا جا سکدا سی۔ کندھ اُتے
چڑھن دے کم دی آوندی سی
کمندری: پھندا لاون' کمند سُٹن
کموتیں: بری موت نال
کموں: کم توں
کمی: کماٹ' تھوڑ' کسر
کمی زیادتی: تھوڑا بہت' گھٹ نہ گھٹ (جمع)
کمی: نکارکن' نیچ' معمولی کم کرن والا' ملازم
کمیاب: کمیاب' گھٹ ملن والی شے' تھوڑ والی
شے
کمیت: اِک قسم دا گھوڑا
کمین: کم' گھٹ' تھوڑا (2) کمی
کمین: (ر۔ا) تھے' کچھوکے
کمیزی: (ک۔ی۔ن۔ز۔ی) کمینی
کمینوں: کمین توں' کمین گاہ' محفوظ تھاں جتھے لُک
کے حملا کردے نیں
کمینی: نیچ
کمھاون: (ک) کملاون' مرجھاون' مسکن
کن: جسم دا اوہ انگ جس نال اواز سُندے نیں
- کن پاٹا: ا جیہا جوگی جو کن پڑوا کے
مندراں پا لئے
- کن پاٹی: ایسی عورت جنے زیور پاون لئی
کناں وچ موریاں کرائیاں ہوون
- کن دھر کے: توجا نال
- کن دھرنا: گل سُننی' فریاد سن کے داد۔

رسی کرن۔
- کن ن وچ: چپ چپیتے
- کن کھانا: رولا پاون
- کن لپیٹ/ولپیٹ کے ٹر جاون: مقابلے
توں گریز کرن' کمزوری یاں شرافت پاروں بے عزتی
نہ لین
کن نہ کرنا: غور نال نہ سُننی' گل دی اہمیت نہ
سمجھنی
کن: کہنے' کس نے
کن: کتھے تو' کدھر
- کن گئے: کدھر گئے
کُن: (ع) ہو جا
- کن فیکون: ہو جا تے اوہ ہو گیا (رب دا
"کن" آکھ کے سنسار بناون)
- کن فیکوں: ویکھو "کن فیکون"
کُن: وڈی ہانڈی' کنہ
کنالا: کجا' ہانڈی
کنارہ: بغل' جھولی' چھاتی (جمع)
کنارا: کنڈھا' بنا' دندا
کنارا کھچن: اِک پاسے ہو جاون
کنال: وِیہہ مرلے زمین دا ماپ
کنالی: کجا (لا)
کنبل: کمبل' لوئی' کملی
کنبلا: کنبل
کنبھ: ہروار' الاہا لیاوے تے ہور وہ تھاواں اُتے ہر
12 ورھے بھروں لگن والا میلا' برج حمل
کنت: کونت' مالک' شوہ' خصم' خاوند
کنتے: کنت
کنتھ: کنت
کنڈ: کونڈ' کولے
کنڈ کارا: اِک کنڈے دار جھاڑی
کنج: کواری کڑی جنوں مرد نے نہ چھوہیا ہووے
کنج: ہاتھی دا وکھالن والا دند (2) سپ دی ہر

درمے تسمن والی کھل (3) کنجن توں حاصل مصدر تے امر

کنجری: طوائف، جسم وچن والی عورت

ـ کنجری عدل: کنجری دا کیتا انصاف، اِک کہانی جس مطابق کنجری نے مکر نال اک جھوٹھے امانت دار قاضی کولوں ماری ہوئی امانت کڈھ لئی

کنجک: نابالغ کڑی، کواری (2) لگام (ودنہ کنجکاں)

کنجن: (ک) کنجن، قمیض دے کف آنانہ چکن، ولیٹن، لپیٹن، سانبھن، تمیکن

کنجی: چابی (جمع: کنجیاں)

کنجن: ہاتھی (ٹانک)

کنچن: سونا

کنچنی: ناچی، سونے نال لدی عورت

کند: جڑھاں نال لگن والے پھل، اوہ جڑھاں جو کھادیاں جا سکدیاں نیں (شکر کندی وغیرا)

ـ کند مول: شکر کندی ورگی اک بوٹے دی جڑھ جو بھن کے کھاندے۔ نیہہ تھوڑا نشا دیندی اے

کِند: خفا، کینا

کُند: کھونڈھی، تیز دے اُلٹ، بھاری، موٹی، بھدی

ـ کُند فہماں: تھوڑی سمجھ والیاں، موٹی عقل والے

کندلی: سونے یاں چاندی دی تار

کندن: کھودن

کُندن: کھرا سونا

کندی: کپڑے اُتے ٹھیکن

کندھ: دیوار (2) کنارا، کندھی

کندھا: موڈھا (کندھا/بنف)

کندھالا: موڈھا، کندھاڑا

کندھاڑے: موڈھے اُتے

کندھی: (1) کندھ (2) کنارا (دریا دا) کنڈھا، کندھی

کندھے: موڈھے، کندھاڑے

کندھیں: کندھاں اُتے

کنڈ: پٹھ، جسم وچ ڈھڈ دے مقابل پچھلے پاسے سِدھا تے ہموار حصا، پشت

ـ کنڈ دینا: کنڈ کرن، مونہہ موڑن، بے رُخی ورتن

ـ کنڈ ولا: پٹھ موڑ، مُڑ جا

ـ کنڈ ولانا: مونہہ پھیرنا، شکل نہ دکھاون

کنڈا/کنڈڑا: ہاتھی نوں ہانکن والا نوکیلا ہتھیار

کنڈا: سنگل، کنڈی، ایسی تھاں جتھے کجھ بنھیا جا سکے (2) نگران

ـ کنڈا جندرا: کنڈی تے تالا

کنڈاں: کنڈھاں، کونے

کنڈراں: خوف پاروں لوں کنڈے

کنڈڑے: کنڈے

کنڈڑیں کاٹھیں: کھاہ پھوس، تیلے

کُنڈل: والاں وچ چکر تے گھیرے (2) مچھی پھڑن دا کنڈا

کنڈلی: نِکا کنڈل، گول گھیرا

کنڈن: (ک) روڑن، گھسیاون

کنڈی: مچھی پھڑن والا کنڈا

کنڈے: تار وغیرا دے گول یاں اَدھ گول ٹوٹے

کنڈیاری: کنڈیالی، کنڈے والی، خاردار

کنڈیاں: کنڈی دی جمع، کنڈا، مچھی پھڑن والے کنڈے

کنڈیاون: (ک) کنڈ ولاون، مونہہ پھیرن، کنڈ کرن

کنڈیتی: کنڈ کر کے

کنڈھ: پانی دا گھڑا یاں حوض

کنڈھی: کندھی، کنارا

کنڑی: کُنی (ہانڈی) گھڑا

کنز: خزانا (جمع: کنوز) (2) لغت تے فقہ دی اِک کتاب دا ناں

کنز قدوری: دو کتاباں دے ناں

کنز ہدایہ: کنزالہدایہ، اک کتاب دا ناں

کنس: راجا کنیش، شری کرشن جی دا ماما

کنش: کنشت، گرجا، پارسی عبادت گھر

کنعان: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں

کنعان: عراق تے مصر وچکارلا علاقہ، ایہہ اجکل چار
ویساں شام، لبنان، اردن تے اسرائیل (فلسطین)
وچکار ونڈیا ہویا اے۔ ایتھے حضرت یوسفؑ تے ہور
بہت سارے نبیؑ جے

۔کنعان افروز شمع: کنعان دے علاقے توں
روشن کرن والی مشال (حضرت یوسفؑ / تر)

کنعانی: کنعان دے علاقے دے، کنعان واسی

کنکھارا: بازگشت، موڑویں اواز

کن کھلی: کنکھل پہاڑیاں وچ بنے ہندو تیرتھ
توں آون والا

کنگ: اک ساز جس وچ کدو دا خول ورتیا
جاندا اے، اکتارے دی اک قسم

کنگال: غریب، منگتا، کمینا، کنجوس، تھڑ غرض،
مفلس، جہدے کول پیسا نہ ہووے، کنگلا

کنگالے: کنگلے، کنگال

کنگرائیاں: رنبی دے کھندے بناون والیاں

کنگروڑ: ریڑھ دی ہڈی

کنگری: لیس، چادر یاں دوپٹے دے کنارے اتے
لائی جاون والی دھاگے یاں کپڑے دی نقشین پٹی،
کنارا، چھت وغیرا دا کنارا یاں کنگرے

کنگریاں: چوٹیاں، اُچے کنگرے

کنگرانی: جسمانی کرتب وکھاون والی عورت

کنگرن: (ک) سنگرن (2) نچو کے بیٹھن

کنگل: ناری مخلوق

کنگن: کنگ یاں بانہہ دا زیور، چوڑا، کڑا

کنگھن: (ک) نفاق یاں فتور پاون، دُپھاڑن،
دھراں وچکار پاڑ پاون

کنندہ: (فا) کرن والا

کنندی: کنندہ توں مث، کرن والی

کنندے: کرن والے

کننن: (ک) لنکھن، ٹپن (2) میٹنہ ورھن،
کنیاں کپن

کنو: دھان دے پیال دا ڈھیر جس وچ کتے وڑ کے
ارام کردے نیں

کنوتی: گھوڑے دے کن (جمع: کنوتیاں)

کنور: (کس، ور) راجکمار، شہزادا، راجپوت، محبوب

کنول: کول، پانی دا مشہور بوٹا تے اوہدا پھل،
نیلوفر

کنول: جلوں، تھوں، کولوں، توں، تھیں

کنہ: اصل، حقیقت، بھیت، قدامت

کنہی: کنہیا، سری کرشن جی

کنی: ہانڈی

کنے: کن وچ (خف) (2) کول، پاس، نال (لا)
تائیں، تک

کنے: کنارے، کنڈھے، لاگے

کنے: کنی، ہانڈی (ایف)

کنیا: کڑی، کواری، منیار

کنیادان: (ک) کنی کماون، بجھن، الرن، سنگ

کنیں: کناں وچ

کنہہ: کندھاڑا، موڈھا، کندھاڑے، موڈھے اُتے

کنہے: دیکھو "کنہ"

کنہیا: سری کرشن جی دا لقب

۔کنہیا کان: کنہیا تے کان دوویں سری
کرشن جی دے لقب نیں

کنک: مشہور اناج، گندم

۔کنک ونّا (رنگ): کنک ورگا، گندمی رنگ

کُن: کندھے دی پنجیری (2) مصدر

کن کن: کنی، کن من

کنکوتی: کنڑی فصل اُتے پیداواری اندازے لاون
والے کارندے (ایہہ لوک غلط اندازے لا کے لوکاں
کولوں بددعا لیندے سن)

کنکوں: کنک توں
کن مِن: کنیاں کِنیں' ہلکی بارش
کِنمناون: (ک) کنیاں کِنیں' ہلکا مینہ ورھن
کَنی: بارش دا قطرا (2) چاولاں دے پکن وچ
تھوڑی کسر (3) کِنارا' حاشیا
کوا(ء): کوئی' کجھ' ورلا
کوا: کاں (؟)
کوات: کبھوات' گھُمن گھیر
کوار: کواری' دُلہن
کواسا: اِکواسا' ذرا اُکریا ہویا
کواکب: کوکب دی جمع' تارے
کواکن: (ک) کوا توں' اکھواون
کواڑ: (ک + واڑ) بو
کوائی: تبا (ناٹک)
کوبکو: کُو بہ کُو' ہر کُوچا گلی
کوبھا: (نا) کھوبھا' دلدل' چکڑ
کوبھاں: کھوبھے' دریا دھارے دا کنارے وچ
دھسن
کوپ: سر' سِری
کوپر: سر' وڈا سر' کھوپڑ
-کوپر کوب: سر توڑن والا
کوپریاں: کھوپڑیاں
کوت: پُوتیاں رکھن دی ٹوکری (2) ہل دا ڈنڈا
کوتاہ: (نا) نِکا' مختصر
کوتاہی: سستی
کوتر: اِک سو اِک
کوتل: گھوڑے دی اک قسم جس اُتے سواری
اوکھی ہوندی اے
کوتن: (ک) اندازا کرن' کھیت وچ کھلوتی فصل دا
کوڑ کرن
کوتہ: کوتہ' نِکا' چھوٹا' مختصر
کوتھائیں: کتھائیں' بُری تھاں' نامناسب تھاں
کوتھرا: کتھرا' کتھرا' ناقص' خراب' میلا'
یوسیدا' بھیڑا' کمینا
کوٹ: قلعا' فصیل' شہرپناہ
کوٹ بدھوائی: قلعا بنوایا اے
کوٹ ندی: دیاہ دا ہلنگر (2) جزیرا ٹُما
کوٹ: سمت' پاسا
کوٹا: کٹ کے صاف کیتے جوں
کوٹے: کوٹ' علاقا' چنڈ' سمت
کوٹھچو: دیکھو "کوٹھچل"
کوٹچل: چنچل' شرارتی
کوٹھس: دیکھو کھس
کوٹھی لکے: جسم بِجلی وانگ لِشکے
کوٹھے: اناج دے گدام' کمرے' گھر
کوثر: جنت دی اِک نہر
کوجڑا: کُجا' کوزا' وضو دا لوٹا
کوجھے: (غ ا) کوجھے' بدصورت' کروُپ
کوجھی: بدصورت' کروُپ (خف)
کوجھیٹیاں: کوجھیاں
کوچ: روانگی' چالا (2) حلاہے دا وڈا بُرش' کچ
-کوچ دا اوئی: کوچ دے حکم اُتے زبردستی
عمل کراون والا
-کوچ مقام: جتھوں کوچ کرنا اے' ایہ دنیا
کوچس بھریا: کچ بھریا' بے وفا
کوچک: (فا) کودک' نکا' نکی عمر دا' بالک
کوچکے: بچے کنڈیالے والے
کوچن: (ک) کوچی مارن' مانجن' صاف کرن' پوچن
کوچہ: (فا) گلی' محلا
-کوچہ بہ کوچہ: گلی گلی
کوچھا: گود' بغل' بھکڑ
کوداڑ: کداڑ
کوداوے: (غ ا) کداوے
کودک: بال' بچا' منڈا
کودھرا: اناج (و.ن کودھرے/بف)
کوڈی: بہت تھوڑی جہی رقم (پرانے زمانے وچ

کوڈی نوں سِکے دے طور تے ورتدے سن
کوڈی: بِڑ کوڈی' پنجاب دا اِک کھیڈ
کوڈے: کوڈے' نِچے (خف)
کور: (فا) انھا' کورا' محروم' وانجھا' نہ ویکھن والا' بے رحم
کور: جس فصل نوں پانی نہ دِتا جاوے (2)
سُجاف' کنارا' کسر' گھاٹ' تھوڑ' عیب
کور نکورے: کوارے' نویں نکور
کورا: رُکھا' مطلبی' ان لکھیا کاغذ
کورنش کرن: تعظیم کرن' سِر جھکاون
کوری: پانی پیون دی کٹوری یاں جھجر
کوڑ: کڑتن' غصّا' کسیل
-کوڑ ہوون: غصے ہوون' ناراض ہوون
-کوڑنا: غصے وچ آون
کوڑ: جھوٹھ
-کوڑ پسارا: جھوٹھا کھلارا' فانی دنیا
-کوڑ دلاسا: جھوٹھی تسلی
-کوڑا: جھوٹھا
-کوڑاں: جھوٹھ
-کوڑاویاں: کوڑیاں' نقلی' جھوٹھیاں
-کوڑے مزے: جھوٹھے سواد' جھوٹھی لذت
-کوڑیاں: جھوٹھیاں
کوڑما: پرواز' ٹبر' خاندان' گھرانا
-کوڑمے دا ناؤں: خاندان دی شہرت
کوڑھ: جذام دا روگ جس وچ انگ گل سڑ جاندے نیں
کوڑھنا: کڑھن' غصے وچ اُبلن
کوڑھیاں: کوڑھ دے مرض والیاں' بھیڑیاں
کوزہ: مٹی دا لوٹا' کُجا
کوس: کوسن توں امر تے حاصل مصدر' منّدا بولن' کوسن
کوسا: تتا' ہلکا گرم' نِگھا (دو رکوسے)
کوسالا: کشالا' روگ' بیماری' دُکھ' تکلیف' جھگڑا' جھنجھ
کوسن: بددعا دیون' برا آکھن' منّدا بولن
کوصفت: کُسفت' برائی' خامی' بُری صفت
کوفی: اک رسم الخط' جس نال صدیاں پہلاں عربی زبان لکھی جاندی سی' ایس وچ نقطے تے بِندیاں (اعراب) نہیں ہوندیاں سن
کوک: پکار' فریاد
کوکا: نک دا لونگ
کوکاک: کوکن والا
کوکاؤ: کوکن والا' فریادی
کوکب: (ع) وڈا تارا' لشکواں تارا
کوکر: کتّا
کوکری: (ک+کری) بھیڑے کرماں والا/والی' بدقسمت
کوکڑ: مکئی دے بیلو
کوکڑیاں: کوکاں
کوکلے: پکی تار نال کھکن والے موتی
کوکن: (ک) پنچھی دا بولن (الو وغیرا) چیکن' کوکر کرن' کوک مارن' اُچی بولن
کوکنار: پوست (افیم) دا بوٹا تے پھل
کوکو: قمری دا بولن (مراد بندے دا رب نوں پکارن/ بلھا)
کوکیندی: کوکدی' تاہراں ماردی
کوکینی: کوکدی
کوکھڑی: کُکھ' بچا دانی
کول: نیڑے (2) موری
کولا: نرم ملائم' کومل' کُوا (وارث سوہلے)
کولا: وڈن ٹکن دے معاملے وچ اناڑی' بُری عادت والا لدو جنور
کولڑا: کوڑا
کولڑا: کولا
کولڑی: بُری طرحاں دی
کولڑے: کولے' کوٹھے' بُرے ویلے

کولو کولی: نیڑے نیڑے
کولہ/کولھ: کول
کولے: کول' نیڑے (2) کوٹے' پاسن
کوَلے: (ک-سوَلے) بھیڑے' ماڑے
کولیں: (ک-سول-لی-ں) کوٹے' بُرے' غلط' خراب (راہیں بنی کولیں: میں کوَلے راہ پئی/فر)
کولھ: کول' نیڑے
کولن: (ک) کھبن' چڑن' بے چین ہوون' رووݨ
کولھو: تل یاں عرق کڈھن والی مشین
کوَلی: کولا' ملائم' نرم
کوُں: نوں
کون و مکان: دنیا جہان' سنسار
کون و مکان دا والی: رسول کریم صلعم
کونت: کنت' خاوند' محبوب' یار' مالک' رب
-کونت وسارن چنگیں: کنت نوں وساونا
پوے گا (رب نوں بخشنا پوے گا)
کوتل: کوتل' بنا سوار گھوڑا جو سواری دے نال ترا بجاوٹ لئی ٹروا سی
کونج: مرغابی دی اک قسم جو ڈار توں وچھڑ کے بڑی دردیلی اواز کڈھدی اے (جمع: کونجاں)
کونجڑی: کونج
کونجڑیاں: کونجاں
کوندن: (ک) بجلی' چمکن' لشکن' کھمن
کونڈا: کنڈی
کونسلے: کونسل (وچ کونسلے: کونسل وچ)
کون سداوے ہیں: کیہ شے ایں' برادری کیہڑی اے
کون سو: کیہڑا
کون کوئی سیھ جانے: کون اے جیہڑا پوری جان سکے
کون وقوف: کیہڑی عقل اے؟ (یعنی کوئی عقل نہیں)

کوون: (ک) بولن' گلاں کرن' آکھن' دسن
کوہ: (فا) پہاڑ
-کوہ پیکر: پہاڑ ورگے جُسے والا
-کوہ شکن: پہاڑ بھنن والا' مراد فرہاد
-کوہ قاف: قاف داپہاڑ' جتاں پریاں دا دیس
کوہ: کوہن توں امر تے حاصل مصدر' حلال' ذبح
-کوہ کھاون: ذبح کر کھاون
کوہا کاہی: ذبح کرن دا کم
کوہ: کوس' دو پوٹے دو میل دا پینڈا
کوہاڑا: کہاڑا' وڈی کہاڑی
کوہاں: حلال کراں
کوہاوے: ذبح کراوے
کوہائیو(یو): کہایو' ذبح کرایا
کوہجڑی: ع/ا' کوجھڑی' کوجھی
کوہجی: ع/ا' کوجھی' بدشکل' بدصورت
کوہڑیاں: دیکھو "کوڑھیاں"
کوہسار: (فا) پہاڑ
کوہستان: کوہ' پہاڑاں دا علاقہ' پہاڑی سلسلہ
کوہل: کول' نیڑے' کولہ
کوہندی: حلال کردی' ذبح کردی
کوہن: کوہون' ذبح کرن' قتل کرن
کوہی: کوہنا' حلال کرنا
کوہی: اک نشا آور بوٹی جِندا زہر پاگل پن دا اثر رکھدا اے (2) گانجے دے پھُلاں دی بنی چرس
کوہی: کوہ' پہاڑ' اک گوشت کھاونا پنچھی
کوہیا: ذبح کیتا' قتل کیتا
کوہیاں: کوہی دی جمع' اک گوشت خور پنچھی
کوہیں: کوہاں تک' میلاں تک' دور دور
کوہ: کوئی
کوٹل دا کانگ ہوون: ویاہ وغیرا وچ بُھنا گاون کارن عورت دی اواز دا بھارا ہوون
کوٹا کھولن: مُونہہ کالا کرن' الزام لاون
کوٹلیاں: کولیاں دی

کوئی مادر جایا: کسے ماں دا جمیا
کوسئے: کسے نوں، کوئی
کوسئے: بولے ("کوون" توں)
کوئے: "کو" توں
کوئے جاناں: محبوب دا گلی محلہ
کویا: بولیا
کویسر: کوی شُر، گاون، شاعر دا گیت
کویلا: (ک+ویلا) ناوقت، بے وقتا، دیر نال
- کویلے: دیر نال، مندے ویلے، غلط ویلے
کوینگ: کوہیں کہ، کسراں، کِنج
کویسا: کیسا، کِنج دا، کیہ، کاہدا، کہیا (2) بھیڑا، فضول
کوسکی: کہو جہی، کیسی
کو یہے: کہو جہے، بُرے
کوہیں: کسے دِھا نال
کہہ: آکھ، بول، دَس
کہ: کے
کہاں: کہو، کوہ کے، ذبح کرا کے
کہارے: ڈولی وغیرا چکن والے
کہاں: کہواں، آکھاں (2) کیہ، کتھے
کہانی: قصا، افسانا (2) گل بات
کہاون: اکھواون
کہاونی: کوہن والی
کہاوے: چرچا، پکار، کوک، فریاد
کہاہا: ہاہاکار، رولا
کہاہے: رولا رپا، چیک چہاڑا، ظلم دی دہائی
کہائی: فقیراں دی لنگوٹی
کہائیں: ویکھو "کہائی"
کہترو: کہ تر، گھٹیا
کہس: کیہ سو
کہف: (ع) غار، ہور ویکھو "اصحاب کہف"
کہکالی: لونبڑی بولن دی اواز
کہکان: اِک قسم دے گھوڑے

کہکن: لونبڑی دا بولن
کہم: میئوں آکھدا اے
کہندا: کس دا، کہدا، کہیں دا
کہنہ: پُرانا
کہن: (ک) بولن، اچرن، آکھن، گل کرن، دسن، بیانن
کہوں: کدھرے، کتے
کہی: آکھی، دعا، اِچھیا
- کہی وگی: آکھی بددعا دا اثر ہو گیا
کہی: کنج دی، کیسی
کہے: کنج دے، کیسے (2) آکھے (کہے چلے) کہے: سوالیا
کہے ڈھووسنے: سوالیا نہ، اساں نہیں کہتے
کہے لگ گئی: آکھیا منّ گئی
کہیا: آکھیا، کہی گل، سنیہا
کہیر: دھند، غبار، کہر
کہیلا: گھاہ، تُرڑے، کالے، گھاہ پھوس (کانڈ کہیلا)
کہیں: کسے
- کہیں کم دے: کسے کم دے
کتوں: نوں، کوں
کئی: کائی، کوئی
کی: (ہ ق ا) کیہ
کی بی: جد کدی
کے: کیہ
کے ول: کدھر نوں
کیا: کیہ
- کیا تھی پیا: کیہ ہو گیا؟
کیا ہریوں کیا خشکوں: کیہ سُکا تے کیہ ہرا (یعنی سبھ)
کیاڑا: گدی، جسم دا اخیرلا حصا (پرانے ویلے زبان توں بُرے لفظ کڈھن دی سزا جیبھ کِھچ لینا ہوندا سی)
کیائی: کیہ

کیرہ: تیز، تجر
کیترا: کِنا، کِنا کو
کیتڑے: (کے-ت-ڑے) کِنے
کیتڑے: (کی-ت-ڑے) کیتے
کیتڑیاں: کِنے ای
کیتس: کیتا سُو، اوہنے کیتا
کیتم: میں کیتا
کیتم: میں کیتا
کیتو: ساڈوں کیتا، توں کیتا
کیتوس: کیتا سو، مقدر وچ لِکھیا سو (رب نے)
کیتی: (کے-تی) کِنے، کِنت، کِنی، کِنیاں
کیتی: کہو جہی، کہی، کیسی
کیتی اوس دی: اوہدے کیتے کم
کیتے: کنے ہی
کیتے: لئی، واسطے، کارن
کیتیاں: (کے-تی-آں) کئی، کِنیاں، اَن گنت
کیتھاہوں: کتھوں، کتھے
کیجو: بھاویں، اگرچہ (2) کرے
کیجے: (کی-جے) کریئے، کرو
کیچ مکھو: کیچ مکران، پنوں دا شہر
کیچن: کرن، کیتا جاون
کیچے: کسیے، کرے
کیخسرو: ایران دا اک بادشاہ
کیڈ: کیڈیاں، کِنیاں
کیڈک: کنے کو، کِڈے کو، کیڈی/کی کو
کیڈے: (کے-ڈے) کدھر
کیر: کنا
کیروپانڈو: مہابھارت دے مشہور کردار کورو پانڈو، جنہاں وچکار لما یُدھ ہویا سی
کیری: (کی-ری) نمانی، وچاری
کیری: سواہ، کوکلے دا چورا، کولا، کشتا
-کیری پئی: سواہ پئی (والاں وچ)
کیری: (کے-ری) دتھوڑی، تنی، پائی

کیری: دی
کیرے: (کی-رے) کینے، نکھے، وچارے، غریب
کیرے: دیوے
کریہ: کرودھ، نفرت
کیرھے: کوڑے
کیز: گلی دا وچکارلا حصا (2) خبر، اطلاع
کیس: (کی-س) حسد، بغض
-کیس کریندی: غم کردی، دُکھ کردی
کیس: (کے-س) وال، زلفاں (2) حادثا
کیسر: زعفران، کشمیر تے یونان وچ اُگن والا اک گنڈھیلا جس دے پھلاں وچلے وال کیسر اکھواندے نیں، دواواں تے پکواناں وچ ورتیندے نیں (2) کیسری، زرد
-کیسر ترینے: کیسر وانگ پیلی ہوون والے
کیسو: اک پھل
کیسوں: کیس توں (کیس: وال)
کیسے: کسراں، کویں، کنج
کیش: اعتقاد، یقین، سوچ، انداز، سبھا، خُو، خصلت، گُن، وصف، یقین رکھن والا
کیشی: کیش توں، کیش ہوون
کیف: مستی، نیندر، نشا، خمار، سرور
کیف کٹوری: نشے دا پیالا، جام
کیفی: مدہوش، نشے وچ، کیف وچ
کیکاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کیکر: کسراں، کویں، کنج
کیکوں: کسراں، کویں، کنج
کیل: کلول، کھیڈ، انند (ہف)
کیلن: (ک) منتر پڑھ کے کِل گڈھن، وس کرن، قابو پاون
کیمیا: اک علم جس وچ معمولی دھات نوں سونے وچ بدلدے نیں، تیش اڈاونا مراد اے (اجکل ایس علم دا تصور بدل گیا اے)
کیں: کس دے، کہدے

کین: کینا' حسد
کیسماں: گلے دا اک زیور
کینڈی: کس دی' کیں دی
کینڈے: کیں دے' کس دے
کینڈے: کدھر
کینہ: (کے -نے) کتھے' کدھرے
کیہ: کیہ دا' کویں' کنج
کیوان: زحل سیارا' سورج پروار دا چھیواں سیارا
جو اکثر منحوس سمجھیا جاندا اے
کیوانی: سیارا زحل دا (منحوس اثر)
کیول: نرا' صرف (ملما)
کیول ناں جنگ جیڑے گلو: فیر جنگ کیوں ہووے
گی
کیویں: کویں' کنج' جویں وی ہووے' ہر گل اُتے
کیہ وی: کون' کہڑی
کیہا: کیہا' کنج دا
کیس: کیہو سو' اوہنے آکھیا
کیہی رولس: کویں' کنج

کھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 39واں اکھر ایہ
خالص دیسی اواز اے تے عربی فارسی وچ نہیں
ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے برابر دا اکھر لکھیا
(ਖ) اے۔
کھا: کھاون توں امر تے حاصل مصدر
کھابا: کھاون پیون دا کم' کھاون والی شے (2)
حرام یاں مُفت دی کمائی دا وسیلا
کھابڑی: اُچی نیویں یاں ٹُٹی پھجی سڑک' کھاپڑ
کھابن: (ک) رسی نال مُونہہ بنھن (ڈنگر دا)

کھاپ: کھاپا' کھیپن دا کم
کھاج: کھرک (2) کھاجا
کھاجا: خوراک' طعام' غذا
کھاجن: کھاون والی شے' کھاجا
کھاجن: (ک) کھرکن' کھاج کرن
کھاد: کھیت نوں طاقت دیون لئی پائی جاون والی
مٹی یاں مصنوعی شے
کھادو: توں کھادا' کھا لیا
کھادی: (ع ا) کھادی
کھاڑا: چھچھا' چھپڑ
کھاڑی: کھوڑی (دموور)
کھاڑے: کھڈے' ٹوئے
کھار: شورا' لون' کلر' سجی' اک ریگستانی بوٹا جس
نوں ساڑ کے سواہ سوڈے دے طور اُتے کم آوندی
اے' دوائی تے صابن وچوں ورتدے نیں
کھارا: ٹوکرا' کھار والا (2) وڈا ٹوکرا (عام کر کے
کانیاں دا بنیا)
کھاراں: کھاری' سواہ والے' ریگستانی بوٹے
کھارڑے: کھارے
کھاری: ٹوکری
کھاری: "کھارا" توں
کھارے چڑھن: ویاہ دی اک رسم جس وچ
لاڑے نوں نہواندے تے گیت گاندے نیں
کھاڑ: کھڑکار
کھاڑی: خلیج' خشکی اندر دور تک گیا ہویا سمندر
کھالا: نکی نہر' خلیج' کھاڑی' نالی
کھالن: (ک) کھال کڈھن' نالی کڈھن' کھال
وچوں مٹی کڈھنی
کھامن: (ک) بند کرن' پکن ویلے برتن دا مونہہ
آٹے نال بند کرن
کھان: کان' معدن' جس وچوں کوئی دھات نکلدی
اے
کھانگڑ/کھانگھڑ: دودھ دی مُدت پوری کر چکی مجھ

گاں
کھان: کھاون' خوراک
کھاوس: کھاوا سو
کھاوسی: کھاوے گا
کھاوم: میں کھاواں
کھاوم: میں کھاوا
کھاون: (ک) مونہہ وچ پاون' سُکھ مناون' چکھن' بھوجن کرن
– کھاون ہاری: کھاون والی' وڈھن والی' چڑیل
کھاہدی وچ کمائی: علم فضل راہیں دُنیا کما لئی، علم گوا رنا تے دنیا کما کے کھا گئے (باہو)
کھاہڑا: راہ' جنگل وچ ڈنگراں دے چلن نال بنیا راہ
کھاہن: کھاون' کھان
کھائی: ٹویا' خندق (2) کھاون توں' کھادی
کھباڑی: اک رُکھ دا ناں
کھبرا: موٹا رسا
کھبل: (کھب-سل) گھاہ دی اک قسم جو سخت ہوندی اے' کھاون او کھا اے تے رسی وغیرا وٹی جا سکدی اے
کھبھائی: گھمائی
– کھبھائی واہن: گھمائی وچ گلیلے پا کے چلاوندیاں
کھبھن: کھوبھا' چکڑ' دلدل
کھبھن: (ک) چبھن' وجن' دھسن
کھپ: رولا' رپا' شور
کھپ: کھپ
کھپ: اک ریگستانی بوٹا
کھپانا: ضائع کرن (مف)
کھپاون: (ک) ضائع کرن' شامل کرن' وچے پورا کرن
کھپر: ٹھیکرا (2) سر دی کھوپڑی (3) بدوانے دا ٹوٹا (4) چرھاوے دا بھانڈا
کھپرا: کھپر (2) شکاری یاں جوگی دا پیالا جس وچ کھانا گرم کردے نیں (3) اک قسم دا زہری سپ
کھپراون: (ک) تریڑاں یاں وتھاں بند کرن
کھپری: کھپر' کھوپڑی' فقیری پیالا یاں کشکول
کھپریا: کھپرا' سپ دی اک قسم
کھپن: (ک) مکن' ختم ہون' خرچ ہون' ضائع ہون' وکن (2) اکن' تھکن' ہارن' ٹٹن' کڑھن' کلپن
کھپوٹ: کھوٹ نال تابع مہمل (کھوٹ کھپوٹ)
کھپے: پوری ہو جاوے' سما جاوے
کھپھن: کفن
کھتت: وڈا ٹویا
کھتا: کھرلا' پچھا
کھتری: ہندواں دی اک ذات' بانیا
کھترا: پریشان' تشویش (خف)
کھترا: زمین اندر بنیا پیسے رکھن والا تھاں' تہ خانا
کھترے: منذ حال' خستا حال
کھترے پانا: کھٹے پاون' پچھے پاون' گر پاون' تہ خانے سٹ دیون
کھتی: کیڈن واسطے زمین وچ کڈھیا نکا جیہا ٹویا
کھتیاں: چن ستاریاں دا جھمکا' ست سہیلیاں دا جھمکا
کھتھا: کھسیا ہویا' کھوہیا ہویا
کھتھم: میں کھتھیاں' کھوہیاں' پٹیاں
کھٹ: منجی' کھاٹ
کھٹ: کھٹن توں امر تے حاصل مصدر
کھٹی: کمائی' نفع' کھٹوی
کھٹ: مک' ختم
کھٹا: کھٹوا
کھٹیاں: کماواں (2) کھٹواں
کھٹاوے: کھٹاوے
کھٹر: اوکھی طلب والی

کھڑو: دکھیا، کھڑیا
کھڑکن: (ک) کھڑکن، وجن، کھڑکیا جاون، چھچن، رڑکن، خلش ہوون
کھڑکن: (ک) کھڑکن، اہوڑن
کھڑکاون: (ک) کھڑکاون، تھپکن، دستک دیون
کھٹن: (ک) پٹن، کھوون، ٹویا کڈھن (2) کمائی کرن، نفع کماون
– کھٹن ویلا: کمائی کرن دا ویلا (جب)
کھٹن: (ک) پٹن (ج) (2) مکن، ختم ہوون
کھٹنا: دبی شے نوں کسی نال کھود کڈھن، کھٹن
کھٹولا: منجی، کھاٹ
کھٹی: کمائی (2) ترش ذائقے والی
کھٹی: ڈھیلا، روڑی، ٹکا ٹکا
کھٹے: دودھ چونگیاں لت مارن والے پشو
کھٹیا: دبی شے نوں کڈھیا، کھودیا، (2) کمایا
کھٹیا وٹیا: کُل کمائی، لیکھا جوکھا
کھٹیاں: ہتیاں (جگل)
کھٹیاون: (ک) کھٹا کرن، ترس کرن
کھٹیکن: چمڑا ٹھیک کرن، چمڑا رنگن والیاں دیاں عورتاں
کھجاون: (ک) تنگ کرن، نج کرن، کھجاون
کھجل: خراب خوار
کھجن: (ک) چڑن، غصہ کرن، ناراض ہوون
کھچ: مذاق، چول، مندا بول، بکواس
کھچ: کشش
کھچ: کوڑے دے مخالف پاسے دا ٹویا
کھچڑی: رلا کے پکائے ہوئے دال چاول
کھچکن: (ک) جھجک جاون، مکڑن، خراب ہوون
کھچن: (ک) جھکن، دھروہون، گھسیٹن
کھچن: بھوگ کرن، جماع کرن
کھد: زبان تے جباڑے (دا سالن)
کھدائی: زمین پٹن دا عمل
کھدیداون: (ک) اُبلن، جوش کھاون

کھدر/کھدڑ: دیسی کھڈی اُتے بُنیا گیا موٹا سوتی کپڑا
-کھدر پوش: کھدر دے کپڑے پاون والا، غریب
کھدکھداون: (ک) اُبلن، کھدبداون
کھدن: (ک) کھدیڑن، نساون، دور بھجاون
کھدو: لیراں تے ٹاکیاں بھریا گیند
کھدیڑ: کھاوا پیتا، اوجھری وچ پئی خوراک (2) کھدیڑن توں امر تے حاصل مصدر
کھدیڑن: (ک) بھجاون، نساون، دھتکارن، کھاوا پیتا کڈھن، کٹن
کھدھو سے جو کھادا سی
کھڈ: ٹویا، کھائی، کھڈا
کھڈ: ٹویا، موری، سپ چوہے رہن دی تھاں
کھڈار: کھڈاری، کھیڈن والا (2) چتر، چالاک
کھڈارے: کھڈاون والے، ماپے (الا)
کھڈاہاں: (آؤ) کھیڈیئے
کھڈ کھنے: ویاہ دی اک رسم جس وچ دولہا نوں نیک دینی پیندی اے
کھڈوالی: کھڈوال، کھڈاں وچ رہندے جنور
کھڈی: کھودی ہوئی تھاں (مراد قبر/ج)
کھڈے: کھدرے، کونے
کھڑ: پیر (ڈنگر دے)
کھرا: پورا، خالص، صحیح، پیمار، انتہائی
– کھرا دریڈا: انتہائی اوکھا، انتہائی دور
کھرا: نہاون دھوون دی تھاں، کندھاں توں بنا غسل خانا
کھرچن: (ک) کھوترن، رگڑن، کریدن، بھانڈے وغیرا توں کسے شے نوں کھرچ کے لاہون
کھرچن: دیگ وغیرا وچ تھلے لگے چاول یا دال
کھردا: کھڑکدا (مم)
کھرکن: (ک) کھجاون، کھرک مٹاون
کھرکے: کھوتے دے بچے (ج)

کھرکھرا: کھرکنا، گھوڑے نوں رگڑن
کھرکھسن: (ک) بکھیڑا کرن، تخل کرن
کھرل: جٹاں دی اِک ذات (2) سُرما یاں دوائی
پیسن والا بھانڈا
کھرلائی: کھرلی، پشو نوں چارا پاون لئی بنائی تھاں
کھرنا: (ک) پانی دی کھسر پارون، مٹی دا کھُر
جاون، کھلن، حل ہوون
کھرنا: کھڑکن، وجن
کھروچن: کھرچن، کریدن
کھرود: کھپ، فساد، ضِد، اڑی
کھروڑاں: پیر، پنجے، کھُر
کھروڑن: (ک) کھوترن، کھرچن، نوچن، کھوتڑن
کھری: پیر دی اڈی، مجے
-کھری بھنن: تیز چلن یاں دوڑن
کھڑ: لے جا کے (ا)
کھڑ: کھلو
-کھڑ دُمبی: نوچل ٹپک کے چلن والی، بے
حیا، موٹی تازی
کھڑ: رُڑھ نال تاج محل، رُڑھ کھڑ
کھڑا: کھلوتا
کھڑا(ہ): گوا
کھڑائی: کھڑاپی، گواچی، گمشدا
کھڑاچ: گواچ، کھڑاچن توں امر تے حاصل مصدر
کھڑاچن: (ک) گمن، گواچن، کھڑ بچن
کھڑاک: اواز، کھڑکار
کھڑاندا: گواندا
کھڑائی: گرائی، ضائع کیتی، گواچی
کھڑائے: کھلوائے (و۔ ن: کھڑائیاں)
کھڑایا: گوایا
کھڑایا: کھڑا ہویا (پچل)
کھڑائیس: کھلوائے سو
کھڑبڑ/کھڑبھڑ: بھیڑا، شرارت
کھڑبڑاون: (ک) کھڑبڑ دی اواز پیدا ہوون

کھڑبین: کھوبھا، دلدل
کھڑبین: (ک) نویں رُدھ ہوون، کھبن ہوون (گاں
مُجھ دا)
کھڑب: ناہموار، اُبڑ ھرا
کھڑبھن: (ک) کھہرن، ٹکراون، جھڑن
کھڑدا: لے جاندا
کھڑدیں: کھلوندا ایں
کھڑسن: لیجاون گے، لیجاسن
کھڑکار: (م) کھڑکن دی اواز
کھڑکنا: لے کناں والا
کھڑکن: (ک) وجن، کھنکن، کھڑکھڑ کرن
کھڑکن: (ک) کھنکن، بجن، اہوڑن، جھڑن
کھڑکے: پیتے، گورے
کھرکھڑاون: (ک) پتھراں دا ٹکرا کے اواز پیدا
کرن
کھڑگ: کھڑے گا، لیجاوے گا
کھڑل: کھڈا، ٹویا
کھڑلت: بوہے دی چوکھٹ دی لکڑ
کھڑن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون (2) گواچن، گم
ہوون (3) لے جاون
کھڑن: (ک) کھلن، پھُل کھلن، کھلکھلاون، ہسن
کھڑنے: لیجاونے
کھڑو: لے جاوو (2) کھلوو
کھڑوسی: کھلووے گا
کھڑوتی: کھلوتی
کھڑی: کھلوتی (2) میاں محمد بخشؒ ہوراں دے
علاقے دا اِک پنڈ جتھے آپ دفن وی نیں (3) نال
لے گیا
-کھڑی بانہہ کر کے: سر اُتے بانہہ رکھ کے،
فریادی لوک سر اُتے بانہہ رکھ لیندے تاں مظلوم
سمجھے جاندے سن تے اوہناں دی سُنی توجا دِتی
جاندی سی
کھڑیا: لے گیا، لے جایا گیا، لے گئے (2) گوایا

کھڑیں: گوائیں (2) لبھائیں
کھڑیندا: کھڑا چڑا، گواچڑا، ضائع ہوندا
کھڑیوں: کھلوون
کھس: کھو، کھو کے
کھسا: مکی مچھی دی اک قسم
کھسدا: توجا کردا، خیال کردا (ہا)
کھسدے: کھوہندے
کھسکن: (ک) سرکن، ہٹن، حرکت کرن، جاون
کھسم: خصم، مالک، خاوند، شوہ
کھسم مرے توں کھوہیا
— کھسم حیاتی: میری حیاتی کھوہ لئی
کھسمانہ/ کھسمانا: راکھی (کھسم توں)
کھسن: (ک) کھوہون، دھکو زوری لے جاون
کھسن: (ک) دند کڈھن، کھسیاون
کھسن: (ک) کھوہیا جاون، قبضے وچوں نکل، ٹٹن، اُدھڑن، لوچیا جاون
کھسوٹن: (ک) کھوہون، نوچن، کھوہڑن، کہن
کھسی: کھوہی
کھسے: کھوہوے
کھسے: ڈولے نیں (نانک)
کھسیاون: کھسکن، پچھے ہٹن (2) شرمندا ہوون
کھسیں: کھوہویں
کھسے: کھوہیے
کھکھڑی: خربوزا
کھکھوڑن: (ک) نوچن، کریدن
کھکھے کاسی: خالی پیالے والا، جو غریب ہوندیاں دی منگن نہ جاوے
کھگ: کاں، پنچھی (2) اک قسم دی تلوار دا ناں
کھل ③ کھلن توں امر
کھلن: (ک) کھوون، کھوترن
کھلیاں: خرابیاں (ٹچل)
کھل: کھلڑی، جلد، چمڑا
کھل: مذاق ہاسا، ہس

کھُل: کھلا، ازادی
کھل بہارا: کھل بہار، موج میلا
کھلا: کھلوتا، کھلو کے، کھڑا
کھلا: جتی، پولا
کھلارو: کھڈاری، کھڈاونہار
کھلبلاون: (ک) کھدبداون، اُبلن، کھولن
کھلدا: کھلن توں، مذاق اُڑاندا، ہسدا
کھلدے: ٹھٹھے ماردے، مذاق اُڑاندے
کھلرن: (ک) پھیلن، پسرن
کھلڑ: کھلڑی، جلد، پوست
کھلڑے: کھلے، جتیاں
کھلساون: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) ہسن (2) کھڑن
کھلن: (ک) مارن، کٹن، جھنڈن
کھلو کھل: ہاسا مذاق، ٹھٹھا
کھلوارن: (ک) کھڑا کرن، کھلیارن، نشر ہوون، کھلرن
کھلواڑا: کھلیان، فصل دا ڈھیر
کھلوت: کھڑوت، جمود، ٹھہراء، ارام، تسلی
کھلی: کھڑی، کھلوتی
کھلے: کھلوتے
کھلیارے: کھلوائے
کھلیاں: (کھلے-آں) کھلوتے ہوئے، کھلوتیاں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتی آں، کھلی آں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتیاں
کھلیاں ماردی: ہسدی کھیڈدی
کھلینیاں: کھو لمدی آں
کھماج: اک راگ دا ناں
کھماج: لوہے دی اک قسم (غ) (2) اک راگنی دا ناں (کھماج)

کھُمب: کھمبی، مشروم، اِک قسم دی اُگن والی شے جو اکثر ساون تے کھروں اُگدی اے۔ ایہدیاں بعض قسماں دا سالن بناندے نیں

کھمبنتر کھنبہ: پنچھی دے کھمبہ

— کھمبے کھنڈیرے: کھنبہ چھنڈے، اڈن دی تیاری کیتی

کھمدیاں: چمکدیاں (بجلی دا)

کھم کھم: کھمکار، کسی رِڑکن دی اواز

کھمن: (ک) چمکن، دمکن، کوندن، لشکن (بجلی)

کھمنیاں: بجلیاں (دی چمک)

کھمن: کھند، قیمتی کپڑے دے چوکور ٹوٹیاں نال بنی چدر

کھنّا: تلوار

کھنّا: کھونا، گلھ دی ہڈی

کھنائی: قصور

کھنب چڑھاون: مُرغ کے اواون

کھنب کرائے: دیکھو "کھنب چڑھاون"

کھنترہ: کھنتا، کوڈری (لف)

کھنجہ: غلطی، بھُل

کھنجھا: ضائع کر

کھنجن: (ک) اُکرن، وِسرن، بھُلن، گمن، بچھڑن

کھندوری: رنگی گیند

کھندھا: مال مویشی دا اجڑ

کھنڈ: چینی

کھنڈ: ہاتھی

کھنڈ: پرانا کھانگھڑ، تجربے کار، گناہگار (وا)

کھِنڈ: کھلا، منتشر، کھلا کے

کھِنڈ پُھٹ جاون: منتشر ہو جاون، وِکھر جاون، مشہور ہو جاون

کھنڈا: چودھاری تلوار، کھانڈا

کھنڈ پڑی: سہاگ پڑا جس وچ عورتاں دے سنگار دا سامان ہوندا اے

کھنڈرے: ڈاکو، لٹیرے (2) تریڑاں پے

(بھانڈے)

کھنڈن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، کٹن، شعراں دی تقطیع کرن، تردید کرن، رد ن

کھِنڈن: (ک) کھلارن، ہنڈیل، رِلن، منتشر ہون

کھنڈوھون: (ک) کھوجن، توجن، اکیڑن

کھِنڈیا: کھلریا

کھنڈیر: کھلار، کھڈیر، پریشان کر

کھنڈھے: کھوہڑے، بھدے، تیز دے اُلٹ

کھنگالن: (ک) کھنگھالن، انگھالن، دھوون

کھنگر/کھنگھر: اک قسم دا وٹا جو وزن وچ ہولا ہوندا اے

کھنگوراں: سر

کھنگھوران: (ک) کھنگھورا مارن، کھنگارن

کھنگھالن: (ک) انگھالن، دھوون

کھنگھن: (ک) کھنگھ آون، گلا صاف کرن، کھنگھورا مارن

کھنن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، حصے کرن

کھنن: (ک) کھودن، گوڈن، کھرچن، مارن کٹن، ہتڑ کرن، ماس اُتے اکھریاں نقش اکیرن

کھنوہن: (ک) تیز نہوں مار کے زخم رچیل دیون

کھنّہ: (غ ا) کھنّا، کھونا، گلھ دی ہڈی

کھنی: چوتھائی (روٹی وغیرا)

کھنے: کھنا توں، ٹوٹے، ٹکرے

— کھنے کھوہ پاون: لاش دے ٹکرے کر کے کھوہ وچ سٹن

کھنیوڑا: کھِنو، گیند

کھنیول: تلوار توں

کھنمہ: کمیہ کے کھنکن

کھن: چھن، ویلا، وقت، پل

کھِن: دنداں اُتے جمیا میل

کھنس: کنس، عناد، وَیر، ورودھتا

کھنکار: چھنکار، ساز

کھنکن: (ک) کھڑکن، وجن، چھنکن

کھنکھناون: (ک) نک وچ بولن
کھن کھن: تیزی نال' کا ہلی کا ہلی
کھنو: کھِن' پل' لمحا
کھوار: خوار (ناٹک)
کھوالے: کھوائے' کھواوے
کھولہاں: کھاندے
کھوب: ویکھو "کھوبھ"
کھوبھ: کھوبھا' دلدل' چکڑ (2)، گلی زمین وچ پیراں دے نشان
کھوپا: گری' ناریل
کھوپے گری: ناریل یاں اوہدی گری
کھوترن: (ک) کھودن' کھروچن' ٹُھن' کھنٹن' پچھ پرتیت کرن' تفتیش کرن' پُچھ چھان کرن
کھوتری: کھودی' پٹی' کھٹی
کھوٹ: (مذ) ملاوٹ' سچ دا اُلٹ' نقلی' رَلے والا' رلا' خامی' دھوکھا' فریب
کھوٹا: نقلی' بناوٹی' جو اصل نہ ہووے' جعلی
کھوٹیرا: کھوٹا (مونث: کھوٹڑی)
کھوٹی: ملاوٹی' نقلی' رلے والی' بے اصل
کھوجن: (ک) کھوج لاون' لبھن' ٹولن' بھالن' ڈھونڈن
کھوجی: (مذ) چوراں دے پیراں دے نشاناں دا ماہر
کھودن: (ک) کھوترن' پُٹن' کھنٹن' کھروچن
کھور: دشمنی' خار (2) کھورن توں امر تے حاصل مصدر
کھور: ویکھو "کھوری"
کھورا: خالی (بھانڈا) کھوکھلا' لاغر' کمزور
کھوری: پشو نوں پانی پیاون دا بھانڈا (2) کھور رکھن والے' دشمن' خار کھاون والے
کھوری کھور: کینا' عناد' کنجی دشمنی
کھورھا: کھورا' بد مزاج' کھرھرا
کھوڑ: گنڈ کے (2) دنداں وچ موری
کھوساں: کھاساں' کھاواں گی (خف)

کھوسڑا: پرانی ٹٹی جُتی
کھوسوں: کھاواں گے
کھوکھڑی: کپاہ دے ٹکڑے ڈوڈے وچوں پُھٹی کڈھ لین مگروں باقی رہ گیا خول
کھوکھلا: کھوکھلا' اندروں خالی (2) ویران گھر (3) ڈھٹی ہوئی عمارت
کھولن: (ک) اُبلن' جوش کھاون
کھولی: نمی' بے ڈوھ مجھ (جمع: کھولیاں)
کھوتائی: کھنائی' قصور (خف)
کھونڈن: (ک) نوچن' کھرچن' چونڈھن
کھونسڑا: ویکھو "کھوسڑا"
کھون: (ک) کھمن' کوندن (بجلی)
کھون: حلیمی' بردباری
کھوہ: زمین وچ ڈونگھا پیا ہویا ٹویا جس وچوں پانی نکلدا اے
کھوہا: کھوہ
کھوہڑو: کھوہن والے
کھوہڑو بیڑھے: ویکھو "بیڑھا"
کھوہڑی: کھوہی' کھوہ
کھوہن: (ک) ویکھو "کھوہون"
کھوہنی: زمین (دا) (2) مہاں بھارت جنگ ہیے فوج دی خاص گنتی (3) کھوہن توں
کھوہنے: توڑنے' کھچ کے جدا کرن' پھل توڑن
کھوہون: (ک) کھسن' توڑن' نوچن' کھچ کے جدا کرن' بوٹے توں پھل پھل توڑن
کھوہی: کھوہ' نکا کھوہ
کھوہے: تروڑے' ہور ویکھو "کھوہون"
کھوئے: کھوہ کے' گوا کے
کھوی: لال رنگ دی خشبوئی گھاہ جو جنور عام کر کے نہیں کھاندے' صرف گال دے وناں وچ موتہ مار لیندے نیں۔ میستاں وچ وچھاون دے کم آوندی اے
کھویا: گوایا' ضائع کیتا (2) دُدھ نوں پکا پکا کے

سخت کیتا ہویا' کھوہرا
کھویاں: چمکیا' بجلی دا لشکارا
کھہاڑن: (ک) کھسھن' کھیرلن
کھبھن: (غ ا) ویکھو کھسھن
کھسن: (ک) کھسرن' کھہوݨ' لڑن' جھگڑن
کھہڑے پین: مگر پین' پچھے پین' مجبور کرن
رکھسنو/ کھینو: کپڑے تاکیاں دا گیند
کھہیرنا: کھسرن' لڑن دا بہانا لبھن' کھہڑے
پین
کھیرمیو: چھیڑ خانی کیتی
کھیپ: خوراک' اک وار دا سامان' پور' قسط'
لدن لئی تیار جنس دا پور جو اک پھیرے وچ جاوے
کھپیاں: کھیپ' تیار مال دی قسط (2) ستھے
معاوضے بدلے سیوا دا سمجھوتا
کھیت: واہی بیجی یاں جنگ دا میدان
۔کھیت آون: جنگ میدان وچ مرن
کھیتی: کھیت
۔کھیتی ورداں دی: انگ انگ وچ پیڑاں'
سارا جثا پیڑ پیڑ
کھیتے: کھیت' میدان
کھیدن: (ک) دھوکے نال (ہاتھی دا) شکار کرن'
کھدیڑن' نساوݨ' دور بھجاوݨ' دھتکارن
کھیڈ: من پرچاوے والا کم' کھیڈݨ توں امر تے
حاصل مصدر
۔ کھیڈ دھارا: کھیڈ دھار گیا اے
کھیڈو وچیاں: کھیڈ نہ جانن والیاں
کھیڈن: (ک) کھیلن' من پرچاوے والا کم کرن
کھیر: اجڑ
کھیر: (کھی-ر) دُدھ (2) دُدھ تے چاول مٹھا وغیرا
پا کے پکائے ہوئے
۔کھیر گھیندا: گاں دا دُدھ
رکھیرا: لوُن دا چوُرا (ا)ک دند والا ڈنگر' جوانی چ حدا جتور
کھیرو: چھیڑو' آجڑی' چھیڑا

کھیروں کھیروں: دکھو دکھ' ٹکڑے' منتشر
کھیڑا: پھاڑ پنڈ (2) ہیر دے سوہریاں وچوں اِک
کھیڑے: ہیر دے سوہرے
کھیڑیاں نوں گھولدی: کھیڑے (رانجھے اپڑوں)
قربان کردی
کھیس: (کھے-س) موٹے سُوتر دی چادر
کھیکھن: دوی اُلجھن' مسئلا
کھیل: پانی دی نکی نالی
کھیلا: جوان سڑھایاں دانڈ' پشو
کھیلاں: کھیڈاں
کھیلاں: (کھی-لاں) کھیل دی جمع' بُھجے دانے
(2) پانی دی زمین دوز نالی
کھیلی ہولی اشجار: رُکھ ہولی کھیڈدے نیں
کھیلنا: جسمانی زور دا وکھالا کرن' ورزشی مشقاں
کرن' جنسی کم توں پہلاں متعلقا حرکتاں کرن
(Foreplay)
کھیلویں: نچن والے (گھوڑے)
کھیمن: پتلا' لمبا' ماڑا
رکھیوا: صاحباں دے پیو دا ناں
کھیوا: مخمور' نشیلا (2) کنارا' کوتا
کھیوٹ: ملاح' مہانا
کھیوڑا: لُوݨ دیاں کھاناں دا علاقا
کھیوندی: کھمدی' بھکدی' چمکدی (بجلی)
کھیوݨ: (ک) کشتی چلاوݨ' تارن' رہن
کھیوݨ: (کھی-وݨ) شیاوݨ' مست ہووݨ
کھیونا: (کھے-ونا) کشتی چلاونا
کھیوہ کھیوہ رووݨ: زار زار رووݨ' زار قطار
رووݨ
کھیوے: (کھی-وے) کھیوا توں' مست' جشنی مُکٹ
(2) کنارا' کوتا (اُلٹا)
کھیویاں: مخمور' شیلیاں' مست
کھیہ: سواہ' مٹی گھٹا
۔ کھیہ ہوݨا: سواہ نال سواہ ہووݨ' مٹی نال

بِسّتی ہوون، بھڑے دا مٹی وچ رلن

کیسا: کیہ، سواہ

کیسبرن: (ک) کھہرن، ٹکراون، لڑن جھگڑن

کیسرہ: بگیاڑ (ج)

کیسرن: (ک) کھہن، لڑن، جھگڑن، ٹکراون، دھکے نال گل پون

گ

گ: پنجابی دی فارسی لپی دا 38واں اکھر اے ایہ اواز عربی وچ موجود نہیں، فارسی وچ ہلدی اے پنجابی وچ ایہدا وناندا غ تے ک نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ، گرمکھی وچ ایہدا تبادل اکھر گگا (ग) اے

گابا: گاں دا بچا، وچھا (جمع: گابے/خف)

گابھ: حمل، گربھ

گاترہ: گاترا، پنجابی دے اندرلے پاسے دی لکڑ (2) کپڑے یاں چمڑے دا پٹا جو گل تے موڈھے وچ پا کے، نال پستول یاں ہور چیزاں لٹکاندے نیں۔

گاٹ: گوٹ، ریٹی، گانی، کھیڈن وچ کم آون والا گول کیتا ٹھیکرا یاں وٹا

گاٹا: گلا، گردن، دھون (و نہ گاٹے)

گاٹے تر ڑا: گاٹا بھنن والا

گاٹیاں: چتری رسلاں (2) گاٹ دی جمع

گاج: گرج، بدل دی اواز، گج (جمع: گاجاں/خف)

گاجہ: بدل دی گرج، گج (جمع: گاجاں)

گاجے: گرجے

گاچی: بوٹا ہیٹ کے دی تھاں لاون لئی جڑاں دوالے دی مٹی جو گلی رہن دیندے نیں

گاد: کھوہ دی تہ دی مٹی، پانی ہیٹھ بیٹھا میل

گادی: گانی (مم) (2) گدا

گادھی: کولھو، کھوہ وغیرا دے ڈھکیاں گر بیٹھن دی تھاں جتھے بہ کے ڈھکے توردے نیں

گارا: چکڑ، ڈھلی کرکی ہوئی مٹی

گارن: (ک) پھاڑن، پٹن، کھتن، چوڑن

گارہاں: بیان کردی آں، دسدی آں (خف)

گاری: پھندا، پرندے پھاہن دی پھاہی جس وچ گھوڑے دے والاں دا پھندا لاندے نیں (2) نشان، گٹے (پگل)

گارے: گارا، چکڑ، مٹی تے پانی دا رلا

گاشا: نفع، لیمت، فائدا، بجتی بارش کارن چنگی ہوئی فصل

گاکھڑی: سختن، مشکل، اوکھا (ھکڑے دا بوٹا جس نال کنڈیالا پھل لگدا اے)

گاکھن: (ک) کھوجن، ڈھونڈن، بھالن، پُن چھان کرن، سمارن، جھلن، سکھاون، جانچن

گاگر: صراحی، جھجر

گال: فرضی قصا کہانی، گل (2) گروں یاں برف دا گالا (3) گالن (گلاون) توں امر تے حاصل مصدر

گال:نہ: تباہ نہ کر

گالا: چکی وچ پائی جاون والی دانیاں دی مُٹھ

گالائیں: گل کریں، بولیں، آکھیں

گالہیں: گلاں

گالی: گالہ (2) گلی ہوئی، گلائی

گالے: گلا، چکی وچ پائی جاون والی اناج دی مُٹھ (2) گلاوے، گلائے

گالیاں: گلاں (خف) (2) گالھاں

گالیں: گلاں (خف) گالھاں (مم)

گالھ: گل، بات

گالہیں: گلاں

گام: قدم، چال (2) پینڈ، منزل

گام گہیلا: انہی روں وچ کرن والا

گامچی: گھوڑے دے سُم تے گٹے وچکارلا حصا

گاں: مجھ ورگا مشہور پالتو جنور' گئو' گاؤ (ہندوواں نیڑے پوتر منیا جاندا اے

گانا: گُٹ نال بنھیا جاون والا کسے قسم دا زیور دھاگا یاں گٹ

گانج: گنتی' حساب کتاب' انداز' گنن

گانجنا: (ک) گنتی کرنا' حساب کتاب کرن' شمار کرن' بخشن

گاندھی: خشبو/عطر ویچن والا' ہندوواں دی اک ذات

گانون: (ک) (غ.ا) ویکھو گاون

گانہ: ویکھو "گانا"

گانے: گانا دی جمع' گٹ اُتے بنھے جاون والے کانڈیاں پُھل دے گٹن

۔گانے بنھنے: ویاہ کرن' جنج چڑھن' جنج چڑھن سے گانا بنھیا جاندا سی (صوفی شاعراں کول اگلے جہاں جاون مراد اے)

گانویں: رنگویں' جتھے' گنے

گاوا: گاں دا (دودھ' گھیو' گوشت وغیرا)

گاوار: گوار' بے وقوف (ناٹک)

گاوت: گاوندا (خف)

گاوڑی: گاں دی' گاں

گاون: (ک) سُر وچ الاپن' راگ یاں گیت سُر نال سناون (2) تعریف کرن

گاوے: گاوا' گاں دی

گاہ: اک وار' اک تھاں اُتے (2) گاہون توں امر تے حاصل مصدر

گاہ بگاہ: کدی کدی' اکثر' تھاں تھاں

گاہ بگاہاں: ویکھو "گاہ بگاہ"

گاہ گستن: پیراں ہیٹھ روندیا جاون

گاہاں: اگانہ' اگے

گاہلیں: گالیس' گلاں

گاہنے: گہنے' زیور

گاہن: (ک) گاہون' روندن' ہر تھاں بھالن

گاہون: (ک) گہائی کرن' گاہن' فصل نوں ڈنگراں دے پیر ہیٹھ مدھ کے دانے کڈھن (2) پھرن' ہر تھاں جاون (کسے کم لئی)

گاہیں: گاہ دی جمع' تھاواں' ہمکاں

گاؤ تکیہ: ہنیاں ٹیک لاون والا وڈا گول تکیا

گائیں: گاواں

گائیاں: گاواں' گاں دی جمع

گائیک: گاون والا

گایاں: گاواں' گاں

گبار: غبار (ناٹک)

گبران: رب دے انکاری' دہریے

گبرو: ویکھو "گبھرو"

گبھرو: جوان مرد

گبھن: حاملا' گربھ وتی

گپاٹے: اوکھے راہ

گپت: لکویں' اوہلے والی' پوشیدا' چھپی' گجھی

گپن: (ک) چلمن وچ ہمسن' دھس جاون

گپوڑ: وڈی گپ' گپ مارن والا (گپوڑیا)

گپھا: وڈی رقم' مفت دا مال

گپھن: (ک) ہضم کرن' کھاون' مفت دا مال کھاون

گت: سُر' لے' حالت' کیفیت' چال' طریقہ' ناچ' نور' کیتا' گزریا ہویا' مرحوم

گت: کنڈ ول دے والاں دی وٹائی

گت بھجی: لڑائی' ہتھو پائی' بھیڑا' اک دوجے دیاں گتاں نوں ہتھ

گتھم ہوون: گتھم گتھا ہون

گتھمر: گتھمر' گنتی

گتھن: (ک) گندن' پرودن' لڑائی وچ ہتھو پائی ہوون' دھیان دیون

گٹ: تعویز' عمل پڑھیا دھاگا

گٹ: کلائی' ہتھ تے بانہہ دا جوڑ جتھے گھڑی بنھدے نیں

گٹکا: گٹ، گٹکا، عمل پڑھیا دھاگا
گٹّا: پیراں دے لت نال جوڑ اُتے جیہڑے کھبے دیاں اُبھریاں ہڈیاں
گٹّا: گینڈا، پنجاب دا اک مشہور پھل
گٹکا: گرنتھ صاحب دی تلخیص، مقدس کتاب (2) نشے دا گھُٹ، کش
گٹکا: موتی (2) نکی کتاب یاں پمفلٹ (3) گولی (4) نکی گیند (5) جوئے دی نرد (6) بھرے مونہہ وچ شے
گٹکاری لین: گٹکن، باسا بن، کبوتر وانگوں گُٹکن
گٹکن: (ک) گٹوں ہوون، گٹ ہوون، مست ہوون
گٹّی: تاریاں دا جھُرمٹ
گٹّے: گٹا دی جمع، پیراں دے جوڑاں نال جیہڑے کھبے دیاں ہڈیاں (میاں محمد بخش نے گٹّے توں مراد گیندے لیا اے)
گٹیاں: پٹا، گلے دی زنجیر
گٹیاں: گٹی دی جمع، تاریاں دا جھُرمٹ
گٹھ: ہتھ پورا کھلیں تدوں انگوٹھے تے چیچی وچکار فاصلہ
گٹھڑ: گٹھ، کوتا
گٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، سیون
گٹھے لانے: ذخیرا کرن، پاسے کرن، رکھن، نبیڑن
گجّ: گرج، گڑک، بدل دی اواز (2) ہاتھی
گجر: سویرے وجن والا شاہی نقارا
گجرا: (نا) سونے چاندی یاں پھُلاں دا کڑا جو گٹ اُتے باندھے نیں
گجراج: گج راج، وڈا بادشاہ
گجکن: (ک) گجن، ابڑن، تحرتھلہ ہوون
گجھاون: (ک) گلا ہوون، ہٹنسا ہوون
گجن: (ک) گڑکن، گڑھکن، گرجن، بدلاں دی اواز پیدا ہوون (2) شیراں ہور درندے دا بولن
گجھ: بجّ، آسرا
گجھ: گجھن توں امر تے حاصل مصدر

گجھ: لُکا، چھپا، لکواں کم، گُجھی گل
ــ گجھ گڑے: گجھے راز، بھیت
گجھا: اندری، گُجھیا، لکواں، اندرلا، پوشیدا
گجھرا: گجھ دا، راز دا
گجھڑ: گجھا، پوشیدا، لکیا ہویا
ــ گجھڑا روگ: گجھیا مرض، اندرلا مرض
گجھڑی: گجھڑا توں مونث
گجھن: (ک) رجھن، عادی ہوون
گجھی: لکی، چھپی، پوشیدا
گجھے: لکے، چھپے، پوشیدا، اندر لے (واحد گجھیاں)
گچ: فضا یاں صدمے پاروں اکھیں آئے اتھرو (2) چونا، رچی مٹی (3) نشے وچ گُٹ (4) گلا، سنگھ (5) فضا (6) گچن توں امر تے حاصل مصدر
گچن: (ک) ابڑن، آمیزا تیار ہوون، چونے نال جوڑن، گاہی گنڈھن، کھوون
گچن: (ک) کمیڈ وچ پھنسے، اخروٹ دا گُٹھی وچ پاون
گچی: (مث) دھون، گردن
گچن: (ک) جاون، سدھارن، ٹرن
گڈ: گڈ، جھولی
گدا: (فا) فقیر
گداز: (فا) نرم، نرمی
گدائی: (فا) فقیری
گدائے: فقیر نوں
گدریاں: پکن دے نیڑے (پھل)، زرد رنگ دیاں
گدڑ: گودڑ، گوڑا، بیکار شیواں
گدگدانون: (ک) گدگدی کرن، کھکھتاریاں کڈھن
گدول: کھوتا
گدی: ڈھال دا دستا جیہوں اوہتوں پھڑدے نیں
گدی: بادشاہ یاں فقیر دی روز بیٹھن دی تھاں
ــ گدی والے: راج کرن والے، حکمران
گدیں: کھوتیاں

گدھا: (ج/ا) گدا، لیا
گدھڑے: گدھے، کھوتے (ا)
گڈ: رِدّھا، وانگ گڈی (2) گڈن توں امر تے حاصل مصدر (3) اِک مِک، نال، کٹھا
گڈ جھیا: پھس گیا، اِک مِک ہو گیا، رَل گیا
گڈالی: سینے دی کوڑی
گڈاوڈ: آھو ساھنے
گڈریا: آجڑی، چاک (ملتا)
گڈن: (ک) نصب کرن، ٹھوکن، نپن، دفن کرن، بیجن، بُوٹا لاون
گڈی: پتنگ (2) کپڑے وغیرا دی بالاں دے کھیڈن دی پُتلی (3) جسم (ج)
گرُ: گرو، اُستاد، مُرشد، رب
گرُ: ڈھنگ، طریقا
گرانۃ: (فا) سور، جانگلی سور (لط)
گراس: گراہ، بُرکی
گرام: پنڈ، (2) راگ دی اُٹھان
گرامی: (فا) پیارا، وڈا، عظیم، آدر جوگ (و) پینڈو، دیہاتی
گراں/گراوں: پنڈ، مہنگا (فا)
گرانوڑا: (گراں-وڑا) گراں، پنڈ، نِکا پنڈ
گرانی: مہنگائی، بھار، اُچیائی
گراواں: گراں دی جمع، پنڈ
گراویں: گراں، پنڈ
گراہی: برکی، نوالا
گرائیں: گراں، پنڈ، اِکو پنڈ دا
گرایوس: اوہنے ڈگایا، ڈھایا
گرب: غرور، گھمنڈ، آکڑ، گمان، تکبر، ہنکار
-گرب گہیل: مان متی، حسن تے دولت نشے وچ مست، مغرور، گھمنڈی
گربن: (ک) گرب کرن، آکڑن، گھمنڈ کرن
گربھ: غرور، گرب
-گر بھیں: توں غرور کردا ایں

گربھن: (ک) آکڑن، غرور کرن
گرپن: (ک) ہڑپ کرن، کھاون، ہضم کرن
گرت: موری، غار، کھائی
گرتھ: روک، بندش
گرجا: مرزے دا بھرا
گرجت: گرجدے نیں (خف)
گرجن: (ک) گجن، کڑکن، بدل دا بولن
گرجی: ہتھیاراں والے
گرد: دھوڑ
گرد: (فا) دوالے، گھیرا، مدار
-گرد بگرد: آل دوال
-گرد نواحی: گرد و نواح، آل دوال، دوالی علاقا
گرداب: بھنور، گھمن گھیری، جل چکر
گرداں: گرد، دھوڑ
گردانن: (ک) دُہراون، گرداں کرن، گھڑی مُڑی پڑھنا
گردش: (مث/فا) چکر، پھیر، بُرے دِن، اوکھا ویلا
گردن: دھون
-گردن کش: گردن مارن والا، قاتل (2) خود کشی کرن والا
-گردن مار جانی غرضاں: دنیاوی غرضاں نوں مار مکاو (پا)
گردوں: گرد توں، دھوڑ توں، گرد نال
گردوں: اسمان
گردے: گرد، آل دوال، اِرد گرد، نیڑے، دوالے
گردھا: گِدا، اِیہو راہ نیڑے جانی رات نوں کڑیاں دا تاڑیاں مار کے نچن گاون
گرڑاٹ: بدلاں دی گج
گرڑاون: (ک) گڑ گڑ دی اواز پیدا ہوون، اونٹھ دا بولن، بدل دا گجن
گرڑے: اک قسم دے گھوڑے
گرز: پہلوان دا ڈنڈا جو اک پاسیوں موٹا ہوندا

اے، ہڈیاں مِعنی دا ہتھیار
گرسلن: (ک) گل، دِتر نال مجھی، دلمن
گرہن: (ک) نگلن، کماون، ہڑپ کرن، پھڑن
گرکن: (ک) رووݨ، بھگیاڑ دا بولݨ
گرگ: (فا) بھگیاڑ (جمع: گرگاں، دِر گرگوں)
گرگیز: وڈا سردار
گرلکھ: موری
گرم: فا، تیز مزاج دا، غصیلا
گرمکھ: گرو دی مت اُتے چلن والا سِکھ
گرمکھی: گورمکھی، اوہ رسم الخط جِہدے نال بھارتی
پنجاب وچ پنجابی زبان لِکھی جاندی اے
گرنتھ: سکھاں دی پوتر مذہبی کتاب
گرن: (ک) بھج کے نرم ہووݨ
گروہ: ستھ، جھنڈ، ٹولا
گرہ: جیب، کھیسا، پلے، گنڈھ
گرہن: (ک) پھڑن، حاصل کرن، لین
گرہی/گرہی: گرہستی، دنیاداری (نانک)
گرہیں: گرہین، گرہن
گری: سخت چھِلکے دے اندر والا اندروں نرم گودا
گریاں: روندا، غمگین
گریز: (فا) پرانہ رہن، دُور رہوݨ، پرہیز کرن
گریوان: گریبان، گلما
گریہ: (فا) آہ و زاری، وَین، رووݨ
گڑ: پھوڑا، وڈی پھِنسی
گڑا: اہین، اولے، ژالا باری
گڑبڑاون: (ک) گھابرن، گھبراوݨ، ڈرن
گڑیلاں: سواری دی ڈولی
گڑچن: (ک) بھجن، لڑن، پھجن، الودا ہووݨ
گڑنوا: "ہڑن" "ترن" چلڑا (لکھو)
گڑ بجن: (ک) زور نال بجن
گڑگڑاون: (ک) بجن، کڑکن
گڑگڑاون: (ک) منت ترلا کرن، عاجزی نال بولن
گڑگڑاون: (ک) گڑگڑ دی آواز پیدا ہووݨ، حقے
دا بولن
گڑن: (ک) گڑیا جاوݨ
گڑوات: مِٹھی گل، مِٹھا بول
گڑوندن: (ک) بے حرکت ہووݨ، گھوک سووݨ
گڑوہتی: گڑھتی، بال نوں جمن مگروں سبھ توں
پہلاں دِتی جاوݨ والی خوراک
گڑی: گنڈی، دبی
گڑے: گڑا توں، اہین، اولے، ژالا باری
گڑھ: قلعا، (2) سر، جسم (مجازن)
گڑھتی: بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی
جاوݨ والی شے
گڑھک: اُبال، جوش، گڑھکن توں حاصل مصدر
گڑھک: گلوریں مُسکان
گڑھکن: (ک) اُبلن، جوش کھاوݨ، بدل دا گجن
گڑھکن: (ک) غٹرغوں، کبوتر دا بولن
گڑھن: (ک) سمھن کرن، دُدھ دا دہی جمن توں
پہلاں گاڑھا ہووݨ
گڑھن: (ک) منکھڑ ہووݨ، سیانا ہووݨ، ماہر بنن
گز: لوہے دی سلاخ یاں سوٹی جو فقیر لوک ہتھ وچ
رکھدے نیں (2) سولھاں گرہاں یاں 36 انچ دا
ماپ تے ناپن والی سوٹی
گز: اک ریگستانی بوٹا
گزاریم: میں گزاراں
گزاریم: میں گزاری، میں بِتائی
گزران: گزارا
گزراناں: گزراں دی جمع، گزر وسر، وقت بِتاوݨ
(2) تنخاہ
گزرن ہارا: گزرن والا، چالو، فانی، عارضی
گزریو: بیتیا، گزریا
گزشتہ: (فا) گزریا ہویا، بیتیا
گزشتی: بیتی، گزری
گزند: (فا) پھٹ، زخم، نقصان، نکسارا
گزے چڑھن: بھیکھ منگن لئی ٹُرن

گساہیں/گسائیں: سنیاسی، فقیر، سادھو
گشت: (فا) پھیرا، چکر (2) مضبوط، پکا، سخت
گف: بند، اولے، لکوان (2) مضبوط، پکا، سخت
گفت: (فا) آکھیا، بولیا، گل کیتی
گفت شنید: گل بات، کہن سنن
گفتار: (فا) گل بات، کلام (اسم)
گفتاریں: گفتار وچ، گل بات وچ، کلام
گک: ٹکا (خف)
گگڑے: ٹپرداسی تے عملی قسم دے لوک جو جوکاں پال کے گزارا کردے سن
گگن: اسمان
گگھاٹے: بہت روون پاروں اواز دا رکنا
گل: (مث) بات، بول، کلام، معاملہ، مقدما
-گل دے اساتوں: ساتوں گل دس (دموور)
-گل نہ ساریانیں: جواب دیون دی توفیق نہیں ہوئی
گل: (مذ) گلا، سنڈی، دھون
-گل پلیوڑا: معافی دی اک رسم جس وچ گلے پلا پا کے معافی منگدے نیں
-گل پیون: جھگڑن، کھبیرن
-گل دا گیڑ: گلے دا پھندا
-گل گہج: گل دے ہار، زیور وغیرا
-گل گھوٹو: گلا گھٹیا جاون (2) پشوواں دی اک بیماری
-گل لیندیاں: گلے لاندیاں
-گل واڑی: گلوازی، گلوکڑی، جپھی
گل: گلن توں حاصل مصدر تے امر
-گل گیا: ضائع ہو گیا، برباد ہو گیا، گھر گیا
-گل ونجدے: کھر جاندے، نرم ہو جاندے
رگل: (فا) مٹی، زمین، دھرتی (2) تری، نمی، گلا ہون دی حالت
گل: پھل (2) دیوے وغیرا دی بتی

-گل اندام: پھلاں ورگے (نازک) انگاں والا
-گل بدن: پھلاں ورگے بدن والا
-گل ڈوڈے: کلیاں، ان کھڑے پھل
-گل رنگے ملے: خشبوئی ملے
-گل سوری: اک قسم دا پھل
-گل عباسی: اک قسم دا بوٹا تے اوہدے نال لگن والے پھل ایہ لمبوترے پھل اکثر کاسنی تے کدی کدی چٹے تے پیلے رنگاں دے ہوندے نیں
-گل فردوس: جنت دا پھل
-گل وقت بہاراں: بہاراں ویلے پھل (محم)
گل: بجھ
گلا: کروٹنبل، کوٹبل، تاہنی دا اتلا حصا
گلاب: مشہور پھل جو سینکڑے قسماں تے رنگاں وچ ملدا اے
گلادھاری: گل دھاری، اک قسم دا گھوڑا
گلال: سرخی، گلاب دا رنگ
گلالا: گل لالہ، پوست دے پھل ورگا سوہا رنگ
گلاں: گل دی جمع، مٹی، انسانی جسم (مجازن)
گلاتے: گلاں تے، پھلاں اتے
گلان: بہت وڈی گل، نکی گل نوں ودھاون
گلاون: (ک) گل کرن، بولن، بیان دیون (2) گالن، نرم کرن
گلاء کے: گلیں لا کے، بول بچن لا کے
گلبدن: پھل بدن، پھلاں ورگے بدن
گلبرگ: گل برگ، پھل دے پتے، پھل پتیاں
گلبن: گلاب دی کیاری، گلاب دی جڑ، پھلاں دی کیاری
گلتی: لک دوالی چدر دی پکی ولیٹ
-گلتی مارن: لک دوالی چدر نوں انج ولیٹنا کہ آپ نہ کھل سکے
گلتھن: (ک) گندن، پرون

گلچھن: (ک) اُگلن، ابھاکن
گلچیرے: گل خیرا، اک بوٹا جہدے نال چیتر وچ
کئی رنگاں دے پھُل لگدے نیں۔
گلر: اُبھار
گلر: (گلُ۔ل) کتورا، کتے دا بچا
گلرنگاں: گل رنگاں، پھُل دے رنگ والیاں، رنگا
رنگ
گلڑی: گلی، گل گئی
گلشے: گلے شکوے
گلڑیں: گلے، شکوے
گلزار: باغ
گلزاری: گلزار توں، پھلاں دا باغ
گلسان: گلاں گا
گلستان: / گلستاں: باغ
گلستان!: شیخ سعدی دی اک کتاب دا ناں
گلشن: باغ
گلفام: گل فام، پھلاں ورگا سوہنا
گلکاری: پھُلاں دا بُکڑن، رونق، پھلاں دی
کڑھائی دا کم، پھُلکاری
گلکاریاں: کڑھائی یاں نقش نال بنے پھُل
گلڑی: گل وکڑی، جپھی
گلگشت: گھمکنا
گلگل: گرگل، وڈے جاتکی بقب جو اچار لئی
ورتیندے نیں
گلگلاون: (ک) نرم کرن، ملائم کرن
گلگلیاں: گلگلے، گڑ تے آٹے میدے یاں وسن
نال تلے پکوان
گلگوں: گل گوں، پھلاں دا رنگوں، لال گلابی
گلماں: گلما، گریبان، گلواں
گلمے: گلما، گریبان، گلا
گلن: (ک) پکھرن، گل جاون، سڑن، خراب
ہوون، ضائع ہوون
گلوآسی: گل عباسی، ہلکے عنابی رنگ دا اِک پھُل

گلوکڑ: گلوکڑی، جپھی
گلوکڑی: جپھی، بغلگیر ہوندیاں بہتاں دا گھیرا
گلوں: گل توں
گلوں گلاں: گل ودھاون، نکی گل دا وڈا بناون،
جھگڑا ودھاون
گلوہ: پان ورگے تے کوڑے پتراں والی اک ویل
جو دواواں وچ ورتدے نیں
گلوئی: گلاں کرن والا، گلا وحز، باتونی
گلہٹ/ گلہٹ: دیکھو "گلائی"
گلی: روٹی
گلیے: پھُل
گلیاں: ویلن رُوپ سوتے دیاں ڈلیاں جو گلن نوں
بھارا کرن لئی ورتدے نیں
گلیاں: گلی دی جمع، روٹیاں
گلیر: گل دی پھاہی
گلیم: (فا) کمبل، لوئی، اُنی کپڑا
گلیمے: دیکھو "گلیم"
گلیں: گلاں، پھُلاں
گلیں سوں: گلاں نال
گلینیں: گلیاں وچ
گم: گمن توں حاصل مصدر تے امر، گواچ (2)
ہُسڑ، ہُس، وٹ
گم جاواں: گواچ جاواں، ہوش بھلاواں، عقل
دیاں حداں توں نکل جاواں
گماشتہ: (فا) دلال، وچولا
گمان: (مذ/فا) وہم، شک، شبھا، غرور، تکبر، گھمنڈ،
غصا، ظن، سوچ
گمانی: گمان والا، مغرور (ج)
گمر: دل وچ دبایا غصا، اَن کڈھیا غصا
گمراہ: گم راہ، راہ بھُلیا ہویا، گراہے پیا
گمراہی: گراہے پین، پچھے راہ پین
گمروش: گھمیار
گمرو: گمراہ

گمکن: گجن، گڑھکن
گمن: (ک) جاون، جلن، چلن، خراب ہوون، گواچن، گم ہوون
گمیا: گواچیا (2) خراب ہویا
گنتا: حسابی طور اُتے وِدھایاں گھٹا، وَنڈا، چھکا، برابر حصے کر کے حصے داراں نوں کسے علامت دی مدد نال وَنڈن، قرعا
گناہ: (مذ/فا) مندا عمل، رب دا نہ کیا کم (کرن)
گناہی: گناہ گار —گناہ زبوں: وڈا گناہ، بھیڑا گناہ
گناہیں: گناہواں نال
گنبد: (گم-بد) گومڑ، پھلیا ڈِھڈ
گنتر: گنتی
گنج: (فا) خزانا (2) والاں بغیر سر (مجازن)
—گنج بخش: خزانا بخشن والا، حضرت علی ہجویریؒ دا لقب
—گنج بسر دا: سر دا گنج (جماندرو گنجے دے وال 12 ورھے بعد اُگ آوندے نیں)
—گنج شکر: حضرت بابا فریدؒ دا لقب
—گنج قارون: قارون دا خزانا، ہور ویکھو "قارون"
—گنج مارن: چمکن
گنجفہ: (گن-ج-فا) شطرنج ورگا اک کھیڈ
گنجھ: گنجھل
گنجھلن: (ک) گنجھلاں پین، پے چیدا ہوون
گند: غلاظت، میل، گوڑا، بے ترتیبی
گُند: پرو
گندرف: گندھک
گندڑا: گندا
گندل: (مث) ساگ وغیرا دے نروئے ناڑے جو ساگ سنے پکا کھاندے نیں
گندن: (ک) والاں دی میڈھی یاں گُت کرن، لڑیاں بناون، ہار پروون، سازش کرن
گندے پانی تھیں رب سرجی: رب نے گندے پانی (منی) توں بنائی
گندیراں: لمے نیزے
گندھ: خشبو، بو
گندھارن: (ک) وال گندن، سنگھن
گندھلن: (ک) گندھلا ہوون، سنگھن
گندھن: (ک) گنھن
گندھولی: گندمیل، گنڈھے نال رلدا ملدا اک گھٹیا بوٹا
گندھیلن: عطر پھلیل کرن والے دی عورت
گنڈ: چکی دوالے دا گھیرا جس وچ رہیا آٹا ڈگدا اے (2) گنڈھ
گنڈا: عمل کیتا دھاگا، تعویز
گنڈیوں: (وال) گنڈاں گے
گنڈھ: گندھڑی، پوٹلی، مال اسباب (اعمال تے عبادتاں)
—گنڈھ پھیرن: کسے نیک شگن وچ شامل ہوون دی دعوت دیون
گنڈھ: مَنگنی (2) جوڑ، میل
گنڈھا: پیاز (2) بلدی، تموم، گنڈھ یاں اجہی کسے شے دی گندھی
گنڈھن: (ک) جوڑن، گانڈھا ماون، تُرپن
گنڈھیں: گنڈے، منتر پڑھے دھاگے
گنڈ جیندیاں: جڑیاں، بھریاں
گنگ: گنگا ندی، ہندوستان دی مشہور ندی
—گنگ دے مشکی: گنگا ندی توں جاون والے مشکی
گنگا: گنگ، ہندوستان دی مشہور ندی جہنوں پوتر سمجھیا جاندا اے
—گنگا جل: گنگا ندی دا پانی جو پوتر سمجھیا تے کئی مذہبی رسماں وچ ورتیندا اے
—گنگا گیاں ہڈیاں نہیں مڑدیاں: گئی چیز نہیں مڑدی، ویلا واپس نہیں آوندا
گنگی: (گں-گی) گنگا دا

گُنگے: گُنگا توں' گونگے' گل نہ کرن والے (گنگے باتے)

۔ گُنگے وا گُڑ کھاون: زبان بند کر لینی' کجھ نہ بولنا

گندلن: (ک) گندحلا ہوون' پانی وچ گار رلن

گِنن: (ک) گنتری کرن' شمار کرن

گُنن: (ک) گنا کرن' حصے ودھاون' ضرب دیون' تعریف کرن' گُن دسن' مشق کرن' معرض' غور کرن

گنواون: (ک) گواون' ضائع کرن' گما دیون

گنویوسے: گواے گئے

گنہ: گناہ

گُنہ: (غ ا) گُنھو

گنیش: مہادیو دے پُتر دیوتا (مہادیو سبھ توں وڈے دیوتا دا ناں اے)

گنھ: گندھ' بو

گُنھ: گُنھن توں امر تے حاصل مصدر

گُنھن: (ک) گوہن' آٹے وغیرا وچ پانی پا کے مُٹھ دیون (2) پرودن' گندن

گن: راگ دی باریک اواز

گُن: خوبی' صفت' فائدا' وصف' وڈیائی

۔ گن ونتہ: گُن والا/والی

گناندڑی: گن رکھن کے (گنداری)

گنتی: گنتی' شمار' گنتری

گندا: شمار کروا' سمجھدا' جاندا

گنگناون: (ک) گن گن کرن' نک وچ بولن' مونہہ وچ پڑھن یاں گاون

گنی: تجویز' صلاح (2) گنن توں' سوچی

گنیا: خوبیاں ہوئیاں' گناں والا

گنیسال: گنی جاواں گی

گنیے: گنی' گن والے

گو: جاوے' مڑے

۔ گو کرے: جاون دی کرے' جاون دا ارادا کرے

گواتا: گراچیا' گمشدا (2) گوایا (مونث: گواتی' ودھ: گواتے)

گواچن: (ک) گمن' گمراچن' خراب ہوون

گوار: جاہل' گنوار' اجڈ

گوارنی: گوار توں مونث' گوار عورت' جاہل' پینڈو عورت

گواری: گوار توں مونث' جاہل' گنوار

گوال: گاواں دا واڑا

گوالہ: گوالا' دودھی

گوالی: گوالن

گوان: گاواں

گواں: گوہیا' گماہ پھوہ

گوانڈھن: (مث) ہمسائی' پڑوسن' نال دے گھر دی

گوان: گواون' ضائع کرن

گواوگے: گوا دیو گے' ضائع کر دیو گے

گواون: (ک) گماون' گم کرن' گمزاون' خراب کرن' ضائع کرن

گواوے: ضائع کرے

گواہنڈاں: (غ ا) ویکھو گوانڈھن (انجے ای گواہنڈ تے گواہنڈوں)

گوپی: گوالن

گوپی چند: راجا گوپی چند جھندی ماں نے اوہنوں تخت چھڈا کے سادھو بنا دتا سی

گوپیاں: گوالناں

گوپھن: (مذ) گوپھیا' وٹا جس نوں رسی دی مدد نال مار کے فصل توں پنچھی اڈاون دا کم لیندے نیں

گوت: گتاوا (2) ذات دی اگوں شاخ

گوتڑے: غوطے

گوٹ: (مذ) شطرنج' لڈو' چوسر' وغیرا دا مُہرا (2) گمان (3) سلائی دے دھاگے دی ریل

گوٹا: (مذ) سنہری یاں چاندی ورگے تاراں دے

دھاگے دی پٹی جو وياه دے کپڑیاں اُتے لاندے نیں
گوتارہ: لالی ورگا پر اوس توں نِکا اک پنچھی
گوتھلی: نِکی گوٹ' ویکھو "گوٹ"
گوٹی: گوٹ (2) دوش' الزام
گوٹھ: پنڈ' نِکی وستی' کسے بزرگ دے ڈیرا کرن
پاروں بن گئی وستی
گوجھی: (غ ا) گجھی' لکویں' پوشیدا
گوجرا: تعلق رکھدا' قابل' جوگ (گوہ گوجرا: قابل
غور' بخشن گوجرا: بخشن جوگ)
گون: گدائی دا تھیلا' بغلی
گودڑ: ویکھو "گُدڑ"
گوڈری: فقیری پہراوا' فقیری کپڑے' گُدڑی (2)
فقیراں دا اجیہا ٹولا جو صرف گودڑی رکھدے نیں
گوڈرن: (ک) گوڈی کرن' زمین نوں اُتوں اُتوں
کھودن
گور: گرُو' گر
- گور چتری: گرُو دی پوتر کتاب
- گور دیو ستیا: گرُو بنایا' مُرشد منیا' بیعت کیتی
گور: (مث/فا) قبر
- گور انھیرا: قبر دا انھیرا' گھور انھیرا
- گور پیر پنجال: گجرات کشمیر وچکار اک پیر
دی قبر جو پہاڑ دی اُچائی اُتے اے عقیدت مند
اوتھے نہ اپڑ سکن کارن دوُروں دعا پڑھدے نیں
- گور کنڈی: قبر کنڈھے' موت لاگے
- گوراں: قبراں
گورا: چِٹا' سفید' صاف رنگ دا انگریز
گور خر: کھوتے ورگا اک جنور
گورستان: قبرستان
گورکھ ناتھ: جوگیاں دا گرو
گورمتا: سکھ سرداراں دا رَل کے کیتا صلاح
مشورا (کرن)
گورمکھی: ویکھو "گُرمکھی"
گورن: اک وڈا پنچھی (لڑ)

گورن پکھ: گورن پنچھی دا کھنبھ
گورو دیو: گرُو جی
گوری: اک راگ دا ناں (2) گورا توں مونث'
ٹیار
گوریا: گوری' ٹیار
گوریا: گوار منڈا' چینڈو منڈا
گوڑھا: روں دا بُوا' رُوں دا ڈھیر' رُوں دا دھڑا'
اینا رُوں جو ہتھ وچ آجاوے
گوڑھا: زیادہ (رنگ) پکا
گوڑھیاں: راز نیاز دیاں' پکیاں (گلاں)
گوز شتر: اونٹھ دا پد' بے وقعت' بے اثر تے بے
سرپیر گل
گوسالہ: گاں دا وچھا (دیکھو گوسالہ)
گوسائیں: مہاتما' سادھو' بیراگی' ہندو فقیر
گوسفند: (فا) بھیڈ' گوسپند
گوش: (فا) کن (اسم)
- گوش گزار: کنیں پاون' سناون
گوشٹ/گوشٹی: مجلس' اکٹھ' ایسی سنگت جس وچ
سوچ وچار کیتا جاوے
گوشہ: (فا) کونا' نکر' کھُڑ
- گوشہ نشین: کھُنجے بہن والا
گوشے: کونے' کونے وچ' کھُڑ
گوشے گیر: کونے بیٹھن والا' دنیا تیاگن والا
گوشے ہاں دے: دل دے ٹوٹے
گوشے کرن: کنسوئی کرن' کن وچ گل کرن
(مم)
گوکا: (مذ) گاں دا (دُدھ' گوشت' مکھن وغیرا)
گوکڑی/گوکی: (مث) گاں دی
گوکھن: (ک) کاکھن
گوگڑ: (مث) پھُلیا ہویا ڈِھڈ' تِڈ' توند
گوگی: نِکی روٹی' پھُلکا
گول: چکر ورگی بے سرا شے' حلقا (2) تلاش'
گولن توں امر تے حاصل مصدر لیم' بھال' تلاش

کر' ڈھونڈ

-گول کے: لبھ کے' ڈھونڈ کے

گول: درویشاں دی موٹی اُنّ دی کنبلی (2) فریبی' گستاخ' احمق

گولا: (مذ) غلام' گھر دے کماں لئی نوکر (2) تاش دا اک پتا (مؤنث گولی)

گول انداز: گولا چلاون والا

گولڑی: (مث) گولی' غلام' کنیز

گولک: اکھ دی پلک (2) اَنّ اناج (3) بیوہ عورت دی وری

گولک: بگنی' پیسے جمع کرن والی مٹی دی گول بتر جس وچ پیسے پاون لئی لمّوتری موری ہوندی اے

گولن: (ک) گنے توں چھوٹی یاں اگ لاہون (2) لبھن' ڈھونڈن' بھالن' تلاش کرن

گوکن: (ک) گوہ کرن' غور کرن' دھیان

گولی: (مث) گولا توں' کنیز' لونڈی' غلام عورت (2) بندوق وچ پا کے چلائی جاون والی شے

گولے: گولن توں' تلاش کرے' لبھے' ڈھونڈے

گولیاں: کنیزاں' گولی دی جمع

گولیرو: مغل دور دے بیج' مجرم توں اُتے چاڑھ کے پہاڑی لاہ لیندے سن' مجرم یاں اُتے ٹھکو نال مر جاندے' یاں چھال مارن پاروں

گومگو: وسوسے' شش و پنج' دبیلے' دوچتی' تذبذب

گوناگوں: رنگا رنگ' قسما قسم' بہت ساریاں

گون: (ہ) رسّی دا بُنیا تھیلا جو اناج نال بھر کے ڈنگر اُتے لایا جاندا اے (جمع گوناں/غ)

گونجن: (ک) گونج پیدا ہوون' گھوکرن

گوندے: گاوندے

گونوگون/نی: دن سونے' طرحاں طرحاں دے

-گونوگونی بھانڈے: گوناگوں' قسم قسم دے بھانڈے (رنگ برنگے لوک)

گونہ: (فا) ونگی' طرحاں

گونہ گونہ: طرحاں طرحاں دے' رنگ برنگے' ہر ہر کار دے

گوزن: (ک) کھن' جادن

گوہ: بکری دی نسل دا اک جنور

گوہائی: ویکھو "گہائی"

گوہر: موتی

-گوہر سلک: لڑی دا موتی' پرویا ہویا موتی' قطار دا موتی

-گوہر گنج معانی: سوہنے معنیاں دا خزانا

-گوہر نطق: بولن دی ودھیا طاقت

گوہری: گوہر والی' موتیاں والی (2) موتیاں دا وپاری

گوہڑا: ویکھو "گوڑھا"

گوہل: (مث) گولہ — بوڑھ' رپل' گولھڑ تے توت دا پھل

گوہلیں: گوہلاں' بوڑھ' رپل یاں گولھڑ دے پھل

گوہون: (ک) کھنن

گوہے: سُکایا ہویا گوہیا' تھاپیاں جو بالن دے کم آوندیاں نیں

گوہیرا: زہری جانگلی کرگٹ

گوہیں: گوہ دی جمع' بکری دی نسل دا اک جنور

گوتل: مسافر

-گوتل واسا: مسافر دا ڈیرا' عارضی' دنیا دے چار دن

گوطرا: مسافری' عارضی ٹھہرا

گوئے: گیند

گوئے ذقن: گول ٹھوڈی

گہ: گاہ' کدی

گہ: پھڑ کے

گہاہ: (غ ا) ویکھو گھاہ

گہائی: گوہے نال تعلق رکھدا

گتال: تھکایا ہویا' تھکیا

-گتال چالے: مکر دے چالے' پھساون

دیاں تدبیراں

گہنڈ: کاڑھ، دُھند

گہر گمنبیر: بہت سنجیدا، گرنتھ وچ کرتار لئی ایہ لفظ ورتیا گیا اے

گہنو: "گوہر" ویکھو

گہرن: (ک) ڈاٹھن، دبکاون، جھڑکن

گہلا: گیلا، کملا، غافل، حیران

گہماگہمی: رونق، چہل پہل، موج میلا

گہمی گہم: گہماگہمی، رونق

گہنا: زیور، گوٹہ

گہنے: زیور (2) ضمانت وچ شے رکھ کے قرض لین (گہنے پاون)

گہنے پنج: پنج زیور، پنج نمازاں مراد نیں (ہا)

گئے: ساتھ چھڈ گئے، رخصت ہوئے، لد گئے، نہ رہے، گزر گئے

—گئے اُجاڑ: اُجڑی دنیا نوں گئے، مر گئے

گیا: گئی آ

گینڈسے: گاں دے

گیا: ہندواں دے ست پوتر مقاماں وچوں اک بہار دے شہر پٹنا وچ اک تھاں

گیان: سمجھ، عقل، وقوف، معرفت، اپڑ، پہنچ، جانکاری، علم، اندازا، عرفان

گیبر: خیبر دا وگڑیا روپ

گیت: گاون، نغما

گیت: گیتا، کرشن جی دی لکھت کتاب

گیتی: دھرتی، دنیا، عالم، سنسار، زمانا، زمین

گیتی: بندوق نوں لاون لئی چقماق دے ٹوٹے

گیدی: ڈھیٹھ، بے غیرت، بزدل

گیرا: مغرور

گیرڑی: فاختا، گھگی

گیرن: (ک) ڈگاون، سُٹن، جھڑکن، دھروڑن

گیرو: سُوہا، رتا، سوہے رنگ دی مٹی

گیری: گیرو، لال رنگ

گیری/سے: فاختا، گھگی، گیری

گیڑ: پھندا، پھیر، چکر، پھاہ

گیڑا: چکر، پھیرن

گیڑن: چکر دیون، چلاون، پھیرن، پانی کڈھن لئی کھوہ یاں ٹنڈا چلاون

گیسو: (فا) وال، زُلفاں

گیسوئے تار: کالے وال، سیاہ زُلفاں

گیل: راہ، رستا، سڑک، پگڈنڈی (2) نال دا مسافر

گیم: میتوں گیا، گئے

گیم: میرا گیا

گیندسے: گینڈے، گاں دے

گینڈا: گینڈا، اک جنور جو بڑا خونی ہوندا اے

گیوسے: گئے

گیکن: (ک) گنگن، چاہ نال پھرن

گیل: کملا

گیہلا: غافل، مست، ناسمجھ، نادان

گیون: (ک) اِک مک ہوون، گھل مل جاون

گھ

گھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 41 واں اکھر ایہ عربی فارسی وچ نہیں ہوندا، گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل گھگا (ਘ) اے

گھا: زخم، پھٹ

گھابرن: (ک) گھبراون

گھات: ویلے (2) طرح، طرز، انداز، شکار لئی لک کے بیٹھن (گھات لاون)

گھاٹ: بجھے ہوئے جگل

گھاٹ: (نذ) دریا' ندی دا کنڈھا جتھے دھوبی کپڑے دھوندے نیں

گھاٹ: (مث) کمی' تھوڑ' کسارا' نقصان' بے عزتی

گھاٹا: (نذ) نقصان' کسارا (2) گھٹنا' سنگھنا

گھاٹرا: (نذ) گھاٹا' کسارا

گھاٹی: اترائی' ڈھلوان' پہاڑی راہ

گھاٹے: کسارے' نقصان' کمی' تھوڑ

گھاڑ: گھڑن دا کم' گھڑت (2) گوڑھ

گھاڑو: کاریگر' کارساز' بناون ہار' گھڑن والا

گھاسڑا: تھوڑا بہیا گھاہ

گھاگا: گھڑے دا ٹٹا ہویا گل

گھاگے: گھاگ' شورے' پرانے گھنگر' گھاگھڑ

گھالن: (ک) ملاون' درخواست کرن' کسے کم وچ جتن' محنت کرن' ضائع کرن' برباد کرن' ہچکیتی ہچکیتی اندر گھتن

گھالی: محنت نال

گھالے: ے' مچھلے' برداشت کیتے' جرے

گھانگا: پڑے پُڑے' لیراں لیراں' بیرے بیرے' پاٹے ہوئے

گھانگھے: ویکھو "گھانگے"

گھان: (نذ) وڈا سارا ٹوپا (2) کولھو' کولھو دے ٹوئے وچ آ سکن والی دانیاں دی مقدار (3) برساتی نالا جو ڈونگھا ہووے (4) بہت سارا وگیا ہویا خون' لہو دا چھپڑا (5) وڈی گھانی' کافی ساری شے

گھانا: رتھا' پور

گھانی: (مث) کولھو' تیل کڈھن دی تھاں' لپائی لئی رلایا ہویا مٹی پانی تے توڑی

گھاون: (ک) لیپن' لپائی کرن' رگڑن' گھان کرن

گھاہی: گھاہ دے' فرش

گھائل: زخمی' پھٹڑ

گھاہ: گھاس' آپ اُگی ہریاول

گھاؤ گھپ: سبھ کجھ ڈکار جاون والا (2) لاپتا' غائب

گھائیں: زخم' گھاہ

گھبکار: (مث) چاٹی رڑکن دی اواز

گھبکاوے: گھبکار' چاٹی وچ مدھانی چلن دی اواز

گھپ: گھور' بہت زیادہ (انھیرا)

گھت: گھات' وار کرن لئی لکی تھاں (2) گھتن توں' ملے

- گھت جادو: جادو کر کے' جادو پا کے

- گھت ڈنڈے ڈنڈ رکھنا: دنداں دے سارے تھلے اُتریا (ری ہنا)

- گھت نہ آپ بجھاوے: پانی پا کے (اگ نوں) نہیں بجھاندا

- گھتاں گا: پاواں گا

گھترتیم: میں گھتیا' وابستہ ہویا' پایا

گھتن: (ک) پاون' داخل کرن' واڑن' سٹن' کھاون' دیون

گھتائیں: پاندا ایں' گھتدا ایں

گھتو: پاؤ

گھتل: کم' شرارتی کم' شیطانی کم

گھتوڑے: مٹی تے ہوا دا طوفان

گھتوگی: پا دتا ای

گھتی: گئی' پاکی

گھتیاں: (گھتے-آں) پایاں' پاون نال

گھتیسوں: پاواں گے

گھتیندڑی: گھتدی' پاوندی

گھتیوے: پلّے جاوے

گھتھ: مخل گھتھم

گھتھا: ضائع کیتا ہویا' گوایا ہویا' راہ توں بھٹکیا' بُھلیا' گواچیا' گھتھیایا' اکیا

گھٹ: (مث) گھٹنا' ہاتھ' گلا بدل

گھٹ: تھوڑا

گھٹ: دل

گھٹ: (گلا) گھوٹ کے' زبردستی' مجبور کر کے' بند

کے

-گھٹ لنگھاتا: گلا گھوٹ کے مار دیون

-گھُٹ لیتا: کوئی شے لے کے واپس نہ کرن، دیون والی شے نہ دیون

گھُٹ: (مذ) پیون دی اوہ مقدار جو اک وار اندر جاوے

گھٹڑھی: گھٹی، گڑُھتی (2) گھٹ

گھٹڑے: گھٹ، اوہ تھاں جتھوں تلاہ یاں نہر دا پانی کنڈھے توڑ کے گزردا ہووے، نرم زمین

گھٹنو: گھٹا، ہانڈ، گھٹ، بدل

گھٹن: (ک) گھٹ ہوون، گھٹن، تھوڑا ہوون

گھٹنو: (ک) نپن، دبن، نپیڑن

گھُٹی: گڑھتی، بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاون والی خوراک

گھٹے: گھٹا، مٹی، دھوڑ

گھٹیا: نیویں درجے دا، اوتا

گھٹیاں: گھاٹی، ڈھلوان راہ (خف) (2) گھٹ گئیاں، تھوڑیاں (3) گلیاں (پچل)

گھٹیریں: گھوٹیا جاویں

گھچولن: (ک) ہتھاں نال ہلا کے پانی نوں گدلا کرن، گھولن، رولن

گھدا: لیا

گھدوسے: اساں لیا

گھدی: لئی

گھدیوسے: اسیں لیا، اسیں رکھدیا

گھر: مکان، رہن دی تھاں (2) دل

-گھر دا: گھر دا کوئی بندا، پروار دا کوئی ممبر

گھراٹ: آٹا پیہن والی چکی جو پانی نال چلے

گھراٹیے: خراسے

گھراں سندی: گھراں دی مالکن، خصمنی، گھر دی

گھرڑاون: (ک) جیڑاون

گھردسے: بولدے، وجدے

گھرٹ: (مذ) اوہ بڑکا، پانی بنا رڑکیا دہی

گھرٹن: (ک) وڈھن، کپن، رگڑن، گھاون

گھرڑیندیں: رگڑدیاں

گھرگ بلا: جانگلی بلا جو نسن دی تھاں اگوں گھرکدا ہاں حملہ کردا اے

گھرکن: (ک) دھکن، ساہ پھلن، ہو تکن، مری ہاروں پنچھی دا آواز کڈھن، دوڑن ہاروں دل دی حرکت تیز ہوون

گھُرکن: (ک) جھڑکن، ڈانٹن، غصے ہوون، ڈراون، جھاڑ پاون

گھرگھراون: (ک) بلی دا گھُر گھُر کرن

گھُرلاون: (ک) شیر دا بولن

گھرل: زمین دا ٹویا جو وگدے پانی نوں اپنے ول کھچ لوے

گھرلانتاں: گھرلئے

گھرلکا: کونج والی اواز (و.ن: گھرلکے)

گھرم گھستا: رولا رپا

گھرنال: بگل

گھرن: (ک) گھر جاون، بھسن، ولیا جاون، ہر پاسیوں قابو آون، گھیرے آون

گھرڑن: (ک) وجن، بجن، اُچی اواز کڈھن

گھروگڑے: گھر دے بھیتی

گھری کرے: نس چلے، دوڑ چلے

گھریاں: گھوریاں (مم)

گھرڑن: (ک) گھرچن، رگڑن، دیگ وغیرا وچوں گھُنج کے گھروڑی یاں کھرچن لاہون

گھریں: گھر توں، گھروچ، چنڈ توں

-گھریں گھنیا: گھر لیائے

گھرینا: گول چکر لاون والا (سپ)

گھڑ: گھڑن توں امر تے حاصل مصدر، بنا

گھڑا: پانی رکھن والا مٹی دا تنگ مونہہ تے چوڑے وڈھڈ دا بھانڈا، جھجر

گھڑا گھڑولی: ویاہ دی اک رسم جس وچ بھرجائیاں کھوہ توں پانی لیاوندیاں ہن جس نال لاڑا نھاوندا

سی' گھڑا بھر کے اتھرو' بہت رونا
گھڑال: اجیہی چھال مارن والا کہ گھڑ سوار اُتے دی
ہو کر سکے
گھڑتل: ابجاو' کثرت
گھڑ گھڑاون: (ک) بُڑبڑاون' کڑھن
گھڑن: (ک) گھڑائی کرن' بناون' ڈولن' سرجن
گھڑی: (مث) نِکا گھڑا' (2) ویلا دسن والی گھڑت
گھڑی: پل' تھوڑی دیر' اک گھنٹا' 60 پل یاں
24 منٹ دا ویلا
-گھڑی رات رہندے: سویر ہوون یاں
رات مکن توں تھوڑی دیر پہلاں
گھڑے ڈوب کرن: بے عزتی دے خیال پاروں
دھی دا بھتیجی تے بے جوڑ نکاح کر دیون
گھڑے گھت کے اتنبین: ویکھو "گھڑے ڈوب
کرن"
گھڑیالی: گھڑیال وجاون والا
گھڑسن: (ک) دھرو ہوون' کھچن' گھسیٹن
گھڑیکہ: ذرا دی ذرا' گھڑی دی گھڑی
گھڑیے گھڑیے: پل پل مگروں' گھڑی گھڑی پچھوں
گھس پیا: گھس گیا
گھس جاون: راہ بھُل جاون' ہٹ جاون
گھس کے: بھُل کے' بچھڑ کے
گھس گیا: کڑاہے پے گیا
گھسن: گھسن توں
گھسن: (ک) رگڑ کھاون' کھین' گلن' چھوہون
گھسن: (ک) گھسنی' گھسر کے ٹرنا
گھسرن: (ک) گھسن' رگڑ کھاون' گھسرن
گھسرن: (ک) وڑن' داخل ہوون' دھسن
گھسکن: (ک) تلکن' پھسلن
گھسن: (گھ-سن/مذ) ٹھُڈا
گھسن: (ک) رگڑ کھاون' کھین' گھس جاون' رگڑ
کے پرانا ہوون' بھشن
گھسن: (گھ-سن/ک) رنجکن' دیر کرن' ٹھلن'
اکن' کھنھن' ہنگن
گھسوٹی: (گھس-سوٹی/مث) کسوٹی' پتھر جس اُتے
رگڑ کے سنیارے سونے دے سُرکھ کردے نیں
گھسیٹن: (ک) دھروہون' کھچن' رگڑ کے کھچن
گھمک: (گھمک-مک) چُپ چاپ' ٹھگا
گھکن: (گھ-کن/ک) گھمن' پھوون' گڑن چکر
لاون' پھرن
گھگ: (مث) گھگی' فاختا
گھگر: وڈا سارا پاڑ' لنگار
گھگرا: (مذ) اک جھالروار سوانی لباس جو جسم دے
تھلویں حصے تے پایا جاندا اے' عام کر کے چنگڑ
یاں بھیجے (ہندستان توں آون والے پناہ گیر)
وردے نیں
گھگری گھت بہنا: کسے تھاں ذرا جنا ہیں' اٹھن
دا ناں نہ لین
گھگی: (مث) فاختا' کبوتر ورگا اک پنچھی
گھگھی: (مغرا) ویکھو گھگی
گھل: بھیج' گھلن توں امر تے حاصل مصدر
گھلائی/گھلاٹیا: (مذ) پہلوان' گھول لڑن والا
گھلدے: کشتی کردے' گھول کردے
گھلکن: (ک) اُلرن' لڑھکن' مائل ہوون
گھلن: (گھل-لن/ک) بھیجن' بھیجن' ٹورن
ارسال کرن
گھلن: (گھل-لن/ک) گھول کرن' کشتی لڑن (2)
حل ہوون' پگھرن' گھرن (3) پیٹ ٹھیک ہوون
گھلوتی: (مث) گھُوتی (مم)
گھلی: قائم
گھلی: جھلی (راہ)
گھلے: بھیجے "گھلن" توں
گھلیا: بھیجا' نازل کیتا' ارسال کیتا
گھلیا: جھلیا (واہ دا)
گھلیاراں: گھلواواں' روک رکھاں
گھلیارے: روکے' ٹھاکے' ہکے

گھم: گھمن توں امر تے حاصل مصدر، پرت، پھیر، الٹ، پھیر، مڑ (کے)

گھم گھم: چاٹی رڑکن دی گھمکار

گھماچے: بھوانٹیاں

گھماون: (ک) پھیرنا، چکر دیون

گھمسی: راہ گھما بیٹھی، گمراہ ہو گئی

گھمن: گھیر، چکر (2) جھرمٹ

گھمرا: گھرے پتراں تے شاخاں والا رکھ

گھمرٹا: گمیار، کمہار (مث: گھمریٹی)

گھمرن: (ک) گھمن

گھمسان: سخت (لڑائی)

گھمکار: گمبار، گونج، چرخا چلن یاں چاٹی رڑکن دی آواز، مسلسل تے اِکسار آواز

گھمکارن: (ک) گھمکار پین

گھمکاری: چرخے دی گھمکار (وا)

گھمکن: (ک) جھنکنا

گھمکماون: (ک) گھم گھم کرنا، خشبو دار ہوون

گھمگھیر: گھمن گھیر، چکر، پھیری، گرداب، بھنور

گھمنڈ: غرور، ہنکار

گھمن: (ک) ترن، پھرن، گھرن، چکر کھاون، بھوون (2) صدقے واری جاون (3) جٹاں دی اک ذات

گھمن گھیر: (نا) بھنور، چکر

گھموڑے: دھکے

گھمے: گھمائی، قربان

گھمیار: گمیار، مٹی دے بھانڈے بناون والا، کمہار

گھن کناری: کنارا کر کے، پاسے ہو کے

گھنتال: لواں

گھنسیہ: ہڈیاں گالن والا، ناسور (2) سنجیدا

گھنڈ: پشو دے گل دی گھنٹی، ٹلی

گھنڈ: کھاک، چالاک، مکار

گھنڈ: پردا، اوہلا، ناراضگی (جمع: گھنڈیاں)

گھنڈ دھی: چالبازی نال گھنڈ کڈھن والی

گھنڈڑیں: پشوواں دے گلے دی وڈی گھنٹی

گھنڈی: گل دی ہنکی

گھنی: (مث) گھمل، گنڈھ، مسئلا، ناراضگی، روک

گھنریس: (ج ا) ویکھو "گھنے"

گھنگٹ: پردا، نقاب، گھونگٹ

گھنگور: کالی ہاٹھ، وسن والا بدل

گھنگھار: (ک) گھنگور

گھنگھٹ: گھنگٹ، پردا، اوہلا، گھنڈ

گھن گھوراں: گھنگور، کالی ہاٹھ، وسن والا بدل

گھنن: (ک) لین، حاصل کرن، پھڑن، کھڑن

گھنو: لوو، لو، پنوں (2) پچھو

گھنو: گھنا، تجاہل عارفانا رکھن والا، جان بجھ کے کیسلا بنن والا

گھنے: گچھے، کافی ڈھیر

گھنیر: بدل (دمودر) گھنے

گھنیری: کافی، بہتی، گھنی

گھنیرے: گھنے، کئی، گچھے، بتھیرے

گھن: کریہت، نفرت

گھنتا: بھتا، گوڑا، گہرا

گھناون: (ک) گھن کھاون، کریہت کرن، دل نوں بھیڑا لگن

گھناون: (ک) گھن لگن، بودا ہوون

گھناونا: گھن والا، کریہت والا

گھنتال: ڈھول وجاون دا اک انداز (گھن-تال)

گھن گھن: چھنکار

گھنوکی: بہت کافی

گھنی: بہت زیادا، کافی

گھنے: بہت سارے، گوڑھے، گچھے

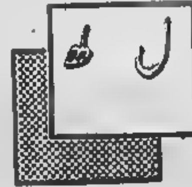
گھنیاں: بہت، کافی

گھنیو: ویکھو گھناوے

گھو بگن: گھبکن، چاٹی رڑکن دی آواز

گھوٹا: رٹا، سبق نوں بار بار دُہرا کے یاد کرن

رگڑا (2) گھوٹی ہوئی شے' دوا وغیرا
گھوٹن: (ک) رگڑن' بھن' گستاخی کرن
گھوٹو: پھاپا' گھوٹن والا (دمودر)
گھوٹے چاٹے: گھوٹ کے چٹ لئے
گھوٹیویں: گھوٹیا جاویں
گھوٹھی: (مث) چھپ کر کے وار کرن والی
گھوچن: (ک) کاکھن' پرکھن
گھور: گہرا' گوڑھا' زیادا
گھور: گھورن توں امر تے حاصل مصدر
گھوراں: گھورن توں' گھوردا ہویا (مم)
گھورمسورے: سرگوشیاں' گنگشیاں
گھورن: (ک) تکن' تاڑی لاون' بنجن' تاڑن' گھور کے ویکھن' غصے نال ویکھن' شہوت دی نظر نال ویکھن
گھورے/گھوڑے: گھورن' ظلم کرن
گھوڑی: گھوڑے دی مادا (2) لاڑھے دے جنج لے کے جاون سے دا اک گیت
گھوک: اطمینان' بے سُرتی (دی نیندر)
گھوکار: گھوکر' سر دی اواز
گھوکاتا: چرخا کتن' ویلا بتاون
گھوکر: گھوک سودی (2) گھوکار
گھوکرن: (ک) گھوکن' گونجن' کسے شے دا اواز نال گونجن' پورے جوبن تے آون
گھوکن: (ک) گونجن' چرخے دی اواز آون' مکھی دا بولن
گھوکی: بے سُرتی' خماری' گھوک نیندر
گھوگھاٹ: رولا شور
گھول: (مذ) کشتی' مقابلا (2) گھلی ہوئی شے' محلول (3) گھولن توں امر تے حاصل مصدر
-گھول پیتے: ویکھے ہوئے (ساڈے اُتے) بے اثر
-گھول پیتا: اثر قبول نہ کرن' لحاظ نہ رکھن
-گھول گھلن/گھماون: قربان کرن' صدقے کرن
-گھول گھتیاں: قربان ہو گئیاں
گھولیا: قربان کیتا
گھولن: (ک) حل کرن' پانی وچ رلاون یاں گھورن (2) قربان ہون' واری جاون
گھولی: قربان کیتی
گھولیم: میں قربان کیتا
گھونپن: گھوپن' گھوبھن' چوبھن (چھرا وغیرا)
گھونگٹ: پردا' کپڑے دا اوہلا
گھوں موں: تذبذب' دوچتی' ڈاواں ڈول
گھیاں: چھیاں' انجاں (دمودر)
گھیسن: (ک) گھرچن' پھلنھ' رگڑن (2) ملاون' مکاون
گھیشن: (ک) ملاون' رلاون
گھیر: گھیرن توں امر تے حاصل مصدر
-گھیر گھر: پنڈ کٹھا کر کے (را)
گھیرا: کھیت دوالے دی واڑھ
گھیرم: میتوں گھیریا اے
گھیرن: (ک) تابع کرن' پھساون' شامل کرن' رلاون
گھیرنی: چرخے دا دستا جس نال چلاندے نیں
گھیلن: (گھی-لن/ک) گھیشن' دھرو ہون
گھیو: تھندھیائی' گھن کاڑھ کے یاں مصنوعی طور اُتے بنائی گئی تھندھیائی
-گھیو بھتا: گھیو دا خرچا' جو فقیر "سیدھا" لیندے نیں اوہ گھیو دی تھاں نقد پیسے وصولدے نیں
-گھیو شکر ہوون: اِک مِک ہوون' مٹھے ہوون
-گھیو متاردی اے: عشق دا اخیرلا رشتا دکھنا چاہندی اے
گھیور: گھیو کھنڈ دی مٹھیائی
گھیسی: ڈھول وجاون والی سوٹی



ل پنجابی دی فارسی لپی دا 40واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ر" تے "ڑ" نال ہوندا اے بگر بھی لپی وچ ایہدے تل دا اکھر للا (ਲ਼) اے

لا: (ع) نہیں' ویکھو "نفی"

لا ابالی: بے نیاز' پرواہ نہ کرن والا' دلیر' نڈر

لا الہ: نہیں کوئی معبود (سوائے رب دے) مسلماناں دے کلمے دے مُڈھلے لفظ' رب توں سوا کسے ہور نوں معبود نہ منو

لا تقتلو: قتل نہ کرو

لاثانی: جہدا کوئی ثانی (برابر دا/دوجا) نہ ہووے' جہدے ورگا ہور کوئی نہ ہووے' لاجواب

لا حل: جہدا کوئی حل ممکن نہ ہووے

لا ریبیہ: لا ریب توں' لا ریب: کوئی شک نہیں' بنا شک' قرآن شریف دی آیت لا ریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لا مذہب: لا الہ دا مذہب' کلمے دا مذہب (اسلام /خف) (2) بے مذہب

لا مکاں: ہر تھاں والا' جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے

لا مکانی: لا مکان ہوون دی حالت

لا یدرک الابصار: اکھاں اوہدا ادراک نہیں کر سکدیاں' کوئی اکھ اوہنوں (رب نوں) نہیں ویکھ سکدی

لا یذکر: ذکر نہیں کیتا جاندا

لا یغلق باب التوبہ: توبہ دا بوہا بند نہیں ہوندا

لا: لے کے' لگ کے' لا

سلا کر: لا کے

سلا گلے: گلے لا کے

لاہوت: تصوف دا اک درجا جدوں سالک نوں فنا فی اللہ دا درجا حاصل ہوندا اے

لاع: توں' تھوں' لا' لگ کے' لے کے

لا ابالی: لا پرواہ' نڈر' تتی چڑھی نہ سوچن والا

لابھ: فائدا' نفع' فیدا' لبھت

لابڑن: (ک) مونڈن' اتلا حصا کھین' سر کھین

لاچھن: (ک) اُچھلن' کُدن' پھلانگن

لات: عرباں دے اک بت دا ناں جو خانے کعبے وچ پیا رہندا سی

سلات و منات: لات تے منات' عرباں دے دو بت جو خانہ کعبہ وچ پئے سن

لات لسانی: زبانی بول چال

لاتاں: لتاں (2) مارن' درکارن

لاتی: لائی سو

لاتو: لایا' توں لایا

لاتے: لائے' لگائے

لاتیاں: لائیاں

لاتھا: لتھا' لاہیاں (ون: لاتھی)

لاتھے: لاہے' اُتارے

لاتھیاں: لتھیاں' لاہیاں

لاٹ: (مث) شعلا' لوء' شعلے دی نوک' لپٹ' بھانبڑ (جمع: لاٹاں) (2) گنڈا' پرانا

لاٹ: صاحب' افسر (لارڈ)

لاٹو: اک قسم دا کھڈونا جو رسی وٹ کے زمین اُتے سُٹدے نیں تے اوہ بھوندا رہندا اے (2) چھاتیاں دے اُبھار (وا)

لاٹھا: (مذ) سوہنا گبھرو جوان (2) تھمب.

لاٹھی: ڈانگ' سوٹی

لاٹھے: لاٹھا دی جمع' سوہنے گبھرو جوان

لاثانی: بے مثال' جس ورگا کوئی دوجا نہ ہووے

لاج: عزت' لج' شرم

لاج لانا: بدناں کرن' بدنامی دا ٹِکا لاون

لاجورد: (لاج-ورد) نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر

-لاجوردی: نیلا رنگ

لاجونتی: (لا-ج-ون-تی) شرم حیا والی' چھوئی موئی' اک بوٹی جو ہتھ لاون نال پتے سنگوڑ لیندی اے

لاجہ: لج' عزت' بھرم

لاجھا: ساڑن والا بول' مہنا' طعنا

لاچا: (مذ) لک بنھن والا ریشمی تہبند

لاچار: لچار' مجبور' بیں' جو کجھ نہ کر سکدا ہووے

لاچن: (ک) مستی وچ آون' چا محلن

لاچی: مشہور گرم مسالا' اک بوٹے دا خشبوئی پھل جو چپدے تے پکواناں وچ ورتدے نیں' ایہ ہری تے کالی دو قسم دی ہوندی اے

لادھ: خبر' رپورٹ' سار (وا)

لاڈ: پیار

لاڈلا: لاڈلا' پیار نال پالیا بال

لاڈلی: لاڈ' لاڈلی

لاڈیاں لاڈ' پیار

لارا: کوڑ دلاسا' جھوٹھی تسلی' جھوٹھے وعدے' بہانے (ج: لاراں)

لارے: لارا دی جمع' دلاسے' تسلیاں' جھوٹھے وعدے

لاریبی: لاریب والا' قرآن شریف دی آیت لاریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لاڑا: دولھا' ویاہ والا منڈا' لاڑھا

لاڑی: دولھن

لاڑیا: سواریا (لا)

لاڑیاں تے گلائی منڈی: پنجاب دے علاقے وچ دو تھاواں دے ناں

لاڑھن: ترغیب دیوں

لازم: شرمندا (خ)

لازم: لازمی' ضروری

لاس: (مث) ماریاں رسی وغیرا دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاساں: لاواں گا (2) رسیاں

لاساں: لاس دی جمع' ماریاں رسی دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاسا: لاسا' پنچھی' خاص کر چڑیاں پھڑن والی لیسلی شے

لاش: لوتھ' نعش

لاشے: لاش توں' لاشاں

لاغر: کمزور' لِسا

لاف: (فا) شیخی' ہھنڈ' اپنی وڈیائی آپ

-لاف گزاف: (فا/مث) بیہودا بکواس' شیخی مارن

لافاں: شیخیاں' لاف دی جمع

لافی: شیخی خورا' ہھنڈ مارن والا

لافے: لافاں مارے' شیخی مارے

لاک: کچھوا (2) لاکھ' مہر لاون والا لال موم

لاکڑی: لکڑ (پف)

لاکڑی: (مذ) جس نوں کوئی ذمے واری سونپی گئی ہووے' بندوبستی

لاکھ: لکھ (2) لک ورگی اک جتابی تے ساوے رنگ دی گمر شے جنوں پکھرا کے لفافے وغیرا مہر بند کرن دا کم لیندے نیں

-لاکھاں: لکھاں' کئی لکھ

-لاکھی: لکھ

لاکھا: سُوہا' گوڑھا' سُوہا' عتابی' لاکھ رنگا

لاکھی: لاکھا توں مونث' لاکھ رنگی

لاگ: لگے' لگن' محبت' تعلق' ویاہ شادی موقعے اُتے کمیاں نوں دِتی گئی رقم

لاگاں: لاگ' محبت' لگن

لاگت: خرچا (2) دشمنی

لاگی: لاگ والے' رشتے دے سلسلے وچ آون والے نائی مراسی

لاگی: لگی
لاگے: کے (2) نیڑے
لال: سُرخ' سُوہا (2) پُتر (3) لعل
لالا: گل لالا' لالے دا سُوہا پُھل
لال کھجوری: اوہ تھاں جتھے ہیر دیاں سہیلیاں کھیڈدیاں سن
لالہ: گل لالہ' سُوہا پُھل (2) ویر' بھرا (3) بلاون دا بول
لالے زاری: لالہ زار' باغ' لالے دے پُھلاں دی کیاری (لالے دے پُھل سُوہے رنگ دے ہوندے نیں)
لالی: (ع۔ا) لالمی' مینا' اک پنچھی
لالی: لال توں' سُرخی
لالی: لولاں والا' موتیاں والا
لالے: لالے دے سُوہے رنگ دے پُھل وچناں وچکار کالا داغ ہوندا اے
لام: مراد ال م' سورۃ بقرہ دا مُڈھ (علی)
لا مذھب: لا الہ دا مذھب' کلمے دا مذھب' اسلام (خف) (2) بے دین' کافر
لامعہ: (ع) چمکدی' لشکدی' لشکویں (چمکی)
لاں: لواں' لگاواں (2) بند کراں (جندرا) (3) لج (4) کھوہ دا رسا
لانبھے: پراتہ' دُور' اِک پاسے
لانجھا: جھیلا' پواڑا' وکھت
لانڈھی: لانڈھی' کراچی لاگے مشہور وستی (خف)
لانگ: لنگوٹا' لنگوٹ
لانگاں: ہندواں دی دھوتی' ویکھو لانگ
لانگڑ: لنگوٹی دا وچکارلا حصا' لنگوٹ
لانگی مہری: مرزے دی ماں
لانگھ: لنگھن دی تھاں' راہ' لنگھن دا عمل
لانگھے: لانگھا' راہ' رستا' سفر' فاصلے
لانودیاں: (ع۔ا) لاوندیاں
لاٹا/لاٹی: تجی نمبر دا بُوٹا جو اوٹھاں دی من پسند خوراک اے' بالن دے طور اُتے ورتیندا اے' ایہدی سواہ دی سجی بندی اے
—لاٹجے: ویکھو لاٹا' لاٹی
—لاٹیں: (ع۔ا) ویکھو لاٹا' لاٹی' لاٹے
—لاٹیوال: لاٹے دے بوٹے توں
لاوا: فصل کٹن والا مزدور (2) جوالا مکھی پہاڑ دا گرم مادا
لاواں: ویکھو "لاواں پھیرے"
لاواں پھیرے: ویاہ سے ہندو دولھا دوھلن نوں اگ دوالے پھیرن
لاولا: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاوم: میں لائی
لاون: (ک) لگاون' سیکن' گڈن (2) گنڈھن' جوڑن' مزدوری کرن' مزدوری یاں ہور کسے کم اُتے جوڑن
لاون: لُون' سالن (2) گوشت
لاؤن: کپڑے کنارے لگے بارڈ' گھگری دا کنارا
لاون پھیرن: نچن
لاونہار: لاون والا
لاوے ہار: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاہ: لابھ' فائدا' نفع (2) لاہن توں امر تے حاصل مصدر (3) عزت' لج
—لاہ ملاحظہ: جھاکا تے شرم' لاہ
لاہ: لاہن توں امر تے حاصل مصدر
—لاہ پرے سُکھ لوئی: نکھ توں لوئی پراتہ لاہ
لاہ: لشک' چمک
لاہ لاہ کردی: لشکدی' چمکدی' سوہنی لگدی (ورنہ لاہ لاہ کردے)
لاہا: (مذ) نفع' فائدا' لابھ' لبھت
لاہاں: فائدا' لاہ دی جمع
لاہاں: لاہن توں' اتاراں' ہٹاواں
لاہنگے: (ع۔ا) ویکھو لانگھے
لاہن: (ک) اتارن' اُتوں تھلے لیاون' لاہون'

ڈگاون' جان توں مارن' نازل کرن' وساون

لاہنا: ویکھو "لاہن"

لاہو: اتارو' ہٹاؤ (لاہن توں امر)

لاہو: بھتور' وگدا وہن' زڑ ھدا پانی

لاہو لتھڑی: بھُس دی رو گن' خون گھٹ ہوون دی رو گن' لہو گھٹ ہوون دی رو گن

لاہوت: رب دی تلاش دا اک مقام' ربی' ایہا مقام جس بارے فنا ہوون نال پتا لگدا اے

لاہون: (ک) اتارن' لاہن' اُتوں تھلے لاہن

لاہی: اتاری (2) اتاری

لاہے: لاہ توں' فائدے' نفع (2) اتارے' لاہ کے (لاہن توں)

لاہیاں: معانی' تشبیب' اُتاریاں

لائی: اجوگ' بیج' کاشت کیتی

لائی: پنچایت دا ممبر' برادری دا بیٹھیا منصف

لائے لگے: لگدے لائے' رشتے دار

لائیاں: عشق حقیقی (2) مزدور' لاوے دا کم' کھیت مزدوری

لائیاں نمیں: اکھاں چار کیتیاں نمیں' پریت لائی اے

لائس: لایا سو' اوس لایا

لایم: میں لائی/لایا

لایموت: جنہوں موت نہیں' غیر فانی

لایو: لاوے

لبھ: لابھ' لالچ' حرص' لابھ' لبھ' منافع' حاصل

لب: (فا) بُل' ہونٹھ' مُچھ

-لب بام: (فا) کوٹھے دا چھجا یاں کنارا (بام: چھت' کوٹھا)

-لب بستہ: بند بُلاں نال

-لبریز: لب ریز' مُونہا مُونہہ' بھر گیا ہویا

لب: خلاصا' نچوڑ' عرق' تت' ست

-لب لباب: نچوڑ' گل دا خلاصا

لبا: چھیڑ' تھپڑ (بے عزتی)

لباس: (ع) کپڑے' پہناوا' پوشاک

-لباس نمدہ: نمدے دا لباس' اُن دا لباس' موٹا لباس

لباسی: لباس دا' لباس بارے (2) مُختاری

لباں: بُل' بُلھاں (لب توں جمع)

لبانا: خانا بدوشاں/ٹپرواسیاں دی اک ذات

لبانے: لبانا دی جمع

لبریز: لب ریز' مُونہا مُونہہ (بھریا ہویا)

لبڑ: لباڑ' دھوکھے نال لُٹن والا' واردانیا

لبڑن: (ک) لتھڑن' لتھ پتھ ہوون' گندیاون

لبوچ: موٹا

لبے: لب اُتے' بُلاں اُتے

لبیرا: اک قسم دا چُخل

لبیک: حاضر ہویا

لبیں: بُلھاں اُتے' ہونٹھاں اُتے

لبھاون: (ک) لوبھ دیون' ورچاون' اکساون' اُبھارن' چکن' کھلارن' الاون' ریجھاون' پھساون' موہون

لبھائی وا: ویکھو "لبھاون"

لبھدی: ملدی

لبھن: (ک) ملن' جڑن' حصول ہوون' ہتھ آون (2) بھالن' ڈھونڈن' کھوجن

لبھن: (ک) لبھایا جاون' لوبھ وچ آون

لبھی: ملی' وصول ہوئی (2) لبھے ای' تینوں لبھے

لبھیا: لبھ لیا' ملیا (2) جان پچھان لیا (وا)

لبھیوسے: لبھے

لپ: ہتھ دیاں اُنگلاں ملا کے پیدا ہوون والی ڈُونگھ تے اوہدے وچ ساون والی شے' ہتھ بھر کے

لپٹ: شعلا' سیک' گرمی' جوت

لپٹن: (ک) ولیٹن' گول کرن' تہ کرن

لپچ: کمینا' بے حیا' بے شرم

لپکن: (ک) جھپٹن' دوڑن

لپن: (ک) لیپو' لپائی کرن

لپوٹے: گپ باز، لپاڑیا، گپ باز جعلی فقیر جو لوکائی نوں ڈراوے

لپی: رسم لخط، زبان نوں لکھن دا ڈھنگ، اکھرالی

لپھاں: زلفاں، وال، گیسو

لپھن: (ک) جھکن، لفن، الرن

لت: ٹنگ (2) عادت (3) ویل، تاہنگ

-لت بلجی: لڑائی وچ اک دوجے نوں لتاں یاں ٹھڈے مارن

-لت وجس: اوہنوں لت وجے

لتاڑن: (ک) پیراں تھلے دیون، دھمن، دھولن، لتاں دا بھار پاون، کھٹن، نپن (ورہ لتاڑے، لتاڑیا وغیرا)

لتاں: دشماں، دشمنا حصا، لت دی جمع، ٹنگاں

-لتاں دے دے کٹھا: قصائی ڈنگر نوں کوہن سے لتاں نال وی دباندے نیں، اوہی حالت مراد اے یعنی بے رحمی کیتی (محم)

لتپتا: (لت-پتا) چٹخارے دار، سوادی (کھانا)

لترلتر: زبان دا قینچی وانگ چلن

لتر: جتی، چھتر

لترڑون: (ک) لما پے جاون، لیٹن، سوزن، ستن

لتن: (ک) لبھن، لتبن، لپائی کرن

لتیں جٹ لگایا: لتاں بنھ کے لٹکایا (چور نوں چوری دا اعتراف کران یاں گناہگار نوں توبا کران لئی کھوہ وچ پُٹھا لٹکاندے سن)

لتھا: اتریا، نازل ہویا، کٹھا ہویا، آیا

لتھ پتھ ہووݨ: گتھج ہوون، کسے ترل شے وچ شرابور ہوون، لبڑن

لتھڑن: (ک) لبڑن، لت پت ہوون، گندیاون

لتھن: (ک) لہن، لہون، اُترن، نازل ہوون (2) دکھ ہوون، اُجڑن، جدا ہوون

لتھی: اتری

لسنہ: ادارا، پھراکل

لسٹہ: لے وال، زلفاں، جوگی دے لے وال

لٹ: لٹن توں امر تے حاصل مصدر

-لٹ گئے: اینا شئکار کیتا کہ پنساری دی دکان لٹی لگدی اے (دا)

لٹار: ایسی تھاں جتھے کانگ نال آئی مٹی پئی ہووے

لٹاکا: اناج وغیرا بھرن والا ڈبرا تھیلا جو کھوتے وغیرا اتے لددے نیں (2) جنجال، وبال (3) تعلق، واسطا

لٹاں: لٹ دی جمع، جُڑے ہوئے لمے لمے وال

لُٹاں: لُٹ دا مال

لُٹرمی: لُٹی (ہوئی)

لٹک: کھچ، کشش (2) لٹکن توں، لٹک کے، لمک کے (3) ناز، ادا، نخرا، شغل (4) چمک، چمبن

-لٹک سہائیں: مستانی ٹور نال

لٹکا: لٹک، عجب تماشا

لٹکاں: لٹک دی جمع، ناز، نخرے، اداواں (2) کشش، کھچ

لٹکن: (ک) لمکن، اٹکن، ہلمن (2) نخرے نال ٹرن، مٹک کے ٹرن، جھومن

لٹکے: ناز، ادا، نخرا، تماشا

لٹکے: گئے (علی/ ملھا) لٹے

لٹکے: لٹ کے

لٹکیندا: مٹکدا

لٹن: (ک) کھکن، ڈاکا مارن، دھکے نال لین، کھوہن

لٹودھر: ادارا، للیا، لٹور، لٹ

لٹورا: پنچھی دی اک قسم جو بڑا سوہنا گاندا اے (جمع: لٹورے)

لٹی دی: مفت دی، لٹ دا مال

لٹھ: ڈنگوری، سوٹی، ڈھرا جس اُتے دیلنے وغیرا دے چپے چلدے نیں

لٹھو: رقابت دی اگ، ساڑا، حسد

لسمی: لاٹھی، ڈانگ، سوٹی، لسمی، لٹھ دے وجود والی عورت، پکے وجود والی

لشمی: سڑی ہوئی، حاسد

لج: رسا جس نال کھوہ وچوں پانی کڈھیا جاندا اے (2) شرم، عزت، لاج، نموس، خاندانی عزت

-لج پال: عزت پالن والا، عزت دا راکھا

-لج گنواون: بدنامی کردے نیں

-لج موئیاں: شرم نال مر گئیاں

لجانوان: (ع۔ا) ویکھو "لجلواں"

لجاواں: لے جاواں

لجاوگ: لے جاوے گا

لجاوئی: داغ لاون

لجپال: لج پال، عزت دا راکھا، ذمے واریاں پوری کرن والا

لجلجاون: (لج۔لجا۔وں/ک) لجلجا ہوون، نرم ہوون

لجن: (ک) سنگن، جھکن، شرماون، لاج محسوس کرن

لجنا: ویکھو "لجن"

لجوکڑی: شرماکل

لجیں دا لوئی/لجیندا لوئی: اپنے لائیاں دا راکھا، متعلقین دی راکھی کرن والا

لجھ: جھیڑا، رنگا، لڑن بھڑن، لڑائی

لجھڑا: جھگڑوا

لجھن: (ک) لڑن، بھڑن، الجھن، جھیڑن، تلاش کرن

لجھے: لڑے

لچ: لچا، غنڈا، ننگا، اکھرا، خالص، لچ لچ کرن (مم)

لچا: اوارا، غنڈا، بدمعاش، شُہدا

لچار: لاچار، وچارا، مجبور، عاجز

لچاں: (ک) جھکاون، ٹیڈھا کرن

لچر: بیہودا، فحش، ننگا

لچک: (مث) ڈھل، نرمی، لچکن دی حالت یاں خوبی

لچکن: (ک) لچک ہوون، جھکن، مڑن، ول کھاون

لچلچاون: (ک) لسلسا ہوون، نرم ہوون، لیسدار ہوون، ٹھنڈا ہوون

لچندڑے: لچے، لچ پونا کرن والے

لچھو: (ک) لچکن، جھکن، اڑن، ول کھاون

لچھا: دھاگے دیاں تنداں دا پراگا (2) گچھا (3) سیویاں دا پُور جو مشین وچوں اک وار نکلے (4) ریشمی

لچھمن: رام چندر دا بھرا، جدوں رام چندر جی نوں دیس نکالا دتا گیا تاں لچھمن نے وی رام چندر نال بن داس لیا سی

لچھو لچھو کرن: ایہیاں حرکتاں کرن جہناں نال دوجیاں نوں چھیڑن دی دعوت ملے

لچھوڑی: اڑی دا پھوڑا

لحد: سامی، قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھیا جاندا اے

لحظہ: پل، لما

لحم: (ذ/ع) گوشت

لحمک لحمی: تماڈا گوشت میرا گوشت اے

لحمک لحمی دمک دمی: تماڈا گوشت میرا گوشت اے، تماڈا خون میرا خون اے

لَد: بھار، لدا، لدن توں امر تے حاصل مصدر

لَد جاون: ٹُر جاون، رخصت ہو جاون

لَد گئے: ٹُر گئے، رخصت ہو گئے

لِد: گھوڑے تے کھوتے دا گوہیا

لُد: "لُدن" توں امر تے حاصل مصدر، اک بھانڈے توں دوجے بھانڈے وچ الٹنا

لدل: (ذ) لدو جنور

لدنی: (ل۔دن۔نی) ربی دات۔ بنا سکھے ملن والا علم (علم لدنی)

لَدن: (ک) بوجھ رکھن، لدائی کرن، چلن دی تیاری

لُدن: (ک) اک بھانڈے توں دوجے وچ پلٹاون، روڑھن، ڈولھن

لُدیا: اک بھانڈے توں دوجے وچ الٹایا، ڈولھیا

لدھا: لبھیا' حاصل کیتا
لدھرسم: مینوں لبھے
لدھڑوں: لبھی' لئی
لدھم: مینوں لبھی
لدھم: میں لبھیا
لدھوائی: لبھیا ای
لدھوسے: ساتوں لبھیا
لدھوئی: لبھیا' لبھیو ای
لدھی: لبھی
لدھیاں: لئیاں
لدھیریاں: کاشتکار خاندان دیاں عورتاں' کھیت
دیاں مزدور عورتاں
لدھیم: مینوں لبھیاں
لدھیوسے: لبھیا' لِیا
لڈ: لد' لد کے' گئے
لڈ: لد کے' بلا کے
لڈائی: لدَ کے' کوچ کرن ول
لڈڑی: لدی ہوئی
لڈاون: (ک) لاڈ کرن' چاہون
لڈایم: میرا لُٹ گیا' میں لُٹا دِتا
لڈکا: (ل۔ڈک۔کا/مذ) لاڈلا' لاڈو
لڈکڑا: لڈاکا' لاڈلا
لڈکی: لڈکا توں مونث
لڈکے لاڈلے
لڈن: ہیر رانجھا دے قصے وچ بیڑی دے ملاح دا
ناں
لڈن: (ک) ہچکولے کھاون
لڈو: بوندی توں بنن والی پیلے رنگ دی مشہور
مٹھائی' پرانے زمانے وچ لڈو سموسے ورگے دی
ہندے سن' لمو ترے سموسے وچ حلوا یاں بھجی
چوری پا کے دیسی گھیو وچ تل لیندے سن۔
لڈی: کڑیاں منڈیاں دا مشہور ناچ جس وچ دو قسم
دیاں حرکتاں (عام کرچیکی تے تاڑی) ہوندیاں نیں

لڈسری: لاڈلی' لڈکی
لذات: لذت دی جمع' لذتاں' مزے' سواد
لذت: سواد' مزا
لذیذ: لذت والا' سوادی
لر: تاگے دے پیچے دیاں اندرلیاں لکڑاں وچوں
اک' جو کاٹھ دیاں پاسے دیاں لکڑاں
لرجت: لرزدا اے' کنبدا اے (خف)
لرزہ: کنبنی
لُرکن: (ک) ہوا دا رنھا رنھا وگن
لُرکی: تجلی' داو چل
لُرکے: آہستا آہستا چلے (وام)
لڑ: لد' گئے (مح)
لڑ: پلا' پلو' چک دا لکڑا کنارا' تھمد دا لکڑا پلا'
کپڑے دا پلا' دھاگے دی لڑی' لڑن توں امر تے
حاصل مصدر
۔لڑ جوڑن: رشتا گنڈھن
۔لڑ لاء: لڑ نال بنھ لیا
لڑدن: لڑدے نیں (خف)
لڑکن: (ک) لٹکن' لمکن' جلمن' ول کھاون'
ولیٹیا جاون' پلکن (2) لڑن
لڑکی: کن دوالے دے وال' کن دا اک زیور
لڑکے: بُندے (2) کن دی لوء (3) کن لاگلے
وال
لڑکیا: اے لڑکے' مُنڈیا
لڑکھڑاون: (ک) ڈولن' کنبن' ڈِگن نوں ہوون
لڑن: (ک) لڑائی کرن' بھیڑن' جنگ کرن (2)
ڈنگن' ڈنگ مارن
لڑی: (مث) پروئی ہوئی شے' مسلسل' لگاتار'
آوندی شے' موتی' مچھل' منکے یاں ہور چیزاں نوں
دھاگے وچ پرون نال بنن والی شے' ہار' سلسلا
لڑیاں: لڑی دی جمع' ہار' پروئے ہوئے موتی
لڑیاون: (ک) لڑی وچ پرودن
لڑیئے: لڑ لگیے

لڑھ: لڑھن توں، رُڑھ

-لڑھ جاون: وگاہ وچ وگ جاون، رڑھ جاون

-لڑھ گئی: رُڑھ گئی (وا)

-لڑھا دیون: وگاہ دیون، غرق کر دیون

لڑھایم: میتوں لڑھایا، روڑھیا

لڑھکن: (ک) لڑکھڑاون، رڑھن، کھسن

لڑھن: (ک) رڑھن، دکن، ڈُلھن

لڑھی: رُڑھی

لَس: (مث) لیس (2) لاس، لکیر، ریکھا (3) برساتی ندی نالا

لِس: کمزوری، لِسا پن، لاغری

لِسا: کمزور، لاغر

لساں: لاسں، لکیراں (لس توں جمع)

لسان: (ع) جیبھ (2) بولی

لسانی: زبان دا

لسانے: لسان، زبان، جیبھ (خف)

لساون: (ک) لیس پیدا کرن

لس بیلہ: کراچی لاگے اک وستی

لسری: لسی

لسری گاوڑی: گاں دے دودھ دی لسی

لسریں: لساں، لکیراں

لسکار: لشکار

لسکارے: لشکارے، چمک دمک

لسکت: چمکدی اے، لشکدی اے

لسکن: (ک) لشکن، چمکن

لسکن: (ک) پیراں دیاں تلیاں جھسن

لسلساون: (ک) چمکن، دمکن، لشکن

لسن: لسن، تھوم

لِسن: (ک) لیسلا ہوون، نرم ہوون

لسوڑا/لسوڑھا: (ذ) اک رُکھ جیدے نال بڑے لیسلے پھل لگدے نیں، وڈا جاتکی پھل اچار پاون دے کم آوندا اے تے نکے نوں لسوڑھی آکھدے نیں جو کھاون دے کم آوندا اے، دواواں وچ دی ورتدے نیں

لسی: (مث) دہی رِڑک کے مکھن کڈھن مگروں باقی رہند کھوہند (2) رِڑکے ہوئے دہی یاں دُدھ وچ پانی پایا ہویا

لسی مُندری: ویاہ دی اک رسم جس وچ لسی اندر مُندری پا دیندے نیں تے دولہا دولہن وچکار مُندری لبھن دا مقابلا ہوندا اے

لِسے: لِسا توں، کمزور، ماڑے، لاغر

لسیاں: لسا، کمزور، ماڑا، لاغر

لَش: (مث) چمک، دمک

لشک: (مث) چمک

لشکار: لشک، چمک، دمک

لشکر: فوج

لِشکن: (ک) چمکن، دمکن، گوندن، کھمن

لطافت: (مث/ع) نرمی، کوملتا، مہربانی، لطف دیون، ہلکا ہوون

لطف: (ذ/ع) مہربانی، الطاف، عنایت، کرم، سواد

لطیف: (ع) مہربانی، نرم نازک، کومل

لعانہ: ملعون، لعنتی

لعب: کھیڈ، من پرچاوا، ولاوا

لعبت: (مث/ع) گڈی، گڈا، پتلی، مورت، تصویر، کھیڈ، کھڈونا، من پرچاوا

لعل: (ذ) اک قیمتی پتھر

-لعل بدخشاں: بدخشان دے علاقے دے لعل

-لعل لبیں: بُلاں دے لعل (سوہے بُل)

لعلاں دے ونجارے: لعلاں دا کاروبار کرن والے

لعلوالا: خواجا فرید دا اک مرید

لعنت: (مث/ع) پھٹکار، برائی

لعین: لعنتی، ملعون

لعینے: لعین، لعنتی

لغایت: (ع) اخیر' انتہا' اک توں دوجے سرے تک
لغت: لغتاولی' ڈکشنری
لغڑ: لگر' نرم چکیلی ٹاہنی
لغزی: (ع) لغز توں (جا)گلی چوہے یاں خرگوش دی کھڈ (2) بجھارت' معما' بجھلی
لغو: (لغ-و) بے ہودا' واہیات' بے معنی بکواس
رلفنا: بلفن توں امر تے حاصل مصدر' جھگ' اُلر' تیواں ہو
لفاشیا: اوارا' گپ باز' شیخی خورا
لفافہ: کاغذ دا بنیا اُچھاڑ جو خط' چٹھی یاں سودا پاون دے کم آوندا اے
رلفدے: جھکدے
رلفن: (ک) جھکن' مڑن' ونگا ہوون' اُلرن
لقاء: (ع) درشن' دیدار' و یکھن' رسول کریمؐ دا دیدار کرن
لقاوں: لقاوں' دیدار توں' درشن نال
لقمان: پرانے زمانے دا مشہور حکیم تے سیانا جہدا ذکر قرآن مجید وچ دی آیا
لقمہ: (لک-ما) گراہ' برکی
لک: کمر' سریر دا وچکارلا حصا
-لک بنھنا: کسے کم لئی تیاری کرن
-لک کسن: کمر کسن' لک بنھن' کم لئی تیاری کرن
لک: چھپ' لکاء' چھپاء
-لک کر: چھپ کے
لکاوگے: لکاوے گا
لکائی: چھپائی' چھپا کے' لکا کے
لکائیم: میں لکائی
لکڑ: لکڑی' درخت دا وڈھیا ہویا ٹوٹا
-لکڑ جا بنگالی: بنگالی لکڑ پھیری' بنگال دا جادو کیتا
لکڑے: (لک-ڑے) لکے' لکے ہوئے

لکشمی: ویکھو "لچھمی"
لکل امر ماتویٰ: ہر بندے لئی اوہی ہے جو اوس کیتا
لکن: (ک) لکن
لکن: (ک) چھپن' اوہلے ہوون' غائب ہوون
-لکن میٹی: چھپن چھوت' لکن چھپن دی بالاں دی کھیڈ
لکیا رہن نہ والا: لکیا رہن والا نہیں
لکیاں: لک والیاں
لکیرن: (ک) لیکن' لکیر واہون' خاکا تیار کرن
لکھ: سو ہزار (100'000)
-لکھ ٹکی: لکھ ٹیکریاں دی
-لکھ داتا: لکھ دیون والا' بہت سخی (میاں محمد بخش نے حضرت عثمان غنیؓ مراد لئے نیں)
لکھ: لکھن توں امر تے حاصل مصدر
لکھ: لو' گرمیاں دی تتی واء
لکھارو: لکھن والا' تقدیر لکھن والا یعنی رب (اللہ)
لکھاری: لکھیار' مصنف' لکھن والا' لیکھک
لکھال: تخت وچ بنے بنگے موتی
لکھائے: بنوائے' تصویراں لکیاں
لکھایا: ظاہر کیتا (دمودر)
لکھدی: بھُلسدی' لُسدی
لکھری: لکھی' لکھت' تحریر' قسمت
لکھمی: لچھمی' لکشمی' دولت دی دیوی' دولت' دولت والے
لکھن: (ک) دسن' نظر آون' ظاہر ہوون' ویکھن
لکھن: (ک) لکھائی کرن' تحریر کرن' لکیرن' اُلیکن' چترن' تصویر بناون
لکھتا: ویکھو "لکھن"
لکھن: بھُلسن' لُو وچ سڑن
لکھورے: اک قسم دے گھوڑے

لکسی: لکھاں دی، قیمتی، کاشی، لکھ پتی
لکھیا: دیکھیا، سمجھیا
لکھیا: لکھیا ہویا، قسمت
لکھیں: لکھ توں (وچ لکھیں: لکھاں دے مُل والا
لکھاں
لکھیتی: ویکھن جوگ (وا)
لکھینے: لکھاں دے، قیمتی
لکھنے: ظاہر ہووے، دسے (بف)
لگ: ناڑ، رگ (علی)
لگ: لگن توں، لوڑ، پچھے لگ کے (بف)
-لگ ائی: لگدا (بف)
-لگ پوڑی: پوڑے لگ، ملاح اُتے لگ
لگ: اُجاڑ، ورانی، بیابان (2) ننگا، ان کجیا
لگا: لا
-لگا دامنے: دامن نال لا (کہ توں دامن
تھمن والیاں نوں پار لاندا ایں)
لگام: واگ، گھوڑے دیاں راساں
لگان: معاملا، زمین دا ٹیکس
لگت: لاگت، دشمنی
لگڑ: باز دی اک قسم دا ناں، شاہین
لگڑا: لگیا، لگا
لگڑاں: لگڑ دی جمع، شاہین، باز
لگڑو: تینوں لگے
لگڑی: لگی
لگڑیاں: لگیاں
لگس: لگے گی شو (مم)
لگس: لگیوس، لگیو سو، اوہنوں لگیا (فر/لط)
لگن: (مث) تعلق، محبت
لگندن: (ک) تگندن، وڈی سوئی نال لمے لمے
تروپے مارن
لگن: (ک) جمبڑن، جڑن (2) تعلق پیدا ہووݨ
(3) لاگو ہووݨ (4) شروع ہووݨ (5) گھمسن ہووݨ
(6) محبت کرن

لگنا: لگن
لگوں ہتھ: جے توں میرے ہتھ لگیں
لگے: لگ توں، وران، اجاڑ (2) ننگے، ان کجے
لگیاں: پریم لگی، محبت ہوئی (پیلو)
لگیاں: لگ، لگی، وران، سنجیاں
لگھاوݨ: (ک) لنگھاوݨ (باہو)
لگھایئے: گزاریئے، لنگھایئے
لگھندے: لے گھندے، نال لجاندے
لگھے: لنگھے، گزرے، بیتے
للاری: (ل-لا-ری/مذ) کپڑے رنگݨ والا (مث:
للارن)
للاوݨ: (ک) للچاوݨ، لوچݨ (2) گاں دا بولݨ
للائی: سُرخی
للت پنچم: اک راگ دا ناں
للت: للتا، اک راگ
للچاوݨ: (ک) لوچݨ، آس رکھݨ، لالچ کرن،
سدھراوݨ
للساوݨ: (ک) ویکھو "للچاوݨ"
للکار: مدد لئی اواز/چیک، فریاد، للکرا
للکارن: (ک) ونگارن، سدن، بلاوݨ، پکارن،
للکرا مارن
للورن: (ک) للچاوݨ، بھکھے پیٹے دی حال وچ بے
چین ہووݨ، شکار دی تلاش وچ بیاکل ہووݨ،
بھٹکݨ، بے چین پھرن
للورنا: ویکھو للورن (وا)
للھاوندے: للچاوندے
للھاوے: للھاوے
للی: دھجیاں پاوݨ والا فقیر
للیاوݨ: (ک) للچاوݨ، سدھر کرن (2) سوہا لال
ہووݨ (3) منت سماجت، چاپلوسی کرن
للہ: کجا بیر، کچی عمر دا منڈا کڑی
للہ ناہیں: راہ اللہ نہیں، رب لئی نہیں
للھاوݨ (ک) آہستہ آہستہ چلݨ

للکاراں: للکاراں، فریاد، ونگار
للکرن: (ک) للکارن، ونگارن
للکن: (ک) منت ترلا کرن، خشامد یاں چاپلوسی کرن
لم یلد ولم یولد: نہ اوہنے (ربّ نے) کسے نوں جمیا تے نہ اوہ جمیا گیا
لما: (مذ) اُچا، جنوب
لمندا: جنوب مغربی پنجاب دا علاقا، مغرب
لما دیس: ساہیوال ملتان دا علاقا
لمبڑ: لمی، لمیری
لمبڑ(دار): نمبردار، پنڈ دا چودھری
لمبن: (ک) ریہن، لپائی کرن
لمبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی
لمڑے: لے
لمکاراں: لمکدیاں، لمکدے ہوئے (دھاگے وغیرا)
لمکن: (ک) لٹکن، جھلمن
لِمَن الملک: (الیوم) اج دے دن ملک کہدا اے (بادشاہی کہدی اے)
لِمَن اَلمُلکُ الیوم: اج دے دن بادشاہی کہدی اے
لُمنا: جھپٹا مارن، لمن، جھراٹ مارن، کھوہن
لموں: لاموں (ل۔تون) قلندر لفظ دا دوجا اکھر (ویکھو قلوں)
لمی طرف: لندے ول، مغرب ول (دمودر)
لمے: لما، لندا
لمیارن: (ک) لما کرن، پسارن، گل کھلا کے بیانن، لمی بحث کرن
لنب: لانبو، شعلے، تمبو
رلنب: لپائی، لپائی کر کے بند کرن
لنبڑیاں: لمیاں
لنبو: شعلے، بھانبڑ
لنبی: لانبو، شعلے
۔لنبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی

لَن تَرانی: توں میں ہرگز نہیں ویکھ سکدا
لَن تنالوا البِرّ: تسیں اونا چر ربّ نیڑے نہیں اپڑ سکدے جد تیک اپنی سبھ توں پیاری شے ربّ دی راہ وچ نہ قربان کرو(چوتھے سپارے دا مُنھ)
لنج: لنگڑا، لوکھا، تنجا
لنڈ: لچی، فاحشا عورت
لُنڈا: لنڈ مرد (2) پوچھل وڈھیا جنور (3) پتراں ٹاہنیاں توں بنیر رُکھ (4) بدکردار
لنڈورا: پوچھل وڈھیا
لنڈی: وڈھی پوچھل والی، لنجی، لُنڈ
لنڈھکن: (ک) لڑھکن، بھوانتی کھا کے ڈگن
لنڈھن: (ک) رڑھن، لوھن، ڈھن
لنک: لنکا، بھارت دے دکھن وچ بحر ہند اندر اک جزیرا تے دیس، اجکل ایہنوں سری لنکا آکھدے نیں۔ راجا راون ایس علاقے دا حکمران سی
۔لنک باشی: لنکا دے واسی (سمندر پار دے پنچھی)
۔لنک باغ: لنکا دا باغ
۔لنک دے باغ: لنکا جزیرے دے باغ (کسے ہور دی ملکیت)
لنکا: سیلون، بھارت دے دکھن وچ مشہور جزیرا
لنکا کوٹ: لنکا دا قلعا
لنگ: شرم، پردا، لج، عزت لنگ: لنگڑا ہوون دا نقص
رلنگ: انگ، نالں (2) مرد دا آلت
لنگا: لنگڑا
لنگار: کپڑے وچ گھوریاں پاڑ جس وچوں سریر دسے
لنگر: کھانا، کسے مزار نال لگدا ہویا چلدا رہن والا باورچی خانا
۔لنگرپاسن: لنگر دا بھانڈا، جس بھانڈے وچ لنگر لئی دا اے

-لنگری: بھار، جس نال رسا بدھا ہووے، ایہدے آسرے تے جہاز پانی وچ کھلوتا رہندا اے
لنگری: کوری، چٹو، کونڈی جس وچ مسالے وغیرا پیہندے نیں
لنگڑا: لنگا، روگی لت والا (2) انب دی اک قسم دا ناں
لنگڑاون: (ک) لنگڑا کے ٹرن، لنگ مارن
لنگڑیپن: لنگ، گپت انگ، آلت
لنگوٹ: لک بنھن والا کپڑا، لنگوٹا
لنگوٹا: لنگوٹا، لک بنھن دا کپڑا
لنگور: باندر نسل دا اک جنور
لنگی: دھوتی، تہمد
لنگیٹ: (لن-گی ر) پاڑ کے کاتراں کرن، لیراں لیراں، لنگار
لنگیں: انگ انگ وچ
لنگھ: لنگھن توں امرتے حاصل مصدر
لنگھائی: گزاری (2) ماروتی، قتل کیتی
لنگھایئے: پار اتاریئے (2) قتل کریئے
لنگھن: (ک) پار کرن، عبور کرن (2) بیتن
لنن: (ک) وڈھن، کپن، واڈھی کرن، کھوہن
لناک: لوتے واڈھنے والا، نمکین، لما سوہنا تے قائدے وند گھاہ
لنتا: فصل کپن، وڈھن، تاہنی توں پھل، پھُل کھوہن
لو: نسل، پیڑھی
لو: رلا کے گھول کے
لو: گرم تے تتی ہوا
لوا: کولا، نرم
لوائے: لویڑ کے، غلیت کے، ولھیٹ کے
لوازم: لازم دی جمع، ضروری
لوال: مل لواون والا
لواٹی: تکلیف، نقصان
لوبان: اک وست جو دھکھاون نال خشبوئی دھوواں دیندی اے
لوبھ: لالچ، طمع
-لوبھ ہووے: کمینیاں خاہشاں، سفلی جذبات
-لوبھ رت: لالچی لوء، ڈھلوں لالچ
لوبھاوناں: (غ ا) لبھاونا
لوبھن: (ک) للچاون، حرص کرن
لوبھے: لوبھ کرے، لالچ وچ آوے
لوت: لوط، اک قسم دا پھوڑا
لوتنگ: گستاخ، شوخ، شریر
لوتی: چغلی، فساد (2) بھانبڑ، لانبو، اگ دی میلی چنگاری (3) کم وگاڑن والی کچی رپورٹ (4) تہمت
لوتھ: لاش، مُراد جسم
لوتھڑا: گوشت دا ڈکرا، ٹوٹا
لوٹاون: لتاڑن
لوٹن: کبوتر دی اک قسم
لوٹن: (ک) پرتن، مڑن، پچھانہ آون (2) لوٹ پوٹ ہوون، لوٹکنیاں لین
لوٹی: دورا، لوٹنی (2) ڈاکا
لوٹیرے: (غ ا) لٹیرے
لوٹھا: (ذ) جھلسیا ہویا، سڑیا بلیا
لوچ: (مث) نرمی، لچک، کوملتا
لوچن: (ک) للچاون، لوبھن، حرص کرن، چاہون
لوچے: چاہوے، تانگھے، کرے، سوچے
لوح: تختی، پھٹی
-لوح محفوظہ: محفوظ تختی، جس اُتے اوہ سبھ کجھ لکھیا اے جو کائنات وچ ہوندا رہندا اے
-لوح و قلم: کائنات بنن ویلے دی تختی تے قلم اُتے لکھت، تقدیر
لوذ لیم: (فی الارض) جے تُسیں رتی لگاؤ تے اوہ رب اُتے ڈگے گی، جے زمین رسی تے لائی جاوے تاں اوہ رب اُتے ختم ہووے گی
لور: (مث) نشا، ترنگ، من موج

لورا: لور، من ترنگ، سرور، نشا
لورو: لوڑدی آں، لبھدی آں (لف)
لوری: بال نوں سواون لئی پرچاون دا گیت
لوڑ: ضرورت (2) لوڑن توں امر، لبھ، ڈھونڈ
لوڑاں: لوڑ، ضرورت (عم)
لوڑاں پگنا: لوڑاں توڑ چڑھن، ضرورتاں پوریاں ہوون
لوڑاؤ: حلاشی، لبھن والے
لوڑائے: تلاش کرائے
لوڑایا: تلاش کیتا
لوڑن: (ک) ڈھونڈن، لبھن، چاہون، لوچن، خواہش کرن، ضرورت رکھن، بھالن (ر.ب لوڑنا)
لوڑو: لوڑدی آں (لف)
لوڑ ہسن: اوہنے روڑھ دِتا
لوڑی: لبھدا آں، بھالدا آں
لوڑے: لوڑ
لوڑے: لوڑن توں امر، لبھے، چاہوے، لوڑدا اے، ڈھونڈدا اے، لبھدا اے، لوڑ وچ
—لوڑے، اندر وڑیا: اندر وڑنا چاہوے (عم)
لوڑیندا: ضروری، لوڑدا
لوڑیوئی: چاہیدا ای
لوڑیلے: لوڑ اے، ضرورت اے
لوڑھ: ظلم، زیادتی (2) روڑھ، ہڑھ، کانگ (3) جنسی خاہش دا زنگھر
—لوڑھ دینا: روڑھ دیون
—لوڑھ لئی: جذبات دے سیلاب ڈیغہ (دا)
—لوڑھا دینا: لڑھا دیون
لوڑھایئے: رڑھایئے، روڑھیے
لوڑھن: (ک) روڑھن، ڈوھن، لنڈھاون، وگاون (2) کپاہ وچوں وڑیویں کڈھن
لوڑھی: روڑھی
لوڑھیندی: روڑھدی، ڈولھدی
لوڑھیندے: وگاندے، سُٹدے، روڑھدے
لوزہ: (مث/ع) بدام
لوزین: اوارا بھراکل کتی
لوسن: سڑن، دھچن
لوطا: چیز کے تباہ کرن والی (2) اک قسم دا پھوڑا، لوت
لوطا: ربّ دے اک نبیؑ جنہاں دی قوم اُتے وسنے ورسا کے تباہ کرن دا عذاب نازل ہویا
لوک: بندے، قوم، ذات، اک برادری، (دا وسایا پنڈ)
لوک بخیلا: بخیل لوک
لوکا: لوکو، اے لوکو، اے بندے، اے بجن
لوکا یاہوڑی/باہوڑیں: لوکو! مدد لئی اپڑو
لوکاتاں: لکویں تھاں
لوکاؤ: لکاء
لوکائی: عوام، لوک
لوکائے: (غ.ا) لکائے
لوکیک: (سنس) لونگک، عام، فیشنی، عقلمندی بھریا، جانیا پچھانیا، چالو دہار، کاروباری، پرچلت
لوگ: (ل-سوگ) لوے گا
لولاک: پوری عبارت انج اے لولاک لما خلقت الافلاک: جے تہانوں نہ بناندا تاں (اے نبیؐ) ایہ اسمان (وغیرا) وی نہ بناندا
لولاکی: لولاک نال تعلق رکھدا، ویکھو "لولاک"
لولاء: محو، ڈبیا، مستغرق (تانک)
لولن: (ک) ہلاون، حرکت دیون
لَوْلَمْ تَمْسَسْہُ: جے اوہنوں نہ چھوہوے (اگ)
لولو: موتی، گوہر، مروارید
لولی: لوری
لولھا: بے وقوف، گھٹ عقل والا
لولھا: لُنجا، لُنّاں توں رہیا، (جمع: لولھے / عم)
لولھاں: کناں دے زیور
لوم: (ع) لعنت، پھٹکار

لومن: (ک) لمکن، کنکن، منحصر ہوون
لُوں: جسم دے روئیں، وال تے اوہناں نال دے مسام
لُوں لُوں: لُوں، جسم دے وال تے مسام
لُوں لُوں کنڈیا وے: لُوں لُوں کنڈا بن جاوے
لونہا: لنب لاون والی شے
لونبڑ: لومڑ، لونبڑ، گدڑ ورگا جنور
لوند: ازاد، بیوقوف، سُست، عام
لوندے: لاوندے
لونڈا: لنڈ، لنڈا، غنڈا، بدمعاش
لونڈا: غلام
لو نکن: (ک) للورن، لورن، کاں دا بولن
لونگ: اک پھل جو گرم مسالے وچ ورتیدا اے۔(2) نک دا اک زیور جو لونگ دی شکل دا ہوندا اے
-لونگ سپاری: لنگ تے یونی، جنسی علامت (دا)
لونگاں منجڑا: لنگ منجڑا، روھا دو لمن دا چلنکر
لُوں: لیں
لُوں: لامی دا بولن
لون: نمک، کھار، شور
-لُونا: لون دے ذائقے والا، نمکین
لونا: مار کٹ لئی ویاکل ہوون
لوون: (ک) پھڑکن، کوکن، کٹن، روڑا پارن، فصل وڈھن
لوہ: لوہیا
لوہ: آسرا، پناہ
لوہار: لوہے دا کم کرن والا
لوہسناں: لوس گیا، جھلس گیا
لوہڑ: لوڑھ، روڑھ، سیلاب
لوہڑا: مُنڈا
لوہڑے: لوڑھے، نقصان، غضب، انھیر
لوہکا: نکی عمر، ہولا

لوہکا: نکی عمر دا، بال
لوہل: لولہ، مُٹاپا
لوہ لوہ: تڑف تڑف کے، ہڑ جھل کے (ف)
لوہلے: دیکھو "لولھا"
لوہندا: ساڑا، جھلسدا
لوہندی: لوچدی، ترسدی، لوچیا رکھدی
لوہندیں سکدیں: لوچیاں تے ہنک رکھدیاں
لوہن: (ک) ہنکن، تاگھن
لوہو: لہو، رت، خون
لوہون: (ک) ساڑن، جھلساون
لوہی: لوہڑی، ہندوواں دا اک تہوار
لوہیے: ساڑیے
لوء: چانن، روشنی
لوئن: اکھاں
لوئنیں: لوئن نال، اکھاں نال
لوئی: کمبل، بھورا، کیس، سردیاں وچ اُتے لین والی گرم چدر
لوئے: لوء وچ، روشنی وچ
لوئے لوئے: لوء وچ، جس ویلے اجے دن دی روشنی باقی ہووے (جس ویلے اجے جوانی دی عمر ہووے-مجازی)
لوئیاں: "لوئی" توں جمع
لوہیاں: سر اُتے مملا
لویر: لیراں
لویرا: (لوے راں) گھر اندر دُدھ دیندے جنور دا ہون
لویراں: لیراں، لواندرے، پُرزے، ٹوٹے
لویڑن: (ک) لپیٹن، لتھڑن
لہت: لتو (ف) لے، لے کے
لہا: لاہا، بیاج، سود، منافع، لبھت
لہاں: لبھدی آں، لیندی آں
لہائی: اترن، گھاٹ
لہائی: اترائی

لہرہ: اک قسم دا لما تے ڈھلا پہناوا
لہرلوبھ: لالچ دی لہر
لہرن: (ک) لہراون' جھومن' حرکت کرن' لٹکن
لہساں: لواں گا' حاصل کراں گا
لہسم: لوے گا
لشکارن: (ک) چمکارن' تیجی دیون' تھاپڑن
لشک لشک: کسے کم دی ہوجلی دھجا (وا)
لشکن: (ک) چمکن' دمکن' لشکن' ہلن' ہجن'
چھچھاون' لہلاون
لعلاں: رالاں
لہہ لہہ کرن: لہلہاون' چمکن
لہلہاون: (ک) لہراون' لشکن' سرسبز ہوون' پھلن
پھلن' ٹکنا ہوون
لہندا: اتردا' لتھدا (2) مغرب
لہندے: مغرب ول (2) اتردے' لتھدے
لہن: (ک) اُترن' اُتوں تھلے آون' تھمن' نازل
ہوون' لبھن' لجن' غروب ہوون
لہن: لیہن' لون (مم)
لہن سے: لین گے' لیسن (جف)
لہنا: ڈکنا' الاہا' الزام' مہنا
لہو: لہہ توں' لتھ' اُترو
لہو: رت' خون
-لہو انبیرہ: لال انبیری پاروں' جو وڈے ظلم
پاروں بھلدی اے
-لہو نہاون: کسے دی جان توں داء اُتے
لاون
-لہو لہیہ: لہو لعب
لہوارو: مغرب ول نوں' لہندے ول
لہوڑا: اک قسم دا رُکھ
لہے: لتھے' اُترے (2) لوے
لہیساں: لہواں گا' اُتراں گا
لہیں: لیندے' لین
لہینگا: لویں گا

لئے کلاوے: کلاوے وچ لوے' جپھی پاوے
لئیلہ: لئی آ
لئیاں: لئی' لائی' بوٹے دی اک قسم
... لے لگ گئے: ... لے کے بھجے تک
لیا: لحاظ' موت
لیاندس: لیاندا سو
لیاسیں: توں لیاویں گا
لیاون: (ک) لے آون' آنن
لیاہو: لیاؤ
لیت لعل: حیلے بہانے
لیتا: رتا' لیا
لیتڑے: لئے' لتے
لیتوسے: لیا اے
لیتیاں: لئی آں' لئی آں (2) لیاں
لیثن: (ک) سے ہیں
لیچوسے: چوسے گا
لیچی: (مث) بچی کچی شے' تلچھٹ' درخت
دا باقی یاں ڈسٹھا حصا' مونہہ وچ کھُرکھُر چبن مگروں
بچیا پھوک
لیکھا: (غ-ا) لیکھا
لیر: (ل-ر) کپڑے دی کتر (جمع لیراں)
لیرا: کپڑا (جمع: لیڑے)
لیرھن: (ک) رج کے کھاون' ڈھڈ بھرن' لیرھ
مارن' ٹنیا کرن' سیون
لیس سواہ الاھو: اوہدے سوا کوئی نہیں (معبود)
لیس: فیتا' کپڑے تے دوپٹے دے کنارے نال لایا
جاون والا فیتا
لیسی: لوے گا' لاوے گا
لیسیں: لویں گا
لیف: رضائی
لیک: لیکن' پر
لیک: لکیر (2) بدنامی دا دھبا
-لیک دا: شرمندگی پاروں

-لیک لانا: بدنامی کرن' مشہور کرن
-لیکاں لاون: بدنامی کرن' الزام لاون
لیکن: (ک) الیکن' لیکن' لکھن' خاکا بناون
لیکھ: (لے-کھ) قسمت' نصیب' لکھت' مضمون
-لیکھ اول دے: مُدھ توں لکھے ہوئے لیکھ' قسمت
-لیکھ لکھے سرکاری: سرکاری لیکھ لکھے' رب دلوں لکھیا' قسمت
لیکھا: اعمال (دا محاسبا) شراکت' سانجھے دا حساب' قسمت' حساب کتاب
-لیکھا لین: حساب مطابق رقم وصول کرن' قرض اگراہون' حساب لین
-لیکھا پہاڑ ہو جان: اصل رقم وچ سود ودھ کے وڈی رقم بن جاون
لیکھاں: (لے-کھاں) لیکھ دی جمع' نصیب' قسمت
لیکھن: (ک) لیکھا دیون' حساب دیون
لیکھنا: لکھن' اکھاں نال ویکھن' آپ پڑھن' لکھیا سمجھن
لیکھیں: (لے-کھی-ں) قسمت وچ' نصیب وچ
لیل: (ع) رات (2) لیلا' مجنوں دی محبوبا
لیل نہار: رات دن (و.ر: لیل نہارے/ لا)
لیل و نہار: رات تے دن

لیلا: (لے-لا) بھیڈ بکری دا بال
لیلاں: لیل دی جمع (لیل معنے رات/عربی)
لیلاں: لے لواں (2) سندھ دے اک رومانی قصے "لیلاں چنیسر" دی ہیروئن
لیلاون: (ک) لیرن' لکن' لیلاں وانگ حرکت کرن
لیلائے: لیراں ماردا اے
لیلڑے: لیلے' بھیڈ دے بچے
لیں: ویکھو "سادیں سنڑیں لیں"/خف)
لینڈا: لانڈا (و.ر: لینڈیاں)
لین: (ک) لین' حاصل کرن' وصول کرن
-لین گالیں: گالھاں کھٹن' نحش شمنیاں یاروں خاندانی بزرگاں کولوں گالھاں کھاون
لین: کھوہن' قبضا کرن' غلام بناون
لیوسے: لیا اے
لیوے: لوے
لیہ: لے (لف)
لیہ: رواج' لکیر' اک قسم دی جھاڑی
لیہا: اُنی ریشمی کپڑے دا کیڑا (2) اُن نوں چمڑن والی کنڈیاری بُوٹی
لیہاں: لیہ جھاڑی' جھاڑ دے بُوٹے
لیہو: لیہاں

م ھ

م: شاہ مکھی لپی وچ 44واں اکھر. گرمکھی وچ ایہدے متبادل ہما (ਮ) اے. اکھر دے طور اُتے کئی معنے رکھدا اے. 1- ایہ لفظاں نوں جوڑن لئی جویں کہ کلم کلا' سکم سکا' ھکم بھاتا. 2- لفظ دے اخیر وچ لگ کے' فاعل نال تعلق پیدا کر کے "میں" دے معنے دیندا اے. کیتم (میں کیتا) ڈٹھم (میں ویکھیا). ایہ اصول فارسی توں آیا اے. 3- بعض واری نفی دے معنیاں لئی لفظ دے مُڈھ وچ آوندا اے. ایہدے نال اکثر "ن" دا وٹاندرا ہو جاندا اے' خاص کر "ب" تے "پ" توں پہلاں آون والا نون غنا سُدا ایہدی اواز دیندا اے جویں کہ "انب" "جھونپڑی". کئی لفظاں وچ جتھے ایہ ورتیا جاوے اک مصنوعی نون غنا دی پیدا ہو جاندی اے. (لما: لماں)

ما: ماں
ـــ ا پیو جائی: ماں پیو جمی' بھین' بھرا
ما: (ع) میرا (ضد) جو' جو وی' کیہ
ما خلا: ماسوا
ماستوو عکسـ: میں تیتھوں سپرد نہیں کردا
مافیہا: جو وی! یہدے وچ اے' نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)
مالا تعلمون: جو تسیں نہیں جاندے (لا)
مالی فیو فی الکونین: میرے لئی دنیا جہان وچ ایہدے (تہاڈے) سوا کوئی نہیں
مانین: وچکار
ماپ: (ند) ناپ' پیمانا
ماپے: ماں پیو' والدین
ماپیاں دے سروں: ماپیاں دی کفالت ہیٹھ (وا)
مات: (مث) شکست' ہار' بھاج
ماتا: ماں (2) ہور ویکھو "ماہتا"
ماتاں: ماتا' ماں
ماتم: (مذ) سیاپا' غم' دُکھ
ماتھی: متھا
مائی: (مث) بلی
ماٹھ: ماٹھن توں امر تے حاصل مصدر
ماٹھا: (1) ماٹھن والا' تھک (2) ہلکا' دوجے درجے دا' گھٹیا' کمزور
ماٹھن: (ک) تھکن' بیٹھے بیٹھے کوئی شے حاصل کرن
ماجو: مازو' دوائی دے طور تے ورتیندا سرو ورگے رُکھ دا پھل
ماجھا: لہور' امرتسر' گورداسپور دا علاقا' سانجھے پنجاب دا وچکارلا حِصا
ماجھا: مجھ دا (دُدھ وغیرا)
ماجھی: مجھ چارن والا
ماچھی: تندورچی' تھمدور تلون والا (2) مچھیرا' مچھیاں پھڑن والا (ویکھو ماچھو)

ماخوذ: (ع) پھڑیا ہویا' گرفتار' وچکار آیا (2) اخذ کیتا ہویا مرکزی خیال لیا ہویا
ماخوذے: پھڑ کے' نپ کے
مادر: (فا) ماں
ـــ ادر جایا: ماں دا جمیا' بھرا
مادہ: مدین' مونث (2) اصل شے جس نال ایہ سنسار بنیا ہویا اے
مادی: مادے توں' سخت' ٹھوس (بول نکلدا مادی/ مُلم)
مادھو: حضرت شاہ حسین دا جتر
ماڑے: میڈے' میرے (خف)
مار: (فا) سپ' ناگ
مار: نظر وچ رکھیا یاں مار اُکایا ہویا شکار جوگ جنور' لُٹ جوگ مال' تاڑ' رہزنی' لُٹ (کے)
مار: مارن توں امر تے حاصل مصدر
ـــ ار اتارن: اگلے جہان اپڑا دیون' قتل کر دیون
ـــ ار کے جھوڑیا اے: حملا کر کے پنجے مارے' جھپٹیا ماریا
ـــ ار لیا میں: میتوں مار لیا
ـــ ار وکھن: بددعا دا اثر ہوون
ماراں ڈھالے: ترماٹاں
ماراں راہ: راہ اُتے جھبتی ٹراں
مارم: میتوں مارے
مارو مار کرن: کاہلی کرن' جھبتی کرن
مارنے پر تقدیرے: تقدیر نے کشمہ مارے' تقدیر نے پلٹا لیا
مارے تلی زہر دی: زہر چکھے' تلی اُتے زہر رکھ کے پھکا مارے
مارج: لطف علی دے قصا سیفل نامہ وچ اوس دیو دا ناں جنھے شہزادی ملکاں نوں قید کیتا سی
مارس: مارے سو' اوہنوں مارے
مارگ: مارے گا
مارگ: راہ' رستا' سڑک

مارمیت از رمیت: اوہنے نہیں ماریا میں ماریا اے (القرآن/علی)

مارن: کٹھن، سٹ لاون، ضرب لاون، جھنڈن، جان مارن، قابو کرن، فتح کرن، لٹن، پردہ کرن

ــمارن نہ بکنا: بکواس نہیں کردے

مارنہار: مارن والا

مارو: جنگ اعلان دا نگارا، موت دا نگارا

مارُو: قاتل، مارن والا، ظالم محبوب

ــمارو جسکل: ٹھیاں اداواں والا قاتل، محبوب

ماروآں: شہزادہ ڈھول دی محبوبا دا ناں

ماروان: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

ماروت: بابل دے کھوہ وچ لٹکائے گئے دو فرشتیاں وچوں اک دا ناں (دوُجے دا ناں ہاروت اے)

ماری: ماری گئی (2) پائی، وتی، لائی

مارے پٹی: کسے دے آکھے لگے، کوئی پٹی پڑھاوے

ماریوس: اوہنے ماریا اے، ماریا سو

ماڑ: مارواڑ دی ریاست

ماڑ: ماڑی، محل، وڈی عمارت

ماڑا: کمزور، غریب، مندے حال، بُرا (مونث: ماڑی)

ماڑی: محل، حویلی، شاہی ایوان، حویلی، بلند چبوترا، وڈی شاندار عمارت (2) "ماڑا" توں مونث

ماڑے: ماڑا توں، کمزور، غریب، میرا

ماڑیاں: ماڑی دی جمع، چبارے، محل، حویلیاں

ماس: گوشت، جسم، چمڑا

ماسا/ماسہ: ماشہ، تولا وزن دا بارھواں حصہ، ذرا وی، تھوڑا جیہا

ماسوا: توں چھڈ کے، وادھو، دوجا، ہور

ماسوں: گوشت توں، ماس توں

ماسی: خالہ، ماں دی بھین

ماشکن: ماشکی دی عورت، پانی بھرن والی

ماشکی: مشک والا، پانی بھرن والا

مافوق: اُچیرا، باہردا، اُتے دا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے، نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

ماکھ: تکل، تلی، تال

ماکول: میرے کول

ماکھی: ماکھیوں، شہد

ماکھیا: ماکھیوں والی

ماکھیوں: ماکھیوں والی

ماکھیوں: شہد، شہد

ماگرمچھ: مگرمچھ، گھڑیال

ماگھ: ماگھ، دیسی سال دا گیارھواں مہینا جو جنوری دے ادھ توں شروع ہوندا اے

ماگھی: ماگھ، ماگھ دا مہینا

ماگھی: خراسیاں دا پیر

مال: سامان، وست، سودا، ڈنگر، پشو، دولت

ــمال زادی: کنجری، فاحشا دی اولاد

ــمال گزاروں: مالگزاری، مالیا

ــمال گوکری: اک قسم دی مالا، توں گنڈھاں یاں لڑیاں والی مالا

مالا: ہار، گلے دا زیور

مالش: (مش) جسم دے کسے حصے اُتے کوئی روغن یاں دوائی پا کے ملن یاں جھسن دا کم

مالک: حضرت امام مالکؒ (2) ملکیت رکھن والا

مالکونس: مال کونس، اک راگ

مالے: مال، دولت (2) مالا، ہار

مالیا: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

مالیہ: مکھی، سنگے گوہے دا بھور

مالہ: مال، چرخے دا دھاگا

ماں: ماں

ماما: ماں دا بھرا

مامن: پناہ دی تھاں، امن دی تھاں

مامے دے خربوزے: اک کھیڈ جو منڈے کڑیاں رَل کے کھیڈدے سن

ماں: جننی، والدہ، جمن والی، بچہ دی جڑی، اولاد والی عورت

—ساں یکیاں: ماں دیاں پکائیاں ہوئیاں

مانجا: (ن) مانجن، جھاڑو

مانجا: (ن) مانجا، ڈور نوں لاون والا مسالا

مانجن: (ک) رگڑ رگڑ کے صاف، اُجالن، سوتی ڈور نوں کپڑے نال صاف کرن، مارن کُٹن

مانجے: رگڑ کے دھووے، صاف کر کے

مانجھ: ماجھ، راگ نغم دا اک رُوپ

مانجھا: ماجھا، مجھ دا (دُدھ وغیرا) (2) ڈور نوں لگن والا مسالا

مانجھا: دولہا دلوں ویاہ توں پہلاں کھی گئی دعوت، خندواں وچ مرن سے بندے نوں منجی توں لاہ کے زمین اُتے رکھن دا کم (3) مائیاں دے کپڑے جو نرد ہوندے نیں

مانجھی: ملاح، مہانا

ماندہ: رہیا ہویا

ماندہ: ماندا، غمگین، پریشان، تھکیا، روگی، لچار، کمزور

ماندا: ساونڈا، میونڈا (2) بیمار، لچار

ماندری: منتر پڑھ کے سپ ڈنگے دا علاج کرن والا (جمع: ماندریاں)

ماندگی: (مث/ق) تھکیاں، سستی، ماندا ہوون دی حالت (جمع: ماندگیاں)

ماندی: ماندی، بیمار، لچار، کمزور، آزردا، عاجز

ماندے: تھکے، مندے حال (ماندا توں)

ماندلا: ماندری، جھاڑ پھوک کرن والا، منتر پڑھن والا

مانع: منع کرن والا، ٹھاکن والا، روکن والا

مانگ: ہر دا جیز، والاں نوں سج کجھے کرن نال وچکار بنی سیدھ

مانگنا: منگن، تقصیر

مانگو: منگو (ج)

—ساں مانگن قربت: نیڑتا دی منگ، وصال دی

خاہش یاں مطالبا

مانگھ: ماگھ دا مہینا

مانگھا: اک قسم دا ناچ

مانند: وانگ، وانگوں

مانندوں: مانند، وانگوں

مانو: (ماں-سی) ماں

—سانو شندیاں: ماں دی موجودگی وچ

مانوم: (ماں-سوم) (ع/ا) مادم، میرے پیاوندا

مانہہ: ماند، وچ (2) مشہور دال

مانہہ: ماہ، چن (2) مہینا

—سانہہ ماگھ: ماگھ دا مہینا

مانی: پرانے ایران دا اک مشہور مصور

مانی اُسے: من نال، دل وچ، گھمن نال

مانئے: منڑا اے، منے

مانیس: میں، مُونڈھ

ماں: لمائی چوڑائی اُچائی، جسامت، زتھ

ماں: فخر، غرور، عزت، آکڑ

—ساں منیساں: فخر کراں گا

—ساں متی: عزت دے نشے وچ چُور، مغرور

—ساں ہے: مغرور

مانڑ: ویکھو "ماں"

ماثال: مثال

مانس: بندا

مانک: موتی، قیمتی چیز، لعل

مانڑ: (ک) ہنڈاون، ہنڈاون، سواد لیں

ماناں: عزت حاصل کرن، سواد لینا

مانول: مانیے

مانڑہ: (خشیاں) مانا

مانی: روٹی

مانی: مغرور، مان کرنی

مانی: دس من دا ماپ

مانے: سواد لوے (2) مان، فخر، غرور

مانیم: میں مانیا، میں مانی

مائیں: ہنڈائیں' سواد لوئیں

مائینس: مائنو' چنگی طرحاں دسر کرو

ماوا: (مذ/م) واپسی دی تھاں' گھر' پناہ' اولھا

ماوڑے پیوڑے: ماپے' ماں پیو

ماوندا: میوندا' ساوندا

ماون/میاون: (ک) ساون' میون

ماوی/ـے: ویکھو "ماوا"

ماہ: (فا) چن (2) مہینا

ـماہ جبین: چن ورگے متھے والا' سوہنا

ـماہ دو ہفتہ: دو ہفتے دا چن' چودھویں دا چن

ـماہرو: ماہ رو' چن ورگے مکھ والا' چن ورگا

ـماہ کنوں تا ماہی: چن توں لے کے مچھی تیک' سبھن

ـماہ منور: روشن چن

ـماہ پوہی: پوہ دا مہینا

ماہر: مہارت رکھن والا' کاری گر

ماہے: ماہ' مہینا

ماہل: مالہ' ہاڑھے تے لگے دی گردش قائم رکھن والا دھاگا

ماہنگ: مہنگی

ماہنو: بندا' انسان (2) جوان مرد' قاصد

ماہنو: (غ ا) ویکھو "ماہنو" (جمع: ماہنوواں)

ماہنی: مائی' روٹی (2) نوکرانی' کنیز' خدمتگار عورت (ماہنی = خدمتگار)

ماہی: مچھی (2) دوست' محبوب (ماہ توں) (3) گاں مجھ دا چھیڑا

ماہیہ: ماہ توں' چن

ماہیت: ستر' ماہوش (خف)

ماہ: ماں

ماء: (ع) پانی

ماء الجبین: ماء الجبن' دُدھ دا پانی' دُدھ پاڑ کے کڈھیا پانی (جو بعض دارووا دے طور تے ورتدے نیں)

مائدہ: ایہیا دسترخان جس اُتے کھانا پروسیا ہووے

مائل: امادہ' دل رکھن والا' کسے پاسے توجہ رکھن والا

ماؤ: ماں

مائی: بڈھی عورت' ماں

ـمائی ہیر ہیر: جھنگ وچ مائی ہیر دا قصبا

مائیاں پانا: سبجے بٹھانا' جنج آون توں کجھ دن پہلاں دولہا/دولہن نوں اک پاسے کرن

مایا: رب دی قدرت' دولت' روپیا پیسا' غیر مستقل سامان' نظر دا فریب' بے حقیقت شے

مباح: (ع) حلال' جائز' اوہ کم تے شیواں جو مذہب اسلام مطابق جائز نیں

مبادا: متاں' متے' رب نہ کرے ایویں ہووے

مبارز: جنگ لڑائی وچ اگے ودھ کے لڑن والا

مبارک: برکت والا' ودھائی' کسے گل' کم یاں نویں شے اُتے خوش ہو کے آکھیا جاندا اے کہ رب مبارک کرے

مباشرت: (ع) جنسی عمل

مبالغہ: وادھا' ودھا چڑھا

مبانی: ظاہری

مبداء: مُڈھ' بنیاد' سُوا

مبرا: بری' ازاد

مبروق: بھکواں' جس اُتے بجلی ڈگے

مبین: ظاہر' واضح

مت: عقل' سمجھ (2) نصیحت' عقل دی گل (3) مذہب' دھرم (4) متے' شاید' متاں

ـمت ماریا: بے عقل' اے مت مارے

مت: تیرا (ا)

مت: نہ' نہیں

مت: متے' متاں' ایویں ہووے

ـمت ساتوں کجھ ڈالے: جے ساتوں اپنے گھونٹ وچ پاوے (کھاوے/ گھم)

مت: میت' بیلی' جتر' سجن' دوست' (جمع: متاں)

مُتا: تجویز، ارادا، منصوبا، سازش، قرارداد
-متا: سازش کرن، منصوبا بناون

مُتا: مست

متا: کملیا

متارا: (بادہ+ تارا) چن تارا، بُہت سُندر

متالی: مہتاب، چن

متاژن: (ک) ڈنگر دا پیشاب کرن

متاع: (ع) مال، دولت، ساماں، فائدہ دیون والی شے (جمع: متاعاں/ مؤ)

متاں: متے، خورے، شاید، کدھرے، مبادا، اینج نہ ہووے

-متاں ساغر موت چکھایا: متے ایہ مر جُگی اے (لظ)

متان: مت دی جمع، عقل، صلاح، سیانپ

متبسم: (مُ-ست-بس-سم): مسکاندے ہوئے

متبوع: سردار، جہدی پیروی کیتی جاوے

متجلی: (مو-ست-جل-لی): روشن، جہدے اُتے تجلی ہووے

متحیر: (مو-ست-حَی-یَر) : حیران، حیرت وچ

متر: دوست، یار، سجن، بیلی، پیارا

متراں: متر دی جمع، دوست، بیلی، ساتھی، یار، محبوب

متراون: (ک) متر بناون، دوستی گنڈھن، یاری لاون

مترائی: مترتا، یاری، دوستی (2) متریٔ، سوتیلی (خف)

متریوے: مترئے، سوتیلے

متریئی: سوتیلی

مترئی: مدھ متی، نشے وچ متی

مترٔے: متے (مدھ متے)

متعاقب: (ع) مگروں آون والا، پچھا کرن والا (2) اولاد، ولی عہد، جانشین

متعالی: وڈا، عالی، رب

متعجب: (مو-ست-عج-جب) تعجب وچ، حیران

متعدی: (ع) رکھلن والا، حد توں ودھن والا، وادھا کرن والا (2) اُڈ کے لگن والا روگ (3) جس فعل لئی مفعول دی لوڑ وی ہووے (گریمر)

متعہ: (ع) عارضی نکاح

متفکر: فکر وچ، پریشان، چنتک، فکرمند

متقدماں: متقدمین، پہلاں والے، پہلے، پچھلے

متقی: پرہیزگار، تقوا کرن والا

متکبر: تکبر کرن والا، گھمنڈی، رب دا اک صفاتی ناں

متکلم: کلام کرن والا، گل کرن والا

مُتلوّن: (م-ست-لو-رن) تلون والا، غیر مستقل، بدلدا ہویا

متمنی: (ع) اتنا یا انت نوں اپڑن والا

متن: (ک) مست ہون

متوالڑے: متوالے، مست

متوالی: متواری، نشے وچ مست

متھو: مطر، بھنگ گھوٹنا ڈنڈا

متی: نشا، مستی، تاں، غرور (وچ) مدھوش، مست، مخمور

متی: (مث/و) تاریخ، سود لاون دی تاریخ (2) سود، نفع

متی: کملی، جھلی (متن توں) ماری

متی دھاڑ: دھائیں ماریاں

متے: کملیا اے، کملے

متیاری: نشے وچ جھومدی ہاتھی

متیاں: مت، نصیحتاں

متیرا: ہددا

متیرن: متیرا، ہددا

متیرے: (متی-رے) ہددا لے

متیں: متاں، عقل، مت

متین: سنجیدا، گمبھیر، گھٹ بولن والا

متھ: متھن توں امر تے حاصل مصدر

مَتھا: پیشانی

-متھا جوڑنی: دشمنی پاون

-مَتھا کھڑن: چہرے اُتے خوشی دا احساس ہوون' پھُل وانگ کھڑن

-متھا لاون: بحث' جھیڑا کرن

-متھا مارن: بُت جتن کرن

-متھا مُنّی: جہدے متھے یاں ہر دے وال مُنے ہوون (پرانے سمے بدکار رناں دے متھے یاں ہر دے وال مُن دیندے سن)

مَتھوڑے: متھے

متھیل/ متھا: (نر) دھان دا اِنڈا (اگلے حصّے نوں "پھُل" آکھدے نیں)

متھن: (ک) ررڑکن

متھن: (ک) مقرر کرن' مُمّن' دھارن' ڈکن

متھور: متھے اُتے (ج)

متھی: مقرر کیتی

متھے وٹ پانا: نراضگی کرن (دا)

متھے مارنا: نراضگی نال موڑ دین (کوئی شے)

متھے: مقرر کرے

متھیلی: من موہنی

مَٹ: مٹکا' مٹی' چاٹی' مٹکی' وڈا مٹکا

مٹاون: (ک) موٹا کرن' کھُلا کرن

مٹدے: گواچدے' گمدے' غائب ہوندے

مٹروین: مٹی وچ' مٹکے وچ

مٹکانا: جسم دے کسے انگ نوں اشارے وجوں' ہلاون' اکھاں دے اشارے نال خوش حرکت کرن' نخرا دکھاون

مٹکن: (ک) ہلن' انگ ہلاون' اداواں کرن' نخرا دکھاون

مٹکی: مٹی' گھڑا

مٹن: (ک) ناس ہوون' مکن' بند ہوون' غائب ہوون' گمن

مٹی: مٹکی' گھڑا (2) گھٹنے دی پوری

مٹی: مٹ' ختم

مٹی: خاک (2) بے معنی' بے حقیقت شے

-مٹی دے اولھے: دفن

مٹی: مٹن توں

-مٹی نہ تالوں: ان مٹی تقدیر

مٹیاں: مٹی دی جمع' دُدھ رڑکن دے بھانڈے' چاٹیاں (خف) گئے دیاں پوریاں

مُٹھ: مُٹھی' پنجاں انگلاں دی بند شکل

مُٹھ میٹنا: تنگی حالت وچ ہتھ دیاں انگلاں دا مُڑ جاون (دا) مُٹھی بند کرن

مٹھا: (نر) سُست (2) ماٹھا (3) ذائقے یاں رنگ دا ہلکا پن

مٹھا: مٹھاس والا (2) چنگی تے موہنی طبیعت والا

مٹھرا: مٹھا (مثنٰ: مٹھری)

مُٹھرا: مُٹھا ہویا' قابو آیا' دھوکھے وچ (مثنٰ: مُٹھری)

مٹھل: مٹھا' محبوب

مٹھی: مٹھا توں' ہلکی' آہستا (2) میدے دی تلی ہوئی ٹکی

مٹھی: نائن دا ناں جس رانجھے تے ہیر دی گل بات ہوئی (متھل)

مُٹھی: قابو آئی' پھسی موہ آئی (2) ہتھ دیاں بند انگلاں' مُٹھ

-مٹھی مُٹھی: میں دھوکھے نال لٹی گئی

مٹھے: پشو جو خوشی نال دُدھ دے دیوں

مُٹھے: قابو آئے' دھوکھے نال ٹھگے

مٹھیاں بھرن: تھکاوٹ دور کرن لئی مُٹھی چاپی کرن

مٹھیری: بہت مٹھی

مٹھیں بدھ: مٹھ بھر کے' ہتھ بنھ کے

مٹھیوں: اوہنے مٹھی

مٹھیں بدھ: مٹھ بھر کے' ہتھ بنھ کے

مٹھیوں: اوہنے مٹھی

مثال: وانگوں، ورگا، طرحاں، نظیر
مثالا: مثالی (و.ر: مثالے)
مثل: ورگا، وانگوں، ہار
مثنوی: دو مصرعیاں والی نظم
مثل: وانگوں، طرحاں
مثلوں: وانگوں، تشبیہ دیاں
مجاز: (م) اختیار، کسے کم لئی حیثیت رکھن، مُڑن دی تھاں، راہ، حقیقت دے اُلٹ
مجازی: بے اصل، حقیقت دی تھاں مجاز ول، رب توں سوا کسے ہور نال
مجاور: (م) مزار دا نوکریاں سیوک، درویش
مجاورانی: (مث) مجاورن، ہر سمے حاضر رہن والی نوکرانی، جھاڑو دین والی، دربار دی سیوا کرن والی درویش عورت
مجدور: چیچک نکلیا ہویا
مجذوب: جذب دی حالت وچ، درویش، مست فقیر
مُجرا: (مذ/م) وڈے لوکاں دے حضور حاضری (2) ناچ
مجرا لینا: سلام قبول کرنا
مجردا: مجرد، کلا، مادے توں پاک
مجردی: مجرد دا، کوار پن دا
مجروح: پھٹڑ، زخمی (جمع: مجروحاں/ف)
مُجرے: سلام (2) ناممکن کم نوں سوکھے طریقے نال کرن (3) ناچ، مستی دا ناچ
مجسّم: جنوں جسم ملے، جو جسم وچ ہووے، جسم رکھن والا
مجلّا: روشن، لشکواں
مجلس: (مج-لس/ع) محفل، سنگت، بیٹھک، پرھیں
مجلی: لشکارن، رگڑن، مالش کرن
- مجمان: میزبان، لاگڑی (2) جوائی
مجمانی: پروہن چاری، میزبانی، مہمان داری
مجمع الحکایات: "کہانیاں دا مجموعا" اِک کتاب دا ناں

مجل: (مج-سل) ہتھ پیراں دا کھردرا پن
مجنس: اک قسم دے گھوڑے
مجنوں: قیس، لیلا دا عاشق (2) پاگل، کملا
مجنے: گھوڑے دے پچھلے پیر بنھن والا کڑا
مجوری: مزدوری
مجوڑن: مچوڑن، مروڑن
مجوس: مجوسی، مجوسی دا کم
مجوسی: زرتشتی، اگ پوجن والا
مجھول: (م) کاہل، سُست، نکما (2) نامعلوم، اِنجان
مجیٹھ: سوہے رنگ دی اک لکڑ (رنگ مجیٹھی: سوہا رنگ)
مجید: (م) بزرگ، وڈیرا
مجیر دیوں: پناہ دیون والے، رب دے طفیل
مجھ: منجھ، وچکار، لک (جسم دا وچکار)
مجھ: مشہور دُدھیل جنور
مجھُ: میں، میتوں
- مجھُ تے: میرے اُتے
- مجھُ نوں: میتوں
مجھر: بے شرم (2) مجھ ورگا
مجھریں: مجھاں، مجھیں
مجھل: مجھ ورگا، مجھ دا
مجھو: وچکارلا
- مجھو وا: دریا یاں نہر دا وچکارلا تھاں جتھے پانی سبھ توں ڈونگھا ہوندا اے
مجھیں: مجھاں
مچ: (مذ) بھانبڑ، مچن توں امر تے حاصل مصدر
مچُ مچ: بھڑکیاں، روشن ہویاں
مچانگوا: نہیں چنگا
مچکن: (ک) مچکن، دُہرا ہوون، مُڑن
مچکوڑ: زور نال نپن یاں سٹ لگن پاروں مُڑ وچ ول پین یاں ٹُل جاون
مچکوڑن: (ک) زور نال نپن، دباون
مچلا: (لا) مکرا، ڈھیٹھ، ضدی، نافرمان

مچلکہ: (مذ) مجرم ولوں نیک چلنی دی ضمانت، اقرار نامہ

مشمرنا: مٹھا ہویا، قابو آیا، دھوکے وچ

(مشت: مشمری)

مچھلاون: (ک) مچھی وانگ مستی وچ مچھی آون، شہوت وچ آون، جوش کھاون (2) مچلن، رہاڑ کرن، بچوئے ہوون، مچن

مچن: (ک) بند ہوون، میٹیا جاون، تاپا جاون

مچھلیں: مچھیاں، رنگین مچھیاں

مچھن: (ک) اُتلا جھا کہن، تھکن، ماٹھن

مچھی نوں نگلایا: حضرت یونسؑ نوں مچھی نِگل گئی سی تے تن دن اوہدے ڈھڈ وچ رہے سن۔ بُلھے شاہ نے اوس روایت ول اشارہ کیتا اے

مچھیٹی: مچھور مسخری کرن والی رن

محال: ناممکن

محب: محبوب، پیارا (جمع: محباں/ مم)

محبتی: پیارا، محبت والا، عاشق (و۔ محبتے)

محراب: سجدے کرن پاروں متھے اُتے نشان (مُلّا) (2) مسیت وچ امام دی کھلوون تھاں (3) کمان ورگا طاق، عمارت وچ اک خاص شکل دے لانچھے

محرق: (ع) ساڑ دین والا

محرقہ: (مذ/ع) میعادی بخار، ساڑن والا بخار

محرم: (مذ/ع) جانو، دل دیاں جانن والا، جس توں پردا نہ کیتا جاوے

محرم: (مو-حر-رم/مذ) اسلامی ورھے دا پہلا مہینا

محرمیت: جانو ہوون دی حالت، محرم ہوون

محزون: (ع) دکھی، حزن والا، غمگین

محسن: (ع) احسان کرن والا

محشر: (مذ/ع) قیامت نوں بندے جمع ہوون دی تھاں، افراتفری، قیامت

محصول: (مذ/ع) سرکاری ٹیکس، لگان، چیزاں دی آواجائی اُتے لایا گیا ٹیکس

محض: خالص، نرا، صرف

محضی: تھانے عدالت وچ پھرن والا، جھوٹھا مقدمے باز، عرضی پرچے کرن والا

محظوظ: لطف اندوز، مانن والا، خوش

محفل: مجلس، بزم، سبھا، سنگت، اکٹھ

محفل اخوانہ: بھراواں دی مجلس

محقق: (مذ) کھوج کار، تحقیق کرن والا

محکم: (ع) پکا، مضبوط

محکمہ: (مذ/ع) عدالت کے سرکاری کم دی ذمے واری دی تھاں، حکم سناون دی تھاں

محل: شاہی حویلی، ماڑی

محل نہ ماڑیاں: اُچیاں عمارتاں دی لوڑ نہیں (ساتوں تاں کجھ ہور لوڑیندا اے/وا)

محمد حافظ: کچل سرمست دے دادا جی دا ناں

محمل: اوٹھ پالکی

محمود: تعریف جوگ، تعریف کیتا گیا (2) غزنی دا اک بادشاہ (و۔ محموداں/ غز)

محن: دکھ، رنج، غم

محنتان: مزدوراں، تپیا

محنتانی: (مث): مزدور عورت

محنتی: مزدور، کمی

محو: (ع-و) گم، گواچا، ڈبیا، غرق، عاشق

محور: (مح-ور) مرکزی نقطا جس اُتے کوئی شے (لاٹو وغیرا) گھمے، دھرا

محویت: (ع-وی-یت) محو ہوون دی حالت، گواچن، ڈبن

محی الدین: محی الدین اورنگزیب عالمگیر، مشہور مغل بادشاہ (2) شیخ عبدالقادر جیلانی دا لقب (مطلب دین نوں زندا کرن والے)

محیط: گھیرن والا، گھیرا، ولگن، گولائی، سمندر

مخبول: تھکیا ہویا، کمزور، لاچار، روگی

مختار: اختیار والا، مرضی دا مالک، مختار، کردا

دعوا

مختاری: مختار ہتھ' اختیار دیون یاں حاصل ہوون' جو مرضی کرن' من مرضی دا مالک ہوون دی حالت

مخزن: (ع) خزانے دی تھاں' گرام' ذخیرا

مخفی: لکیا' لکواں

مخلص: خالص ہتھ' اخلاص کرن والا

مخلوق: لوکائی' رچناں' خلق کیتی گئی شے (جمع: مخلوقات/احمد)

مخمل: (مث) اِک قیمتی نرم ریشمی کپڑا

مخمن: ہولی

مخمور: گٹ' مست' نشے وچ' خمار وچ

مخول: (مذ) مذاق' ہاسا' ٹھیڑا

مد: الف اُتے پائی جاون والی ریکھا جو اوہنوں لکاون دی علامت اے' سلسلا' درجا

-سد نال پڑھن: سُر نال پڑھن' لکا کے پڑھن

مُد: نشا' مستی' مد (2) شراب (3) غرور' گرب

-سد نظروں ساہنے: نظر وچ

مُد: (مث) کشش' کھچاء' چڑھاء' کھلار

مُد: مدت

مدار: سہارا' ٹھکانا' محور' آدھار

مدارا: مدارت' خاطر تواضع' دیکھ بھال

مداری: جادوگر' ریچھ باندر وغیرا دا تماشا دکھاون والا (2) شاہ مدار دے مرید تے چیلے

مدالظل: رب پرچھاویں نوں لما کرے اے

مدام: سدا' ہمیشا' مدام (2) شراب

مدہا: جھیڑا' دشمنی' رنا' تنازعا

مدہڑا: دیکھو "مدہا"

مدت: (مث) چر' لما چر

-مدت پا اوہناں تکھیں اکھیوں: اوہناں دے بعد نی مدت مکوں

مدتے: مدلئی

مدرس: درس دیون والا' استاد

مدعا: (مذ/ع) دلی خاہش' چاہ' مطلب

مدعی: (ع) دعوا کرن والا

مدفن: (ع) دفن ہوون دی تھاں' قبر

مدقق: (ع) باریک بین' چنگی جانچ کرن والا

مدماتی: مست' بے ہوش' نشے وچ

مدمتا: منور' گھمنڈی

مدن: تن' رس' پھندا' چاہ (2) شہوت دا دیوتا' کام دیوتا (3) اک پھل دا ناں

مدنی: مدینے شہر دا

مدور: (ع) گول' دائرے دی شکل دا

مدہوش: گٹ' نشے وچ' مست' بے سُرت

مدی: (مدسوی/مذ) بھمی' کھیڈ وچ سبھ توں پہلے نمبر اُتے آون والا

مدھ: نشا' شراب' شہوت (2) شہد

مدھ ماتا: (مذ) نشے وچ' مست

مدھ ماتی: (مث) نشے وچ' مست کر دین والی

مدھرا: مٹھی' نشیلی

مدھم: ہلکا (روشن) گھٹ' دھیما' آہستا

مدھن: (ک) گھونٹن' ملیھون' دلن' مسلن' کچلن' لتاڑن' پامال کرن' پیر تھلے ملیھون

مُدھن: (ک) لتاڑن' دُلھن

مدھوا: دیکھو "مدھ"

مدھولن: (ک) مدھن' لتاڑن' مٹی وچ رُلن

مُدا: اکٹھ' انبار' وتی

مُدھ: دُکھ دا جڑھ والا حصا' شروع' بنیاد' اصل

مُدھ دی: فطرت دی' جڑت پکھوں

مُدھ لا: مُدھ لاء' مُدھوں' شروع توں' اواز ازل دا

مُدھوں: شروع توں' ہرگز

مُدھنی: اک راگ دا ناں

مُدھی: دھاگے دی نلکی' ڈوراں دی چھلی (جمع: مُدھیاں) قصائی دی بوٹیاں کرن والی گول لکڑ

مُداب: (ع) سونے رنگ دا گھول (محلول)' گھلیا ہویا' محلول

مذبح: بوچڑ خانا' جتھے ذبح کیتا جاوے (ع)
مذکور: ذکر کیتا ہویا' جس دا ذکر ہویا' ذکر
مذمّا: مذمت' ہتریا
مذہب: (مذ/ع) راہ' دھرم' طریقہ
مذہب: (ع) سونا چڑھیا
مذی: منی توں وکھرا پانی جو مرد لنگ وچوں نکلدا اے
مرؤ: خاص
مرآت: (ع) آرسی' شیشا' آئینا
مراتب: (ع) مرتبے' درجے' رُتبے' عہدے
مراتبے: مرتبے' عہدے' اُچیائی
مراحل: (ع) مرحلے' کسے کم دے طے کرن دیاں پوڑیاں
مراد: (ع) اِچھیا' خاہش' مقصد' نیت' منگی شے' مطلب
—مراد راس ہوون: آس پوری ہوون
مراڑ: (لہج) ستی دے جاٹو دا ناں
مرادف: مترادف' ہم معنے' بدل' اِکو جہیا' پچھے لگ کے ٹرن والا
مرادی: مرضی مطابق' مراد والی' مراد دی
مراق: سنک' خبط' جنون' مالخولیا
مراقب: (ع) ذ یکھنہار' راکھا
مراقبہ: (مرا-ک-با/مذ/ع) رقبہ توں' گردن نیویں کر کے کسے خاص خیال وچ مگن ہوون' ربّ دھیان' امید
مربا/مربہ: کھنڈ دی چاشنی وچ پکا کے سانبھیا گیا پھل
مربع: چار کونیاں والی شکل' چوکور زمین دا ٹوٹا جو 25 ایکڑ برابر ہووے
مربی: (مذ/ع) سرپرست' تربیت کار' مددگار' پالنہار
مرت: موت' مرحوم
مرتب: ترتیب دِتا ہویا
مُرتد: اسلام توں پھر جاون والا

مرتو: مرتیو' اجل دا فرشتا' یم دوت' موت
مرتھ: اک کنڈیالی جھاڑی' (2) سخت' پکا
مرجان: موتا' اک قیمتی پتھر
مرجھاون: (ک) کملاون' کماون' بوٹے دا سکن
مرحب: چوڑی تھاں' چوڑا ہوون
مرحب: جنگ خندق سے خندق نوں ٹپ کے آون والے اک کافر دا ناں
مرحبا: جی آیاں نوں' شابا (توصیف دا بول)
مرد: (فا/مذ) بہادر' فاتح' آدمی' خاوند' بندا
—مرد اللہ دے: ربّ دے بندے
مردار: مرا ہویا' حرام' بھیڑا بندا
مرداں: مرد' ہمت والے لوک
—مرداں مکر زنانے: مرداں نوں زنانیاں والے مکر
مردانہ: مرد' مرد دا (ہو مردانہ مرد بن کے' دل کوڑا کر کے/باہو)
مردانے: مرد
مرداویں: مردانا' مرد دے
مردک: (مذ/فا) نکا بندا' گٹھا' حقیر مرد' ذلیل آدمی
مردنگ: (مث) اک قسم دی ڈھولکی
مردود: رد ہویا' رد کیتا گیا
—مردود جنابی: ربّ دی درگاہ توں مردود
مردوں: توں مردا
مردی: مردانگی' بہادری' مردانہپا
مرڑسے: مرد (2) مرش توں
مرزا: دانا باد دا رہن والا صاحباں دا مشہور عاشق
مرزنجوش: اک قسم دا خشبوئی گھاہ
مرساہاں: ماراں گے
مرسل: جنہوں گھلیا گیا' ارسال ہویا' یعنی رسول
مرسی: مرے گا
مرشد: استاد' پیر' آگو جو سدھے راہ پائے
—مرشد بخشیا: مرشد ولوں بخشی کوئی شے
مرشو مرش کرن: وراثتی جھیڑے وچ گوڑ مارن

مرصع: بِھیا ہویا' جڑیا ہویا
مرض: روگ' بیماری
-مرض الموت: موت دا روگ' اجیہا روگ جس نال موت ہو جاوے
مرغ: پنچھی' پرندا (2) ککڑ
-مرغ اکاسی: اسمانی پنچھی (2) پری
-مرغ شکاری: شکاری پنچھی' باز وغیرا
-مرغ دل: دل دا پنچھی' دل' سوچ
مرغابی: پانی وچ رہن والا بطخ ورگا اک پنچھی
مرغائی: ویکھو "مرغابی"
مرغوب: من پسند' من بھاوندا' جس شے دی رغبت ہووے
مرغوبی: مرغوب ہوون دی حالت' پسند ہوون
مرغزار: مرغ زار' اجہی تھاں جتھے پانی تے ہریاول ہوون پاروں پنچھی ودھیرے ہوون
مرغولی: پنچھیاں دا چچہاون' خوش فعلیاں' ہاسا مذاق
مرک: خاہش' تمنا' اچھیا
مُرک: میٹھاں مگروں اُگن والا اِک بوٹا
مرک: ہلکی مسکان
مرک: مرکن توں
مرکب: (مر-کب) سواری دا جنور' اوٹھ گھوڑا یاں سواری گڈی' سواری
مرکب: (م-رک-کب) اک توں ودھ چیزاں توں رلا کے بنائی گئی نویں شے
مرکن: (ک) چپ مرکن' مرک مرک کرن
مُرکن: (ک) چبن' مُرک مُرک دی اواز نال کھاون' چرن' مُونہہ مارن' ٹھُکن' مُسکاون
مرکنا: مرکن' وس پا کے وکھیں
مُرکی: دل' جگر' چھلا' کانٹا والا' کن دا زیور
مرکے: مسکاوے' ہسے
مرکھائی: چُغلی (دموور) چور پھڑن دا انعام
مرکھنا: سنگ مارن والا جنور

مرگ: (فا) موت
- مرگ انھیری جھُلے: موت آجاوے (فر)
مرگ: مرے گا/گی
مرگ: (فا) ہرن' چکارا (ناتک)
مرگ نینی: ہرن دیاں اکھاں والی
مرگانی: ہرن دی کھلڑی' ہرن دی کھل
مرگھٹ: ہندوواں دی مُردے ساڑن دی تھاں
مرلی: وانسری' ونجھلی
-مرلی واہنا: ونجھلی وجاون (والا)
مرم: خفیا منتر' راز دا اکھر
مرمٹی: مر کے' مٹی ہو گئے
مرمرو: مرمر کے' بڑی اوکھ نال
مرمرا: خاص میرے لئی
مرمروے: مرے ویلے آئیں
مُرنڈا: (م-رن-ڈا/نا) بھُجے اناج تے گُڑ دا بنایا کھاجا
مُرنڈن: (ک) ہتھ نال توڑن' بُوٹے دے پتے یاں پھُل کھوہن' نوچن' توڑن
مرنی: موت (بف)
مرن: (ک) فوت ہوون' چلانا کرن' مرجاون
مرن دیہ: مرن دے موقعے اُتے
مرے بیٹھن: سوگ مناون
مروارید: موتی
مروت: (ع) لحاظ' رعایت' بہادری' نیکی' مردانگی
مروج: رائج' جو رائج اے' پرچلت
مروڑ: پیچ' ول' چکر' موڑ
مروڑن: (ک) ول دیون' وٹ چاڑھن' توڑن' چکوڑن
مروڑی: اکھر "م" دا ہرا
مروںڈن: (ک) ویکھو "مرونڈن"
مہرہ: دریائی سپ
مرہ: واری' اک وار
مرہواں: مہماں (نوشہ)

مریادا: ریت' پناہ

مریخ: اک سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے' پُرانے یونانی ایہنوں جنگ دا دیوتا جاندے سن. سورجی پروار دا چوتھا سیارا. زمین توں اگلا سیارا

-مریخ زحل دا پھیرا: بُرے دن (مریخ تے زحل دوویں منحوس سمجھے جاندے ہن)

مریخوں: "مریخ" توں

مریخے: مریخ

مریلا: قاتل' مارن والا' خُونی (و.ن: مریلے)

مریلڑا: ماردا' مریلا

مریلڑی: مریلی' مارو' قاتل

مریلی: "مریلا" توں مونث

مریم: حضرت عیسیٰ دی ماں ہوراں دا ناں

مرینڈڑے: ماردے' مریندے

مریواں: ماریا جاواں

مریوسے: ماریا اے

مریہن: مارن

مرہیاں: ہرناں

مُڑ: پھیر' وت' مُڑن توں امر تے حاصل مصدر

مُڑ: (گیا) پھر گیا' پرت گیا

مڑاندا: واپس لیاوندا' موڑدا

مڑس: خاوند' بندا' انسان' آدمی' چھوکرا' مرد

مڑکن: (ک) ٹھنی

مُڑن: (ک) ڈنگا ہوون' کُب پین' دل کھاون' ٹیڈھا ہوون' پرتن' باز آون' پچھے آون

-مڑن مہاراں: واپسی ہووے' توجہ ہووے' جاندا محبوب پرت آوے

مڑیاں: ڈبے' صندوق

مڑھ: جھنڈ (2) کسے شے اُتے خول چڑھاون دا عمل' مڑھن توں امر تے حاصل مصدر

مُڑھنا: اُچا ٹبا

مُڑھکا: پرسیوں' پسینا

مڑھن: (ک) منڈھن' کوئی کمل وغیرا چاڑھن' کپڑا چڑھاون' ولیٹن' غلیفن کسے سر چاڑھن

مڑھی: مڑھن توں (2) قبر' مزار' سمادھی' شمشان

مڑھیا: اُتے ولیٹیا' کپڑے وچ سی کے بند کیتا

مڑھیالے: مڑھیاں' اک تھاں دا ناں

مزا: (ف) سواد' ذائقا' چسکا

مزاج: طبیعت' سبھاء' انداز' طور' نخرا

مزاخ: مزاق' ہاسا ٹھٹھول (جمع: مزاخاں)

مزار: قبر' زیارت

مزجات: (ع) تھوڑا' بے اعتبارا' گھٹیا

مزلو مزلی: حول حول

مزمل: کمبل یاں چادر ولیٹن والا' رسول کریمؐ دا اک ناں' قرآن مجید دی اک سورت

مزوری: مزدوری

مزید: ہور' وادھا

مژدہ: خوش خبری' چنگی خبر' خبر اطلاع

مژگاں: پلکاں (مژہ دی جمع) ,ہپنیاں

مژہ: ہپنی' پلک

مَس: سیاہی

مس بھنا: سیاہی رنگیا' جدیاں مساں پُھٹ رہیاں ہوون' بالغ ہوندا مُنڈا

مِس: تکن' چھوہ

مِس: تانبا' ترامہ

مسا: لونا' نمکین' معمولی' چھولے تے کنک دے آٹے دا رلا

مساگ: مسی' کچے اخروٹ دی چھلڑ جو دند صاف کرن لئی ورتیندی اے' سکڑا

مساں مساں: بڑی مشکل نال

مساں بھنگراں دیاں: منڈیاں دے چہرے دے ہلکے ہلکے وال' موچھاں دی دلفریبی

مسان: جن دا پرچھاواں' بدروح دا قبضا' سنسان ویران تھاں' شمشان' مڑھی' جھائی' مردے ساڑن دی تھاں' مرگھٹ

مساوی: برابر' اکو جیہا

مُساوے: موہوے، پھسائے، دھوکے وچ پھسائے
مسایا: موہیا، فریب وچ پھسایا
مسبب: (مذ/ع) سبب بناون والا، وجھا کڈھن والا
مسبوق: نماز وچ مگروں آ کے رلن والا، پچھے رہن والا (2) بیتیا ہویا، پچھلا
مست: مستی وچ، مخمور، لور وچ، شیایا ہویا
مست الست: روز الست والے رب نال بندگی دا اقرار کرن والا
مستان: مستانا، مست جوگی
مستانڑے: مستانے، ملنگ، مست، درویش
مستحب: رسول پاکؐ دا پسند فرمایا کم، اوہ کم تے عبادتاں جو فرض نہیں۔ رسول کریمؐ نے پسند فرمائے تے کرن دا ثواب ملدا اے
مستڑے: مست
مستسقی: پانی منگن والا، تسا
مستغرق: ڈبیا ہویا، غرق، ڈونگھی سوچ وچ
مستک: متھا (2) مقدر
مستن: (کِ) مستی وچ آون، مست ہون
مستور: پردے وچ، لکیا ہویا
مستورہ: مستور، پردے وچ (عورت)
مستی: محویت، بے خودی، لور ترنگ
مستیندی: مستاں دی
مسجود: جہنوں سجدا کیتا جاوے
مسح: وضو کردیاں ہر تے دھون دے کجھ حصے اُتے گلا ہتھ پھیرن
مسحور: جادو نال کیلیا ہویا
مسخری: مشکری، مسخرے دا کم، مذاق
مسخرے: مراسی، بھنڈ، ہساون والے
مسدا: دال یاں کھیر گھوٹن دا رچھ
مسدی: مصدی، منشی، ملازم، کی
مسدے: (مس-سوے) محروم رہے
مسرور: خوش
مسروری: خوشی

مسطر: ماپ، پیمانا، لائناں لگیا کاغذ، لائناں لاون والی پتری، لائن
مسعود: (مذ/ع) نیک بخت (2) مراد بابا فریدؒ (دا)
مسکاون: (کِ) ٹھنڈاں وچ ہسن، مسکراون، کھڑن
مسکاوے: مسکراوے
مسکر: اک ساز دا ناں
مسکراون: (کِ) مسکاون، تبسم کرن
مسکن: (کِ) پانی، بھجن، چھن، اوھوراتا ہوون
مسکوڑن: (کِ) وچھکے نال پاسا پرتن، مسکوڑا مارن
مسکوک: (ع) چھاپ، ٹھپا لگیا، سرکاری چھاپ دا سکا
مُسکے: مسکائے، کھڑے
مسکیاں: مسکرائیاں
مسکین: (ع) غریب، عاجز، وچار، کنگال، نرم مزاج
مسل: مثل، فائل، مقدمے دے کاغذاں دی فائل
مسلت: صلاح مشورا
مسلم: (م-سَل-لم) قائم، پورا، ثابت
مسلک: (مذ) راہ، عمل، طریقا، دستور، قاعدا، مذہب
مسلن: (مس-لن/کِ) مدھن، بھیھون، کچلن
مُسلی: کرلی
مسمن: (کِ) بجھن، سواہ ہوون، گل ہوون
مسموع: (ع) سنیا گیا، قبول کیتا گیا (ا)
مسند (مث/ع) تکیا، بیٹھک، تخت، بیٹھن دی تھاں
مسن: (کِ)، ملُس، ترکن، خراب ہوون، تنگ آون، بیزار ہوون
مسنا: موہنا (دا)
مسواک دا صوف: مسواک دا چبیا حصا جو کھاون دی تھاں نت دِتا جاندا اے
مسوانی: دوات
مسو بھنی رنگیلا: مساں اُگدیاں ہیاں

مسودا: مصنف دی ہتھ لکھت' کھرڑا' آپ لکھت (جمع تے ون مسودے)

مسوسن: (ک) گھٹوں' دیش

مسہل: (ع) سل کرن والا' سوکھا کرن والا' جلاب آور دوائی

مسی: اک قسم دا منجن جو سہاگناں ورتدیاں سن

مسیاں جراباں: جراباں (ج)

مسیحا: علاج کرن والا' ڈاکٹر' مسیح

مسیحے: مسیحا توں' ڈاکٹر علاج کرن والا.

مسیرو: ماسی دا پتر' دھی

مَشاطہ: (ع) دو لہن نوں سوارن سجاون والی عورت

مشال: (مش) حق' مشعل' لکڑ دے اک پاسے کپڑا ولپیٹ کے اگ لائی ہوئی

مشالچی: (ذ) مشال بالن والا

مشاہد: ظاہر کرن یاں ہوون والا

مشاہد: ویکھن والا

مشاہدہ: اکھیں ڈٹھا' ویکھیا' ویکھن

مشاہر: مشہور

مشاہرہ: مشاہرا' تنخواہ' معاوضا

مشائخ: دین بزرگ' وڈے پیر

مشت: (ا) مٹھ' مٹھی' مکا

مشت نمونہ سن خرواروں: فارسی حش مشت نمونہ از خروارے" یعنی ڈھیر وچوں نمونے وجوں اک مٹھی

مشتاق: (ع) شوق رکھن ولا' تانگھوان' چاہوان

مشتری: سورج تبر دا سبھ توں وڈا سیارا جو سورج ولوں پنجویں نمبر اُتے اے (2) خریدار (ون مشتریاں/ع)

مشیٹ کرن: چپ رہن

مُشٹنڈا: (ذ) ہٹا کٹا' کم کرن دی طاقت رکھن دے باوجود نکما' لفنگا

مشرو: ہندواں دی اک ذات' مسرا' مشرا

مشرب: (مش-رب/ذ/ع) سوچ' مذہب' راہ' پانی پیون دی تھاں

مشرف: (م-شر-رف/ع) شرف والا جس نوں وڈیائی حاصل ہووے

مُشرک: (ذ/ع) شریک کرن والا' رب دی ذات وچ بھائیوال بناون والا

مشروع: (ع) شرع مطابق

مشروف: شرف والا' عزت والا

مشعال: مشال' مشعل

مشغول: رُجھت' رُجھیا ہویا' مصروف

مشغولی: رُجھت' رُجھ' رجھیا' مصروف

مشفق: (مش-فق) شفقت کرن والا' مہربان

مشق: (ع) کوئی کم سکھن لئی استاد دی نگرانی ہیٹھ وار وار کرن دا عمل

مشک: کھل دی بنی پانی بھرن والی چھاگل یاں بوری

مشک بوری: مشک وانگ لٹکایا ہویا (وا)

مُشک: بو' خشبو' گندھ' سگندھ' خاص قسم دے ہرن دے ڈھڈ اندر کالے رنگ دی خشبوئی وست

-مشک تتاری: تاتاری مشک' تاتار دے علاقے دے ہرن دی مشک' کستوری

-مشک قبہ: کستوری دا بنیا گنبد

-مشک پیڑی: خشبوئی بھے چھڈدی' جس وچوں واشنا آوے

-مشک لپیٹیاں: مشک والیاں' جناں وچوں کستوں دی خشبو آوے

-مشک لیا: سو نگھیا

-مشک مچایا: خشبو کھلاری

-مشک وچ بوڑیاں: خشبو وچ ڈبیاں ہوئیاں

مُشکاں: دوویں باہواں' ڈولے

مُشکاں بنھن: مجرم دیاں باہواں بنھن

مشکل: اوکھ' سختی' تنگی

-مشکل کشا: اوکھ دور کرن والا یعنی رب (2)

حضرت علیؓ دا لقب

مشکن: (ک) مشک پیدا ہوون' بو پیدا ہوون' دیگ تے آون

مشکوٰۃ: (مش-کات) فانوس' چراغ دان

مشکوں: مشک نال' خشبو پاروں

مشکی: خشبو والی' (2) دیگ تے آئی

مُشکی: مُشک رنگی' کالی' سیاہ

مشکے: مُشک اُٹے' بو اُٹے

مشکیالیاں: (مش-کے-لی-آں) مشکی (زلفاں)

مشکیں: مشکی' کالے

مشہد: گواہی دیون دی تھاں' حاضر ہوون دی تھاں' ایران دا اک شہر

مشہود: (ع) موجود' ظاہر' حاضر' غالب' جدے بارے گواہی موجود ہووے

مشیر: مشورا دیون والا' صلاح کار

مصاحب: درباری' صحبت وچ رہن والا' ساتھی

مصاف: میدان جنگ' رن (اا)

مصباح: (ع) دیوا' چراغ (اا)

مصبر: کالے رنگ دی اک کوڑی دوا جو جلاب آور ہوندی اے

مصحف: (مذ/م) اسمان توں لتھا صحیفا' اسمانی کتاب' پاک کتاب' قرآن مجید

مصدی: منشی' مستری' ملازم' کمی

مصروع: ڈِگیا ہویا' مار کھادا' مرگی دا روگی

مصری: مصر واسی' مصر نال تعلق رکھن والا (2) تلوار (3) کھنڈ نوں صاف کر کے بنائی مٹھیائی ورگی وست

مصرے: مصر (مم)

مصفا: صاف

مصقلہ: صقل کرن دا پتھر' زنگال لاہن دا ڈِھید

مصلا: جاء نماز' کپڑا جس اُتے نماز پڑھی جاوے

مصلاحت: مشورا' صلاح

مصلحت: بھلیائی' چنگی صلاح' نیک مشورا

مصلے: مصلا دی جمع' جاء نماز

مصمم: پکا

مصنوع: (ع) بنی ہوئی شے (جمع: مصنوعات)

مصول: محصول' کرایا' ٹیکس

مضارع: (مذ/ع) ایہا فعل جہنوں حال تے مستقبل دو تھاویں ورتیا جا سکے

مضاف: (مذ/ع) جڑیا ہویا' نتھی' منسوب' دو لفظاں تے چیزاں دا آپسی تعلق دسن والے لفظ (دا' دی' دے وغیرا)

مضبوط: (ع) پکا' پیڈھا

مضحک: اک ساز دا ناں

مضحک: ہساون والا

مضطر: (مذ/ع) سڑ والا' اضطراب وچ' بے چین

مضفیا: مضاف توں' اضافہ کیتا/ کیا ہویا' نتھی ہویا' ملیا ہویا

مطالعہ: پڑھن

مطالعہ کیتا: پڑھیا

مطبخ: بورچی خانا' رسوئی

مطرب: (مط-رب/ع) گاون والا' گویا

مطربا: اے مطرب

مطرز: (مو-تر-رز) سجایا ہویا

مطعون: طعنا منا ماریا گیا' الزام لایا گیا (اصل معنے برچھی ماریا گیا)

مطلب: (مذ/ع) معنے' طلب کیتی شے' اچھیا

-مطلب سمجھ جسن دا: جسن دا مطلب سمجھ کے

مطلع: (مذ/ع) سورج چڑھن دی تھاں' غزل دا پہلا شعر' طلوع ہوون دی تھاں

مطلق: (مذ/ع) پورا' ازاد' بے قید' مکمل' رب دا اک صفاتی ناں

مطلق ذات: رب تعالیٰ' ذات مطلق

مطلوب: جہدی طلب رکھی/کیتی جاوے' معشوق

مطول: طول دتا ہویا' لما کیتا ہویا' علم بیان تے

بلاغت دی اک کتاب دا ناں

مطہر: متر، پاک صاف کرن والا ہتھیار، اک ڈیڑا جو ملنگاں دے خیال وچ ہر شے نوں پاک کر دیندا اے

مطیب: خشبوئی، معطر

مطیع: اطاعت گزار، فرمانبردار

مظنی: ظن تخمین نال، میرے ظن مطابق

مظنہ: ظن، گمان، دلیل، قیاس

مظہر: ظاہر ہون دی تھاں، اظہار ہویا

مظہری: ظاہر دا، مظہر دا

مع: نے، نال

معاذ اللہ: رب دی پناہ، رب بچاوے

معارج: معراج دی جمع، پوڑھیاں

معاش: (مش/ع) روزی، رزق، روپے پیسے

معاملہ: کیس، قصا، کاروبار، وہار، ایہیا کم جس وچ کوئی ہور وی شامل ہووے

-معاملہ جین: کسے دوجے نال کم جین، مقدما بن جاون

معاملے دھارن: دل وچ منصوبے بناون، پروگرام بناون

معانی: مطلب، ارتھ

معاوضہ: موکھ، بدلا، مزدوری، حق محنت

معاہد: کھوتی، ساتھی، معاہدے وچ

معبر: (ا-بر) پتن، گھاٹ، دریا پار کرن دی تھاں

معبر: سُفنے دی تعبیر دسن والا

معبود: جہدی عبادت کیتی جاوے

معتاد: جو عادت بن چکی ہووے (خوراک یاں نشے دی مقدار)

معتدل: اعتدال والا، وچکارلا، درمیانا

معجون: گنھیا ہویا، خمیر کیتا ہویا، حکیمی دوا، دوا کے شت وغیرا پا کے بنائی دوا (2) افیم دی بنی ــــ نشا آور شے جو ملنگاں وچ کھاون دا رواج سی

معدود: (ع) حساب وچ، گنتی دے، گنے ہوئے

معدوم: (ع) عدم توں، غائب، الوپ

معذور: (ع) عذر والا، رہن، کسے وجہا کارن کوئی کم نہ کرن جوگ

معراج: (ع) پوڑی، اپر جاون، رسول کریمؐ دا اسمان دا سفر

معرفت: عرفان، جانکاری

معروف: جانیا، پچھانیا، مشہور

معزول: راج گدی توں

معشوق: جس نال عشق کیتا جاوے، محبوب

معطر: عطر بھنیا، عطر لگیا، خشبو والا

معطوف: مڑیاں، جھکیاں، ڈھیہاں، ڈھلیاں، ولیٹیاں ہوئیاں، پھیریاں ہوئیاں

معظم: عظمت والا، وڈیائی والا

معقول: حل مطابق، مناسب

مُعلّا: (ع) اُچا، ودھیا، اُچا ہویا ہویا

مُعلّقہ علیٰ ابواب العرش: عرش دے بوہیاں نال لٹکدے ہن

معلم: (ا-لم) معلوم، علم وچ، پتا، واقفی، جانکاری

معلم: (مو-عل-لم/ع) استاد، تعلیم دیوتہار

معلول: (ع) کسے وجہا کارن ہون والا کم

معلیٰ: ویکھو "معلا"

معمار: بجارت، پہیلی (الٹوی معنے لکیا ہویا)

معمور: آباد، بھریا ہویا

معمول: کسے عمل ہیٹھ حرکت کرن والا (2) روز دے کم

معمول خوب کرن: روز دے کم چنگی طرحاں کرن، ہر عمل وچ کامیاب ہوون

معنبر: عنبر کی، خشبوئی

معنوی: غیر حقیقی، معنیاں پچھوں، اندری

معوذتین: قرآن شریف دیاں دو آخری سورتاں یعنی فلق تے الناس

معین الدین: خواجا معین الدین چشتی اجمیریؒ

مغاں/ان: (مذ/ع) مغ دی جمع، اگ پوجن والے، آتش پرست (2) آذر بائیجان وچ اک علاقے دا

ناں (3) سوہنے منڈے
مغرب زادی: مغرب زادی' مغرب دے کسے دیس دی جم پل
مغرق: سونے چاندی دے پانی نال لشکاون
مغز: (مغ ز/ع) دماغ' بھر' غرور (2) ہی دا اندرلا حصہ' گری (3) عقل' دانائی' دماغ' سیانپ (4) ست' روح' اعلا قسم دے موتی
مغفرت: معافی' بخشش
مغل: وچکارلے ایشیا دی اک قوم' منگول
مغلب: مغلوب کرن والا' غلبا رکھن والا
مغلق: گنجلدار
مغلوب: جس اُتے کسے ہور دا غلبا ہووے' ہارے ہوئے
مغلوبی: مغلوب ہوون دی حالت
مغموم: جہنوں غم ہووے' اداس' غمگین
مغیر: بدلاون والا
مغیل: ببکر (خار مغیلاں: ببکر کنڈا)
مفت: مالُں' ایویں
-مفت بر: مفت بری
-مفت بری: مُفتلاون دا کم' مفت خوری
مفتون: (ع) فتنے وچ پایا ہویا (2) عاشق' جلا قربان ہون والا
مفتی: مفت وچ (خف) (2) فتوا دیون والا
مفتے: مفت وچ
مفتیاں: مفتی دی جمع' فتوے دیون والے
مفرح: فرحت دیون والا' خوش کرن والا
مفروق: تفریق شدہ' چیرے والا' فرق کیتا' وکھرا ہویا' مانگ یاں چیرے والا
مفقود: (ع) گواچیا' الوپ' غائب' ناپید (احمد)
مفکوک: چھڈایا ہویا' وکھرا کیتا ہویا
مفلس: (ع) غریب' نادار' تھکیا
مقابلہ: ٹاکرا' مخالفت' دوروحتا' جانچ
مقال: (مق/ع) گل بات' بول چال' کلام

مقالہ: مقال' گل بات
مقام: تھاں' درجا' مرتبا' ڈیرا' ابادی
-مقام کرن: ڈیرا لاون' اباد ہوون
مقامی: مقام اُتے' مقام دے' تھاں اُتے' تھاں دے' کسے تھاں نال تعلق رکھدا
مقامہ: مقام' تھاں (ع)
مقبول: (ع) قبول کیتا گیا' لوکاں نوں پسند
مقبولی: مقبول' قبول کیتا گیا (عم)
مقت: دشمنی' نفرت
مقتل: قتل گاہ' قتل کرن دی تھاں
مقدم: پہلے نمبر اُتے' اگیرے
مقدور: مقدر وچ' توفیق' اپڑ' طاقت
مقر: (ع) تھاں ٹھکانا' گھر
مُقر: (ع) اقراری' منشار
مقراض: قینچی
مُقرب: (م-قر-رب/ع) نیڑلا' نیڑے والا
مقرب: (مق-قر-رب/ع) نیڑے کرن والا
مقرو: رستیا ہویا
مقصر: (ع) قصور کرن والا' دوشی
مقسوم: ونڈیا ہویا' بھاگ' قسمت وچ' مقدر
مقصود: جس دل قصد کیتا جاوے' مطلب لوڑیندا
مقصودوں خالی: جہنوں مقصود نہ ملے
مقطع: غزل دا اخیرلا شعر' انتر (2) کپن دی تھاں
مقلد: تقلید کرن والا' پیروی کرن والا (ایسا بندا ... تصوف نہ جانے' ہزا ہیٹھیاں دی پیروی کرے ... جاوے/خف)
مقوس: (ا-کو-وس) کمان وانگ ڈنگی شے
مقوس: (مک-وس) گھوڑے دی رسی
مقوی: قوت دیون والا
مقید: قید وچ' بندی
مقیم: (مقی-م/ع) رہن والا' ٹھہرن والا' ق... کرن والا' نماز پڑھن والا
مکـ: مکا (خف)

-مکّ لت: مکّے تے لتاں' مار' مُکّا' مُٹھ (2) مُک گیا' ختم ہویا
مکابرہ: وڈیائی جتاون والا' تکبر والا
مکارہ: (مک-کا-را) مکار سوانی' مکر کرن والی
مکارہ: (ما-کا-رے) مکروہ گلاں' مصیبتاں
مکاشف: کشف والا' راز کھلن' پردا چکن
مکالا: موتہہ کالا
مکالکھ: موتہہ نوں کالکھ
مکالی: کالے موتہہ والی
مکان: تھاں' گھر' رہن دی جگہا
مکانوں خالی: لامکاں' تھاواں' جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے سگوں ہر تھاں ہووے (رب)
مکاع: مکن' ختم' اختتام
مکائیدا: ماری دا (موڑ مکائیدا: فیر ماری دا)
مکت: مکتی' نجات' ازادی
مکتوب: چٹھی' چٹھی' خط
-مکتوبٌ فی الکافی: الکافی (حدیثاں دی اک کتاب) وچوں مکتوب
مکتوم: لکیا' راز' بھیت
مکشنہ: کلغی' دولھا دے سہرا اُتے کلغی والا تاج
مکل: (مک-حل) سرے دانی
مکل: (میک-حل) بزنچو
مکر: مکاری' چھل' فریب
مکرر: مُڑ' دوبارا
مکرن: (ک) ناہر ہوون' نہ کرن' مکرن
مکروں: مکر توں' مکاری توں
مکروہ: ایہیا کم جو حرام نہیں پر اسلام مذہب وچ بڑا ناپسند کیتا جاندا اے
مُکرَم: (ع) عزت والا' آدر جوگ' محترم (خف)
مکشوف: کشف والا' کھلیا' ظاہر کیتا ہویا
مکلاوہ: مکلاوا لے جاون والا
مکلاون: (ک) دور ہوون' جدا ہوون' جاون
مکلایا: وداع کیتا
مکلایوس: اوس وداع کیتا
مکلّف: (مو-کل-لف/ع) پر تکلف' بھیا ہویا
مُکلّل: (ع) تاج والا (2) لشکواں' چمکیلا
مکلوان: دیس دا شمالی مغربی کونا
مکلاودھ: محبوب دا دہن
مکن: (ک) ڈکن' کھیڈ وچ بالاں دا اپنے نال بدل کے دس برابر آ جاون
مکن: (ک) ختم ہوون' نبڑن' مرن
مکنا: جوان
-مکنا ہاتھی: مکنا ہاتھی' جوان ہاتھی
مکوڑے: کیڑے (لا)
مکون: پیدا کیتا ہویا' ہوند وچ' وجود وچ
مکہ: سعودی عرب دا مشہور شہر جتھے رسول کریمؐ دا جنم ہویا
مکی: مکہ شہر نال تعلق رکھدا (2) لہور وچ پیر مکی دا مزار
مکّے: مکن توں' ختم ہوئے (2) مکا توں جمع
مکیاں: (مک-کی-آں) مکی' کی
مکین: واسی' رہن والا
مکھ: ہڈیاں دا گُدا' مغز
مکھ (ہ): مونہہ' چہرا
-مکھ آلود: ناپاک' ناجائز
-مکھ مینگیاں: مکھ بھینگا' لترا
-مکھ ڈالے: مونہہ وچ پاوے' کھاوے
-مکھ سفیدی آیا: وال چٹے ہوئے
-مکھ لالی: چہرے اُتے سرخی (عم)
-مکھ موڑن: بے وفائی کرن' بے توجہی کرن
مکھاں: مکھ دی جمع' موتہہ
مکھانڈے: مکھاں دے
مکھانا: چینی توں تیار کیتی جاون والی اک مٹھیائی
مکھٹو: (م-کھٹ) کمائی یاں نفع نہ لین والا' نقصان جرن والا' نکھٹو
مکھڑا: مکھ' چہرا' موتہہ (محبوب دا سندر چہرا)

مکھن: (ک) چوپڑن' ملن (2) دُدھ رڑکن مگروں اُتے آون والی چٹے رنگ دی تھِندیائی

مکھنا: مکھن' محبوب

مکھی: سورج مکھی دا پھُل (لا) مکھ توں

مکھیا: چودھری' نمبردار

مکھیاں: وسیاں' معطر

مکھیر: شہت دی مکھی

مگدھ: مورکھ' بے وقوف' نا سمجھ (ناٹک)

مگر: پچھے' پٹھ' کر' پچھلا حصا' پشت

مگرے: مگر

مگس: (فا) شہت دی مکھی' مکھیر

مگل: مغل (ناٹک)

مگھ: مگھ' چھت دا مورا جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے (2) پانی کنڈھے دا اک جنور (3) مگھن توں امر تے حاصل مصدر' بھڑک' اگ

مگھا: کنڈے والا مٹی دا پیالا

مگھائی: بھڑکائی' بالی (اگ)

مگھر: دیسی سال دا نوواں مہینا جو 15 نومبر دے نیڑے شروع ہوندا اے

مگھن: (ک) دگھن' بلن' بھکھن

مکھو آسن: طاقت دولت خوشی دا تخت' اندر دا تخت

مگھی: تنگی' بیماری' رنکا مگھا

مکھیانہ: جھنگ مکھیانہ' چوچک دا شہر

مَل: ملن توں امر تے حاصل مصدر

-مل بیٹھا: قبضہ کر بیٹھا

مِل: ملن توں امر تے حاصل مصدر

مُل: قیمت

ملاپ: میل

ملاپڑا: بہت ملاپ والا' لوکاں نال میل رکھن والا' ملن سار

ملاح: مہانا' کشتی چلاون والا

ملاح رنگیلا: رب تعالیٰ (عم)

ملاحت: (مث/ع) سلونا پن' رنگ دا سانولا پن (خف)

ملاحظہ: لحاظ' احترام

-ملاحظہ کرن: ویکھن' جاچن' جانچن' مطالعا کرن

ملاقی: ملاقات کرن والا/والی

ملال: (مذ) غم' دُکھ' اندوہ' ملول' اداس

ملام: ملامت' تندا' تندیا' پھٹکار

ملامت: تندیا' مندا بولن

ملامتی: ملامت کرن والا' مندا بولن والا' اِک فرقا جس دے خیال والے لوکائی ساہمنے شرع خلاف حرکتاں کردے نیں تاں جے لوک اوہناں نوں برا جان کے اوہناں توں دُور رہن (فرقہ ملامتیہ)

ملای: ملامت والے' ملامتی

ملاوا: ملاپ' میل

ملاوڑا: ملاون والا' ملاپڑا

ملاوگ: ملاوے گا (غر)

ملائک: ملک دی جمع' فرشتے

ملائم: کولا' نرم' مناسب

ملبا/ملبہ: (ا/مذ) کوڑا' اِٹاں روڑے' عمارت ڈگن مگروں دی وست' بے کار چیزاں

ملت: (مث) قوم' نسل' اک تھاں رہندے یاں اکو سوچ رکھدے لوک (2) مسلک

ملٹھی: (مو-ملٹھی/مث) اک بوٹے دی جڑ جو ریشے دی دوائی وجوں کاڑھ کے پیتی جاندی اے

ملبل: میل کچیل (خف)

ملحق: نال' لاگواں' الحاق والا

ملخ: ٹکڑی' ٹڈی دل

ملدیاں مہیں: دُدھ دیون لئی آماوا مجھ' دُدھ دیندی اے

ملڑی: ملی' لبھی

ملڑیے: ملے' لبھے

ملعون: جس اُتے لعنت کیتی گئی، ردیا ہویا

ملفوف: لفافے وچ، ولھیٹیا ہویا

ملک: اوٹھ پالن والا بلوچ

مَلک: (ا/ع) فرشتا، ملک الموت، عزرائیل (بف)

—ملک الموت: موت دا فرشتا، عزرائیل، یم دوت

مِلک: ملکیت، ملاکی

ملک: دیس، علاقا (2) لوکائی، ابادی

ملک نکالیاں: دیس نکالا، جلا وطنی (خف)

ملکاں: ملک دی جمع، فرشتے (مم/غ)

ملکاناں: ملکاں نال تعلق رکھن والا

ملکانے: ملک، نواب، نوابی دسوں، ملکاں دے

ملکوت: رب دی راہ دا اِک درجا، فرشتیاں دے رہن دی تھاں

ملکوتی: فرشتیاں ورگا، ربی (حسن)

ملکی: [illegible] دی ماں دا ناں

ملکی: فرشتیاں دی (ملک توں)

ملکیں: دیساں وچ، ملکاں وچ

ملکھ: ملک، جائیداد، ملکیت

ملکھانکاں: ملک دیاں مالکاں

ملکھیسیا: (ل + کیسیا) گندے والاں والا، مجنبی

ملگ: ملے گا، گی

ملل: (ا/ع) ملت دی جمع، قوماں مذہب

ملم: مینوں مل، ملے

ملنگ: (ا) درویش، سادھو، فقیر، جوگی، (م + لنگ) جنہوں عزت دی پرواہ نہ ہووے)

ملنگا: اے ملنگ

مَلن: (ک) مالش کرن، ہولی ہولی ہتھ پھیرن لین

مَلن: (ک) قبضا کرن، مل مارن، زبردستی قبضا کرن، آس لا بیہن

مِلن: (ک) لبھن، ہتھ آون، نال لگن، چھوہون، جڑن، ملاقات کرن، گل جپھ دا وڈھ دیون، ڈگراں دا ملاپ کرن

—مِلن کھاتیاں: کماون توں مِلن، (دھیاں مارن والیاں توں پاڑ کے کماون لئی دھیاں دتیاں جلون

—ملن والے: عقیدت مند، مرید، سلسلے وچ شامل لوک

ملّی: پہلوان عورت، مل توں مونث (مل: بہادر پہلوان)

ملوانا: مولوی (جمع تے ورت ملوانے)

ملوئے: میلے کپڑے

ملوہنے: نشب (کمر) تے بگے وچکارلا حصا

ملوک: (ع) ملک دی جمع، بادشاہ، وڈے لوک

ملول: (ع) اداس، غمگین، افسردا، رنجول

ملولی: ملول توں، غمگین، رنجول، اداس

ملوی: معلوم

ملوں: مُدھوں، اکا، مرلوی

ملہا: (ا) ملھا، کوکنی بیر

ملہار: بدل، بارش ورساون والا راگ (2) رائیں

ملہاری: سبزیاں دیچن/ ویچن والے، رائیں (2) بدل

ملہوترا: اروڑا ہندوواں دی اک گوت

ملیر: ملیر دے علاقے

ملئیں: لی ایں

ملی: نیڑے آئی

ملے: رگڑے، ملن توں

—ملے میل: کڑی منڈے والیاں دی آپسی ملاقات

ملیاسے: اسیں ملے آں

ملیاں (م سلے- آں) مل لیں نال، ملن نال، مالش کرن نال

ملیح: خوبصورت، ملاحت والا، ویکھو "ملاحت"

ملیر: سندھ دا اک شہر

ملیس: اوہنوں ملیا

ملیم: مینوں ملیا/ملی

ملیں: اختیار کریں، مَل لویں
ملیں: (مل-لی-ں) مل نال، خرید کے
ملینڈا: ملانڈا
ملیوس: ملیا
ملماں: کوکئی، ہکے جانگلی بیراں دی جھاڑی جس نال لگدے بیراں نوں کوکئی دے بیر آکھدے نیں
ملہار: اوہ راگ جِہدے گاون نال مینہ وسدا اے
ملہاری: بدلاں والا (موسم وغیرا)
ملہپ شعلہ: انگوری شراب، گلاب
ملہم: مرہم، زخماں اُتے لاون لئی دوا سلی تھندھیائی
ملوک: غلاظت وچ پلن والا کیڑا
مم: عورت ورگی اک بلا، ڈَین، جو مشہور اے کہ بلوچستان دے پہاڑی علاقے وچ ملدی اے، مرداں نوں چمک کر دی اے تے اوہناں دے پیراں دیاں تلیاں چٹ چٹ کے اینا باریک کر دیندی اے کہ اوہ نس کے آون جوگے نہیں رہندے
مما(ں): ددھ، چھاتی
-ممے اپٹے پائی: اپنا ددھ پیایا
مماتی: ممات، موت
ممارکھاں: مبارکاں
ممبو: (مذ) منبر، میت دا اوہ تھڑا جس اُتے کھلو کے مولوی بولدا اے
ممتاز: (مذ/ع) امتیاز والا، نویکلا، ہورناں نالوں وکھرا
ممتازی: ممتاز، وکھرا
ممدوح: (ع) مدح کیتا گیا، جِہدی تعریف کیتی گئی (احمد)
ممسک: (ع) کنجوس، شوم، تنگ دل، روکن والا
ملاناں: صندوق، ڈبے (لط)
ممنون: احسان مند، شکر گزار
مولا/مولہ: چڑی ورگا اک نکا پنچھی جس دے ڈھڈ اُتے کالیاں دھاریاں ہوندیاں نیں
مولی: ویکھو مولا (و، ر مولے)
ممیاں: ڈاتاں، ویکھو "مم"
ممیاون: (ک) بکری دا بولن، منکن
ممیں: مم دی جمع، ویکھو "مم"
مَن رآنی اولادی: جے کوئی میری اولاد نوں ویکھے (لا)
مَنْ رَغِبَ: جو رغبت کردا اے
مَن ضَحَک ضُحِک: ہسن والے اُتے وی ہسیا جاندا اے (عربی محاورا)
مَنْ عَرَفَ نَفْسَہٗ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّہٗ: جنھے اپنا آپ پچھاں لیا اوہنے اپنے رب نوں پچھاں لیا
مَنْ مِثلی: میرے ورگا کون اے
مَنْ یَہْدِی اللّٰہ: جنھوں اللہ ہدایت دیوے
من دون اللّٰہ: اللہ توں سوا
من قلل قلل: تھوڑے (خرچ والے) لئی تھوڑا (رزق)
مَن: وڈی روٹی، روٹی، مالٓ
من: دل، ذہن، روح، عقل
-من بھاون: من بھاوندے، من پسند
-من موہن: مَن موہ لین والا
من: منّ توں امر تے حاصل مصدر
-من رضائیں بیٹھے: رب دی رضا من بیٹھے
-من کرن: من کے
-من گھتی: من لئی
من تاری: متاری، جنھوں ترنا نہ آوندا ہووے
من سوتا: تھکن مناون دیلے
منا: اے مَن
منّا: رتی چوتھائی، پونا (2) چرخے دا اوہ حصا جس وچوں ممی نکلی ہوندی اے
منابر: منبر دی جمع
منادی: ڈھنڈورچی، منادی کرن والا

منادی: ڈھنڈورا، اعلان

مناقب: (مو) منقبت دی جمع، خوبیاں، گُن، تعریفاں

مناکھا: اکھاں توں رہیا، انھا

مناوا: (مذ) مناون، مناون دا کم، مناون دا کم کرن والا

منبر: (مذ) مسیت وچ دو پوڑیاں دی چونکی جس اُتے بہ کے مولوی خطبا دیندا اے

منتت: منتر

منتت: بھینٹ، نیاز، چڑھاوے دا وعدا

منتارو: مَن تارو، ترنا نہ جانن والا/والی

منتاری: ویکھو "منتارو"

منتر: کلما

منتر: متا

منترن: (ک) مندرن، کیلن، منتر پڑھ کے قابو وچ لیاون

منتظر: (مذ/ع) اُڈیکوان، اڈو یکنہار

منج: ویکھو منجھ

منج: منجی، دھان، رسی وٹن والے ریشے

—منج کرن: رسی وٹن لئی منج نوں کُٹن (ادھو جیہا سلوک)

منجا: منجی، مراد جنازا

منجالی: بجھ، ہڈیاں دا گُدا، مغز، بکھ

منجاہاں: گھلاں

منجو: منجی دا شا

منجو: کانے دی جھیل

منجراون: (ک) کھڑن (پُھل دا)

منجری: شا

منجری: "منجری" دے نال تابع مہمل (منجری منجری)

منجم: نجومی، جیوتشی

منجن: (ک) منیھا کھلن، سد بلاون، نوردن، کھلن، روانا کرن

منجی کاکڑی: تھنجی امرسدھو لہور لاگے کاکڑیاں نال دا چنڈ

منجھں: منیھا کھلیں

منجھو: وچ

منجھ کھلے: ادھ پاگل، جھلے

منجھاری: سو منجھاری، غمگینی، دکھ، غم، ملال، آزردگی

منجھیوال: مینوال (پچ)

مندہ: عیب، ماڑ، برائی، خامی

مندا: برا، مدھم، سست، بے رونق آلسی، احمق، بچ، ماڑا، برا، بھیڑا

مندال: شمالی علاقیاں وچ نرم لکڑ والا اک رکھ

مندانی: مندان، بند کرن، آد گرنتھ دا اخیرلا باب

مندائی: برائی

مندر: منتر، جادو دے بول

مندر: ہندواں دی عبادت گاہ

مندرا: چھلا، مندری، جوگی دے کن دا والا

مندرا: چھلے، والے

مندرن: (ک) کیلن، جادو ٹونے نال رد کرن، سپ ڈنگے دا ٹونے نال علاج کرن

مُندری: (مث) چھاپ، انگوٹھی

مُندرے: کناں لئی موٹی تار دے کانٹے جو جوگی لوک ورتدے نیں

مندریاں: مندری دی جمع، انگوٹھیاں

مندریاں: ساز دا اک حصا

مندڑا: مندا

مندی: بری، ماڑی

مندیائیاں: برائیاں

مندیرا: بہتا مندا، بہتا برا (مث: مندیری)

مندیل: (ع) رمال، تولیا، صافا، پٹکا

مندھ: سوانی، تیویں، تریمت

مندھانی: مدھانی، ودھ رڑکن والا سند

مندھرا: نکے قد دا، گٹھا

منڈھیرے: منڈے، بُرے، ماڑے
منتر: جادو
منتر: پانی کنڈھے دی زمین
منتر: کھس کے
منڈ: مُنڈی، سر
منڈ: منتر
منڈا: وڈی روٹی
منڈا: جوان، لڑکا، طاقتور بغیر سنگ دچھا یاں چھترا
منڈا بھاسی: داڑھی، مُچھ، بھواں تے سر دے وال صاف رکھن والا
منڈاسا: سر اُتے بنھیا کپڑا
منڈپ: کسے تقریب لئی بنایا وڈا سارا ہال، 2 حویلی
-منڈپ ماڑیاں: وڈیاں وڈیاں عمارتاں
منڈکن: (ک) مڑکن، ڈھچن، ڈکن
منڈل: (نا) کمزور، جتھا، سنگت، منڈلی
منڈلاون: (ک) چکر لاون، آل دوال پھرن، گھمن
منڈن: (ک) کھسن، ہتھ نال ملن، مالش کرن
منڈن: (ک) منع
منڈول: (نا) چکر، گھیرا، علاقا
منڈلی: منڈل، جتھا، ٹولا
منڈی: گردن سمیت سر
منڈی: داڑھی مچھاں بھواں منان والا فقیر
منڈی منانا: سر منوان، سر کٹوان
منڈے چکے: مٹھیاں بھرے
منڈیا: مُنیا ہویا، روڈا، ٹنڈ کرائی ہوئی
منڈیک/منڈیکا: مُنڈیاں دی ٹولی
منڈھ: مُڈھ، جڑ
منڈھ منگوائی: بوٹیاں دیاں جڑھاں
منڈھن: مڑھن
منڈھول: منڈھوں، اُکا، بالکل
منڑی: من گئی، راضی ہو گئی
منزل: ٹھہراؤ، پڑاء، فاصلا جتھے اپڑنا لوڑیندا ہووے

(2) قرآن مجید دے کیتے گئے ست حصیاں وچوں اِک (3) مکان دی چھت اتے دے کمرے ہر چھت اک منزل اکھواندی اے
منزہ: پاک (عیباں توں)
منس: بندے، انسان، خاوند، آدمی (جمع: منساں)
منسوب: نسبت نال، کسے نال متعلق، کسے دے منسوب گلن، منگنی
-منسوب کیتے: منگنی کیتی (وا)
منسوبہ: منگیندڑ، منگیتر
منسی: (ع) نسیان وچ، بھلایا
منش: منس
منشا: (س-شا/مش) مرضی، سدھر، خاہش، اچھیا
منصب: عہدا
منصف: انصاف کرن والا، جج (حکم)
منصور: (ع) جہدی مدد کیتی گئی (2) حسین بن منصور حلاج، اک رب پریمی جنھے "انا الحق" (میں رب آں) دا نعرا لایا تے سولی چڑھ گیا
منصوری: حسین بن منصور حلاج دا مسلک، ویکھو "منصور"
منصورے: شاہ منصور، حسین بن منصور حلاج
منصوص: نص توں، ثابت، اوہ گل جیہڑی قرآن یاں حدیث توں ثابت ہووے (ع)
منطق: گل، بات، کلام، دلیل دا علم
منطق الطیر: پکھیرو واں دی بولی، اک کتاب دا ناں
منطوق: نطق توں، گل، بولیا ہویا، مونہوں نکلی گل
منظور: قبول، پسند کیتا گیا، وارا کھاندا
منظوم: (ع) نظم کیتا گیا، نظم وچ
منعم: امیر، کھاندا پیندا، سوکھا
منفعل: (س-ف-عل) اثر قبولن والا (2) شرمندا
منقاد: (ع) فرمانبردار، عاجزی کرن والا
منقبت: (ع) صفت، تعریف (وچ نظم)

منقش: نقشاں والا' جس اُتے پُھل بُوٹے بنے ہوون

منقوش: (ع) نقش کیتا گیا' نقشاں والا (غ)

منقول: نقل کیتا ہویا

منقہ: سُکا ہویا وڈا انگور (و-منقے)

منکر: انکار کرن والا' نہ منن والا' انکاری

منکر نکیر: قبر وچ حساب کتاب لین والے دو فرشتے

منکھ: (م-نکھ) بندا' انسان (جمع: منکھاں)

منگ: منگی ہوئی' کڑمائی والی منگیتر' منگن توں امر تے حاصل مصدر

مُنگ چتے کھیڈن: مکاری کرن (دا)

منگاساں: منگنی کراواں گا (2) منگواواں گا

منگت: مانگت' منگتا' فقیر' سوالی' پِنا

منگتا: منگن والا' فقیر

منگر: کٹورا' پیالا' چھنا

منگرو: چھنا' کٹورا

منگل: (سن) خوشی' کلیان' انند' نیک' رونق' آباد' رنگ رلیاں' خوشی دا گیت

منگلاچار: (منگل+اچار) نیک دعا' مبارکبادی دعا

منگن: (ک) ہتھ چاہون' طلب کرن' سوال کرن' منگنی کرن

منگو/منگوں: گاں مجھاں دا اجڑ

منگوائی: مُنگ بیجی ہوئی پَیلی' کھیت جس وچ مُنگ بیجی جاوے

منگوائی: گاواں مجھاں دا رلیا ملیا اجڑ تے اوہدے بیٹھن دی تھاں' منگو بیٹھن دی تھاں

منگیسیا: (من-گے-سی-آ) منگے گا ای

منگیندا: منگیندو' منگیتر

منگھ: گھر' چھت دا پاڑ جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے

من مارو: محنتی' ہتھیلا

منن: (ک) قبول کرن' اقرار کرن' آکھے لگن' تسلیم کرن

منن (ک): وال لاہون' رگڑن' حجامت کرن' گنجن' ماخن

منوا: من' دل

منوت: منوتسو' من دا علم' نفسیات' انسانی سوچ

منور: (مو-نو-سور/ع) روشن' لشکدا' چمکیلا' نور والا' چانن والا

منورہ: (م-نو-ر) لوہچن' لوہے دا کیل

منوکھاں: (غ ا) ویکھو "منکھ"

منولی: مناون والی (2) روٹی

منوم: اک ساز دا ناں

منوں: من توں' دلوں' من وچوں

-منوں پھنڈریاں: دل مجاون والیاں' بھڑکاون والیاں (ایف)

منوں: مینوں

منہ: (م-ں-ہ) میں وچ

منہارہ: چوڑیاں ویچن والا' چوڑی بناون والا (منہاری: منہار توں مونث)

منہاریاں: چوڑیاں بناون تے ویچن والیاں

منی: نطفا' مرد دے آلت وچوں نکلن والا دُدھیا ترل جو بال پیدا کرن دا کارن بندا اے

منی: میٹھوں (فقر منی: فقر میٹھوں اے)

منی: پتھر' موتی' زیور

منی: اِک پہاڑ دا ناں

منے: میں

منے: اندر' وچ' ول' طرف' سے

ضیاد: بنیاد' نینہ' مُمہ

ضیادی: مڈھلا' قدیمی

ضیادی: منادی

ضیاری: سنگاردیاں چیزاں

ضیارے: زیور' موتی' سجاوٹ دا سامان (2) ضیاری دا سامان ویچن والے

ضیاسے: اساں منے

منیامنت: ہیرے ورگا اِک قیمتی پتھر(بف)
منیاں: مریدنیاں
منیب: سوہنی بہار
منیب: قائم مقام' کارندا' نائب
منیساں: مناواں گی
منیسوں: مناواں گے
منیسی: منے گا
منیم: میں منیا
منیویں: (منی-سویں) منیں (بلھا)
منھیرے: 'موہنہ انھیرے' سرگھی ویلے
مَن: چالھی سیروزن دا ماپ
مِن: مِنّن توں امر تے حاصل مصدر' ماپ/ناپ کے' تول کے
مِندے: ناپدے
منکا: سَپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر(2) موتی' تسبی دا دانا
منکن: (ک) ھیڈ بکری دا بولن' ممیاون' مشناون
منکھ (مذ): افسوس' دکھ' غم
منکھیون: (ک) افسوس ہوون' منکھ لگن
مَن مَن: مَن مَن دا' بُہت بھارا
مِشناون: (ک) نک وچ بولن' منکن' مشناون
مِنن: (ک) ناپن' ماپن' تولن
منیے: ناپدے' نبیڑدے
منی: مان' غرور' آکڑ' گھمنڈ (2) سَپ دا منکا' ناگ منی
منی دا: اوہ سَپ جس دے مُوہوں موتی ڈِگدا اے تے جنگل روشن ہو جاندا اے۔ منکے والا سپ
موٗا: مویا' مرا ہویا (لط)
مواتا: بھانبڑ' شعلا' سُکے ککھاں دا ڈھیر جنہوں اگ لائی جاوے
مواترے: مواتے' مواتا دی جمع
مواتے: مواتا توں
مواس: (ع) میل جول' پیار (2) جنگ دا میدان
(3) اک دیو دا ناں
مواشی: مویشی' جنور' چوکھر' ڈنگر
موافق: مطابق' مناسب' وارے وچ' فائدے وچ
موالی: میل جول رکھن والا' غلام' خدمتگار
موالی: مدہوش' مست
موبانہ: والاں وچ دلھیٹن دا کپڑا
موت: (مث/ع) مرت' چلانا' بے جان ہوون' مرگ
مُوت: مُوتر' پیشاب
-مُوت وچوں مچھیاں لولن/پھڑن: بے بِنا کم کرن' ناممکن کم کرن
موتڑی: موت' مرگ
موتی: (1) موت (2) مانک' قیمتی' چمڑ کنی (علی حیدر)
موتی چون: سوانی تمبر دے حاشیے دی سجاوٹ دا کم (2) لوہ چون
موٹائیاں کھائیاں: موٹا کرن والے کھانے' روغنی غذاواں (لا)
موٹری: موٹی
موٹیرڑی: ذرا موٹی' نسبتن موٹی
موٹھڑا: موٹھ (2) سوت ریشم رَلیا اِک قسم دا کپڑا
موٹھک: مٹھ کُو' اک مٹھی بھر' نکا جیا
موثر: اثر والا' اثریلا
موج: لہر' چھل' ترنگ' الیل (2) عیش' مزا
-موج زمانے ماری: زمانے وچ لہر آئی' فیشن چلیا
موجاں مانن نہ میں آیا: میں ایتھے عیش تے موجاں کرن نہیں آیا
موجودات: وجود رکھدیاں شیواں' جو موجود نیں
موچ: موہ' مُڑ' پیر وچ داب لگن
موچی: چم دا کم کرن والا' جتیاں جوڑاں نے گنڈھن والا

موچھاں: (ج/ا) مُچھاں

موچھے: لکڑ دے ٹوٹے

موچھیلے: مُچھاں والے

موحد: توحید پرست' رب نوں من والا

مودود: خواجہ قطب الدین مودود چشتی (وا)

مودھا: (موتہ+وا) جِدا مُونہہ تھلے نوں ہووے' اوندھا' کوڈا (د.ن: مودھی)

موڈھا: (مذ) مونڈھا' شانا' کندھا

موڈھے تیرے دوئی جٹے: کراما" کاتبین' موڈھیاں اُتے وسے جاندے دو فرشتے جو ہر انسان دے اعمال لکھدے رہندے نیں

مؤذن: اذان دیون والا

مُوذن: (مُو-ذن) موذی' ایذا دیون والا' نقصان دیون والا (مجم/خف)

مور: مشہور پنچھی جو اپنے رنگیلے پراں پاروں مشہور اے

مورا: میرا

موراں ہتھ ملھا: ہتھ وچ موراں (دے کھنبھاں) دا ملھا

مورت: تصویر' بُت' صورت

مورث: وارث کرن والا' جِدے وارث موجود ہوون

مورثی: وراثتی' وراثت وچ ملم والا

مورچہ: مقابلے لئی تیاری' میدان جنگ وچ اپنا آپ ڈھکن تے دشمن اُتے حملے دا بندوبست

مورچہ: زنگال دا داغ

مورچے تنگ ڈھکے: دُشمن دے مورچے نیڑے آندے گئے

مورچھت: بے ہوش' بے سرت

مورچھل: مور دے کھنبھاں دا پکھا

مورچھڑ: مورچھل

مورکھ: بے وقوف

موری: نہر' نالی' وینی

موری: تنگ بِھیڑاں دروازا (باہو) سرنگ ورگا راہ (2) سوراخ (3) نقب (4) اِک مچھی جو اپنے ٹھکانے توں بہتا دور نہیں جاندی (5) کالے رنگ دی مجھ (6) میری

موری: باہواں پچھے لک دا حصا

مورے: میرے' مینڈے

موڑ: موڑن توں امر تے حاصل مصدر' منع کر' روک' ٹھاک' پرتا' واپس کر (2) پھیرا' چکر

موڑ رہے: موڑیاں' ٹھاکیاں' منع کیتیاں' اسیں موڑ بیٹھے آں

موڑا: واپسی (2) پرتاوا' جواب

موڑاں: موڑن توں' روکاں

موڑم: (میرے ول) موڑے

موڑن: (ک) موڑا دیون' ول دیون (2) پرتاون' واپس کرن (3) منع کرن' ٹھاکن' ورجن' ڈکن

موڑی دا: پرتائی دا' واپس کری دا

مُوڑی: سرمایا' پونجی' راس

موڑے: پرتاوے' دور کرے' پراتا کرے

موڑھا: سامان' مال اسباب (2) کانیاں دی بغیر ڈھو والی کری

موزوں: مناسب وزن کیتے ہوئے' تول تے وزن وچ پورا اُترن والے

موزہ: جراب

موس: پنڈے نوں پنڈے نال دھکن

موسایا: تکلیف وچ پھسایا

موسایم: مینوں دُکھ دتا

موش: (فا) چوہا

موصل: عراق دا اک شہر

موصوف: جِدی صفت کیتی جاوے' صفتاں (گناں) والا

موصول: وصول کیتا ہویا' وصول ہوون والا

موضع: پنڈ

موضوع: سرلیکھ، عنوان، مدعا، مضمون
موفور: وافر، بہت واددھو
موقن: یقین کرن والا
موقوف: دارومدار، وقف، ختم وقف کیتا گیا
موکایا: (غ ا) مُکایا، ختم کیتا، ذمے وار
موکل: اوہ فرشتا جِدے سپرد کوئی کم ہووے
موکلا: کھُلا، وسیع، وشال
موکلایوس: ویکھو "مکلایوس"
موکلن: (ک) کھلن، بھیجن، تورن، جولن، پٹھن
موکلیندی: کھلدی، وِدعیا کردی، رب راکھا آکھدی
موکلیوسے: وداع کیتا، گھلیا
موکن: (ک) ڈنگر نوں مرک لگن، پتلا گوہا کرن
موکوں: مینوں، میکوں
موکھن: (ک) موکھ دیون، معاوضا دیون
موگری: (مث/ؤ) لکڑ دا ہتھوڑا
مول: ہریاول، سبزی، رونق، بور، زخم اُتے انگوری
مول: جڑھ، کارن، بنیاد، اکا، بالکل، ذرا وی، ہرگز، اصل سبب
مول: اصل زر، اصل رقم، راس
مولا: (مولیٰ) والی، رب
مولسری: (مو-ل-سر-ی) اک بوٹا جِدے نال نکے نکے خشبوئی پھُل لگدے نیں (2) اِک راگ
مولن: (ک) زخم اُتے انگوری آون، رکھ دیاں کرونبلاں پھُٹن، ودھن، پھلن، پنگرن، ہریا بھریا ہوون
مُولوں: مُول، اکا، بالکل
مولہ: (غ ا) مولا، رب
مولی: ہرے رنگ دا مبارک دھاگا
-مولی نال بھجن: مولی نال دوھکے نوں ناپن
مُولی: سرائی موسم دی مشہور سبزی جو زمین اندر ہوندی اے

مولے: مُول، اکا، بالکل
مولیا: مولائی، رب دا بندا
مولہ: کلے بندے دا تیر کے دریا پار کرن سمے بہر اُتے بدھا سامان
موم: (مذ) شہت دے چھتے اندر اک نرم ملوا جو ہن مصنوعی طور اُتے وی بندا اے تے موم بتیاں بناون دے کم آوندا اے، شمع
موم طبع: نرم طبیعت دا، ہر گل چھیتی مَن لین والا
مومل: سندھ دے اک رومانی قصے دا کردار
موں: وچ، اندر، ماں، میں، مینوں
مون: مَن کے، منن
مون: چپ، خوشی
مون سروپ: گھٹ بولن والا، جِدے مونہہ وچ زبان نہ ہووے
مون برت: چپ دا روزا
مونجھ: غم، افسوس، دکھ، اداسی، ملال
-مونجھ مونجھاری: رنج، غم، مصیبتاں، دکھ تے مشکلاں
مونجھا: غمگین
مونجھایا: غمگین کیتا، اداس کیتا
مونجھن: (ک) مرجھاون، کملاون، اداس ہوون
مونجھی: اداس
مونڈھا: مونہہ وام، پھِما، مونہہ دے بھار
مونڈ منڈانا: کئی وار بازی ہارن مگروں مچھاں داڑھی مناون دی سزا
مونس: (مذ/م) انس رکھن والا، ساتھی، جتر، ہمدرد، دوست، یار
مونگ: مُنگ، مشہور دال
مونگ ڈالنے: مونگ دَلے، اوکھ پہنچائے
مُونہہ: جسم دا کھاون پیون تے بولن دا انگ
-مونہہ انگلاں گھتن: حیران ہوون، حیرانی نال انگلاں مونہہ وچ دیون (2) راز فاش ہوون توں

روکن لئی مُونہہ بند کرن دا اشارا کرن

-مُونہہ اوندھے: شرمندا، نیویں پائی

- مُونہہ بوتھی: مُونہہ بوتھا، ڈھیٹھ بنا کرن

-مُونہہ دا رستم: مُونہہ دا رستم ورگا بہادر، خانگاہ دا بہادر، شیخی خورا

-مُونہہ ڈھٹھے: مُونہہ وکھا، آ

-مُونہہ راتے: مُونہہ انھیرا، وڈے ویلے

-مُونہہ زور: زوراور، شہ زور، من مرضی کرن والا، من چلا

-مُونہہ سونجھلے: سویر دا سما جدوں چہرے پچھانے جا سکن

-مُونہہ موڑے کھا ماسے: ماس (گوشت) کھاون توں مُونہہ موڑلیا (نمم)

مُونہہ نال مارن: نامنظور کرن، مسترد کرن

موئیں: مُونہہ

موئے: موئہ

موہ: محبت، پیار، دنیاوی محبت (2) مہر، موج

-موہ لینا: محبت وچ پھسا لینا

-موہ مارے: محبت دا کشتا

موہایا: موہ، محبت

موہانے: دیکھو "مہانے"

موہچھے: موچھے، لکڑ دے ٹوٹے

موہڈے: (غ.ا) موڈھے

موہر: قطار وچ سبھ توں اگے والے پشو

موہرا: زہر، زہر مہرا

موہرک: کھیارا

موہرلا: موہر والا، سبھ توں پہلا، موہری

موہرلی: موہری توں مونث

موہری: قائد، پہل کرن والا، بانی، پہلا، ساہمنے، اگے

موہرے: اگے، ساہمنے

موہلا: موسری، دھان وچوں چاول کڈھن والا ڈنڈا

موہن: موہ لین والا

موہن یار: موہ لین والا، محبوب

موہندا: (غ.ا) ویکھو "مُوتدھا"

موہندی: موہ لیندی، کھچ لیندی، من پرچا لیندی

موہنا: موہ لین، موہون

موہنی: موہ لین والی دلفریب عورت

موہنیاں: من کھچیاں

موہوم: وہم کیتا ہویا، قیاس دا

موہون/موہن: (ک) موہ لین، مائل کرن، رجھاون، راون

موہی: موہ، محبت

موہی: موہ توں، محبت وچ پائی، رجھائی

موہے: میرے

موہیال: پوتر، پنڈت

موہیاں: محبت وچ لیا

موہیں: میتوں موہ لیا سو

موہیں: مُونہہ

موئی: مری ہوئی، مرن والی

موئے: مرے ہوئے

موئے لوں: جو مرن نیڑے ہووے اوہنوں، مرے ہوئے نوں

مُوئے: وال (موء)، کسے تھاں دے وال

موئے: رب کرے توں مرجاویں، مرن جوگے

مویاں: مرے ہوئے لوکاں

مویز: کشمش، منقا

موسلیا: موسلی، اقلام بازی کروان دا عادی

مویم: میں مرگئی

مویوسی: مرگئی

مہ: میں (نانک)

مہ: چن، ماہ

-مہ پارہ: چن دا ٹوٹا، بہت خوبصورت

مہا/مہاں: بہت وڈا، عظیم

مہاجن: وڈے لوک (مہا+جن) ہندو سیٹھ

مہار: اونٹھ دی واگ
مہاراج: وڈے راج والا' وڈا
مہاریاں: مرضی تے چلن والیاں
مہاڑ: رخ' سمت' مہار' جھکا
مہاڑی: بوہے دی چگاٹھ
مہاستی: راستی دی راہ اُتے قربانی دیون والی عورت' پوجا جوگ دیو (2) وڈے ست والا
مہاں: ماہ' مہینے
مہاں بلی: شاہ زور' طاقت ور' زبردست
مہانگے: مہنگے' مہنگا
مہانا/مہانی: ملاح' کشتی کھیون والا
مہانے: ملاح
مہانیاں: ملاحاں دیاں بیویاں
مہاوت: ہاتھی چلاون والا
مہاون: (ک) گواون' برباد کرن' تباہ کرن
مہاء: لٹا' گواء
مہانا: دو دریاواں دا سنگم
مہاین: مارن
مہانا: ملاح' کشتی کھیون والا
مہت: وڈا' عظیم' طاقتور' مہان
مہتاب: ماہتاب' چن (2) چاننی
مہتر: (ف) مہ+تر' بہتر' اچیرا' ودھیا' وڈا سردار وغیرا' قوم دا سردار (2) جمادار' چوڑھا
مہتے: زمیندار دے محرر' منشی' پٹواری
مہتیں: (غ۔ا) مہمیں' مٹھیاں
مہجہ: جان' روح' نچوڑ
مہجور: ہجر وچ' دور' دور کیتا ہویا
مہجوری: دوری' ہجّیتا' رہ جاون دی حالت
مہد: ماں دی گود
مہر: آس' رحم' محبت' مہربانی' کرم
-مہر محابا: مہر محبت
-مہر منظور ہوئے: جنہاں اُتے پیر دی مہر ہوئے (اوہناں لئی فقیری سوکھی اے/وا)

مہر: سردار' چودھری' رئیس
مہر: سورج
مہر: موہر' سونے دا سکہ
مہراج: مہاراج
مہر واف: حق مہر
مہراں: اشرفیاں' سونے دے سکے
مہرائی: مہر دا کم' وڈیائی' عزت'
مہرا: مور
مہروں: مہرتاں' مہربانی نال
مہرا: مقابلا (2) ڈولی چکن والا کمی
مہری: سوانی' زنانی' بیگم' ملکا' رانی' مہرتوں مونث (2) مہر کرن والا (3) مرزے دی ماں
مہر بیٹیاں: مہریاں دھیاں' مہرزادیاں
مہریں: مہر اُتے' مہرتاں
مہریں: مہراں نال' سونے دے سکیاں نال' مہراں' سونے دے سکے
مہکار: مہک' واشنا
مہکن: (ک) خشبو کھلارن' معطر ہوون
مہل: (غ۔ا) محل
مہم: (مش/عر) وڈا کم' اوکھا کم' معرکا
مہما: تعریف' آدر
مہمان: پروہنا (2) جوائی
مہمے: مہم توں
مہمیز: (فا) کنڈا (2) سواری دی اڈی نال لگا کنڈا جو گھوڑے لئی چابک دا کم دیندا اے
مہنت: (سنس) درویش' جوگی' خنگاہ دا سردار
مہنجا: میرا' منجھا (سندھی)
مہنگ: مہنگاپن' مہنگے ہوون دی حالت
مہنا: طعنا
مہنوں سٹھنوں: مہنے تے سٹھاں توں' طنز طعنے توں
مہنے: طعنے
مہورت: نیک ویلا' مبارک ویلا' کسے کم چھوہن

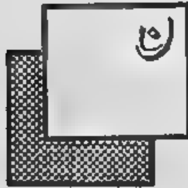
لئی چنگے ویلے دی چون
موہس: لالچی' حرصی (2) کیمیا دا فن جانن والا
مَہوش: مہ وش' چن مکھ' سوہنا
موہن: (ع/ا) مونہہ
مَیں: میں ای
مہیب: (ع) خوفناک' خطرناک' ڈراونا
مہیش: ہندوواں دا اک دیوتا' شِوا دیوتا
میہلا: موہیال (2) ثابت پکے ماش
میہلیاں دے ارتھ: موہیالاں دے مال ڈنگر
جہناں نوں کوئی کجھ نہیں آکھدا سی
میہم: مہم (جمع: مہماں)
مہیں: مجھاں (2) مال اسباب' اموال
مہیں: میں ہی' میرے' مینوں
مہین: باریک' پتلا
مہین: ٹولا' گروہ' سنگت
میہندا: مہیں دا' مجھاں دا (چاک)
میہندی: موہندی
میہنوال: مجھاں چارن والا' نوکراں دا داروغا جو
مال ڈنگر دا ذمے وار ہووے' (2) سوہنی دے
عاشق دا اپ-ناں
میہل: خلاء
مئی: ماں' مائی
مے: شراب
مے: مے' شراب' دارو
-مے نوش: شرابی' شراب پیون والا
میاں: بزرگ' خط پتری لکھن والا ملاں' مالک'
خاوند
میاں جاجا: جاجا جی' وڈیرے نوں بلاون دا بول
میان: نیام' تلوار دا خول (2) اندر (3) نفس
مضمون' موضوع' وشا (4) فقیر دی جھولی
میانجا: میانہ' وچکارلا' شریف
میا نکون: (ک) بلی دا بولن
میانوں: میاں توں (میان: تلوار رکھن والا خول)

(2) وچکاروں
میانہ: وچکارلا' درمیانہ' مناسب
میانی: میان
میپنہ: پیالا' ماپن والی شے' اناج ماپن دا بھانڈا
میت: (ی-ت) متر' دوست' سجن
میت: (ی-یت) لاش' لوتھ
میتا: (ی-تا) اے میت' مترا
میتاں: میت' لاش' لوتھ
میتی: میت' سجن' متر
میتھوں بھنا: میرے کولوں بچ کے
میتھے: (میں + تھے) میرے کول
میتھیں: میرے تھیں' میرے کولوں' میرے تھوں
میٹ: (ی-ٹ) گھوٹ' بند کر (اکھاں) میٹن توں
امر تے حاصل مصدر
میٹن: (ک) گھوٹن' بند کرن (اکھاں' مٹھ وغیرا)
میٹی مٹھ: مٹھی بند کر کے' گناہ ظاہر ہوئے بنا
میٹی مٹھ لنگھاناں: چپ چپیتے وقت گزارن
میٹے: بند کیتے (2) مٹاوے' بند کرے' دور کرے
میثاق: وعدا' سمجھوتا' معاہدا (روز میثاق/یوم
میثاق: وعدے دا دن جدوں روحاں نے رب اگے
منیا کہ توں ساڈا رب ایں)
میثاقوں: میثاق توں' میثاق والے دن توں' روز
ازل توں
میٹھ بٹاکی: بکی چھلی نوں توڑ کے کھاون
میچن: (ے-چن) ماپن' ناپن' مِنن' میچا لین
میچن: (ی-چن) بند کرن' میٹن' گھوٹن
میخ: کِل' دھرا' کنڈا (جمع: میخاں)
میخانہ: شراب گھر
میدان: (ف/ا) پدھری تھاں' لڑائی لڑن یاں
کھیڈن دی تھاں
-میدان دینا: کسے نوں اگے ودھن دا موقع
دیون' دوجے نوں جِتن دا موقع دیون
-میدان کر: پدھرا کر' ہموار کر

-میدان نشور: حشر دیہاڑے
میدنی: (ی دنی) میدو' زیارت نوں جاون والا قافلا
میدنی: میدے دی مٹھیائی
میڈے: میڈڑے' میرے
میر: (ی-ر) سردار' اگیرا
میر: پہلا
میرخاں: صاحباں دے بھرا دا ناں
-میرزادی: سید زادی (2) مراسن
-میر کرن تھیں جھکدے: پہل کرن توں جھکدے
میراث: وراثت' ورثا
میراں: میر میراں' محی الدین عبدالقادر جیلانی ہوراں دا لقب
میراں میراں: میر میراں' سرداراں دا سردار' ویکھو "میراں"
میرو: (ے-رو) میرا
میری: (ی-ری) سرداری' بدی' کھیڈ وچ پہلے نمبر اُتے آون والا (دوجے نمبر والا دولی یاں دوگی اکھواندا اے)
میرے باب: میرے بارے
میرن: کھیدیاں تیل نوں گرم کر کے اوہدی جھک مارن
میڑھے: خوشحال' وسدا' شاداب
میزان: ترکڑی' برابر
میسا: میسنا' چپ کر کے کم کرن والا
میسر: (م-یس-سر) دستیاب' حاصل
میش: (منس) بھیڈ' مجھ
میشا/میش: گاں مجھ دا کمایا چڑا
میشک: جھک' زیور دھون والا صابن دا رلا
میعاد: جتنی مدت' مقرر ویلا
میقات: ویلا یاں وعدے دی تھاں (2) مکہ توں دور خاص تھاواں جتھے اپڑ کے حاجی احرام بنھ لیندے نیں (3) کوہ طور دی چوٹی جتھے جا کے حضرت موسیٰ رب نال کلام کردے سن
میکوں: مینوں
میکھاں: میخ' کِل' تاکے
میکھلا: برہم چاریہ دی علامت' اِک رشی
میگھ: بدل' بارش
میگھ: ویکھو "میگھ"
میل: (ے-ل) ویاہ اُتے آئیاں عورتاں
-میل کٹنب: اپنے جانجی رشتے دار
میل: طبیعت دا رجحان' گناہ دی رغبت
میل: کٹھا کر' جوڑ کے' ملا کے' جمع کر
-میل لیاون: کٹھے کر کے لیاون
میل: گندگی
میلا/میلہ: (ے-لا) میل توں' تہوار جتھے بہت سارے لوک کٹھے ہوون (2) ملاپ' میل
-میلا رتیندا: ملاپ ہوندا
میلا: وفد (دمورد)
میلدا: ملاوندا
میلڑا: (ے-لڑا) میلا' ملاقات' رلن دی تھاں
میلڑا: (میل-ڑا) میلا' گندا
میلم: (ے-لم) مینوں میلے
میلن (ک): ملاون' ملاقات کراون (2) جوڑن' گنڈھن (رسی)' گھمن کراون' چودن' جفتی کراون' نسل کشی کراون' گاں مجھ نوں چودن لئی اماد کرن
میلہارا: ملاون والا
میلی: (ے-لی) ملائی
میلی: گندی
-میلی اکھیں ویکھے: بُری نظر نال ویکھے
میلے: (ے-لے) ملاوے (2) ملاپ' ملاقات
میلیاں: (ے-ل-آں) ملائیاں
میلھن: (ک) سپ ورگی مستانی چال چلن' نخرے نال ٹرن
میم: مراد محمدؐ
-میم حجاز: رسول کریمؐ

-میم دے اولھے: محمدؐ دے اولھے' رسول کریم دے روپ وچ (رب دا آدھ)
-میم موقوف: "میم" دا اکھر ختم کرن (مرد وجوں "مم" مکا دیون تاں باقی "رد" رہ جاندا اے)
میموں: مبارک' بھاگوان' نیک بخت
مُیں: وچ
میں: اپنا آپ' اناء
-میں پر: میرے اُتے
-میں سر: میرے سر اُتے (خف)
-میں بر ورتی: میرے بر ورتی' میرے اُتے بیتی
-میں سنگ: میرے نال' مینوں (خف)
-میں کنے: میرے کول (گل)
-میں وانگ: میرے ورگے (خف)
-میں وچ ساری عمر: میں ساری عمر وچ (فر)
-میں ول: میرے ول
مین: (سں) مچھی (2) اسمان دا بارھواں برج (3) فال شگون
مینا: مین' مچھی (نانک)
مینا: لالمی' مشہور پنچھی
-مینا توتا: توتا مینا' سوہنا بولن والے دو پنچھی (مراد اے اپنی میں تے اُچے بول/ بلما)
مینا: (ی نا/فا) شیشا (2) کیمیا (3) شفاف پتھر
مینا بازار: اجیہا بازار جتھے دا ودھیرا بندوبست عورتاں دے ہتھ ہووے
مینڈ ٹیگک: ڈڈو کھاونا سپ
مینڈھی: میڈھی' گُتھ والاں نوں وٹ کے بنائی گُت' نکی جہی گُت
میرھیں: (غ۔ا) مینے
میسنگلے: ناری مخلوق' جن وغیرا
مینکھا: میکھا' مینہ' بدل
مینہ: بارش
مینہاں: مینہ دی جمع' بارش

میٹریں: (غ۔ا) ویکھو مینے
میتوے: ساوے' میووے' ماوے
میتی: نکے سنگاں والی
میو: مچھیرا' ملاح
میوا: میوہ' پھل
میوان: (ک) ساون' ماون
میونی: مچھیرن
میوہ: پھل' بتا' نتیجا' ثمر
میوے بھریا: پھل دار
میوے: ساوے' پوری آوے
میہڈیاں: (غ۔ا) میڈھیاں
میہنے: مینے



ن: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 47واں اکھر بعض وار لفظاں دے شروع وچ نگ کے اوہناں وچ نفی دے معنے پیدا کردا اے۔ (کرکھی تبادل نا نا) بعض لفظاں وچ ایہ اک وار ورتیا جاوے عام کر کے اوس لفظ وچ دوجی تھاں مصنوعی فتحے دی اواز پیدا ہو جاندی اے مثال وجوں دنیا (دنیاں) نمونا (نمونماں) وغیرا۔ ب تے پ توں پہلاں آوے تاں ایہدی اواز "م" نال بدل جاندی اے جویں کہ انب' کنبنی' تے جھونپڑی وغیرا
ن: نہ' نہیں (نانک/بف)
نا: نہ' سابقے (اگاڑ) دے طور تے ورتیندا اے۔
نالائق: جو لائق نہ ہووے وغیرا
نااہل: نا جوگ
نابر: (نا) باغی' نہ کرن والا' انکاری

نابری: (مث) بغاوت، حکم منن توں انکار
نابوں: (قا) مُک گیا، اَن ہونا ہویا، نہ ہویا
نابینا: (فا) جو بینا یعنی ویکھن جوگ نہ ہووے، انھا (و.ر: نابینے/باہو)
ناپ: ناپن توں امر تے حاصل مصدر
ناپ: ناگ
ناپن: (ک) مِن، ماپن
ناپید: نہ لبھن والا، نایاب، ان ہوند
ناتا: تعلق، سنبندھ، دھاگا، ناطہ ("ناطہ" غلط املاء اے کیوں جو ایہ ہندی لفظ اے تے ہندی وچ "ط" نہیں ہوندا)
ناتاں: (غ.ا) ویکھو "ناتا"
ناتے: نہاتے، غسل کیتا (باہو)
ناتے داراں: رشتے داراں
ناتھ: (ہد) مالک، مرشد، گرو، اللہ
ناتھ ببھوت: ببھوت ملیا جوگی
ناٹھی: نس جاون والا، پروہنا، مہمان
ناچاق: لسا، بیمار، روگی
ناچیند: نچن، نچدا
ناچے: نچے
ناچیزا: ناچیز، فدوی
ناحق: جو حق نہ ہووے اوہدا، دوجیکی دا
ناخدا: ملاح، مہانا
ناخن: نہوں، انگلاں دے سرے دیاں باہر نکیاں ہڈیاں
ناخوب: بھیڑا، بُرا، بَد، جو چنگا نہ ہووے، جو بہتر نہ ہووے (و.ر: ناخوبوں/غ)
ناخون: ناخن، نہوں
ناد: جوگی یاں سادھو دا وجاون والا سنکھ
—ناد انست: ویکھو "انہد"
نادار: غریب، لُچار، جس کول کجھ نہ ہووے
ناداری: غریبی، مفلسی
نادر: (ع) انوکھا، گھٹ لبھن والا

نادم: (ع) شرمندا
ناڈھو شاہ: ہمایوں بادشاہ دے زمانے دا اک سنیارا جو اپنے دھن دولت پاروں بڑا مغرور تے لوکاں دی بے آدری کرن والا سی
نار: (ع) اگ
نار جہیم: جہنم دی اگ (ہد)
نار عذاب: اگ دا عذاب (غ)
نار مجازی: مجازی اگ، عام اگ، چُلھے دی اگ (جو عشق دی اگ توں نرم ہوندی اے)
نار: عورت، ناری
نارائن: سنسکرت دا اک جیوتش (2) پانی توں اُبھرن والی مخلوق (سنسکرت وچ پانی نوں "نار" دی آکھدے نیں)
نارنج: سنگترا، نارنگی (و.ر: نارنجاں/ مم، نارنجوں/ غ)
نارون: نار توں، اگ توں
ناروا: جیہڑا "روا" نہ ہووے، نامناسب، ناجائز
ناری: (ع) نار، اگ، اگ نال تعلق رکھدا (2) (د) عورت، سوانی
نارے: نار، اگ (غ)
ناری: اِک راگ
ناریاں: ناری دی جمع، نار والے، جہنمی (احمد)
نارین: ناراں، عورتاں
ناڑ: (مث) نالی، رگ، گلا (ہد) نرا، کانا، نبض
ناڑین: ناڑاں، رگاں، نیلیاں رگاں
ناز: (ہد/ قا) نخرا، مان
—ناز نہتی: نازاں بھری
ناز وراں: نازک والے
نازاں: ناز دی جمع، نزاکت، ناز ہوون
نازک: کچا، کولا، جھیتی ٹٹن والا
نازل: اترن، لتھن، اتریا ہویا، لتھا
نازو: ناز والیاں
ناس: خراب، ستیا ناس، تباہ برباد، ختم، نشٹ (2)

نک دی موری

ناساز: خراب، نادرست، غلط، روگی، بیمار

ناسخ: لکھن والا، نیست کرن والا، ردن والا

ناسوت: جسمی جہان، ایہہ دُنیا

ناسور: اجیہا پھٹ جو سدا وگدا رہوے، نہ درست ہوون والا زخم، کینسر

ناسی: ذکر عبادت نہ کرن والا، ناستک (2) بُھلن ہار (3) ناس ہوون والا

ناسے: نسے، روڑے، بُجے

ناسیں: ناساں وچ، نک وچ

ناشاد: ناخوش

ناصح: نصیحت کرن والا

ناصحا: اے ناصح، نصیحت کرن والا

ناصر: مددگار

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناطق: بولن والا، گل کرن والا

ناطقہ: بولن شکتی، گل کرن دی سُرت

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناظر: ویکھنہار

ناف: وچکار (2) دُھنی

نافذ: لاگو، کسے حکم دا پرچلت ہوون

نافرجام: بد اصل، بد انجام

نافرمان: گل نہ منن والا (2) گل نافرمان، اک پھل دا ناں

نافہ: ہرن دی ناف (دی کستوری)

ناقص: نقص والا، عیباں والا، گھاٹاں والا، ہینا

ناقوت: قوت بنا، کمزور، طاقت

ناقہ: اونٹھنی، ڈاچی

ناقیاندی: ناقیاں دی، ویکھو "ناقہ"

ناکہ: ناکا، سِرا

ناکھ: ناشپاتی (جمع: ناکھاں)

ناگ: (ز) سپ

—**ناگ برابر:** ناگ ورگے، ناگ وانگوں ڈسن آون والے

—**ناگ بیدہ:** جوگیاں والک روالے دا کالا رسا

—**ناگ دون:** اک پہاڑی بُوٹی جو سپ ڈنگے دے علاج وچ کم آوندی اے

—**ناگ لتاڑنے:** ناگ نوں پیراں ہیٹھ مدھن

ناگھ تے ناپاڑ: ریگستانی زمین دیاں قسماں

ناگر: سوہنا، نازک، سندر (2) نگر دا، شہری، ہشیار (3) ناگرموتھا

ناگر ویل: بہت نوں دودھیا قسم دی پان دی ویل (نازک اندام سوانی)

نال: سنگ، ساتھ، نیڑے، نزدیک، نیڑلا، قریبی، کواہڈی، وچ (اِن ایہہ سبھے حتروک نیں)

—**نال اشارت ٹکڑے کیتا:** اشارے نال ٹوٹے کیتا (شق القمر دے معجزے ول اشارا اے)

—**نال امر دے:** (رب دے) حکم نال

—**نال ایمانے ماریں:** ایمان دی حالت وچ جان لویں

—**نال لئی شہزادے:** شہزادے نوں نال لے کے (تمام)

نال: ناڑ، رگ

نال نکھٹا: نبض رک جاون، موت دی علامت ظاہر ہوون

نالا: ناڑا، ازار بند (2) انول نال جو بال جمن مگروں کٹ دیندے نیں

نالش: فریاد، شکایت، دہائی

نالے: ناڑے، رسے

نالے: نال، (2) فریاداں

نام: ناں، رب دا ناں یاں ذکر، چنگی شہرت، نیک نامی

—**نام وری:** ناموری، مشہور، شہرت، ناما

نامحرم: جو محرم نہ ہووے، ان جان، جس توں پردا کیتا جاوے، بھرا، پتر، پیو تے خاوند نوں چھڈ کے باقی ہر اک

نامرادی: بد قسمتی' مراد پوری نہ ہوون
نامردانے: نامرد' بزدل
نامش: (ف) اوہدا ناں
نامن: (ک) ناں لین' ذکر کرن' تعریف کرن
نامور: نام وَر' مشہور' جانیا پچھانیا
ناموس: عزت
نامہ: خط' پتر' چٹھی' دستاویز
نامی: نامور' مشہور
نامے: نامہ توں (نامہ: خط پتر' چٹھی' کسے قسم دی
دستاویز
نامید: ناامید' بے آس
نامیدی: ناامیدی' بے آسی
ناں: اسم' نام' بندے دا سیہان لفظ
—ناں گمیاں دا: جنہاں دا ناں نشان گم گیا
ہووے (عورت دی گالھ)
نان: ناں (پگل) (2) میدے دی خمیری روٹی
ناں: (غلط املا) نہ' نہیں (ناں دی املاء Name
تے اثبات لئی اے' نفی لئی "نہ" لکھنا چاہیدا اے)
نانک: نانکے' ماں ولوں رشتے دار (2) بابا گرو
نانک
—نانک واوکے: نانکے وادکے
نانکا: اے نانک (بلاون بول) (2) نانکیاں نال
تعلق رکھن والا
نانگ: (ناں - گ) ناگ' سپ
—نانگ لشاں دے: زلفاں دے ناگ (لط)
نانگی: ناگی' ناگن' سپنی
نانگیں: نانگ دی جمع' سپ' ناگ
نان وائی: نانبائی' نان بناون والا' تندورچی
(جمع نانوائیاں/ عم)
نانوں: (غ ا) ناؤں
نانوے: (غ ا) ناویں' ناں' خط' دستاویز
نانہہ: نہیں' نہ
ناواں: ناں (2) رقم' روپے پیسے

ناواں لاون: بدنامی ہوون' تہمت لاون
ناوک: (مذ/ف) لوہے دے پھل والا ہلکا تیر جو ہلکا
ہوون پاروں تیز رفتار ہوندا اے
ناول: نواں' تازا' سجرا
ناہ: نہ' نہیں
ناہا: نہیں سی
—ناہا لنڈا چہ حدا: جدوں لنڈا چہ حدا نہیں
سی' یعنی روز ازل' آد
ناہب: بیہے دی وچکارلی لکڑ
ناہر: بگھیاڑ (2) شیر
ناہری: بگھیاڑنی' شیرنی' بگھیاڑنی ہاں شیرنی وانگوں
ظالم
ناہڑ: ویکھو "ناہر"
ناہست: (ف) عدم وجود ان ہوند
ناہنجار: بدذات' بے بجا
ناہو: نماؤ
ناہی: منع کرن والا' ٹھاکن والا' نہیں
ناہید: زہرا سیارے دا دوجا ناں۔ ویکھو "زہرہ"
ناہیں: نہیں
ناہیوں: ناوجود' نیستی
ناہہ: نہ' نہیں
ناؤ: کشتی' بیڑی (2) ناں (نانک)
ناؤں: ناں
نایاب: نادر' نہ ملن والا
نبات: مصری (2) نباتات' بوٹے' رکھ
نباتات: ہریاول' سبزا' اُگن والیاں چیزاں
نباہول: نبھاون والا' نبھاؤ
نباہے: نبھاوے
نبڑن: (ک) مکن' ختم ہوون' باقی نہ رہون' فیصلہ
ہوون' نجھن
نبڑے: مکے نبیڑے گئے
نبوودں: نابوودں' ویکھو "نابود"
نبودے: نابود' نہ ہوون' مکن' ختم ہوون' ان ہوند

نبول: نہ بول' (نبولے: نہ بولے)
نبنہ: دوہترا' دھی دا پُتر
نبیڑا: (ان-بے ڑا/نا) نبڑاو' مُکاو' کم مکن
نبیڑن: (ک) مُکاون' ختم کرن' مار دیون
نبھ: اکاش' اسمان
نبھاگا: (ان-بھاگا) بد قسمت
نبھاوندیاں: (ج،ا) نبھاوندیاں
نبھاہن بھاری: نبھاون اوکھا اے
نبھاہندا: نبھاوندا' حول تیک اپڑاوندا
نبھت: (ان-بھت) نامعلوم
نبھرائی: (ان-بھرائی)جِدا بھرا کوئی نہیں
نبھن: گزرن' نبھائے جاون' وسر ہوون' توڑ
چڑھن' پُورا ہوون
نبھیدیں: نبھاندی
نبھیوسے: نبھائی
نپ: پھڑ
نپاواں: نہ پاواں' نہ حاصل کراں
نپاوے: نہ ڈولے' نہ لبھی
نپایا: نہ پایا
نپائیم: میں نہیں پایا' میں نہیں حاصل کیتا
نپڑن: (ک) نپیڑن' گھٹن' دلن' ہتھ نال
بھیون
نپٹ چِکناہ: گاں بجھ دے تھناں توں دُدھ چنگو
لیئو والا رب
نپٹ سکھیلڑے: مکمل ارام دہ
نپٹن: (ک) نبڑن' نجٹھن مکن' ختم ہوون
نپتی: پلی ہوئی' پروردا
نپجن: (ک) کھٹن' دبن' دھرن' بھیون' پکڑن'
دبوچن' دفن کرن' دبن
نپوڑن: (ک) پھڑن' گرفتار کرن
نپیرہ: پھڑ' پھڑ کے
نپیرنا: شکنجا' تل کڈھن والا آلا
نپیڑن: (ک) دبن' گھٹنا' بھیون' بدھن'

نچوڑن' رس کڈھن' پیڑن
نپیندا: نپیندا' پھڑوا
نپھیوسے: نپے' پھڑے
نِت: سدا' ہمیشا
نت شہوہ: شہر دا اندیشا
نتارن: نچوڑن' نتھارن' ترل دے اتوں لاہون
نتانا: ماڑا' لسا' وچارا' کمزور' نترانا' بے راکھی
(مشہ: نتانی)
نترانا: نتانا' کمزور
نترن: (ک) نتھرن' صاف ہوون' مُیل دا تھلے
بیٹھن
نتور: نہ تور (ظ)
نتیوے: نیت لئے
نتھ: نک دا زیور
نتھ وچ ہوون: وس' قابو وچ ہوون
نتھاواں: جِدا کوئی ٹھکانا نہ ہووے' بے گھر(2)
لامکاں' جو تھاں دا پابند نہ ہووے یعنی رب
نتھادیں: نتھاواں' بے ٹھکانا
نتھرن: (ک) نترن' مَیل تھلے بیٹھن' صاف
ہوون
نتھلی: نِکی نتھ' نتھنی جو سہاگ دی علامت سمجھی
جاندی سی)
نتھنا: (ک) نتھ پاون' نکیل' وس کرن' نتھی
کرن' نال لاون' نتھ کرن
نتھور: پھلتر' کپڑ دا چھُٹ گیا ہویا باریک ٹوٹا' ناسور'
ٹھیک نہ ہوون والا پھٹ
نٹ: (نہ) تماشا وکھاون والا' بازی گر
نٹ کلیان: اِک راگ دا ناں
نٹن نٹن: (ک) نکرن' نہ کرن' نامنظور کرن (2)
نٹاں والا کم کرن' تماشا وکھاون
نٹنی: (مث) نٹ عورت' ناچ کرن والی' بیکھنی
نٹھ: نٹھن توں امر تے حاصل مصدر
رٹھہ: زمین اُتے کھلر کے بیٹھن' بٹھ بھار بیٹھو

نٹھن: (ک) نسن' دوڑن' نجن
نٹھن: (ک) نٹھ کے بہون' ارام نال بہون
نٹھی: نسی
نٹھے: نسے' دوڑے' بھجے
نثار: (ع) قربان' فدا
نج: ذات' ذاتی
نج: افسوس دا بول' نہیں' شالا انج نہ ہوندا
نجابت: نجیب لہو ہوون' خاندانی ہوون (2) پنجابی زبان دا اک شاعر
نجات: چھٹکارا' رہائی' خلاصی' بخشش (ورنہ نجاتوں) (آس نجاتوں' نجات دی آس توں/فر)
نجار: ترکھان' لکڑ دا کم کرن والا
نجاست: گندگی' ناپاکی
نجا نہ: (ع ا) نہ جان' نہ جاون (فر)
نجائیں: نہ جائیں' نہ جاویں نہ جا
نجبا: نجیب دی جمع' شریف' بھلے مانس (ا)
نجبھن: (ک) نبڑن' جھلن' مقابلا کرن' پورا کرن
نجس: ناپاک' پلیت
نجم: تارا
(کتاب نجم' نجم الدین ابو الحسن علی بن داؤد اک حنفی فقیہ)
نجم نساء: نجم النساء
نجیب: خاندانی' چنگی اصل دا
نجیک: نزدیک' نیڑے کول
نجھن کار: ٹنڈ' ٹنکار' رولا
نچ: نچن توں امر تے حاصل مصدر
نچاؤ: نچاون والا
نچائیاں: نچائی آں (ملما) نچاون دا کم کیتا
نچت: نچنت' ویکھو
نچڑن: (نچ۔ڑن/ک) چھٹن' قطرا قطرا کر کے لہن' چوون' عرق یاں رس نچڑیا جاون' نکلن
نچلا: ارام' نال سکون نال
نچلے: نہ چلے (فر)
نچنت: بے وہم' بے فکر' سکون نال (نہ چنت)
نچند: نچنت' بے فکر (ایف)
نچندھڑے: نہ چندھن والے' روشن
نچن: (ک) ناچ کرن' رقص کرن
نچوہن: نچوڑن' قطرا قطرا ٹپکاون
نچوہیں گیاں: نچوڑیاں جاون گیاں' چھپیاں جاون گیاں
نچیڑے: ناچیز' قدری
نچھ: جلوہن' نزلے یاں کسے اڑیکے پاروں نک تے مونہہ وچوں ہوا دا اواز نال نکلن (2) تنگ کرن والا بندا
نچھکا: یتیم' مٹر
نچھن: (ک) نچھ مارن (مث) اک ہوئی جنوں سنکھن نال نچھ آوندی اے
نحس: بدشگن' منحوس
نحق: ناحق' غلط' کفر
نحل: شہت دی مکھی (2) ہدیا' مفت دتی شے' وہڑ' فرقا
نحن اقرب: "نحن اقرب الیہ من حبل الورید" (اسیں انسان دی شہ رگ توں دی چوکھے نیڑے آں ـــــ القرآن)
نحن قسمنا: اساں (تہاڈے وچکار معیشت دی) ونڈ پائی اے
نحو: ویاکرن (گریمر) دی اوہ ونڈ جو لفظاں دے جوڑ میل نال بحث کردی اے
نحوست: منحوس ہونا
نحوستاں: نحوست' منحوس
نحوی: گریمر نال تعلق رکھدا
نحیف: کمزور' لچار
نخ: نہوں (2) کچا ریشم
نخاس: پشو منڈی
ـ نخاس چوڑ ہوون: میلا اجڑ جاون' بے رونقی ہوون

نخچیر: شکار
نخشب: (نخ-شب) عراق دا اِک شہر
نخصمی: جِدا خصم (مالک) نہ ہووے
نخل: (نذ/ع) رُکھ' کھجی دا رُکھ
نخون: نہوں' ناخن
ندّ: ندی' دریا
ندا: (مث/مر) آواز
ندارد: غیر حاضر' خالی' کورا' کوئی نہیں
ندامت: شرمندگی
ندان: ناداں' ایانا' ناسمجھ
نداون: (ک) فصل وچوں بُوٹیاں اکھاڑن' تلائی کرن
ندائیاں: ندا توں' آواز' سدا' ندا
ندائیں: ندا' آواز' صدا' سدا' بلاوا
ندر: نظر' ویکھن' نظر کرم (نانک)
ندول: کانگڑا وچ بیاس دریا کنڈھے کٹوچ راجپوتاں دی پرانی راجدھانی
ندری: ندر' نظر کرم
ندسے: (ن-دس) نہ دسے
ندوسا: بے دوش' بے گناہ
ندیکھے: نہ دیکھے' نہیں دیکھے
ندینڈے: نہ دیندے
ندھرا: (ن+دھرا) جو کسے دھر دا نہ ہووے' نا قابل
نڈر: بے خوف' اَن جھک' نہ ڈرن والا
نڈھا: مُنڈا' جوان' ایانا
نڈھڑے: نڈھے' جوان' نکی عمر دے' ایانے
نڈھی: کڑی' نڈھا توں مونث' جوان کڑی
ننڈھی: نڈھی' نکی عمر دی' بالڑی (بف)
نڈھے: مُنڈے' نوجوان
نڈِھیاں: نہ ڈٹھیاں' نہ ویکھیاں
نڈھیپا: نڈھے پن دی عمر' مُنڈپنا' لڑکپن (Teen age) (ور: نڈھیپے)

نذر: نذرانا' ڈھوآ' عقیدت یاں ڈر پاروں دِتا جاون والا تحفا
-نذر لگان: نذر کرن (متمل)
-نذر گزارن: سیوا وِچ پیش کرن
نذرانہ: نذر' خراج
نر: (مذ) مرد' مذکر' بہادر' دلیر' بندا' آدمی
نِرا: خالی' محض' صرف
نراس: نر-آس' نا اُمیدی
-نراس دی راس: نا اُمیدی دی راس (پونجی)
نراسا: نراس' بے آس' نا امید' بے لالچ
نراسن: (ک) نراس ہوون' نا امید ہوون
نراسی: نراس توں' نا امیدی وچ
نراسے: نراس' نا امید' بے آس' نا امیدی وچ
نراشا: ویکھو "نراسا"
نرالا: (مذ) انوکھا' عجیب' اچرج' وکھرا
نراں: نر توں جمع
نران: ناشتا
نراون: (ک) نرائی کرن' گوڈی کرن' فصل وچوں جڑی بوٹیاں کڈھن
نرائن: رب' خدا (خف)
نربان پد: نروان مکتی' جدوں دنیا دی ہر اچھیا مک جاوے
نر بندھن: بنا بندھن' سارے جوڑاں ساکاں توں ازاد
نربھو: نڈر' بے خوف (نانک)
نرتر: سچ پن' آہستگی
نِرخ: (فا) بھاء' مُل' ریٹ
نرد: بازی' جواء' جواء کھیڈن دے داء' گوٹ یاں گاٹیاں
نرداں: نرد دی جمع' جواء کھیڈ لئی ہر قسم دیاں گاٹیاں تے داء
نِردھن: غریب (نِر+دھن) جس کول دولت نہ

ہووے

نرڑن: (ک) جکڑن' بنھن' دو ڈنگراں نوں اِکو رسے نال بنھن

نرک: دوزخ (نرکوں: نرک توں)

نرکھیں: نہ رکھیں

نرگ: دوزخ

نرگس: اِک پھُل دا ناں' اک شہزادے دا ناں جو چھپڑ دے پانی وچ اپنا عکس ویکھ کے اپنے آپ اُتے عاشق ہو گیا سی تے اوتھے ای جان دے دتی. جتھے اوہ مویا سی اوتھے اِک بُوٹا تے پھُل اُگیا. پھُل اکھ دی شکل دا سی (یونانی دیو مالا)

نرگُن: بنا صفتاں دے' برہمن' رب دا غیر مشخص روپ

نرلج: بے لج' بے شرم

نرلی: نرالی' وکھری' عجیب (ہیا)

نرم: نازک' کولا' سخت دا اُلٹ' پولا

نرماون: (ک) نرم کرن' غصا یاں ضد دور کروا دیون

نرمائل: نرمل' دنیاوی آلائش توں پاک

نرمل: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک) صاف باطن' سادھو

نرمل: نرما' دیسی رُوں دی اک قسم (خف) نرم' نازک' کولے

نرملتری: دیکھو "نرمل"

نرنجن: دنیاوی آلائش توں پاک' نرمل (نانک) رب خدا

نرنے: خالی' سکھنا

نروآ: نرویا' تازا

نروار: انصاف' برابری' نکھیڑا' وکھرا' پچھان

نروارن: (ک) کھولھن' سمجھاون' نیاں کرن' فرق کرن' انصاف کرن' تمیز کرن' نکھیڑن

نرول: خالص' صاف' کھرا' کھوٹ توں پاک

نرولن: (ک) کھوٹ توں پاک کرن' نکھیڑن' کھوٹا کھرا وکھو وکھ کرن

نروئی: صحیح سالم' تندرست' (2) تازا

نرویر: نروار' انصاف

نرویری: انصاف' نروار کرن' منصف

نروئی: نرویا' تازا

نرہن: نہ رہن

نرہیاں: نہ رہی آں (ر) نہ رہیاں

نریکھن: (ک) نجھن' ویکھن' تکن

نرینہ: نر' مذکر' منڈا' مردانا جنس

نرہیا: نہ رہیا

نڑ: اندروں کھوکھلا اِک قسم دا کانا' نڑا

نڑا: نڑ

نڑن: (ک) نرڑ کرن' جکڑن' بنھن

نڑی: حقے دا اوہ سرا جس پاسے مونہہ لا کے چھکدے نیں

نڑیاں: حقے دی نڑی (2) نڑ' کانا' ککر کانے

نزار: منندے حال' محتاج' غریب' پتلا

نزاع: (ند/ر) بکھیڑا' فساد' تنازعا

نزع: موت تے زندگی دی کھچو تانی دا ویلا' مرن دا ویلا

نزول: نازل ہوون' لتھن' اُترن' نازل ہوئی شے' نزلا

-نزول کیتا: رب نے لاہیا

-نزول ہوئے: اترے

نزولوں: ریشے کارن' نزلے پاروں (عم)

نزہت: پاکیزگی

نس: سَدا توں' ہمیشا (2) نسن توں امر تے حاصل مصدر (3) رات

نسار: (مث) کھوہ دی نالی جس وچ بنڈاں پانی سٹدیاں نیں

نساہا: (ان ساہا) تھکیا ٹٹیا' ساہ ٹٹیا' بے دم

نساء: (ر) عورتاں' سوانیاں

نسب: خاندان' جد' نسل

نسبت: تعلق' رشتا' واسطا (2) منگنی

نسترن: چٹے پھلاں والا اک باغی بوٹا
نستعلیق: لکھائی دی اک قسم جس وچ لفظاں دیاں گولائیاں تے نوکاں اُتے زور دِتا جاندا اے
نسنا خاں: اک قوم دا ناں جیدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
نسچا: ویکھو "نِسچا"
نسو: ویکھو "نسرن"
نسرن: (ک) فصل دا سِٹے کڈھن تے آون' پکا ہوون
نسرین: اِک پھُل دا ناں
نِسکے: نہ سکے
نسکھن: سکھنے' خالی
نسل: (مث/ع) جَد' اولاد
نسلے: نسل
نسناس: لنگور' باندر دی شکل والا اک داستانی جنور' چمپینزی تے بن مانس وغیرا (جمع نسناساں)
نسنگ: (ن+ سنگ) بنا سنگے' اوہ جھک' شِشنگ' بنا شرم جھاکے دے
نسیئیں: نستا ایں
نس: (ک) بھجن' دوڑن' ٹھرن' فرار ہوون
نسوکڑ: نسے' نس والے (خف)
نسوں: نہیں ساں (لا)
نسونتھا: نہیں ساں (لا)
نسہوڑ: نُواں سجایا ہویا
نسی: نہیں سی
نسیم: نرم وگدی ہوا
نشا: نِسچا' دل دا اطمینان' یقین' تسکین بھریا چرا
-نشا دواون: یقین دواون
نشابری: (مث) مشہوری
نشاط: خوشی' سرور' فرحت' سواد' مستی
نشان: داغ' دھبا' (2) علامت' (3) تھوہ پتا
نشانہ: ٹیچا' متھی ہوئی شے جھنوں تیر وغیرا ماریا جاوے

نشانی: اولاد' جانشین' چیلا' وارث' نشان (جمع نشانیاں/دا)
نشتر: چاقو' تیز دھار والی چیرا دیون والی شے
نششہ: خراب (ا)
نشر: (ع) کھلرن' چرچے ہوون
-نشر ہوون: بہاسے چرچے ہوون' شہرت ہوون' بدنامی ہوون' ٹیک لگن
نشست: بیٹھن' بیٹھن دی تھاں' بیٹھک
نشنگ: مست' بے خبر' غافل' اطمینان
نشور: (ع) زندہ کرن یاں ہوون' حشر دیہاڑ مُردیاں دا قبراں وچوں نکلن
نشہ: (ذ) مستی' مستی پیدا کرن والی کوئی وی شے
نشیاون: (ک) نشے وچ آون' مست ہوون یاں کرن
نشین: (فا) بیٹھن والا' بیٹھا ہویا
نص: (مث/ع) بنا شک گل' دلیل' قطعی حکم واضح تے صاف گل (قرآن مجید)
نصاب: (ذ/ع) سرمایا' مال' دھنا' کسے شے دی مقرر ہوئی حد
نصاریٰ: (نصارا) عیسائی
نصر من اللّٰہ: رب ولوں امداد....
نصرت: فتح' مدد
نصف: (ذ/ع) ادھ' ادھا
نصف اللیل: اَدھی رات (ع)
نصفوں: نصف توں' ادھ توں
نصیب/نصیبہ: مقدر' حصّا' رب ولوں مقرر' قسمت
نصیباں: مرزے دی ماں دا ناں
نصیر: رب دا اک صفاتی ناں' مدد گار
نطاقت: کمزور (ن+طاقت)
نطع، بساط: چمڑے دا وچھونا
نطفہ: (ذ-فا) بی' نر دی منی جو مادا دے اندر جا کے بال بناون دا کارن بندی اے

نظارہ: درش، دیکھن دی حالت تے شے
نظارم: میں ویکھے، نظارہ کیتا
نظام: طریقہ، کم کار چلاون دا کوئی اصول یاں ڈھانچا
نظام الدینؒ: حضرت نظام الدین اولیاء
نظم: (مث/ع) ترتیب، کوئی خاص ڈھنگ یاں، بنھ، لڑی، شاعری دی اوہ قسم جس وچ بحر ردیف قافیہ وغیرا دی پابندی ہووے
نظیر: مثال (2) نظر
نعامت: نعمت (مم)
نعل: گھوڑے دے پیراں نال لگے ں شکل دے لوہے، جُتی کھری
-نعل دھری وچ آتش: اگ وچ نعل نوں رکھیا (ٹونا کرن لئی/غ)
نعلین: نعل دی جمع، جُتیاں، جُتیاں دا جوڑا
نعلیناں: نعلین، جُتیاں
نعمت: رب ولوں ملی کھان ہنڈاون دی چنگی شے
نعیم: انعام وچ ملی شے، نعمت، جنت
-نعیم جناں: جنت نعیم
-نعیم دوامی: سدیوی نعمت، ایسی نعمت جو سدا لئی اے، جنت
نعیماں: نعیم، نعم، نعمتاں
نغارہ: نقارا، نگارا
نغز: انوکھا، اچرج، چنگا، بُجھارت، پہیلی
نغزک: چنگی شے، چنگا کم، نغز
نغلہ: نگلا، گل اُتے نہ کھلون والا
نفاس: پیلا پانی، اوہ پانی جو بال جمن مگروں عورت نوں 40 دن تک آوندا رہندا اے
نفاق: (م) پھُٹ، دوری، پاڑ
نفخ: اپھارا، ہوا، گیس، پھوکن، ہوا بھرن
نفر: (مذ/م) بندا، ملازم، غلام، نوکر، سپاہی، پیادا
-نفر قدیم: پرانا غلام، گھر دا غلام (جو کئی رازاں دا جانو ہوندا اے)

نفس: (نف-س) جان، روح
نفس: (ن-فس) ساہ، دم، جادو، ٹونا، فریب
نفس امارہ: انسان نوں بدی بدکاری والے پاسے لے جاون والا نفس
نفس لوامہ: انسان نوں بدی بدکاری توں دور کرن والا نفس
نفس مطمئنہ: انسان نوں قرآن سنت اُتے عمل کرواون والا نفس
نفس مقدس: پاک ذات، پاکیزا ذات
نفسانی: نفس والا، خود غرض
نفسی خلطہ: نفسانی خاہش، کام شکتی
نفع: فائدا، (جمع: نفعے)
نفقات: (م) خرچے
نفوس: نفس دی جمع، بندے
نفی: نہ ہوون، وجود نہ رکھن، گھٹ کرن یاں ہوون، انکار (کرن) کسے شے دا اقرار کرن توں پہلاں انکار جویں کہ لا الہ، اپنے وجود دا انکار
نفیوں: نفی توں
نقاش: نقش کرن والا، چترکار، مصور
نقباہن: نقیب، بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نقد: کسے شے دا مُل، روپے پیسے، پرکھ، تنقید
نقدی: روپے پیسے، نقد، (2) تنقید
نقرہ: (م) چاندی، چاندی رنگا چٹا گھوڑا
نقرے: چٹے گھوڑے
نقش: روپ ریکھا، ٹھپا، مہر، کوئی تصویر یاں خاکا، ترتیت
-نقش بناسیاں تے: بناسے اُتے نقش، فانی (مم)
-نقش ونگار: نین نقش، شکل صورت، تصویر
نقشاں: نین نقش، شکل صورت، رنگ روپ
نقص: (م) عیب، گھاٹ، خامی، اونتائی
نقطیوں خالی: اوہ حرف جناں اُتے یاں ہیٹھ

کوئی نقطا نہیں ہوندا جویں کہ ط م ع وغیرا
نقل: اتارا' اِک تھاں توں دوجی تھاں جاون'
لکھت نوں دیکھ کے اتارا کرن (2) سانگ
نقل: (نذ/م) شراب نال کھادی جاون والی شے
نقلی: نقل کرن والا' نقلیا' مراسی' بھنڈ
نقیب: اعلاچی' بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نک: چہرے اُتے سنگھن تے ساہ لین والا انگ جو عزت دی علامت وی سمجھیا جاندا اے
-نک توڑن: نک چڑھا کے نخرا کرن والی
-نک چڑھانا: عیب کڈھن' پسند نہ کرن' ناپسندیگی پاروں نک بھوں چڑھاون
-نک وڈھا کے: بے عزتی کرا کے
-نک گھر ڈیندیں: نک رگڑدیاں
-نک توں: عزت دی خاطر
نکارا: ناکارا' بیکار (2) انکار کرن والا
نکارے: ناکارا' کسے نہ کم دے' بیکار
نکاریاں: نکمیاں' کسے نہ کم دیاں
نکاس: نکلن دا راہ' نکل
نکاسن: (ک): نکالن' باہر کڈھن
نکال: نکاس' نکالن توں امر تے حاصل مصدر' باہر کڈھ' نکلن دا کم' نکالا
-نکال گیتس: نکل گیا' کھسک گیا (لا)
نکالی: کڈھی
نکاون: (ک) کڈھن' نکالن' نکائی کرن
نکائی: نہ کائی' نہ کوئی' کوئی نہیں
نکتہ چین: نکتا لبھن والے' نکتا چینی کرن والے
نکتیوں خالی: دیکھو "نقطیوں خالی"
نکچھ: نہ کجھ
نکر: نہ کر
نکروا: نہ کردا
نکرما: ن+کرما' بدبخت' بدنصیب' بھیڑی قسمت والا (مث: نکرمن)

نکڑا: (نک-ڑا) نکا' چھوٹا
نکلن: (ک) مقابلے لئی ساہمنے آون' باہر آون' ثابت ہوون' ظاہر ہوون' ایجاد ہوون
نکلیاسے: نکلے (ج)
نکمڑے: نکمے
نکون: (ک) دند کڈھن
نکوئی: نیکی
نکمنہ: اوہ گھوڑا جس اُتے سواری نہ کیتی گئی ہووے
نکہت: خشبو' مہک
نکیاون: (ک) نکا کرن
نکیر: منکر نکیر دو فرشتیاں وچوں اِک جو قبر وچ حساب کتاب لین آون گے (2) نکیل
نکیری: نکیل
نکیل: اونٹھ یاں ہور جنور دے نک وچ پایا جاون والا چھلا جس پاروں اوہ چلاون والے دی مرضی مطابق چلدے نیں
نکیلن: نکیل پاون' نتھن' وس کرن
نکھ: مجبوری تھوڑاں دی چتائی
نکھ: نہوں دے پنجے' نہوں
نکھاوی جائے: نہ کھادی جائے
نکھتا: نکلیا
نکھتی: نکلی
نکھتے: نکلے' دنیا تے آئے
نکھٹ: ختم' غائب' مر
نکھٹ جانا: ختم ہو جاون
نکھٹن: (ک) ختم ہوون' زور گھٹن' نبڑن
نکھٹو: نکھٹی' کجھ نہ کھٹن والا' بیکار' بے فائدا
نکھٹی: ختم ہوئی' مکی
نکھٹے: (ن-کھٹے) مکے
نکھدھ: نکمندھ' بیکار' نکما
نکھرن: (ک) صاف ہوون' اُجلن' میل نکلن' نکھار آون' چمکن' نجرن' نچھرن

نکھڑن: (ک) وچھڑن، وکھرا ہوون، جُدا ہوون، نکھیڑا ہوون، کھمن ہوون

نکھڑیا: ظالم، قاتل (2) نکھڑن توں

نکھیڑدی: نکھیڑدی، وکھ کردی

نکھوڑ گئے: مُکا گئے (وا)

نکھوڑن: (ک) نکھڑن، وکھرا کرن، انکھیڑن، نبیڑن، مکاون، ختم کرن

نکھی تپ: جوگی ورزش دا آسن، جسم دا سارا بھار ہتھ تے پیر سنجیاں اُتے پاون

نکھیڑن: (ک) نندن، بھنڈن، نکھیڑی کرن

نکھیڑ: نکھڑن توں، نکھیڑیا ہویا، وکھریواں

نکھیڑی: وکھری (کیتی)

نکھیڑے: وکھراوے، وکھرا کرے، نکھیڑا کرے

نگ: نگینا، تھیوا

نگار: (ذ/فا) معشوق، بُت، نقش، تصویر

نگارا: نقارا

نگاردا: بجاندا، لیکدا

نگاہ: نظر، دس

نگاہا: اک تھاں نہ رہن والا

نگدی: ناگری، وسن دی بنی موٹیاں سیویاں ورگی مٹھیائی

نگر: وستی، شہر

ـ نگر جا میکے بھیکھ چتارے: اپنے شہر جا کے بھیس بناون والا سامان لئے

ـ نگر نہیں پاندا: کوئی شہر محلا (میلہ وچ) نہیں لبھیا

نگر: ٹھوس، سخت، مضبوط، بھارا

نگلن: (ک) کھاون، لنگھاون، سنگھ توں تھلے لاہون

نگندن: (ک) کھندھوئی نال وڈے وڈے تروپے لاون، سیون، لے بخیے بھرن

نگنی: نِنا گُن، بے معنی، بد خصلت (جمع نگنیاں)

نگوڑے: تباہ کیتے

نگوں سر: سرنیواں، شرمندا

نگونی: (مث) معمولی، بے حیثیت

نگہ: نگاہ، نظر

نگینا/نگیا: نہ گئی آ (مز)

نگیں/نگین: نگینا، تھیوا، نگ

نگینہ: نگ، قیمتی پتھر (جمع تے ورنہ نگینے)

نگھ: سیک، مناسب حد تک گرمی، رضائی دی گرمی

نگھار: غرق ہوون، نگھرن توں

نگھارے: ڈبوئے

نگھاریا: دھنسایا، غرق کیتا

نگھر: دھنس

نگھرن: (ک) زمین وچ دھسن، غرق ہوون، دل ڈبن

نگھریا: (ن+گھریا) نہ گھروالا، بے گھرا

نگھور: ڈوب، غرق کر

نگھیرنے: ڈبون، غرق کرن، نگھارن

نل: نال، شعری لوڑ پاروں نل لکھدے نیں

نل: اک راجا جِدا عشق لوک کہانی دے روپ وچ جیوندا اے۔

نلاج: نلجا، بے عزت، بے شرم

نلاوے: نہ لاوے

نلاویں: (ن-لا-وی-ں) نہ لاویں

نلائی: نہ لائی

نلائیں: نہ لائیں

نلج: بنا لج، نلجا، بے عزت، بے شرم

نلیاں: دھاگے دی نلکی

ـ نلیاں دا وقت: نلیاں وٹن، سُتن دا ویلا

نلیر: ناریل دے کھوپے دا بنیا حقا

نم: نیم، دھریک ورگا اک کوڑا رکھ

نم شام: نماشیں، اجے پوری شام نہ ہووے

نمایا: نوایا

نما(ں): تھوڑا

نماج: نماز (نانک)

نماجے: نماز

نمار: نہ مار
نماشاں: شام، ترکال
نماشی/نماشیں: شامیں، ترکلاں ویلے
نماں: نواں
نمانا: عاجز، وچارا، مسکین، شوہدا، مظلوم، (مث: نمانی، جمع: نمانے)
نمائی: وکھاوا، نمائش
نمٹن: (ک): نبڑن، نپٹن
نمدہ: نمدا، موٹا کپڑا، کمبل
نمدی: نودی، نیویں ہوندی
نمرد: نامرد، بُزدل، گھٹ ہمت
نمردی: نمرد ہوون دی حالت، نامردی، گھٹ ہمتی، بُزدلی
نمرود: (مذ/م) حضرت ابراہیمؑ دے سمے دا اک مشہور بادشاہ جو اپنے آپ نوں رب اکھواندا سی
نمسکار: دوویں ہتھ جوڑ کے سلام آکھن
نمک: لون
-نمک بھر دھرداہ (برہوں دے وچ کھائیں) لون چھڑکدا اے (برہا دے زخماں اُتے/غ)
نمناکاں: نمناک، گِلا، اتھروُ بھریاں (اکھاں)
نمن: (ک) نون، جھکن، اُلرن، نلفا ہیٹھ
نموجھان: مُرجھایا ہویا، شرمندا، پژمردا
نمود: دکھاوا، علامت، نشان، ناں
نموز: نموس، عزت
نمول: نہ مول، ذرا وی نہیں، اُکا نہیں، مُول نہیں
نمولی: نِم دا پھل
نموں جھوں: ویکھو "نموجھان"
نمہیں: نہیں
نمے: نمو پائی، ودھے (2) نَم ہوئے، وتر ہوئے
نمیرا: نہ میرا
نناں: خاوند دی بھیں
نناے: نناں (خف)
ننت: ورلے دا اِک زیور

ننتی: کن دی نکی والی یاں مُرکی
نند: تھمن، ہواتا
نند: نیندر (2) نندن توں امر تے حاصل مصدر، مندا آکھن، مذمت کرن
نند: نیندر، سون
نندراکل: نندراولا، جنہوں ہر ویلے نیندر آئی رہوے
نندراولے: نیندر والے، سون توں بے تاب
نندراون: (ک) نیندر آون
نندرائی: نیندر والے
نندرایا: اُنیندرے وچ، نیندر توں دُور (ہور ویکھو "نندراولے")
نندن: نناں
نِندن: (ک) نندیا کرن، بھنڈن، مندا آکھن، بُرا آکھن، مذمت کرن
نندیا: (مث) مذمت، ملامت، بُرا آکھن
نندیے: نناں، نی نناں
نندھڑا: نِدھا، نِکی عُمر دا، بال
نکارن: (ک) نہ کرن، انکار کرن، اوا کرن، منسوخ کرن
ننگ: ننگا، نکما، غریب، بے عزت، شرم بد نامی دا خیال
-ننگ بھڑنگڑا: ننگم ننگا
-ننگ ثبوت: ظاہر ثبوت، کُھلا ثبوت
-ننگ ناموس: عزت
ننگرائی: نینگرپُنا، نوجوان، جوانی
ننگیاون: (ک) ننگا کرن
ننوں: نُونوں، اکھر "نون" توں، ویکھو "ققوں"
ننھالے: نانکے
نو: نے
نو: نواں
-نوورتی: نجر وبائی
نوات: نبات، بشری

نواج: نماز
نواح: دوال' ارد گرد (و.ر: نواحوں)
نواحی: دوالی علاقہ' ارد گرد دا' وساہت
نوار: پراشہ سٹ' دُور کر
نوارن: (ک) ترن' بھرن' چلن' سیر کرن (2) نکھیڑن' تجزیا کرن
نواری: نرالی
نوارے: نیارے' نرالے
نواڑے: کشتیاں (لط)
نواز: نوازن توں' عطا' وان' دین
نوازش: مہربانی' عنایت' نوازن دا کم
نوازن: نوازش کرن (2) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن' دیون' عطا کرن
نوازو: نواز' نوازن والا
نوازی: مہربانی' دیون
نواس: رہائش' وسن
نواسن: (ک) رہن' وسن' رہائش کرن
نواقف: ناواقف' انجانو
نوال: (ع) نصیب' حصا' عطا کیتی گئی شے (2) بے لوڑ وال
نوالا/نوالہ: گراہ' بُرکی
نوالاں: ویکھو "نوالیاں"
نوالڑا: گراہ' بُرکی' نوالا
نوالن: (ک) بخشش کرن' تحفا دین' سارن
نوالیاں: جھوٹیاں' بے لوڑ وال
نوالے: گراہ' بُرکی' کھانا
نوان: نیا' نحوہ
نوان: نیواں پاسا' ڈھلوان
نواوے: جھکاوے
نوائے: جھکائے' سر نیواں کرے
نوائیں: جُھکائیں
–نوایا: نیواں کیتا' جھکایا
نوبت: نگارا' نقارا (2) واری' وار' (3) دھونسا

نوبنو: تروتازا' نو بہ نو' نواں نرویا
نوتن: (ک) نیوندرا دیون' نیوندرن
نُوتن: نواں
نوتا: (ن + رتا) چنگا بدلا
نُوشن: (ک) بند کرن' میٹن' میچن' (اکھاں)
نوچن: (ک) کھروڈھن' نہوں مارن' کھرچن' اکھیڑن
نوچی: (مث) نچن والی
نوح: رب دے مشہور پیغمبر جنہاں سے بہت وڈا طوفان تے ہڑ آیا سی
نوخیز: نوجوان' کچی عمردا
نُور: (مذ/ع) چانن' روشنی (2) رَب
–نورالعین: اکھاں دا چانن (بہت پیارا)
–نورعلیٰ نور: چانن اُتے چانن
–نُور نے سَرما پہاڑ کیتا: نُور نے پہاڑ نوں سرما بنا دِتا' کوہ طور دے واقعے ول اشارا جدوں رب دے نُور دی جھلک پاروں طور پہاڑ سَڑ گیا سی
نوراتہ: نَوں راتاں' نَوں رات جاگ کے مزار اتے عبادت کرن (نورات ڈیون)
نورانی: نور والا' چمکیلا' روشن
نورنگ نگر: سوہنا شہر
نورنگاں: نُوں رنگ دا
نورن: (ک) نوارن ہون' ازاد ہون' دُور ہون' علاج پاروں روگ وچ افاقا ہون
نوروز: نَواں دن' ورہے دا پہلا دِن' ایران وچ ایہدی مناسبت نال خوشی دا تہوار دی منایا جاندا اے
نوروں: نُور توں' روشنی توں
– نوروں سرج اتاریا ای: نُور توں بنا کے زمین اُتے گھلیا اے
نُوری: چانن دا' نُور دا' روشن' لشکدا' منوّر (2) فرشتا جہدی پیدائش نُور نال ہوئی
–نوری ناری خاکی: فرشتے جن تے انسان

نورے: پازیب' پَیراں دے زیور
نوریں: نورے' پازیب
نوڑ: نِجھک' نِیواں ہو (نوڑن توں امر تے حاصل مصدر)
نوڑن: (ک) نرڑن' جکڑن' بنھن' کسن
نوڑھن: (ک) جکڑن' کُنہاہون' تھلے لگن
نوازادہ: پوترا
نوساز: نویں تیار
نوسر: اِک چَپل دا ناں
نوسربازی: ٹھگی
نوش: (فا) پیون
-نوش کر: پی
-نوش کرن: پیون
نوشابہ: ددھیا پیون' شربت یاں شراب
نوشاہی: حضرت نوشہ گنج بخش" توں مَن والا
نوشتہ: (ان-وش-ت/فا) لِکھیا' لِکھن' لِکھت' لِکھی ہوئی
نوشتوں: (ان-وش-توں) نوشتہ توں' لکھی ہوئی شے پاروں' قسمت پاروں
نوشوہ: نوشا' دولھا' لاڑا' بنڑا
نوشہ: لاڑا' بنڑا' جوان
نوشیرواں: ایران دا مشہور بادشاہ جو اپنے عدل کارن مشہور اے
نوکتے: بے وقتے' کویلے (فر)
نوک: (مث) چنجو' کسے شے دا چبھواں باریک سرا
نوک ٹوک: طنز' تمسخر' مہنا
نوکاں ٹوکاں: نوک ٹوک' طنز' مہنا
نوکن: (ک) بجرواہی دا رودن' چیک چہاڑا کرن
نوکے: چیکے' رووے' چیک چہاڑا پاوے (باہو)
نوکھنڈ: نوں کھنڈ' زمین اُتے خشکی دے نوں ٹوٹے' نوں براعظم
نول: (ان-و-ل) نواں' تازہ' پُر بہار' سوہنا جوان

نول: مندا بول' جھڑک' مہنا
نول نِسل: سِدھا چِت لیٹن دی حالت
نولن: (ک) جھڑکن' مندا آکھن' گالھاں کڈھن
نومن: بُہت زیادا' بُہت کلی
نومیدی: نامیدی (مم)
نوندھرن: (ک) ویکھو "نھوندرن"
نونہہ: (غ-ا) نہوں' ناخن
نونہال: نو آگے' بال
نِون: (ک) نِیواں ہون' جُھکن' اُرن
نون: لُون
نوہاں: (غ-ا) نونہاں' نہوان دِیاں ہیویاں
نوہری: راجپوتاں دے یاں بیکانیر نال تعلق رکھدی
نوہیرنا: نہیرنا' نہوں وڈھن والا آلا
نوہیں: نہوں' ناخن' (مم)
نوی: نہیں
نِوے: جُھکے' نیواں ہووے
نَوید: (فا) اطلاع' خوشخبری
نویرا: نِکی عمر دا' محبوب' نوخیز' نواں' تازہ' سجرا
نویڑا: نویرا' نواں' نویکلا
نویڑے سن: جوانی' نوعمری
نویکلا: وکھرا' الگ
نویلا: نویکلا' نواں
نویں: (غ-ا) نِوے' جُھکے
نہ: نہیں' نہی
-نہ اس بھائی بھیناں: اوہدے بھائی بھین نہیں
-نہ کھڑ موکلیوسے: نال نہیں کھڑیا' نال نہیں لے کے گیا
-نہ گلدی دال: دال نہیں گلدی' کم نہیں بندا
-نہ لجیا: بے شرم
نہار: سویر' خالی پیٹ (ع) دن
نہار: رخ' مونہہ' سمت' مہاڑ

نماراں: ویکھاں' (پکل) سویراں' دن

نمارن: (ک) ویکھن' تکن' غور نال ویکھن' بجھن' نظر بنھ کے ویکھن' پچھانن لئی غور نال ویکھن

نماری: سویر دی خوراک' ناشتا (2) پاوے دا بنیا ہویا مخصوص سالن جو سویرے کھاوا جاندا اے

نماریاں: نماری' گوشت پکن

نمال: بہت خش' راضی' کامیاب (2) ٹرکہ' آئیا ہویا (3) ویکھنہار

-نمال ہوون: خش ہوون' راضی ہوون

نمالاں: نمال دی جمع' ٹرکو (احمد)

نمالن: (ک) نمارن (2) خش ہوون

نمالی: (مث) نکائی' گدا

نماں: (ف) لکیا' گجھا' (2) نمیں آں

نمانی: (ف) نمان توں' لک' گجھ' گجی' پوشیدا' لکویں' چھپی

نمانیاں: نماں توں' گجھے' لکویں' غائب

نماون: غسل کرن

نماون: بھرن' جکڑن' کسن' گاں یاں مجھ نوں چوون لگیاں اوہدیاں لتاں بنھن

نمائے: نمیں سن (لو)

نمایت: بہت' بے حد

نچا: نسچا' پکا یقین' تسلی' اطمینان (2) زمین ؤلیّ الفوزے تھلے موتیاں دی جھالر

نہو نابر: بگیاڑ' ترگ'

نہو ندی: کھال' کھالا

نہرا: لمے کمان ورگے سِنگاں والا وانڈ (مث: نہری)

نہری: نہر نال تعلق رکھن والی' نہر دے پانی توں سیراب ہوون والی زمین' لمے سِنگاں والی گاں (نہرا توں)

نہڑن: (ک) نیون' جھکن' اکرن

نہفتہ: لکویں' گجھے

نہم: نہیں' میتوں نہیں

-نہم و ساہ: میتوں وساہ نہیں

نہفت: (فا) لکویں' گجھے' پوشیدا

نہنگ: (ک) نوتما موڑنہ بھرن' ٹھوسن (2) قابو کرن

نہوالدے: نہوائدے

نہوالن: (ک) نہاون' غسل دیون' دھوون

نہورا: بہتا' گورا بول' طعنا' چبھویں گل' جھگڑ

نہورن: (ک) بہتا دیون' بول مارن' ٹوک لاون

نہوڑن: (ک) تباہ کرن

نہوندا: نہ ہوندا

نہوندرن: (ک) نہوں مارن' نہوندر نال کھرچن' نہوں چوبھن' دلوندھرن

نہوونمارا: نہ ہوون ہارا' ناممکن' جو ممکن نہ ہووے

نہووے: نہ ہووے

نہی: کھڑے یاں چانی رکھن والا چوکور سٹینڈ

نہیرنا: نہوں لاہون والا اوزار

نہیڑن: (ک) بہتا دیون' بول مارن' جھنجوڑن

نہیڑے: جھنجوڑے' بہتا دیوے' تنگ کرے' تنگ کرے

نہیرہم: میں نہیں چاہیدا

نہیں داڑھی: داڑھی نہیں ہے۔ (داڑھی والے (مرد) دا اعتبار ہوندا اے پر عورتاں دے داڑھی نہیں ہوندی ایس لئی اوہناں دا اعتبار نہیں کیا جا سکدا/وا)

نہیں گا: نہیں اے

نہیں ملک لوک سامان: فرشتیاں نوں (الیس) سامان دی لوڑ نہیں

نیکیں: ندی' نیں' نہر

نئے: (ع۔ا) نیں' نہر

نے: (فا) وانسری' ونجلی' پائپ' حقے دی نال

نیارا: نرالا' عجیب' عجب (2) سنیارے دی دکان

دی نال تے ہونج وچوں سونے دے ذرے ڈھونڈن دا کم (3) وسدا

نیارڑا: نیارا' وکھرا

نیاری: نیارا توں' وکھری' عجیب

نیاز: عاجزی' دعا' تبرک' چڑھاوا' پردا' خاہش' اچھیا

نیاز مند: عاجز' محتاج

نیازی: نیاز مند' عاجز' نیاز والے (2) پٹھاناں دی اک گوت

نیام: تلوار دا اچھاڑ

نیاں: انصاف

نیانو: نیاؤں' نیاں' انصاف

نیانا: بال' ایانا' نا سمجھ

نیاء: نیاں' انصاف (نانک)

نیائیاں: زمین نال لگدا کاشت ہویا رقبا

نیائیاں: وانگ' طرحاں

نیایوں: نیاں توں' انصاف توں

نیت: (نی-ت) نیت کرنا' دھارنا

نیت: نی-یت) ارادا' دھارن

نیتا: لے گیا' لے لیا' نال لے گیا

نیتر: نین' اکھ

نیترا: ستارا' نچوڑ' اُسکے آن والی شے' کھچ (2) بال (3) دُدھ کڈھن سے ڈنگر دیاں لتاں بنھن والی رسی

نیتران: (ک) گاں مجھ نوں چودن سے لاتی بنھن' رڑکن سے مدھانی نوں رسی پاون' نیانے نوں بنھن

نیتم: میتوں (نال) لے گیا (خف)

نیتن: (ک) نیت' بنھن' نیت کرن' دھارن' ارادا کرن

نیتو سے: نیتے (نماز)

نیتی: (نی-تی) نیت کیتی (نماز دی)

نیتی: (نے-تی) نیت' اصول' عمل' کم (2) پالسی

نیتے: نیت کیتی' شروع کیتی (نماز)

نیچے: موتھے

نیمی: کشی' مضبوط

نیمھ: (مث) نظر' ناز

نیچن: (ک) و یکھن' تاڑن' تکن' غور نال ویکھن

نیچ: (نی-چ) نیویں ذات دا' کمینا

نچا: (نے-چا) حقے دا اوہ حصا جتھے نڑی تے ڈنا اک کیتے ہوندے نیں

نیر: پانی (2) اتھرو

-نیر چلن: رودن' اتھرو وگاون

-نیر چھلکنے: مونہ وچ پانی پاوے (دسورر)

-نیر نکلن: اکھاں دا پانی (اتھرو) نک جاون

-نیر نہ ٹھلن: اتھرو نہ تھمن

نیر: (نِ-یر) چانن دیون والا' تارا یاں سورج

نیرا: نیر

نیران: نار' اگ (خف/لا)

نیراں نیر اتھرو

نیرت: جنوب مغرب' دکھنی پچھم

نیرنگ: (فا) جادو' ٹونا

نیرے: نیر' اتھرو' ہنجو

نیڑن: (ک) نیڑے ویکھن' راکھی کرن

نیزا: لمی سوٹی اگے تکھی نوک لا کے بنایا آلا جو پرانے سے لڑائی ہتھیار دے طور اُتے ورتدے سن

نیساں: لے جاساں' لے جاواں گا (خف)

نیساں/ان: وساکھ' ستواں رومی مہینا جو اپریل وچ آوندا اے۔ آکھیا جاندا اے کہ ایس موسم دی بارش دا قطرا سِپی دے مونہ وچ پوے تاں موتی بن جاندا اے

نیسم: میتوں لے جاوے گا

نیسو: نیں ہاں

نیسو تو کھ: نویں تاں نیں

نیسوں: لواں گے

نیش: (مذ/فا) ڈنگ

۔نیش عقرب: ٹھوہئے دا ڈنگ
نیشاں: نیش دی جمع' ڈنگ
نیشکر: گنا
نیشکار: ٹھوہر' کنڈیالا ٹرکھ
نیک: چنگے عملاں والا
۔نیک ساعت رجوع ہوئی: مُبارک گھڑی مُڑ آئی
۔نیک نہاو: نیک ناں' نیک عادتاں والا
نیکر: لے کے (لا)
نیکوکار: نیک
نیک کاری: چنگے کم' نیکیاں
نیکوئی: نیکی
نیگر: نینگر
نیل: اک سو کھرب (2) مصر دا مشہور دریا (3) سٹ پاروں سریر اُتے نیلے رنگ دا نشان (4) کپڑے نوں لایا جاون والا نیلا رنگ
نیل ندی: نیل دریا
نیلا: نیلے رنگ دا (2) اک قسم دا گھوڑا (3) زہر دا رنگ
نیلا گھوڑا: اسمان
نیلک: نیلے رنگ دے موتیاں والی بلاک (بلاق) جو نک دے وچکارلے چھیکے (دوہاں ناساں وچکار) پائی جاندی سی۔
نیلوفر: کنول دا پُھل تے بوٹا' برساتی موسم وچ پانی وچ اُگن والا بڑے سُندر تے کئی رنگاں والا پُھل' کمل' کول
نیلی: مرزے دی اک گھوڑی دا ناں' تیز رفتار گھوڑی
نیم: (نے-م) سمجھوتا' معاہدا' وعدا' ریت' رسم' اصول' کرن دا کم' سماجی یاں مذہبی اصول
نیم: (ی-م/فا) ادھ' نصف
۔نیم خواب: ادھ سُتے' نیندرائیاں (اکھاں)
نیمچہ: (نیم-چا) نکی تلوار' خنجر

نیں: ندی' دریا' نہر
نیں چندن: جھناں دریا
نین: اکھاں' نیتر
نین پران: ہوش حواس' جسم دی سکت
نین دکانے: نظر کھچی' نظرماری' د یکھیا
نیندراولے: نندراولے' نیندر والے
نیندڑی: نیندر' غفلت دی نیندر
نینترے: لینترے' لیجاونترے
نینگر: جوان منڈا' نوجوان
نینگر: جوان کڑی' مٹھی
نینو: نیناں وال
نینوی: نین
نینہ: نیونہہ' پیار' محبت' عشق
نینہہ: دیکھو "نیں"
نینہہ: نیونہہ' محبت' عشق پیار
نینہڑا: نیونہہ' عشق
نینی: نیونہہ لاون والے
نیںھگا: نہیں گا' نہیں اے
نین: اکھاں (جمع: نیناں)
۔نین نرگسی: نرگس دے پھلاں ورگیاں اکھاں
۔نین نمھے: جہناں اکھاں وچ شوخی نہ ہووے (شریف اکھاں)
نیناں: اکھاں
۔نیناں کچیاں پلیاں: ناتجربے کار اکھاں (جو بہت نہیں لڑا سکدیاں)
نینن: اکھاں
نینیں: اکھاں وچوں
نیوہ: بنیاد' مُدھ
نیواں: نیٹھا' کیلیاں توں تھلے (دا) جھکیا
نیوتس: لے گیا
نیور: پیراں دا زیور' پازیب
نیوگ: آریا سماج وچ خاوند کولوں اولاد نہ ہوون

دی صورت وچ کسے ہور ولوں اولاد لین دا اصول

نعل: نعولا

نیولا: بلی ناؤں نِکا جنور جو سپ مار سکدا اے

نعلی: یوگ ابھیاس دے 6 کرم

نعلں: (ع ا) نیوندہ' محبت' نموون توں امر تے حاصل مصدر

نعوں کے: جُھک کے

نیوندرا: حصا' کسے کم وچ چنداایاں بھاگ

نیوندرن: (ک) نیوندرا پاون' نوترن' حِصا پاون

نیوندی: جھکدی' نیویں ہوندی (خف)

نیوان: (ک) نِواں ہوون' جُھکن

نہاۃ: نعوتہ

نیہری: والدین ولوں ملیاں والیاں

نیہن: (ک) گھٹ کے بنھن' جکڑن' جوڑن'

نیہور: نمور' نموندر

نیہوڑا: نعوتہ

نہمن: نعوتہ

نیہنو: چلا' کو بھیا

نیہو: نہیں اے

نیہی: ویڑھے دے لکڑ جس اُتے بھانڈے ٹنگدے نیں

نیہے: نہیں

و

و پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 48 واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ب" نال ہوندا اے پنجابی وچ ایہ 3 قسم دا ہوندا اے' (1) پہلی قسم او دی اواز پیدا کردی اے جویں جو' بو تے چور' ورگے لفظاں وچ (2) دُوجی قسم اُو دی اواز وچ اے جویں تُور' کُوڑ' ورگے لفظاں وچ ایہدا وکھالا کرن لئی و اُتے پیش پائی جاندی اے۔ "و" دیاں اُپرلیاں دوویں قسماں حرف علت (Vowel) دے طور اُتے ورتیندیاں ہن۔

(3) "و" دی تیجی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے جویں واری' جواب ورگے لفظاں وچ (4) بعض لوکاں دے خیال وچ "و" دا اِک چوتھا رُوپ "و" دی اے ایہدے لئی عوَرت تے اُوکھا ورگے لفظاں دی مثال دیندے نیں جہناں وچ ایہ خالی او دی تھاں آؤ دی اواز دیندا اے۔ جے ایہنوں مَن لیا جاوے تاں "آؤ" توں "و" دی پنجویں اواز منا پوے گا جو روُنگ ورگے لفظاں وچ ورتیندی اے۔

پہلی' دُوجی تے چوتھی (نالے پنجویں) قسم دا "و" جے لفظ دے شروع وچ آوے تاں ایس توں پہلاں "ا" لانا ضروری سمجھیا جاندا اے۔

فارسی وچ دو لفظاں وچکار "تے" دے معنے دیندا اے وردبام (2) پنجابی اصول وچ لفظ دے اخیر اُتے کرن والے دے معنے دیندا اے کھاؤ' کرؤ

وابتغواالیہ الوسیلۃ: تے لبھو اوہدے ول وسیلا.

واپر: واپرن توں امر تے حاصل مصدر

واپرن: (ک) بیتن' وہاون' ورتن

واپرے: گزرے' بیتے

واپس: پچھے نوں' مڑن' پرتوا' مڑ آون یاں ہوون

واپسیں: پچھلا' انتلا' آخری

واتہ: مونثہ (1) گل بات' خبر' حال (3) قابو وچ' دَس

-وات بخّھن: حال بجّھن' مزاج بجّھن

-وات عظیم کنالی: وڈا موتہ' کنالی ورگا موتہ

واتڑی: سوات' گل بات

واتل: بچھی واس' ٹھپری واس

واتوں: گلاں (2) موہوں

ٹے: وات توں' مُونہہ (لا)

ٹ: راہ' رستا' پَینڈا' پندھ' خیر' سفر (2) منزل'

ت (3) تولن والا وٹا

—واٹ پوے ووچھڑاں: ڈگنا راہ پوے

پسی سفر ملا کے ڈگنا پندھ کرنا پوے گا)

—واٹ جھاکن: راہ دیاں کھٹنائیاں جھاکن

—واٹ نماراں: راہ ویکھاں (خف)

واٹاں: واٹ دی جمع' راہ' رستے

واٹاؤ: مسافر (نانک)

واٹھ: زُگیا' واٹ پے گیا' تُردا ہویا

واٹویں: وٹے ہوئے' وَل چڑھے

واٹیں: واٹاں' رستے

واج: اواز' سَد' بلاوا

واجا: وجاون والا ساز'

واجب: ضروری' لازمی' فرض جِدا ادا کرنا ضروری ہووے

واجب الدارۃ: پھانسی جوگ' دار جوگ

واجبی: مُناسب' معمولی

واجد: پاون والا' جِنوں کھُ لبھے

واجڑے: واجے

واچ: دیکھ' غور کر (واچن توں امر تے حاصل مصدر)

—واچ گرُاں: گروواں نوں چیتے کر کے (چیلے لوکاں نوں قابو کر لیائے)

واچھاں: سلام یاں جپھی لئی ہتھ باہر کڈھن

واچدیاں: ویکھدیاں' پڑھدیاں

واچن: (ک) پڑھن' ویکھن' توجا کرن' چیتے کرن' بولن

واچے مورے پی: میرے دل دی توجا کرے

واچھ: پنڈ دے نمبردار ولوں فیر زمین وار لوکاں اُتے لایا گیا ٹیکس

واچھڑ: بھیڈ دا چھانٹا

واچھنا: (ک) واچھ لاون (دیکھو "واچھ") چترا

وصولن' اگراہن

واحد: (مذ / مو) اِک' اِکو' اکلا

واثق: یقین' دُرست' گمان

واد: ازم' کوئی مذہبی' سیاسی یاں ہور کسے قسم دا نظریہ جویں سماج واد (سوشلزم) اَت واد وغیرا

وادی: (مذ) اِسٹ (ist) جویں سماج وادی (سوشلسٹ) اَت وادی وغیرا. کسے نظریے دا حامی تے پرچارک (2) عادت (مث) پہاڑاں وچکارلی ہری بھری تھاں

وادی مقدس: وادی ایمن جتھے حضرت موسیٰ گئے سن

وادھا: اضافا' زیادتی' ودھ کرن دی حالت' نِچ مچ' ودھیا ہویا' رہندا

وادھو: فالتو' لوڑ توں ودھ

وادھو وادھی: ودھ توں ودھ' روز ودھدی

وادھے: ودھ' ودھدے

واڈھاں: وڈھ توں' کٹ وڈھ' کشت و خون

وار: کھیتر' میدان (2) پوڑی' جنگی نظم جس وچ بہادراں دی بہادری دے جَس لکھے جاندے سن (3) دن (4) واری (5) وارن توں امر تے حاصل مصدر' قربان کر (6) ہلا' مار

—وار بیجھن: کم دا مُڈھ رکھن توں پہلاں مبارک دن لبھن (کم کرن دی کاہل ہووے تاں کسے نوں وار بیجھن دا چیتا نہیں ہوندا/دا)

—وار سٹاں: قربان کر دیواں

—وار کرن: قربان کرن' ہلا کرن

وارا: وٹا' واری

وارتا: آپ بیتی' ہڈ ورتی' کہانی

وارث: جاندود ورثا حاصل کرن والا

وارثی: وارث' حقدار

وارد: آون والا' ہوون والا' ورتی' واپری

واردات: (مث) ہو گئی' ہو گیا کم' کوئی واقعا یاں وقوعا' کوئی جرم یاں کارا

وارداتی/وارداتیا: (نا) واردات کرن والا
وارن: (ک) قربان کرن، صدقے کرن، قربانی کرن، گھول گھماون، نچھاور کرن
وارو: قربان کرو
وارو وار: واری واری، اِک بعد اِک، اپنی واری نال
واری: وارن توں، قربان کیتی (2) وار توں، کسے کم لئی مِلن والا موقعا، نمبر
واری: قربان (2) نمبر، وار
واری: لحاظ، شرم، خاطر داری
وارے: وار، دن، ویلا، ویلے، سمے
واریا وے: (تیتھوں) قربان کیتا
واریاں: قربان جاواں
واڑا: وگلن، بھیڈ بکریاں ڈکن دی وگلن، فصل دی سنبھال کرن والی حد بندی
واڑاں: واڑ، وگلن، فصل دی سنبھال کرن لئی کسے قسم دی حد بندی
واڑی: واڑ، واڑا، خربوزے یاں ہدوانے دا کھیت
واس: واہ، دس
واس: واسا، وستی، رہائش، رہن تھاں، وسیرا
واس: باس، خشبو
واسا: رہائش، وسوں، واس، رہن، دس۔
واسڑا: واسا
واسطہ: تعلق، رابطہ، رشتا، ناتا، سنبندھ (2) وسیلا، کارن، سبب (3) مجرماں دا ایجنٹ، بھیتی، رازداں، جرم شریک
وَسِعَ کُرسیہ السموات والارض: اوہدی کرسی وچ سبھے اسمان تے زمین سمائے ہوئے نیں
واشنا: ہوس
واسنگ: کالا سپ
واسنگ ناگ: بہت وڈا سپ، اژدہا
واسو: وشنو، نارائن
واسہ: ویکھو "واس" تے "واسا"

واسی: وسن والا، باشندا، وسنیک
واسطے: واسطے، لئی، خاطر
واشنا: خشبو
واصل: مِلن والا، جُدا مِل ہو گیا ہووے، وصل والا
واعدا: وعدا، پکا، معیت، دھروں لکھی، موت دا سدّا
وافر: کافی، ودھ، بہت
واقدی: ابو عبد اللہ محمد بن عمر، اِک اُگھے عرب مورخ جو 21 توں ودھ کتاباں دے لکھاری نیں
واقف: جانُو، اشنا، جان پچھان والا
واقفی: جان پچھان، اشنائی
واک: بول، فِقرا، گل، کلام، حکم
واگ: واگوں، وانگ
واگوں: وانگ
واگ: لگام، گھوڑے دی رسی جس نال اوہدا رُخ موڑدے نیں
واگ موڑن: سفر تے جاون توں رو کن یاں رُکن، رَب توں منا ون
واگ ولائی: واگ موڑی، واپسی دا ارادا کیتا
واگ ولائے: واگ موڑے، واپس آوے
واگا: واگ
واگاں: واگ دی جمع
واگی: نقلی (2) وگ چارن والا
وال: شیشے یاں بھانڈے دی تریڑ (2) اُلٹ (3) جسم دے کسے حصے اُتے اُگے لے لے کالے ریشے (4) بطور چھیتر جو وال دے مِنے رپھنا اے جویں کہ بھروال، میتوال
وال شگافی: وال دی کھل لاہن، باریک بینی توں کم لین، موشگافی
وال وال تے خار: وال دے کنڈے، عاشق دے وال جو کنڈیاں وانگوں کھلوتے ہوون

والا: کن دا مُرکی ورگا زیور' کانٹا (2) اہل' مالک
والاشان: شان والا
والاں دھارہ: والاں دی لکیر
والتین: (وت-تی-ن) انجیر دی سونہہ (قرآن)
وَالْحَمْدُلِلّٰہ: تے منتاں رب لئی نیں
والڑی: والی' ڈی (2) کن دی والی
والڑے: والے' دسہ (2) وال (3) کن دے والے
والزیتون: (وز-زے-توُن) زیتون دی سونہہ (قرآن)
والشمس: (وش-شم-س) سورج دی سونہہ
والصبر: تے صبر
والقلم: قلم دی سونہہ
واللیل: رات دی سونہہ
والوں: وال توں' ذرا برابر
والوں نکی تے کھنیوں تر کھی: وال توں پتلی تے تلوار توں تیز (پل صراط)
واللہ اعلم: تے رب ای سبھ توں وڈا جانو اے
والنزعت غرقا: قسم اے ڈُبیاں نوں گھسیٹ کے لے آون والیاں دی (قرآن)
والی: مالک' سرپرست' حمایتی (2) کن دا چھلا یاں کانٹا (3) ریت (خف) (4) رت
والے: کناں دے کانٹے' چھلے (2) مالک' حمایتی' رکھن والا (3) وال (عم)
والیاں: والی دی جمع' کناں دے زیور' کانٹے
والیں: پُٹھا (کرن) اُلٹاون
واں: اوتھے' اگلا جہان (ملتا)
واں: طرز' سر لے
وانج: محروم رکھ ("وانجن" توں)
وانجیا: محروم' ہتھل
واندہ: فرصت' وہلم' موقعا' فراغت
واندا: وہلما' فارغ' کلا
واندک: وہلم' فرصت

واندے: کلے (توں) (لا) وہلے' خالی' محروم' فارغ
وانڈھ: اوپری تھاں اُتے جاون' پروہنا بنن
وانڈھا: وانڈھے گیا ہویا' اوپری تھاں اُتے گیا ہویا
وانڈھڑی: پردیسن
وانڈھی: مسافر' سلوک دی منزل دے مسافر' بے سہارا' مہمان (جمع وانڈھیاں)
وانس: بانس
وانگ: وانگوں' طرحاں' ہار' وانگن' ورگا
وانگن: (ک) اُتانہ چکن' پہیے نوں چک کے تیل وغیرا دیون یاں درست کرن
وانگن: وانگوں' طرحاں' ہار (عم)
وانگے: وانگوں' طرحاں' ہار (خف)
وانگیں: وانگوں' طرحاں' ہار (نوشہ)
وانن: (ک) وہاون' بیجن' واہون
وان: مُنج دی وٹی رسی جو منجیاں بنن دے کم آوندی اے (2) گیت' گاون (خف)
واہا: ڈول جس وچ پہ کے حضرت یوسف' کھوہ وچوں نکلے سن' ڈول
واہا: بانا' لباس' ویس' بھیس (2) شرط' بازی
واہی: واہی' اُجاڑ' بن
واہ: وس' طاقت' زور' جتن' محنت (2) باہا' شہروا وگاہ' رستا' راہ (مراد دنیا) (3) واہن توں امر تے حاصل مصدر (4) چلا کے' وار کر کے (واہ چھریاں /غ)
واہ چلن: زور چلن' منی جاون
واہ سبھ ویہہ گئے: عمراں چلدیاں رہن گیاں (ویلا بیتدا رہوے گا (وا)
واہاں: واہ دی جمع' کوششاں' جتن' واہ (چلنا) زور' چلاواں (تلوار وغیرا)
واہب: (ع) بخشن والا' بخشش والا
واسطے: واسطے

واہدا: (غ-ا) ویکھو "وادھا"
واہرو: بچا کرن لئی گھلیا گیا دستا' امدادی دستا' چور پھڑن لئی لوکاں دا دستا' مدد' ساتھ' (جمع: واہراں)
واہرن: (ک) شہوت وچ آون' مستکن
واہرو: ساتھ دیون والا' حملا روکن والا' واہری
واہڑا: نکا دریا' نالا' کھال
واہل: ہریاول' سبزا (لا)
— واہل بھنن: دریا ترن لئی جھتیاں ییڑے بر اُتے بھنن
واہن: ویہن' وگدا نالا' نہر
واہندی: ویہندی
واہندرے: وگدے' جاندے' چلدے
واہن: فاحشہ عورت (2) سواری دا جنور (3) ہل چلائی زمین جتھے ہور ہل چلاون سوکھا ہوندا اے' کھیت' میدان
واہن/واہون: (ک) چلاون' ٹورن' واہیا جاون (قلم/ہل) بیجائی لئی ہل چلاون
واہنا: ننگا (پیروں)
واہوواہی/واہی: پورے زور نال' پوری سکت نال
واہی: چلائی (2) سہارا' ٹیک' آسرا (3) وجائی (مرلی) (4) کسان
واہے: واہن توں' چلائے (تکرار' ہل' قلم)
واہیاں: واہی' کاشتکاری' ہل جوتن
واہیں: واہ' نجات دی راہ' کوشش' ٹھکانا' راہ' تھاں' مقام
واء: ہوا' باد
واء مراد: مراد دی ہوا
واء ورولا: ہوا دا گول چکر' گھمن گھیری
وائو: واء' ہوا' بادی' فرصد وچ ہوا بھرے رہن
وائی: ہوا' ہوا دے گھوڑے چڑھن
وائی سوئی: ہوا دی جمی' تیز رفتار
وائے: افسوسیا بول' کسے نوں دکھ وچ ویکھ کے آکھیا جاون والا ہمدردی دا بول
وائیاں: واء' اڈدی خبر' افواہ
وائیکے: روکا' واہ' گلن دی اواز
وبا(ع): بیماری' چھوت دا روگ
وبال: مصیبت' بھار' عذاب
— وبال آلودہ: وبال وچ پھسیا' مصیبت ماریا
وبھڑن: (ک) وگڑن' ناراض ہوون' وگاڑ پون
وپار: کاروبار' محنت' ڈیوٹی
وپن: (ک) لگ جاون' خرچ ہو جاون
وچل: حدوں ودھی ریجھ
وچھلاون: (ک) کھولن' کھلار کے رکھن' پڑھن لئی کتاب نوں کھولن
وچھن: (ک) چھلن' اچھلن' بے معنی گلاں کرن
وَت: ہور' ودھ' فیر' مُڑ (2) ہو' ٹُر (وتن توں) (3) وتر' گل (4) پھرن' بھٹکن
وتاں: پھراں
وتاون: صدقے کرن
وتاوں: جتنوں' پیکن' بھٹھا
وتدے: جاندے' جاون
وَتر: گل' ولر' گلا کرن
وِتر: طاق (مراد رب دی ذات) عشا دی نماز دیاں 3 خاص رکعتاں' ترچھی لکیر
وترن: (ک) گلا ہوون' پر بھجن' ھلسیجن' گلا کرن' وتر لاون
وتعز من تشاء: تے (رب) جنہوں چاہوے عزت دیوے
وتن: (ک) جاون' ٹرن' پھرن' ونجن' ٹھلن
وتی: وتن توں' گئی' ٹری
وتے: جاوے' ودے
وتیں: جاویں
وتین: ویکھو "والتین" تین = انجیر
وتھ: وست' شے' چیز
وِتھ: دُوری' فاصلا

وتھری: وتھی
وتھرے: وتھے (لا/ج) (واحد وتھریاں)
وتھڑاں: وتھ، وست، شے، چیز
وتھوں: وتھاں، دوریاں، فاصلے
وتھے: وتھ، فاصلہ
وتیھما: وتھ، دوری
وٹ: وٹن توں، کما، حاصل کر، کھٹ (2) ول
وٹ، مروڑ (3) راہ، واٹ (4) حبس، گرمی، تاء،
حُس (5) وٹا، بدلائی
وٹ ڈولا: ڈولا وٹن، لڑائی لئی تیار ہوون
وٹ ہستی: ہستی کما (بدل)، بہتر ہستی حاصل کر
وٹا: بدلا، پرتاوا، (2) عیب، بدنامی (3) پتھر
وٹاسٹا: لین دین، اولا بدلا، بدلے دا رشتا
وٹالیوں: بٹالا شہر توں
وٹانا: بدلاون، تبدیل کرن
وٹاویں: وٹے وچ، بدلے وچ
وٹائی: بدلائی، تبدیل کیتی، ونڈائی، ادھو ادھ یاں
ایہو جہے کسے حساب نال زمین کاشت اُتے دیون
جاون دا اصول
وٹایا: تبدیل کیتا، بدلیا
وِٹرن: (ک) رُسن، رُٹھن، غصے ہوون، ناراض
ہوون، ضد کرن، نہ کرن، ناراضگی کارن وکھرے ہو
بیٹھن، ہل ورتن نہ کرن
وٹری: کانٹا، کن دا زیور
وٹڑے: وٹے، پتھر
وٹن: بدلن
وٹن: (ک) چاڑھن، ول دیون، مروڑن (2)
ناراض ہوون (3) خراب ہوون (دُدھ وغیرا) (4)
کُل وصولن، کھٹن، کماون
وٹنا: اُبٹن، ہلدی تے ہور چیزاں رَلا کے بنایا ہویا
لتھوبا جو رنگ نکھارن لئی ورتیندا اے
وٹورن: ہٹورن، ناٹھن
وٹوں: وٹے توں، پتھر توں

وٹی: تبدیل ہوئی (2) دو سیر دا وٹا
وٹی بیٹھی ایں: محبوب بنا ناراض تے گم صُم بیٹھی
ایں (وا)
وٹے: وٹائے، وٹیا جاوے، خراب ہووے (دُدھ
وغیرا)
وٹے: وٹے، ڈھلے
وٹیاں: وٹ، نکا راہ
وٹیساں: وٹاواں گا/گی، بدلاواں گا/گی
وٹیل: کنڈیالے، کنڈیاں والے
وِٹھ: بِٹھ
وُٹھ: ورھیا
-وُٹھ اٹھے: ورھن لئی تیار
وٹھا: ورھیا، وریا
وٹھڑی: وٹھی، وسی، سیراب ہوئی، بارش وسی
وٹھڑے: (مینہ) وسے، ورھی، ورھے
وٹھن: بھڑن، بھڑن، نپن
وُٹھن: ورھن
وٹھونہے: ٹھونہے، بچھو
وٹھونہیں: (ج ا) ویکھو "وٹھونہے"
وٹھوہاں: ٹھونہا، بچھو
وٹھی: قابو وچ (آوندی) ورسی، ورھی، ورتی
وٹھیاں: ورھیاں
وٹھیل: وٹیل، کنڈیالے، کنڈلاں والے
وثوق: پک، مضبوطی، بھروسا
وج: وجن توں امر تے حاصل مصدر
وج: بجلی (دِمودر)
وج وجا: کھلے عام، گج وج کے
وجائی ٹھوک: ٹھوک وجاون، چنگی طرحاں پرکھن
وُجائی وجدی: وجایاں وجدی اے، نچایاں نچدی
اے
وجد: حاصل کرن دی حالت، حال، سرور، مستی
وجدان: چھیویں حس، اندرلی اکھ، پنجاں حواساں
توں وکھرا گُن جو کسے گل بارے دسے

وجّوں: اوہنوں وجّے

وجنتہ الکافر: تے کافر لئی جنت (دنیا مومن لئی بندی خانا تے کافر لئی جنت اے)

وجن: (ک) کھڑکن، جھٹکن، ٹکرن، ٹکراون

وجوب: (ع) واجب ہوون، لازمی ہوون

وجود: جسم، پنڈا، سریر، ہوند

وجوگ: جدائی، فراق، وچھوڑا، ہجر

وجوہ یومئذ: اوس دن اوہناں دے چہرے (کالے ہوون گے)

وجہ: چہرا، شکل (2) کارن، سبب

وجی: نازل ہوئی، بلا آئی

وجی بمب: کوج نکارا

وجھ: دھے جاون، دھیا ہوون

وجھاپ: وجھاپ، وین، رووݨ، کرلاون، کسے گل دا دکھ، احساس محرومی

وجھاپن: رووݨ، وین کرن، کرلاون

وجھال: سڑ جاندا، بل جاندا

وجھن: (ک) دھیا جاون، چھدن، بنھن، کالم متھا کرن

وچ بھانبڑ باغ: بھانبڑ وچ باغ، حضرت ابراہیم دے واقعے ول اشارا اے جدوں اگ، باغ بن گئی سی

وچ خواب: سفنے وچ

وچ قہر: قہر دے نال، غصے نال

وچ ویریں: ویراں وچ، مخالف ہوندیاں

وچار: خیال، تدبیر، سوچ

وچار پیتا: بدنامی دا چرچا ہوݨ، لوکاں دا کسے نوں ماڑا سمجھݨ

وچارا/وچارہ: جہدا کوئی واہ نہ چلے، بے چارا

وچارن: (ک) سوچݨ، سمجھݨ، دھیان دیوݨ، توجہ کرن، گوہ کرن، کسے دے اخلاق بارے بدگمانی کرن، برا سمجھݨ، سوچݨ

وچاریئے: سوچیے، (وچارن توں) (2) نی وچاری

وچالے: وچ، وچکار (2) وچالے

وچلیا: بڑھاپا

وچولا: وچلا، وچکارلا

وچولی: وچوں دی، وچکاروں

وچڑن: (ک) وگڑن

وچکار: درمیان، وچ

وچلن: (ک) مچلن، مچھرن، وٹن، وگڑن

وچوکی: وچلی

وچولا: وچکار آون والا، گل کراون والا، دلّا، قاصد (مشنٔ: وچولن، وچولی)

وچہ: (غلط املاء) وچ

وچھیڑا: (وچھ-س-را) وچھڑا

وچھا: گاں دا جوان ہوندا نر

وچھالے: وچھائے

وچھاوݨے: وچھائی ہوئی شے، وچھونے

وچھڑن: (ک) الگ ہوون، وچھوڑا کران، جدا ہوون، پراں ٹر جاون

وچھنا: وچھڑا (دو نہ وچھنے، دھنیاں)

وچھن: (ک) وچھ جاون، کھل جاون، پسرن، کشادہ کران

وچھوڑ: جدا کر کے (وچھوڑن توں)

وچھوڑا: جدائی، ہجر، دوری

وچھیرا: وچھا

وحدہٗ لاشریک: وحدہٗ لا شریک، اوہ (رب) کلا اے، اوہدا کوئی بھائیوال نہیں

وحشت: خوف، ڈر، (خاص کر اکلاپے دا)

وحشی: جانگلی، اجڈ، انسانی صفتاں توں دور

وحی: غیبی اشارا، رب دا سنیہا

وخت: دکھت، مشکل

ودان: وڈا ہجوڑا (جمع ودانان/ علما)

ودوان: چالاک، ذہین، عالم، دانا

وداع: الوداع، رخصت

وووہ: برہا، وچھوڑا

ووی: (مث) مرد دے لِنگ وچوں نکلن والا لیسلا پانی جو منی توں اڈ ہوندا اے

وویا: (مث) تعلیم

وولیع: ووعیا، الوداع، رخصت

وودھ: زیادہ، فالتو، جسم دا کوئی ودھیا ہویا غدود

وَدھ: طریقا، ڈھنگ، چاج، ودھن توں امر

ودھا: وِدھیا، ہویا

ودھار: ظلم، زیادتی، معاملا ودھ جاون

ودھائی: دُدھ بِڑکن دی وڈی مدھانی جس نال کڑوی ہووے، ودھوتی

ودھاون: اک مقدس مذہبی رسم

ودھاء: توسیع، ودھی ہوئی شے (Extension)

ودھائی: مبارک

ودھایم: ودھاوتی (پیں)

ودھدا: ۔پچدا

ودھری: چمڑے دی پٹی

ودھن: (ک) حرکت کرن، اگانہ کرن، وڈا ہوون، ودھ جاون، باقی بچن

ودھن: کتباون والی، دراوتی

ودھوتی: "ودھائی" ویکھو

ودھیاں: ودھن، زیادا ہوون، اگے ہوون

ودھیرو: ہور وَدھ، بہتا ودھ

ودھیرا: ہور ودھ، بہتا زیادا

ودھیساں: ودھاواں گے

ودھیک: ودھ، ودھ کے، وادھو

ودھیکی: وادھو دا، وادھو، زیادتی

وڈ: وڈا ہوون

– وڈ وڈیرے: وڈے، بزرگ، پرانی نسل

وے

وڈا: عمر، گُن یاں کسے ہور پکھوں ودھ

وڈارن: اُڈاون، اُڈارن (لیف)

وڈائی: بکائی، اوپری، پرائی، اچرج، عجیب

وڈائی: وڈیائی

وڈلیا: ودھلیا

وڈبھاگی: وڈے بھاگاں والی، خوش نصیب

وڈپت: دڈا پن

وڈڑے: وڈے، وڈیرے

وڈکا: وڈیرا، بزرگ

وڈن: (ک) چھوہون، ارنبھن، شروع کرن

وڈورن: (ک) غصے ہوون، مندا بولن، وڈھن پین، بدناں کرن

وڈوہن: وڈورن، بدورن

وڈہنس: راج ہنس، وڈا ہنس

وڈیاون: (ک) تعریف کرن، مندا آکھن

وڈیرن: (ک) تعریف کرن، وڈیاون

وڈھ: وڈھن توں امر تے حاصل مصدر

وڈھن: (ک) کپن، ٹکن، قتل کرن، سٹن، ٹوٹے کرن

وڈھون: (ک) وڈھن پین، گرم ہو کے بولن، غصے ہوون، گالہ مندا بولن

وڈھی: رشوت، (2) وَدھ دِتی

– وڈھی کھین: رشوت لیندے (وا)

ور: ساتھی، خاوند، لاڑا، برابر دا، جوڑ

–ور دیون: فائدا دیون، دِلی مُراد پوری کرن

وراوے: بنے، رُوپ وٹایا، جے، آئے

وراگ: وچھوڑا، فراق، جدائی

وراگن: تیاگن، وراگی ہوون

وران: اُجاڑ، ویران

وراکیں: بِنا، بغیر، باجھ، وَرا، دکھرا

ورہن: (ک) ریجھن، ورچن

ورت: ورتن توں امر تے حاصل مصدر

ورت گیا: بیت گیا

ورتارا: ورتاء، سلوک، انداز، طور طریقا، لین دین، سبھاء، تعلق، مزاج

ورتال: وٹان
ورتب: ورتن دا انداز' چالے' بل ورتن' طور طریقا' دوجیاں نال ورتارا
ورتن: (ک) استعمال کرن' کم وچ لیاون (2) بل ورتوں' سلوک' ورتارا' لین دین' (3) کھلرن' پسرن' ہوون
ورتوں: استعمال
ورتی: بیتی' طاری ہوئی' کھلری' پسری' استعمال کیتی' سلوک کیتا
– ورتی ہووے: ہوئی ہوئی ہووے' گزری ہووے' بیتی ہووے' واقعا ہویا ہووے
ورتے: بیتے
ورتیاں: ملیاں ہوئیاں' سازباز کرن والیاں
ورتھا: بے کار' بے فائدا' برتھا
ورتھا: کمائی' کتھا
ورج: ورجن توں امر تے حاصل مصدر' روک' ٹھاک' ہٹک' منع کر
ورجن: (ک) ٹھاکن' روکن' منع کرن' ہٹکن' ہوڑن' ڈکن
ورجو: روکو' ٹھاکو ("ورجن" توں)
ورجے: ٹھاکے' ہوڑے' منع کرے
ورجیاں: ٹھاکن نال' ہٹکن نال' ورجن نال
ورجھیا: تاڑ' بجھ
ورچاون: (ک) پرچاون' رجھاون' ولاون
ورد: دُہرائی' کوئی وظیفا پڑھن
– ورد کرن: وظیفا کرن' دُہراون' کوئی عمل پڑھن
وردھ: وروددھ' خلاف' الٹ
وردھا: غصے والا' مخالف
ورسا: ورکھا' بارش
ورساں: ورسے' ورھے
ورسن: (ک) ورھن' برسن' برکھن
ورسو: بھاویں ورھ پوے (ابھ) وسائے' ورھے

ورسی: زہری مسکان' زہرخند
ورسی کرکے: ہس کے' زہری مُسکان کرکے
ورف: برف
– ورف تھماری: ہلکی ہلکی غبار واکھوں ڈِگدی' برف' دُھند
ورگ: ڈیل ڈول' ویس' جسامت' طرز
ورگا: واکھوں' مانند
ورل: موری' سوراخ' تریڑ' جدائی' دوری' وِتھ
ورلا: کوئی کوئی' ٹاواں ٹاواں' شاذونادر' کوئی اک
ورلاپ: وین پاون' کرلاون
ورلی: ورلا توں' مونث' کوئی کوئی
ورلے: کوئی کوئی' شاذو نادر
ورم: دُکھ (غم) (2) سوج
ورمی: ورم' دُکھ' غم' غمگین
ورن: ور' ساتھ (2) رنگ' ذات
ورنن: (ک) بیان کرن
وراں: (ک) پرناون' ویاہون' ویاہ ہوون
وراں: (ک) پرچایا جاون' ولایا جاون
ورودھ: خلاف' مخالفت وچ' دشمنی
ورولا: "جھکڑ" ہوا دا چکر
ورہ: (غ ا) ورھا
ورہی: ویاہی' پرنیجی
وری: اوہ زیور تے کپڑے جو لاڑھے دلوں ووہٹی نوں دتے جاندے نیں
وری چڑھانا: کھیڈ دی واری چڑھاون' کسے دے سر تے احسان چڑھاون
وری سوئی: ویاہ اُتے ووہٹی نوں ملن والا ساماں
وریام: بہادر' گبھرو جوان
ورید: رگ' شہ رگ
وریساں: ایس عمر وچ
ورھا: سال' 365 دن دا سال
ورھاوے اکھیں: اکھاں ورھاوے یعنی رووے
ورھن: (ک) اُتوں تھلے ڈگن' برسن' ورسن

ورمی‌سَردی
ورمی کھتن: رسی نال مُنّ کے زمین وچوں (وا)
ورمے: سال (2) ورسے' دسے' برسے (3) ویاہ لیاوے
ورمے: ویاہ لیاوے
وڑ: وڑن توں امر تے حاصل مصدر
وڑایا: داخل کیتا' واڑیا
وڑائچ: جٹاں دی اک ذات
وڑپہ: جہلم گجرات وچکار اِک پہاڑی دا ناں (نج)
وڑن: (ک) داخل ہوون' اندر جاوݨ' دخول
وڑے: داخل ہوئے
وَڑے: وڑا دے جمع' وڑی وڑی' بھلّے (دہی وَڑے)
وڑیا: داخل ہویا' اندر گیا
وڑیوے: داخل ہوئے' وڑے
وڑھی: پیش آئی
وڑھی: وگی
وزیر: (مذ/ع) بادشاہ دا نائب' صلاح کار
وَس: اختیار' اعتبار' بھروسا
وس: وسن توں امر تے حاصل مصدر
وس رس: ویاہتا جیون دا سواد (2) اپنے وس کرن دا چاہ
وس واس: رہائش' میل
وس وسیبہ: وسن' رہن
وِس: زہر' وِش
وسار: بلدی' ہردل
وسار: ترکش (پیلو)
وسار: بھلا (وسارن توں امر تے حاصل مصدر)
وسارا: بھلایا (کیتم یار وسارا: یار نے بھلا چھڈیا/ خف)
وسارن: (ک) بھلاون' دل توں لاہ دیوݨ
وساری: بلدی' وسار

وساری: بھلائی
وساریں: بھلاویں
وساریو: بھلا دتا' وسار دتا
وساریوس: اوہنے بھلا دتا
وساریوئی: بھلا دتا ای
وساسی: وساوے گا
وساکھ: بکری ورھے دا دوجا مہینا جو 15 اپریل توں شروع ہوندا اے
وساکھی: وساکھ دا (مؤ) (2) وساکھ مہینے وچ کنک دی واڈھی اتے منایا جاون والا پنجابیاں دا قومی تہوار
وساہ: یقین' اعتبار' بھروسا' اعتماد
وساہی: اعتباری' وساہ دا (بے وساہی: فریب' دھوکھا)
وسبہ: چالے' کرتوت' سبھا' طور' طریقا
وست: شے' مال' اسباب' سامان' اثاثا' مواد' چیز' جنس' سوغات
وستو: وست' شے (ہند)
وستوں: وست' شے' تحفہ' سوغات' مواد
وستون پہاڑ: کوہ بے ستون' اوہ پہاڑ جنوں کٹ کے فرہاد نے نہر دکائی سی
وستی: آبادی' گراں' رونق' پنڈ
وستے: وست' شے' رونق' مال (مؤ)
وسدی: دل دیندی' دل داخل کردی' ڈھلدی
وسر: وسرن توں امر تے حاصل مصدر' بھل
وسر گئی: بھل گئی
وسراندا: وساندا' ورھاندا (مینہ/خف)
وسرانے: بھلے
وسرن: (ک) بھلن' اکن' چیتے نہ رہن
وسری: بھلی
وسریا: بھلیا
وسریم: میتھوں بھل گیا
وسس: وسے گی' ورھے گی

وسیں: درھیں گی، دسیں گی

وسعت: (مث/فا) کھلار، وشالتا

وَسَقٰهُم رَبُّهُم: تے رب اوہناں نوں پیاوے گا (لا)

سکرن: (ک) ریجھن، جال ہوون

وسلاں: وسل، گنڈھے (عربی "بصل" نوں وگڑیا)

وس لائیم: میں پورا واہ لایا اے

وسم: وسدا اے (میرے)

وسم: وسے

وسمن: (ک) نرم ہوون، ڈِھلا ہوون، رہن (2) درھن، برسن

وسن: (ک) وساہ کھاون، اعتبار کرن، بھروسا کرن

وسنیک: (وس-نی-ک) واسی، رہن والا، باشندا

وسواس: وسوسے، شیطانی سوچاں، بے یقینی شک، وہم، ڈر (جمع: وسواساں/ گھم)

وسورا: وسوسا، شک، شہما، دکھ، غم

وسورے: غم، دکھ (ج)

وَسولا: وِس والا، زہری

وسوں: وسن، رہائش، آبادی، رہتل، واسا، رہن

وَسے: وس (2) وسن توں

وِسے: بھلے، بیشک

وِسے ناہیں: وساہ نہ کرے

وسیب: رہتل، تہذیب

وسیرا: وسن، رہائش، وسوں، رہن، بسیرا

وسیرا: بُھلیا ہویا

وسی: وسدا اے، رہندا اے (بف)

ڈیری: (مذ) کسے تھاں اُتے عارضی ڈیرا کرن والا مسافر

وسیساں: وساواں گی، اباد کراں گی

وسیسی: وساوے گا

وسیع: (مذ/فا) کھلا، وِشال

وسیلہ: راہ، ذریعا، واسطا (جمع: وسیلے)

وسیلی: (و-س-لی) وسن والی، رہن والا

وسیواں: رہائش، رہن، وس

وسیوں: وسوں، ابادی

وسے: وپاہتا جیون گزار رہیے (وا)

وِش: وِس، زہر

وشنو: ویشنو، ہندوواں دا پرورش دا دیوتا

وشوامتر: (وش-وا-مت-تر) اک مہارشی

وصاف: بہت زیادا تعریف کرن والا

وصال: (مذ/ع) وصل توں، ملاقات، ملاپ، وصل ہوون، رب نال میل (تو تیدگی)

وصالے: وصال، میل (ج)

وصایا: وصیت دی جمع (وصیت: تاکیدی گل)

وصف: صفت، خوبی، گُن

وصول: حاصل، قیمت، بے باق، جمع، داخل، مِلیا ہویا

وصولن: (ک) وصول کرن، لین، اگراہون

وصیل: وصال پاون والا

وضع: انداز، طور، طریقا، روپ

وضو دا ٹبھنا: (ڈھلا ہویا وضو دا ٹبھنا) وضو گھڑی مُڑی ٹُٹ جاندا اے)

وطن: دیس، اوہ تھاں جِتھے واسا ہووے

وطنی: ہم وطن، اپنے دیس دے

وطی: (ع) جماع

وعد وعیدہ: وعدے وعید، عذاب دے دعوے، دھمکی

وعظی: وعظ کرن والا

وفا: کیتی گل نبھاون، قول پورا کرن

وفائی: وفا کرن والے، وفادار

وَفِی اَنفُسِکُم: تے اوہ (رب) تہاڈے نفساں وچ موجود اے (خف)

وَفِی اَنفُسِکُم (اَفَلَا تُبصِرُون): تے اوہ تہاڈے نفساں وچ اے، کیہ تسیں نہیں ویکھ سکدے

وقار: (مذ/ع) عزت، غیرت، رعب

وقت: ویلا' سما (2) بُرا ویلا' مصیبت (وا)
- وقت ضعیف ظہیری: بڈھاپے تے کمزور ہے
- وقت گزار: ویلا گزار کے' ویلا بیتن مگروں
وقتی: عارضی' تھوڑی دیر دا
وقر: عزت' وقار
وقف: رکن' کوئی شے کسے نوں دے دیون تاں جے لوک فائدا اٹھاندے رہن (2) ساکن دے بعد غیر متحرک حرف آون جویں تیار وچ "ر"
وقواق: اِک رُکھ جھدے پتر انسانی سر ورگے ہوندے نیں
وقوف: عقل' سمجھ' سرت
وکار: پاپ' وگاڑ (بف)
وکائی: وکی ہوئی
وکا: وکے ہوئے
وکائیاں: وکی ہوئی آں
وکاوے: وکے' وکدا اے
وکڑ: زمین دا ٹوٹا (2) کنھک' کنجلدار' بیچیدا
وکڑے: وکڑ' زمین دا ٹوٹا' رکڑ' پانی وچکار زمین
وِکن: (ک) سَون سے گاں مجھ دے پڑے بچھن' سَون لئی اکا تیار ہوون
وِکن: فروخت ہوون' وِیچیا جاون
وکیل: (مذ/مر) وکالت کرن والا' کسے دی گل دُوجے تائیں دسن والا
وکھ: علیحدا' الگ' جدا
وِکھ: زہر (تانک)
وکھال: وکھا
وکھالا: وکھاوا' اظہار' مظاہرا
وکھائی: وکھاوا' ظاہر ہوون' اظہار' جھلک' تکی
وکھاہاں: اسیں دیکھے
وکھت: پواڑا' چا' مشکل' مصیبت
- وکھت پا دیون: مشکل پا دیون' پواڑا پا

دیون
وکھرا: علیحدا' جدا' الگ
وکھراون: (ک) وکھرا کرن' علیحدا کرن
وکھرن: (ک) کھلرن' منتشر ہوون
وکھرے: علیحدا
وکھو وکھرے: وکھو دکھو' علیحدا علیحدا
وکھی: (مث) پسلی' جسم دا پاسے والا حصا
وکھے: وچ
وگ: وگن توں امر تے حاصل مصدر' ٹُر' چل
وگ: مال ڈنگر دا اجڑ
وگاتنگ: مسلسل' لگاتار' واہو واہی
وگار: بنا مزدوری دتے کم' مفت دی مزدوری (وگار لین' کٹن)
وگاڑ: خرابی' (2) ناراضگی' دشمنی
وگاون: چلاون (چاقو چھری) ڈو لھن (پانی یاں ہور کوئی ترل)
وگاوے: چلاوے
وگاہون: (ک) سٹن' جھد نال شے نوں زور سٹن
وگاہوے: سٹے
وگاء: وار کر' چلا (2) پانی ڈولہ
وگائی: چلائی (چھری' تلوار)
وگتا: (و-گت-تا) بیتیا' گزریا' گوایا' لنگیا
وگترا: وگتا' گواچیا' لنگیا' ہتھوں نکلیا
وگتی: ویکھو "وگتا" (ورنہ وگتیاں)
وِگجن: (و-گج-جن/ک) وگڑن' خراب ہوون' وگوچا آون
وگدا: چلدا' چوندا' ڈگدا' وہندا (پانی)
وگڑن: (ک) خراب ہوون' وگاڑ پین' ناراضگی ہوون
وگسی: وگے گا/گی' چلے گا/گی
وگلن: (ک) ولن' گھیرن' کن' روکن' تھاں گھیرن یاں ولن
وگن: (ک) حرکت کرن' ٹرن' جاون' چلن' جلن'

نسن' جاری ہوون (ہوا پانی وغیرا)
وگو: جاؤ (حکم)
وگو جاتا: ضائع ہو جاون' گواچن' گمن
وگوچا: وگ گئی شے' ہتھوں نکل گئی شے' گھاٹ'
نقصان' گسارا
وگوچڑا: وگوچا' نِکا وگوچا
وگوتا: نقصان ہوون' مذمت کرن' نندن' تباہ کرن'
گواون' بدناں کرن (ہور ویکھو وگودن)
وگودن: (ک) وگاڑن' گواون' برباد ہوون
وگی: چلی' اُتری' قسمت دی لکھی' پوری ہوئی
وگیاں: گییاں' ٹریاں
وگیندا: وگدا' ویہندا
وگیندی: وگدی' ویہندی
وگھرن: (ک) بدلاں دا لانبھے ہوون' نمبل
ہوون' کھلون (بدل)
وگھریا: صاف ہویا (بدل)
وگھریاں: کھلیاں (بدلیاں/خف)
وَل: وَٹ' مُچٹ' کپڑے وچ ھیٹیاں سلوٹاں (2)
ویل سارے نال آکھن والا ہونا(3) صحت' ٹھیک'
بیماری توں تندرست (4) چکر' خم' پیچ' کنڈا (5)
پیچ' ڈھنگ' طریقہ (6) فیر'مُڑ' بعدوں (7) پاسے'
نوں' طرف (8) مُڑ کے' پرت کے' ولے توں
وَل چھل: فریب' دھوکھا' مکاری
وَل وَل: گھڑی مُڑی' وار وار
ول وس وسا: چنگا واسا' خش وسن
ول ول پیا: دلکرن لگ پیا
وَلا: ول' پردا' راز داری (2) بہانا' ٹالا' لارا (3)
چکر' فریب' دوروں چکر کٹ کے راہ (4) مڑ'
دوبارا
ولاہن: (ک) ورلاپ کرن' ورلاپن' ڈِسکن' روون
ولاڑ: ایویں' اجائیں' بے فائدا' بیت' گزر
ولاسن: (ک) چٹن' چوپن' مزے اڈاون' عیش
کرن

ولاں: ول' پاسے (2) ویلاں
ولاں چھلاں: وَل چھل' فریب' مکر
ولاں: ولوں' ول
ولاوڑا: چکر' ولا' تسلی' جھوٹھی تسلی' چکر بازی
(ورمنہ ولاوڑے)
ولاون: (ک) پرتاون' موڑن' ولن' دھوکھا دیون'
بھرماون' اصل کم توں توجا پرے کرن' ولان' پرچان'
محبت دا یقین دواون
ولاہو لوہا: تلواراں لوہو (دمودر)
ولاؤ: گھر لیاؤ' بسلاؤ
ولائی: موڑی' پرتائی (2) ٹال دتا' چکر دے دِتا
ولائیاں: موڑیاں
ولایا: موڑیا' واپس کیتا' پرچایا' گھیرا/ولگن پائی
ولایت: دیس' دیس دے لوک' سرکار' ملک'
حکومت' بادشاہت' بدیس' غیر ملک' سمندر پار'
برطانیا (2) ولی ہوون دا درجا
ولا یقوم قیامۃ: اتے نہیں قائم ہووے گی قیامت
ولٹوہی: چل دی بِنی دُدھ دی گڑوی
ولدا: واپسی' مڑن (2) جواب
ولدی: جوابی
ولڈی: مُڑدی' پرتدی
ولساں: مُڑاں گی' پرتاں گی
وَلَقد کرمنَا: تے اساں عزت دتی
وَلَقد کرمنا بنی آدم: تے اساں بنی آدمؑ نوں
عزت دتی (قرآن شریف)
ولکن: (ک) ڈسکن' روون
ولکوون: (ک) گوون' گھن (آٹا' مٹی)
ولگن: (مث) چار دیواری' احاطا
ولی: جھلی' بے وقوف' کملی (جھل ولی) (جمع:
ولیاں)
ولن: (ک) ول پاون' گھیرن' گھیرا پاون' گھیرے
وچ لین' احاطا کرن (2) پرتن' واپس آون
ولوڑن: (ک) رڑکن' بلوون

ولول: ولولا، جوش، جذبا (2) وَل وَل، مُڑ مُڑ، فیر، گھڑی مُڑی

ولوندھرو: پلی دا پچھا، ودھے ہوئے نہوں

ولوندھرن: (ک) نوچن، تباہ کرن، پنجے مارن، نہوندراں مارنا

وَلوول: پیچ، کُنھاں، کُنڈل

ولھو: ڈار، اُجڑ، وَگ، ٹولی

ولی: رب دا جِتر، عارف، ولایت دے درجے نوں اپڑیا ہویا

—ولی اللہ پہراونے دا: جنے فقیراں ورگا لباس پایا ہویا اے

—ولی اللہ دے: رب دے ولی

ولیا: (ولے۔آ) گھیرے لیا، قابو کیتا، مُڑیا، پرتیا، پلٹیا

ولیں: ولوں، طرفوں

ولیاں: (ولی۔ہاں) ولیاں، پیراں، ولیاں دا

وَلھ: ویل

وِلھ: نمی، وَتر، گِل

ولھاوندے: ونڈدے

ولھاون: (ک) ونڈن، تقسیم کرن

ولھاوے: ونڈے، تقسیم کرے

ولیٹ: ولیٹ

ولیٹ گیا: ولیٹیا گیا، تہ بہ تہ ہو گیا

ولھن: (ک) سلھن، گلا ہوون، بھجن

ولیٹن: (ک) لپیٹن، ولن، کٹھا کرن

ولیندا: چکر کھاندا، پیچ و تاب کھاندا

ومن کثر کثرہ: تے کثیر (خرچناں) لئی کثیر (رزق)

وَمن یعمل سُوءً یُجزبہ: تے جو برائی کرے گا اوہدا بدلا پاوے گا

ون: ورن، برن، شکل، رنگ، قسم، ذات، ونگی، نمونا، انداز، روپ، شکل صورت سبھاء، طور، اگوں

ون ون: رنگا رنگ (ہور ویکھو "ون")

وِن: بن، بنا، بغیر

—ون کتے: بنا کتے

وناسری: درخت کڈھ چھاواں

ونا: بنا، دولھا، لاڑھا

ون ونان: قسما قسم

ونارن: (ک) چھٹن، چون کرن

ونج: جا، جا کے

—ونج کر: جا کے

—ونج کراہاں: جا کے

ونجاون: (ک) گواون، خراب کرن، ضائع کرن

ونجایا: ضائع کیتا، گوایا

ونجایم: میرا گوا دِتا، ونجا دِتا

ونجایم چس: میرا چس (سواد) گوا دِتا

ونجن: (ک) جاون، جُلن

ونجندے: ونجن دے، جاون دے

ونجو: جاؤ

ونجو کیں: ونجا کے

ونجے: (ع۔ا) ونج، جا

ونجیں: جاویں، ہوویں

ونجیندی: ونجاندی، گواندی

ونجیونا: جاون، گواچن، ونجن

ونجھ: چپو، کشتی چلاون والے سند (2) وانس

ونجھ: ونج، جا

ونجھل: مرزے دے پیو دا ناں

ونجھلی: وانسری، وانس دا موریاں والا ساز جو مونہہ تے انگلاں نال وجاندے نیں

—ونجھلی واہن: وانسری وجاون

ونجھن: (ع۔ا) ونجن

وندالن: (ک) راضی کرن، ولاون

وندالے: من پرچاوا

وندلاون: (ک) دراون، پرچاون

وندنا: جنگل جھاڑیاں صاف کر کے مکان پان

کاشت لئی بنائی تھاں ایسی ونڈن جو باقی علاقے توں وکھری کیتی جاوے

ونڈ: ونڈ توں امر تے حاصل مصدر، تقسیم، حصہ، بھاگ، قسمت، وختر

ونڈا: مجھ گاں توں پاون والے دانے (2) ونڈن توں، تقسیم

ونڈن: (ک) تقسیم کرن، ونڈ کرن، ٹوٹے کرن، حصے کرن، دیون

ونڈویڑی: کپاہ

ونڈی: تقسیم

ونڈے: ونڈ وچ، قسمت وچ، نصیب وچ

ونگ: چوڑی

ونگ: ٹیڈھ، ٹیڈھا پن، ڈنگ

ونگار: چیلنج (2) کسے کم وچ ہتھ ونڈاون لئی آکھن

—ونگار کے: چیلنج کر کے

ونگارن: (ک) للکرن، للکارن، مدد لئی پکارن، چیلنج کرن، بلاون، پکارن، سد مارن

ونگاں: چوڑیاں

ونگڑیاں: ونگاں، چوڑیاں

ونگن: (ک) ہنجن، جکڑن، توڑن

ونگے: ڈنگے، ٹیڈھے۔

ونی: ورگا، بھاء ماردا (رنگ) (اکھ ونی)

ونے: جے، ورگے، رنگے

ون: رنگ، ونگی، قسم، انداز، روپ، شکل، سبھاء، طور، ورن، قسم، نمونا

ون: رکھ، درخت (2) اک خاص قسم دا رکھ جس نال پیلو دا پھل لگدا اے (3) جنگل (اف)

—ون کنڈا: جنگل دا کنڈا (اف)

—ون لتھا: جنگل وچ ڈیرے لائے، بن واس لے لیا

—ون لتھن: قسم توں ڈگ پین، بے وقار ہوون، غیر معیاری ہو جاون

—ون وانے: موٹے موٹے رکھ جناں توں گھٹ پانی دی لوڑ ہوندی اے

ونا: بن، بنا، بغیر

ونا: آٹا

ونیاں: جنگلاں، ون دی جمع

ونج: کاروبار

ونجارا: پھیری لا کے سودا ویچن والا، پھرن والا

ونجیا: میں خریدیا، میں ونج کیتا

ونجن: (ک) ونج کرن، وپار کرن

ونیٹیاں: وانس نوے تے کانے دا سامان بناون والیاں عورتاں

ونگی: ون گی، نمونا، قسم

ونن: (ک) انن، بنن

ونی: بنی، دلہن

ونیں: ون دے رکھ

وواللہ: لفظ "اللہ" دا وگڑیا روپ (مجل)

وواہون: (ک) ویاہون، پرناون

وواہی: (مث) ویاہی، پرنائی

ووٹھ: برسات (خف)

ووڈاج: لین دین

ووہٹی: ووہٹی، دلہن، بجر ویاہی

ووہٹیاں دے ونج ہوسگے: غریب ووہٹیاں نے لوڑیندا سامان خریدیا

وہ: دہے، پیچے، ورتے

وہ: واہ، تعجب دسن والا لفظ

وہ: اوہ

وہ آدم: آدم دے جمن توں ہن تک دا ویلا (خف)

وہا: بیت، گزر

—وہا گئے: اج وقت گزار گئے

وہاب: رب دا اک ناں

وہابی: وہاب یعنی رب دی

وہاج: کاروبار، کھیتی، ونج

وہاجن: (ک) کھٹن، وَنج کرن، سیہڑن
وہاجے: ُل لوے
وہاجیو: کھٹیا، سیہڑیا، سودا کیتا
وہار: دیکھو "وِیہار"
وہاندڑے: بیتے، ورتے، وہے
وہانا: گزر گیا، وگ کے ٹُر گیا (وَہیہ توں)
وہائی: ورتی، گزری، بیتی، ضائع گئی، ہڈ ورتی
وہائے: دیکھو "وہانا" (2) سرلنگھنے
وہاون: (ک) بیتن، گزرن، سرلنگھن، گزارن
وہاوے: گزارے، بیتے، ورتے
وہاء: گزر (ج) گزارے، لنگھائے
وہائی: بیتی، گزاری، لنگھائی
وہائے: بیتے، گزرے، گزارے، ضائع
وہائے خنجر: خنجر چلائے، پھیرے
وہائیں: لنگھادیں
وہت: جہلم ندی (لا)
وہتر: وِیہتر، جنور، پشو، ڈنگر، مویشی
وہڑھی: ووہٹی
وہر: مہر، مہربانی، واہر، مدد، یاوری (خف)
وہرتے قہر: دیکھو "وِیہرتے قہر"
وہری: جنسی ملاپ لئی تیار
وہریاں: (غ ا) ورھیاں، ورسیاں (لا)
وہسن: (ک) مسکاون، ہسن
وہلا: چھیتی، جلدی
وہلال: جنگل
وہم: گمان، علیکھے بھری سوچ، اجہی سوچ جو حقیقت اتے نہ ہووے
وہنجن: (غ ا) ونجن، جاون
وہندا: وگدا، جاندا
وہنڑی: ویہندی، بیتدی
وہن: دیکھو "ویہن"
وہولی: (غ ا) ووہٹی (مم)
وہولا: رنبا، کھرپا (دو منہ ہولے)

وَھومَعَکُم: تے اوہ تہاڈے نال اے
وھو معکم اینما کنتم: تے اوہ (رب) تہاڈے نال اے تسیں جتھے وی ہوؤ
وِہونی: بنا، بغیر، محروم
وِہی: وہی کھاتا، رقم حساب دا رجسٹر
وِہے: وگے
وہیا: اوتھے ای
وہیاں: وہی دی جمع، کراؤ دے کھاتے
وہیر: ٹولی، قافلا، قطار در قطار ہو کے دوڑن، فوجی ساز سامان، فوجی قافلا، فوجی علاقے کول پرواری گھر، ہم ہا کے، سرکاری نوکر، فوجی
وہیرا: چلدا، وگدا، وگدے (2) نکا برساتی نالا
وہیرے: حملے، ہلے (ہجوم دا ہلا)
وہیڑے: مہنے، طعنے، طنز
وہیلا: وہیلا
وہیلے: دیہہ
وہیں: اوتھے، اگلے جہاں
وہیندا: وگدا، چلدا
وہیوتا: وقت دسر ہوون
ویاج: سُود، بیاج
ویار: ملامت، بدگوئی، شکایت، شکوا
ویاون: (ک) جمن، بال جمن
ویاہ: دیہات، پنڈ، کُشاب توں دیشمال جہلم دریا دا تاں (3) شادی
ویاہون: پرناون، ویاہ کرن، شادی کرن، وران
ویہرواہا: بے پرواہ
ویت: بیت، گزر
ویتر: ویترن توں امر تے حاصل مصدر، کتر، کٹ
ویترن: (ک) کترن، کٹ وڈھ کرن، قینچی نال سنگشن
ویتی: بیتی، گزری ہوئی، ورتی
ویتے: بیتے، گزرے

وسشنہ: وسٹن توں امر تے حاصل مصدر، ڈولہ
وسٹاں: ڈولھاں
وسٹن: (ک) ڈولھن، کیرن، چھلکن، ڈکن، وسن، ڈھین
ویٹی: ڈولھی، سٹی، وگی (ورنہ وسطے)
وِیج: (وی-سج) بیج، بو، اگا، گڈ
ویجے: (وی-سجے) بیجے، اگائے
ویچاگ: وچار
ویچالے: وچالے، وچ
ویچن: (ک) فروخت کرن
ویخ: (غ،ا) دیکھ
وید: (وے-س) ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں جنہاں وچ سبھ توں پرانی "رگ وید" ہے جو پنجاب وچ لکھی گئی
وید: طبیب، ہندی طریقے مطابق علاج کرن والا ہندو معالج
ویدگی: وید دا علم، حکمت
ویدن: پیڑ، درد، دکھڑا
ویدنا: مرض دی تاریخ، حقیقت حال
ویر: (وے-ر) واری، وار
وَیر: دشمنی، دروھتا
-وَیر دیاہون: دشمنی وچ بدلا لین
-وَیرن: دشمن
-وَیری: دشمن
وِیر: بھرا، بھائی، ماں پیو جایا
ویراں راہدن: بھراواں دے نال سوون والی (گالھ)
ویرا: (وے-را) ویلا، وقت (صبح)
ویرارادھ: (ویر-ارادھ) بہادر توں ترانا دیون (2) راس دھاری
ویرارادھناں: راس دھاری عورتاں
ویران: وران، سُنا
ویرانہ: اُجاڑ، بیابان

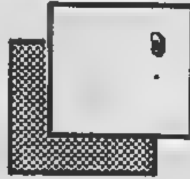
ویرائی: پرانا دشمن، وَیری
وَیرن: ویری، دشمن
وِیرن: بھرا، ویر
وَیری: (وے-ری) وار، سمے، ویلے، واری
وَیری: دشمن
ویڑھ: بھنور، گھمن گھیری، گرداب
ویڑھا: صحن، گھر دی وگلن دا اندرلا حصا
ویڑھیاں: گھیرا
ویس: بھیس، لباس، پہراوا، پشاوا، فقیری لباس (2) ہیں، جوانی دا کرہ
ویساتی: بھجی ہوئے (لو)
ویسارے: وسارے، بھلاوے
ویساں: جاساں، جاواں گا/گی
ویسا: کیسا، ست، مطلق
ویسوں: جاواں گے
ویسی: جاوے گا/گی
ویسے: (وے-سے) دیس وچ، لباس وچ
ویلسی: جاوے گی
ویُطعمونَ الطعام علیٰ حُبہٖ مسکیناً
والسیوں تے رب دی محبت پاروں مسکیناں، یتیماں تے قیدیاں نوں کھانا کھواندے نیں
ویکاسے: وکاسے
ویکھاں: راہ پیہ کے اُڈیکن
ویکھن: (ک) تکھن، تکن، نظر کرن
ویکھنا آیا ای: ویکھن دا حکم ملیا اے
ویکھیا: سکھیا، پند، نصیحت
ویگ: شہوت، مشکیا ہویا ہوون دی حالت
ویگی: غیر
ویل: (وے-ل) اجیہا بوٹا جو اپنیاں نازک ٹاہنیاں پاروں سہارے دا لوڑ وند ہوندا اے، بنا سہارے زمین اُتے لیٹ جاندا اے (2) ویاہ یاں خوشی سمے گاون وجاون والیاں نوں دتی گئی رقم (3) ویلا، سوتھا، وقت

ویل: دوزخ دا اِک درجا
ویلاں: (وے-لاں) ویل' قربان' نثار' صدقے
ویلاں: ویل' خوشی دے موقع اُتے وار کے دتے گئے روپے پیسے' ولاں
ویلاں: (وی-لاں) وڈیاں لہراں یاں چھلاں
ویلن: (ک) ویلن نال روئی وغیرا کڈھن (2) کپاہ نوں ویلنے وچ دے کے وڑیویں کڈھن (3) پیڑن' رس کڈھن (گنے دا)
ویلنا: کپاہ وچوں رُوں تے وڑیویں وکھراون والی مشین' گنے دا رس کڈھن دی مشین' رُوں ویلن والا سند
ویلنے ویلیاں: ویلنے نال ویلیاں ہوئیاں اِکساہریاں
ویلنیاں: ویلنا دی جمع' ویکھو "ویلنا"
وَیلی: بیبی
ویلے: ویلے سر
ویلھ: فارغ وقت' فراغت
ویلھا: فارغ (2) چھیتی' جلدی' کاہلی
ویلھی: فارغ' خالی' بنا کسے کم دے
ویلھک: فرصت' فراغت (2) جلدی' کاہل
ویلھے: فارغ' فرصت نال
ویلھے: ویلے' وقت (نجل)
ویمحتاج: بے محتاج (بف)
ویمٹی: مذہبی آگوواں تے بزرگاں ورگا احترام
ویندا: جاندا' جاوے
ویندے: جاندے
ویڈا: انگوٹھی' چھاپ' مُندری
وینس: اژدہا
وینتا: چٹیاں چٹیاں چِڑاں چُغّن
وینہ: بناوٹی چیز
وینی: جاندی
وَین: غم دا گیت' نوحا' ماتمی بول' موت اُتے روندیاں غم دے فقرے

وَین ایلنڈیاں: منفرا بولدیاں' وین کردیاں
وَینا: جاون
وِینی: (وی-نی) گِٹ' بانہہ' کلائی (جمع: وینیاں)
ویو جھن: (ک) پُچل کے زیادا ہو جاون (پانی وغیرا پاروں)
ویہ: وِس' زہر' جِنسی اچھیا دا جوش
ویہ/ویہسے: وگ' وگ کے' چل کے
ویہ سرواہیاں: تلواراں دا چلن
ویہاج: کاروبار' دہاج
ویہاجا: ویہاج' کاروبار
ویہاجن: خریدن' کاروبار کرن
ویہار: سلوک' سبھا' انداز' طور طریقا' کاروباری اتبار
ویہاں: ویہ دی جمع' 20
ویہاں: جسم' جِنسی اعضاء
ویہرو: آکڑ' ضد' غصا' اَڑ' رہاڑ' انکار
ویہربہنا: باغی ہو کے حکم منن توں نہ کر دیون
ویہر تے تھوڑ: ویہرن والے اُتے رب دا قہر پیندا اے
ویہرن: (ک) اڑن' مکرن' نہ کرن' آکی ہوون' باغی ہو کے مقابلے اُتے آون' حکم نہ منن
ویہڑا: ویکھو "ویڑھا"
ویہڑن: (ک) ولن' گھیرن' مل مارن
ویہساں: جاساں' ویساں
ویہل: ویلھ
ویہلا: ویکھو "ویلھا"
ویہلک: ویلھک
ویہندا: جاندا
ویہندم مری: مری جاندی آں
ویہندی: وگدی' جاندی
ویہندے: وگدے' جاندے' چلدے
ویہندے ساتھ لوائی: ساتھ چھڈی جا رہے نیں
ویہن: (ند) وگن' وگاہ' وہا' دریا دا چلاؤ

ویہن: (ک) حرکت کرن' تُرن' جاون' وگن' جاری ہوون (2) رکھیا جاون

و ِیہہ: ویہ 20



ہ: پنجابی دی فارسی لپی دا 50واں اکھر گرمکھی وچ ایہدے تُل دا ہاہا (ਹ) اے۔ اکثر عربی لفظاں دے اخیر اُتے ایہ تانیث دی نشانی اے جویں رشیدہ' حافظہ وغیرا' پنجابی وچ اصلوں ایہ لفظاں دے انت وچ نہیں آوندا' عام کر کے ایاں زبر ہوندی اے (زبر نوں ادھا الف گِنیا جاندا اے) پر عربی فارسی اصول مطابق اخیر اُتے ہ لے آوندے نیں ایہ عادت اَینی ودھ گئی اے کہ ٹھیٹھ پنجابی تے ہندی لفظاں دے اخیر اُتے وی الف دی تھاں ہ پا دیندے نیں جویں روپیا پیسا نوں روپیہ پیسہ' کتا نوں کتہ تے ٹبا نوں ٹبہ لکھنا۔ اصولی طور اُتے ایہ غلط اے۔

ہا: سی' آہا' آہیا (زمانہ ماضی)

ہا: آہ' افسوس یاں دکھ ویلے مُوہوں نِکلی اواز

ہابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے بھرا قابیل ہتھوں قتل ہو گیا سی

ہات: ہتھ (ملتا)

ہاتف: (مذ/ع) سد لاون والا' اجیہا اواز مارن والا جہدی اواز سُنیندی اے پر اوہ آپ نہیں دسدا

ہاتھ: ہتھ (2) کوڈنگھائی

—ہاتھ متھے پر دھر کے: متھے اُتے ہتھ رکھ کے' افسوس نیں (ہ)

—ہاتھ موڑنا: ہتھ ملدی آں' پچھتاوندی آں (پنجابی)

ہاتھی: مشہور گرانڈیل جنور

—ہاتھی چور: اک لوک کہانی جس وچ سنار نے بادشاہ دا سونے دا ہاتھی چوری کر لیا سی

—ہاتھی سنڈ: ہاتھی دی سُنڈ ورگے نک والی

—ہاتھی کجے وچ پا پھراناں: ناممکن گل کرنا

ہاتھو: گھٹا' گھنا بدل' ورھن والا بدل (2) وڈا لشکر' فوج دا پڑا' گھڑ دوڑ

ہاتھو جوڑن: گھوڑ دوڑ لئی گھوڑیاں دا مقابلے تے آون

ہاتھاں: مناں بنھ کے' بدل

ہاچھ: ڈو نکھیائی دا اندازا' حالات نوں جاچن

ہادی: (مذ/ع) ہدایت دیون والا' راہ پاون والا

ہاڑ: ہڈی (پنجابی)

ہار: مالا' پھل' موتی یاں کسے ہور شے نوں پرو کے گل وچ پاون والی شے (2) ہارن توں امر تے حاصل مصدر' ہر' شکست (3) وانگوں' طرحاں (4) پنڈوں باہر شاملات' سانجھے کھاتے دی زمین

—ہار سنگار: بن ٹھن' سجاوٹ (2) اِک قسم دا پھلاں والا بوٹا

ہارا: والا' کرن والا (پنجابی)

ہارو: ہارن والا

ہاروت ماروت: دو فرشتے جو انساناں وانگوں گناہ کرن پاروں بابل دے کھوہ وچ پُٹھے لٹکائے گئے

ہاروتے ماروتے: ویکھو "ہاروت ماروت" (محم)

ہاڑ: ہار گئی (2) ہالی' کسان' دا اک

ہاڑ: دیسی سال (بکرمی سمت) دا چوتھا مہینا جو 15 جون دے لگ بھگ شروع ہوندا اے۔ ہاڑھ

—ہاڑ بولن: میدان جنگ وچ بہادراں دیاں بڑھاں توں وجن والے (فرضی) نعرے

ہاڑا: ترلا' واسطا

ہاڑن: (ک) تولن' جو کھن' کوینڈ لاون' جاچن' گ.

دا اندازا لاون
ہاڑی: سنگی، ساتھی (2) ہاڑ وچ سینی جاون والی فصل ربیع (3) جانگلی تُرخانی
ہاڑے: ہاڑا دی جمع، ترلے، واسطے
ہاڑے گھتاں: ترلے پاواں
ہاڑھ: جاڑھ، داڑھ (2) ذائقہ
ہاس رس: طنز و مزاح، مزاحیا رنگ
ہاسی: ہاسا، مذاق
ہاسی ریشہ: ہاسے جوگ، ہاسو ہیتی
ہاسے: سن (ہاسے) ہے ساں
ہاک: ہوکا، ہیک، نعرا
ہاکاں: ہاک، رووَن، دَین
ہاکرہ: ہاک، پنچھی آواون لئی اواز
ہاکن: (ک) بلاون لئی آپی سد مارن (دا)
ہال: بلاون لئی ماری گئی اواز
ہال اوئے: تکلیف، مشکل سمے دُوجیاں دی مدد لین لئی ماری گئی اواز
ہالا: چکر، دھوڑ دی رُت وچ جمن دوالے دِسن والا گھیرا (ہالہ)
ہالک: (ع) ہلاک ہو جاون والا/والی
ہالہ: ویکھو "ہالا"۔
ہالا بھرن: زمین دا معاملا تارن، کسے بزرگ نوں نذرانا دیون
ہالی: ہل واہون والا، کسان، کرسان
ہالے: محصول
ہام: حضرت نُوحؑ دے اک پتر دا ناں
ہان: ہانہ، دِل، کالجا
ہانجھ: بدل دا پڑ، اکھ (2) اچھیا، چاہ
ہانجھ گھین کے: بدل دا پڑا، اکھ نال لے کے (دا)
ہانڈ: کمپھل، بے فائدا کیتا گیا پَینڈا
ہانڈی: سالن پکاون والا مٹی دا بھانڈا، سبزی، سالن پکاں شیواں

ہانڈھن: (ک) کسی شے (شکار) نوں باہر کڈھن، بھجن، گھمن، وتن
ہانس ملک: ملک ہانس، ساہیوال دا اک پنڈ، جتھے بیٹھ کے وارث شاہ نے اپنا مشہور قصا "ہیر رانجھا" لکھیا (مم)

ہانک: للکر، للکار، چانگھر
ہانہ پلٹنا: دل پھیر لین
ہانھوں: ہانہ توں، دلوں
ہان: برابر، ہم عمری، اک عمر دا ہوون، ساتھ
ہانی: نال دا، ہم عمر، پیارا، ہان دا، برابر دا، ساتھی، دوست، مِتر، سجن، بیلی
ہاوا: غم، چنتا، دکھ پاروں گرم ساہ
ہاون ہان: نال دے (مم)
ہاوے: ہاویہ، دوزخ
ہاویہ: دوزخ دا سبھ توں ہیٹھلا درجا
ہاہو: دُوجھا وہیں
ہاوں: ہاں، ہانہ، کالجا، دِل
ہائے: تکلیف دکھ سمے مُونہوں نکلن والا بول، نعرا
ہائے سی جنبش والی: ہا کرن لئی نعرا 5 (مم)
ہائے سی ماروں: مرن دیلے یاں زخمی ہوون پاروں ہائے
ہباں: سبھاں، سمتاں
ہبڑ: ودھا، مبالغے والی گل
ہبسن: (ک) مس، ترکن، پیدا ہو کے بو چھڈنا ہیکن
ہبک: تلی، ہتھیلی
ہبکار: مہک، خشبو دا کھلرن
ہبکن: ہبن، بو چھڈن، مہکن، ترکن
ہیوڑ: دکھ، تکلیف

ہمہ/ ہمو/ ہمے: ہمہ' ہمو' ہمے
ہمے: ہمہ
ہمناں: ہمناں
ہیڑن: (ک) ہڑپن' ہڑپ کرن
ہپن: (ک) ہڑپن' ہڑپ کرن' رجھن
ہیمن: (ک) ویکھو "ہمن"
ہت: دل' من
ہت بھایا: دل نوں چنگا لگا
ہتا: مصیبت ماریا
ہتاون: (ک) پسند آون' چنگا لگن
ہتاوے: چنگا لگدا اے
ہتکاری: چاہوندا' محبت ہسیا (نانک)
ہتیا: (مث) قتل' ظلم' (آپ ہتیا: خود کشی)
ہتیارا/ ہتھیارا: ہتیا کرن والا' ظالم' خونی
ہتیاری: ہتیارا توں مونث' ظلم کرن والی
ہتھ: انسانی سرِیر وچ گٹ توں اگلا' انگلاں تے تلی والا انگ

- ہتھ بنھا کے: ہتھ بنھ کے' بے وس کر کے
- ہتھ پھڑ کے جتیاں: (صرف) جتیاں پھڑ کے (گھروں نکل ویں)
- ہتھ پول: ہتھ پاندا اے
- ہتھ جوڑن: مدد کرن' بل ورتن کرن' کم آون (2) معافی منگن
- ہتھ دھو بہن: ضائع کر بہن
- ہتھ دھو کے جانا: خالی ہتھ جاون' نامراد جاون
- ہتھ دھوون: ضائع کرن' ہتھوں جاون دین' کھا بیٹھن
- ہتھ کرن: ہتھ دی صفائی وکھاون' دھوکھا دیون
- ہتھ ملن: پچھتاوا کرن
- ہتھ نہ ہوون: وس وچ نہ ہوون
- ہتھ دکھانا: نبض دکھاون' حکیم کولوں مرض دی جانچ کراون (2) دھوکھا دیون

ہتھا: چکی دی ہتھی
ہتھاں تے: موتھے تے ای
ہتھریں: ہتھیں' ہتھو پائی
ہتھوڑی: ہتھ کڑی
ہتھوڑیاں: ہتھ کڑیاں' کنگن (وا)
ہتھوں: سکوں' کولوں' بلکہ' بجائے

- ہتھوں ہتھڑے دے واہریں نہیں ملدے: چوراں نگر واہر لا کے مال ڈنگر واپس لیا جا سکدا اے پر ظالم مالک کول ڈنگر واپس آون توں تیار نہیں ہوندے

ہتھی: ہتھ دا سہارا (2) دستا' کسے مشین دا اوہ حصا جس اُتے ہتھ رکھی دا اے
ہتھیے: سہارا (مم)
ہتھیارا: ظالم' مارو
ہتھیں: ہتھاں نال
ہتھیں بدھیں: ہتھ بنھ کے' عاجزی نال
ہتھیں گانیاں: فقیری کنگن
ہتھیاری: ہتھیاراں دا' اسلحے دا (مجم)
ہتھیاون: (ک) کھوہن' دھکو زوری لین' چالبازی نال لین
ہتھیڑن: (ک) ہتھ وچ لین' ہتھیں کرن
ہٹ: ہٹی' دکان (2) ضد (3) ہٹن توں امر تے حاصل مصدر
ہٹ پساری: دکان کملاری (جنگ گھوڑن دا سامان کملاریا)
ہُٹ: ہٹن توں' تھک
ہٹی: ہٹی' تھکی' تھکن پاروں رہ گئی
ہنگوران: (ک) روندیاں اُبھے ساہ بھرن
ہنکن: (ک) روکن' منع کرن' ٹھاکن
ہنکن: (ک) ا نکن (گاں مجھ دا)
ہنکے: روکے' ٹھاکے' منع کرے
ہنکیاں: ٹھاکیاں' منع کیتیاں' روکیاں

ہٹکیں: منع کریں، ٹھاکیں
ہٹن: (ک) ٹھکن، رکن، ہسن، ہٹن، ٹھکاوٹ
نال نڈھال ہوون
ہٹوہٹ وکایہ: دکان تے وکیا
ہٹی: دکان
ہٹی: تھکی، اکی (ہور ویکھو "ہٹن")
ہٹیاں: ہٹ گئیاں، دور ہوئیاں (2) دکاناں
ہٹیاں: تھک گئی، تھکیاں
ہٹھ: ہٹ، ضد
ہٹھاں: (ع ا) ہیٹھاں، تھلے، نیویاں
ہٹھاہاں: ہیٹھاں
ہٹھی: ہٹھ والا، پکے ارادے والا، تپیا کرن والا
ہٹھیرے: بہتا ہیٹھاں، مقابلے وچ تھلے
ہج: چوبھ، نوکیلی شے دا دباء
ہجر: دوری، جدائی
ہچکن: جھکن، جھکاون
ہجن: (ک) ہج مارن، ارک چبھوون، چوبھ دیون
ہجوکا: (مذ) ہج، چوبھ، ٹھِک
ہجوم: رش، کھپ، لوکائی دا وڈا اکٹھ
ہجوں: ہجو
ہچکن: (ک) سنگن، جھکن، جھجکن
ہچن: (ک) ہچکن، سنگن، جھکن، جھجکن
ہچھا: اچھا، چنگا (ورنہ ہچھی، ہچھے)
ہدال: ادھال
ہدالا: (ع ا) ادھالا
ہدوانہ: تربوز (فارسی "ہندوانہ" توں)
ہدرن: ڈگن، غلط ہوون
ہدہد: چکی راہ، لمی چنجھ والا اک پرندا جو لکڑ وچ ٹھونگے ماردا اے
ہدی: قربانی دا جنور جو کعبے نوں کھلیا جاوے
ہدیہ: تحفا، کسے تحفے دا بدلا، پوتر شے دا مُل (جمع: ہدیے)
ہدے: عہدے، ذمے داریاں، گرمی، اگ دا شعلہ

ہدھ: دھک کے، زوری
ہڈ: ہڈ، وڈی ہڈی
ہڈاں: ہڈیاں
ہڈاں دے کیڑے: گجھے دشمن، جو دسدے نہیں (محاورہ/دا)
ہڈانداں: ہڈاں دا، ہڈیاں دا (لا)
ہڈورتی: آپ بیتی، سردرتی
ہڈول: دلول
ہڈوے: ساک (اک ہڈی دے)
ھذا جنون العاشقین: ایہ عاشقاں دا جنون اے
ہر: رب، ہری، اللہ (2) سبھ
ہرا: ساوا، تازا، سبز
ہرات: افغانستان دا اک شہر
ہراس: خوف، ڈر، دہشت، ہول
ہراسن: (ک) ڈرن، ہولن
ہراسی: ہراس، خوف (عم)
ہراسیاں: ہراس وچ، خوفزدا
ہراول: فوج دا اگلا دستا
ہرشہ: کھوہ دا سامان
ہرج: (مذ/مو) کسارا، نامناسب ہوون، نقصان
ہرجا: چٹی، جرمانا
ہرجانہ: ہرجا، چٹی، جرمانا، ڈن
ہرجائی: ہرتھاں، ہرجاء، ہرتھاں دا، بے وفا
ہرجاگے: ہرتھاں
ہرچند: بھاویں، بے شک
ہروا: ہار دا
ہرول: ہلدی، دسار
ہردلعزیز: ہر دل عزیز، ہرمن پیارا
ہرسن/ہرشن: (ک) خوش ہوون، ودھن پھلن
ہرکاروں: ہرکم توں
ہرکارہ: قاصد، چپڑاسی، ہرکم کرن والا
ہرکس: ہراک
ہرکن: (ک) ڈراون، دھکاون، پچھے کرن

ہرکیرت: صفت، تعریف
ہرکھ: (نذ) خوشی، سوگ دا اُلٹ
ہرکھ: (نذ) سوگ، غم، جھورا
ہرکھن: (ک) خوش ہوون
ہرکھن: (ک) افسوس کرن، جھُرن، غم کرن، پچھتاوا کرن
ہرل: (مث) اِک جھاڑی جس نال چٹے پھُل لگدے نیں۔ ایہدے وچ وی ہرل اکھواندے نیں تے ساڑن اُتّے تیز بو دیندے نیں، عام کر کے ایہدے وچ بھکھدے کولیاں اُتے پا کے دُھوف دِتّی جاندی اے جس نال خارش دے جراثیم مرجاندے نیں
ہرل دانہ: ہرل دے بیج
ہرن: (نذ) تیز دوڑن والا مشہور جنور
-ہرن ہوتا: دوڑ جاون
ہرن: (ک) ہار جاون، شکست کھاون (2) ہرا ہوون، دُکھ درد دور ہوون
ہُرن: (ک) مینہ وسن
ہرول: (ہرسول) کسان نوں دِتا جاون والا قرضا
ہرولے: ہرپاسے دے
ہرولیاں: اگّو، حملا آور دی اگل
ہرہر: ہر اِک، عام آدمی، ہرشے
ہریا: ہرا، ساوا، سرسبز
ہُریا: ہویا، دُکھا، وسیا (مینہ)
ہریاری: ہرجائی، ہر تھاں یاری لاون والا، ہر بوہے جاون والی عورت
ہریاں: (ہرے آں) ساویاں، سبز بوٹیاں، ہریاں نوں
ہریاں: ہار گئیاں
ہریاول: سبزا
ہریائی: ہریالی، سبزا
ہریڑ: کوڑے پھلاں والا اک رُکھ تے اوہدا پھل جو دواواں وچ ورتیندا اے

ہرکی: ہر اِک، ہریک
ہرِل: ساوا، سبز
ہڑ: ہڑھ، سیلاب، کانگ، روڑھ
ہڑپ: جباڑا
ہڑبڑاون: (ک) گھابرن، بوندلن، بدحواس ہوون
ہڑکن: (ک) ڈکن، بند کرن (پنجرے وچ)
ہڑپن: (ک) ہڑپ کرن، کھاون، ہضم کرن
ہڑچھاں: ہاواں
ہڑک: کُرنگ، کنگھلی
ہُڑکن: (ک) ٹکراڑے مارن، ڈیکن
ہڑکوں: ہڑک توں، ہڑک، کُنگ، کنگھلی
ہڑل: (ک) آکڑن
ہڑن: (ک) پنجرے وچ بند ہوون، ڈکیا جاون
ہڑے: ہڑ، سیلاب
ہڑیاں: ہڈیاں
ہڑھ: (نذ) ویکھو "ہڑ"
ہڑھن: (ک) رُڑھن، ہڑ دی مار وچ آون
ہزار: (فا) دس سو (2) بُلبل
ہزاری: گھوڑے دی اِک قسم
ہزال: ہزل آکھن والا، مسخرا
ہزل: پھکڑ غزل (جمع: ہزلیات/احمد)
ہزیمت: شکست، بھاج
ہژدہ: (فا) ہژدہ، اٹھاراں، دس تے اٹھ
ہس: گلے دا زیور (جو غلامی دی علامت اے) (2) ہنسلی دی ہڈی (3) سی، ہے سو (4) ہسن توں امر تے حاصل مصدر
-ہس خرخسیا: جھوٹھی لڑائی
-ہس کرچی: ہس کے کر (ملما)
ہس گئے: بے دم ہو گئے، بے حِس ہو گئے، ناطاقت ہو گئے
ہست: (ہ) ہاتھی (فا) ہوند، وجود، ہوون
ہستی: ہاتھی (2) عورتاں دیاں چار قسماں پدمنی، چترنی، سنکھنی، تے ہستنی وچوں آخری تے سبھ توں

بندیں قسم

ہستی: ہاتھی (2) ہونٹر

-ہستی بھیڑے: ہوون دے بھیڑے، دنیا داری

ہُمس: حبس، گرمی، سیک، ہبس، ساڑ

ہُسڑن: (ک) گرمی پاروں بیزار ہوون، ہارن، اکن، تھکن، ہٹن، کسے دی کمی محسوس کرن، اُداس ہوون، اودرن

ہُسڑیا: اودریا

ہَسن: (ک) مسکاون، کھڑ کھڑاون، کھلن، کھڑن

ہِسن: (ک) گل ہوون، بُجھن، گھٹن، کمی آون، کمزور ہوون، ٹھران، پکاون دے عمل وچ (ساگ یاں حلوے وغیرا دا بجھن پاروں) گھٹن، سیک پاروں تھوڑن

ہُٹن: (ک) ہٹن، تھکن، ہرن، ہٹن، بیزار ہوون، بے دم ہوون، ناطاقت ہوون

ہسوار: سوار، اسوار

ہی رسی: ہس کے مر نکسائی، وسی

ہِسے: گھٹے، تھوڑے، سنگڑے

ہسیر: سیر، دوری پاروں ہک، تانگھ، اڈیک، ریجھ، ہرن دی حالت

ہسیرا: گل دا اِک گنا

ہیسرن: (ک) جستجو کرن، تا نگھن، اودرن، ہر ویلے نظر وچ رکھن، شکار لئی پچھا کرن

ہسنڈڑی: ہسدی

ہش: اونٹھ نوں اُٹھاون، بہاون لئی یاں کوئی کم کراون لئی بولیا جاون والا شبد

ہشاون: (ک) اونٹھ نوں بہاون (لئی ہش ہش دی اواز کڈھن)

ہشتاد: اَسی

ہشدھات دی لٹھ: اٹھ دھاتاں (سونا، چاندی، لوہا، تراما، جست، پتل، سکا تے ٹین) رلا کے بنائی گئی لٹھ

ہشدھاتی: اٹھاں دھاتاں دی

ہشکارن: (ک) شُشکارن، ہلاشیری دیون، ہلکارن

ہُشیار: عقلمند، سرتی، چلاک

ہفت: (فا) ست (ہ)

-ہفت ہزاری: ست ہزاری، پرانی فوج دا اِک عہدا

ہفتاد: (فا) ستّر

ہفن: (ک) ہنبھن، تھکن، ساہ چڑھن، ہو ہکن

ہفیم: افیم، افیون

ہِک: اِک، بعض، ذرا (مم)

ہک پناہ خدا سئے: صرف رب دی اِکو پناہ

ہک رتی: ذرا ماسا، ذرا وی

ہِک: سینا، چھاتی

ہکا: اِکو، وحدت والی گل

ہکارا: ہوکا دتا، سد ماری

ہکارن: (ک) بلاون، سدن، ہاک مارن، ہکارے مار کے پنچھی اُڈاون، کھدیڑن، ہنکارن

ہکائی: کتے دا ہو ہکن

ہِکائی: اِکو ای

ہکباون: (ک) ہکا بکا ہوون، حیران ہوون، گھابرن، بوندلن

ہِکدن: اک دن

- ہکدن پھری پاسا: اک دن پلٹاء ہووے گا، اِک دن قسمت بدلے گی

ہکڈیہنہ: ہک ڈیہنہ، اِک دن

ہکر: زور دی اواز، ہاکر

ہکری: اک واری

ہکڑائی: اِکتائی، اِک ہوون، وحدت

ہکڑو: اِک ای، اِکتا

ہکڑیاں: بعض، ہکیاں، اِکناں، بعضیاں

ہکس: کسے اک، اک نے، اِک نوں

ہکسے: ویکھو "ہکس"

ہکلاں: ہکل، کلے (2) نعرا، ہاکر

ہکلاون: (ک) تھتھلاون، لکنت نال بولن
ہکلن: (ک) ہوڑن، ہٹکن، ورجن، ٹھاکن، منع کرن، روکن
ہکلن: (ک) اُبکن، ابھاکرن، اُلٹی کرن
ہکن: (ک) اواز کڈھنی، ہاک لاون، (2) ٹورن
ہکناں: بعضیاں
-ہکناں کھوہ تلاء میستاں: بعض نے لوکائی سیوا دے کم کیتے یعنی کھوہ، تلاء تے میستاں بنوائیاں
ہکنیاں: بعضیاں، اِکناں
ہکو: اکو، اک ای
-ہکو ہک کرن: وکھو دکھ کرن، اِکو جیہا کرن
ہکورا: اِکو وار، اکٹھا، اکھرا
ہکی: اِک
ہکیاں بکیاں: ہکا بکا، حیران
ہکیلا: اکلا
ہکھ/ ہکھی: آس، چاہ، تانگھ، اُڈیک، پرکھ
ہگاڑن: (غ ا) اُگھاڑن (کھولن)
ہل: (نا) واہی بیجی وچ زمین کھودن والا آلا
ہل: نال، مطابق
ھل جزاء الاحسان الا احسان: احسان دا بدلا احسان ای ہوندا اے
ہلا: اچھا، چنگا، گل دا ہنگارا
ہلاّ: حملہ
-ہلا شیری: ودھائی دین یاں جُرأت ودھاون دا بول
ہلارن: (ک) الارن، ہلارا مارن
ہلارے: ہلاٹا، جُھلاٹا، جھولے، پینگھ دا اگے پچھے آ تانہ نوں جاون دا عمل
ہلاس: خوشی، انند، پربھسا (2) نسوار
ہلاکی: ہلاکت، موت
ہلال: شروع دناں دا چن
ہلاں: چڑھائیاں

ہلاٹا: عادت پاون
ہلاہل: مارو (زہر)
ہلہلاون: (ک) گھابرن، بونترن، ہڑبڑاون
ہلیچن: (ک) تڑفن، تلو مچھی ہوون
ہلچل: (مث) افراتفری، کھلبلی، بے قراری، ہنگاما، ہل جل
ہلدر/ہلدھر: ہلدی، وسار
ہلدی: وسار، ہلدر، زمین وچ جمن والیاں پیلے رنگ دیاں گنڈھاں جو پیہ کے سالن وچ مسالے وجوں تے دواواں وچ ورتدے نیں
-ہلدی چاتس رخسارے: مکھ ہلدی وانگ زرد ہو گئے
ہُلڑ: رولا گولا، ہنگاما، دہائی
ہلسن: ک) خوش ہوون، مزے آؤاون، شہوت وچ آون
ہلکارا: ہلکایا، پاگل
ہلکارن: (ک) اکساون، امادا کرن، شکارن
ہلکان: تھکیا ہویا، مرن نیڑے، ہلاک
ہلکن: (ک) ہلکا ہوون، پھاوا ہوون، کتے وڑھن نگروں پاگل ہوون
ہلکن: (ک) تنگ ہوون، ہلا کرن، ڈھونڈن، لبھن
ہلکے: گھٹ، تھوڑے، گھٹ وزن دے
ہلن: حرکت کرن، ڈولن، جنبش کرن
ہلن: (ک) عادی ہوون، ہل جاون، رجھن
ہُلن: (ک) کھلرن، پسرن، مشہور ہوون، دُھمن، مشکن، خشبو نال بھر جاون
ہلوٹن: (ک) ہلوٹا مارن، جھنجوڑن، جھوٹن، زکھ دیاں ٹاہنیاں ہلاون
ہل ہابیہ: رولا رپا
ہلہلاون: (ک) ہلن، کنبن، ڈولن
ہلی: مست
ہلے: حملے
ہُلے: جھونکے، بُلے (واء یاں خشبو دے)

۔ٹلے گُل رتگے: خشبوئی ٹلے
ہلیا: کھلریا' ودھیا' مشہور ہویا' نشر ہویا' ہِمنڈیا
ہلکیاں: ہلکے گتے دے وڈھن پاروں ہلکایا بندا جو
پانی توں ڈردا اے
ہلیں: اِلاں (لا)
ہم: اسیں (2) ہاں (3) وی (4) کٹھے اِک تھاں
۔ہم آغوش: جھولی وچ' جپھی پائی
۔ہم بسترہ اکو بِسترے اُتے نال سون' جنسی
عمل
ہم: مینوں اے
ہم: ھس' وَٹ' ہجوم' بھیڑ
ہُما: اک پنچھی جِدے بارے مشہور اے کہ اوہ
جِدے سر اُتوں گزر جاوے اوہ بادشاہ بن جاندا
اے
ہمارا: ساڈا' اساڈا/ محم) (ورہ: ہمارے)
ہمائی: ہُما پنچھی نال تعلق رکھدا
ہمایوں: خش قسمت' برکت والا' ہُما ورگا' جس
دے سر اُتے ہما بہ جاوے
ھمھن: (ک) ہمک چھڈن' ترکن' بوچھڈن
ھمکن: (ک) ہبکن' کمر کن' ہفن
ھمن: (ک) ہفن' ہٹن' ہسرن' تھکن' اکن
ہمدم: ہم دم' دوست' ساتھی' چتر
ہمراز: راز وچ شریک
ہمراہی: راہ وچ شریک' سفر دا ساتھی
ھمرسے: اندرسے' چاولاں دی مٹھیائی
ہمری: ساڈی' اساڈی' میری (لا) (ورہ: ہمرے)
ہمزات: ہم زات' اکو ذات دا' اپنے ورگا
ہمزاد: پچھاواں' موکل' کم آون والا جن
ہمسری: برابری
ھمسکڑ: کڑم' بیوی یاں خاوند دے خاندان دا
ہمشیرہ (فا) بھین
ہموار: پدھرا' اِکسار
ہموزن: ہم وزن' برابر وزن دا' برابر تَل دا

ہمہ: (فا) سارا' سبھ' سبھے
ہمہ اوست: سبھ اوہی اے' وحدت الوجود یعنی
کائنات وچ جو کجھ اے اوہ رب ای رب اے
۔ہمہ تن چشم: سارا جسم اکھاں (بنا لیّن)
ہمیانی: گتھلی
ہمیش: ہمیشہ' سدا
ہمیل: ہمیل' گلے دا اک زیور
ہمکن: (ک)' ہمکن' بوچھڈن' ترکن
ہَن: نیں' اے دی جمع
ہن: قاتل' قتلام کرن والا
ہُنال: ہنال' گرمیاں دی رُت
ہنبانہ: تازا کرہیا
ہنبھی: ہوں بھی' میں وی
ہنج: ہنجھ' اتھرو
ہنجارہ: آخری' ہکل (2) رسم' طور' طریقہ' قاعدہ'
راہ
ہنجرنا: گستاخی کرن' چنگا کماون پچھوں دے باوجود
مالک دے آکھے نہ لگن
ہنجڑوں: ہنجھو' اتھرو
ہنجڑیاں: اتھرو' ہنجو
ہنجو/ ہنجھو: اتھرو
ہنجو ورد روائیاں: درد نے مینوں اتھرو روایا اے
(مح)
ہنجھ: ہنجو' اتھرو
ہنجھوں: (ج ا) ہنجو
ہنجھہ: ہنجو' اتھرو (ہا) (2) فس' بگلا (الف)
ہُنڈ: مکا
ہنڈول: ہوہمدوں' توں ہوندا
ہنڈ/ہنڈھ: ٹرپھر کے' کھولہ کے' تجربے وچوں
لنگھ کے' ہنڈن توں
ہنڈا/ہنڈھا: ورت' ورت کے پرانا کرن' ماتن
ہنڈن: (ک) ورتن' استعمال کرن' ورتیا جاون
(2) ٹرپھر کے ویلا بِتاون' تگن (3) شکاری دی

بحال کرن
ہنڈول: اِک راگ دا ناں
ہنڈول گوپی: بالپن وچ سری کرشن نال کھیڈیاں کڑیاں دا جھولا تے اوہدا گیت
ہنڈولی: اِک راگ دا ناں، ہنڈول
ہنڈے: بھُروا اے
ہنڈ ویلیڑے: ہنڈاونے (ہنڈاون توں)
ہنو: فن، چھَل، فریب
ہنس: پانی دا اِک بطخ ورگا چِٹے رنگ دا جنور
–ہنس موتی: ہنس دے کھاون والا موتی، قیمتی شے
(ہنس رانی: کام دیو دی ملکا)
ہنسیاری: ہتیاری، ظالم عورت
ہنکار: خودی، گمان، غرور
ہنکارن: (ک) مغرور ہوون، گھمنڈ کرن، ہنکار کرن، آکڑن
ہنکاری: ہنکار وچ، غرور وچ
ہِنکن: (ک) گھوڑے دا بولن، بھُوئے ہوون
ہِنگ: (مث) اک بدبودار شے جو دوا دے طور تے ورتیندی اے
ہنگاماں: ہنگاما، کھپ رولا
ہنگلاون: (غ۔ا) انگھلاون
ہنگتا: بماریاں تکلیف پاروں کراہن
ہنگورا: ہنگارا، گل سُندیاں ہوں ہاں کرن
ہنگے: سِکے
ہنگھارن: ہنگھارا بھرن، گل سُندیاں ہوں ہاں کرن
ہنگھالن: انگھالن، دھوون، کھنگھالن
ہنگھن: سکن، تکن، ہمت رکھن (2) اِحلا ہوون
ہنود: ہندو دی جمع
ہنونت: ہنوونت
ہن ہن: ہانک کے دھک کے
ہنیری: اہیری (دمودر)

ہنکاراں: ہنکن، گھوڑے دا بولن
ہنوں/شنہ: عقل جاڑھ، عقل داڑھ
ہنہناون: ہنکن، گھوڑے دا بولن
ہنے: اجے ہجیتی، تھوڑی دیر پہلاں
ہو مُعکم: اوہ تہاڈے نال اے (رب)
ہو بہو: اِن بِن، اُکا اوہی
ہو جاوے: اوہ ہو جاندا اے (ا)
ہوا: واء (2) لالچ، حرص، مان، غرور، جھوٹھی عزت تے رعب، خیر خاہی، حمایت، تکبر
–ہوا نہ پانی: ہوا دی نہیں لگی، خبر نہیں ہوئی
–ہوا بدلن: اِتہار تکن، لوکاں دی سوچ بدلن
ہوآ: (ہو۔آ) ہول، دِل وچ ہل جُل، رنج
ہوآ: ہویا، ہوئے
ہواراں: پیَر دے نشان، کھوج
ہواڑ/ہواڑھ: بھاپ، ساہ، گرم ساہ، عشق دا سیک
ہوا تکن: (ک) گدڑ دا بولن، ریکن، اُچا بولن
ہوائی: ہوا (2) افواہ (3) ہوا نال تعلق رکھن والی
–ہوائی گلاں: سُنیاں سنائیاں گلاں، کچیاں گلاں، افواہ
ہوائیں: ہوا دی جمع، حرص، لالچ، غرور
ہوتے: ہووے
ہوت: بلوچاں، بلوچ دی ذات، اکثر بلوچاں لئی ورتیا گیا لفظ
ہوت علی: بلوچاں دے پیو دا ناں (ا)
ہوٹن: (ک) ہنکن، رد کرن، ورجن، ٹھاکن، منع کرن
ہوتھ: (مذ) بل، بلہ
ہوچن: (ک) اُکن، نشانے نہ لگن
ہوچھ: کمین مُنا، تھڑدلی
ہوچھا: کمینا، کم ظرف
ہودج: عماری، محمل، اُوٹھ دا کجاوا

ہودی: ہاتھی اُتے دی کاٹھی (و۔ مۃ ہودے)

ہوڈی: (مۃ) ضدی، متعصب، اڑیل

ہور: مزید، غیر، دُوجا، اَڑ، وکھرا

—ہور دھرے: ہور پاسے، ہور سمت، ہور تھاں، کسے ہور پاسے

ہورس نُوں: کسے ہور نوں

ہورن: (ک) منع کرن، ٹھاکن

ہورے: مکا

ہوری: ہور دی، ہور، دوجے

ہوری: ہولی، ہندوواں دا تہوار جس وچ اِک دُوجے اُتے رنگ سٹدے نیں

ہوڑ: ضِد، اَڑی، ہٹھ (2) ہوڑن توں امر تے حاصل مصدر، ٹھاک، روک، دھک کے، ہک کے

ہوڑا: مناہی، باندھ

ہوڑا: لکڑ دے بوہے وچ اِکا ٹُوہا جس وچوں بنّدا لنگھ سکدا اے پر پشو نہیں (2) کنڈی

ہوڑدی: منع کردی، ٹھاکدی، روکدی

ہوڑن: (ک) ٹھاکن، ہٹکن، ورجن، منع کرن، موڑن، روکن

ہوڑے: ٹھاکے منع کرے، روکے

ہوڑھن: ویکھو "ہوڑن"

ہوس: لالچ، حرص، بھکھ، واسنا، جنسی بھکھ

—ہوس کارا: لالچی بنّدا

ہوس: ہوسی، ہووے گا/گی، ہووے گا سو

ہوس: (س) اوہدا

ہوسو: ہووو گے

ہوسوں: ہوواں گے

ہوسی: ہووے گا/گی

ہوش: سُرت، سمجھ، عقل، حواس قائم ہوون دی حالت

—ہوش آوے: سمجھ آوے، جوانی آوے

ہوشناک: ہوش والا، چلاک، سیانا

ہُوک: درد بھری اواز

ہوکا: آہ، ہاہ

ہوکا: اعلان، نعرا

ہوکران: (ک) ہوکا مارن، اُچی بولن، ہاک مارن، داج دی تفصیل اُچی اواز وچ دسن

ہوکرن: (ک) بڑلن، ہوکرا مارن، اُچی بولن، ویل دی دَس پاون، ہوکا دیون

ہوکن: (ک) ہفن، گھرکن

ہوکھلاں: سدھے کھلوکے، مستعد

ہوگ: ہووے گا/گی

ہول: ڈر، ہیبت، خوف، گھبرا

ہول: چھلکے سمیت بھُجے ہوئے چھولیاں دے ڈوڈے (جمع "ہولاں" ورتدے نیں)

ہول: رولا، شور

ہولارے: (غ ا) ہلارے

ہولاں: ہاواں، ٹھنڈے ساہ

ہولسی: ڈرے گا

ہولن: (ک) ڈرن، گھابرن، سہمن، ہول کھاون

ہولی: ہلکی، نیویں، آہستا، سُست، (اواز)

ہولے: قربان کرے

ہولے ہولے: رکے رکے، آہستا آہستا

ہوم: ویکھو "ہوَن"

ہومے: خودی، غرور، ہنکار

ہوں: میں

ہوں: ہاں، آں، ہے آں

ہوَن: دیوتیاں نوں راضی کرن لئی گھیو، تِل، جوں وغیرا اگ وچ سٹن۔ ہندوواں دی اک عبادت

ہونجن: (ک) جھونجن

ہُونج: جھاڑو دے، صاف کر، جھاڑو نال اکٹھا کر

ہونجھ: ویکھو "ہونج"

ہوندے زور: قوت ہوندے ہوئے، زور ہوندے ہوئے

ہونس: ہوس، لالچ، حرص

ہونکلاون: (ک) ساہ پھلن، ہفن، ہو ہکن، دم

چڑھن

ہو نکن: (ک) ہفن، ساہ چڑھن

ہونگ: پشواں نوں ہانکن دی اواز، بیمار دی تکلیف دی اواز

-ہونگ دیون: پشو نوں ہکریاں موہوں اواز کڈھن

ہونگرن/ہونگن: ہنگارا مارن، کرلاون، ہائے ہائے کرن

ہونوتاں: (غ ا) ہوونا

ہون: (ک) ہوون، تھیون

ہونا: موجودگی، جمن، رہن، ٹھہرن

ہووس: ہووے سو

ہووس: ہوندی سو، ہووے سو، اوہنوں ہووے

ہووگ: ہووے گا/گی

ہووم: میرا ہووے

ہوون: (ک) وجود وچ آون، ہو جاون

-ہوون ہار: ہوون والی، ہونی

ہونی: ہوون والا واقعا، جو ہونا سی، قدرت دا کم

(2) تیرے لئی ہاں

ہوہو: بدنامی، بے عزتی

ہو سکے: ہوکے، ہوہ کے

ہوسے: (ہ۔وے) برف دا گھر، ہالا (تانک)

ہویا محبوب نہ جاوے: محبوب نہیں بنیا جاندا

ہویدا: ظاہر، عیاں، ساہمنے

ہویم: میں ہویا، میں ہوواں

ہئی: سی

ہے: سن

ہیا: جرئت، حوصلا، دل

-ہیا دھڑکے: دل دھڑکے

-ہیا لیے: دل وچ (بف)

ہیاؤ: ہیا، دل

ہیبت: ڈر، خوف، رعب

-ہیبت ناک: ڈراونیاں

ہیت: موہ، پیار، واسطے

ہیٹھ: تھلے، ہٹھیاں

-ہیٹھ سٹیا: تھلے سٹیا، تخت توں معزول کیتا، تختوں لاہ سٹیا

-ہیٹھ ٹھگری وچھاتا: خاوند بناون

ہیجڑا: ہجوا، کھسرا، نامرد، بزدل مرد نوں مہنا

ہیجلا: ہیج کرن والا، پیار جتاون والا

ہیچ: ناکارا، پوچ، گھٹیا، بے حقیقت، نیویں

ہیر: لوک داستاں دا مشہور کردار، رانجھے دی پریمکا

-ہیر سندا: ہیر دا

ہیرا: قیمتی پتھر جو زیوراں وغیرہ وچ لاندے نیں

-ہیرا ہرن: کالا ہرن، ودھیا نسل دا ہرن

ہیران: ہیر

ہیرن: بھال وچ ہوون، ٹولن، تلاش کرن

ہیرے: ہیر، نی ہیر

ہیرے: اک قسم دے گھوڑے

ہیڑا: (ہے-ڑا) ہجوا، زنخا

ہیڑی: ہیری، شکاری، پشوواں دا آجڑی

ہیز: (اصل املا: حیز) کھسرا، نامرد، کھسی (ہیجڑا ایسے لفظ توں وگڑ کے آیا اے)

ہیز کرن: کھسی کرن، ہجوا بناون، نامرد بناون

ہیزم: سکا رُکھ، بالن جوگ رُکھ، بالن

ہیس: ہے سو، اوہنوں اے

ہیسیا: جو ہے سی

ہیکل: وڈی عمارت، عبادت گاہ

ہیکل ہیکل کرنا: حیران رہ جاون، بہانے بازی کرن

ہیکھ: آس، امید

ہیکھی: ہیکھ کرن والا، آسی، امیدوار، ہیکھو

ہیل: واہ، واشنا، آہستا چلدی واء

ہیلاں: ہیل دی جمع، خشبوئی واء دے بلے

ہیلیر: حیلا، بہانا

ہیلوا: "ہے اللہ" توں وگڑیا

ہیں: ایس

ہنسیاری: ہپاری

ہنسیارے:

ہیلت: ہلت، عادت

ہینگرن: (ک) گستاخی کرن، بڑن، اگوں بولن

ہینا: (ای-سا) کمتر، نیواں، محروم (مشد ہینی)

ہینی: ہتی، گزری، ورتی

ہینے: (ہے-نے) والے

ہے وائے: اے ہوا

ہیوں: ہے گی، اسیں آں

ہیہات: افسوس

ہے ہے: افسوس دا بول، ہائے ہائے، ہیہات، افسوس

ہیڑا: ہیا، دل

ہیٹی: ایہ ای



ی: پنجابی اکھر بٹی دا اخیرلا اکھر، ایہدیاں چار قسماں ہوندیاں نیں۔ (1) پہلی قسم نوں فارسی وچ یائے معروف آکھدے نیں جو "ای" دی اواز دیندی اے جویں پھیر، ویر تے جی ورگے لفظاں وچ۔ ایہ نسبت تے تعلق یاں جوڑ دسن لئی لفظ دے اخیر اتے لگدی اے۔ جویں لہور توں لہوری، کتاب توں کتابی، کدھرے کدھرے ماذین تے مونث روپ وی بناندی اے جویں لوہار توں لوہاری (ایہ پنجابی دے بڑا کجھ لہجیاں وچ ہوندا اے) کدی شے توں بنیاون لئی وی ورتیندی اے۔ ڈھیر توں ڈھیری (2) دوجا روپ فارسی وچ یائے مجہول اکھواندا اے جنوں پنجابی وچ وڈی ے آکھدے نیں ایہ "اے" دی اواز دیندی اے جویں کہ دیر سویر تے میلے ورگے لفظاں وچ۔ ایہ اکثر جمع دا اِک روپ بناون دے کم آوندی اے گھوڑا توں گھوڑے، بندا توں بندے۔

(3) تیجی قسم پنجابی نال تعلق رکھدی اے تے "اَے" دی اواز دیندی اے جویں غیر، دیر وغیرا وچ۔ ایس صورت وچ ایہ لفظاں دے اخیر وچ بہت گھٹ آوندی اے

(4) ایہو کت بنے قسماں حرف علت (Vowel) دے طور تے ورتیندیاں نیں۔ ی دی چوتھی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے تے عام کر کے اکھر دے مُڈھ وچ آوندی اے۔ یار، یعقوب وغیرا وچ۔ ایس "ی" نوں گنوار لہجے وچ "ج" نال بدلیا جاندا اے جیسراں "یوسف" نوں "جوسب" آکھنا

یا: (ح) اَے، بلاون دا بول۔ (پنجابی وچ نہیں ورتیندا، عربی لفظاں تے عبارتاں دے کلاسیکی پنجابی وچ ور تیجج پاروں آگیا اے۔)

یا ابانا: اے (ساڈے) باپ (اا)

یا حبیبی: اے میرے پیارے، میرا بچا

یا غالب: اے غالب

یا قادر: اے قدرت رکھن والے

یاترا: سفر، زیارت، کسے پوتر تھاں دی زیارت (یاتری: یاترا کرن والا، مسافر)

یاجوج ماجوج: دو قوماں جنہاں دا ذکر قرآن مجید تے انجیل وچ آیا اے۔ بعضیاں دے خیال وچ قدیم تاتاری حملاور جنہاں توں تنگ آ کے چینیاں نے کندھ بنا کے اوہناں دا راہ ڈک دتا سی، فسادی تے بھیڑوی لوک

یاجوجا: یاجوج ماجوج نال تعلق رکھن والا (مم)

یاجوجاں: ویکھو "یاجوج ماجوج"

یاد: چیتا، چیتے، یار، یاد رکھن دی شکتی (2) یا

کراون لئی چتر
یار: (مذ/فا) محبوب، پیارا، سجن، بیلی، متر، جانو
–یار دیاں جھوکاں: محبوب دی وستی، بیلی دا گھر
–یار نہ یار: جاؤ تے انجاؤ، متر تے دشمن
یاراں باشیاں: یار باشی
یارانہاں: (غ-ا) یارانا
یارڑی: یاری
یارنی: محبوبہ، ناجائز تعلقات رکھن والی عورت
یارویار: موت نوں دوست
یارھویں: یارھاں تاریخ، جس دی یارھویں نوں دتی جاوݨ والی نیاز
–یارھویں والا: مراد حضرت شاہ عبدالقادر جیلانی
یاس: (مث) نامیدی
یاس نگر: نامیدی دی وستی، نامیدی
یاسمین: رویل، چنبیلی
–یاسمینوں: یاسمین، رویل، چنبیلی
یافت: (مث/فا) پاوݨ، حاصل، لبھت
یافتہ: پایا ہویا، جنہوں ملی ہووے، کھٹی
یافث: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں
یاقوت: شوہے رنگ دا اک قیمتی پتھر، اکثر محبوب دے بلاں نوں ایہدے نال تشبیہ دیندے نیں
یاور: (مذ/فا) مددگار، حامی، ساتھ دیوݨ والا
یاوری: مدد، حمایت، ساتھ
یاہراں: (غ-ا) یارھاں، گیاراں
یارھی: یارھویں
سبھل: بے وقوف، سبھلیاں مارن والا
سیمن: (ک) کجل خراب ہووݨ، خراب ہووݨ
یتیم: (ج-م/ع) کلا رہ جاݨ والا، جہدے ماں پیو مرجاوݨ، بے آسرا، کلا
یثرب: مدینے شہر دا پرانا ناں
یترق: ساڑ دیندی اے

یخ: (فا) برف، ٹھنڈا، ٹھنڈا ہو کے برف وانگوں جمیا ہویا
یخنی: (مث) اُبلے ہوئے گوشت دا پانی جو روگیاں نوں دیندے نیں
ید: (ع) ہتھ (اسم)
یداللہ فوق ایدیہم: رب دا ہتھ اوہناں دے ہتھاں توں اچیرا اے
ید بیضا: سفید لشکدا ہتھ، حضرت موسیٰؑ دا معجزا سی کہ اوہ اپنا ہتھ بغل وچوں باہر کڈھدے سن تاں اوہ لشکدا سی
یدھ: جُدھ، جنگ، لڑائی
یرتع ویلعب: کھیڈے کھاوے (ا)
یرکن: ڈرن، تریہن
یروالی: یار رکھن والی، زانیہ
یزداں: (فا) رب
یزدانی: رب دا، ربی
یزید: امیر معاویہ دے پتر دا ناں جہدی حکرانی سے حضرت امام حسین والا دکھانت ہویا
یٰس: یاسین، قرآن شریف دی اک سورت دا ناں جو اوکھ ویلے پڑھن دا رواج اے
یسبح للہ: ہر شے رب دی تسبی کردی اے
یسر: (ع) امیری، کھلھائی، وشالا
یٰسین: یاسین، سورت یاسین جو اوکھ ویلے پڑھے جاݨ دا رواج اے
یعقوبؑ: مشہور پیغمبر جو حضرت یوسفؑ دے والد سن
یغما: لٹ مار، غنیمت
یقبل التوبہ: اوہ توبا نوں قبول کردا اے
یک: (فا) اک
–یک رو: اک پاسے نوں
یکا: یک، اِکو، اکلا
یکایک: اکو ڈکی، اکدم، اچن چیت
یکباری: اکو ڈکی، اکٹھی، اکو وار

یکبارے: یکبار' اِکوڑی
یکتا: اِکو کلا' بے مثل
یکتائے زمانے: زمانے وچ اکو
یکجا: اِک جا' اکٹھے' یکجان
یکرنگی: اِک رنگی' اِکو اِک تے ودھیا' رب دے رنگ دا
یکساں: اِکساہرا' اِکو جیہا
یکسو: اکدم
یکم: پہلا
یکے: یکا' منفرد' وکھرا
یگانہ: یکتا' کلا' اکلا' اکو اک
یگانی: یگانہ توں' اکو
یل: (ف) پہلوان
یلدا: سبھ توں لمی رات' انھیری رات
(شب یلدا: انھیری رات)
یم: جم' موت' موت دا دیوتا (2) سمندر
یمحواللہ مایشاء: رب جو چاہندا اے' مٹا دیندا اے
یمدوت: جم دوت' ملک الموت' موت فرشتا
یمن: عرب دے جنوبی علاقے دا اک دیس
یمن: برکت' فیض' سکھاوں
ینزل اللہ کل یوم: اللہ ہر روز نازل کردا اے
یوت: جیا' چنگ (2) ڈھونڈن والا (3) سو
یوسف: حضرت یوسفؑ رب دے نبی' جنہاں دے سوہپن تے زلیخا دے پیار دا قصا مشہور اے
یوسف زیب: حضرت یوسف نوں سوہجن والا
یوگ: جوگ' جوگی پنا' بے سکھ
یوگی: جوگی
یوم: (ع) دیہاڑا' دن' وار
یوم الست: ازل دا اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا کہ کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟ تے روحاں آکھیا ہاں' توں ساڈا رب ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض: جس دیہاڑے زمین غیر زمین نال بدل جاوے گی
یوم تشق السمآ بالغمام: جس دن اسمان بدلاں نال پاٹ جاوے گا
یوم میثاق: وعدے دا دن' ویکھو "میثاق"
یوم نشور: نشور دا دن' ویکھو نشور
یونان: گریک' یورپ دا اِک دیس جو کسی زمانے وچ اپنے فلسفے تے سیانیاں پاروں بڑا مشہور سی
یونسؑ: رب دے نبی جو تن دن مچھی دے ڈھڈ وچ رہے
یہود: یہودی' حضرت موسیٰؑ دی امت (2) کنجوس تے پیسے دا لالچی
یہودا: حضرت یعقوبؑ دے سبھ توں وڈے پتر دا ناں' حضرت یوسفؑ دا سبھ توں وڈا بھرا
ئیگل: "ی" دے اکھر توں

حوالے:

● مہان کوش' بھائی کاہن سنگھ' بھاشا وبھاگ پٹیالا' 1989
● شبد روپ تے شبد جوڑ کوش' ہرکیرت سنگھ' پنجابی یونیورسٹی پٹیالا 1989
● ہندی شبد ارتھ پاریجات' چترویدی دوارکا پرشاد شرما' رام لال بکسیلرز الاہاباد 1929
● پدم چندر کوش (سنسکرت ہندی ڈکشنری) پنڈت گنیش دت شاستری مہرچند لچھمن داس سنسکرت پستکالیہ' لہور 1925
● مختصر پنجابی لغت' شریف کنجاہی وغیرا' شعبا پنجابی پنجاب یونیورسٹی لہور 1981
● پنجابی اردو لغت' تنویر بخاری/ہفت زبانی لغت' اشفاق احمد وغیرا' اردو سائنس بورڈ' لہور 1988
● سندھی اردو لغت' ڈا. نبی بخش بلوچ' سندھی ادبی بورڈ
● فرہنگ عامرہ' عبداللہ خان خویشگی' مقتدرہ قومی زبان اسلام اباد 1989
● پلیٹس/سنسکرت کلاسیکل ہندی ڈکشنری' سنگ میل پبلیکیشنز لہور
● نسیم اللغات اردو' سید مرتضیٰ حسین وغیرا' شیخ غلام علی' لہور 1989
● لغات فریدی' ڈا. مہر عبدالحق' سرائیکی ادبی مجلس' بہاولپور 1984

★ ایہناں توں وکھ کلاسیکی شاعراں دے کلام دیاں دستیاب تے ہور ڈیڈھ سو توں اُتے کتاباں)